

PÊŞBIRKA ÇÎROK Û HELBESTAN A Ş. DENİZ FIRAT

- JI BO BÎRANÎNA ŞEHÎDÊN CENGA ROJAVA -

PIRTÛKA SALA 2020

HEJMAR 5

2024

**5. PÊŞBIRKA WÊNEKÊŞAN, ÇÎROK Û HELBESTAN
A ŞEHÎD DENİZ FIRAT**

ŞEHÎD DENİZ FIRAT

„Her Şehîdek Felsefeyek Ya Jîyanê Ye“

Heval Deniz Firat di 17.09.1984'an de li çanldirana Wanê ji dayîk bûye. Di 6 saliya xwe de ji Wanê derbasî Îranê dibe. Salekî li Îranê dimîne û derbasî Xaxûrkê dibe. Di dema jiyana gerîlatî de jî bi karê ragihandinê ve mijûl dibû.

Heval Deniz di sala 1999'an de li Colemêrgê birîndar dibe û cara duyemîn jî li Qendîlê 2005'an de birîndar dibe. Heval Deniz bi qasî 10 sala karê ragihandinê kir.

Di sala 2005'an de tê wargeha Mexmûrê, piştî demek kurt vedigere Xînêre û di sala 2007'an de jî tê wargeha Mexmûrê û xebat di saziya ciwanan de dide meşandin. Piştî demek dirêj cardin vegeerî Xînêre û di sala 2012'an de cara sêyem vegeerî wargeha Mexmûrê. Di rêveberiya çapemeniya giştî ya wargeha Mexmûrê de cih girt û heya dîroka 08/08/2014 'an li wargehê de karê ragihandinê meşand. Herî dawî, dema êrîşên çeteyên DAÎŞê yên li ser Mexmûr de jî Heval Deniz di çeperên pêş de nûçe ji bo cîhanê radigihand û di van êrîşan de jî ghişî şahadetê û bû şehîdek yê çapemeniya azad.

Pêşbirk ji aliyê Yekitiya Xwendevanên Azad (YXA) ku di bin banê Tevgera Ciwanên Mexmûrê de ye tê li darxistin. Pêşbirk weke kevneşopiyekê wê her sal bê li darxistin. Pêşbirka pençemîn ji bo bîranîna rêhevalê Ş. Deniz Firat û Şehîden Cenga Rojava hat li darxistin û şeva xelatdayînê di 08.08.2020 li wargeha Mexmûrê de pêkhat.

Navnîşan:

Başûrê Kurdistanê / Hewler / Wargeha penaberan a Şehîd Rûstem Cûdî (Mexmûr) / Saziya Ciwanan (Tevgera Ciwanên Mexmûr)

Têkilî:

www.facebook.com/denizfirat2015
yekitiyaxwendevanenazad@gmail.com
yekitiyaxwendevanenazad@hotmail.com

Ji Bo Biranîna Şehîdên Cenga Rojava

Em çî ji destê mirinê xilas bikin başe, em çiqas ji mirinê re serhildêr bin emê ewqas derî vekin ji bo jiyanê... Nivîs jî tiştêk wisaye ku bi rihmek dil zîz ji nav lepê mirinê direve. Ji ber ku nivîs li bê mirinîyê digere û helbest dixwaze di paxila mirinê de jî li jiyanê temaşe bike. Belê, legerîna me yekser eve... Hewildana me eve. Em naxwazin dîrok me di aşê ji bîrkerinê de bihêre... Em naxwazin lehengên me werin ji bîr kirin. Ji bo wê yekê em dinivîsîn. Ji bo wê yekê em nexşek xîzdikeyan li ser êniya dîrokê... Berxwedana me ya li hember ji bîrkerinê, bi bîranînê watedar dibe, ji ber wê her du sal carek li wargeha Ş. Rustem Cudî ya Mexmur pêşbirka wêne kêşan, çîrok û helbestan tê li darxistin. Armanç ji wê pêşbirkê, hêviyên nu, pênusên nu, wêneyên nu, helbest û çîrokên nu naskirine. Bi henaseyek têr û taze deriyek ji jiyanê re vekirin serbilindiye ji bo me... Ancax bi vî awayî xwebuna me, hebuna me û zanebuna me bi wate bibe. Îsal jî 5'ê mîn Pêşbirka wêne kêşan, çîrok û helbestan ya Ş. Deniz Firat kû ji aliyê Yekitiya Xwendevanên Azad, YXA'ê ve tê li darxistin, diyarî Şehîdên Cenga Rojava tê kirin. Ji bo em jî layîqê keda wan Şehîdan bibin hewildanên xwe yê hişmendiya azad

didomînin. Ev jî çanda berxwedanê û watedar kirina jiyane ye. Dîsa encama pêşbirkê jî bi hemû berhemên xwe yê nivîskî û wêneyî dibe pirtuk. Ev pirtuk dilopek ji çemê berxwedanê ye. Di herikbariya çem û rubarê berxwedêr de buyîna hiş û bîr, êrkê me yê ronakbîriyê ye. Ev xebat jî ji bo bîranîna Şehîdên "Berxwedana Rûmetê" hat destgirtin. Şehîdên me yê ku di şerê Serêkaniyê û Girêsipî de bi awayek bê hempa li hember dagirkeriya dewleta Tirk li berxwedan, ji mera pir rastî vegotin. Cenga xwe wek "Berxwedana Rûmetê" pênasê kirin. Ev rastî ji me re dibeje ku rûmet taca serê rihê berxwedêre û li tu qadên jiyane bê rûmet, bê berxwedanî, bê hişmendî, bê dîrok û bê çîrok nayê jîyanê kirin...

Amadekar

Komîteya Pêşbirka Çîrok û Helbestan A Şehîd Denîz Firat

Guhdar YÜKSEK
Meral ŞİMŞEK
Delîl TOK
Bêrîvan TUNÇ
Medenî ÎLHAN
Medîna TOK
Bedran YÜRÜK
Serxwebûn BENEK

Amadekarê Pirtûkê

Komîteya Ragihandina Ciwanan Ya Maxmûr

Jûriyên Peşbirkê

ZIMAN	ÇIROK	HELBEST
KIRMANCÎ	AZAD ZAL azadzal@hotmail.com +905334365854	AZAD ZAL azadzal@hotmail.com +905334365854
	YAŞAR AKSU yasaraxu@gmail.com +905414478097	YAŞAR AKSU yasaraxu@gmail.com +905414478097
	XECE ŞEN xecesen56@gmail.com +905526359625	DILAN AYDIN rehwa_roj@hotmail.com +905058860463
	ROZA METİNA rozametina@gmail.com +905455183143	ROZA METİNA rozametina@gmail.com +905455183143
	SERHAT BUCAK serhatbucak46@hotmail.com +491742740786	HERDEM MERWANI herdemmerwani@gmail.com +905394046182
ZAZAKÎ	ALİ AYDIN ÇİÇEK aliaydincicek@gmail.com +420725726899	ALİ AYDIN ÇİÇEK aliaydincicek@gmail.com +420725726899
	DENİZ GÜNDÜZ bukanki@gmail.com +905383846690	DENİZ GÜNDÜZ bukanki@gmail.com +905383846690
	KAMER ERDOĞAN kamererdogan@hotmail.com +905072945316	KAMER ERDOĞAN kamererdogan@hotmail.com +905072945316
	MURAT KAN 1973kanmurat1973@gmail.com +905321549097	MURAT KAN 1973kanmurat1973@gmail.com +905321549097
TIRKÎ	MERAL ŞİMŞEK 21meralsimsek@gmail.com +905316262103	MERAL ŞİMŞEK 21meralsimsek@gmail.com +905316262103
	FÜSUN ERDOĞAN fusunerdogan1980@gmail.com +31689788434	BAYRAM BALCI bh_balci@yahoo.com +32483335616
	MUKADDES ERDOĞDU ÇELİK mukaddeserdogdu1@yahoo.com +905327881537	MIRAZ ARSLAN erivanos@gmail.com +905315967086
	MUHAREM ERBEY erbeymuharrem@gmail.com +905324520621	ZEKÎ RUZGAR zekiruzgar@gmail.com +306942495458
SORANÎ	BEJDAR NECMEDİN	BEJDAR NECMEDİN
	MAMOSTA İRFAN	MAMOSTA İRFAN
EREBÎ		
WÊNE	ABDUREHMAN GÖK dicle17@hotmail.com	
	ROBIN TORÎ robintori@hotmail.com	
	NAZİM DAŞTAN nazimoodiha@gmail.com	

Spasî

Tevahî jûriyên pêşbirkê ku kedek mezin ya wan di vê xebatê tê de heye. Tevgera Ciwanên Mexmûr, Çapemeniya Wargeha Mexmûrê, Meclîsa Gel. Her wiha Komîteya Perwerde a Mexmûr, Asayîşa Wargehê, Şaredariya Wargeha û radyoya Dengê Welat, Stêrk TV, Ronahî TV, Aryen TV, Rojnews, ANF.

Spasiya Tevahî Kesên Din Yê Ku Di Vê Xebatê De Ked Dane.

**Komîteya Pêşbirka Ş. Denîz Firat
Yekitiya Xwendevanên Azad
2024**

Pêşgotin

Di destpêkê de em wek komîteya amadekar û bi navê YXA'yê spasiya tevahî beşdarvanên pêşbirkê dikin, bi taybet spasiya beşdarvanên ji zindanan dikin. Her kesê ku beşdarî pêşbirkê bûne reng û nirxek mezin dan pêşbirkê. Wekî tê zanîn pêşbirk li ser navê Şehîd Deniz Firat tê li darxistin û sala 2020 ji bo bîranîna Şehîdên Cenga Rojava bû. Em dikarin vê bi şanazî bidin diyarkirin ku asta beşdarbûnê jî li gorî vê bû.

Gelek berhem gihiştin destê me. Lê ji ber mercên pêşbirkê hinek ji van berheman ne hatin pejirandin. Di giştî berhêmanên ku hatin parvekirin de guhertin di rêzimanê de nehatin kirin, bi şêke nivîsandina nivîskar hatiye parvekirin.

Hemu berhêman di vê pirtûkê de ji jûriyên pêşbirkê ve hatin erêkirin. Her berhem di ziman û zaraveyê xwe de hat parvekirin.

Yên Pilê Girtinê
Helbest - Çîrok

ZIMAN	BEŞ	YEKEMÎN	DUWEMÎN	SÊYEMÎN
KIRMANCÎ	ÇÎROK	HASÎP YALIÇ (GELO EZ MIRÎ ME)	MISTÊ DÎLZIZ TUNÇYUZLU (EVÎNA PLATONÎK)	ÎRFAN YILDIZ (ŞIFRE)
	HELBEST	WERLAT XERÎB (HEBÛNA MIN)	JÎN STÊRK (PÊNÛSA MIN)	NESRÎN FARQÎN (PEPULE)
ZAZAKÎ	ÇÎROK	ŞEYDA ASMÎN (PÎVOKE)	-	-
	HELBEST	OMER FARUQ ERSÖZ (CINIYÊ KURDAN)	DEZA SARİ (AYA WIND DEZA)	OMER FARUQ ERSÖZ (MA ŞARÊ HOMAYÊ MA ŞARÊ HOMAY)
SORANÎ	ÇÎROK	-	-	-
	HELBEST	DILDARÊ XAK (ÎTIR BESE GELÎ BAŞÛR)	DILDARÊ XAK (QEWMÎ HEFTAN)	KEDER TAYBOĞA (ROLEKANIM)
WÊNE		NURHAT HESEN	WELAT KILÎM & ŞALAW HESEN	ASMÎN KARAHAH
EREBÎ	ÇÎROK	SERHAT QAMIŞLO (DENİZ FIRAT)	-	-
	HELBEST	LALEŞ EBIREHMAN (قلوب معلقة)	-	-
TIRKÎ	ÇÎROK	ASYA MEYREM BEHRENGÎ (DÜĞÜM)	MURAT BAKUR (ONUN ÇİN DENİZİN SUSKUNLUĞU)	KADÎR ÇAT (EMİNA)
	HELBEST	VEDAT AZAD EMÎRHANOĞLU (BİR İHTİMALSE YAŞAMAK)	KEREM ÇİFTÇİ (BU ÇAĞIN DERVİŞ YUSUF'LARIYIZ)	SEDAT KARAKUŞ KEDER VE ULKEM

Yên Pilê Girtinê

Wenê

NAVEROK

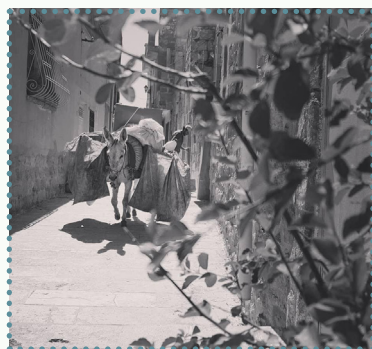
Yên Pile Girtine	10
Kurmancî	16
Helbest	16
Hebûna Min	17
Pênûsa Min	19
Pepûle	20
Îro Ez Dimrim	20
Berfin	21
Ew Ne Yar E, Ew Neyare	23
Bajarek Di Çavên Berxwedan De	24
Finda Li Ser Cangorî	29
Zarokên Penaber	29
Bêrî	30
Dara Zêtûna Efrînê	30
Ey Welato	31
Hewara Dar û Daristan	32
Dema Ku Tu Bihê	33
Kanê Welat	33
Şehîdên Me	34
Qelenê Evînê Azadî ye!	35
Bes E Bindestî	36
Min Berdin Ezê Herim	37
Ez Şoreşgerek Bûm	38
Xeyal	38
Bêje Dayê	39
Rêwiyên Meha Tebaxê	40
Şopdarê Rêya Heqîqetê	41
Kurdistan	41
Xanegeha Dîlan	42
Pencereyek ku ber bi derve we	43
Heval Baran	45
Şer Dikim	47
Hişmendî	47
Evîna Berze	48
Xewna Min	49
Emrê Me Çû Di van Çiyan De	51
Şervanên Kurdan	52
Çiyayên Kurda	53
Helbestekê Derengmayî	53
Sirûda Dildar(an)	54
Cenga Vejînê	56
Girtiyên Azadiyê	56
Gelo Çiçax	57
Li Welatê Me Kûlîk Çênabin	58

Çîrok	59
Gelo, Ez Mirî Me?	60
Evîna Platonîk	64
Şîfre	74
Welatê Bihuştê	79
Serîhildana Pakrewanekî	80
Heskirina Bê Dawî	82
Vegera Ji Kenera Mirinê	84
Piştê Çirokek Şeve	86
Sola Zer	91
Rêya Bi Êş	94
Govenda Berxwêdane	97
Xewa Stêrkan	99
Çavê Xwe Winda Kirinê Lê Hîn Bîranînên Ku Bi Dawî Nabin Vedibêje	101
Fatmaya Biçûk	104
Reşo Yê Dil Dayî Keçika Lê Biyanî !	112
Hêvî	140
Soranî	143
Helbest	143
قەومى جەڤان	144
ئەيتىر بېسە گەلەى باشوور	145
نامەى شەين	146
نامەى مۆر	146
نارىن	146
بۆ كوچ مەهەى؟	147
شارى بئى بەهەر	147
راپەرەين	148
ژيان	149
اوینەم بە	150
رئ و رئ	150
جەدوو شۆر	151
رۆلەکانم	151
مەرگە دەوام	154
کانتۆم ئێر	154
افەرت	155
Zazakî	156
Helbest	156
Cinîye Kurdan	157
Aya Vinda Deza	158
Ma Şarê Homayê Ma Şarê Homay	159
Çîrok	161
Pîvokê	162

Tirkî	167
Helbest	167
Bir İhtimalse Yaşamak	168
Bu Çağın Derviş Yusuf'larıyız Belki	170
Devinim	171
Keder Ve Ülkem	172
Ölümsüz Değildir Tanrılar	174
Kadın Direnen Yaşamdır	175
Gidelim Yoldaşlar	180
Ay Doğuran Kadınlar	180
Atıl Vicdan Belleği	181
Dinmeyen Sizi	182
Sen Vakti	183
Alevi	183
Hasret	184
Muhammed Ali Nuruyuz	184
Ey Şehîd	185
Oturan Kadın	186
Şarlo	187
Bir Başlangıç	189
Bu Bir Yüreğin Öyküsü, Türküsüdür	190
Kadınlar	192
Hoş Bir Şarkı	193
Her Gecesi İdamdır Maphusun	194
İsmi Güzel Ülkem	195
Gül Acı	196
Sur	196
Yasaklı Bir Dil	197
Birîndar (Yaralı)	198
Tanrılar Susunca	198
Gerillayım	199
Çocuklu Renkler	199
Nar Çiçeğim	200
Çocuk	201
Hayat, Sana Bir Tek Mektup	202
Çirok	203
Düğüm	204
Onun İçin Denizin Suskunluğu	208
Emina	273
Onu Da Mı Söyledin	307
Öykü	317
Misqal	334
Islak Adam	346
Reşê	348
Güveniyorduk Birbirimize	350
İsa Arkadaş Ve Havarileri	356
Karker Yoldaş (Bizim Rıfat Amcamız)	360

Erebî	361
Helbest	361
قلوب معلقة	362
Çîrok	364
الكتاب عون للدرب النبياء ضد الظلم	365
Beşê Wênekişanê	366
Paşgotin	400

Zîmanê Kurdî

KIRMANCÎ

- Helbest -

Hebûna Min

Gulên bihara dilê min
 Bi bayê payizekî sar
 Reng zer kirin
 Wek pelxezêmek darek kevnar
 Yeko, yeko weşîyan ji dilê min
 Hêlînên xewnên min
 Li ber bayê demsalek xemgîn ketin
 Di bîranînên rengsor û Binevşî de
 Xeyalên azadiyê
 Xwe li zinarên dilê min kom kirin.
 Piştî Hebûna xwe
 Li ser mêrg û kaniyên besta
 Êdî bi xemla kîjan biharê
 Ez ê vegrim konên hêviyên xwe
 Kîjan beybûn dikare
 Bi xemla bedewiya Hebûna min
 Reng bide wan çîyan
 Ku kavlên dilê min
 Bi çûyîna te biherifin û bibin xirbe
 Bîranînên zarokatiya min
 Wê bi kîjan lîstokên bê te bixemilin li vî war i
 Heger taviyên barana payîzê
 Li ser mêrga dilê min bibin lêhî
 Û tu li ser reşka çavên min bibî
 Mij û moranekî veqetîne
 Û winda bibî li ber çavên min
 Sahiya kîjan asîmanî wê bi şînahiya çavên te
 Ji min re xweşik û bedew bibin.
 Kenên te di dol û mesîlên kur de
 Wek stranekî azadiyê
 Bilind dibin li ber guhên min
 Wek awaza dengê bilbilekî birîndar
 Wek lorîka dayikekî dil bi êş
 Wek henaseya jiyanê
 Her kêliyê, her deqê bi min re dikene
 Û bi min re dimeşe.

Carek jî be wan qeydên zimanê xwe veke
 Û ji min re bibêje herekol
 Te çend gorên bênav spartine dilê xwe
 Te çend karxezal mêjandine
 Ji kaniya çavên xwe
 Çend qehreman bû ne mêvanên şevên te
 Û bi pêta agirê azadiyê, çend caran
 Bi govendan germ kirine wan bedenên te
 Îro li agirgehên Zerdeştan
 Bi berxwedan û vîna jinên azad
 Textên xwedavendan bûye hêvî
 Û qiblegeha jinên dil bi êş
 Bûye warê ciwanên ku li rastî
 Û heqiqeta xwe digerin
 Ma li hember bedewî û pêroziya we
 Kî dil û kî pêûs dikare evina we
 Bilêv û pênas bike.
 Ez dizanim herekol, ez dizanim
 Te li hember tu tofanan serî netewand
 Lê îro, çima tu wek min xemgîn î
 De bikene xemgînî li te nayê
 Tu yê hêj gelek caran zarokên rojê
 Bihejîni di derguşa dilê xwe de
 Wê gelek cengawer û mêrxas li te bibin mêvan
 Tu yê gelek caran keziyên keçên leheng
 Bi xemla bihara dilê Hebûna min bihûnî.
 Bi tilîliyên berbûkên azadiyê
 Heft stêrkên geş dîsa koç kirin ji dilê te
 Di nava karvanên nemiran de bûn rêwî
 Û li ser her bostek axa vî Welatî
 Tovê jiyanê reşandin û çûn
 Her yek wan bûn Hebûnek
 Her yek wan bûn stêrek
 Wek kevokên azadiyê
 Ji dilê me firdan û çûn
 Ber bi Welatê nemiran ve.

Welat Xerîb

Pênûsa Min

Ez dixwazim te bigerînim li ser hemu gerdûnê,
 Li ser kaxizeke sipî gerdûnekê xêz kim,
 Gerdûneke bi hestan xêz bûye,
 Gerdûneke kaniya hestan,
 Lê dikim,nakim tu nayê ziman!
 Tu têra Hestên min nake ,
 Ez dixwazim çavekî xêz kim bi hestan,
 Çavekî bi ken ,çavekî di rengê xweliyê de
 Ruh bidimê da ku nerînên min şad bike,
 Ruh bide hestên min,
 Reng bide dîmênên di dilê min de veşartî,
 Reng bide kullîkan, reng bide heviyên min,
 Lê ne hibra te têrê dikê, ne jî hestên min tên ziman,
 Ez dixwazim pênûsekê biafirînim jî kulîlkên biharê ,
 Da ku! her bihar xwe nû bike û bê ziman ,
 Reng bi reng, coş bide hestên min,
 Şîn bibe wekî asîman, zelal bê wekî ava zozana
 Weke çavekî ku nû vebûye ji derguşa xwe li gerdûnê dinere,
 Weke nergîzeke ku nû berfa wê hilîyaye.
 Ez dixwazim pênûsekê biafirînim hibra wê ji derd û xeman
 Da ku bîne ziman hemû derd û xeman û biqede hibra bi ferman!
 Nemîne derd û xem li cihnê.
 Ez dixwazim pênûseke biafirînim ji xweliyên simurg
 Da ku ji min re xêz bike nexşe reya heqîqetê,
 Min bigihijîne Hallac ,Hermes an jî Zerdestê kal,
 Da ku lêgerîna min ya eşqê kûr bibe,
 Ez ser bidim lê sir nedim li ser wê riyê û çavên xwe bigrim li jîyanê...
 Ez dixwazim pênûsekê biafirînim ji agir!
 Da ku binivîsine çîrokeke ji agir,
 Li çar perçeyên cihanê bigerîne
 Rastiya gelên mazlum,
 Bişewitîne rûpelên dadgehên dagirkeriyê,
 Vêbixe agirê berxwedanê,
 Bibe Azadî li Kurdistanê!

Asya Taşçier

Pepûle

Çarde zivitan derbas bûn
Ji wê şevêve zemherî
Bi tîna agirê te xwe germ dike
Pepûleyên evîndar
Dildojev dibin
Û volkanan di hewîn di hembêza xwe de
Difirin dile agir
Bê fikar
Piştî jî dibin roj
Bi pêtên lêgerîna gerdûnê...
Ahura Mazda serkefte
Li hember Ehrîman
Êdî tu jî xeman nexwe
Ji wê rojê de em govendê digrin
Da ku em bigihên kelecana te...

Nesrin Farqîn

Îro Ez Dimrim

Ez dimirim, tu dimirî. zimanê min di kolanên taxên te de, bi sloganan diqîre û dikene. Îşev jan dide tenêtî, harbûn hemû melodiyan dikuje, kuştin bixwe jî tê kuştin. destên min di bihuşta te de, stranên koçkirî distrên. dema dînbûnê hatiye Îşev eş xeyidiye bextewarî bûye çivîkek di asîmanên te de difire dengê bilûrekê berdûşt tov bi tov gunehan belav dike navê şermê hatiye jibîrkirin şerm xeyidiye Di stêrkên porên te de bêhna bedena xwe dibînim ez wekî penaberekî dixwazim di axên te de hêlînek ava bikim tu di nava ax û feryadan de xwe davêjî li ber peravên min perav dibe şil perav diweste baranek dibare dilop bi dilop bi ax û nalînan naxwazim xwe rizgar bikim. ji kolanên te yên şewitî, ji taxên te yên germik, niha nameyeke sêwî û windabûyî di paşila te de li ramûsanên xwe digere. paşil bûye şil şil bûye derman Îşev pîroziya şewatê kul û xeman dikuje bayê evîna te şewata dilê min mezin dike nivîn dişewite bihuşta te dişewite ez dimirim... tu dimirî

Mehmûd Cengiz

Berfin

Di sibeyek zu de
 Berî ku dinya şiyar bibe
 Berî ku stêrk ji wanna xalî bibin û bişeqêtin.
 Ez ê ji her yekê pêşek maç kom bikim.
 Û rejne rejne bibarînim ser rûyê te yî pîroz û şîrîn.
 Da ku xewê li te kur û aramtir bikim.
 Berî ku sebiyek nemêtî qêrîniya dewa şîr bike.
 Ez ê bibim siwarê Pegasus.
 Lawêkek dijberî şer im.
 Ji ber wê yekê îroj neçîrvanê Ares im.
 Çavên Ares birêjim.
 Da ku ji bo xwedevana xwe mizgîniyek vebêjim.
 Edî bes!
 Ev şer.
 Ev qiyamet.
 Ev zilm û zordarî
 Ma nebase ji mirovahatî re evqas mirin û koledarî.
 Divê dawî lê bînim bi awakî.
 Ku Ares nebînim jî li Delhî.
 Ez ê wî dîl bigrim li esmanê jorî.
 Wî zincîr bikim Ji bo azadî.
 Heftê û heft tebeq li bin axê bidim.
 Navê şer ji dinê ra bikim.
 Tune bikim.
 Bes qêrînên dayîka li ser bedenên cemidî û ên çav girtî.
 Dîrok şaş destpêkir.
 Ji bo ola belav bikin.
 Her derî talan kirin.
 Pêxemberek jî jin îlan nekirin.
 Yên ku bi pergalên stûnên xwe bawerin.
 Bira Spartacus jî bizanbin.
 Dîrok dizane.
 Roma sê car pîroz e.

Bi Spartacus, Azîz Paul û Ocalane.
Min got!
Dîrok şaş destpêkiriye.
Li Helenê Zeus dest dirêjê jina.
Li Didîmê Poseidon jî yê Medusa.
Destdirêjî li parestgeha xwe, jî xwe re heqaret dît Athena.
Bo çi kuşt Medusa?
Ew jî wek recm li welatên Eraba.
Bi hezire şerê Truva.
Şer şerê zayenda mêra.
Bertek kirine Helena.
Xwezil bi cinaretiya Hektora.
Ne bi Yewnenîstanî ên wekî Zeus'a.
Ji bo min dostanî şanaziye li gel Prometheus'a.
Binêr li Mezopotamia.
Di gure gura şerên eşîran de.
Dema melesa jinê bilind bu li qada.
Şer radiwestî li welatê Media.
Ev e çanda me Kurda.
Me deriyên xwe jî ranedida, ji bo mêvana li gunda.
Me nedixwest ne şer, ne jî mirin li tû erda.
Lê hemû cehşê cîhanê kom bûbûn li ser serê me li Kobanî.
Bi tililili û strana bi hezaran ji me ketin bin axê.
Bi keleşan şer dikirin li dişberî tanqê.
Arîn bû hêza jinê li Miştenûrê.
Şer kirin!
Bes ji bo jin.
Bo jîyan.
Bo azadî.
Da ku rojek jin jî li Rojhilata Navîn bêhn bike jînê, bi aramî.
De edî şiyar bibe.
Ji te re Buongiorno bi Îtalyanî

Ciwan Jan

Ew Ne Yar E, Ew Neyware !

Li ser axek bendewar
Jinek kuşti laşek sar
Evîneke bi gemar
Rastîyeke wek mirar
Navê kujer qaşo YAR!

Dengek bilind bi hewar
Dibê ey jina dildar
Hilîn tasek ava sar
Di ser agirê dilê xwe de
Biherîkîne bîne xwar
Weke çavên bi xewar
EW NE YARE, EW NEYARE!

Sîwana ser dil de rakir
Xençera deste xwe de sor kir sor bu weke evîna kor
Got cîhê ku ez lê dixim,
Lê dibişkivin gulên sor
Bêhnexweş dikim her der ji gula
Evin didimê ez dila

Ricîfîn evîn tirsîya hest
Lêgerînek ronî dixwest
Guhdar bu li xwe rasterast.
Got nexape derewên bere
Deste yarê evîndarde
Kes nabîne tu xençerê
Ronakbîrê dilê xwe be
EW NE YARE , EW NEYARE !

Hebûn Munzur

Bajarek di çavên Berxwedan de

Di bajarek tena de
Di nav hezar dengan de
Dengên ji dogehê dibariyan
Di nav hemû bêdengîyan de
Dengek ji bêdengiyê awir diqirîyan
Di çavên Berxwedanê biçûk de
Ku diqelişand sînga bêbext a dehak an
Li ber deriyê malê
Li ser sînga dayîka xwe li nav bendewariyê
Ji kerban ger min karîba biqîriyabama;
Min karîba çavên xwe bi hawar a
Di nav sînga dayîka min de digiriya
Bigihanda hogir in xwe...
Erê!
Min her du destên xwe qehîm avêtibana bexela sar a dayîka xwe
Û çavên wê di çavên xwe de berze kiribana;
Kêliyê berê kêliyê ku çavên wê
Niyet bû çavên min weşêre di nav keserên xwe de
Negîriyam, nebe ku ji bo cara dawîn bibihîse dengê hawarên min...
Tenê ji bo ste
Ji bo te minê serê her qêrînên xwe girê bidana
Minê ji bo te qorban kiribana êşên xwe
Ku ji temenê min girantirin îro
Bîska ku bi qêrîn û hawarê diket bajarê min
Mêze bike, ez ji bo te dikenim;
Dikenim ku tu bibînî hemû ken çavan dikujin êşa di çavên te de
Dikenim ji bo tu hemû bajarê ku di bexela te de bi rengê sor hatiye
şostin
Di rengê kenê min de bibînî;
Ez sor nagirîm
Şîn dinirêmin tenê ji bo te dayê...
Bila çavên te wisan şîn min oxir bikin
Dema hemû bajar sor diqîrin

Bila ken te oxir bikin
 Dema ji her du sîngên te li şona şîr,
 Xwîn jê tê xwar
 Di ber êvarekê de
 Ku xwedayên ji xwînê qet têr nabin
 Bi min re diketin nav çengê de;
 Te sînga xwe fikir sîper
 Min destên xwe yên biçûk ji te re...
 Çemek diherikî di navbera me de
 Çemek,
 Weke odeyek ji qeşayê bû, sar bû
 A di navbera me de dibû diwar
 Her ku diçû tije dibû
 Yên di temenê min de
 Lê ne wek min û te di yek hembêz de
 Lê zêde dibûn...
 Dengê ji mirênê li ser me dipêça
 Ger ev ava sor ku diherikî neketa navbera me de
 Ez û tu bi hev re
 Weke ku di yek cendekî de li ba hev bana
 Lê ji nişka we çem har dibû û bi ser de diçû
 Destek, destê min ji bexelate qot fikir
 Reşê şevêkê ku tu di xew de dibir
 Çavên te girtî;
 weke ku laşên te bi çarmixê xistibin
 Te bêdeng li min mêzedikir
 Ax!
 Vê gavê ez dibeecîm, dîn dibûm tenê ji bo carekedin te bibînim
 Mêzebike
 Çemê mirinê jî biqasî min nikare bigire
 Din û har,
 Xwe tavêjim pexela te
 Ji bo bîskek berê bîskekê xwe bigihînim her dû sîngên te
 Vê carê ne ji ber ku bîrsîme,
 Tenê ji bo hesreta te hembêz bikim
 Tenê ji bo dengê bihna te bibihîsim dayê...

Eger îro yek stêrk nateyîse li bajarê min
 Ji dengê îske îskê min in
 Şev û stêrk bi tenê
 Kolan îşev ji bo te şil digirîn
 Li bajarê keser koliyên min
 Li serê her koçeyê li benda tene
 Bi dengê nerm û ketî
 Mêzeke stranan dibêjin
 Ji bo tu îşev aram derbazî rojeke din bibî
 Stranên min ne bi girîne
 Ger hinek kelegirî xwe li wan alane
 Ev jî ji dil sotinên zêde ne
 Dizivire min di nîvê şevê de
 Dengên ku guhan ker û laş perçe perçe dikan
 Dema tê xuyan di wecheke çilmisî de
 Çavên beloq û bê tirs yê zarokek 14 salî
 Laş bi xwêdan û xwîn şil û pil,
 Dîsan jî awir an diqêre bi dengê Berxwedan
 Ger min karîba hemû odayên wî bajarî
 Tije bikiraba bi çavên nû ciwanekî
 Dore bi giriyên zarokên wî bajarî
 Min dem kuştiba
 Di nav lêvên bêbextiyê
 Ji bo bibînim ka çavan vê xwe bigihîne mala xwe
 Zaroka 12 salî
 Minê hemû bajar di çavên xwe de veşarta
 Min ê bikira
 Dema mirov kom bi kom
 Ji tenahiya xwe re çavek dikirin çeper
 di çavekê de welatek hembêz dikirin
 Di nav tiliyên neyaran de
 Ji bo bibînim ka çawan di nav kolanên bi xwîn de
 Vedigerin malên xwe
 Zarokên xwediyê wan kolan an
 Min ê hezar caran bexel kiribana desedîqa
 Berxwedanên wî welatî

Îşev ewrek ji kîn û kerbê
 Bajarek bi rengê zer dinixumand
 Bayek ji rojê re dengê zarokekê digihîne
 Seqemek ku du destên biçûk di nav bexelekê de dicemidîne
 Tu!
 Erê, tu!
 Ku di nav reşahiyek bê dawîn de xwe pêça ye
 Ger di taritiyan de dengê te tê xuyan
 Çima roj dema tê ava, dilerizî li ber bedenên ciwan
 Beden hatine tar û mar kirin di mêjiyên qerisiyayî de
 Mirin hatine rêz kirin
 Di dilên ku her roj mirov tînin kuştin de
 Herê zêde jî şev, şeve reşande
 Weke ku roja qiyametê be esiman sor dibin
 Di robar an de
 Lê wek rengê jînê ne
 Yên di kolanên wî bajarî de
 Dengê Berxwedanan berz dîkin...
 Mirin heye
 Di her malek vî bajarî de
 Di kolenek ji vir dur
 Yan jî li kêleka me a rastê
 Çend kolan ji me bi dûr;
 Ne êşe birînên wan,
 Êş dikşîne her der û diwar
 Her cihî de janê êşê tînin xuyan
 Di çavên tije de
 Çi seqem bihurandin
 Çi dil in giriyan
 Di çavên zarokên vî bajarî de
 Wek pêlek ê bû
 Kerba ku zarokên vî bajarî diverişand ser wan
 Lê a ku li bajarê me îşev herikî
 Di nav robarek bê binî
 Di çavên Berxwedan de bi dehan stêrk
 Stêrkên ku ji mêj we ye nema êdî diteîsîn

Di van çavan de, dibînî !?
Dinya, mirov, kolan, bajar...
Lê hemû gerdon kor
Nabînin stêrkin bixwîn
Yên yek û yek tên xwar li vî esimanî
Ez oxir xwestinan,
Kenan û li ravestgehan destên ji hev nabin dibînim
Gelo tu jî dibînî?
Ji her hêlê mirov tên!
Dayîk, zarok,
Belê zarokên li ber şîr
Yên bikeser
Yên nekarîn destên xwe ji pêşîrên dayîkan bikin
Yên çavên wan di kenê Berxwedanekê de dimir
Yên bi kerb, aciz;
Hin ji wan jî hêvî di qirikê de kolmek girî
Ez dizanim mirin çiye li vî bajarî
Qey tu jî dizanî?
Ne pêkane tu mirinê terîf bikî
Dema mirin nêrandina dayîkekê be di çavên Berxwedanekê de...
(Di şexsê Berxwedanê biçûk de ku dema di pexela diya xwe de bû,
diya wî ji aliyê leşkerên tirk ve hat qetilkirin, ji bo hemû zarokên
di dema berxwedana xweseriyê de li Cizîr ê hatin qetilkirin, hatiye
nivîsîn)

Zehra Mohammedzadeh 1

Finda Li Ser Cangorî

Min jî hes dikir bibim findek ji finda te
li ber bayê evîna te bibim pêta te
her gulîya hejiya bibim çirûska te
her şeva ku vegerîya bibim stêrka te
min jî dixwest bibim şevgera evîna te
di nav wê tarîtiyê da bibim çira te
di nav tîrêjên Rojê da bibim şewqa te
her guleya dihat bibim parêzvanê te
te ez fêrî vê evînê kirime jixwe
kirim parêzvanê dergûşa evîna xwe
evîndarê bêwar im gerîyam warê xwe
ez kirim evîndarê Rojê û finda xwe

Hezar Nerexî

Zarokên Penaber

Em xerîbîn penaberîn
Herdemê mexdûrê şerîn
Li Başur war war digerin
Li Mexmûr ji der biderîn

Warê mar û dûpişkane
Xas û birçî ser geryane
Zarokên gunhê xwe nizane
Ji tînbûnê çanê xwe dane

Zarokên wa penaberan
Wekê rêwî û koçeran
Tazî gerya li ser Beran
Tasek av birbi keseran

Tavê laşê wa tevgezî
Li pey dupîştka di bezî
Hezreta wan ava tezî
Lê parçek berf birbû xwezî

Ehmez Tallalî

Bêrî

Dil dike veke wekê beybûnek
Bikeve pêy te mîna xulamek
Şiverêyan de bibe hevalek
Li ser ziman de hêvî awazek

Têhna avên te ji min re xewnek
Bi hesreta te ez bûm xeyalek
Ketim xerîbî mîna ajalek
Li ser ziman de hêvî yek sozek

Me soz dabû hev gihêjin demek
Çawa dikare negre hevalek
Siba nebejî wê bêtin rojek
Li ser ziman de hêvî biharek

Şox û şengî tû mîna xezalek
Têy dîtî ew tim wekê Sitarek
Ji dil heskirin wekê dayikek
Li ser ziman de hêvî lorinek

Yekcar Senar bu Mazlûm e carek
Dilde ma nîvî hev dû dîtinek
Xweşik bûna we nebes helbestek
Li ser ziman de hêvî jiyaneke

Dikin em qêrîn ji bo bêriyek
Kes me nabhîze tenê kêliyek
Kurdistan evîn a şîn her dilek
Li ser ziman de hêvî Rêberek

Ev çi kesere wekê xençerek
Dinav dilê min buye wek kulek
Waye eşqa ax ji dil Meşvanek
Li ser ziman de hêvî welatek

Şeref Mete

Dara Zêtûna Efrînê

Ti roja li ser welêt nagrîm
Tê de çelegtirîn kulîlk çîm

Ku dijmin, min şewitandin
Tamar namirin, şîn didin

Li ser ax û kevirên wê
Min navê xwe koland lê

Şopên min her tê de ma ye
Hawar e, ger can dûrî wê ye

Welatê min ji bo min digirî
Bi jan dibêje: Ma venagerî ?

Welat bi ax û kevirên xwe
Berxwedêr e, bi tena xwe

Zêtûna wê xwînê dadirivîn e
Ezê vegerim! şînî nekişîn e

Ew azadî j' min re vedigerîn e
Ezê vegerim, jiyan vê re jîn e

Salanê Zerdeşt 1

Ey Welato

Ey Welato
 ey bêcan û bixwîn
 ey rind û delal
 belengaz û reben
 xeyala hemû xortan
 armanca bav û kalan
 Ey Welato
 ey xoşewîst û yar
 di vê axa pîroz da
 her kes ji te ra dildar
 her kes ji te ra yar yar yar
 Ey Welato
 ka ew bi dengê xwe yê
 kezebşewitî
 ew bi zimanê xwe yê xweşik
 bêje
 destana te ya bêdawî çawa dest
 pê kim
 bi kû
 bi kê
 bi çi
 û çawa
 çend wargeh bişewitînim
 çend dilê dayîk bisojînim
 çend bav bixînim erdê
 û çend şêr qurbana te bikim
 ku te bidim nivîsandin
 ka tu bêje welato
 çend daristan, çend şaristan
 çend parzemîn, çend cîhan
 û çend alem têra te dike
 hemû mirovên ku dijîn
 hemû gerînende û wezîr

hemû alim û ronakbîr
 hemû bîrewer û rewşenbîr
 bigijîn hev
 û bixwînin hunera şerê, das
 kapîtal, manîfesto, dewlet û çar
 pirtûkên çar dîne heq
 ka dikarin xwe bigijînin te
 Ey Welato
 nebe bişik û guman
 ne jî bimereq
 hêvîdar jî nebe ha
 bawer ke bawer
 wa roj xwe hilat
 wa ye roja te ya felat
 em ê bi can û xwîn
 bi zanîn û ilm
 bi huner û çand
 bi milyonan şehîd
 û bi destê jin
 û bi can û bi xwîn
 em ê te bidirûn ser hijde hezar
 alemîn

Deniz Varol 2

Hewara Dar Û Daristan,

Qîre-qîre ji hemû heyberan,
Deşt û geliyan hat gilî û gazind, bi fîgan.
Ax û beran, kanî û rûbaran,
Ziman nebû gazî bike Xudan,
Şahidiyê bide li ser kirina wan bêbextan.
Zalim û xayînan nehişt pakî jiyan,
Sûsin û nêrgizan, erd û esmanan,
Şerim kir li hemberî bêdengiya cîhan.
Ne koçgirî û ne Agirî,
Ne geliyê zîlan û ne Dêrsimê...
Têrî nekir ji bo Kurdan.
Ne Elîşêr û ne Nûrî Dêrsimiyên,
Ne Şêx Seîd û Qazî û Mistefayan...
Têrî nekir ji bo xakî Kurdistan,
Tifaqî û yekîtiya gelê Kurdan.
Bû parîna dayikan, ji Xuda yê diloan;
Me çi çare neman ey Xudan,
Encax tu Kurdan xilas bikî bindestan,
Zalim û neyar û xayînan...
Geştîyar ê lavê Kurdistan
Gazî dike hemû Kurdan
Ew e ne çarenûse û ne jiyan
Verin îdî em bikin gul û gulîstan,
Welatê Kurdan, baxî Kurdistan...

Geştîyar k. 1

Dema Ku Tu Bihê

Ez ê hemû hêvîyên xwe raêxim ber te.
Dema ku tu bihê,
ez di hemû qêrînên xwe da
te dê hembêz bikem.
Bi hatina te, di çîyayên warê min da
dê bibe gowend.
Bê guman henaseyekî bi te ra,
dê bibe vejînek nû ji bona min.
Her warê ku bavgera te tam bike,
ne gengaz e vek xwe bimîne.
Di her raperînekî, herikîna her dilopa xwînekî da guman nîne ku
armanc tu yî
û bi qêrîna navê te laş dikevin 'erdî.
Lewma tu mebestekî dêrîn, wate ya jîn
û hêvîya her dilekê dil bixwîn î.
Ey AZADÎya bê demsal, bê şev û bê roj...

Geştîyar k. 1

Kanê Welat

Ka ew jin û mêrên berê
Peyva wan soz û peyman bû.

Ka ew xort û kîzên berê
Evîn a wan tev roman bû..

Ka ew gund û bajarên berê
Gel tev cîran û heval bû..

Ka ew sohbet kêf a berê
Tev bi kilam û stran bû....

Murat Kaya 2

Şehîden Me

Bi sond û Peyman
Bi Cûdî û Sîpan
Bi her çar hêlê Kurdistan
Sond dixwum , soz didim
Di rêya we de me
Şehîdên me...

Cîhanê bi we me naskir
Me bi we xwe naskir
Xweserîya demokratik we saz kir
Sond dixwûm ,soz didim di rêya we de me Şehîdên me

Rêya we pir pîroze
Bedele giran dixwaze
Bila cihan bibihîse
Sond dixwûm, soz didim di rêya we de me Şehîdên me.

Sond dixwûm bi doza we
Soz didim bi gelê me
Mirin jî were serê me
Sond dixwûm, soz didim di rêya we de me Şehîdên me...

Cemîl Gültekin

Qelenê Evînê Azadî Ye

Ji bo bi te re bijîm
 Evîn cilek ji agir jî be
 Ez ê bê dudilî li xwe bikim
 Bizanim ez ê bişewitim jî
 Ez ê li pey te werim
 Ji bo xwe gihandina te
 Sirgûn jî be
 Ez ê li sirgûnê bijîm, dev ji te
 bernedim.
 Bibim mişextî
 Ji te dûr jî bibim
 Ez ê her bi evîna te bişewitim
 Ji bo xwe gihandina te seqet jî
 bibim
 Ez ê tim li pey te bim
 Kor bibim
 Çavê min ji rêya te venaqete
 Lal bibim
 Ji hizr û mejiyê min dernakevî
 Ji bo negihêjim te;
 Te bikin çar parçe û her parçey-
 ek bixin devê gurekî jî
 Tu ji bo min her yekî
 Destbavêjin te, te kirêt jî bike
 Tu her husin û cemala min î
 Rewş û vîna min î...
 Ne tu bê min, ne ez bê te
 Ji bo wê ye ez û tu tim dinalin,
 dişewtin û dihelin...
 De were em dest bidin yek
 Bese sirgûn, mişextî û mirin

Welat ji bo me bibe soz û pey-
 man
 Dayik û niştiman... lew evîn-
 dar e welat...

 Li welatekî bindest
 Evînî kole ye
 Şerm û şepirze ye
 Qelenê evînê welatek azad e
 Helaliya evînê
 Serbestî û azadî ye
 Welat azad nebe, evîn heram e
 Evîndarê welat
 Şervan û şoreşger e
 Berdêla evîna welat giran e
 Lew bi êş û kulxane
 Jan û birîn, derdekî bê derman
 e!
 Yê evîndarê welat
 Barê wî/ê tim giran e
 Cerg û hinav tim lê helîn e
 Sirgûn û mişextî ne
 Ji bo gihana evînê
 Mirî bê gor û kêl bin jî
 Her hêvî û serfirazî ne...

Weysi Tali

Bes E Bindestî

Hûn jin û mêrên Kurd û Kurdewar
Tu car ji ber dijmin hûn nekin hawar

Serê xwe daneynin li ber rovî û keftar
Serî hildin li hember dijminê xwînxar

Axa me ji me girtin kirin parepar
Em li ser axa xwe bûne bêzar û naçar

Tu car li cîhan nebin stûxwar
Serbilind be di nava dijmin û neyar

Tu car nexapin bi pere û mal
Dewlemendiya mezin ew e nirxên Kurdewar

Hezar sal e bê serok û rêber in
Bi çavên sar li dora xwe dinerin

Êdî bes e rabin ji xewa xefletê
Bibin yek, li welatê cinetê

Eşqa welat ketiye dilê Kurdan
Li çar alî Kurd rabûne ser piyan

Ka ew jin û mêrên berê
Peyva wan soz û peyman bû.

Murat Kaya 1

Min Berdin Ez Ê Herim

Min berdin ez ê herim,
Ev gotin çend caran devê min de şîn hatibû,
Çend şoreşger di dilê min de bû,
Min çend qêrîn anîbû ziman,nizanim.
Lê ev dengên dilê min,
Destê min de çeka min,
Di çavê min de hêvî û xeyalê min,
Min ber bî wargehê azad dibirin.
Min zanîbû,
Bi min çîroka şoreşê temam nedibû,
Lê min yeqîn kiribû ev çîrok bê min jî nedibû,
Mizgînîyek bû,
Evîna min bi çîyayên min kelîyabû.
Ez ne qayil bûm,
Bibim penaber û di derya yê biyanîde bifetisim,
Ez ne qayil bûm,
Bibim koçber û di kolanên biyanîde bimrim.
Na, na
Ji welatê min wê de jîyan tunebû,
Ji çîyayên min pêve şînbûn ji min mirin bû,
Şaxên min ji axa min pêve tu dera bela nedibû.
Evîn bû ev,
Evîna bi şer bû,
Her gavek min naskirina welat,
Her naskirina min mezinbûna evîna min bû,
Welat di dilê min de şîn bûbû.
Çeka min di destê min de,
Ez kolanên welatê xwe bûm,
Ez li çîyayên welatê xwe bûm,
Şerê welatê min li ku bû,
Ez li wir bûm.

Dijwar Sor

Ez Şoreşgerek Bûm

Destê min de hêza heskirina jiyanê
Mêhvana şaxên qedim bum
Digeriyam ku ew warê min bu
Ez jinek bum
Sîna min de eşqa jiyanek azad
Min şerdikir li warê xudawendan
Heya te azad nekim eynika bejnê de
Li bejn û bala xwe temaşe nakim
Ez zarokek bum
Ku kenê min de diyar dibu
Giyane zarokek ji ken mehrum mayî
Ku ji her kulîlkek baxê te re dikeniyam
Ez Sarya bum
Yek ji çar xuşkên şax de buyîn xudawend
Ya ku di temê biçuk de buyî
Canfedaya Metîna' yê

Sarê Siya
(Sarya Yıldızdtan)

Xeyal

Xemgînî
Îro dîsa xemgîn e roj
Reş tarî bû ye asîman
Dîsa berxekî ji berxê berbiçav
Bû qurban
Ji bo welatê bê sînor
Zimanê qedexe
Dike qirin ax
deng li gerdunê belav bû
Mirov ker û lal bûn

Ji bêdengîya vê mirinê
Mirin her dem mirin
Her dem tune bûn her dem xwîn
Li welatê rojê..!

Şükran Güneş

Bêje Dayê

Ez zarokek penaberim li ser axa welatê xwe
 Bêje dayê ez çima ji jiyana azad bêpar im
 Ez çima bi axaftina zimanê zikmakî sûcdar im
 Ez ne jar û ne jî neçar im.
 Ez newiya lehengên dîrokî Qazî Muhammed, Mele Mistefa û şêx
 seîdê kal im.
 Bêje dayê
 Bi rikanî pergalên qedexekar
 Bi zimanê qedexe
 Çîrokên lehengtiyê vebêje ji min re
 Bila di tê de qala rustemê zal, Derwêşê evdî û evîna wî Edûlê hebe
 Bêje dayê
 Ji min re qala berxwedana kelaha dimdimê bike
 Bila di tê de ne çilektiya mehmûdê melekânî
 Bila di tê de qala lehengtiya xanoyê çengzêrîn hebe
 Ji min re qala kesera mişteqiya mîrê botan û xerîbîya welatê xelqê
 bike
 Bila yêzdanşêr ji îxaneta xwe şerm bike
 Bêje dayê
 Ji min re qala lorînên xwe yên bi peyvên qedexe hûnandî
 Yên te li ser zarokên xwe yên bê gor çêkirine bike
 Ji min re qala Helepçeya dilbirîn û zarokên di sînemaya amade de
 şewitîne bike
 Bêje dayê
 Ji min re qala geliyê Zîlan, Dersim, Agirî û Koçgiriye bike.
 Bila di tê de qala serînetewandina Seîd Riza, lehengtiya Îhsan Nû-
 rî, berxwedana Şêr Elî û xweşjintiya Zarîfê hebe
 Û ji min re qala lehengtiya xwîşk û birayê min bike
 Ez dixwazim bi zimanê te çîrokên welatê xwe bibiyem

Guljîn Kaya 1

Rêwiyên Meha Tebaxê

Çiqas êvarên şînbaz buhurîn
Û çûn ji keştîya xeyalan
Çiruskeke serzer peya nebû
Li peravên hestên min
Ên hestî û çerm mayî

Nizanim dikenim yan digirîm
Nizanim dimrim yan dijîm
Têm û diçim, diçim û têm
Nizanim xwe.... !

Nizanim çima wisa me
Wek gotina Ahmet Kaya me
Pel diweşîne alîkî min
Alîyekê min buhar gülistan,

Ey bulbulê çiyayê bilind
Ey fermanderê nemir
Tu hat ?
Were ji bo ev hest sêwî nemine

Ey rêwîyê meha Tebaxê
Ey gula welatê bindest
Ey çalakwanê jîn da Kurdistanê
Tu hat ?

Biner buhar hat
Bi hezaran teyrên Kurdistanê
Barkirin û hatin alîyê te
De beje !
Tu hat ?
Ey egîdê serfiraz û qehreman..

Çiğdem Ören

Şopdarê Rêya Heqîqetê

Ey Rêberê Gelê Kurd
Tu buy dengek li her dere cîhan
Buy dengek li her derê veda
Tu buy şewqa çanda civaka
azad

Tu Rêberê me Kurdayi
Şopdarê Rêya Heqîqetê ye
Tu ziman û Hebuna me ye
Tu tîrêja azadîya me ye

Kurdistan qirîn dike bi navê te
Çiya daristan, erd û ezman
Serî danî li hemberî te
Te qirîna Kurdi kir azadî

Güneş Tang

Kurdistan

De were êdî hiş û dil zimanê min têr azadî bike welato !
Were canê min bigvişe bila di şûna noqtên xwêdana min ava azadî
yê li ser rûyê erdê binqote
Were bila dev zimanê min ê kul û girêdayî Ji nû ve xwe fêrî peyva
Kurdistanê Bike belkî ji kulbûna salan rehet bibe
Were ez soz didim te ez ê tiliyên xwe ên birîn kêl bi kêl bi navê te
bidirûm
Were ez soz didim te ez ê lingên xwe yên şikestî bi heriya te ya sor
û kepek Kepekî bicebirînim û destên xwe yên kelepçekirî bi kilîta
serkeftina Te vebikim !
Were ez ê di her bajarokekî te de helbesteke Azadî yê binivîsînim Ji
ber ku ez dizanim ez û miletê xwe Ji zûh ve têr azadî nebûn ...

Rizgar Hiso

Xanegeha Dilan

Eger evîn li welatê me rewa baya, wê şar, mêrg û kolan bi gul
ba û siya wan li bejna evîndaran
pişkivî baya.

Wê guliyên çavbelean bi nergizan xemilî bana û bêhna
binefşan ji hinavên gewrebozan bifûriya.

Eger evîn li welatê me rewa baya, wê kefiyên kalan bi miskê
bihatana şûştin û çarikên dayikan bi
enberê bihatana guvaştin.

Wê şerwal û şûtikên qîz û lawan bi ava şerbetê bihata
xweşbînkirin û şûna qeytan, wê şaxên
gulan şîn bibana.

Eger evîn li welatê me rewa baya, wê mala yarê li cem mala me
baya û tiriyên dêliya wê li ser textê
min daqol bibana.

Wê şeveq ji rengê çavên wê tîrêjên xwe rêsa banaya û êvar; wê
tariya xwe ji reşahiya porê wê
sitraba!

Eger evîn li welatê me rewa baya, wê palgeha min dengê te
baya û awaza herî bedew, henaseyên
te bana.

Wê dergûşa dilê min çongê te ba û xewn; wê di himêza te de
şirîntir ba.

Lê ji ber ew ne rewa ye, pir stêr ji esmanên dilan hatine jêr û ji
dilopên xwînê damar zuha bûne!

Sawa ricifîna mejî di xeyalên dildaran de bûne dost û li ber
çavan, bejna evîndaran her û her tê
rêsan.

Eger evîn li welatê me rewa baya!

Wê niha evîn tune ba.

Wê niha evîn tune ba!

Lewend Yusif

Pencereyek Ku Ber Bi Derve We Vedibe

Niha li ber pencereya ku tê de her sibeh jiyanan dihejmêr im,
 rûniştîme
 Pencereyek çar goşe û di her goşeyek vî de xetek zirav a jiyan ê
 Gelo çima çar goşe?
 Ma nedibû girover baya wek jiyanên girover
 Ku hey li derdora xwe dizivirîn û dizivirîn...
 Yan jî sê goşe bana, mîna sê goşeyên jiyanên natemam
 Min jî di her goşeyek wê de kêliyêk ji jiyanê danîba
 Dovre jî nêrandinek li şûna her sibeh rabûn û ketina temaşeyê...
 Di çar goşeya ku tenê perdeyek zirav li ber çavan radixe;
 Li seyrê me dîsan îro, wek her sibehên din
 Di seyra hatin çûn, tevger û xaniyên li pêşiya min
 wek dawîya her wateyê hey bilind dibin bi yek caran
 Û bayek nerm, ewçend nerm ku heya dengê wî jî nebihîsim;
 Bayek ku bi aramî dideyne ser piştê pelên daran û
 Çiqilkên daran bi aramî bi xwe re dihejî ne
 Lê, ez niha aram im, destên xwe radikim
 Destên min jî aram in!
 Ba xwe li deriyê min naxe îro û
 Bi aramî bi her du destan çongê xwe didim ber xwe
 Pişt re jî bi her du destên xwe wan kom dikim bi ser hev
 Yê nezane wê bibêje bi ta û janê ketiyê laşê min
 Wisa dilerize û xwe li pêla bayê dixin
 Dema li temaşeyê derve me di vê pencereya çar goşe de
 Hay rengan dibim, rengên cûr be cûr
 Rengên ku her yek dikare bedela emrê mirov be
 Û mirov ji bo aramiyê xwe li wan bipêçe
 Weke ku gazî mirov bikin, niha dizanî ka ez behsa çi dikim!?
 Niha were em pêk ve destên xwe bidin ber rengan
 Û reng me germ bikin...
 Xwe bidin ber vezîna ba û di nav dengê aramiyê de bi xew re biçin
 Bi hev re bimeşin li ser van rêyan, bê ku biwestin..!
 Dibêm ger destê xwe bi vê pencereyê ku tenê ziraviyek
 A ku wek perdeyek dûr bûnê ji vir û derve ye, bidim

Vê her tişt rabe, hîn zelal tir bê xûyan...
 Ger tenê serê tiliyên xwe lê bidim wê bişkê û
 Hezar perçeyan li pey xwe bihêle;
 Lê, ger di nav wan hezar perçeyan de ez jî nebim !..
 Ez dibêrîm rûyê xwe bigirim û bidim ber ba
 Ji ba bêhnekê rakim li şûna her hatin û çûnan re
 Û bila li bîra min be ku îro bi tenê me
 Bi tenê diçim, bi tenê dimînim wexta her hatin çûn
 Îro wiha bi aramî di nav vezîna ba de dibezine
 Hîn li temaşeyê me, temaşeyê tenêtiyên me
 Tenêtiyên ku çendîn wextin di vî bajarî de bi dûr diçin
 Tu dibê li pişt van xaniyên ku di nav bajar de wiha bilind bûne
 Kolanên din hene ku em tê de bimeşin di her şeva ku
 Heyv li pişt ewran razayî be û em lê berze
 Tu dibê ew siya ku wiha wek tenêtiya xwedê li ber esimanan bilind
 bûye
 Û wechê me jî di nav vê tenêtiyê de bi esimanan wedike, çiye?
 A kê ye?
 Çi deng e ku wek awaza avê dimîne, wek dengê çipikên ji baran ê
 Ku di nîvê şevê de û berê ku esiman bi reşiyê xwe binixumîne
 Em li ber di xew de diçûn û xew di çavên me de rêwî îşev
 Wê demê em jî hêdîkan bi temaşeyê rûnen
 Dema her pencere îro ji bo cara dawî vê şevê birazîne di hembêza
 xwe de
 Em hêdîkan bi temaşeyê rûnên
 Wexta hemû jinên vî bajarî îro di vê pencereyê de
 ji bo careke din di nav aramiyê de rêwî ne
 Ez îro di vê tarîtiyê de bi temaşeya te me
 Ku tarîti kêmîtir rehên xwe berbidin ser laş û
 Her nêrandinên di vê pencereyê de giran wê bê li ser bedenê we
 Ku îro ji bo carekedin wiha di ber aramiya ba de dixew de diçe...

Zehra Mohammedzadeh 2

Heval Baran

Tu mîna zimaneki qedexekirî bû...

Tu hina jî li benda sibehên ku

Hin jî tije hêvîya azadiye bû.

Ax heval.

Heta ku bedena te bûye ax

Te ev şer û agire berxwedane berdewam kir.

Ax Baranê min!

Ez dixwazim te vebêjim

Ez weki dînan dixwazim

Di ve şerê rizgariye de dirokê bîra xwe binim.

Me ji bi hev re romanen kevnar dixwendin.

Me çiroken gelên rast yên qedexe kiri guhdar dikir.

Me li çîrokên Mem û Zîn , Binefşa Narin guhdar dikir.

Û dawî de me dîdit ku çawa nedîgihiştin hevdu.

Her çiqas evîn wisa dijar be jî me bi mebesta heviyê hezkir

Mebest her hevî ye û paşê em berê xwe bidin şoreşe.

Emê jiyanêke bi rûmet ya mîna Beritan ji ber çavên xwe re

derbaskin

Li herêma Bakur , li hember dijmin

Berxwedanek bi rumet nişan da

Û bedena xwe ji çiyayen Azad bera newala kûr da.

Piştire Vîyan dihate bîra me.

Di sibata 2006 de li Heftanîne

ji bo jiyanê û hezkirina gel xwe dide ber êgir û jiyanê xwe bi dawi dike.

Ax Baran !

Me mirovên serbilind dibir û tanî.

Vaye di havina 96 an di 30 haziranê de li hember mirine dike-
ne.

Û zilan yan ji heval Zeynep dibe pakrewan.

Me tekoşina bêhempa ya Zilan ji hev du re vedigot.

Me hez kirina we ya herema Serhadê vedigot .
Me çîrokên Botan û Dersim ji hev du re digot,
Roja ku tu ji Serhedê derket.
Di Botane de tekoşina Egit.
Li zindana Amedê de
Berwêderîya Mazluman
Hemberi Esat'an mizginiya bihare ji me ra vedigot.
Me li Erdal gûhdar dikir,
Ezda,Çiçek, Elişer û rêheval Baran Serhad gohdar dikir û em
xemgin dibun
Ew şerê ku me ji hev re behs dikir.
Û iro tu buyi nefereki wî şeri.
Herdem te minak digirt û iro tu buyi Egit.
Tu buyi Baran.
Tu buyi Ezda.
Û tu bûyi Özgür.
Tu bi helwesta Teyrêbazekê li çiyaye Kurdistane de buyi ax.
Ez dixwazim te vebejim te.
Weki Mazlum, weki Eşref, weki Necmi û weki Ferhad.
Û niha li zindana Amedê de tu buyi kilama li ser zimanan.
Û niha her ku tu tê bîra min.
Hesirên çaven min diherikin.
Ew peyva te ku hevî jê dibarîya tê bîra min
Ka te herdem digot ya : " Ger ku hevi tune be Jiyan jî nabe."
Edî ez betilim.
Ey Rêheval !
Tu buyi ew jiyanên ku me ji hevdu re vedigot.
Ey Rêheval !
Ey Rêheval !

Murat Karateke

Şer Dikim

Şer dikim
 Ji bo hêviyên azadbuyinê
 Da ku neyê kuştin, talan û
 koçberkirin
 Şer dikim car bi qlêş
 Car bi pênus
 Û car jî bi kevir û molotofan
 Şer dikim
 Bi hêrsim
 Tola min tola salaye
 Çawa jibir bikim şewitandina
 gundan
 Îşkenceyen di hucreyen taride
 Yan ji iro rondiken veqetîna
 dayikan ji axa wan
 Bi hêrsa zarokên pênaber
 Ku bi hesreta axa xwe
 Şer dikim

Mîna Çiyageran kolan bi kolan
 Di mejîyê dijmin de tirs mirinê
 ava dikim pêl bi pêl
 Ber bi kolanên Sûr ê ve
 Stranên azadîyê digerrînim bi
 rêhevalên xwe re
 Mirinê nas nakim
 Bi kelecana li ser mirinê ve diçim
 Mîna bi hezaran keç û xort
 Û dîrok dibîne û dibihise
 Rupel bi berxwedanîyê teji ye.
 Mîna gilokek ji agire
 Vemirîn nas nake
 Di her kelîyê de hêvî
 Di her kelîyê d berxwedanî û
 lehengî şîr dibin...

Mihemed Kara 2

Hişmendî

KESEK BÎ HÎŞ DOTIYE;
 J'dara helal hatiye..
 Ava zelal mêtîye..
 Meywa delal rêtiye..
 Xêra menal miştîye..!

Raman bi dil ristiye..
 Çavan bi ron dîtiye..
 Guhan bi rih bîstiye..
 Lêvan bi hest geştîye..
 Destan bi best bestîye..!

Salanê Zerdeşt 2

"Evîna Berze"

Min digot ez ê tû car li te negerim
Min digot ez ê tû car destên xwe bê destên te nebînîm
Min digot wê tû berbang bê te tune bin
Lê min nedizanî wê dem bê û ez ê bi qiraxa çeman bikevim
Û bi qablîbazan re bi dengê navê te biqîjim
Min nedizanî wê roj were û ez ê bi evîndarên dengbêj re vokalîstiyê bikime
Ez ê bibim kujera şadiyên xwe
Wek ku tu bûyî qesasê xweşiyên min
Ez ê bişrînan ji ser lêvên xwe heram bikime
Wek ku te awir ji dîtina xwe mehrûm kirin
Te ez ji evîndarê derbasî sîtemkariyê kirim
Te ez kirim ku ez ji xwe re bibim kafir
Û tû carî jiyana bê te li xwe helal nekim
Ger nemrim jî wê jiyana min wek jiyana qablîbazekê be, ku her tim jiyana xwe bi qajeqajê derbas dîkin
Lê ne wek wan azad
Ji ber ku azadiya jiyana min tu bi xwe bû yî
Lê ez ê bibim qablîbazeke ku di qefesekê de bike qêjeqêj û tû çareyê nebîne
Sosret bû evîna te
Neletek bû li û min hat
Lê dîsa jî ez ne poşman im ku min ji te hez kir
Lê ez poşman im ku ez bi te re nemrim
Mirina bi te re xweş e erê pir xweş e
Ma ne min ji te re gotibû
Ger mirineke bi te re hebe ez dîsa jî jê venagerim
Ma ne te bi guhên xwe dibhîst ku mele çawa dibêjin
Mirina du evîndaran bi hev re dibe giyan du periyan du firişteyan
Lê ne ez bûm perî
Û ne tu bûyî firişte
Ez bûm rêwî
Û tu bûyî mirî erê minrî.

Şivîn Kobanî

Xewna Min

Li ser çiyayê Alpê, li bajarê Davosê, li ser zinarekî runiştîbûm, ketim
nava xem û xeyalan..

Ne mij hebû ne duman, li her derî çira û find dişixulin.
Rojê bi rengê zêr her der ronahi kirîbû.
Rûyê ewrên xemgin dikeniya. Keskesor neqîşî bû.

Li ezmanê welatê min qulingên serkesk difiriyan, dengê qulinga tev
li dengê şalûl û bilbilan dibû.
Gulên kesk,sor û zer nava baxçên dilê min da dibişkivin..

Çem, kani û rûbar zelal zelal diherikin, gul, nergiz, rihan û beybûn
ketibûn reqasê.
Qaz, werdek û leglega çepik lê dixistin..

Avazên bilûrvana deng dabûne hev, dil û kezeb dihelandin.
Dengê Şero, dengê Xerapêt ceger disotin.

Aslika Qadir “Welatê me Kurdistan e/ hemû bax û bostan e” digot,
Ferikê Êsiv helbestên evindariyê dinivisand..
Şagirta delal Xaylaza Reşîd bi dil û can guhdar dikir..
Bedew û qeşengê min dora wan civiyabûn..

Li hêla din;
Bêrivan beriyê dihatin, li ser kaniya bêderê da ketibûn henek û
laqirdiyan..
Xortan tuncikê xwe şeh dikirin..

Her der bihuşt bû.
Tirêjen rojê ewrên reş û tari belav kiribûn.
Demsala biharê qaydê bûkeke rû bi xêli xeliya xwe vekirî bû.
Dengê stran, kilam û awazan erd esman dihejand.

Keçên rûgeş, jinên kofixar,kilê subhanê kişandine çawên reş û belek,

ketibûn govenda azadiyê.
Mirov behna misk û emberê serxweş dibû

Xelilê Evdile bi qaydê koçerî zirne lê dida.
Gulê ketibû sergovendê direqisi.
Şebaş li ser şebaşa didan..
Süwarê dewatê koloz li ser eniya kever da xwar kiribûn, mina mija
devê geliyan, ref bi ref dajotin,
Kihêlên Erebi mina biruskê dibeziyan, li merga kulilkzer de cirit
digerandin.

Wek dewata Mem û Zin bû, Beko ji kerba dibieci.
Zembilfroş zembilên xwe li dora birca belek bê tirs û azad difirotin.
Xanimê mirê zulimkar tune bûn.

Leyl û Mecnun hev hembez kiribûn û ketibûnn derya evinê..
Dewrêş Edulê ra henek dikir û pesnê mêraniya xwe dida..

Dûpişk, mar, rovi û gur nemabûn, pez,berx, kar, xezal tev diçêriyan.
Tirs,xof, gemari xilas bibû.

Dengê govendê her deri belav dibû. Erd û ezman dihejîya.
Gülê mest û serxweş bibû.
Li min mêzekir;
Bi dengê xwe yê ziz qîriya û got kir: were, were tu xerib nemine..
Ware ev govenda gelê te ye“..

Baskê min vebûn, ez mina kevokeki firiyam, wextê lingê min li erdê
ket, ez şiyar bûm..
Xudanek ji eniyamin hat..
Min ev xewna azadiyê winda kir.
Xweli li serê min bû..
Xwezila ez xew siyar nebûma..

Ayhan Demir 3

Emrê Me Çû Di Van Çîyan De

Em hêzekî fedayî ne
Em vîna mezlum û Xerî ne
Di zanê hemî kes ku em Apo,cî ne

Carna ji birçîbun ,carna ji ber serma ye
Carna jî Ji birînên xedar xwe me na ye
Lê em amedene jibo her bela ye

Emrê me çû di van çîyan de
Gelek hevalan canê xwedan
Jibo azadî jibo serfirazî
Sebra deşt û çîyan bi me tê
Heyv di şevêde bi mere di meşê
Me ne bihîstîye qet navê tirşe

Em gelek xwîşk û bira ne
Dayîka me Kurdistan ne
Mala me şikeft û bine zinara ne

Emre me çû divan çîyan de
Gelek hevalan canê xwedan
Jibo azadî jibo serfirazî
Dijmin em xistibun nava goristanê
Em avêt bun orta çolistanê
Dixwest koletî bixê tevahî ye Kurdistanê

Lê me gor xiste warê jîyanê
Me çol veguherande daristanê
Me canê xwe da li Şengal û Kobanê

Me peyamek da cîhanê
Bila hemî kes vê bizanê
Em bernadin Kurdistan ê ,em bernadin Kurdistan ê

Hatip Akyuz (Botan erdic) 1

Şervanên Kurdan

Va hatin şervanên rojê
Neviyên kawayên kalin
Li ser xaka mezrabotan
Bûn av u di herikin

Her biji berxwedan, her biji serhildan
Va hatin hêzên kurdan di navê YPS'ê
Deng vedan li cihan bi navê YPG'ê
Bûne hêviyên gelan bi navê PKK'ê

Hêviyên xewnên zarokan
Li ser xaka bê sînor
Bûne xeyal û belav dibin
Di nava gelên bindest de

Bûne hêza jin bûn xeyalê dayîkan
Bû keda mirova bi navê YPJ'ê
Bû kelha berxweda bi navê YPS-JIN'ê
Bû hêviya jinê bindest bi navê PAJK'ê

Mezlum Kemal ji mere mînakin
Zîlan û Viyan ji mere hebûnin
Egîd û Adil serleşkerin
Hevala şilan, sîlav û arîn hêvîne

Hatin gulê bihara sembola xemla welat
Canê ciwan feda kirin ji bo kurdistan
Azad diki xak pîroz bi xwîna ciwan
Va hatin şervanên kurdan...

Eziz Pusat

Çîyayên Kurda

çîyayên kurda
bi bejn û bal e
heybet û bilind
xwedî neyar e
kê dîtye kîj wext
bê leheng mane
ax lo çîyao
tu'j me ra bêje

çîyayên kurda
zinar û lat e
bi xeml û xêz
xwedî neyar e
kê dîtye kîj wext
bê piling mane
ax lo çîyao
tu'j me ra bêje

çîyayên kurda
bi av û dar e
tev gîya û çiçek
ne bêxwedî ne
kê dîtye kîj wext
bê heval mane
ax lo çîyao
tu'j me ra bêje

Deniz Varol 1

Helbesteke Derengmayî

por xelekê
çav li kenê
hevala min ê
tu namirî
stêrkek şemitî
li rûyê erdê
dê şîn bibe
li Bagokê
por xelekê
çav li kenê
hevala min ê
tu namirî
tu ne dîl î
mîna tov î
wa şîn bûyî
li Dîrokê

Hejarê Farqînî 1

Sirûda Dildar(an)

Dîl im
Ey Reqîp dixwînim
Bi qasî Dildar hestdar û hêrs nebe jî
Banga min a mişt êş ji dijmin
Bihewin!
Çerx bo me dizivire
Em ê koka felekê rakin
Em tên bi tola salan
Çûyîn çûyîna we ye vê gavê
Hûn ê mêr bin nerevin
Tên şagirtên Zerdeşt
Bi bablîsoka ji agir
Zivir zivir dizivirin û tên
Tên nevîyên Kawayê Nemir
Bi çakûç û hesin
Xort li pişt Bedirxan
Mêr li pişt Berzan
Jin li ser gulîyên Leyla û Berîtan
Çavên me li ber hêvîyên wan
Em ê tên
Şer govenda Kurdan e
Yên ku ji govendê ditirsin
Yên ku ji xeynî porên yarên xwe destmal negirtin bila neyên
Li Botan dest pê kir
Niha fireh digerin
Li Cizîr heta Sûr
Û tên
Niha bi lez û bez
Ji bo dil û xeyala min
Bi mûyên çivîkên ên zindanan baskek çêkin

Bila bifire li ser enîya dêya min
 Pêşî maç bike piştî şe
 Bila bifire ber bi destên bavê min ve
 Ji herdu çavên xwişka min bipelîne
 Birayê min ê zerik û biçûk biparêze
 Li dawî bi van hestan xatir ji wan bixwaze
 Berdin bila çivîk bifire
 Jixwe xwe bi zorî gihandîye îro
 Niha têk neçe
 Piştî xatir xwestinê vegere
 Bêhna wan giyanan bêhn bikim
 Dû re dîsa biçe
 Ev çivîk di serdema fezayê de canfîda ye ji bo me
 Baskên wê ji êşan
 Çavên wê ji hêrsan
 Giyana wê ji bawerî
 Rihê wê ji azadî ye
 Û morîyên wê bi sê rengan pêk tê
 Çivîka min a şêrîn
 Xwe li ser şeşemîn tebeqeya ezman difirîne
 Dîroka wê ji qerqerokên Prometûs kevintir e
 Ji Hûtê Heftserî bihêz
 Sewta wê ji awazê Homerosê jantir e
 Elenî Karaîndroû li ba ferx e
 Destmala govendgerên ji bo azadîyê bi jan dibe
 He-heytt çivîka min a şêrîn
 Çawa jî ber bi azadîyê ve dipale
 Wa xwe ji keştîya Nûh jî xelas kir
 Li Cûdî xwe da berjêr
 Tê û tê û tê

Hejarê Farqînî 2

Cenga Vêjinê

Li rojava şer û cenge
Feda dikin can û merge
Cîhan tev maye bêdenge
Qet kes nabê ev çi renga

Kîmya barandin li ser xaka zêrîn
Şewitandin pir canên şêrîn
Xwîn herikandin wek ava şîn
Ji me birin Hevrîn û Arîn

Xwestin tune bikin hemû Kurdan
Lê nekarîn van gawiran
Eriş kirin li her cîhan
Bombardiman kirine Kurdistan

Kurd xwe kirin Canfeda
Li hemberê xwînmija
Ser nedanê li ber zilma
Xwe pêça bi rihê Sarîna...

Gerilla li Heftenîn rabun serpîya
Berxwedan hember tank û topa
Eriş kirine bi rext û bomba
Bûn şevreşka xewna dîktatora...

Dilgêş Tayboğa

Girtîyên Azadîyê

Em Kurdin
Û mê Kurdînî
Di nava dilê xwe de kolaye
Bi xwinê û tîpên zêrîn
Em hene û navê me şoreşgere
Çiqas di zindanen tarî
Û di nava çar diwaran de
Hun bi îşkenceyan , neynoke
goştê me bikêşin jî
Dîsan emê qîr bikin
Û bi denge xwe bihejînin zîndanê
Û bang bikin
Em Kurdin
Nevîyên Şêx Seid
Xewna Apê Musa
Û Şoreşgerên Apo'yî ne
Baş li me guhdar bikin Û bizanin
Ne kelemçe
Ne lêdan
Û ne jî îşkence
Nikari me ji hebuna me dur bike
Em hene
Û girtîyên azadîyêne

Mihemed Kara 1

Gelo Çiçax

Gelo çiçax li Kürdistanê xwîn û hêsir nebare.
Gelo çiçax li şaristanê azad bibin berx-kare.

Gelo çiçax warê şêran rabe duman,rabe mij.
Gelo çiçax Dicle, Ferad hevre têxin guje-guj

Gelo çiçax em bîr bikin,keser û êş,derd û kul..
Gelo çiçax çemê Mûrad jor de têxe xule-xul.

Gelo çiçax zarok bê tirs,zarok bê xof razabin.
Gelo çiçax, ezman tijî refên qûling û qazabin.

Gelo çiçax zerî,domam,bejindirej gerden gaz
Gelo çiçax li warê bavan biçilpînin gülên naz.

Gelo çiçax bilbil ji boy gûla sor a zerîn dax bibe.
Gelo çiçax birina kûr,êşa giran cebbar bibe,sax bibe.

Iroj pêda laê Rostem bune xwedî top, tifing.
Iroj pêda ser dijmin de têxen ceng û ringe-ring

Iroj pêra, Egit û efat rabun,mîna bahoz û tofan.
Iroj pêra,yê azad be,yê xelat be, biji biji kurdistan

Ayhan Demir 2

Li Welatê Me Kulîlk Çênabin

Xelk û alem dikê seyran, lê em çima man pêrîşan
Ey xayîn felek zeman
Li walatê me kulîlk çênabin
Ey xayîn felek zeman
Li walatê me kulîlk çênabin ,li walatê me kulîlk çênabin

Hemu der du kul pare me ,ma qey sûncê me çihaye
Ev çi qedera me Kurda ye
Li walatê me kulîlk çênabin
Ev çi qedera me Kurda ye
Li walatê me kulîlk çênabin ,li walatê me kulîlk çênabin

Perîstankê me koçberbun ,çemu kanîyê me ziwa bun
Hemu alem li me xayîn bûn
Li walatê me kulîlk çênabin
Hemu her tişt li me xayîn bûn
Li walatê me kulîlk çênabin,

Dayîkê me birîndarin,dil şawatû bi zare zarîn
Kullê me ne yek deh hezarîn
Li welatê me kulîlk çênabin
Kullê me ne yek deh hezarîn
Li welatê me kulîlk çênabin

Rîya me bi kelem û dirêje ,Apo tu çarekî ji mere bêje
Xake me pîroz ketî ye destê qirêja
Li welatê me kulîlk çênabin
Xake me pîroz ketî ye destê qirêja
Li welatê me kulîlk çênabin

Kulîlk çênabi lê bi xwîna wê çêbibin

Hatip Akyuz (Botan erdic) 2

Zîmanê Kurdî

KIRMANCÎ

- Çîrok -

Gelo, Ez Mirî Me?

“Encam çidibe bila bibe, wê dawî bi heybet be.”

Ş.Çiyager

Were Amed!

Gotinên vî şervanî di nav hevokan de binivîse
Mîna ku lawa ku di nava elemên çavan de diherike
Li ser lamo û li ser pelên bêxav
Min nav di kefenê spî de nealînin
Min nav kesk û sor û spî bicivînin
Min di nav rengê welatê min de bixemilînin
Mîna aşiqê tivîqa,
Mîna aşiqê kemanê
Bila hevalên min
Min li darbeskê bikin
Û ji kesera wî dilî re carekê tenê
Li dora Sûrê Amedê bigerînin
Bila bi rûyekî ken li zarokên Amedê binerin
Di hêviyên Rojê de.

Ev rewşa ku niha têde me jî vir destpêkir. Cihê ku ez nobedarbûm. Cihê min lê nobet digirt maleke dîrokî bû. Ev mal ji bo şer di cihekî stratejîk de bû. Deriyekî piçûk û hewşeke mezin xaniyekî du qatî û gelek odê wê hebû, agahiyên min jê tune ye. Hema dema min hinekî çavê xwe lê gerand, mirov xizaniya wê malê dibine. Ji ber ku her tişt li ber çava bû. Feqîrî bindestî xizanî...

Ez vegerim ser mijarê. Min gotibû, ez nobedarim. Dijmin ji bo vî xanî bi destbixe, gelek êrişên dijwar bi ser me de dianî. Bi şev û roj pevçûn diqewimî di navbera me de. Nikarîbûn gavekê jî bi pêşbihatana. Me bi piranî serê xwe di şibakan de dervedixist. Ji bo nerîna û çavdêriyên kuçeyan. Di her kozikekê de neynikeke bi ser darekî ve girêdayî hebû. Me şûna ku serê xwe di şibakê derxista û li kolanê binerîya, me neynik dirêj dikir û li kuçê mêzedikir. Qansî du sê saete bû ku ez di kozika xwe de bûm, tu teqîn, tevger an jî pewçûn tunebû. Min jî ji bo çavdêriya derve bikim hema serê xwe di binê perdê re dirêjî aliyê kuçê kir. Hew tiştê tê bîra min

dengê viziniya guleyê bû...

Aniha jî li ser doşekê dirêj kirî me. Ne li cihê nobetê me. Jêr zemîna ku hevalan wek revîr bikartianîn ev der bû. Ez bere jî du sê cara hatibûm vê dere, dema hevalên me birîndar dibû me dianî vê derê...

Hinek heval li der dora min e. Bangî min dikin, ez bersiva wan didim.

Hema wek ew kerr bûne. Hema dengê hev dibîhisin. Dengê min qêrîna min nabîhisin. Gelo ji dengê min re kerr bûne. Kî diçe û tê li nava serê min mêze dike û dibêje;

“Heval Şervan Şehîd ketiye?”

Dema ez vê gotinê dibîhîsim hinekî ditirsim. Hema bersiva Hevalê Doxtor Rojhat hineki avê li dile min dike.

Hevalê Doxtor Rojhat dide û dibêje;

“Na na hevalê me şehîd neketiye sax e. Lê rewşa wî pir giran e. Pêwîste ku em wî bigihîjin nexweşxaneyekê!”

Her çiqas ez dibêjim Heval Doxtor Rojhat ez başim û tî bûme jî kesî bersiva min nedibîhist. Min dixwest xwe bilivanda bi destê xwe îşaret bidaya wan hema cihekî min nedilivîya. Pir ev rewş nedomiya, ji xwe çûme. Paşê dîsa dihatim xwe, hîna serpiştê dirêj kirîme û heval li der û dora min diçin û tên. Min digot belkî xewne. Çend saet çend roj wiha dewam kiriye, ez nizanîm.

Laşê min fermana mejiyê min nedianî cih. Gelo laşê min li ber mejiyê min serîhildane.

Carekê ez verqilîm, ez ne miribim? Tirsek ket dilê min.

Ger ev ne xewn be û ez miribim ez ê tu carî xwe efû nekim. Ji ber ku min quralsîzî kiriye û miribim. Hevalê xwe di nav vî karê giran de hiştiye. Ya din jî ji ber ku soza min daye hevalê xwe nikarim bîne cih. Tirsê min ji ber van e.

Di mejiyê min de nîqaşên bi vî rengî yek li yekî diqewimin...

Çend heval di quncika jêr zemînê de civiya bûn, dikirin pise pis. Dengê wan nedihat, hema min, fehm dikir ku qala min dikirin. Hevalê Çekdar dema di bin çava li min dinihêrt min hêsiyê çavên wî didît. Ez xwe bi xwe dixeyidim. Min çima bi neynik bikar neanî û serê xwe dirêjî derve kiribû... Civîna li ser linga zû xilaskirin.

Paşê Hevalê Çekdar hat ba min, Hêsiyê çavê xwe paqij kiribû, destê min girt. Xwezî di destê min de jî hêz hebûya û min jî ew hezkirina rêhvaltiya xwe, nîşanî vî bidaya û bîjdanda û jê re bigota SERKEFTIN...

Pir derbas bû an hindik ez nizanîm. Paşê çar hevala darbestek anî ber min danîn. Doxtor Rojhat dîsa li ber serê min bû ji ber ku min serê xwe nedidît, min nizanîm çerbûyî. Hema li gorî darbest anîne û min dixinê qey ez

miribûm. Ez êdî qanih bûm ku ez şehîd ketime.

Ger mirin wiha be min ji rewşa xwe tiştek fahm nedikir. Çi rewşeke dijwar e. Dema ez dijiyam min ji xwe, ji tu olî bawer nedikir û xwedanenas bûm. Hema qansî min ol dizanîbû axiret dizanîbû mirovekî bimre êdî ruh jê diçe û tucarî tî û birçî nabe. Hema ez gelekî tî û birçî bûbûm û kurme cixarê jî dihat min. Her dema ku ez li ser vê rewşê difikirîm ji xwe diçûm.

Bi dengê Doxtor Rojhat hatim xwe;

“Hevalê me ji serê xwe birîndare û gule nêzî mejiyê wî ye. Pir hêdî wî rakin nehejin. Di tabûtê de cih bikin.”

Heta wê deme min nizanîbû ku ez birîndarim û gulê di serê min de ye. Min digot belkî ez mirîme.

Êdî tu ronahî jî nemabû, deng hebû, ew deng jî guleyên tank û çekan bû. Hema cihê ku ez têde bûm dilivîya. Qijîniya guleya li ber min derbas dibû. Dengê çekên rêzdiavêt ji pir nêz dihat. Yek heba jî dengê keleşan dihat. Paşê hat bîra min, gotina hevalê Doxtor gotibû;

“Heval têxin tabûtê em wî bigihîjin nexweşxaneyê.”

Êdî min fahmkir kû ez di tabûtê û li ser milên hevala me. Li gorî min hê em çend mîtro neçûbûn çend qulikê hindik be jî ronahiya heyvtavê dabû hundirê tabûtê. Dijminê hov darbesta min jî gulebaran kiribûn. Ji ber gule barandina dijmin heval carna disekinin û tabûtê datînin erdê hinekî disekinin û dîsa hildigirtin. Ji ber dijmin bi hovanî êrişî hevalên ku tabût hilgirtibûn dikirin, nikarîbûn pêşve biçûyana. Ji bêçaretî dîsa paşve vekîşîyan jêrzemînê. Heval hemû pir aciz dibûn ji vê rewşê ji dengê wan jî ev derdiket holê. Her çiqas dengê min ne diçû wan jî ez diqîriyam. Min digot min li vir bêhêlin ji bo cenazê min jiyana xwe navêşin xetereyê. Hema kesî min dedibîhist. Du sê carên din jî min di vê rewşa dijwar de xwestin derxin derve û bigihînin nexweşxaneya biderfetir. Hema dijmin xwe li wir kiribû bela û dizanîbû ku ew der mewziyeke me ya xurt e, êrişê xwe li ser vir zêde kiribû. Ev rewş çend roj an saet dewam kiribû min dîsa nizanî bû wek ro li min geriya bû.

Min dîsa dengê Doxtor Rojhat bîhist got;

“ Her çi dibe bila bibe pêwîste ku em îro Hevalê Şervan bigihînin nexweşxaneyê”.

Hevala dîsa rahiştin darbesta min û dîsa berê xwe dan derve, hê li gorî min du sê kuçe derbas nekiribûn ji jorde dengê helîkopterê dihat. Êrişek gelek dijwar bi ser darbesta ku ez têde bûm û hevalên ku darbest hildigirtin û yê ji bo ewlehiya me bi me re bûn di bine êrişê de bûn. Ji ber ku guleya rohaniyê avetibûn pacekên ku guleya tabûta min qulkiribûn ronahî dihat hundirê tabûtê jî, her der sor xuya dibû. Ew qas sor bûn ji ku hatibû? Çend

gule ez ê ku di tabûtê de bûm li min ketibû, nizamim çima hema min êş nedikişand. Gelo ez miribûm an jî ji anesteziyê bû?

Hevalan ji bo xwe ji guleyan bistirînin darbesta ku ez di hundirê wê de bûm danîbûn orteya kuçê û ji neçarî paşve vekîşiyabûn.

Dengê hevalên ku min hilgirtibûn êdî nedihat min. Hew dengê pevçûnê û çekan dihat. Ew pevçûn gelekî domiya. Min êdî êşdikişand û dicirifim ji serma. Ji ber ku zivistanbû û gelek xwîn ji min çûbû. Belkî bandora anesteziyê jî xilas bûbû. Ev rewş çend saet an çend roj wiha domiya nizamim.

Aniha di hundirê tabûteke xwîn sor û bi kêzikan re dimînim. Û êdî êşnemaye, nepixîme û di tabûtê de hilnayêm. Tabûta min ji guleyan perçe perçe bûye. Pisîkên kuçeyan li ser laşê min şer dikan.

Li ser laşê min berf û baran dibare.

Li gorî te, ez mirî me ?

Hasip Yanlıç

Evîna Platonîk

Ji kengê ve bû ku dixwest bikeve milê wê. Xwezbariya hîskirina tîna canê wê ew dorpêç dikir. Bi hîskirina tîna canê wê re dixwest bikeliye û bi wê kelijînê jî biçe dinyayeke din. Hat bîra wî ku dikare destûrê jê bixwaze û wisa bikeve milê wê. Hema wê fikra dişibiya romantîzma Yeşilçamê ji serê xwe avêt. “Ma qey em ewqas dûrî hev in ku destûrê jê bixwazim?” got ji xwe re. “Ez ê herdemê bi heyîna wê şa, çawa dibe şerm bike têkeve milê wê?” got û kete milê wê. Lê ne wekî dildarekî dikeve milê yara xwe, wekî dizekî dikeve beriya mantoyê jinekê ketibû milê wê.

Bi carekê re tîna canê wê, zindîtî û sihetiya wê ew dorpêç kiribû; ew ji sar û seqema Stembolê rizgar kiribû. Tîna bedena wê wekî herikîna pêtekê di nava damarên wî de geriya, xwêdan bi bedena wî xist. Êdî ne dicemidî, lê lerizandineke peroşî ew girtibû.

Narîna tenê bi kenekî şêrîn bersiv da helwesta wî. Cano ji bêrîkirina wê re jî bûbû bersiv. Hinarikên wê yên spî wekî hinarên Bîlcûnayê sor bûn. Îsineyên çavên wê ji agirê dilê wê re dibûn çirûsk. Lêvên wê yên ji alastina ziman û ji gezkirina diranan wekî ku bi gulavê hatibin şûştin dilbij û bîrçok bûn. Kengê bi Cano re tenê bima hema hewayê evînê ew dorpêç dikir; wekî daxwaz û bêrîkirina parvekirina evîna xwe biçewisîne û nifteyan bavêje devê xwe lêvên xwe gez dikir.

Cano xwe li ser ewran, di milê ferîşteheke xewnan de hîs dikir û dimeşîya. Jê ve qey hemû mirov hay ji şadî û bextewariya wî hene û li wan dinêrin li mirovan dinêrî. Ew narîna ku Cano ji bo wê gotibû “Aha jineke ji min jîrtir û çelengtir!”, ew narîna ku hê di zarokatiyê de ew ecibandibû û jê re gotibû “Tu naşibî van xortan Cano û xwe neşibîne wan!”, ew narîna ji zarokatiya xwe ve jîr, zana, çeleng û xwedî îmajêke azad; ew Narîna kupê dabû gotin “Ez ê bibim mêrekî ku jin dixwazin!” niha di milê wî de bû. Narîna ku her kesî ew diciband di nav ewqas xortan de ew ecibandibû. Narînê li ber çavên wî rind û pîroz bû. Hevaltiya tu qîzê bi qasî ya wê bandorker nebûbû, azwera mezinbûn, guherîn û pêşketinê nedabûyê.

Di milên hev de ketin loqentayê. Hê garsonê zirav û dirêjê rengesmer ber bi wan ve dihat Cano bi ken gotê; em çi bixwin Şînê?

Dema ku ew herdu bi tenê bûna fermiyeta rêxistinî didan aliyekî bi nasnavê ku li hev kiribûn gazî hev dikirin. Ji bo ku Narîn çavşîn bû û bi kinbûna xwe wê şêrîntir dibû an digot “Şînê!” an jî digot “Kinê!”, Narînê jî jê re digot “Koro!”. Dema Cano dikeniya çavên wî dihatin girtin. Lewre jê re digot “Koro!” lê di dengkirina Narînê de peyameke veşartî hebû ku Cano ferq nedikir.

Ma em ê çi bixwim koro! elbet em ê lehmacûn bixwin... Dema bi te re dikevim loqanteyekê hema dilê min diçe lahmacûnan. Heta te ez nebirim loqanteyê ne wisa bûm. Min bi te re hez ji lahmacûnan kir...

Di xwarinên bi pîvaz de tenê lahmacûn dixwim. Lahmacûn naşibê xwarinên din tehmeke wê yê cûda heye.

Lehmacûnên wan hatin wekî ku leylaneke efsûnî li hember wî be li Narîna li hember wî lahmacûn dixwar dinêrî. Narînê herdu enîşkên xwe danîbûn ser keviyê maseyê û gepên mezin li lahmacûnan dida. Cano geh li wê, geh li deryayê, geh li asîman, geh jî li çavên wê dinêrî. Tîrêjên rojê nedigihîştin abîsên deryayê. Lê wî dixwest xwe bigihîne abîsên çavên wê.

Awirên wî gelek caran diçûn ser lêvên wê. Li hember wan lêvan birçî û tî jî bêrîkirin bû. Lê tu eleqeya bêrîkirina wî ya wan lêvan bi zewqeke dinyayî û şehweyî re tunebû. Temaşekirina peyvên ji devê wê derdiketin, tevgerên lefzîkirina wê û lîstina lêvên wê zewqeke

bêhempa didayê. Ew ne lêvên jineke ji rêzê bûn. Di cewhera xwe de tenê ne parçeyên goşt bûn. Ew lêvên riheke xwerû bûn û bêrîkirina wî ya wan lêvan ji bêrîkirina lêvên jinekê cûdatir bû. Dikaribû lêvên xwe deyne ser lêvên wê, lêvên wê ramûse, lê ew ramûsana dê bibûya ramûsana lêvên ferîştehekê. Tiştê têde mirovî didît pozê wê bû û wekî mirovekî civaka xwezayî dixwest pozê wê ramûse. Pozê wê jî wekî yê wî hinekî mezin bû, lê li rûyê wê dihat, dûmena jineke hêzdar û serbixwe didayê.

Narînê hem lehmacûn dixwar hem jî serê carekê dikeniya. Lê wî hem dixwar, hem jî bala xwe dida Stembolê. Klîseya filmên yeşilçamê ku digotin "Ax û berên Stenbolê zer in!" hatibû bîra wî. Stembolê belkî ji her kesî re camêrî nekiribû, lê ji wî re teksîr nekiribû. Belkî zêr nedabûyê, lê heyîneke wisa giranbûha ku buhaya wê ne bi pereyan, bi serkeftin û şoreşan were pîvan dabûyê. Ji Stembolê re spasdîr bû.

- Em ê bigihêjin seansa nû? Got Narînê.

- Belê belê, seansa niha ya 12'an.

- Jiber ku kekê te pir pesnê film da û xwest ku temaşe bikim ez bi te re hatim. Min xwest bi te re temaşe bikim.

- Kekê min digot ku rewşa îskoçan a wê demê dişibe rewşa me ya îro.

Divê her şoreşgerek vî filmî temaşe bike.

- Herhal muzîka film jî pir xweş e...

- Rast e, li malê heye. Li ber xwendinê guh didimê. Ji bo Walliemmm Wallsê ku piştî kuştina jina xwe dibe pêşengê serhildana îskoçan, digot ku divê her mêrek bibe wekî wî, ji bo jinên wisa rabe şoreşan bike.

Narînê peyama wî girt, li nava çavên wî nêrî. Ji diliya wî xwe di çavên wî fêr kir ku kirpandina wî ji bo wê peyamek bû; peyameke ku her mîr

nikaribû bide jinekê, peyameke ku her jin nedibû xwediye wê. Şadiya wê gihiştibû lûtkeya asîmanên çavên wê. Wekî heyverona şewq dida deryayê îsîne bi çavên wê xistibû peyama wî. Bîbikên çavên wê mezin bûbûn; awirên wê jidiltir û eleqedartir bûn. Serê xwe hilda, awirek ji kêlekê ve dayê. Destê xwe xiste nava pora xwe, pora xwe paş ve da û mîna bêje “dizanim bê tu dikarî ji bo min dinyayê biguherîni” awirek dayê.

- Tu dizanî? Duh di mîtingê de tu weke ferîşteheke rizgarker bi hawara min ve gihiştî Cano.

- Min fêhm nekir Cano...

- Ez di kortejê de ji hal ketibûm. Ew sê roj bûn ku xew bi çavên min neketibû. Wisa gêj bûbûm ku bandora mejiyê min li ser bedena min negirta û panqart ji min nestanda ez ê tevî panqartê biketima.

- Halê te bala min kişandibû, min tu dişopand.

- Dema te bi milê min girt wekî ku te derziyeke dopîngê li min dabe bi ser xwe de hatim. Pêşî min tu nas nekir, lê çavên te yên şîn...

Kenekî Narînê girt.

- Ez hinekî din te bidim kenandin? Got Cano.

- Ji bo çi?

- Ji ber ku dema dikenî pir şêrîn û xweşik dibî. Her kes ji kenê min hez dike, ez jî

herî zêde ji kenê te hez dikim.

- Hemû jin dema dikenin bedew in...

- Madem wisa ye ez te hinekî din bedew bikim... ez bawer im piştî hatina te ya Stembolê bi heyvekê koma me randevû dabû koma hizbîlşeytanên da ku şer bikin. Şer dê li devê deriyê dibistanê yê li aliyê mala we dinêrî pêk bihata. Hinek heval hê di polê de bûn. Bi betlaneya nîvro re her kes dê li ber derî biciviya. Hevalên heya çûbûn ber derî. Ez û Lezgînê Mitirb jî li ber kelûpelên wekî darê mixkirî, bivir, şîş û hwd. li ber mala Tîrêj sekinîbûn. Bi destpêkirina şer re me yê xwe bigihanda hawara komê lê em çi bibînin! Koma hizbîlşeytanên hema bi carekê re ji kuça mala Çekoyê qop derket pêşiya me. Tu kes ji wan neketibû waneyê. Teletê B-7'an li pêşiya wan bû. Lezgîn çû cem wan da ku wan bişîne cihê randewiyê. Hema dîtina min dît hemû li Lezgîn kom bûn, bi dar û şîşan ketin ser dilê wî. Matmayî mabûm, nizanibûm çi bikim. Hema min jî wekî roviyê xwe dixwe dewsa şêr û ji sîvareyê re dibêje “Çavên min sor bûn e? Boçika min bûye xelek? Kevir ji ber lingên min dipekin? Bija min gij bûye? Qûna min diavêje?” û êrîş dike; wekî cengawerekî şûr ji kelanê dikişîne darê xwe ji ber xwe kişand û êrîşî wan kir. Êdî min ne ew dîtina min dît. Dîtina min dît ez bi erdê ve bûme yek. Îcar ne şivên

rovî ji eyar derxistibûn, şîş û dar li ser serê min digeriyan. Te digot qey dan dikutin û di ber dankutê re jî klama mîrkut dibêjin tekbîr dianîn her ku digotin “Tekbîr! Allahûekber!”, ez li erdê pîj dikirim. Her ku min hewl dida xwe bigihînim darê me yê mixkirî bi tekbîra wan re bi erdê ve dibûm yek. Tam min dar digirt destê xwe îcar digotin “Ji komînîst re mirin!” Marx heta mir sosyalîst bû, hê nebûbû komînîst, ez ê hê nebûyî sosyalîst bi xêra wan bûbûm komînîst! Her ku digotin “Ji komînîst re mirin!” ji mirinê xirabtir li min dikirin. Ya xirab jî dev ji Lezgîn berdabûn, ketibûn ser dilê min û Lezgîn jî em temaşe dikirin. Her ku min hewl dida, wan ez bi erdê ve kirim yek; ez di nava xwîn û xwêdanê de hiştim. Tîşortê min î spî ji ser milê rastê ve qetiyabû, heta nîvê singa min daketibû, bi xwîna lêketibû ve wekî konsûlekî Romaya kevin li min hatibû. Aha hingê Xezala dayîka Çeko mîna te, wekî ferîştehekê bi hawara min ve hat, ez ji nav destên wan derxistim. Bi qîr û hawara wê re hizbîlşeytan reviyar; ew reviyar koma me hat. Hatina komê jî bûbû gotina sivareyê ku ji rovî re dibêje “Hevalê rovî aha vaye teze pirça te gij bûye, çavên te sor bûne, boçika te bûye xelek, kevir ji ber lingên te dipekin û qûna te diavêje!”

Narînê ji kenan ker û lal bûbû; jan bi lamlateyên rûyê wê ketibû, rûyê wê sor bûbû, nikaribû kenê xwe bide sekinandin. Çend kêliyan disekinî, cardin dikeniya.

Hat bîra Cano ku dem tam dema lixwemikurhatinê ye. Piştî mitîngê mantoyê mabû li cem wî, cuzdanê wê jî di mantoyê wê de mabû. Wêneyê nasnameyê hê nû kirîbû wêneyên zêde jî di cûzdanê de bûn. Li ser derxistin û nederxistina wêneyekî wê ketibû nava şerekî. Şerm kiribû wêneyekî jê jî bixwaze. Hema wêneyekî wê ji cûzdanê derxistibû, xistibû cûzdana xwe.

Wekî dizekî li diziya xwe mikur were, bi dengê lertzok û şermok got:

- Narîn, tişteki ji te re bêjim?
- Bêje Cano.
- Te li cûzdanê xwe nêrîbû?
- Belê
- Min wêneyekî te jê derxistibû.

Narînê şerm kir bersivê bidiyê. Bi çavên diçûrisîn ve destê xwe xiste milê wî gotê.

- Tişteke nabe Cano.
- Narîn...
- Ha...
- Tê sibê werî barê ne wisa?
- Belê, ez ê bêm mêvantiya te. Heta dikarim wêneyekî jî bi te re

bikişînim.

- Narîn...
- Ha Cano; dîsa çi bû?
- Dixwazim bo wê şevê spas bikim.
- Pêwîst nake tiştêkî spasîyê li holê nîne. Kî bûya dê wisa bikira.
- Rast e, lê di nava ew qas hevalan de tenê te bîr bir min vexwînî malê. Wê şevê yekem car bû ku dilê Narînê wekî dilê evîndarekê li ser wî êşiyabû, heta derengê şevê li ber serê wî mabû. Her ku Cano dirihilî dilê wê jî dirihilî. Lê ji bo balê nekişîne gelek tiştan bi herdu etên xwe dabû kirin. Haya Berfînê ji dildariya wê hebû. Narînê jê re gotibû “Ma çawa jê hez nekim! Ma kê dikare ji yekî wisa hez neke? Çend mêr mîna wî dixwazin jinekê fêr bikin? Çend mêr mîna wî dikarin bi ruh û beden ve bi mirov re bibin yek, hem jî ji ajoyan dûr? Ew cewiyê ruhê min, heta nivê vê bedena min e. Ez bi wî re xwe temambûyî hîs dikim.”
- Karekî te heye? Got Narînê.
- Na.
- Em biçin mala me. Niha bavê min jî li malê ye.

Li dolmîşê siwar bûn. Herduyan bi hev re destên xwe avêtin berîkên xwe. Bi awira Narînê re Cano destê xwe ji berîka xwe paşve kişand. Êdî li ser dayîna heqê rê, xwarin û hwd. nîqaş nedikirin. Her tim weke Narînê bû. Cano xwe guhertibû. Wê mêrekî çawa dixwest ew jî dê bibûya ew mêrê ku Narînê dixwaze.

Binevşê derî li wan vekir hê di derî de bûn Berfînê jî hat, li dû wan kete hundir. Bavê

Narînê xêrhatin da wan û ji Cano re got:

- Xwarzê li qisûrê nenêre. Serok Apo dê niha tevlî bernameyê bibe hekena min dixwest bi xwarzîyê xwe re biaxivim.

Cano ji xwe re got “Bavê qîzan wekî rûnê xîzan...” Piştî bername qediya Narînê ew bir odeya xwe; lênûsk û albûm danî navbera xwe û wî. Helbestên xwe jê re xwend. Helbestên wê, bi zimanê wê yê, Kurdî şêrîntir dikir ve ew mest kiribûn. Dema ku helbesta “wexta ku tu nayî xewna min/ wexta ku ez dixwazim bêm/ sêwî dimînin helbestên şevîni/xwe dadileqînin kulîlkên dilê min/bi her xaleke pora te ya dibe helbestek ve” xwend dilê wî yê tenûrî car din dada. Helbest nû bû û bo wî hatibû nivîsandin. Ango aşkerekirineke veşartî bû ku digot “Aha ez wisa ji te hez dikim!” Narînê hem bi evîna xwe, hem jî bi zimanê xwe yê wekî newayên efsûnî ve ew efsûn kiribû. Bi xwendina wê re dil dabû zimanê Kurdî, bi xwendina wê re ew zimanê jibîrbûyî şêrîntir bûbû.

- Stêrgeha gerîllayan di nava dehla bapîra min de bû. Got Narînê di

ber nêrîna wêneyan de. Dema pîrika min ji wan re kelûpel dibirin ez jî bi xwe re dibirim. Hevalan ez digirtim hembêza xwe. Di hembêza wan de jî çavên min tim li ser rext û tifingên wan bûn. Yekî ez radimûsam dida yê din. Di ber dorgera ramûsanê re jî digotin “Narînê dê mezin bibe û bibe gerîllayeke jîr û çeleng. Ne wisa hevalno?” dema wisa pesnên min didan bibask di bûm, ji kêfan difiriyam.

- Xeman nexwe Narîn, tu ne gerîllayeke jîr û çeleng bî jî, milîtaneke jîr û çeleng î...

Narînê serê xwe ji ser albûmê rakir, destê xwe yê çepê xiste nav pora xwe paşve da û awireke tijî hest dayê. Kenînên li ser dev û lêvan bangî evînê dikirin. Tevera Narînê ya herî zêde dilê wî şad dikir ew teverga paşdeavêtina por û awira tijî evîn bû. Her ku pora zerî kurtbirî paşve dida û di bin birûyan re awirek didayê evîn bi ser de dibarand. Awireke wisa bû ku bi ruh û beden ve pê re dibû yek. Ew awira helandina dil bû ku wekî şeraba evînê ew serxweş dikir.

- Hê min fêm nekiriye bê tu çima vê êşê bi xwe didî kişandin? Got Mirad. Cano awirek dayê. Ew çend car bûn ku Mirad lê ferz dikir da ku evîna xwe ji Narînê re vebêje. Dema ku dît Mirad ji awira wî bandor nebûye bi dengê bilind gotê:

- Ez nikarim aşkere bikim Mirad. Ew bi Kurdistanê re, bi şoreşê re zewiciye!

- Tu çima Kurdistanê ji xwe re dikî hincet? Tu jî dizanî ku ciyekî te yê bêhempa heye di dilê wê de...

- Lê ew dilê wê jî bi şoreşê re lêdixe, an jî ez jî bi şoreşê re di dilê wê de dijî. Ez naxwazim evîneke ji rêzê bijîm. Tiştê ku bû kujerê evîna min û Evînê ew jirêzêbûna min bû.

- Ez tevî te nabim. Eva hincet e û nikare li pêşiya aşkerekirina te bibe asteng. Evîneke nehatibe aşkerekirin, ew evîneke platonîk e.

- Mirad ew ji min ne min dixwaze, ez ji xwe yê wê me; ew ji min şoreşekê dixwaze, evîneke azad dixwaze.

- Ma mirovên herî azad ne şoreşger in? Hûn ne şoreşger in? Hûn herdu jî ne rêvebirirên rêxistina ciwanan e? Yên herî çalak ne hûn in?

- Rast e, lê em mirovên azad nînin; tenê hewl didin azad bibin. Narîn li ber dilê min jina herî azad e, lê weke jineke kurd ew jî bindest e. Azadî jî bi şoreşê pêkan e.

- Tu tiştan pir mezin û pirole dikî, metafizîk nêzîk dibî!

- Dibe ku tu rast bî jî, lê ez wekî berê li evînê nanêrim. Dilbendiya min î wê û azadiyê wekî dualitiya jiyane ez girtime nava xwe. angoyek bê ya din nayê jiyîn. Herdu jî tiştinên îdealî ne. Di vê wateyê de metafizîk e angoyek

platonîk e.

- Di bextê te de ku tu ji asîmanan dakevî. Narîn li ser rûyê erdê ye. Ew ne ferîşteh e, ew jî wekî Evînê, Bêrîvanê tenê jineke bedew e. Belkî hinekî jîrtir û çelengtir be. Ewqas!
 - Mirad ez mirovekî ji rêzê nînim û naxwazim wekî kurdekî ji rêzê serê sibehê biçim kar, êvarê jî werim têkevim hembêza jina xwe û zarokan çêkim. Narîn jî ne jineke wisa ye. Lê derfetên jiyanê azad jî nînin. Ango ji bo jiyanê azad şoreş divê, serkeftina şoreşê divê.
 - Kero nemire bihar tê!
 - Mirad ji bo ragihandina evînê awirek jî bes e. Ew bi yek awirekê tenûra dilê min dadide.
 - Ma tu nafikirî bê heke sibê yek ji we were girtin anjî were kuştin!
 - Dema jê re bêjim ji te hez dikim divê tiştekî bidimê. Dema mirov diçe qîzekê jî dixwaze destevala naçe. Nikarim bi bedeneke dîl dewa evînê lê bikim.
 - Tu naxwazî xwe bibînî. Ez ê biçim çiyê. Tu çi dikî tu dizanî.
 - Ez tu tiştî nizanî. Tenê naxwazim ruhê xwe bikim dîlê bedenê xwe, ya çiyê jî herhal dixwazim bi wê re werim. Belkî jî nizanî çi dikim.
 - Tu wê mist nede, ne ramûse, di guhê wê de neke pistepist, wê hembêz neke ev çi evîn e ez fêhm nakim.
 - Ez fêhm dikim, ji ber ku min dil daye ruhê wê yê azad.
 - Cêwiya ruhê te li te pîroz û bimbarek be! Got û ji malê derket Mirad. Cano jî serê xwe danî û raket.
- Ji devê qereqolê ji bav û birayê Mirad qut bû, xwe berda Çamlîkahveyê. Westiya bû. Ji bêxewiyê sor bûbûn çavên wî. Herdu jinên xistibûn nezaretxaneya wan ew ser û gêj kiribûn. Cara yekê bû ku ji bihîstina dengê jinan ditengijî, ji axaftina wan aciz dibû. Serêşandina herdu jinan ne bes bû îcar tirtireyê zîlamên cîranên wî ku ji bo cixareyekê li ber polîsan digeriyan ew tengazar kiribûn. Bi pereyên xwe jî tiştek ji polîsan nestandibû, ji yê standî jî tiştek negirtibû.
- Cano piştî ku ji Êlihê zîvirîbû dev ji odeya xwe ya Beyogluê berdabû, li Baxçelîevlerê daîreyek kirê kiribû. Dev ji komîtiya barê jî berdabû, ligel kekê hevalekî xwe garsontiya ocaxa çayê dikir. Bi roj diçû kar, êvarê jî karê rêxistinê dikir û perwerde dida ciwanên di malê de. Piştî çûna wan bi ser malê de girtibûn. Piştî çûyîna wan bi du rojan bav û birayê Mirad bûbûn mêvanên wî.
- Çawa kete dikana telefonên konturan Narînê xwe avêt stûyê wî, bi coş û peraseke zêde ew hembêz kir û maç kir. Ji kêfan nizanibû çi bibêje. Hema got:

- Nexwe we berdan.
- Tu ji ku dizanî hatibûm binçavkirin?
- Mirad got. Tu şaş bûyî ne wisa? Mirad ew neçûne. Ango rê xetere bûye, zîvirîne. Dema tîn malê dibînin ku polîsan bi ser malê de girtiye.
- Baş e ku dereng mane.
- Tiştê nedîtin ne wisa?
- Na. Lê bidîta...
- Ya girîng ew e ku nedîtine!
- Narîn ez ji birçîyan mirim!
- Hema min nexwe, ez ê niha ji te re lehmeçûn bixwazim.
- Narîn...
- Ha
- Tu dizanî di bin çavan de çi hate bîra min?
- Çi?
- Dema ku ez vê carê ji Êlihê hatim anga ji ber ku bi malbatê re nemam bavê min gote min “madem tu bi me re nayî, biçe çiyê. Tê li van deran bêyî girtin û serê me têxî ber me. Nebêje ji hev nakevim, kadroyên ji cem Serok Apo tîn di vê avahiya tîman de ji hev dikevin. Tu bikaribî biçe çiyê.”
- Em biçin Cano...
- Te got çi?
- Min got em biçin! Jixwe min jî dixwest ji te re bêjim em biçim... Narîn li odeya din bû; bi Dîlana xwişka Cano şa dibû. Cano û bavê xwe li hev dinêrin. Vê carê Cano bêdengiya heyî xira kir:
- Ez û Narînê diçin çiyê, diçin şer; diçin Kurdistanê rizgar bikin... Bavê wî kenîya. Di kenê wî de piçûkdîtineke tinazker hebû, got:
- Cano, tu ne ji bo Kurdistanê, ji bo Narînê diçî şer!
- Rast dibêjî lê kêmbêjî. Ez ji bo herduyan diçim şer. Ji ber ku heta Kurdistan rizgar nebe Narîn nabe yara kurê te û ji te re jî nabe bûk. Ya din jî heke mêrek nikaribe ji jinekê hez bike, nikaribe ji bo wê şer bike nikare ji Kurdistanê jî hez bike, hez bike jî nikare şer bike. Ma te ji bo Sînemê şer kir? Na! Dema diçûm gund jinan ji min re digot “Aha Sînemê dildara bavê te!” te ne ji bo Sînemê, ne jî ji bo Kurdistanê şer kir! Ez ji bo herduyan jî şer dikim, dê şer bikim!
- Çavên wî tijî bûbûn, ew mabû bigiriya. Bi dengê kelogirî got;
- Rast e, min ji bo Sînemê şer nekir; belkî tirsîyam, belkî jî hêza min têrê nekir, lê min xwest ji bo Kurdistanê şer bikim. Tu pitikekî li ser destê diya xwe bûyî min xwest tevî gerîllayan bibim. Di 1979’an de Apogera li qehweya Horozlarê namzetên gerîllayan digirtin. Di dema lêpîrsînê de hînbûn ku sê zarokên min hene. Ez negirtim û gotin “Wan hersê zarokan

baş xwedî bike ew ji bo şoreşê karek e" aha tu mezin bûyî û diçî karê min nekirî bikî. Ez kurê xwe pîroz dikim. Bila riya we vekirî be!

Dema ji kuça malê derketin narîn gotê:

- Qey te ji bavê xwe re got wisa kelogirî derket çû?
- Rast e, min gotê em diçin çiyê. Çûna me çiqas ew xemgîn kiribe ewqas jî şad û bextewar kiriye.

- Çawa, min fêhm nekir?

Xemgîniya wî ji ber çûna me, bextewariya wî jî ji ber çûna me ye. Lewre cara yekê ye ku di biryareke girîng de bi ya wî dikim.

Di dilê wan de coşek, peraşek bêhempa. Li welatê xwe, li cî û warê zarokatiya xwe bûn. Qedera xwe xistibûn destên xwe, bi destên hev girtibûn û bi xeyalên rojên azad berê xwe dabûn şerê germ.

Li parqa Bûlvarê ku di navenda bajêr de bû rûniştin. Hê colayên xwe vedixwarin herdu milîs ji deriyê kolana Tekelê ketin hundir. Bi dîtina milîsan re peroşa wan zêdetir bû. Piştî silavdayîn û halê hev pirsînê bêdengiyekê xwe berda ser wan. Milîs hatibûn wan bibin, lê nizanibûn biryara guherînê çawa askere bikin. Milîsan jî, gerîllayan jî ferq kiribûn ku dîlketiyên hev in. Jihevqetandina dîlketiyan ji berê ve tiştekî bêmîrê bû. Mirovan ew wekî Bekoewantî didîtin. Lê şoreş jî pir dijwar bû.

Dema milîsê zerî rûnêrm got "Di bernamêyê de guhertinek çêbû. Hevala Narîn ji bo xebatan dê vegere Stembolê!" xwîn di wan de nema, bûn cemed û man. Bi awirên janbar li hev nêrîn. Axaftinên çavan di dilan de olan dida. Herdu jî çelaxwarî bûbûn, lê coş û perasha Cano cihê xwe dabû hîcraneke asabî. Bi carekê re hîcranê ew dabûn ber bayê xwe.

Milîsê din jî wekî hakemê li ser serê boksorê li erdê dihejmêre gotê;

- Hevalan got ku jê bipirsîn; ew ê bê an na?

Pirsa wî wekî kulma nakawtê bû. Pirseke wisa tu caran hêvî nekiribû, zora wî çûbû. Wekî ku jê re gotibin "Tu ji şoreşê hez dikî an jî ji Narînê?" ew wisa serhej kiribû. Jixwe bi biryara cihêkirinê re gotibûn dev ji Narînê berde, tê cardin wê nebînî; tenê ji hez bikî. Îcar pirsra dawiyê ji kuştin û îşkenceyan xirabtir bû. Kekê Narînê li cem diya wê ji Cano re gotibû "Ji ber ku hûn ji hev hez dikin hûn diçin çiyê?" Cano pirsra wî wekî ku gotibe "Neçin li vir jî hûn dikarin ji hev hez bikin, heta dikarin bizewicin jî!" fêhm kiribû. Lê wî qebûl nekiribû. Narîn ferîşteha xewn û xeyalên wî yên zaroktiyê; xwedawenda ciwaniya wî, cêwiya ruhê wî, nivê bedena wî bû; Narîn Zîna wî bû, şêrîna wî bû, Edûla wî bû. Dem dema Ferhatbûn û Derwêşbûnê bû. Çûyîn jî, mayîn jî dualî bûn; mayîn dê bihata wateya ji şoreşê rev. Wê jî dê hem di Narînê de, hem di wî bi xwe de şikestin çêkira.

Ew jî dê bibûya mirina herduyan.

Çûyîn belkî dê bêyî wê bûya lê ew ê dilê wê jî bi xwe re bibira. Belkî dê careke din ew nedîta,

belkî dê di roja yakê de bihata kuştin, lê heke bimira jî dê ji bo Narîn û Kurdistanê bimira. Mirineke wisa tenê bi destê Ferhat û Derwêşan ketibû. Êdî dizanibû bê destan çawa têne nivîsandin û mirov çawa dibe lehengê destana xwe.

Bi dengekî gur û jixwebawer got:

- Ez ê bêm çiyê...

Biryara wî hewayê heyî guherandibû, Narînê kiribû mîna Mona Lîsayê. Dema jihevqetinê hatibû. Evîn bi ji hevqetîn û jihevduymayînan ve dibû evîn. Êş û kulên hîcranê evînê jînda dikir. Payeya bêmiriniyê didanê. Dilê wan nû nû kul dibû, kula dilê wan nû nû şil dibû, belkî dê careke din hev û du nedîtana, li nava çavên hev nenêriya, hev û du hembêz nekira, bêhna hev nekira, hev ne ramûsa û tu caran ji hev re negota “ez ji te hez dikim!” Cano dîsa mîna hemû deman rûken û coşdar bû. Êdî ya xemgîn narîn bû. Narînê hem ji Cano vediqetiya, hem jî xeyala xwe taloq dikir, lê Cano eksî wê şad û bextewar bû. Ew bi çûna xwe digihîşt Narînê. Ew dilê wê yê nedida bi hemû dewlemendiyên dinyayê qezenc kiribû. Û Narînê têra emrekî bawerî dabûyê ku dê tu mêr piştî wî di dilê wê de bi cî nebe. Narînê bi çavên diçûrisîn ve li hember wî sekinîbû. Herdu jî nedixivîn. Axaftineke bêyî gotina “Ez ji te hez dikim!” dê bêwate bimaya. Evîna xwe bi qedera xwe, qedera xwe jî bi serkeftina şoreşê ve girêdabûn. Hîcran ji bo evîn û azadiyê bû. Ew evîndarên evîna platonîk bûn.

- Saeta te hey? Got Narînê. Bêdengiya ew difetisand wisa xira kir.

Saeta xwe ji destê xwe derxist, xiste destê wî. Nava saetê derya û perav bû; dişibiya çavên wê. Ew hembêz kir û bi lêvên bi ziman bûbûn ve ji ber hemû demên borî û demên bîr ve ew ramûsa. Nedixwest wî berde. Dixwest bêhna wî bike da ku heta bigihîjê li ser xwe bigire. Bêhna wî bêhna evînê, bêhna azadiyê...

Tiştêkî wekî nivîstekê ku di gerdana wê de bû, derxist xiste stûyê wî û gotê; Îro 26’ê Tebaxê ya 1996’an e. Min ev ji bo hîcraneke derengtir amade kiribû. Roja ku tu gihiştî çiyê li binê darekê rûnê û bixwîne. Li gel xwe bigire heta ku ez hatim. Li benda min be û xwe nedekuştin!

Li xwe zîvirî û di nava mirovan de winda bû.

Mistê Dilzîz Tûnçyuzlu

Sifre

Te got Miraz... Mirazê te hema li ser mînderên salonê ji xew re çûye, ev çendeke hînbûye digîje zorakên gund diçe xwe avê dixwe. Tê û hêj qote nan dixwe-naxwe ji hiş dikeve te hew nêrî ji xew re çûye. Ev çend care dibêjimê, ya rastî çend caran jî bêyî haya te pê hebe min gehên wî sor kirin bi şimikan lê qet aqil nagire. Her dema ku li ber çavên min wînda dibe dilê min tê ber devê min, hew dimîne ziravê min biqete, tu zanî ev çemê me çiqas har e, lê keça Nûredînê Evdila nayê bîra te hêj çîroka wê tê gotin ev çend sal di ser de borî be jî. Ev kurê te nizam ji kê çûye xisletekî har li ser e ne bav dizane û ne jî dê, te got tevlê nebe hêj piçûke, wey xwedayo helbet tu dizanî ka rojê çend caran min diqehirîne, rojê çend caran meniyan digire ji bo ku xwe ji min bidize û biçe çem. Ax Mirazo xwedê mirazekî xweş bide te erê weleh lê min tu zarok jî qasî te bêmikan nedîtin, waye bavê te şahidê hawar û gazînên min e.

Ka te qet xwarin nexwar, na wisa li min nenêre ez jî dizanim ev xwarina duh e, lê çi bikim ka kurê te dihêle ku ez tu hawilê ji xwe re bikim. Ya rastî min dil hebû îro mirîşka me ye çengê wê pitpitî serjê bikim le ka kê bide pey kurê te, rojê sê caran wî carê dorhêleke gund dibînim û tînim... na raste heyfa mirîşka pitpitî lê êdî ji hêkan ketiye, ev çendeke êdî hêkan nake min jî got jixwe zarokan ev zûde ye dev li goşt nexistiye ez wê serjê bikim lê îro heya min Miraz di şkefta gelî de dît û anî roj çû ava, ka ez rebena xwedê çi bikim. Lê hatinê de te dît ew çavkaniyên berpālên girê guran tunene hah li devûdorên wan çavkaniyan gezgezke wisa can hebû tu yeqîn be hema bêje devê tu ajalê lê neketiye wekî gezgezka derbiharê can û şîn e... vê payîzê gezgezka can... belê weleh bawerim gundiyan ya pîr e ku ji bihar de mabû dirûtibûn ji bo dorrexên lodên xwe bixin û ew jî wek her zindewarê cardin şax vedabû lê bedewtir û narîntir... min jî pêşeke mezin anî tu lê hez dikî sibê ez ê ji bo te gezgezkê biqelînim.. du hêkan jî nav bixim hema bêje ji qelî wêdetir e tehma wê, lê ka hêk... ka ez sibê li pûngalê binêrim gumana min herdu mirîşkên reş in.

Nêrgiza te, ka feqîrê çi bike hêj di dergûşê de ne... na nizam razaye an na, jixwe ya wê jî diyar nake carna hema êdî ez li ber dergûşa wê xew re diçim lê ew hêj bi herdu çavên xwe yê ku wekî xezalekî xweşikin li arûkan dinêre, lê ev zengiloka ku te ji bo Miraz li ser çerçî kirîbû gelekî kêfa wê pê re tê hema herdu çavên xezalî dikute zengilokê û zûq lê dinêre... qijikê şîrê min têra wê nake, herdu pêşîrên min tu dibê qey hêwişîne, na weleh ez baş hay ji xwarina xwe hema lê nizam... wê rojê Zozaniya cînara me jî

got; got dibe tu zêde şîrînahî û xwarînên çivr naxwî... lê min ji wê re jî got weya torbeyê şekir û deboyê rûnê ku te anîbû hêj nivî nebûye na weleh ji ber xwarînê nîn e ez xwe dizanim pêşîrên min tijîne lê Nêrgiza min wexta devê xwe diavêjê tu dibê qey guhanên mîhên nevan in, pêşîrên min xwe hildikişînin.

Jixwe ev çendeke xwedê ji Belqîzayê razî be ew ji min re serê her rojê qazikek şîrê bizinan dişîne, wî şîrî jî didimê lê na ev ne ji wê ye û xwedê zanibe... na weleh beşera Nêrgiza min jî xweş e lê bi awayekî tu dibê qey roj bi roj berxwe dikeve. Te got çî, her çar bizinên me... te hay pê nebû vê derbiharê xwedê qebûl neke bizina me ye çal... hah ewa ku her sal cêwî dianî guran xwar, êdî şivan bi xwedayê xwe, hey şivano xwedê qirê têxe nava keda te hema nava birra pêz de gur ji bizina min re jêhatibû hey guro xwedê wê bizina min dev û hindurê te de bîne... nizam qoşa gor gotina şivan -lewo stûyê te di binê te bimîne- bizina min her tim nizam bi çend bejnan li pêşiya pêz diçû wexta pêz çeng avêtibû ber bi kevanên kelê gurê har yê biharê xwe lê dixê û bizina min e çal -ku li du xwe du karikên xezalîn dihêle- ji xwe re hildide û dibe... hey guro xwedê qirê têxe nava zuriyeta te ku cardin tu ji xwe tu xêrê nebînî. Bizina me ye kol jî vê havînê kurê te yî satircemî erê weleh min ewqas ew li wan çeman derxist pîrî xwe avê de kiribû û xwe dabû ber kerresiha daran hema bêje ji mirinê zivirî, me sê rojan li nexweşxwanê razand bi du torbe derman ve me ancax xwe avête malê... hah bizina me ye kol jî bi vê awayê çû ka ez çî bêjim te negot ka ez her roj ji bo çî wek dînan li pey wî kurê te me, wey xwedayo tu li min û li vî kurikî şahidî ka çî tîne serê min vê feqîrê. Jixwe herduyên din jî me ji bo debara xwe ye vê zivistanê firotên... xwedê ji Emerê Heso razî be wî ji bo me herdu bizin bi karên wan ve firotin û ji bo ku em vê zivistanê derxin hema bêje çî nema kirîbû, çar çewal ar, debo rûn, çay, şekir, savar, birinc û hema bêje tevdîra maleke giran ji bo me kiribû.

Jixwe bav û birayên te jî nizanin em hene an na... na qet wisa nebêje bi tu awayî naçim xwe navêjime lingê wan û rûmeta xwe naherimînî, na cardin bila tiştêkî wiha di devê te de dernekeve jixwe mêrên malbata te meriv bûna kêfa min hema ji bo xatirê te bûya jî dê hinekî bibûna meriv û xwedî rûmeta xwe derbiketana lê na jixwe birayê te yê mezin hema bêje gema hemû malbatê di destê xwe de digire, ew kîjan aliyê de biajo yên din jî li wî aliyê de diajon. Na qet nebêje ewana bira û malbata te ne waye tu nabînî her roj çî tînin serê min... wê rojê dayîka te ye pîr hat xûyabû xwe ji wan dizîbû hatibû, qijkê hevaneke de şeşe nan û hinek rûnê nivîşk bi dizî anîbû ji bo zarokan digot min îro nan li tendûrê xistiye û serê sibehê jî dew kiyaye ger min bi awayekî ji bo we neaniya xew îşev nedikete çavên

min. Ya rast bo te bêjim meriv baş be baş e, hema serê ser de jî dayîka te xwedî rehm û miroveke dilbirehm bû, jixwe kengî min û zarokan dibîne hema jixweber hêsirên feqîrê tên xwarê... çî ji te veşêrîm hema bêje her carê ez jî bi wê re bi vê halê xwe digîrim de nizam ew ber vê halê min digîrî an ji bo tiştêkî din nizam lê belê hema kengê dibînîm herdu çavên wê her tim şil û tijî xwîn in.

Jintiyên min, na na xwedê wan bêtir ji min dûr bixe jixwe ewana ne ku her tim mêr û zarokên xwe tûj dîkin û berdidine ser serê min, ax! çima ez nizamî di vê dinê de ji jinbir û jintiyan zêdetir tu kes kavi nîn e ji bo malbatekî, te nêdît wê salê jinbirên min çî anîne serê malbata min hemû birayên min yên ku tu hêzê nikaribû wan ji hevdu qut bike hema jinbirên min yek carê de serûbinî kirin, her yekî alî de çû ji hev tûrûtela bûn jixwe ew mala bavê min e wekî serayeke zêrîn tu kesek lê nemaye xêncî bav û diya min ne qijik. Jixwe birayên min hinekî xwedî xîret bûna ber bayê jinên xwe nediketin û her yekî niha mînanî dijmînekî li dij hev nedibûn û her roj ji bo yek yê din binbixe li hev nedihatine xezabê... îcar birayên te, birayên te ji yên min xirabtirin bila mirov bikeve destê çeçel û guran lê nekeve destê birayên te weleh ew feqîra dayîka te û kalemêrê bavê te nebin tu kes wan li vî gundî nahewîne jixwe tu kes ji wan re naaxive hema tu bêje wana naxine dewsa kûçikan jî. Îcar dayîka te jî ji ber ku rastiya wan dizane ne ku bi dil û nîyetê xirab hinekî biîma fikra çûyîna mala bavê min xiste bîra min, na dizanim dayîka te ji bo başî û saxiya min dixwaze lê... ka çî bêjim çima min ev yeka nefikirîbû na na hema bêje ev fikr û daxwaza roja ewil heya ya dawî di dilê her keçekê de ne ku qet û qet di dilê wê dernayê, her jin dixwaze li mala bav û diya xwe be lê ka... na weleh ez vê yekê gelekî fikirîm lê belê jin jine, jin hema dibe û vir ve barê tewanbariyê wekî nîrekî di stûyê wê de ne, ne li mala bavê û ne jî li mala mêr ev nîr li stûyan dernayê. Wê rojê Riha'n'a jina Emînê keçel bi wê çênê xwe û bi wê qilafetê xwe ve di ber min de diavêt digot; de bila ew jina ku bi zarokên xelqê ve here mala bavê xwe hema bila erd li ber wê biqelişe û di erdê de here û nema bimîne... îcar bi devê xwe yê xwar û gilêz ve digot xwedê neke ger ku rojekî min xwe bi zarokên xelqê ve ber derê mala bavê xwe dît hema bila xwedê wê gavê rihê min ji min bistîne... ê ka Riha'n bê agir bikeve mala te tu jî jin bûyayî îcar min ê bigota Riha'n jineke xase jixwe xwedê ji te standiye, tu û ew mêrê te yê keçelê wekî kundirê gewrbûyî ancax fesadiya xelqê bikin paletî û xulamtiya mala Nedo bikin, jixwe ji we hesûdî û xêrnexwaziyê zêdetir çiyê we heye... îcar devê xwe yê bi gilêz ve van gotinan jî qaşo ji bo min dibêje.

Wê roja han ez ji bo êzîngan çûbûme wî berojê me te dît li wir kelkele,

gonî û teltên dêwêr gelekî jixwe ew gonî ji bo şewatê hema bêje ser ra tune, piştî min barekî zexm kom kirin ez hatim lê êzingên li wir ewqas zehf bûn min niyet hebû ez bo cara duyam jî herim bes ji ber westê êdî min xîret nekî ez cardin herim, hema di dilê min de ma heya çend rojan keçên gund dê hemûyan bînin nema bihêlin... lê bereket nava keda Osê'yê gavan bikeve wexta ber êvarê dewar anîbûn bi xwe re piştiyekî têra dilê te zexm ji min re anîbû, îcar digot xwazil te ji min re bigota wê newala çûkan de heya tu bixwazî êzing hene min dikaribû serê her rojê ji te re piştiyekî zexm bianiya... na na heya ez wê rojê li wê berojê me dîtme pişt re ev yeka hiziriye... wekî navê xwe dizanim keda vî camêrî helal e xwedê ked û bextê wî xweştir bike, feqîrî çî bike tê bîra min nayê bîra min gavantiya gund dike... weleh na na nayê bîra tu kesî ku xirabiya gihîştibe tu kesekî. lê... lê ev çend roj berê Mîrzeyê apê wî hêceta ka çû pêdivîyên min hene li sûka bajêr, hatibû ber derê malê û wekî ku hinekî fêdî dike xwe bir û anî lê pişt re mesele vekir. Kenêhû qencyê li min dike û di devê xwe de ew gotina bi caran bir û anî... yanê got... tu dizanî... te dît... Osê'yê me jî... jixwe zilamekî baş û kêrhatîye... yanê ji bo... ji bo zarokan jî... de nizam lê... ew jî wisa ma piştî ku jina wî... jina wî erê... piştî jina wî... te dît giran nexweş bû... na na min bi van awiran nehîşt ku ew gotinên xwe biqedîne îcar ez û Osê na na xwedê min ji hemû kirin û bûyînên bi vî rengî dûr bixe. Tu dibê qey nizanin ku waye tu niha li hemberê min li ser vê sifrê rûneniştî... tu dibê qey haya wan ji te tune... na na zanim ev yekana qestên malbata tene, ev karê birayên tene ku min bi vî awayê bikujin û heya heyayê pêşîra xwe ji min xilas bikin... ax ew birayên te û ew jinên wan ên bêar tu çî bêjî dikarin bînin serê mirov ewana wisanin... tu dibê qey her roj di xema min de nin lê na ez dizanim çima qey derdê wan rezîlbûyîna min nîn e... belê belê dê wisa bikin hema kê xêra dê û bavê xwe dest biavêje karekî min dê wî bi min ve bikin... jixwe her kêlî di nobedariya min de ne ka min çî kir an çî nekîr, lê na ez wana wisa dil xweş nakim... ax! bila hema wisa di nava wê qehra xwe de bigewizin heya rihê wan çû.

Na na tu qet xeman nexwe min bersîveke xweş da Mîrzeyê çavbelqîtî, jixwe ez ew Osê'yê gavan bibînim ez zanim ez ê çî bînim serê wî... ka bê bi te maye tu ketî heyra min, min nelazime ger ku ew cardin ji min re êzingan bîne ez dizanim ez ê wî çawa rezîl bikim.... mişk û mar goştê te bixwe ser bavê te de, ka tu bisekine ez ê wan êzingên ku wî wê rojê anîbû jî biherim biavêjime ser serê wî... bila ew gavantiya xwe bike çî karê wî heye hêncî gavantiyê ka çî xêr ji wî dîtiye.

Xwedê qebûl neke Mirazê min hinekî mezin bûya ka evanayê bihatana serê min, ne zêde hema karibûya bi min re biçûya û bihata bes bû... stûyê

te bişkê Osê ka ez ê êdî çawa bi serê xwe herim êzingan dikare her derê li rastî min were li wan gelî û newalan de... ka ew dikare tu zîyanê bide min ew bavê wî zêde lê dîsa jî Mirazê min hinekî jî mezin bûya, yê fema bûya êdî tu kesekî nikaribû wiha nêzî min bibe... lê ka ne yê fema ye ne jî dikare ewqas deyst û gelî li pey min were, ka ez rebena xwedê çi bikim... ax! Mirazê min çima çi dibû ku tu hinekî dîtir mezin bûyayê... weleh Osê an jî yekî din wisa nêzîkê min bibe çawa min gotina xwe li Mîrze teksîr nekir li tu kesî jî teksîr nakim.

Nêrgiza min tu razayê? ...way dayê bi qurban ka em jî rabin êdî derenge... tu çi qey razayî wisa bêgirî... na jixwe Nêrgiza min wekî karxezalekî ye qet jê re girîn û qarîn nîn e. De ka ez sifreya bavê te rakim ez ê jî razê, sibê dayîk li we qurban dê ji bo we hinek fanoriyên rîs birise ji bo vê zivistanê.

Îrfan Yildiz

Welatê Bihuştê

Ferîşteh'im ez. 2 cara bi hespê xwe çûm heyvê û hatim. Qasî ku ji dûrva xuya dike, spî nînbû heyv. Birastî heta niha min rengê wisa nedîtiye di emrê xwe yê dem û dewranande. Ji ber wê di zimanê heyîde navê rengê ez qala wê dikim nîne. Piştî gera min a di kolanên heyvêde, bi hespê xwe yê ku pir westiyabû û dikira ji tîna bifetisiyare, li bin siya tavekî sekinim. Min serê hespê xwe bi qiloçê masiyekve girêda û ji derdorê qevdek stêrk komkir, hinek ewran hûrkir navde û da berê. Min jî gurzek ji keskesorê pêça, kir nav qetek rojda û xwar. Piştî me bêhnna xwe veda, min ji hespê xwe yê boz re got:

- Em neçin serdana gerstêrkên cîran
- baskên min hinek geş bûne lê dikarim melevantî bikim.
- Ê de ka çek û rextê xwe bigre em bir ê kevin

Îja di rêde çî hat sere me ne hun pirsîn, ne jî ez bejim. Di wê tarîtiya fezyêde dema me hewil dida em rêka xwe bibinin, bi carek em bidengê qêrîniyeke veciniqîn. Me li derdora xwe nihêrî, destpêkê tişte xuya nekir. Demek dirêj bédengiyek bi saw xwe li ser me giran kir. Êdî hespê min ê qemer ji tîrsa lotika diavêt. Birastî ez jî tîrsiyabûm, lê divê min xwe wêrek kiriba. Min çirayê pêxist û li derdorê geriyam. Min li bin azman, liser pelan, li palasan, nihêrî û hinek din jî pêde çûm, çûm û çûm. Rastî hinek şopan hatim û ketim şiverêyek ji agir. Ji ber ku pêxwasbûm, lingên min dicemidîn, lê xema min nînbû. Min gelek gund û bajar, deşt û çiya, zeryan û qîta derbas kir. Êdî ez hatibûm ber keviyekî ku, hema mabû ez bikevim. Lê bi carek min îske îskek bihîst. Ez di cîde sekinim û min berbi dengve guhdarî kir. Piştî min cihê ku deng jê tê zelal kir, bi gavên bilez û di heman demêde bédeng, ber bi wirde meşiyam. De hun nizanin, min çî dît û çî nedît. Jinek çavşîn û gelek bedew bi çil û du keziyên xweve hatibû dardekirin. her du çavên wê weke lehiyên bihara diherikîn. Ji hêsrên wê golek qerase pêkhatibû ku, ew jî bêhempabû. Ez hestiyar bûbûm, lê kêfxweşbûm bi dîtina wê . min jê pirs kir.

Navê te çiyê

Navê min Urmiye.

Tu çima digrî

Ji bo dayîka xwe

Çi bi dayîka te bûye

Ji çar cihê xweve birîndare

Navê wê çiyê

Kurdistan'e.

Nesrin Farqin(Amed- PAJK)

Serîhildana Pakrewanekî

“Wê bikeve... Va ye li ber ketinê ye... Tiştek nema...”

Ev gotin bihîst û serê xwe ji bin kavila hilweşîyayî rakir, ji cîhana jorîn ber bi zemînê ve hat, weke çirûska stêrka şeva Payîzî diçirîsand û ber bi jêr ve dixuriya!

Efsaneya kelha berxwedanê bi bêrîkirin berê xwe da şûna Arînê û li wir çend nimêjên pêşwazîkirina roja pîroz kir. Kirasê zarokên agir û rojê ji xwe nekiribû, bi şanazî ev pesin hilgirtîye. Çîroka lehengîya vê serdemê bi xwe nivîsîye û bûye sirûda herdeman.

Qijakên reş soza nimêja di mizgefta Kobanîyê da dan, weke bavkalên xwe; cejna ku wan bi serjêkirinê çêkirin, dê bi xwîna xemilandî pîroz bikin û qurbanîyan bidin, nexem e ku ew qurbanî mirov an jî lawir bin, a giring xwînê birjînin û gunehên qirêj pê pak bikin.

Ji çar hêlan ve top dihatin, dengê "Elahû Ekber" ji jor ve deng vedida, esman ji tirsan ra dilerizî, dergehên lavayan girt û xwe wiha aram kir. Gund vala bûn, şênî berê xwe dan dergehên dijminan û sînore ku welatê wan parçe kiriye derbas kirin, qîrîqîra wan mûyên laşên kevokan radikir, kevokan jî ji wir koç kir!

- Baran! Ka çi qas guleyên me mane?

- Ne pir in!... Heger nemînin divê em bi paş da vekişin!

- Na, vekişîn tune ye, dijmin û moralên xwe têk çûne!

- Hevalên Rojhilat û Başûrê sînor derbas kirin û va ew jî gihan.

- Baş e, bila çepera kolana mezin bigirin!

- Gelhat heval! Îro hevalek ji Bakurê li ser sînor şehîd bû û hevalê wî yê din ku pev re hatibûn, hîn roj nehilatibû rêya nemiran şopand!

- Mixabin, hevalên ku hîn ava Kobanîyê venexwarine, xwîna xwe erzan di ber da dan!

- Ka em çi bikin?

- Em ê li ber xwe bidin. Serkeftin misoger e!

Sermayê kelh pêça û hêlîna xwe bi dilopên barana hûr ra hûnan, agirê tifikên piçûk jî li bazên azad guneh bû, weke ku tu bibêjî sizaya mêrxasîya wan bi biryareka Xwedayî hatibû birîn!

Li ber dengê vizîniya fişekan, pistepista vegotina bîranînên hevaltî û hezkirinê di navbera bengiyên jînê da dihatin pijandin. Zarokatî û rêwîtiya lîstina li kolan û kuçeyan di çavên bihêvî da şemal didan, aşopên xwe di wê çeperê da dida der û di sewdan da vejîn dibû. Pîyala çaya cemidî jî di wan kêlîyan da bi hesret bû, germkirina çavê westîyayî mirin bû û mirin di vê rewşê da rizgarî bû, lê rizgarîya rast fedekarî bû!

- Heval Buhar! Hêza min namîne, hêdî hêdî birîna min kûrtir dibe, xwîn di laşê min da dilop dilop tevî baranê dibe û vê xaka tî av dide. Buhar! Min bêrîya rojên me yên karê di nav kolanên bajêr da kiriye.
 - Nesrîn can! Hîn jî piçekî li ber xwe bide, alîkarî di rê da ye, ha va desmala şehîd Berfîn e, ka xwe rast bike ez cîyê birînê asêtir bikim!
 - Em ê bi ser bikevin ne? Wê çete nikaribin nêzîkî me bibin û me dîl bigirin?!!
 - Na! Heya ez li cem te bim ti carî metirse. Ez bi te ra me, xwe di ber te da feda dikim delala min!
 - Ka serê min deyîne ser çoga xwe û min himêz bike, min sar e!
 - Aram be, Kurdistan li benda me ye ku em wê rizgar bikin.
 - Xewa min tê!
 - Raneze, min bi tenê nehêle, wê roj.... Nesrîn.... Nesrîn.....
- Tilîlîya Xwedawenda vînê textê reşîyê hilweşand û seraya hezkirina jîyanê li şûna wê ava kir, xewnên spîreng li keskesorên Zivistanê diqulibîn û ew bi wate dikirin! Şevên reş bi çiraya dilê wan rengîn dibûn û ji rengê sor kirasê şahîya xwe dirêşîn. Çîroka berxwedana rastîn, ev bixwe ye!
- Ji kêlîka serîrakirina ji bin kavilan ve, ev bûyer weke filmê sînemayekê rêzkirî dihate ber çavan. Xanîyên bêxwedî û li erdêketî hilweşîyayî nîşana şerekê giran bûn, ev şer sembola destana rakirina tola hezarên salan bû!
- Bi şadûmanî serkeftina kesî bawer nedikir ragihand û qilêşa xwe ya reş ji bin kevîran derxist û careka din pê sûnd xwar!

Raman Hesê

Heskirina Bê Dawî

Yekem peyva te îşev di qirika min de zuha bû. Stêrkên li asîmanê welatê min yek bi yek ji ewran mirin dibarand li ser porê min; ta bi ta diwerand. Xelekên rojan li ber dengê te yek bi yek belav dibû; di kêliyêkê de lip bi lip li ber dilopên baranê diketin û bisk bi bisk şil dibûn. Lê min qet hêviyek û xeyalek ku ezê we yek bi yek winda bikim ne kirî bû.

Ma gelo mirov di kêliyêkê de xwe wisan bê kes, tenê hîs dike? Ma mirin li ber guregura asîmanan kêlî bi kêlî belav dibe? Çawa dibe heyv xwe li ber çavên min winda bike û stêrkên min birijîne?

Belê; mirov di kêliyêkê herî biçûk de jî xwe bi tenê û bêkes hîs dike. Mirov di kêliyêkê de wê stêrka ku her şev di bin ewrên reş û tarî de geş dibû dibîne ku di wê kêliyê de winda dibe. Ji ber ku wê stêrkê ez fêrî dîtina ronahiyê kirîbûm û te ez fêrî hevaltiya bê berdêl kirîbûm. We jiyan di kêliyêkê de çawa ronî dikir, di kêliyêkê de jî bi çûyîna we çawa tarî dibe? Qêrîna di dil de mirov xwe çawe hîs dike, tu dizanî? Mirina bê xeber dide min. Wek taviyên biharê hinasên min bilez dike. Xwezî ew qêrîn ne ji dilê min hatiba; ez bibam bayek û di wê qêrînê de li ber xwîna ji birînên te diherikî bûma...

Peyva te ya despêkê jî hîn ji nav lêvên min derneketine û ew peyv êdî nikare ji ser zimanê min biherike. Xwe bexşandina welatê xwe ev bû îşev di qirika min de ma û zuha dike hemû peyvên te yên ez dikirim evîndarê rojê. Gelo min îşev tenê tu hîskirî, yan min îşev tenê êşa te hîskir?

Belê ne tenê îşev min tu hîs dikirî, her cara ku min hinase digirt min tu hîs dikirî, lê îşev tenê ez bi êşa te hesiyam û ew êş di canê min de wek agirê dogehî pêt bi pêt bilind bû û dişewitî. Ewrên reş xwe seranserî min kom dikirin, her der sahî bû, lê seranserî min reş û tarî.

Tu dizanî dema ku gule li singa te diket ez çawa bûm? Wan guleyan di nav dilê min de deng vedida pirtikên destê min gij dibûn, tevizandinek bê hempa di dilê min de xwe berdida ser laşê min.

Dibe ku wê kêliyê jî êşa canê xwe te ez hîs nekiribim, lê wê kêliyê jî ez te difkirîm ji bo wê bû guleyên li ser te di bariyan min hîs dikir û min di wan kêliyan de êşa te di dilê xwe de hîs dikir.

Tu dizanî min wan kêliyan çî jiyan kir? Wek bistikek di nav pelê agir de sorbûyîn li ser dilê min bikeve û biqirîje min hîs dikir. Wek birûsk ji asîmanan birije û li ser kezeba min bixuriye; tu dizanî wek agirek bê dûh dilê min di şewitî, qêrînên bê deng di canê min de vedida, giriyê bê rondik diheland laşê min. Qedemên min dişkand, cîhan li ber çavê min tarî dibû lerizînek bê hempa lingên min ji axê nedigirt, xwîn di demarên min de

qerisî bû. Min nedikarî runim, rabim, bimeşim, bisekinim. Tebatî nedihat canê min. Gelo tu dizanî? Ne erdê ez hewandim ne jî asîman.

Te hîs kirîbû dema em ji hev qetiyar çawa ez lerizî bûm, niha min baş famkir tev ji bo vê bû. Hîn di kêliyên despêkê de min ev hîskirî bû, lê min ne di wêra vê ji bo te bêjim, ji ber ku min dizanî tu dê min li piş xwe bihêlî. Lê te ev ji min baştir dizanî ji bo wê bû her kêlî te li çavên min dinêriya. Ji bo wê bû te di got: 'Carek te hembêz kim.'

Tu dizanî min ne wêra te hembêz bikim. Eger min şerbeta evîna te vexwariba ezê bibûma serxweşê hevaltiya te. Lê min nizanî wê şerbeta şhadeta te min bike evîndarê xwe. Ji bo wê min tu hembêz nekirî, lê min nedizanî wê bibe kulek û di dilê min de vebe; min nedizanî wê stêrkek li ser stêrkên min wisan bi êş zêde bibe, min nedizanî şerbeta şhadeta te wê min serxweş û sermest bike...

Lê tenê wêya ji bîr neke ji te şunda wê xeyalê te tucaran winda nebe û ezê tucarî ji xeyalên te venegerim. Ji bîr neke gotînen te yek bi yek di guhê min de deng vedide. Her peyvek te min bi caran dide fikirandin û min roj bi roj nêzî te dike. Bi bêrîkirina te ez bi hêz û vîn dibim.

Baweriya te min aşîqê tekoşîna te dike ji ber ku şhadeta te min kêlî bi kêlî mezin dike. Tu dizanî lê piştî min çi fam kir?

Piştî şhadeta te min heskirina, bê hempa, bê dawî, bê berdêl, hîskir û jiyar kir. Ji bo te bidim jiyankirin pêwîste ez tekoşîn bikim. Ji bo xet û felsefeyê ku te ji bo wî canê xwe feda kir, ez jî bibim şagirtê wê xet û felsefeyê.

Hezar Uçar

Vegera Ji Kenera Mirinê

Celal Saleh li ber korteke mezin sekiniye û bi neçarî li wan dûmena meyzedike, dema ku kes û karên wî tîn gulebarankirin. Bi teqandina her guleyekî re yek ji xizmên Celal bi pêş de dikeve nava wê kortê. Celal û hevalên xwe jî li benda heman çarenûsê ne. Tirseke mezin di dilê Celalê temen 50 salî de ye. Ji ber piştî çend deqeyên din, wê dest bi komkuji ya beşê din yê Êzîdîyan bikin. Celal jî di nava wî beşî de ye.

Çîrok dema ku malbata Celal jê qut dikin, dest pê dike. Lê her kurê Celal ê 15 salî her çawa be jî dixwaze li gel bavê xwe bimîne.

Celal Xelîl Qasim di 15'ê Tebaxa 2014'an demjimêr 10'ê li gundê Koço yê Şengalê li dermanxane ya xwe bû. Di wê deme de, zêdetirî 20 wesayîten DAIŞ'ê ku şefere jî li gel bû derbasî nava gund bûn. Çavê Celal li çetaya ne. Dema bi lez ji erebeyên xwe daketin û li nava gund belav bûn, ji nişkî ve kurê Celal ê 15 salî xwe digihîne bavê xwe û jê re dibêje: "Bavo çete dibêjin pêwîst e herkes li dibistana nava gund kom bibin". Malbata Celal jî di nav de ye. Dibistana Koço du qat e. Di qata yekem de jin û zarok, di qata duyem de jî zîlam tîn komkîrin.

Di nava dibistanê de jî serçeteyekî DAIŞ'ê bi navê Ebû Hemze heye û bi zimanê Erebî li gel serok eşîrê gund Nayîf Caso diaxive û jê re dibêje: "Her ji roja destpêkê ve me ji we re gotiye. Hûn ê bibin misilman yan ne? Lê heya niha we bersiv neda ye. Madem hûn bersivê nadin hûn bi dilê xwe ne". Dema Celal vê gotinê dibihîze dest bi dilxweşiyê dike. Ji ber beriya wê demê waliyê Musilê ji wan re gotiye: "kes zererê nade Êzîdîyan û hûn azad in". Lê careka din Ebû Hemze bi dengê bilind bang dike û dibêje: "herkesekî dixwaze bibe misilman bila destê xwe rake" lê herkes bêdeng dimîne. Ew jî tê wê wateyê ku ti kes naxwaze bibe misilman. Dema ti kesî bersiva serçete nade, çete dest bi talankirina gel dikin. Di serî de dest bi komkirina pere û telefonan dikin. Heya bazinên di destê jinan de jî ji destê wan derdixin. Êdî ji wan re gotin: "hemû bibin yek rêz û ji dibistanê derkevin." Wê demê Celal dilxweş dibe û wî wisa fêmkiriyê ku êdî ew azad dibin. Celal jî bi destê kurê xwe yê 15 salî girtiye û ji dibistanê derdikevin. Lê dema derdikevin ber deriyê dibistanê, herkesî bi zorê erebeyan siwar dikin. Dema kurê Celal wî dûmenê hovane yê DAIŞ'ê dibîne gelekî ditirse. Ew jî dixwazê li gel bavê xwe li erebê siwar bibe. Lê çete wan ji hev dûr dikin û nahêlin bi hev re bimînin. Dema wan li erebê siwar dikin yek ji çeteyên DAIŞ'ê ji wan re dibêje: "emê we bibin çiyayê Şengalê". Wê demê çiyayê Şengalê di bin kontrola hêzên HPG'ê de bû. Lê belê wan ji gund derdixin û dibînin her du sê erebe li ber kortekî rawestiyane û çavên wan

digirin, destê wan jî bi şûn ve girê didin û her car deh kesan bi hev re gulebaran dikan. Ew erebeya ku Celal tê de ye, wê jî dibin li ber kortekî. Celal û hevalên wî rêz dikan, lê ji ber balafirên şer digerin çete ji leza çavê wan girê nadin û hema dixwazin zû bi zû wan qetil bikin. 6 çeteyên DAIŞ'ê her car çend kesan tînin ser rexa kortê û her guleyekî ku diteqa yek ji kes û karên Celal di pêş de dikeve nava wê kortê de. Celal jî çaverêyî heman çarenivîsê ye. Dema dor digihe Celal beriya dest bi teqandina guleyan bikin Celal xwe tavêje nava kortê de. Lê çete tên li ser wî dirawestî û du guleyan li ranê Celal didin. Celal jî xwe weke kesekî mirî nîşan dide. Dema gule li Celal dikeve demjimêr 2 yê piştî nîvro ye. Celal ji bo xwe ji cihê komkujiyê xilas bike li bendê ye ku tarîti bikeve erdê. Li rojava re Celal bi birîndarî xwe digihîne çiyayê Şengalê. Di çiyê de çend gerîlayên HPG'ê wî dibînin. Celal radikin û alîkariya destpêkê li ber mezargeha Çilmêra ya ku li ser çiyayê Şengalê ye ji bo wî dikan. Piştî du rojan Celal radikin nexweşxane ya bajarê Dêrika Rojavayê Kurdistanê. Li wir heya saxbûnê dermankirina xwe didomîne.

Celal bi birîndarî xwe gihande gerîlayan û rizgar bû, lê êdî aqûbeta malbata Celal bixwe jî nediya e.

Ev çîrok yek ji qurbanîyên fermana 3 ê tebaxa 2014 an li ser civaka êzîdîyan. Celal mînaka hezaran kesa ye.

Îbrahim Ezidi

Piştî Çîrokek Şevê Gulê Êdî Bavê Xwe Nedît

Gulêya xweşik xwediyê du cotên keziyên reş ên heta navê dirêj dibin, çav û biriyên reş, dêm û rûyê lihevhati ye. Dayika Gulê û bavê wê ewqas jê hez dikin, her yek ji gulîkên wê bi hemû cîhanê naguherin. Her şev bavê Gulê Mehemedê Hemo gazî keça xwe ya biçûk Gulê dike

Dibêje:

-Were Gula bavê xwe, were ez ji te re çîrokekê bêjim.

Gulê jî bi lez xwe digihîne ber bavê xwe, weke tombîşan rûdine kêlekê, her du destên xwe yên biçuk didin ser çokên wî û li benda destpêkirinê dimîne.

Dema ku bavê Gulê dibêje:

-Hebû tunebû,

Gulê dizane êdî li peyî nefesgirtinekê çîrok dest pê dike. Ji bo wê jî hema serê xwe dide ser her du destên ji berê de daniye ser çokê bavê xwe û bêdeng guhdarî dike heta bi xew ve diçe. Dema Mehemed dizane Gula wî ketiye xewê, hêdî dide ser cihê wê û çîroka xwe wê şevê bidawî dike heya şeva bê ji cihê mayî dewam dikin. Hinek caran jî ji bo mereqa Gulê ya li hemberî çîrokan hîn bibe dipirse ka şeva borî li ku mabûn.

Şevên zivistanê hemû ji bo Gulê şevên çîrokan in. Dema şevêkê cîran gazî bavê wê dikin ji bo çareserkirina pirsgirêkekê dixwazin ew jî li dîwanê amade be. Yan jî şevêkê Mehemed bi xwe bixwaze derkeve, hinek nava cemaeta gundiyan binêre çi heye.

Çavên Gulê her li derî ye dê kengê bavê wê vegere, dema dibe derneg û hê bavê wê nehatî xewa wê bê û rakeve dilmayî dibe û tişteki di jiyana xwe de kêmbûnê dizane. Roja dinê dema ji xewê şiyar dibe, melûl e û ne bi dil e.

Dayika wê Gehwera Momê dema ku gazî kir got:

-Gula min ka şeyê xwe bîne were ez gulîkên keça xwe xweşik bihonim.

Gulê weke rojên dinê bi hezkirin û ken nebezî şeyê xwe yê risasî. Ew hinek dilmayî, hêdîka şeyê xwe girt û çû ber dayika xwe. Dayika wê di ber por honandina porê wê yê reşê xelek de dibîne weke rojên dinê rûyê Gula biçuk nakene lom dipirse:

- Çi bûye ji te Gula min, tu çima bêdengî?

Gulê bi melulî dibêje:

-Bavê min derket, ez li bendê bû vegere berî ez rakevim, ji min re çîrok bêje, ji xwe çîroka me ya şeva borî jî di nîvî de maye, min anî bîra xwe ka em li ku mabûn, lê bavê min nehat. Ez ji çîrokan hez dikim, dixwazim her şev bi çîrokan rakevim. Dayika wê Gehwerê destê xwe ji gulîkan xelas dike û rûyê Gulê li ber xwe dizivirîne û dibêje:

-Gula min a delal, ma tu dizanî çiqasî li ber dilê me ezîz e. Ger tu bixwazî ma em çîrokan ji te re nabêjin. Ger ez çîrok ji Gula xwe re nebêjim, ez ê ji kê re bêjim. Dema bavê te ne amade be hema tu ji min re bêje ez ê bêjim. Ez ji bavê te baştir çîrokan dizanim. Ma tenê bavê te dizane. Baş e ez tenê şevêkê jî keçika xwe ya delal bê çîrok nahêlim.

Gulê piştî van gotinan dikene û dibêje:

-Baş e her şev dê yek ji we çîrok bêje. Bê çîrok xew ne xweş e. Dema ku hûn çîrokan ji min re dibêjin, ez di xewna xwe de jî çîrokan dibînim.

Gulê her şev bi çîrokan bi xew ve diçe. Ew hezkirina dayik û bavê wê dibû sedema ji xwe bawerbûnê û Gulê di nava zarokan de xwe cuda bibîne.

Şevên zivistanan ên dirêj hemû ji bo Gulê şevên çîrokan in.

Li ber agirê daran ê li nava malê hatî vexistin û dukêla wê jî bi rojnê re derdikeve derve çîrok gelek xweş tî ji bo Gulê heta radikeve, jê tîr nabe û nabêje bes e. Ji xwe xwişka wê Momê zivistana derbasbûyî bi xortekê taxa jorîn a gundê wan re zewiciye. Ji ber buka nû ye û karê malê piranî ser milê wê ye ji ber wê jî pîre nagihîne serdana mala bavê xwe bike.

Du birayên Gulê yên ji Momê biçuktir û ji wê mezintir jî ji derve nava zarokan dilîzin heta destê wan ji serma şîr nebe nayên hindir. Heskirina dayik û bavê Gula biçuk tenê ji bo wê mane û her du sebra xwe pê tînin.

Gulê jî nazê xwe li wan dike û çî bêje divê weke wê be.

Gulê dema serê xwe dide ser çoka bavê xwe, tê wateya li benda çîrokan e. Bavê wê bi gotina:

-Hebû tunebû car din dest bi çîrokek nû dike.

Ji xwe ji bo Gulê çîrok her şev dubarbin jî bavê wê wiha bi şêwazek xweş dibêje, bê ku aciz bibe bi hezkirin guhdarî dike.

Bavê wê li ber çîrokan re gozên berê de xistine nava fehma dora agir re pijiyane derdixe, dişkênê li gel mewjînen dayika wê ji rezê wan amade kirî bi hev re hem dixwe hem jî hinek ji wan kakilan bi devê Gulê ve dike.

Gulê bêdeng hem gozên pijiyayî dixwe, hem jî li çîrokan guhdarî dike.

Di wan şevên xweş ji bo Gulê şevên çîrokan in de, her du birayên wê Emer û Ehmed jî ji derve di nava berfê de bi zarokên taxê re dilîzin. Ew ji dervên in heta xewa wan tê nayên hindir. Dema digihin mal jî ji ber pir cemidî ne, tîna germê li wan dixwe hema radikevin. Ji ber wê jî haya wan ji sohbeta xweş û çîrokên hundur nîne. Her şev zarokên hevalên wan tîr gazî wan dikin, hê pariyê şîvê di devê wan de derdikevin û diçin nava hevalên xwe.

Rojek ji rojan zivistan e berf pir bariye bi gotina gundiyan sergo ser serbanan ketiye. Ji çiyayê beranberî gund aşut tê xwarê. Pirî caran ji bo ku aşut ser gund de neyê çend kes kile dixistin lingê xwe û li pişt gund digeriyan befir ditepisandin. Salnameya gundiyan ne nivîsandiye, lê her

kes ji ber xwe dizane kîjan roj e û li gorî wê keda xwe dikin. Nabe di rojek ên navlêkirî zîp, an jî roja gîsk de ji gund derkevin. Ji ber wan rojan tevger û karesatên xwezayî pir dibe ku dibin aştu û lêhiyê de bimînin. Her rojek jî xwedî wate ye di jiyana wan de. Roj, meh, sal û demsal hemû di bin hişiya gundiyan de rûniştiye. Dema çûna banehiyan, zozanan û vegera gund hemû bi rojan diyar kirîne. Zivistan jî tijî rojên wiha ne. Ji çileyê zivistanê heta roja gîsk, hefteya zîpan û sibatoka dînik gelek navên cuda hene. Her yek ji van nava jî bi tecrubeyên salan ên jiyane hatine nasîn û li gorî wê bi wate bûne. Her roj li gel wan xwedî wate û çîrokek demboriyê ye ku ji nîfş derbazî nîfş bûye. Dawiya çileyê zivistanê jî zîp hene. Heftetek dirêj dike. Ev hefteya zîpan ewqas rojên xedar in di nava gundiyan de gotinek ser heye dibêjin:

-Yê biçe ji mala xwe, wê bibe qetiliyê rihê xwe.

Di van rojan de gelek gundiyan çûne derve ji bo pêdiviyên malê yan ê sewalên xwe bicîh bînin carek din venegeriyane. Paşê gundî çûne cehsedê wan ji binê keviran, an jî ber aşuta berfê dîtine anîne defin kirine.

Bavê Gula biçuk jî bi qasî dayika wê Gehwerê ji Gula xwe hez dike. Her şev çîrokan jê re dibêje. Hinek caran jî tiştên bi xwe jiyaye bîranînên xwe bi şewazê serhatî jêre dibêje heya Gulê ber xewê re dibe. Şevêkê car din serpêhatiyan ji Gulê re dibêje wê li ber xewê re dike. Paşê jî radibe amadekariyên roja dinê dike biçe piştî.

Ger zanîba şeva dawîye dê hemû çîrok û bîranînên xwe bi şewazê serpêhatî ji keçika xwe ya biçûk Gulê re gotiba heya sibehê ranediket. Ger Gulê raketiba jî dibe ku ew deng di mejiyê wê de olan daba û hinek ji wan gotinan hatiba qeydîkirin di binhişiya wê de. Yan jî Gulê zanîba şeva dawîye êdî ji dengê bavê xwe çîrok û serpêhatiyan guhdarî nake dibe ku raneketiba. Yan jî dibe ku nehiştiba bavê wê derkeve biçe piştî. Dibe ku Gulê xwe bi qestî nexwê kiriba, ji bo ku bavê wê nehêle û neçe piştî. Lê her du jî bêxêberbûn ku şeva dawîye dê carek dinê ne Gulê bavê xwe bibîne ne jî bi gotina hebû tinebû çîrok derpêbikira...

Berî em qal bikin bavê Gulê çawa jiyana xwe ji dest da hewceye em hinek qala piştî jî bikin, ji ber piştî bi zimanê herêma wan e divê em bidin nasîn ka piştî çi ye. Ji buharê gundî dest pê dikin giya didirun dikin melo didin ser hev, dikin dêrî ji bo zivistanê bidin pezê xwe li derveyî gund dihêlin. Demsala havînê jî çilo jê dikin, wan jî bi heman şeweyî dikin gurz li ser darekê dikin dêrî baş dinixumînin ji bo zivistanê bidin pezê xwe dihêlin derve. Zivistanê jî çawa alifê pezê wan diqedin çox û werîsê xwe girê didin serê sibehê kileya xwe dikin lingê xwe berfê diqetînin û diçin. Heya ber dêriya xwe ya çilo yan giya. Paşê piştiyekê jê çê dikin bi qasî ku bikarin

hilgirin dixin ser werîsê xwe girê didin û didin pişta xwe. Di bin de jî çox heye ji bo pişta wan ne êşîne. Heya digihin malê danek rojê diçe. Ji ber berfê diqetînin heya diçin cihê dêriyê û vedigerin malê dem zêde diçe. Hinek caran dema berf pir ne bilind be û dinya xweş be bi hêstiran diçin. Hinek caran jî çend kes bi hev re diçin. Ji bo bi carekê re bînin, hem jî parastina hev bikin ji karesatên xwezayê. Yên di malê de tenê jî bi tenê diçin û gelek caran belayek tê serê wan û carek din venagerin. Bavê Gulê Mehemedê Hemo jî di roja gîsk de ji ber alifê pezê wî nemaye neçar dibe diçe. Li gel ku dizane jî di roja gîsk û hefteya zîpan de 'kî ji mala xwe biçe, dibe qetiliyê rihê xwe' jî car din diçe. Mehemed heta ber dêriya xwe jî bê bela diçe, li binê deriyê rudine bîna xwe dide, paşê piştîyê xwe çêdike, dide ser pişta xwe û vedigere. Ji bo ku gelekê bibe têra çend rojan bike heya carek din vedigere, barê xwe hinek giran dike. Rêya gund jî hemû kevir û kaş in, çûyîn û hatin hinek zor e bi taybetî zivistanê hîn zortir e. Mehemed dema digihe kepiyê latê şiverêyek gelek zirav e bin de latên asêne heya xwarê zinarin kî bikeve sax namîne, dê parçe bibe. Jor jî têra xwe asê ye tenê ew rê ya teng heye. Piştîyê Mehemed ê giran ji tehtekê digire, her li xwe dide taqeta wî têrê nake wî piştîyê giran ji tehtê veke, her li xwe dide û dixwaze piştîyê xwe ji tehtê veke. Ji ber dizane dema çû wê biçe, veger nîne. Wan rêyan baş dizane. Çîroka gelek kesên weke wî ji wan tehtan felitîne û li binê gelî sekinîne jî dizane. Gelek ji wan bi şêwazê serpêhatî ji Gulê re jî gotiye. Ji bo wê her li xwe dide û li ber xwe dide. Dawiyê teht zorê lê dike û wî bi piştî ve davêje xwarê. Dema yên weke Mehemed çûne piştî û di wan rojên zivistanê de bûne qetiliyê rihê xwe dibinin Mehemed çu xwarê bi lez tîn li gund dikin hewar! Hawaree! Hawareee! Mehemedê Hemo di kevirê de çû...

Ji xwe gundî hînî dengê hewarê bûne. Her zivistan hinek li wan çolan aşuta berfê pêde tîn û dibin de dimînin, hinek weke Mehemed dibin qetiliyê rihê xwe û di keviran de diçin, hinek jî biharan dema av bilind dibe ber ava mijunê ya li pêş gund bi hemû hêrsa xwe deng derdixe û diherike diçin. Ji xwe her ku dengê mirovekê bi şêwazê hewarê tê, hema gundî hemû bi lez didin peyî deng û diçin cihê bûyerê. Weke her carê vê carê jî gundiyan da peyî dengê hewarê, heya xwe gihandin bedena Mehemed a ji berê de giyan jê çûyî. Dema zilamek temen mezin destê xwe da rayê têhna wî dît sekiniye, destê xwe da bedena wî ew jî cemidiye êdî nîşan da ku ji bo darên berê de li gel xwe anîne bikin darbest. Gundiyan bedena Mehemed a cemidiyî li darbestê kirin û anîn ber derê mala wan. Di nava çend xulekan de hemû gund li ber derê mala wan kombûn. Gulê jî li pêgeha ber derê malê di nava berfê de bi hevalên xwe re dilîze. Destê wan ji serma şîn

bûne, lê ji ber lîstinê hayî ji sermê nîne. Bi carekê re li ber derî nêrî hemû gund li ber derê wan e. Hema bi lez çavên xwe li dayika xwe gerand, dema çavê wê pê ket hema xwe gihand ber dayika xwe û destên xwe yên cemidî xiste nava destê wê. Li derdorê liv û tevgera heyî dinêre, paşê jî li dayika xwe dinêre. Nizane çî bûye, ew gundî hemû ji ber çî ye li ber mala wan kom bûne. Dema dixwaze ji dayika xwe jî bipirse, dibîne dayika wê jî şaşwaze û naxwaze bawer bike bê çî bi serê wan hatiye. Li gel ku di şoqê de ye jî car caran hişê wê diçe ser zarokên wê û dikeve derdê çar êtîman dê çawan di wê bê derfetiyê de bi tena serê xwe mezin bike, bi wê şaşwaziyê sekiniye û deng jê nayê. Destê Gulê yê cemidî jî hîs nake wiha maye.

Haya Gulê nîne bavê wê ew çîrokên digotin hemû bi xwe re biriye û carek din venagere. Gundî hemû li ser serê Gulê û dayika wê kom bûne. Gulê û hevalên xwe tiştekî nizanin, tenê li mezinan dinêrin. Ji nişka ve çavên wê bi mamên Hacî, Ehmed, Mehmed û meta wê Gula Hemo ket çawa digirîn û li xwe dixin. Li dayika xwe dinêre bê deng û cemidî maye. Her tiştên heyî weke şelîta filîmekî li ber çavan re diçe û tîn, wekedin tiştêkê nizane û ji hewayê giran a heyî nikare ji kesê bipirse jî. Paşê ji zarokên hevalên xwe hîn bû ku yê li ser darbestê girêdayî bavê wê ye. Ew qêr û hewara meta wê ji bo bavê wê ye... Dema ku gundiyan Mehmed şîştin, bi gor û kefin kirin birin ziyaretê gund Derê Perxa Mijunê yê gelek kevnare ji pêvajoyên dirêj mayî sipartin axê. Ji wê rojê û şûnde Gulê bê bav mezin dibe. Dayika wan Gehwera Momê hem ji bo wan dayik hem jî bav e. Heta Gulê mezin bû her ew delaliya li ber dilê dayika xwe Gehwerê ma. Gehwerê êdî serweriya malê kire destê Gulê. Du birayên wê Ehmed û Emerê Gehwerê jî şivaniya pezê xwe dikin, hêliz û çiloyên xwe dibirîn her dem li şivanî û palehiyê ne. Gehwer jî geh li gel wan dixebite, geh bêrîvan e, ji bo wê jî mal bi Gulê maye. Gulê jinek ciwan a ji xwe bawer û di her karî de ser ketiye. Gehwer hemû karê malê bi rehetî dihêle hêviya Gulê û diçe karê derve. Ji dirûn û komkirina giya heta komkirina darên zivistanê bişewitînin hemûyê heya dawiya peyîzê divê kom bikin bigihînin ber malê û amade bin ji bo hatina berfa mezin a zivistanê.

Ji bo weke bavê Gulê ji malê kesek din di keviran de neçe hemû pêdiviyên xwe yên jîyanê zû kom dikin, ji bo zivistanê bi rehetî rûnin, nekevin derdê piştî. Bavê Gulê her di xeyalê wê de weke şevên çîrokan ma. Ji ber pir biçûk bû tiştêk din nayê bîrê, tenê dema bavê xwe tîne bîra xwe bi şevên çîrokan dikare bihizire û xeyal bike. Ew û birayên xwe bi navê dayika xwe tîn nasîn. Her kes wê bi navê Gula Gehwerê dinase.

Zehra Tunc

Sola Zer

Diya Rêzanê tu carî ewqasî ew bi kelecane nedîtibû. Ev çend rojên dawiyêye kelecaneke ku nedihat veşartin ji rûyê wê difûriya. Her çiqasa diya wê xwestibû ku serdema kelecana keça xwe fahm bike jî, tiştek bi dest nexistibû. Vê sibehê dîsa Rêzanê porê xwe şeh kiribû, keziya xwe ya mîna mahrê reş şayîk û dirêj bi nav kolincê xwe de berdabû. Û bi kelecane ji malê derketibû û berê xwe dabû xerebayeke li derveyê gund. Xerabe nêzî pêsed metroyî dûrî gund bû. Gund nêzî 30 malî bû, ji bilî çend malan hema bigir hemû xanî wêran û xirbe bûn. Ev rewşa gund, ji Rêzanê re bibû miraq. Çima piraniya gund Vala ye, kesên ku berê li vir dijîn niha li ku ne?

Her ku bi serpêhatiyên

gund ilan hesiyabû dil û cegerên wê heliya bûn.

Rêzanê keçeke temenê wê dora pazde'an bû. Du bîra û sê xwişkên wê hebûn. Yek jî mîna wê bi derdora xwe re mijûl nedibûn.

Belê dema xwe gihand xirbe, hîna jî dengê diya wê diguhên wê de bû.

Keça min veger tu diçî ku? Bavê te yê bixeyîde. Lê wê guhdariya diya xwe nekiribû û xwe giyandibû ba solên zer.

Solên ku êdî qul qulî bibûn û bibûn mîna yextyarekî nod salî, bê mecal û bêtaqet. Dema çavên solê bi Rêzanê diket ji kêfa re xwe mîna kesekî çarde salî seh dikir. Nayê bîra wê ku çend salên di vî xerabeyê de girtî maye. Ev solên ku Rêzanê her roj dihat guhdariya serpêhatiyên wê dikir, dema didît ku Rêzanê bi kelecane li wê guhdarî dike, xwe mîna helbestvanekî navdar, mîna romannûsekî, mîna dengbêjekî ku her kes ji dengê wê hes dike hîs dikir. Wê sibeha buharê sola zer dîsa ketibû nav bîranînê xwe û ji behsa serpêhatiyên xwe dikir; carekî ba û bahoz bû, dema Axînê ez kiribûm pê min ji gavê wê fahm kiribû ku ew roj dîsa ne rojekî ji rêzê ye.

Giregira teyareyan û helikopteran bû. Dengê tanq û topan ji çar aliyê de dihat, tevî Axînê çar heval bûn. Do êvarê dema ketibûn gund Casoyê sut qrêj nexel nexel nihêrbû û diyar bû ku ji hatina hevalan nerehet bibû. Wê şevê kesî ew li gund nedîtibû.

Axînê û hevalên xwe jixwe bi qasî nîv satekê din ew ê ji gund derketibana. Her çar heval jî jin bûn. Hevjina Caso, zanibû ku hevjinê wê îşev çûye qerekolê û lewma nehatiye malê. Wê dizanibû ku dema leşker bigrin ser gund ew ê negrin ser mala wan. Di nav ew toz û dûxana de Axînê û hevalên wê di mala xwe de, di cihekî ewlede veşartibû.

Dema leşker ketibû nav gund ji bilî mala Caso li her malî geriyabûn. Zînêya ku ji ber hevserê xwe yê sutqirêj fedikir, her çar heval jî xelas kiribû. Ji bo baş baweriyê bide serleşker bi israr gotibû; "komitanim keremkin werin

mala me, ez ê ji we re dewekê çêkim" lê serleşker bersîva wê jî nedabû. piştî ku baş ewle bibûn ku kes di gund de tune ye bi lezgînî ji gund çibûn. Casoyê sut qrêj şilka sutê xwe dixurand û mîna dîna di nava gund de diçû û dihat. Ji xwe dipirsî û digot ma bû çî, bi ku ve çûn? Dema tarî ketibû ser gund Axînê sê hevalê xwe şandibû lê belê ew ji bo ku Caso hişyar bike mabû. Dema Caso ket malê, bi dengekî stûr, bi xeber û gef bangî Zînê kir. Ji nişkave Axînê li hemberî wî sekinîbû, ji tirs û xofa Axînê, Caso di cîde rûniştibû. Dema xwest çend gotinan bike jî kir û nekir devê wî ji ser hev ranebû. Ji tirsan felcê li aliyê wî yê rastê histibû. Her çiqasa ew rewş jê re hindik bû jî, gunehê her dû jinan jî pê hatibû. Ew kaşî ser mînderê kiribûn. Sola zer dema dawîya peyva xwe anîbû keserekî kûr kişandibû. Ji ber ku Axînê dema ku xwestibû bigîhêje hevalên xwe, gava di ser tahtekê re derbaz bibû, ji lingê xwe yê çepê de birîndar bibû. Nêzî sê roja, tî û birçî di binê wê tahtê de birîndar mabû.

Heta ku rojekî keçikek ku navê wê Xezal, Xezala ku ew ê diya wê perçeyên bedena wê di dawa xwe de kom bikra, Xezala dozde salî, wê dîtibû. Xezal baş zanibû ku solên zer çî ne û kî dikin pê. Bê deng û hez çû tasek şîr dot û anî, nan û pîvaz û çend firingiyên ku pê re bûn jî danî ber Axînê. Ax Xezala çav cavzer ax! Xezala ku di dawa diya xwe de hate veşartin...

Piştî çend rojan Axînê bi ser xwe ve hatibû û gihîştibû nav hevalên xwe. Dema hatibû ba hevalên xwe, li qadê her der bi kesk û sor û zer hatibû xemilandin.

Di nav ew qas rojên bi zahmet de, wê Newroz jibîrakiribû. Li min niherî û em her dû bi hev re kenîyan. Ew şeva ji kelecana ne ez ne jî ew ranezabûn. Dema çavên me çibûn ser hev jî, me bi hev re heman xwen dîtibû. Kawayê hesinkar bangî hemû neviyên xwe dikir û digot; rabin ez hatim, rabin em ji destên dehaqan rizgar bibin...

Sibê zû em hemû li qada ku ew ê Newroz lê bihata pîroz kirin kom bûn. Bi hezaran solên zer me govend gerand. Bilbil, teyr, mahr, civîk, çî tebayên ku dengê şahîya çibû wan hebûn tevli şahiyê bibûn û agirê Newrozê bi me re geş kiribûn.

Carekî min li serê gihêr niherî ku Kawayê nemir, bi Kêf ji serê gihêr de li şahîya me temaşe dike.

Dema Axînê xwe di ser êgir de çeng kiribû, agir bi dengekî nerm ji min re got; tu pir bi şans î, tu pê bi pê bi lehengare digerî, tu dibî şahidê hemû şer û şahîya. Xwest ku peyvê dirêj bike, lê min silav dayê û ez kenîyam û derbaz bûm.

Biştî ew roja bi çoš, em gelek heval bi ser rê ketin û du roj û sê şevan em meşîyan.

Dîsa wek gelek caran Axînê û Serhed, li pêşiya refê bûn. Em wê şevê gihîstibûn konaxa dawiyê.

Piştî ewqas rê, îşev em xweş raketin. Di berbanga, sibe de em bi teqîn û reqînî şiyar bûn. Dengê hişk û stûr digot; "xwe radest bikin, an na em ê we hemîyan bikujin" Gelo ez şaş bûm? Ew ziman zimanê me bû, peyva me û wan yek bû. Em û ew tune bûn... Em jî ew bûn, ew jî em bûn. Ma ew zarokên ku me di qetlîma Helepçe de, deriyê xwe ji wan re vekirûbû ew ê çawa Axînê û hevalên wê bikuştana? Axînê jî bangî wan kir û got; em destûra xwe kujiyê nadin we. Hûn me bikujin, hûn xwe dikujin. Em we bikujin, em xwe dikujin. Lê hîn peyva Axînê di dev de bû wan bi sedan gule li me rijandin. Ji neçarî jî aliyê me jî gulê hatibûn avêtin. Heta êvarê şer dewam kiribû, gelek birîndar û çend jî cenaze hebûn. Çi tiştekî sosret bû ku bi zimanê ku em ji bo wê xwe didin kuştin û şer dikin, heyf û mixabin ku yên li himberî me diqêriyan û digotin, "bikujin, bila yek jî nemîne" ax û ax! Ji halê me re. Rêzanê fahm kir ku sola zer pir westiya. Xatir xwest û berê xwe da gund.

Ew roja dîsa Rêzan guhdariya gelek serpêhatiyan kiribû. Îxaneta ku Caso kirbû bi saya Zîna jinxas vala derketibû.

Lê ya din gelo çawa destên wan çî bû ser çekan û gule li ser xwişk û birayên xwe de barandibûn? Ji ew birîndarana yek jê jî Serhedo bû Axînê û hevalên xwe bi zahmetiyekî mezin heta nîvê rê ew anîbûn.

Lê belê mixabin li nîvê rê wî di himbêza Axînê de, jiyana xwe ji dest dabû.

Tu qêrîn nikaribû êşa dilê wê bianiya zimên.

Sal û zeman di ser hevaltiya Rêzanê û solên zer de derbaz bibû êdî wê jî rêya xwe hîlbijartibû.

Di roja wan a xatirxwestinê de sola zer behsa roja dawîn a xwe û Axîna ku bibû yek ji stêrkên ezmana kiribû.

Rondikên her duyan jî mîna barana Nîsanê dibariyan.

Ev xaniyên ku niha bibû xirbe mala muxtarê gund bû. Muxtarê ku her daîm mala xwe dikir stargeh û dûre jî ji timaya pereyan ji hevalan re kiribû goristan. Ji ber navê û dengê Axînê pereyeke mezin ji bo kuştina wê danîbûn. Kê ew bikuşt ew ê xelateke pir û pir bistenda. Ew şeva ku em tevî pênc hevalên din hatibûn ev mala got û qêrînya wê erd û ezman qelişand. Rêzanê ji qêrîna sola zer fahmkiribû ku Axînê jiyana xwe li vir jî dest dabû lê çî bi xênî hatibû? Zîvirî ser solê û got bes e heydê em herin... Rêzanê mistek ji axa vê xirbeyî kir bêrîka xwe û kesereke kûr kişand paşê xatir xwest û ew û sola zer bi rê ketin û cûn...

Rêya Bi Êş

Mirovên ku her roj em dibînin bi wan re rû bi rû dimînin, lê an nedîtî tî an jî berê xwe dizivîrin. Rêyên vê axê pir bi êşin. Mîna jiyânê vê axê. Gelo mirov çima ji êşan direve? Ango ditirse? Tiştê herî ber bi çav jî ji êşan rev e. Lê rastiyan ku her roj li ber çavan e mirov çawa dikare jê bireve? Ji rastiya rev xwe xapandineke mezin e. Her mirovek xwedî rêyekê ye. Rê li ber lingê her mirovekî tê wateya jîyanê. Lê hinek rê hene; Zalim û xwînmijan ev rê afirandine. Mîna penaberiyê! Ev rê bi destê zaliman hatine avakirin. Reva ji mirinê û ji zordestan ji bona azadiyê ye. Armanca hemu rêyan hene. Her gav ji bo gihandina armancekê ye. Hemî êşên ku di vê rêyê de tî jiyankirin dixwaze bigihîje heqîqeta xwe. Her êşek xwedî wateyekê ye. Hin serpêhatiyên rêya penaberiyê hene ku ne guh, ne dil, ne jî çav dikare bîne ziman. Aqil ji binî ve li hemberî van serpêhatîyan têk diçe. Ziman lal, guh ker, dil ziwa, aqil winda dibe. Fewzê, jinek 40 salî ye. Lê ji temenê xwe mezintir dixweye. Ne zewicî ye ji ber ku xwe daye rêka kar û fedekariyên ku di penaberiyê de li malbata xwe binêre. Çîroka Fewzê ji çîroka gelek kesan pir cudatire. Ew abîdeya kedê, fedekarî û ji can û rihê xwe dayîne tê. Ev ne canê xwe ji destdaye û ne çû ye ebediyetê. Exlaqê civakê li ser jiyana xwe daye (ferzkirin) sepandin. Gotinek ya pêşyan heye: “dev ji dinê xwe jî bernedin”. Rastiya serpêhatiya Fewzê efsûnî ye! Aloş, li bihuşta ku jêre tê gotin winda ye, gundekî Kurdistanê ku girêdayî Qilabanê ye. Ev gundê di nav çiyayên asê de ye, Fewzê û malbata xwe beriya bikevin li ser rêya penaberiyê lê jiyân dikirin. Piştî şerê gerîla yê li Kurdistanê pêş ket, artêşa dewleta Tirk ji bo gelê Kurd û gerîla ji hev qut bike, li ser gelek gundên Kurdistanê hovîtiyek ku di ti pelên dîrokan de ne hatiye dîtin da meşandin. Gundê Aloş bi şerê gerîla bû warê welatparêziyê. Ji ber vê sedemê gund bu hedefa erîşên dewleta Tirk. Artêşa Tirk her şev gund bi giştî di da ber guleyên topan. Dewleta Tirk ev erîş jî têr neditin û ji bo mirovên gund bike dijminê gerîla zext û erîşên xwe gihand lutkeyê. Malbata Fewzê jî rexmî rewşa wan li ber çavan bû jî ji van zext û zordanan para xwe girtin. Dewleta Tirk di sala 93’an de ji hemû şêniyên gund re dibêje: “hûn ê yan bibin ças an jî emê malên we bişewitînin”. Di serî de malbata Fewzê û gelek şêniyên vî gundî caştî anga îxanet qebl nekirin û sere xwe li hemberî zilm û zordariya dewleta Tirk netewandin. Armanca wan rumeta xwe parastin bû. Fewzê keçek xweşik bû. Bejna wê ya bilind, rû yê wê yê bi ken û sipehî xwezgîniyên wê jî zede kiribûn. Dema wê bi zewiciya û ji malê der biketa hatibû. Gelek balkêşe ku her sê birayên wê yên seqet ku her dema diçû temenê wan mezin dibû aqilê wan jî kêr

dibû. Kêliya ku Feyzê ji her sê birayên xwe qut bibe hatibû. Fewzê li ber maşîneyê bû. Dema çarenûsa wê ji çarenûsa birayên wê cuda bibe li ber derî bû. Dema Fewzê ber bi derî çû qêrînek ku dilên mirovan zîz bike bi ber guhê wê ket: “Tu biçî wê kî li me binêre”?! Ev qîra wan agir bi dile Fewzê xist. Mîna ku di nav agirê dojhê de bişevite xweydanek bi laşe wê ket. Qêrîn û şilûtiya çarenûsa wê mêjiyê wê cemidand. Di navbera herdu çarenûsa de sekinî û bê bersiv ma. Dengê qêrînê tund bû û mêzêna dilê wê ber bi her sê birayên ve daxist. Bi rastî jî biçiya çarenûsek çawa li pêşiya wê bû wê bi xwe jî nedizani. Li pêşiya wê çarenûsek dîyar û yek jî nedîyar hebû. Wê demê Fewzê li ber maşîneyê xêliya xwe ya sipî avêt ber lingê xwe û got: “ez birayên xwe nadim bi zilamekî”. Û zivirî gel birayên xwe. Ji bo serê xwe deyne ser çarenûsa birayên xwe. Tiştê ku Fewzê kiribû di civaka mirovatîyê de kêr hatibu dîtin. Jiyana Fewzê êdî hemû ji bo malbata wê û mêzandina birayên xwe bû. Paqîjiya her sê birayên xwe, xwarina wan, mêzekirina dê û bavê xwe girt ser milên xwe yê ciwan. Bû dest, aqil û lingê malbata xwe. Fewzê êdî bedena malbata xwe bû. Malbat û fewzê ji hev cudakirin gelekî zor bû.

Ti wênevanek nikare jiyana Fewzê li ser tualekî spî xêz bike. Ti peyvên romanê nikare wêneya jiyana Fewzê bi tîpan xêz bike. Ku ev çîrok bikaribe wêneyê jiyana Fewzê bi tîpên li ber vî giyana kêr dimîne bi nexşîne. Gotin li ser lêvan kêr, tîp li ser kaxizê lewaz dimînin. Herdu xwişkên Fewzê zewicî û li ser oxira xwe çûbûn. Kar û barên malbatê di bin şert û mercên penaberîya giran de li ser milê Fewzê mabu. Eş û jana jiyana penaberîyê dev ji Fewzê bernedida. Di penaberîyê de dayika Fewzê ji ber eş û jana jiyanê wefat dike. Cîhan li Fewzê tarî dibe. Fewzêya ku ji çarenûsa xwe paş de gav avêtibû jî ji bo li birayê xwe temaşe bike ma bi tena serê xwe. Êdî li birayên xwe mîna ku li zarokan mêze bike xwedî dike. Ji ber ku her roja diçû pêdiviyên birayên wê bi Fewzê zêde dibûn. Her roja derbas dibû nexweşî di birayên Fewzê de kûrtir û bi êştir dibûn. Fewzê di temaşekirina wan de zehmetiyên mezin jiyan dikir. Lê dilsoziya wê ya bi birayên wê re ev zorî û zehmetî li ber çavê wî biçûk dikir. Mirovên dilsoz dikare li hemberî hemû zorî û zehmetiyan li ber xwe bide. Ev berxwedana Fewzê ku her kes dibû heyranê jiyana wê moral û baweriyek mezin dida derdora wê jî. Di şexsa Fewzê de mirovatî nemir dibû.

Fewzê roj bi roj dibu exlaq û wijdana civaka ku tê da jiyan dikir. Tekoşîna Fewzê hêza îradeya mirov ku dikare mîna çiyayan li ber her eş û kederê bisekine ava dikir. Di kesayetiya wê de maneviyetek mezin dihat dîtin. Dema bedena birayên Fewzê di êşiyên ne dixwestin êşa xwe bidin der da ku Fewzê jêre şahidîyê neke. Dema birayên Fewzê aciz dibûn aciziya xwe li

Fewzê der dixistin. Fewzêya ku jiyana xwe ji wan re kirî qurban ne dikarî xwe ji wan aciz bike. Fewzê piştî xwe dida wan û xwe dikişand cihek wisa ku lê neyê dîtîn û mîna zarokek dida girî.

Dewleta tirk di salên 90'î da bi helwesta “ger derya ziwa bibe wê masî bimirin” gelek gundên kurdistanê da ber agir. Fewzê û malbata xwe ji ber gundê wan şewitî berê xwe dan Başurê Kurdistanê. Penaberên mîna malbata Fewzê ku ji ber agirê zilma dewleta tirk revî bûn bi hezara bûn. Çîroka Fewzê weke tayê li teşiyê bê badan bi çîroka penaberên hevalên xwe bû yek. Hemû şênîyên wargeha Şehîd Rustem Cûdî jêra şahidî dike. Êşa li canê wan peyda bibû bê derman bû. Ti hekîm û ne jî ti derman nedikarî vê nexweşiyê baş kiribûna. Gelo her mirovek ku jiyana dike, ew bi xwe wateya jiyana xwe di afirine ango çarenûsa wî? Çarenûsa Fewzê birayê Unis di sala 2009'an de bir ber bi koça dawî. Unis jiyanek bi êş, temenek ku her roj bedena wî û aqlî wî kêmkirî li piştî xwe hişt. Fewzê piştî mirina birayê xwe Unis, behtirîn bi bav û birayên xwe yên ku heman nexweşî jîyan dikirin eleqedar bû. Bi taybet rewşa birayê wê Êco her diçê giran û xeter dibû. Êco li ber banê xwe yê kaviş rû dinîşt û mirovên ku li kolanê derbas dibûn dida ber dijûnan. Gelo acizi û kerba Êco çibu? Elî, Êco û bavê Fewzê nikaribûn bimeşîn. Eywana banê wan kaviş bû weke cîh û warê jîyana wan. Tevgera wan xwe bi erdê ve xijikandin bûn. Gelo xweda ji bo Fewzê li wan binere ev nexweşî li wan peyda kiribû? Fewzê bedenên bav û birayên xwe yên kû roj dihelîyan dişûşt. Ew dibirin cihê avdestê, xwarina wan amade dikir. Yê ku jêre herî astengî derdixist Êco bu. Êco cilê xwe diqetand. Ripî rût li ser axa çola Mexmurê xwe dihişikand. Lê bira bû û destê Fewzê jêre nederabû. Ger mirov rojek tenê jî bi eşên ku Fewzê jîyan dikir bi rûbirû bima an mirovê dîn bibiya an jî wê mirov bi çolê biketa. Lê Fewzê mîna penaberan qaîm û berxwedêr bû. Belê ya çîroka penaberiyê ya mexmur ku herî dijwar jiyana dikir Fewzê bû. Hemû dîrok bi hemû giraniya xwe, xwe berdabû ser sînga Fewzê. Çarenûsa Kurdistan, malbat û hemû xaka welat xwe li sitûyê Fewzê hişk badabû. Çarenûsa ewqas tişt encex ew qasî dikare bi çarenûsa mirovekî re bibe yek. Bele Fewzê ne serok bû, Fewzê ne gerîla bû û Fewzê ne jinek malê bû jî, lê Fewzê penaberek bi rumet bû. Tiştê hêz dida Fewzê rewşa gele wê ya penaber bû. Li gorî Fewzê penaberî, korî, seqetî û bê malî ye. Ger welatê me nebe em hemû seqet in. Tiştê dihele ez piçekî hênase bigrim ev e. Hinek kes janên polîtîk jiyana dikin, hinek kes jî yên jiyana. Lê ez herduyan jî bi hev re jiyana dikim. Di milekî de ez serbilind im ku ez heqîqet û çarenûsa welatê xwe jiyana dikim.

Hewlêr Adanmîş

Govenda Berxwedane

Bajare evina Mêm û Zinê Cizira Botan, çar aliye wê di hembeza çiyaye Cûdî' de xwe veşartibû. Di hembeza Cizira Botan' de wêkê ava zemzeme çeme Dijle diherike. Diroka mirovahiya ya qedîm xwe dispart bajare Cizirê. Cizirê bajarekê bi çanda xwe tu çari dîrneketibu her gav li ser diroka xwe ya qedîm jîyan dikir. Le bele hesude ve erdingariye û ve dirokê gelekibun , nedihîştin ku Cizira Botan azad jîyan bike. Hertim bi qirkirinêrê rû bi rû mabe jî gelê Cizirê tu carî dev ji berxedana xwe bernedida.

Sala 2015' yan de ewrê reş û tarî berê xwe dan bajarê Cizirê. 14'ê kanûne nîvê şevê dengê xwînwaxarê artêşa Dewleta Tirk li mizgefta bawerîyê de bilind dibû. Digotin : "Warê xwe vala bikin me axa we li we qedexe kiriye"...Gelê Cizirê girtin govenda berxwedanê û guh nedan xwînxwaran hemberî wan dilîlandin û digotin : "Emê tu caran hemberî dijmin çong daneynin û heta dawî li berxwebidin". Asya'ya xwedawend û Mehmet'ê leheng serê govendê ne didan tu kesi. Ma Nuda'ya berxwedêr xwe paşde dihişt? Sêsed ciwanên Cizirê da pişt xwe û bûn mertalên bajarê Cizira Botan. Zarokên delal kolanên xwe berdidan, ji ber di hembeza dayikên xwede ne ditirsiyan bazdidan hambêza dayikên xwe. Dayikan zarokên xwe girtin û daketin kolanên Cizire dân ber tililiyan û bersiva dijmin didan, digotin ; " Ey dijmine xwînxar ve baş bizane çi bibe bila bibe emê Cizra Botan bernedin, emê hemberî zilma te çong daneynin. Yên weke te pir hatin û çûn. Tu jî yek ji wan e. Zilimakarîya te mahkûmî binkeftineyi, ve baş bizanibe."

Dema dijmin vê yekê didît hemberi berxedana gele Cizire hîn behtir har û dîn dibû. Xwînxwaran girê evîna Mem û Zine dagir kiribun. Tank û topen xwe li wir bi cîh kirin. Tankê xwe yê komkujiyê dagirt û berê namlûya tankê da liser bajare Cizira botan û li ser mirova top dibarandin. Li kolanan bedenê dayikên xwedavend bi rojan diman. Ruxme her tiştî jî gelê Cizirê govenda berxwedanê bernadidan û mil da bun milên hev. Li ser govenda berxwedanê re meh derbas bibu, dewleta Tirk wisa dihişîrî ku sê rojan de bikaribin Cizire dakirbikin û ji gel vala bikin. Gelê Cizirê planên dijmin vala der xistibu. Dijmine xwînxwar har û dîn bibû li kolanan kî didît qetil dikir heta li çûkên asîmanan jî direşandin. Berxwedanvanên Cizirê ji ber reşandina topan, birindar dibun dîsa jî dev ji hev bernadan û bûn dengê Mehmet'ê leheng ku di jêrmînan de bilind dibu û digot " Êmê çok daneynin, dibe em tî û birçîbin, birînên

me kûrbin, lê vê yekê baş bizanin ku emê heta dawî berxwebidin. Bila herkeseki xwedî şeref berê xwe bide Cizîra botan. Li vir qatliama gelê Kurd tê kirin hîn em saxin jîyandikin, werin.” Mehmet hîn gotinên xwe xilas nekiribû dijmîn erîş bir ser jêrzemînê û bidonên ku bi benzînê dagirtîbûn avêtin li ser birîndarên jêrzemînê de û êgir pêxistin. Bêhna laşên şewitî li ser bajarê Cizîrê ket. Birîndarîn bê çek dan ber qîran û dengê wan li asîmanên Cizre belav dibu. Tenê ev mabu ku Cizîrê nedîtîbû û ev jî dît ku mirov bi saxî hatin şewitandin. Dengê din ji jêrzemîna sêyemîn bilind dibu. Dengê Derya Koç. Deryaya ciwan ku bi rêya telefonê peywendî bi televîzyonan re danîbûqîr dikir û digot ; “ 25 hevalên me bi benzîne hatin şewitandin wê me jî bişewitînin. Werin me xilas bikin.” Di wê kelfiyê de Laleş’ê bi laşê xwe yê agir girtiye hawar dikir û direvîya. Serhat û Rûstem ji ber êşa şewatê neçarman, silahên xwe derxistin û li serê xwe dan. Ewê kî deng bida vê hewarê... Mirovahî dihat şewitandin, mirov saxî dihatin şawitandin sedsala 21’an de mixabin wê ev jî bihatana dîtîn. Bêhna şewatê weke ewrekê reş li ser bajarê Cizîrê xwe nîşan dida. Xwînxwarên ku ji qetilkirinê têr nedibun malên gel wêran dikirin, bajarê Cizîrê hildiweşandin û bi erdê re dikirin yek. Ji berk u tenê wisa dikarîbûn têkevin Cizîrê... Govenda berxwedanê 69 roj bu ku bi her awayî berdewam dikir. Ji laşên berxwedanvanan xwîn diherikî û xwe berdida çemê Dijle. Zinar Raperin û Doğa Jîyan ev qêrîn bihîstin û dest dan govenda berxedanê. Her dû ketine rê çûn xwe di nava dilê dijmîn de teqandin. Heyfa Cizîrê nehiştin ji dijmînê xwînxware. Ma qey gelê Cizîrê berxedana çil salî dikarîbû jibîr bike. Gotina Mazlum’an ya digot “Bersedan Jiyane” bihîstîbûn ma dikarîbûn dev ji hev berdaban. Wan heta dawîyê soza berdewamkirina berxwedanê dabûn. Dengê Rêberê gelan Rêber APO ku ji gelê Kurd re bûye heyv û roj bihîstîbun ma qey dikarîbûn dev ji meşa heqîqetê berdin. Gelê berxwedêr yê Cizîra Botan rastîya xwe dîtîbûn, ma edî dikarîbûn axa xwe ji dijmînan re berdin... Govenda Berxwedanê re Şehîdên Cizîrê li asîmanan bûn stêrk û berxwedanîya xwe nişanî mirovahiyê dan. Bi gerîllayên azadîyê re hîn jî ev govend berdewam dike û heta heyfa gelê Kurd ji dijmînan nestînin ewê vê govendê tu carî bernedin... Ewê her gav ev “Govenda Berxwedanê” berdewam bike...

Bêrîvan Cizre

Xewa Stêrkan

Dengê dilopên avê diniquî guhên min, dilop dilop tirseke wek ruyê min yê miçiqî xwe ber dida hundirê min.

Cara yeke ez ji barana vî bajarî ditirsime tevî ku hîna ewrên wê weke berê çavtengin û hêsrên xwe zû zû nabarînin. Lêvên vî welatî terikandine.

Îşev dilê min nahewe, di sînga min de dengê birûsk û tavan olan didin, beriya baran erdê şil bike, xwêdana min livînên min şil û pil kirin.

Dixwazim razê westiyame, lê xew her ku xilmaş dibe birûsk wê vediçiniqîn, her ku çavên xwe digirim rûyê te tê ber çavên min, gunehên min didin dû min û ez bilingine xas ji wan direvim, her ku li pişt xwe dinêrim rûyê te yê nazik û destê xwe yê girs û kulmek axa ku rûyê te vedişart dibînim.

Ji berê de min çiqas dixwest gulan biçînim, min nikaribû, her ku min gulek diçand, diçilmisî, hişk dibû û dimir. Ji min re digotin destên te ne bi xêr in, min ji destên xwe yê gulan binax dike nefret dikir, destên min man bi hesreta gulek wan ya binaxkirî bibişkive, nedibîşkivîn û dimiriyan.

Qeyî barana îşev dibare dixwaze te av bide?! Tu gula min îşev tu binax kirî? Rûyê te dide dû min, ji destên xwe nefret dikim...

Difikirim îşev her du destên xwe jê bikim, wan jî di bin gora te de binax bikim.

Min bi sedan mirov kal, pîr...zarokên nîvçe...li vê goristanê binax kirin, di navbera min û miriyan de tenê dîwarek heye, karê min eve, ez gorkolakim, min bisedan rû binax kirine, lê nizanim çima rûyê te tenê dide dû min û ew guliya te ya hûnandî ji ber çavên min naçe. Çend kesan li ser kevirê gora te li şûna nivîsê stêrkek di nava sêgoşeyekê de xêz kirin, tê hişên min carinan ku tu berê stêrkek bûye loma ronî ji rûyê te dibare.

Min stêrkek binax kir, stêrkeke bê nav, ez ji xwe re dibêjim, min mêjiyê xwe xwariye, nizanim çima dihesim esman merasîma pêşwaziya stêrka xwe dike, di bin çavan re dizî li derve li goristanê dinêrim, ka hîna gora stêrkê li şûna xwe ye?

Dema ku birûskan lê dida dinava hemû goran de gora stêrkê diçirurisî, min xeyal dikir ku ewê niha tuyê ji bin wê axê derkeve

û ber ve esman ve bifirî. Canê min gurzgurzî dibû, mûyê laşê mi disekinî...

Nizanim çawa sibe bû û pê re baran rawestiya, çavên min xwe berda bûn kurtên rûyê min û bin çavên min reş bûbûn, serê min gêjûmêjo bûbû, tevî ewqas westiya bûm, nizanim çima min dixwest herim ser gora stêrkê, lingên min tembel tembel li peyî min dimeşyan. Beriya ez bigihêjim ser wê gorê min dît xortekî bejin zirav xwe gihand ser gorê. Ezê vegeyirama, dudilî bûm lê meraqê ez gihandim ber gorê. Min silav li xort da, wî jî li min vegevand, zimanê wî nedîşibî zimanê vî welatî. Pirsan serê min gêj kir, mêjiyê min diçelqiya, dilê min jî dikir vereşiya û volkana peyvan li ser vî xortî de biteqanda lê min xwe girt û hemû meraqa xwe daqultand, ji tirsê ku bifikirin ez dîn bûme û ji min bawer nekin.

Min haya xwe tune bû ku rûyê min tirş bûbû û wek ku ez xwediyê mirî me ne ew xortê ber gorê, dema xort rûyê min dît çavên wî tijî hêşir bûn û ber dilê min bela kir, destê xwe li milê min xist û got: -ew namirê, di dilê me de dijî.

Min ji gotinên wî tiştek fam nekir, ji berîka xwe stêrkek biçûk nav sêgoşeyekê de derxist û bi sînga min ve daleqand, careke din destê xwe li milê min xist, keserek kûr kûr kişand, li gorê nihêrî piştê li dû xwe û got:

-ezê biçim, li hevala min miqayit be, ew di xeweke kûr de ye, ger şiyar bû jê re bêje, çeka te li milê hevalê te ye tu rehet razê.

Xort ji goristanê derket û çû, ez jî li ber stêrka razayî matmayî hişk mam. Cara yekemîn bû di jiyana xwe de ez stêrkekê binax dikim, binax kirina vê stêrkê mêjiyê min yê ku hemû jiyana xwe razayî bû şiyar kir, cara yekemîn bû min meraq dikir çi diqewime derveyî vê goristanê?!

Zîlan Hemo

Çavê Xwe Winda Kirine Lê Hîn Bîranînên Ku Bi Dawî Nabin Vedibêje

Dayîka şoreşger ew e ya jiyana xwe dixwe destê zarokên xwe de û ji bo wan xewnên xwe di hindirê dilê xwe de dixeniqîne. Ji bo sêwiyên xwe bi cih bike, ji kêliyên xwe yên bi kêf û xweş cilan dirêse û li zarokên xwe yên sêwî dike. Ji hêvî û rûkeniyên xwe delwemendî û rehetiya gerdûnî ji zarokên xwe re diafirîne.

Em gelek caran çîrokên dayîkên kurd ên ji bo welatê xwe tekoşînê dikin, dibêhîzin. Ew dayîkên hêsrên wan tevî xwînê dibin. Hestên wan ên nazik, êş û zehmetiyên xwe tevî hezkirin û baweriyê bûne. Bi vê tekoşîn û fedekariyê xwe evsaneyên mirovahiyê xêz dikirin. Wiha jî isbat dikin ku di zehmet û zordariyên herî dijwar de, jin bi hêzitire û baştir dikare li dijî aloziyan serî hilde. Xiznaî, nezanî û xemgînî tu carî ji têkçûnan re nabin behane. Berûvajî wê ew dibin sedema serketin û israra tekoşîn û serkeftinê.

Ne tiştekî ecêbe ku derbasî malekê bibe û li wir dayîkên di nava Tevgera Azadiya Kurdistanê de bi hemû hêza xwe tekoşîn dane meşandin. Yek ji dayîkên Rojava yên min ew li ser sînore Rojava nas kirin, Dayîk Nefiya bû. Ji ber rewşa wê ya tenduristiyê ya dijwar serpêhatiya wê li ser sê qonaxan hate nivîsandin. Di roja 15'ê hizêrana 2016'an de dema ez bi armanca şopandina xwepêşandana şêniyê Qamişlo ya ji bo piştgiriya gelê Bakur beranberî êrîşên dewleta Tirk a li ser Nisêbînê, li ser xeta sînore di navbera Rojava û Bakurê Kurdistanê de tevî kamîreya xwe dimeşiyam. Di wê rojê de ez di çarçoveya beşdarbûna Hemleya Ragîhandinê ya bi navê "Na ji Bê dengiyê re" ku di 3'yê nîsana heman salê de hatbû destpêkirin, derketibûm, ser sînor.

Di wê navberê de û dema ez li ser sînor dimeşiyam, di riya xwepêşandanê de çavên min dayepîrek ku li ser kopalê xwe bû, zarokekî 5 salî destê wê girtibû, ket. Ew dayîk Nefiya ya ji paytexta Kurdistanê Amedê ye. Bi dilekî tijî hêvî berê xwe dida cihê xwepêşandanê. Dema ez nêzî dayê bûm, min silav dayê. Bersiva silava min da û ji min re got "Ser çavan keça min" Min di çavên wê de awirên wê bi dijwarî çirûsk didan. Di qermîçokên riwê de keda demdirêj a salan diyar bû. Desmal xwe ya sipî bi bendekî reş li serê xwe bada bû û Ji ber meşa li ser kopal destên wê zivir bibûn. Westîn li ser riwê wê diyar bû. Deng û rengê wê pir bala min kişand, ji lewma min jê pirs kir, tu li vir çi dike û tu li kur jiyana dike. Ew di nava cîran de "pîrê" tê naskirin. Mala dayîk Nefiye beranberî sînore. Ew rojane li ser peya riya mala xwe ya beranberî sînore Nisêbînê radiweste û ji xweda re lava dike

ku Nisêbîn ji hovîtiya dewleta Tirk biparêze.

Dayîk Nafiya li bajarê Amed a Bakurê Kurdistanê ji dayîk Gulê Mele û bav Hesên Derwîş hate dine. Malbatê debara xwe ya malbatê peyda dikir. Serpêhatiya Dayîk Nafiya ji rojên destpêkê yê jiyan wê ve, dema bavê wê dev ji wê û dayîka wê berda, destpê kir. Di navbera dayîk û bavê wê de her nakokî hebû, ji lwema ji hev qut bûn.

Ji ber irif û adetên civakî dayîka, dayîk Nafiya di wê demê de neçar ma, ji kesekî din bizewice. Hevjînê wê yê nû qebûl nekir, dayîk keça xwe ya wê demê temenê wê 1 salî bû bi xwe re bîne. Ji lewma dayîkê keça xwe teslîmî xaltîka wê dike.

Di wê demê de Ddayîka Nafiya û hevjinê wê ji ber leşkeriya dewleta tirk reviyên û beer xwe dan Rojava. Paşê Nafiya bi xaltîka xwe re li pey dayîka xwe ket. Di wê demê de di nava gundên Hemara, Şîbanîyê, tenuriyê û herî dawî li gundê Mesûsa ya Til Hemîsê li herêma cizîrê jiyan kirin. Li vir cîrantiya ereban kir. Piştî demekê berê xwe dan bajarê Qamişlo û li vir li pey jiyaneke baştir ketin.

Nafiya heta 15 saliya xwe jiyana xwe wiha dewam kir. Di 15 saliya xwe de neçarî zewicandina ji kurê xaltîka xwe ya ew xwedîkariye, hate kirin. 9 zarokên wê çêbûn. Ji ber rewşa xizanî ya malbata wê di rêsandina cilên hirî dikir û wiha bi hevjinê xwe re debara malbatê dikir.

Di wê dema ku gelê kurd mûmên newrozê bi dizî di tariyê de pêdixistin, hin partiyên siyasî yê kurd dûrî çavên rêjîma Sûriyê ya Basî tekoşîn dikirin, kurê navîn ê Dayîk Nefiye Tevgera Azadiyê ya Kurdistanê di riya hin kadroyên tevgerê nas dike. Ew şandin gel Rêber Ocalan ê piştî derbeye 12'ê Îlonê derbasî Rojava bû. Dayîk Nafiya jî ramanê kurê xwe wergirtin. Bi demê re beşdarbûna wê ya di nava çalakîyan de zêde bû. Derbasbûna alîgirên tevgerê di navbera Şam, Qamişlo û sînorê Bakurê Kurdistanê hêsan dikir. Carekê ji bo Rêber Ocalan bibîne, bi kurê xwe Enwer re çû Şamê. Wê jî wekî hezaran kesî Ocalan dît û bi kesayeta wî bi bandor bû, ev jî bû sedema tekoşîna xwe ya di çalakîyan de zêdetir bike.

Di wê demê de bi dizî dest bi belavkirina birûşûran kir. Li gelek bajar û navçeyên herêma Cizîrê belav kir. Armanca wê ji vê yekê gelê ku mafê wî jê hatiye wergirtin zane bibe. Li aliyê din jî komên bale û cotkariyê ji bo alîkariyê birêve dikirin. Bi berhemên kom dikirin, rêxistin fînase dikirin. Di heman demê de mala xwe ji endamên rêxistinê yê birîndar re vekiribû. Ji ber mala wê nêzîkî sînor bû, şervanên li Bakur birîndar dibûn, derbasî mala wê dikirin. Dayîk Nefiye bi dehan endamên tevgerê derman kirin. Li aliyê din jî barê xwedîderketina li hevjinê xwe yê 12 salan ji ber felcê li erdê bû, kir. Heta hevjinê wê jiyana xwe ji dest da, wê hemû barên

wê rakirin. Dayîka tekoşer ji aliyê rêjîma Sûriyê ve rastî zext û zordariyê hat, gelek caran girtin ser mala wê û li isbatekê digeriyan ku girêdana wê ya bi tevgerê re nîşan bidin. Zor lê dikirin ku agahiyan derbarê tevgerê û xebatên wê de bidin wan.

Tekoşîna dayîk Nafiya û zarokên wê ya di nava tevgera azadiyê ranewestiya. Her dem roja 15'ê Tebaxa sala 1990'yî di bîra wê de ye. Di wê rojê de Rêber Ocalan xwest gelê kurd li Lubnanê bibîne. Kurê wê Ferhad di wê demê de li şûna birayê xwe Enwer erka qoriya girtibû ser xwe, wî erka gihandina kadroyên nû ya bargehên Lubanê bi awayî veşartî pêk tanî. Dayîk Nafiya bi hezaran welatiyan re bi rê ketin, da ku tevî civîna ku Ocalan dê lidar bixe bibin. Li ser riya Zebedanî otobîs rawestiyên û welatiyan ji vir dest bi meşê kirin, da ku sînore Luban û Sûriyê derbas bikin. Ji ber wê demê welatî bi qaçaxî di nava çiyên re sînor derbas dikirin. Lê ji ber karên wan ên cûda derket, wê nikarîbû Rêber Ocalan bibîne. Ji ber girava birçîbînê, çavên xwe winda kir

Dema komploya navdewletî li dijî Rêberê Gelê Kurd Abdulah Ocalan pêk hat, Dayîk Nafiya yek deqeyê li malê ranewestiya û cihê xwe di hemû çalakiyan de girt. Bi mehan ket girava birçîbûnê heya çavên xwe winda kir. Dema agahî jê re hat ku cezayê îdamê ya Ocalan daket girtîgeha heta dawîya jiyanê, hêviya wê çêbû ku careke din Ocalan serbest were berdan. Dayîk Nafiya niha 85 salî ye, lê hîn jî erkên xwe yên olî hemûyan pêk tîne. Niha li gel kurê xwe Ferhad û zarokên wî di maleke biçûk ku ji heriyê hatiye çêkirin de jiyan dike. Di hewşa xaniyê wan de beşek biçûk ê şînahiyê heye, dayîk Nafiya li ber şînahiyê rûdinê û li bendêye alîgirên tevgerê serdana wê bikin. Ji ber tekoşîna wê û hevalên wê riya Şoreşa Rojava saz kir.

Di serdana min a sêyemîn de Dayîkê di çavên xwe de emeliyat çêkiribû û bi yek çavî heme hindik be jî êdî dikarî bibîne.

Gotina wê ya me jê dibêst di hersê serdanên min jê re dubare dikir. Min jê pirs kir rewşa te çi ye, da ku ez tekoşîna wê binivîsim, wê careke din got ku ew li hîn bi hesretek mezin li benda serbestberdana rêberê xwe ye, da ku pêxaws û alek bi rengên xwîn, giha û rojê dîlanê bike. Dê dîlana serkeftin û azadiyê be.

Hêjaye bibîrxistinê ye ku kurê wê yê mezin Enwer Silêman ê tevî Tevgera Azadiyê bû, dema komek ji ciwanên kurd berê xwe didan Çiyê, dayîka wî rê kontrol dikir da ku selametiya derbasbûna wan kontrol bike. Piştî çend salan an ku bi sala 1998'an de li herêma Botan a Bakurê KURdistanê di şerê li dijî Artêşa Tirk de Şehîd bû.

Şînda Ekrem

Fatmaya Biçûk

Dinava her dilekîde jiyanên bi êş,bi xem û jan hene,hinek ji van jiyanan hatin bihîstin,hatin zanîn û ketin ser zimanan,lê bi hezaran jiyan hatin jiyîn û man di bêdengiyê de,nehatin zanîn ,di kûranîya tarîfîyêde veşartî man û ax wana hewandin himbêza xwe.

Di salên 1977 de keçîkek bi navê fatîme li batîfa ku wî demî gundek biçuk dikeve başûrê kurdistanê ye,dinava malbatek kêrî derfet û hejarde té dinyayê.Wê demê kû rejîma beis li herémê hakimî dikir,ev herém zêde derfetê karkirinê téde nebû, malbatên heyîjî debara xwe ji çandinî û lawirvanî berhev dikirin.Dema ku fatîme dikeve temenê zarokatîde li cihê ku hişê wê liser leyîstuk û çûyîna nav hevalan mijol bibe ,jiber rewşa hejarî ya malbatê di zarokatîya xwede pêwîst dikir kû wek mezînek xwedî berpirsyartî tev bigere, zaroka mezin ya malê ewbu jiber rewşa malbatê neçarî zarokatîya wê qurbanî jiyana heyî békirin.

Digundê wana de zarokan pêdawîstîyên biçûk yên mala û tiştên bala zarokan dikişandin li kûlanan digelandin û heta gundên cîranî diçun jibo firotinê,fatmajî êdî biryar digre ligel wan zarokên taxê vi karî bike jiber karekdin ligur temenê wê bike nebû,ewjî êdî ne zarokeke heman demêde kedkareke jî,êdî hemû siharîyan zû radibe selîka xwe dadigre û bi bazdanê xwe davêje nava kulanên qêr dike jibu derdûr tiştên wê bikirin,di dema ew kar dikede malbatawê birînek gelek giran dijîn kû dayîka wê dibêr welidandinêde diçe ber dîlovanîya yezdan hem xemek giran dijîn hemjî barê ser milê fatma zêde dibe êdî hem karê mal hem karê derve ji taqet û temenê wê derbas dike.Piştî derbasbuna wextek babê fatma dibîne ku barê mal rêvebirin û zarokan bi tenê rêvebirin zehmete biryar digre ku zewacek pêwîste bike jiber zarokên wî biçukin daku dayîktî ji zarokên wîre bike û hevînek tîne lê wek pêşîyên me gotîn:(xudê guryê serêlan jî bê dayîk nehêle)rastîyêdeji jibu zarokan dayîka duwem cihê dayîka wan nagre,fatma dîsa karê xwe berdewam dike piştî çend salên zehmet û bi êş diburin babê wê vîcarê kirîza dil derbas dike û felc dibe dikeve ser cih û êdi axaftin jî diçe,fatma ya biçuk êdî çawa çibike mezîna malê ewe karê dikeji karek wisan nîne ku ligur jimara endamên malê têra debarê bike lê dîsa ji tuneyînê baştir dibîne jiber karekdî bike nabîne.

Êdî fatmaya biçuk barek giran jîyanek zehmet û karek têra debara malê jî tam nake bihevdurenin,her ku roj diburin fatma jî hêdî hêdî mezin dibe jiber kesên kû ligel diçin kar hemu xurtin yên keç hêdî hêdî deji kar

berdabun û ya keç tenê fatma dimîne jiber hinek fatma mezintir jîdibe êdî wek şerm bû ligel xûrtan hevaltîbîke hem ev rewş û hem jî neçarîya karkirina wê serêwê tevlêhev kiribu lê neçarya karkirinê diçu pêşya hertiştî û biryar da ku jiniha û pêve cilubergên xwe wek yê xurtan lixwe bike û şefqeyek ku porê xwe binde veşêre bike serê xwe dema rojek wisa diçe navgurubê hevalên wê naxazin ku ew biwan re kar bike xwe aciz dikin êdî timezin buyî şerme ti gelme bêt jiber ne tenê li gundê xwe digeran diçun gundên ciranji tişên xwe bifirotin jiber ku êdî mezin bûne û gerana keçek bi xwere şerm dibînin jiber vê meselê hinek qerebalex dikin lê ciranê wa yê nêzîk binavê salih bu xurtek ji hemuyan ciwantir bejnek zirav porek reş royek daimî li ken û ji hemuyan fikrên wî xweştir û yeki geşbîn bu parastina fatma dike û li hevalên xwe xwe aciz dike hevalên wî jî êdî rewşê nexazin jî qebl dikin ku ligelwa bimîni. Jiber saleh piştgirîya fatma kir fatma gelek şad bibu û êdî danûstandina navbera herduyan de ji yêndin baştirbu bivê nêzîkbunê bêku agahdarî hevbin herduk jî beramber hev hisên cuda û eşqek kur her yek rexê xwede dijîn, zeman zalimbu bi burîna rojan rojên zarokatiyaxwe nejiyayî jê dur dibun u derbas dikirin, zarokatî çibu nedizanîn jiber jîyana neyê jîyîn tu nikarî tarîfek têrêbîke jêre bidî, tenê hizra fatma ewbuku çare destêwêdeye kêmjîbe debarek bikare jibu malbatê destve bînebu, ji heskirinê ditirsîya jiber rewşa malbatê sanye deqe li ber çavêwê nedîçu.

Rojek ji rojan fatma wek herrojêndin zu radibe parîyek nan dixwe dest tavêje selika xwe û xwe tavêje kulanê nav hevalan ku biçin kar. Axayek gundê ciranê gundê wan hebû ku dixast jinek dinjî bîne, axayek bitemen dewlemend û dihat naskirin bu, ciranê mala fatmawan jibu vê pêşnîyara axa mala babê fatma tarîf dikin ku malek feqîr bê xwedî ne dibêjin keçek wana biçuk heye ger pereyek baş bidî malbatê hem wê rewşa wana baş bibe û hem jî tê liwana bibî xudan ger ku bikarî wana îqna bikî keça xwe bidin te. Axa vê fikrê baş dibîni û rojadî xwe li mala bavê fatma dibîne rastîjî malek hejar û bê derfetin, hinek dilê wîjî bi rewşa wana dişewite û yekser diçe ser mesela ku pêve hatî û dibêji hal û meselê pêve hatîm eve û dibêje ger hun razî bibin ezê arîkarîyek baş bidim we kû hun vê hejarîyê derbasbikin û bikevin rehetîyekde. Babê fatma her wisa bi axa dide zanîn keçek ku bide wî nînin lê jinbava wê wek bêje minu vî nesîbî her liber dilê axa xweşdike ku wisa dike bêje em memnûnin keça xwe bidîn te. Dibêje: jixwe keçamejî mezin buye û demê zewicandina wê ye jixwe keç çend zu biçê ser nesîbê xwe baştîre. Axaji ma çidivê evgutî jî zêde didît jixwe texmîn nedikir ku wê wisa minetdar jî bimînin, destur

dixaze û dibêje me li hev kir ez biçim bi hazirîve bêm ,bê ku fatmaya reben agahdarî va meselanjî be qedera wê bi destê jinbava xedar hatîye nivîsandin.Dema hatina mal ya fatma tê çibê çawabê haj tişteke nîne ji derîvetê jinbav çi jinbav ji kêfan dura xwe dizivire fatma dibê xudê xêrbike cara yekê weqes bi kêf te dibînim,jinbav dibêje nesib û qismetê tebebû emjî şahyana wê dkin,fatma tişteke fam nekir û jixwe ji westanê taqeta ku famjî bike nebû,wek tişteke nebihîstî ber bi udêve ket rê jinbava wê destê wê girt û li gel xwe da runîştikandin û taze jêre rewşê izahkir,fatma wek ne îro rihê wê çoyî ve pênc sale rihser nemayî lêhat jiber aqilê wê têra van tiştan fam bike nedikir û jixwe ev gûtinane neyên kirinêne jibu yeki vî temenîde,jinbava wê poçek nav serê wê da û gutê jîyana me û babê te destê tedeye,ma tê bi vi karê dikî me xudan bikî,ma tibavê xwe na hizirî,ma ti naxazî baş bibe û zarokên xwe xudan bike? ma ti çend bê mejîyî,bihizire ew perê nextîniya te bideme emê babê te bibîn dixtûrên baş wê çêbibe û wê rewşa mejî baş bibe,fatma her wek nexaze gutinên jinbava xwe bibihê û ne dixast ev gutin rastbin jiber ji jiyana xwe razî bu lê çawa jinbava wê got:demek naxazî babê te sax bibe wisa dikî ,bivê gutinê wek ti avek cemidî fatmade bikî ji xwere got çawa bizanim saxbuna babê min destê min deye ez nexazim û fedekarî nekim?piştî vê gotinê êdî fatma du dil bu li ber çavê wê babê wê ji dixtur hatiye sax buye êdî keyf u halê malbatê hatye cih .Hizir kir ku pêk anîna vê xeyalê dibeku di destê wê debe,dibe ku jinbava wê vê carê rastbe ,dibe ev nesîbek be ku ji dest bide êdî firsetek wisa nebînin,jinav hizir û xeyalan dernediket serê wê tevlihev bibu û nedizanî çi bike çibêje madê çi kare bêje ?alîyek jiyana wê aliyek jî malbat ger jiyana xwe bike qurban u dest ji jiyana ku bi heskirin dijiya berde û jiyana jê dihat xastin hilbijêre wisa difikirî ku wê babê wê başbibe û rewşa jiyana wan ji wisa nemîne,ger vê fedekarîyê neke heta saxbe çavê wê bi babê wê bikeve wê ezabê wijdanê bikêşe.Ew roj liber bibu mina deh salan û nediçû piştî çend rojan fatma neçû kar jiber haziri dikirin ku xazgînî wê bên mala wan xazgînî hatin fatma mare kirin pereyê nextîniyê xistin bin duşeka babê wê de û çun.Rondik ji çavê babê wê dirijîya lê nedikarî çi bike û tişteke destê wîde nehêlabun,jixwe fatma agir bi dilê wê ketibu jiber çend roje hevalên xwe nedîtye û ditîrsîya ku êdî dibeku wana nebîne û ligel hev êdî kar nakin,jixwe saleh jiber xeyalê wê nediçû û wek di xewnekdebe ji rastîyêre qet ne amadebu û qebul nedikir ku êdî wê saleh nebîne.Hêdî hêdî roj derbas dibun agirê dilê fatma geştir dibu jiber kesek wê bizane û hisbike nebû kesek bibe arîkarvêre nebû cihê saleh nedihat dagirtin û tehmula nedîtina wî nedikir wê çawa nebîne nedizanî wê çibê serî ji jiyana xweya nû bêxeber û bê tecrubebu.

Roj û meh derbasbun êdi merheleyek nû ji jiyana fatma dawî dibu,gav jibu merheleyek ku tiştek jênizane diavêje û her agirê dilê wê jî pêre geştir dibe,xêliyên fatma hatin ber derê babê wê peyabun fatma xatir xast bi çavek hêstir dilek şewitî ket rê lê her xeyalek mezin ku dihêla jiyana dihat ferzkirin liser erê bike saxbuna babê wê bu jiber ji bê imkanîyê nedikarîn bibin dixturan lê ev fedekarîya xwe wek hêviyek mezin ya saxbuna babê xwe didît,her gava di avêtin ji mal,zarokatî,ji xeyal û salihê bedew dur diket,jibo jiyaneke nu berê xwe dabu uxurê piştî xwe dabu felekê.

Ji dema ku êdî fatma neçû kar û pêve salehjî êdî ew heyecan,ew cûşa jîyanê ew enerjîya karkirinê nemabû rewşa wîjî baş nebu jiber êdî ew jîyan wek ya berê bi kêf nedihat jêre u ev rewşa wî jî ji aliyê malbatê ve dihat ferqkirin,lê jibuku ligel bibin arîkar tiştek nedizani tenê bê muralî û xemsarîyawî jibu jiyaneke ferq dikirin.Li heremê êdî navê şervanên azadî ku li sere çiya jibo mafê gelan şer dikin belav bibu,vê demê û pêve êdî saleh jî tenê ketibu pey ka evne kîne? çi dikin?li kune?mirov çawa dikare bigihê gel wana?pirsên wî yên sereke êdî evbun.Piştî çend rojan êdî saleh limal diyar nake,çend demjimêr diçin her winda dimîne û dîyar nabe êdî malbat rewşê dizanin ku saleh ne dîyare û dikevin nava fikaran,li kulan ji hevalên wî dipirsin kesek ku dîtî nîne,malbat jî nizanin ka çi bi lawê wana hatîye û kêliyên ku neyên tarîfkirin dijîn.Ew rewşa dawî ya lawê wana dijîya dihat ber çavê wana ku xemgînbu nedîçû gel hevalan wek rojan êdî hez nedikir biçe kar û disa jinav der ne diketin ka çilê hatye kuve çuye û çi derdbu pê ketî wisa lêhatibu.Malbat jî ne tarîf dijîyan,gundîyan gotin demê dawî her pîrsa ev kesên li çiya dijîn dikir neku çube gelwana wisa windabuyî û ve çend roja ne hatî mal.Piştî çend rojan diyar ket ku salih êdî şervanek azadîye û malbatji piştî wextek dirêj rewşê bixwe dan qebulkirin jiber tiştekidin ku bikin nebu.

Piştî ku xêlîvanên fatma digihin gund ji bu axa dawetek biçûk dikin jiber ne hevjinîya yekembu jiberwê dawetek wisa bi heybet nekirin piştî qerebalex dawî hat heryek ji gundîyan vegerîyan malên xwe fatma birin odê û fatma hêlan tenê piştî çend wextek din mextar ket odê û dest bi axaftinê kir xêr hatî ez axayê gundim ezê qedrek baş jibu te bigrim qet xerîbîyê jîyan nekî,her di axivî û xwe nêzî fatma dikir bi vê xwe nêzîkkirina mextar jibo fatma fatma ditirsa û her xwe dur dikir,disa her zalamê wê dixast xwe nêzî biki fatma her bitirsek mezintir xwe pajde dida ,carek zilam hew tehmulkir xast bi zurê têxe himbêza xwe fatma êdî ji tirsan nedizani çawa ji xwe dur bigre carek berêwê bi fenera rastava sere wê

ket bêku quntrula diroma heyî bikare bike ji encama wê tirs a zêde dit ku destê wê diçe şuşa fenerê ,şuşe girt destê xwe û bêku encamê texmîn bike bi qewetek ku ji tirs a wê hêz digirt danî rexa situyê zela mê ku bibe hev jî nê xwe da bi carek dît xwîn wek kanî herikî û nezanî çawa çêbu,kete şukê û zorê mayina ser hişê xwe quntrulkir çavê wê bi dîtina wê xwînê metreyek vebu û bi deqan ma wisa û nedizanî çikîr?yanjî çibike êdî,tenê rev hat fikrawê û bêku zêdetir dem winda bike ji odê bazda û dest bi revê kir hê kes nedîtî ,tirs a dijîya tevayî cane wê hakim kiribû her gava diavêt lerizîna canê wê zêdetir dikir, piştî derbaskirina çend rojan êdî nêzî gundê xwe bu ofên ek kur kêşa û xast bê ku kes wê bibîne xwe bighîne mala xwe jiber çend roje lirê tê ne xarin ne vexarin û jixwe ew tirs û xûfa ku ketî bedenê wê êdî wek huvan diyar dike,dema hat ber derê malê tirs a ne hin wê bivî halî bibîne zu xwe avêt malve.Dema ket malve dîmena despêk dîtî xirxira baznên destê jinbava wê bu ku ji zendawê heya enîşkê bazinên zêr û gerdenîyê wê situyê wê jiber tewaye hema bêku tişte k bêje yekser xwe avêt oda babê xwe dît kû babe wê wek ji mirinê re hatibe berdan ser cihê xwe ye êdî rondikên wê bê ku rawestan nas bike bê navber hatin xwar bivê dîtî nê agirek dilê babê wê de hilbu êdî rondîk bun lêhî bêku guhdarî hev bikin bi hîsî hev fam dikirin û rondikan hevdure diaxivîn, derbasbuna demek wisan fatma êdî qurtek av vexwar û hinek hakimiyeta xwe kumîserhev kir û xwe da ber singa babê xwe û xast tişt a kirî pê bide îzah kirin,babe wê bi dilek perîşan lê guhdar kir û dinava bêçaretîyek mezin de bê hereket ma piştî demek dirêj wisan di xeyalê babê wê de divê keça xwe biparêze û ti awayan ku bikare biparêze çareyek destê wî nayê û divyaku didemek herî kurt de çareyek bibîne,ger zu neke dibe xelkê gundê din zu bên û keça wî bigrin jî ber wê tek care demek zu rêyek xilaskirina keça xwe bibîne,ew diwî halî de nikare tişte k bike û bawerî bi kesek ku dilsax nêzî keça wî jî bibe nayê,sed fikra ava dike sedan xira dike, dawî xwe di xijikî ne kuperde jiber pencerê vede fatma arîkarî dike babe xwe radipesê re lêva pencere û perde jiber pencere radike babê wê bihesret dur dinê re ku wî jî behsa şervanên azadi guhlê bibu ku li çiya dimînin çareya hatî aqilê wî yaji hemuyan baştir vê didît bi îşaret çiyayê bilind ku pir jidur diyar dikir da û wisa ji keça xwe re da izah kirin tek rêya kû keça xwe xilas bike ew dere tişte k din ji destê ve nayê û dîsa rondik rijand jiber zêde dema fatma xwe livir mijulbike u serê malbataxwe bixe talukê nebu isrehetek kir û ji keyfa dilê xwere babê xwe himbêz kir xarinek sivikxwar û fatmajî ev fikra babe xwe ya herî baş û dicihde dît bêku sere malbatê jî bêxe bela jibu jîyan bike tek çara ji hemuyan baştir evdît û dixast nemire birastî jiber dixast jîyan bike ev çareya jîyankirina

xwe dît û bi keyfxweşî pejirand. Di vê navberêde jinbava wê dibê jixwe hevalê te salehji çuye gel wana tê liwê xudan heval bibî yê qehrê bikêşe wê em bîn fatma bê dilman xwe avêt himbêza jinbava xwe û got babê min emanetî teye dayê wek xatirxastina dawî hev himbêz kirin hinek xwe serober kir û derket ser rê. Dîsa meretuna wê ya rê çuyîne despê kir vêcarê rîya diçu rîya xilasbunê didît jiber wê bê tirs û bi xastekek mezin gav diavêt piştî derbaskirina rêya durudirêj êdî çend kêliyêk mabu cara yekem hevalan bibîne dema nêz dibu hevalê tepecî sîleh rast kir û got dest rake kîyî, li vaderan çî dikî ? fatma got: ez bê zererim mereq neke ez hatime gelwe, heval ber bi fatmave hat keçîkek wisan biçuk bi tenê evqasrê hatina rêya dur û dirêj di bêtaqetî û kuranya çave wê de diyar dikir ku jê revîna jiyaneke zor û zehmete wê kêşayî vê rîyê. Heval arîkarîkir hilkeve û avek dayê ber bi hevalan ve bir gut ve hevaleyê hatye gel me heval her yek cihê xwe rabun ber bi fatmave rabun xêrhatina wêkirin zanîn gelek rê hatîye nêdan axaftin xarînek sivik jêre berhev kirin, piştî xwarina xwe xwar cihek destdayî ku bikare lê isrehetek baş bike jêre amadekirin û jê xastin isrehetek bike ji rêya dur hatîye westaye, fatmajî vê fikrê baş dît jiber wexteke qet isrehet nekirî çuser cih ket xewê ku jiyana xweya biêş bi wê xewê jibîr bike û jiyaneke nu dewam bike heyecaneke dilê wê girtibu bêku hevalan nasjî bike gelek keyfa wê ji wanare hat û bi heyecan bu aliyekjî jiber êdî dizanî saleh hevalê wê yê zarokatîjî livaderane û wê disa gelhev bin bidilek tijî xeyalve bixewve çu. Piştî derbaskirina isrehetek baş rabû çu cem hevalan ku suhbet dikirin ew jî wextek dirêj bes guhdarî deng û suhbetê wana yê xweşdikir herku guhdar dikir neji deng, neji jî rengê wana têr dibu, hinde bi heskirin li wana dinêrî jîyan zurî û zehmetîyên serê wê hatî ne dima hişê wê jiber jiwê jîyanê revîbu û hatibû cihê ku wan tiştên derbaskirî êdî bîr neyne, hevalan ji ferq kiribun jîyanek ne normal pey xwede hêlaye û dixaze jê xilasbibe buwê nedixastin wê jiyana wê li bîrê bînin û pirsên burî jênedikirin. Diher kêlîde fatma dixast pîrsa saleh bike lê nedizanî naye wî yê nu çîye û şerm dikir dîsa bêdeng dima.

Fatma êdî ji jiyana nu gelek qane û bi dilek tijî heskirin dijîya dema çave wêbi wan mirovên çavê wa tijî hêvî aşîqê azadî, aşîqê mirovatî û aşîqên xwezayê dilê wêjî tijî heskirin dibu û fam nedikir evmîrovên vaqas bedew çima zutir jîyanê gelvane nediket aqilê wê ku bê gel wana, wisa roj meh sal diçu û nedizanî çawa diburî, carek hemu enerjîya xwe kumkir ku êdî pîrsa saleh bike û gut hevaleyê mine zarokatî çend wexte ewjî hatî gelwe ezê çawa bibînim lê jiber naye wî yê nu nedizanî hinek naskirîne hevalan zehmetî kêşan dibeku nêz yan durjîbe kes nedizanî şevê ku tarîtiyaxwe

ser her cihekde hakim kirî fatma û hevalek jibu biçin ser kanî hindek av bînin ketin rê nu gihane cihê kanîyê dîtin gurubek heval ewjî rastî kanî tîn wê derbasbibin dema nêz bun û hevdu ferqkirin halê hev pirsîn ,berdevkê gurubê axaftin girt û got:kar hinek ecele çêbu em ne gihan bîn gel hevalan hinek wext hevre biburînîn û piştî xatir bixazîn vaye li gur duzenlema me girtî emê berbi bakurve ketin rê û zeman nine bîn xatir ji hevalan bixazîn ser navê wana hemuyan em jiwe xatir bixazîn herdu heval dilek tijî hêvî ji hevrêyên xwere serkeftin xastin û çun destê hev dema diçun destên hev yekbiyek di carekde destek ket nav destê fatma ku tevahî cane wê lerizand wisa bêhndanek ji hemu kêlîyên jiyana wê biferq hilda bedena xwe xurus û heyecanek ket cane wê û di wê kêlîya kin de nezanî çilê hat?yanjî ev çibu jiyayî qet famnekir û ket nava endîşan hevalên mayîn jî xatir xastin serkeftin ji hevre vegutin û êdî kêlî bi kêlî jihev dur diketin.

Piştî derbasbuna roj û mehan fatma her bi hêvîye ku ewû hevalê xwe yê malê rastîhev bîn carek tenê jibe bidîtiban her sebir dikir ku wê kengêbe ev hevdîtin,sal derdura 1997-98 diçû hê fatma bi hêvîyek mezin mereqa rojên pêş dike carek hemu heval kum bun bi hevre li radio guhdarî dikirin ku li herema dersim navbera şervanên azadîyê û dewleta dagirker de şer û pefçun di pileyên herî dijarde didume,dewlet darbeyên giran dixwe û her ku diçe hêza eskerî zêdetir berbi heremê ve tê rêkirin.Bi derbasbuyîna çend rojan nûçeyên dawî hatin belavkirin ku çend gerîlayên parêzvanê xaka welatê xwe dijî zulma dagirkerîyê têdikuşin di asta herî jor ya berxwedanîyaxwede gihane şahadetê,êdî di wa kêlîyên herî kurtde janên herî dijar dihat guhdarkirin muralê hevalan hemu ketin û nasnameya hevalên şehîd bune zanîn,di wê kêlîyêde ku navek jiwana nasnameya hatî gotin ji gundê fatme bu û nave wî yê male jî saleh bû dema ev gutin çu guhê fatma êdî janek jan jana bê derman bû giha cane wê û hemu sanîye û deqeyên zarokatî di wê kêlîyêde diber çavê fatmade wek dimenek zindî derbas dibu,sanîye dibu sal û derbasbunê nasnedikir di jîytana wêde buyera herî biêş dijîya carek hew îdarekir xwe ji hevalan da alîyek dur û qasi bikare derxe liser çiya qêrker lê bivê qêrînê tenê piçek ji jana dilê xwe bi çyan re isyan dikir lê ev birin nedişibîya ti birînan êdî hêrsa wê ji wî dijminê huvere gihabû zirve dixast xwe nav dijmin de biteqine û hi hezaran pîlan çêdikir ku çawa wê derbeyek mezintir li dijmin bide,hat hişê wê berî çend heyîvan dema ew guruba hevalan ji wana xatir xastîn di tarîya şevê de bêku bibîne û ferq bike ew destê ketî nav destê wê de ku heqes cane wê lerizandi nu texmîn kir demek ew salehbu û min ferq nekir ku ewbu ofênêk kêşa jixwere got ger min hînge bizaniban ezjî ligel

biçubama û axênên kur dikêşa, birîna wê kur bu û tiştek destêde bikira
tine bu heval pêre bun arîkar ku hakimiyeta xwe winda neke û biryarda ku
tûla hevalê xwe ji dujmin hilîne.

Ji wê demê û şunde jibu derbasbuna bakur gelek hewildan kirku heval
wê bişînin û biçe hêrsa xwe hemu li dijmin birijîne û piştî wê tam bû
milîtanek xeta azadî û welatparêzîya xwe bi dil û can dida îspatkirin ku
bi biryardarî û hêrsa wê ya jibu xeta azadîyê û parastina heqîqetê dibu
nimune hemu gavan û hêrs û cidyeta wê ya divê xetêde israrawê dinava
hevalên wêdejî dihêla wek hevalek nimune were dîtin, piştî demek dirêj bi
eşq û can her karek diket pêşî bê dudulî bi çavek fedayane kar bi serkeftî
bicih dianî. Di encama qezayek ewjî digehije karwanên nemir yên xeta
azadîyê ronî dike.

Şehrîvan Tunç

Reşo Yê Dil Dayî Keçika Lê Biyanî!

Berî sed salî zêdetir li Geliyê Goya ya Herêma Botanê li qontara Çiyayê Cûdî bi dehan gundên Asûrî-Sûryan dîsa Kurd hebûn. Li vê herêmê bê cudahî û ol û nîjad her kes li ser gundê xwe bi çand û zimanê xwe bi hev re bi xwişk û bira dijîn.

Tevlî şîn û şahiyên hev dibûn, hata gelek gundên nêzî hev goristanên wan tenê dîwar di navber de hebû. Dîsa cîranî û kêr jî be xizmatiyên wan ên xwînê jî hebû. Ev jî dikir ku hê girêdanekî wan a ji dil û ruh bi hev re hebe. Dîsa navendeke wan a bi navê bazara rengîn a ji hemû cihên herêmê ji şînatî bigire heta dermanên xwezayî, pez û heywanan hebû ku heftê carekê herî zêde ji hemû herêmê dihatin kom dibûn û kirîn û firotin dikirin. Ev cih heman demê navendeke ya li hev şewirîn û serdanê jî bû. Li vir mezin û rûspî dîsa ciwan û kesên cihê li hev kom dibûn û pirsra hal û xatirên hev dikir.

Heman demê weke tabloyek û dîsa pêşangehek ya kêrhatiyê jinê jî bû. Jinên herêmê yên ji pêkhateyên cihê berhemên xwe yên ji çand û kevneşopiya xwe amade kiribûn li herêmê nîşan didan. Nexş û sembolên li ser wan berik, çente û gore dîsa mersikên bi figûrên cihê yên sembolên wan çandan weke cinetekî rengînê çavê mirovan têr dikir û dihesûdand. Li vê bazarê zêde qîmeta pere û dirav tinebû. Ruhsikî û dîsa dîlnizmî, bihev guhertin zêdetir bû. Her kesek ji bo wî çi pêwîst bû li gorî ked û dîsa zehmetî û teba wê berhem bi hev dihatin guhertin.

Bi kinahî bazarekî rengareng û dabînkirina berhemên nava malê û dîsa ziyaretgehek ya hal xatirpîrsînê bû.

Wê rojê jî ji gundê Meyrokê apê Ehmedê Silo li gel kurê xwe Reşo yê 7 salî li bazarê ji bo amadekariyên zivistanê hatibû tişt kirînê. Di navbera apê Ehmedê Silo û kurê wî Reşo de 7 berxên salê hebû û dîsa di çelteyê nexşînê li liyekê figûrê şahmaran û dîsa li aliyê din çûkek li ser û dorî wê bi gulîfkên renga reng ên ji hiriya mehan hatibû raçan xemilî bû, çend çot gore, çeltiyên biçûk ên ji bo wan digotin 'xwêdan' dîsa bi heman rengî weke cuzdan dihatin bikaranîn hebûn.

Gundê Meyrokê yê Ehmedê Silo jê dihat qederek dûr bû ji ber hem xwêdana li ser eniya wî ya di wan qûrmêçekan de weke çeman diherikî diyar bû û dîsa kurê wî Reşo ji hal ketibû, çenteyê li milan car bi erdê ve dikişiya û car jî hema xwe li ser milan digirt.

Li serê bazarê dikana dostekî Ehmedê Silo yê Asûrî hebû navê wî Zakay û hevjinê wî ya car bi car ew jî dihate bazarê Zahya hebûn. Zakay ji dûr ve dostê xwe û dîsa kurê wî Reşo nas kir û diyar bû ku pir westan e, bi

zimanek xweş vexwende dikanê ku avek bide wan.

Zakya ji dûr ve silav da û bi dengêkî nazik û nerm got; dosto ka keremk e, Reşo pir wesiyaye. Werin avek vexwin çendek bêhna xwe bidin û heta bazar jî baş vedibe.

Di wê navê de ji bo bazarê hê hema bêje nîv saet an 40 deqe mabû. Ehmed Seydo ev silav bi heskirin û bi rûkenî pêşwazî kir û destê Zakay girt û ew himêz kir. Reşo jî rû bi ken bû, hem wê bêhna xwe bide hem jî wê dostê bavê xwe Zakay ê tim dema Reşo didît ew şîrînahî û mewîjên di berîka xwe de bida wî kêfxweş dikir. Ji bo wê bi bezek westayî xwe avête milê Zakay û ew silav kir û ramûsa û bi dengêkî hêdîka got; apê Zakay ez pir westiyam îro, ji ber rêya dûr me zêde xwe mijûl nekir ji bo bigihêjin bazarê. Dîsa bi kenek şermînî û bi pistînî got:

‘Ka ew mewîjên te yên reş û xweş dîsa nadî min. Min pir bêriya wan kiriye. Tama wê li ber didanên min e.’

Zakay bi keneke bilind ew danî ber xwe û ew baş ramûsa û destê xwe li ser pora wî gij gijand.

Di wê navberê de jî xaltika Zahya jî ji cerikê li qunca dikanê li ber siyê danî du berdeqên fafûn ên bi figurên bi hostayî li ser neqîşandî cemidî bi silavdayînê raberî dostê xwe Ehmedê Silêman kir. Her wiha bi rûkenî Reşo yê bi qasî zarokê xwe hez jê dikir da ber himêza xwe û ew bi dilgermî ramûsand. Her wiha Reşo jî ev weke dayika xwe himêz kir û ew ramûsand. Dema bavê Reşo rûnişt, Reşo jî li pişta dikanê hewdikek hebû berxik li wir sekinand û av danî ber wan jî.

Piştî navberê ku Ehmedê Silo bêha xwe dan û heta bazar vebe ew û dostê xwe Zakay ketin sobhet û qehr û kulê dinyayê.

Ehmed Silo ji Zakay pirsar gund dîsa astengî û nakokiyên herêmê kir.

Ehmed ji mêj ve dizanî di navbera dostê wî Zakay û kesekî gundê wan ji ber zarok û dîsa parçeyek erd nakokî hebû û heta 2-3 caran jî şerê hev kiribû. Li ser wê ev pirs ji dostê xwe kiribû.

Zakay dîsa kesekî ruhsivik û bê ku zoriyê li hinek din bike, kesekî di halê xwe de dijiya û dihate heskirin. Ji ber wê ew gundiyê wî ji vê aciz dibû û dixwest Zakay bide reşkirin û îtibara wî têk bide. Zakay jî ev baş dizanî ji bo wê zêde gelacî û xirecirî bi wî mêrikî nedikir.

Zakay li ser vê pirsê got: Dosto weke xwe ye, zêde naxwazim têk bidim, lê carê niha li gorî berê baştir e. Xalê Dirbo çend carî li gel çend kesên din çûye mala wî û li gel axiviye.

Dirbo jî heskiriye gundê Zakay e. Her kes guh dideyê û rêz ji bo wî digire. Wek rûspiyeke û alimekî jî li gund tê naskirin. Ji ber serdan û heta li gel kêr jî be ew nakokî hatibû nixumandin. Ji bo wê jî Zakay bi vê memnûn û

spasdar bû.

Ehmed pirsar kurê Zakay Semyan kir ew jî demek bû nexweş.

Zakay li ser vê spasdarî pêşkêş kir û bi dilekî xemgîn wiha dibêje; ‘Xudê ji te razî be, îdar e ye. Hê ti başîbûnek wî nîne. Çend carî doxtor hatiye ser lê fêdeyek wê heta niha nîne. Bi hêviya xwedê baş bibe.’

Ehmed: Amîn

Kurê Zakay Semyan dema ji şivaniyê vedigere hema carekî nexweş dibe û êdî baş nabû. Ew nêzî du sal bû li ser piştê li nav nivînan bû. Kurekî pir ciwan, jêhatî û bejin zirav bû. Bi hisn û cemalekî ciwanî mezin bûbû. Ew pir dostê Ehmed Zakay diêşand û diheland.

Zakay piştî çendekî wî vêca pirsar halê dostê xwe Ehmed kir û dîsa rewşa gund û debarê.

Ehmed zêde tişteki wî bêje tine bû, ji ber rewşa wî ya debarê û jiyan, kesekî şivan û bi debara mala xwe ve mijûl bû. Tevî vê jî pir şikirdar û kesekî ji Xudê tirs bû.

Zakay pirsar hevjinê dostê xwe Xatûna Emer kir û got ew çi dike feqîrê?

Ehmed: Xudê ji te razî be, ma wê çi bike. Karê malê û dîsa hirî hebe dirise û gore be, çelte be çêdike ji bo debarê bi min re dibe alîkar. Va hinek vê havîna borî çêkiriye li çenteyê milê Reşo ye me aniye sûkê biguherin hinek qût, birinc, savar û tiştên pêwîst.

Li ser vê Zakay got: Seheta xwişka min Xatûna Ehmed saxbe, mala wê ava. Her bijî.

Li gel van hemû sobhetan jî Reşo xwe daye qunca dikanê û li gel mewîj xwarinê guh dide sobheta bav û dostê xwe. Kêfa wî li cihe û baş bêhna xwe daye.

Heta wan sobheta xwe kir hêdî hêdî dengê bazarê bilind bû. Bazar vebû.

Ehmed Silo ji dostê xwe xwatir xwest ji bo zû tiştên xwe bigire hê nebûyî şev xwe bigihîne gund.

Piştî xwatir xwestinê Reşo Zakay û Zahya himêz kir û xwatir ji wan xwest û ketin nava bazarê. Her cihek dengê jê bilind dibe. Hinek qîr dikin werin goşt, hinek zebze hinek şenahiyên derman û hinek jî ber û mersîkan difiroşin.

Karê ewilê yê Ehmed divê van berxikan zû bifiroşe û ji ber wan ve qutê zivistanê bigire ji ber li gel wan zivistan pir zehmet û dijwar dibore. Carekî dikare her tiştî bigire heta ku berf dihelê. Ehmed xwe gihand beşa heywanan û piştî çend dikanan geriya li cihekî ku berê jî gelek caran dihatê rawestiya û xwest wan berxikan bide wî.

Navê dikandar Hecî Bekir bû. Temenê wî jî hebû û ew jî kesekî ruh sivik bû. Hecî Bekir hem dikana wî ya pez hebû û dîsa dikanên wî yên zexîre û

qût jî hebûn. Ji ber li bazarê zêde qîmeta pere nebû, Hecî Bekir jî ji bo wê hem dikana pez danî bû û hem jî dema pez bigire welatî bikarin qûtên xwe bi pez biguherin. Ji bo wê tercihekî wiha kiribû. Dîsa destê wî xweş bû û bazara wî jî xweş bû. Zû li ser kirîn û firotinê li hev dikirin. Ev jî dikir ku bazar li gel wî xweş û geş be.

Her hal jî bo vê jî Ehmed berê xwe dabû dikana Hecî Bekir. Ehmed û Hecî Bekir destê xwe da hev û dest bi bazarê kirin. Ehmed dixwest li pêşberî her 7 berxikan kîsek birinc, Kîsek şekir, çay, kîsek fasûlye, kîsek nok û dîsa savar û dan bigire, lê Hecî Bekir jî digot; Na, li ser 4 kîs tişt bigirî êdî ew li gorî tercihê çend bi çend ji her tiştekî bibe.

Gotinek ji Ehmed û yek ji Hecî Bekir kêmek bazar geş bû û Reşo jî vê navê li wan dinêre û fêrî bazarê û kirîn û firotinê dibe.

Herî dawî Hecî li ser xatira Reşo li ser 6 kîsan li hev kirin. Kîs ne pir mezin. Her kîsek wê demê 15-20 kêlo ne. Hecî kurek biçûk li ber desta hebû, bangî wî kir ku berxikan bibe govê.

Zarok li ser banga Hecî Bekir hat ew û Reşo berxik da dûv xwe û çûn gova heywanan û heywan bi cih kirin û Reşo xaktir ji wan xwest û hat. Heta hat jî Hecî Bekir û Ehmed xwe ji hev safî kirine û wê berê xwe bidin dikana zaxîre û qûtan. Lê Ehmed ne xwest niha biçe bigire, ji ber divê biçûba nava bazarê ew tiştên din bifiroşe û li ser rêya xwe dema biçe, wan bigire û biçe.

Dilê Ehmed Silo bi vê bazarê kêr jî be baş bû, ji ber wan zaxîreyên xwe yê zivistanê amade kir û dilê wî rehet bû. Diviya bû biçe wan gore û çenteyan jî bifiroşe ku bikare kiras fîstanekî qedîfeyî ji bo Xatûna Ehmed a li ber dilê wê bi qedir û qîmet bigire.

Ehmed destê Reşo girt û ber bi beşa şenahî û tiştên destan ve çû. Li bazarê çend cihên berhemên destan baş digir û dîsa nas û dostên hev bûn hebû, ewilê berê xwe dan wan. Li vir dayika Xecê hebû, tevî emrê wê jî pir bû, lê hê weke ciwanekî xwegir li bazarê karê destan dikir û berhemên rîs digirt. Ber dikanê sekinî û silav da dayika Xecê.

Ehmed: Xwişka Xecê tu çawanî rewşa te seheta te çawa ye? Xudê bike ya baş bî?

Dayika Xecê: Xudê ji te razî be birayê Ehmed, El hemdulîlah baş e, heta saxbin baş e. Ez pîr bûme, êşên pîrîniyê min girtine, çokên min têşin. Çavên min êdî mîna berê baş nabînin. Lê dîsa baş e.

Dest bi gilî û gazincên xwe yê tenduristî û pîrîniyê kirin.

Ehmed: Xudê baş û qenc bike. Şifaya xêrê bike.

Piştî silavê Ehmed dest avête çenteyê li milê Reşo û got: Va min hinek berhemên rîsî anîne, ka çavek lê bide tê kêfa te jêre bê.

Xalika Xecê çente ji birayê xwe Ehmed girt û vekir, 3 cot gore derxit, li pey wê 5 xwêdan ku ji bo pez dema zêde çêra bi şînatîyê nexweş nekeve û goştê wê xwe zindî be, xwê li ser keviran dikir û pez jî xwê dixwarin. Ji vê re jî herêmiyan peyva 'Xwêrûs' digotin, derxist. Herî dawî jî ji bo jin û dîsa mêran cuzdanên bi muyê mihan hatî çêkirin û neqîşandin derxist.

Ev berhem hemû jî bi dilê Xaltika Xecê bû. Kêfa wê jî pir jêre hat. Ji ber li ser wan gore û cuzdanan çand û sembolên wê herêmê hebûn. Ev jî bi serê xwe berhemekî pir bihadar bû.

Xaltika Xecê ev hemû wê bigirta, lê Ehmed wê ji ber ve çî girta. Ji xwe gav yekem kiras fîstanekî qedîfeyî bigirta. Çavê xwe li dikana Xwişka xwe Xatûn gerand qûmaşên ji bo kiras fîstanan pir neqîşî û gul gûlî hebûn. Ji bo Xatûna Ehmed yek ji wan ji xwişka Xecê xwest.

Ji bo vê mijarê xaltika Xecê jî bû alîkar û li ser fîstanekî qedîfeyê renga reng gul û çiçek li ser hîlbijart û berhev kir. Li pey wê hinek tiştên hûrûmerên nava malê weke, kefcik, şûşe, sabûn, gihayên hişk ên bêhna malê û dilê mirov geş dike girt. Dîsa ji bo zarokan hinek şekirên renga reng ên nerm û hişk girtin. Bi vê kêfa Reşo hat, çav û devê wî dikeniya. Heta Ehmed Silo tiştên xwe girt bû destê êvarî û demê hatinê bû. Vê carê tirsekî dî di dilê Ehmed de bû baş e, bazarek baş kir û tiştên têra zivistanê girt, lê bê ka wê çawa bibe; ev fikar kete serî. Demekê li vî halî fikirî. Tiştên kirî tenê nedikarî bibe, ji bo du carî jî ne dikarî bê bibe, ji ber zivistan li ber derî bû.

Dema ber cihê Hecî Bekir ve dihat hê difikirî ji piştê ve dengê 'ho Ehmedê Silo ka bisekine. Em gundiye hev in.' Ehmed Silo li xwe vegeriya çavê wî bi çavê wî bi Silêmanê Şakir ket.

Silêmanê Şakir gavanê gund ên dewaran bû. Ji bo wê mehînek ya wî hebû, wisa xuya bû wî jî hinek tişt anîbû bazarê bifiroşe û ji bo zarokan hinek tişt bibe malê. Dema çav bi wî ket û mehîn li gel dît, weke tu pêlek av bi agir bikî çawa rehet dibe, dilê Ehmed Silo jî rehet bû. Eger ku bi hev re biçin wê hemû tiştan bikarin bibin.

Li ser wê sekinî û silav da hev û dem kurt hal û xatirên hev pirsîn û li ser pirsê bê ka hûnê biçin kû? biçin mal an ne? dem kurt li ser lingan axivîn. Piştî axaftinan derket holê ku wê herdu jî biçin gund.

Lê Ehmed Silo got; birayê Silêman barê me giran e.

Silêman got: Xem nexwe mehîna min baş bar hildigire. Wê barê te tev rake û bi ken got; wê Reşo jî li ser danî.

Piştî wisa got Reşo kenî. Zanî wê siwarî biçe malê.

Bi axaftin heta çûn ber derê dikana Hecî Bekir, xudê jê razî her tiştên

Ehmed Silo amade kiriye û hema çavê wî li rê ye ku Ehmed kengê bê. Bi

alîkariya hev tişt li mehîne bar kir û ketin ser rê. Reşo li ser mehîne bavê Reşo û gundiye wan Silêmanê Şakir bi hev re ketin rê.

Ji derketina bazarê Ehmed Silo weke her carê çû silav da dostê xwe Zakay û Xahayê xatir ji hev xwestin û wisa ketin ser rê. Ji pişt ve Reşo destê xwe li Zakay û Zahayê heşand.

Meşa wan dirêj û gelî û newal, gir û ban bûn. Ji bo wê, wê destê şevê tarîti li erdê biketa wisa bigihiştiba malê. Ji bo wê hinek bi ewle û zêde ecele ne dikir. Di rê de Ehmed û Silêman diaxivîn û Reşo jî ji kêfa fifiriya li ser piştê mehîne.

Bi sobhet û axaftinê gund ji dûr ve xuya kir. Bêhna hemûyan fireh bû û nefesek baş hildan. Niv saet din wê êdî bigihiştiba gund.

Nivsaet temam bû, li ketina gund seyên gund bi ewt ewti hatin pêşiya wan. Seyên gund baş û zîrek bûn, li ser vê Silêman û Ehmed çend kevir bera wan dan û hinek ji wan dûr ketin, lê ji dûr ve hê di ewtandin, ev jî dikir ku mehîn bitirse û xwe hilavêje. Ji bo vê Silêman baş hevsarê mehîne girt ku xwe ne livîne ku Reşo bikeve. Baş bû tiştek nebû heta gihiştin nava gund. Mala Silêmanê Şakir li nava gund bû û çavê malê li rêya wî jî bû. Dema gihiştin nava gund zarokan ew ji dûr ve dîtî û bera wan hatin. Destpêkê Silêmanê Şakir çend tiştên anî danî malê û xwestin şivê bixwin û wisa biçin, lê Ehmed got: nabe malî tev li benda min e. Divê biçim ji bo pir mereq nekin. Reşo jî li gel min e, hê zêdetir wê mereq bikin. Ji bo wê divê zû biçim.

Li ser vê Silêman jî got: Madem wisa ye, ez jî gel te bêm û ez ji bo mehîne dubare bînim. Li ser vê Ehmed got: Na, hewce nake, ez ê alifê wî bidimê heta min pariyek nan xwar û bêhna xwe da ew jî wê alivê xwe bixwe û bêhna xwe bide ezê bînin.

Lê tevî hemû israr û gotina Silêman ji ya xwe nehate xwar û dîsa ketin ser rê û heta gihişte serê gund û dîtî malî tev li ser rê û çavên wan li rê ye. Di wê navê de Ehmed got: Min got te birayê Silêman wê li benda min bin. Va tu dibînî hemû hatine ser rê, kêmek din bimaba dibe bihata heta nava gund.

Bi hev re kenîyan.

Reşo jî li ser mehîne dike qîre qîr û kêfxweşiya xwe nîşa dayîk û xwişka xwe dike. Navê xwişka Reşo Sîtîxan bû lê ji bo wê digotin Sîtî. Ew du emran ji Reşo biçûktir bû. Porek xingalî û gişik û çavên mîna zeytûna reş hebû.

Dawiyê gihiştin ber derê malê, Xatûna Ehmed ji cer avek cemidî û bi silavek germ da wan. Piştî bar danîne Ehmedê Silo, birayê xwe û gundiye xwe dîsa hevalê xwe ye rê Silêmanê Şakir bi dilek û ruhekî dil xweş

vexwend hundir. Tevî ku Silêmanê Şakir dilê wî li ser vê nebe jî lê israra xwişka Xatûn û Ehmedê Silo vê daxwaza wan erê kir û kete hundir. Wê demê malên gundiyan piranî du qat bûn, hinek qat û niv bû. Mala Ehmedê Silo jî qat û niv bû. Ji ber dever weke palan bûn, heta avahî baş cih bike nêzî metreyek niv dîwar lê fikir sera wê digirtin û piştî avahiyê esasî çêdikir. Mala Ehmedê Silo jî wiha bû. Ber pal bû. Cihê jêr ji bo pez û dîsa alf û tiştên zêde bû, jora wê jî odeyek, mutfax û dîsa cihekî ku nivîn lê bê danîn ango paşkulîn hebû.

Ehmed Silêman birayê xwe Silêmanê Şakir da pêşiya xwe û ezimand malê. Pêlpêlkên hilketina jor. 15 pêlpêlk derbas kirin û heta hildiket qata jor. Dema hil diketê jor bi qasî metreyek pêşiya malê valatî hebû, cihê pêlavan bû û ew dever bi daran hatibû çêkirin û dîsa paristî bû ji bo kes jî nekevin. Deriyê malê deriyek dar ê ne pir saxlem bû, pêşiya wê jî bi beteniyekê hatibû parastin.

Li pêşiya malê ve du şibake (pencere) hebûn û dîsa avahî bilind dixuya lê dîsa ne pir avahiyek baş bû, ji xwe ti halekî yê Ehmedê Silo nebû ku avahiyek pir baş çêbike ew avahî jî ji bavê wî yê rehmetî bûye, mabû ji bo wî.

Piştî rakirina betenî derî xuya bi rengê gewrî bû û destikê wê jî bi dar hatibû çêkirin û bi bizmaran haitbû asêkirin. Ehmedê Silo derî vekir û Silêmanê Şakir kete avahî. Ewîlê çavê wî bi kuçik (tifik) a li qunca mutfaxê (aşxane) ket ku ji ber şewatê heta jora qunca xanî reş bûbû. Dîsa sindoqeke ji daran hatî çêkirin li sera wê du qocxaneyên bafûn û sifir her wiha li gel çend berdaqên fafûn û dîsa di sindoqê de jî çaviyek vekirî ku bi nalyon hatî girtin, destek şûseyên cam ên çayê hebû, wer xuya bû ku ew ji bo mêhvanên qedir bûn. Li aliyê din cerekî ji axa kislê hatî çêkirin hebû û devê wê bi cawekî hatî pêçan û tepsiyek sifir li ser û dîsa kevirekî li ser danî hebû. Ji lûlika cer dilopên avê diket xwarê, cihê dilop diketin jî piyanek hebû ku av nekeve erdê dengê çilip çilip du sê caran çû guhê Silêmanê Şakir. Herî dawî jî çar bîdon û tenekeyek a berê yên ronî tije av hebûn û li gel hev rêz bûn.

Li ber şibakeya aşxanê perdeyek spî bozînî û dîsa bi gulîfkên ji rîs hatî çêkirin di ser de dihate xwar. Li aliyên din ên dîwar jî çend qumaşên ji caw dîsa neqîşên çûk, gul û heywanên deverê li ser hatibû xemilandin. Mutfaxek ne pir mezin bû, ewqas tişt bi rêk û pêk hatibûn bicihkirin û dema mêhvan tinebûna xwarin li aşxanê dihate xwarin.

Berî derbasî oda esasî bibin, li aliyê rastê odeyeke 3 metreyî ku paşkulî bû, li ber çavan diket û li aliyê çepê jî odeya esasî bû. Hem cihê mêhvanan, hem cihê xêzanê giştî û hem jî cihê raketinê ew bû. Ji ber ku sobeya daran

li wir bû tim cihekî germ û dîsa havînê jî ji ber li aliyê bayê diket tim ji odên din hêniktir bû.

Deriyê vê odê jî bi cawekî spî ku nexşê gulekî spehî li ser hebû piştire rakirinê mirov dikete hundir. Ehmedê Silo ev derî jî bi dilekî germ vekir û Silêmanê Şakir keremand hundir. Deriyên odeyan ê wê demê ne pir bilind bûn. Kesên hinek bejna wan dirêj mîna yê Xalê Silêman tim serê xwe li derî dixist, baş bû vê carê lê nexist lê xwe hinek tewand heta derbas bû. Bejna Ehmed ne pir bilind bû, normal bû. Ji bo wî pîrsgirêk tinebû.

Li odê dîsa qunca pêşberî şibakeyan cihê sobê hê diyar bû ji ber reşatiya dû û agir. Amadekariyên wê diyar bû di hate kirin. Du şibakeyên vê odê hebûn û her şibakeyek perdeya wê ji cawekî spî û dîsa neqîşandî û bi gulîf bûn. Dîsa dema mirov dikete hundir bedena xanî yê dikeve rûyê mirov du wêneyên biçûk hebûn bi dîwar ve hatibûn kirin. Di van wêneyan de yek ê dayik û bavê Ehmed bû ew jî zemanê xwe dema bavê wî dayika wî biribû bajar kêşabû, ew jî nîv jê çûbû hema mirov rû safî dikir. Wêneyê din jî dostê wî Zakay carekî serdan gundê wan kiribû wêneyek ê gund kişndibû ew diyarî dostê xwe Ehmed kiribû, hebûn. Li gel wan wêneyan cawekî bi qasî mîtroyekê wêneyekî xweşik ê Şahmaran ê bi rîsên sor, reş, zer û şîn hatibû neqîşandin hebû.

Li aliyê şibakeyan jî cuzdan û goreyên rîs ên bi ji hiriya hatî risîn hatibûn daliqandin hebûn. Herî dawî jî li ser piştê derî ku dema mirov dirûne rûyê mirov dikeve derî wêneyekî cotê kewan ku jêre kewên gozel dihatin gotin hebûn. Ew wêne jî rojekê dema Ehmed diçe bazarê pir kêfa wî jêre tê û digire tîne mal. Demekê vedişêre, lê bi vê sebra wî nayê ku dixwaze tim bibîne. Ji ber veşartinê jî cihê dayî hev hemû jêçûbûn û dîsa jî pir kêfa wî ji wê wêneyên kewan re dihat.

Li erdê jî berek bi rengên xweşik ên li hev hatî û dîsa kevin ku wêneyê cotek xezal li ser û dar hebûn raxistibûn. Li dorî wê jî heta ber cihê sobê mînderên ku ji hiriya pez hatibûn çêkirin hebûn û li rexên dîwar jî balîfên ku bi heman rengî ji hiriya mihan hatibûn dagirtin hebûn. Mal bi awayekî pak û paqij raxitî bû.

Piştî rûniştin Xaltika Xatûn jî li aşxanê lez û bez wê xwarina amade kirî ji bo mêhvanan dane teqûreqa wê û qoçxanan bû. Heta Ehmed û Silêman rûniştin kêmek sobhet kirin, xwarin jî amade bû. Destpêkê paçek mezin bi qasî nava malê bigire, piştire jî sofrea xwarinê hate danî û li ser wê jî tepsiya ku xwarin têde hebû danî erdê. Tepsî fafûn û bi qasî metroyekê bû û bi qasî 5-6 sêniyên normal tije xwarin têde hebûn. Wê êvarê Xatûna Ehmed maşîk çêkiribû. Maşîk yek ji xwarinên gundê wan ê herî nav û deng bû. Ji xwe yê baş bizanîba çêkira, mirov jê têr nedibû. Destê Xatûna Ehmed

jî ji bo xwarinê ne xirab bû. Dîsa li gel maşîkê rûnê pez, mast û hingiv hebûn. Sofre têra xwe renga reng bû.

Xatûna Ehmed ew şûşeyên cam ên çayê jî anîbû ser sofreyê û dibiriqîn. Ji bo kesek bixwaze çayê jî vexwe anîbû û çaydan hê duman li ser diket. Hemû bi hev re li ser sofreyê rûniştin û bi dilxweş û rûkenî risqê xwe xwarin. Piştî xwarinê bi lezûbez sofre hate rakirin. Demek zêde neçû sobheta Ehmed û Silêman geş bû, Reşo jî li qunca din guhê xwe dide wan û xwe mijûl dike. Silêman pîrsa karê Ehmed dike û dibêje; 'Ehmedê bira ev zivistan wê pir dijwar derbas bibe.'

Ehmed jî bi gotina; 'Erê bira'

Silêman: Xudê alîkarê feqîr û fiqara, alîkarê me teva be.

Ehmed: Amîn rebî tu kesê perîşan û mihtacî nemerda nekî.

Sobhet wisa bi qasî nîvsatê ser rewşa jiyan û debarê dom kir û nîqaş hate ser karê Ehmed ê şivaniyê û dîsa birina Reşo ya li gel xwe bû. Silêman got: Erê birayê Ehmed karê te yê şivanî çawa diçe, ji niha û şûnde wê çawa bibe.?

Ehmed: Bira min li bere vî karî bidomînin. Ji ber beşeke debara min li ser vî karî ye û ez li berim Reşo jî têxim vî kar. Reşo alîkariya min neke ezê tenê nekaribim.

Dema wisa dibêje, guhên Reşo bel dibe û zîq berê xwe dide wan weke ku nabihîse, lê halbike bihîstiyê û dixwaze dewama wê bizane bê ka wê çi bibe. Ji xwe Reşo jî dixwaze bibe şivan. Wê demê zêde xwendin jî tinebû. Li ber destê mela dîsa kesekî alimek heba didan xwendin. Reşo ji vê hes nedikir, mereqa wî ya şivanî û çûna ber pêz û çolê hebû. Lê ji ber temenê wî biçûk bû ji bo wê heta wê rojê nebûbû şivan, li dora malê û gund ku bi hinekan re biçûba ber berxikan an karikan.

Hê sobhet wilo germ, Xatûna Ehmed di destê wê de dîsa şûşeyên cam ên gava din anîbûn, li ser tepsiyê û destê din çaydanê sifir ê zar hebû kete hundir û got:

'De bese sobheta we werin çayek vexwin.'

Xatûna Ehmed şuşe yeko yek dagir û raberî wan kir. Rengê çayê sor û bêhnek wê ya cuda hebû. Dîsa li wir li gorî çanda wan kêmek darçîn dixistin çayê û tama wê û bêhna wê dida derdor. Li gel ça vexwarinê jî Silêman pîrsa hal û xatirê xwika xwe Xatûn kir. Xatûn jî bi dilgermî pîrsên birayê xwe Silêman besivan û wisa heta çaya xwe vexwarin.

Bi wê sobhetê saet bû 9'ê şevê û Silêman dizanî demê xwatir xwestinê hatiye. Lingên xwe da ber xwe û daxwaza xwatir xwestinê kir û got: Destûra we hebe ez rabim.

Ehmed: Destûr a te ye, xudê ji te razî, mala te ava.

Silêman: Mala we jî ava, xudê mirazê we hasil bike.

Xatûn: Xêr û silamet ser seran û çavan biçe. Wekîlê silavan be. Silavên min li xwişka min Wesîla bike.

Wesîla hevjinê Silêmanê Şakire. Ew û Xatûn hev nas dikin, car li ber beravê sobhet dikin û pîrsa hal û xatirên hev dike.

Bi wan gotinan Ehmed û Xatûn mêhvanê xwe Silêman heta ber derê malê anî û Reşo jî pêlavên mamê xwe Silêman jî danî ber lingan. Ehmed û Silêman heta ber derê hewşê çûn û Ehmed mehîn ji govê derxist û radestî Silêmanê bira kir û xatir ji hev xwestin.

Ehmed piştî Silêman bi rê ket, heta hate di mal ve Reşo û Sitîxan bi xew ve çûne. Ew û Xatûn rûniştin behsa karê rojê hatî kirin û heta saet bu demê xewê ew jî raketin.

Bi dengê dîk û ewte ewta kûçikan re nîşaneyên bûna sibehê dihatin. Ji xwe ew nîv saet hebû ku melayê sibehê bang dabû. Li gund dema mela bang da roj êdî destpê dikir. Şivan, gavan an jî rêwîngî piştî nimêja sibehê dest bi karê xwe dikir. Yê rêwîngî di çû ser rêya xwe yê şivan û gavan jî çelteyê xwe dida milê xwe û heywanên xwe dida pêşiya xwe û diketin çol û çîyan. Xatûna Ehmed jî ji bo Ehmed biçe şivaniyê dest da amadekirina xwarinê û dîsa kuçik dada û çaydan danî ser agir. Agir geş bû, nava çende deqeyan de heta Xatûn tiştên din kir, dengê kelîna avê di hate bihîstin. Xatûn û Ehmed li aşxanê taştê xwarin, Reşo û Sitîxan jî hê di xew de bûn. Ehmed piştî taştê xwar kete nava gund û bir bi bir pezên gundiyan kom kir û da çîyayê jor. Heta tavê mal germ kir û tavê da cihên Şêro û Sitî nû ji xew rabûn. Şêro hema ji xew rabû çû destavê û avek bi çavê xwe kir û berê xwe da aşxanê û daxwaza taştê kir. Di wê navê de jî Sitî jî şiyar bû, nivînên xwe hildan û ew jî çavê xwe şûşt û hate ser sofreyê ku Reşo li ber çokê xwe lê pehn kirî.

Xwişk û bira bi hev re bi çaya germ, rûnê pez, mast û hingiv taştêya xwe kirin û xwe avêtin kolanê. Li navenda gund cihek hebû rast bû navenda gund bû, cihê dawetan bû. Dîsa tişteke heba gundî li wir kom dibû. Heman demê cihekî ku zarok jî lê bihata gel hev û bilîstiban jî bû. Reşo û Sitî xwe gihandin navenda gund zarok qederek kom bûne, hinek dilîzin, hinek temaş e dikin; xirûcir e. Ew jî tevî wê bûn.

Reşo kete nava koma zarokan kur û vî alî wî alî dibezîyan û qîre wîra wan bû. Sitî jî li koma keçan zêde bû û bi çêkirina maltok û dîsa xaniyên biçûk demê xwe diboran din.

Ew navend diket jêra gund û dema te ji wir ve li gund dinêra weke kevirên te li pey hev necirandî avahî li dûv yek û ji şenkayên mal baş xuya nedikir. Darên spêndar û dîsa darên fêkiyan dorî gund û dîsa li nava gund bilind dibûn. Baxçeyên biçûk li dorî malan rengêk baştir dida gund. Gund derdorî

şêst (60) malî bû. Li piştî gund jî girûbanên ku ji baxçe û cinînên gund ên mîna bacan, xeyar, pîvaz dîsa zebzeyan tije bû. Li aliyê berojê gund jî kîz û kendalên ne zêde hişk ji bo mêw û darfêkiyan hatibûn veqetandin û ji ber peyîz bû pelên weşiyayî û zerbûna daran rengêkî baştir dida gund. Aliyê rojava jî avek ne zêde hebû. Zivîstanê dibû çobar ji ber helîna berfê, lê havîn û peyîzan pir avek hindik dihat, ne diçikiya û ne jî baş bû, ji bo zarokan warekî geştê û bêhnvedanê bû. Zarokan li ber çoyên wê yên diçûn ser gund heta êvarî bi leyîstokên avê diborandin. Her wiha li ber wê darên goz, xox, mijmijî û çeşitên din hebûn. Ew ne aydê kesê bûn, yên gundiyan tev bû, dema demê wê dihat kê/î muhtac ba diçû ji bo pêwîstiyê xwe dibir. Lê piranî ji bo rêwîngî û kesên biçûbana wir rûniştiba dixwarin. Xatûna Ehmed jî piştî derketina zarokan kete nava karê malê, paqijiya firaqan mal û derdor. Her wiha tişên ji bazarê hatî bi baş û qenc dane cihekî ku xiranebe. Piştî ku Xatûn mal paqij kir çû qata jêr ew tiştên ji bazarê anî yek û yek ji hev cuda kir. Wê demê ji bo her tiştêkî cerikên axê hebûn, hem ji bo saxlemî û hem jî parastinê baş bûn. Berhemên mîna, nok, nîsk, fasûlye, çay, şekir û hwd. her yekî cerikê wî cuda û li gorî wê hatibûn danîna ba hev û li cihekî hatibûn danîn. Piştî ku Xatûn ew baş bi cih kir, kîsek herî dawî mabû, ew jî fîstanê renga reng ku Ehmed ji bo wî anî bû hebû. Dîsa şekir û tiştên din ên ji bo zarokan hebûn. Ev tişt hemû di kîsê dawî de mabû û her yek cuda cuda di kîsekî de hatibûn bicihkirin. Ewîlê Xatûn tiştê zarokan vekir û ji bo wê qavanozek (şûşeya cam ên hinek mezin) cam a berê Ehmed ji sûkê têde dostê wî Zakay qehwe şandibû anî ew her yekê bi kîsê wê bê ku tîkelî hev bike xist e nava hev û danî nava qevanozê. Herî dawî kîsê ku qûmaşê rengîn ên ku ji bo Xatûnê bê dirûtin hebû. Dema Xatûn ev dît pir kêfxweş bû. Dilê wê şad bû bi qasî çûkekê dilê wê rehet bû ku fir bide. Her wiha dîsa kefiyeke li ser wî kiras fîstanî bê jî li ser hebû. Rahîşt wê û derkete jorê.

Dema derketinê Reşo û Sitî jî xwe gihandin mal, bûbû saetên danê nîvro û wisa xuya bû ku her du jî baş bîrsî bûne. Çav Reşo û Sitî li qavanozê ket û xwestin ku dayika wan Xatûn hinek jê bidin wan. Lê Xatûnê ew nekir û soza dayînê ya piştî xwarinê da.

Berî biçin li ber derî destê xwe şûştin û wisa derbasî avahî bûn. Her sê çûn aşxanê û rûniştin. Xatûn ji ser kuçikê keşkeya bi geya ku taybet xwarinekî zivistanî ye çêkiribû. Keşke ji dan û dîsa şînatîyên weke karî dîsa silk an belkê şîn ên şînatîyên çolê dixê ber. Tam û çêjekî pir xweş jê tê. Reşo dilê wî li ser vê keşkê nebû lê Sitî pir hez jê dikir, lê dîsa jî bê dilê xwe be baş xwar. Li gel keşkê jî dewek cemidî ku pûng û cehtira berê hatî hişkirin li ber û dîsa seriyê pîvaz hatibû hûrkinin hebû. Reşo li gel keşkeya bê dil

dixwar zîkê xwe tije dew kir û wisa li ser sofreyê rabû. Sitî jî piştî têr xwar ji aşxanê dernekt û xwe da kêlekê heta dayîka wê jî xwar û bi hev re sofere rakir û şûstin. Reşo jî çû oda rûniştinê û li ber şibakê li çiyayê jor dûr û kûr dinêrî. Çavê wî li çiya bû ku keriyê gund ê bavê wî li bere, bibîne; ketibû hest û xeyalan.

Reşo yê bi van xeyalan re diçû, li aliyê din bavê wî Ehmedê Silo yê li navsera çiyaya li ber pez xwêdanê eniya wî girtî û li gel seyên xwe yên bi navê beşo û gurzo parastina pez dikir. Li bin darekî gozê ya mezin agirek biçûk ji bo çaya xwe li ser dane pêxistibû û çaydanê ji ber agir reş bûbû, li ser bû. Kuf kufa wê bû dikeliya. Beşo û gurzo jî li dorî pez digeriyan û yek li vî serî û yê din jî li serê din sekinî bû.

Ehmed dest avêt çelteyê xwe yê bi çiqilê darê ve kirî anî danî ber xwe û ji nav dem derxist û çay dem kir. Piştî jî cotê nan û li gel niv serî keşk, parçeyek penîr û sê serî bacan û çend liv xeyar der xist û di nava parçeyek nalyon de jî bilek xwê derxist û hemû danî ber xwe. Destpêkê çû ji nava pez hinek şîr dot û anî beşek wî şîrî ji bo xwe û beşê din jî li gel nanekê hûr kir û şîr wer kir ser û da beşo û gurzo.

Piştî jî hat binê darê dest bi firavîna xwe kir û hêdî hêdî li ber hênkaya zozanan nanê xwe xwar. Ji nanê xwe nivî xwar û li gel du serî bacan û du xeyar û şîrê anî tev vexwar. Piştî jî pala xwe da darê û berdaqa sifir a li çenteyê wî ku ji ber pirê caran li erdê ketî, hinek lêvên wê û aliyên wê tewayî tije ça kir û hêdî hêdî bi hemdê xwe vexwar. Dama çaya xwe vexwar xweliya mayî hinek av bi ser de kir û çûn destmêja xwe girt û nimêja xwe jî kir. Piştî nimêjê jî pez da pêşiya xwe bir çûn ser avê û pez ava da. Bêhnêk xweş li ser avê ma ku baş pez av vexwin û wisa bikevin ser rê, ji ber carekî din wê nevegerin ser avê. Piştî ku pez baş av vexwar û xwe ji dorî avê da der, Ehmed jî qêrek da pez û bez li hev kom kir û bire palên jor ên şênkahî lê çêrand.

Ber êvarî yek du saet mayî ji roj çûna avabûnê re Ehmed û şivanekî din ê gundê cîranê wan rastî hev hatin û xudê quwetî li hev da. Navê wî şivakî Cengo bû, bi eslê xwe Asûrî bû. Ehmed bi dengêkî bilind 'Birayê Cengo quwet be ka were em çayek vexwin' bang kir.

Cengo: Mala te ava, ez pez bigihînin ser avê û tîm.

Ehmed: Xudê ji te razî be. Heta tu bê wê ça amade be.

Cengo: Temam

Cengo berê pez da ser avê û çû. Wê navê jî Ehmed çend çiqilên darê hişk ber hev kir û bi çeqmeqa berê yên bi gazê û fitîl hebûn agir pêxist û çay danî ser du kevinên ku kirbû kuçik. Heta ça jî bikele, yek du carî li cihê pez lê mexel hatî nêrî û li dorî pez geriya ji bo ti gur nekeve nav pez. Heta wê

gavê jî Cengo jî pez anî nêzî cihê ku pezê Ehmed lê mexel hatî, pez mexel kir û li bindara çinarê ya mezin li pêşberî hev rûniştin.

Cengo silavda Ehmed û got: Mala te ava ji bo çayê.

Ehmed: Saxbî.

Cengo pirsra pez û zehmetiya wê kir û got: Birayê Ehmed tu tinê nawestî, pez gelek in. Dîsa gurek bikeve nav tê çawa tinê bikarî.

Ehmed: Ez jî îdare dikim, wele zehmet lê çi bikim. Heta zarok hinek mezin dibin wê alîkariya min bikin.

Cengo: De baş e...

Av jî di nava sobhetê de keliya û Ehmed dema çente anî xist nav çaydan û anî ber rexê agir ku dema xwe bigire. Dor hate Ehmed ku pirsra gund û halê Ceng kir û got: Erê birayê Cengo aliyê we gundê we rewşa wan çawa ye? çawa diçe?

Cengo: Birayê Ehmed tu dibîne. Ez dayîm şivan im. Şevan car diçim sobheta gundiyan. Ew jî her yek bikar û barê xwe mijûlin. Ê baxçê wî heye diçe karê baxçe, ê mêşên wan hene bi mêş û dîsa yên heywanên wan hene bi heywanên xwe ve mijûlin.

Ehmed: Seheta wan xweş be.

Li ber vê sobhetê re çaya xwe vexwarin û sobheta xwe dirêj kirin. Bi qasî saetek li ba hev rûniştin û heta çaya di nava çayadan de qediya. Piştî ji xwe bû danê mexreb û herduyan xatir ji hev xwestin her yekî aliyê xwe çû. Ehmed pez da pêşiya xwe ji bo nebe tarî ku gur nekeve nav pez hinek lezand û se jî ketin dûv yek û dor pez geriyan. Bi qasî nîv saet heta çil deqî pez giha serê gund. Bi ketina serê gund re pez her yekî rêya mala xwe dizanî lê dîsa jî heta serê din yên gund Ehmed ji dûv pez neberda ku bê yek cihekî din ve biçe. Piştî vegeriya mal.

Piştî çavê xwe destû ling û çavên xwe şûşt kete aşxanê xwarin amade bû. Xwarina xwe xwarin û piştî derketin oda rûniştinê. Demekê li gel Reşo û Sitî rûniştin û sobhet kirin.

Piştî jî xwest biçe meydana gund li wir cihek heye mîna çayxaneyê ye lê ne çayxane ye. Gundî tîr rûdinin sobhet dikin. Ew jî rabû çû û çend deqeyan meşiya û di rê de rastî Hecî Sofî hat silav dan hev û kêfxweşî li hev dan. Ehmed got: Xalê Hecî tê biçî kû, were em biçin gel cimaetê.

Hecî Sofî: Wele ev demek min silav nedayî Xelîlê Mistefa dibêjin hinekî nexweş e.

Ehmed: Xudê şifaya xêrê bike.

Hecî Sofî: Saxbî, mala te ava.

Hecî Sofî pirs dike, tu dixwazî were em bi hev re biçin.

Ehmed: Na wele hecî niha nabe, ez biçim gel cimaetê hinek karê min

Mixtarê gund Xalîl Îsiv heye. Ez bê heta vegerim wê bibe direng, şevêk dî ezê silavekê bidim.

Hecî Sofî: Baş e ser çavan, silavê min li cimaetê bike.

Bi wî rengî xatir ji hev dixwazin û hecî diçe gel Xelîlê Mistefa û Ehmed jî dikeve ser rêya dîtina mixtar. Demek zêde pê naçe Ehmed digihêje cimetê û bi dengê bilind dibêje; Sila Melêkim, gelî cimaetê; hûn çawanin baş in inşalah.

Cimaet jî bi yek dengî hinek bilind hinek jî nizim dibêjin; ser çavan, xêr û silamet, mala te ava kerem bike.

Ehmed silava wan digire û çavê xwe li Xelîlê Îsiv digêrîne û pirsê mixtar dike. Mixtar jî xwe daye koşeyê kolika hatî çêkirin û çayek li ber e û kufkufa çaxra wî ye. Xelîlê Îsiv mirovekî nîv emrê xwe borandî, ne zêde bilind û ne jî kurt, bi kêlo û girseyî bû. Çavên wî reş û biruyên stûr û eniyek rût, her wiha simbêlekî girs ê ji ber çaxreyê zerbûyî li ser rûyê wî bû. Tenê rûniştibû wisa dixuya ku li benda hinekan e. Di vê navê de çavê wî bi Ehmed ket û bi dengê xwe yê girt got:

‘Ehmedê Silo ka çavê me li rê ma tu nehatî.’

Ehmed: Ez hinek westiya bûm, dîsa di rê de rastî xalê Hecî Sofî hatim û me hal xatir ji hev pirsî hinek bû direng.

Xelîlê Îsiv: De baş e ka wer e. Derdê te çiyê bêje.

Ehmed çû ser mêzeyê ew li ser rûnişt û got: Mixtar pez gelek in, ez tenê pê diwestim, gelo kesek nîne alîkarî bide min?

Mixtar Xelîl: Wele heba ser çavan. Her yek karekî wî heye bikarê xwe mijûle lew me te kiriye şivanê gund ji bo ew karê xwe bikin. Dixwazî ez ji cimaeta hazir bipirsim ka wê çi bêjin, erê cimaet kesek ji we wextê wî heye ji bo demekê hevalî li gel Ehmed bike. Her yekê dengê jê derket hemû jî neyînî bû.

Mixtar Xelîl got: Ha te dît.

Ehmed jî bêdeng bû.

Mixtar Xelîl dîsa got: Tu hinek tehmûl bike, xudê kerîm e.

Ehmed: Baş e, dê xatirê te wê demê ez biçim. Bêha xwe bidim ji bo sibe direng nerabim.

Mixtar Xelîl: Baş e ser çavan, xêr û silamet biçê.

Ehmed xatir ji cimaetê xwest û kete ser rêya malê.

Sal û zeman da pey hev weke şev û rojê 10 sal derbas bûbû; êdî Reşo bûbû ciwanek xortekî mezin û heta gelek caran ji ber bavê xwe ve diçû şivaniyê.

Ehmedê Silo emrê wî ser pêncî (50) ketibû, lê ji ber teb û zehmetiyê mîna kalê heftê salî dixuya. Pora wî spî bûbû, rûyê wî qûrmîçî û kopalek li desta bû.

Dem bi dem li gel Reşo diço ber pez ku ezmûnên xwe ji bo wî digot û demê xwe derbas dikir.

Reşo şivanekî zîrek û gundiyan tev jê hes dikir û bi qasî zîrekiya xwe jî bedew, kêrhatî bû. Bejnek zirav û bilind, porek xumarî û çavên belek mirov dibê qey ji dilê xwe re bi qelemê hatiye xêzkirin. Heta wê rojê nehiştibû ku pezê gundiyan gur bikeve nav û bibe.

Êdî pezê gund girêdayî wî bû. Li şûna bavê xwe diçû her derê û tenê jî diçû bazara bajarê jî. Li wê herêmê her çend sal carekî zivistanekî dijwar radibû, sê meh zêdetir berf û baran nediqediya rê û rêber girtî dima. Yê ne pir zîrek ba nikarî bû biçe dar an jî hinek geyayê berê ji bo pez amade kiribû û rakirbû bîne bide pez.

Zivistan ha li ber derî bû, du hefteyek kêr mabû. Sibehekê Reşo radibe û dikeve ser rêya bazarê ji bo zexîreyên zivistanê berhev bike. Vê carê Mixtarê gund Xelîlê Îsiv hespekî wî hebû pir jêhatî bû û zû bi zû ne dida her kesê, lê ji ber pir hes ji Reşo dikir wê rojê dabûyê.

Hespekî bozîn, çavên belek û keziyên spî bozî û bejnek bilind li ser, dûvê wê dirêj û gelek spehî bû. Rêro ji ber derê mixtar berî hesp bigire Mixtar Xelîl dibêje: Reşo te ha ji xwe û hesp hebe, va demê diz zehf bûne, kes te ji ber vî hespî ne kuje.

Reşo: Na xalê Xelîl kes newêre ji ber te tiştêkî bike.

Mixtar Xelîl: Baş e, te dîsa hay ji xwe hebe.

Reşo: Temam.

Reşo zînê hesp lê kir û lê siwar bû kete ser rê. Rêya sê saetan kir karê saetekê. Hesp weke birûskên peyîzan dibezand. Nîva rê Reşo ji bo pir hesp jî tede lê nebe, li cihekî rawestan û av da kêmek bêhna wê da û wisa dîsa kete rê.

Gihîşte serê bazarê weke her cêrê çû dikana dostê bavê xwe vê cêrê li şûna Zakay û Zahya. Vê carê Zakay û kurê wî Sedûn amade bû. Reşo çû silavên bavê xwe li Zakay kir û pirsra hal û xatirên hev kirin. Pirsra Zahya kir.

Zakay: Xudê rehma xwe lê kiriye.

Reşo: Xudê rehma xwe şabike. Sebrê bide we.

Ew nêzî du sê hefta bû ku hevjiha dostê bavê wî Zahya wefat kiribû. Li ser vê Reşo xemgîniya xwe parve kir û hinek behsa serboriyên xwe û xalê Zakay û xaltika Zahya kir. Dîsa qala dema mewîj dida wî dikir. Piştî demekê vê sobhetê xatir ji hev xwestin û Zakay ji bo Reşo got: Pir silava li dostê min Ehmed bike.

Reşo: Serçavan, xêr û silamet.

Reşo çû sûkê tiştên pêwîst girt û vegerê dîsa xwe li dikana Zakay girt û piştî silavek germ û xatirxwestinê kete ser rêya malê.

Çawa bi ewle çûbû wisa jî bi ewle berê xwe da mal. Vê carê destê êvarî dinê hê tarî nebûyî, ji dûr ve çend kes dîtin, tirs kete dilê wî bîra gotinên mixtar ên: 'Te ha ji xwe hebe diz tiştêk bi te nekin'. Her ku nêzîk bû tirs a wî zêdetir dibû. Ji ber xwe ne diket, tirs a wî ew bû ku hesp û tiştên li gel jê bigirin û wî berdin wê çawa biçe hizûra mixtar. Di wan hizran de gihişte wan kesên dûr dixuya. Dema nêzîk bû dît, kesên gundî ne ku ji bo darbirînê hatine mintiqê. Bêhna wî firehbû û silavek da wan û xudê quwet li wan da û borî.

Di merxeba tarî de gihişte mal, tiştên ji bazarê girtî zû danî û nîvsaet bêhna hesp da, piştî av da û şûnde bir ji bo mixtar.

Di zivirînê de zû xwe gihand mal û ji bavê xwe re got hevjin a dostê wî Zakay, Zahya rehmet kiriye. Bavê wî bi vê xeberê pir êşa û di halê xwe de demekê dirêj ma. Ji ber dostê xwe Zakay ve pir xemgîn bû. Piştî xwarina şîvê got Reşo sibehê em xwe bidin hev em biçin sersaxiya dostê xwe Zakay. Kedekî mezin a wan li me heye, dostê min ên qedîm in.

Reşo got: Temam bavo, ez îşev biçim bêjim mixtar hal û mesele eve bila hesp dîsa bide min, heta em diçin û tên.

Ehmed: Temam kurê min. Zû bike ku nebe direng mecal hebe îşev hesp bîne, em siharê zû bikevin rê hê dinê hênîk xwe bigihînin gund. Dîsa bêje mixtar bila yekê ji ber me ve ji bo şivantiyê amade bike heta diçin û tên.

Reşo: Baş e.

Reşo piştî axaftinê derket pêlava xwe li xwe kir û berê xwe da meydana gund. Dizanî wê mixtar li wir bibîne. Lez xwe gihand navenda gund cihê gundî lê dicivîya, silav da cimaetê û çû gel mixtar Xelîlê Îsiv û hal û mesela dostê bavê xwe jêre got û mixtar jî ji bo Reşo got: Ji bavê xwe re jî bêje bila li ser navê gund û mixtar jî sersaxiyê li Zakay bide. Ew gundekî gelek qence û Zakay jî mirovekî qenc e. Dixwazî niha biçe hesp bigire dixwazî sibehê were.

Reşo: Ez niha bigirim ji bo sibehê kesê jî şiyar neke, bavê min got; dibe em zû biçim. Ji bo wê îşev ez bibim baştire. Dîsa Reşo ji bo mixtar got, ew û bavê xwe wê bi hev re biçin ji bo rojekê bila yekê amade bike ku bezê gundiyan nemîne malve.

Mixtar Xelîl got: Temam e, oxira we ya xêrê be. Bila çavê we nemîne pişt ve.

Reşo piştî vê yekê xatir ji mixtar û cimaeta rûniştî xwest û berê xwe da mala mixtar û çû hesp girt û berê xwe da mal. Reşo gihişt mal û hesp zînê wî jê kir û alif li ber danî.

Wê şevê mala Ehmedê Silo bêdeng bû, şîn dikir. Mal giştî di şînê de bû. Sitîxana tim bi Reşo re xirecir dikir wê şevê xwe bêdeng dabû qunciya

malê. Ehmedê Silo jî li ber şibakê dûr û kûr difikirî. Ew şev wisa bû sihar. Sibehê zû Reşo û bavê xwe li hesp siwar bûn û qonaxa danekê rojê wê rê biçûbana. Bangê melê Ehmedê Silo û Reşo ji xwe xew bi çavê wan neketibû ketin ser rê û xatir ji Xatûn û Sitîxan xwestin û ketin rê.

Gundê dostê Ehmed Zakay li berpala ku jêre digotin Xirbatê cihekî beroj û pal bû. Piştî çend girûban û newalan bû. Ehemd û kurê xwe li ser piştê hesp swar bû û heta nîvor wê bi hesp rehet biçûbana. Ji bo wê zêde hesp ne dibezand û dîsa ji ber rê jî hinek din bi sebir diçûn. Di saetên nîvro re gihiştin gundê Xirbatê ku navê xwe ji minteqê girtibû.

Ji dûr ve gunekêkî ji şînkahiyê nedixuya, bi rez û darfêkiyên xwe bi nav û deng û dîsa avahiyên xwe yên dîrokî ku bikevir û dîsa nexşên Asûriyan li ser hebûn. Li nava gund minareya dêrê li ser hemû malan re dixuya û bi nexşekî kevnarî û çandî hatibû neqîşandin. Zengila wê li serê minarê bû. Dîsa avahiyên wan li gorî gundê Meyrokê hê baştir û saxlemtir bû. Ji ber ku ew gund hê qedîm bû.

Bi ketina gund re gelek kesên Ehmed nas dikirin, hatin pêşiyê û pêşwazî kirin. Ehemd jî ew silav kir û xwe gihand mala Zakay ê dostê xwe yê dil êş. Zakay ê hay ji tiştêkî neyî li mala xwe rûniştî bi qelebalixiyekê derket ber derî çavê wî bi dostê wî Ehmedê Silo û kurê wî Reşo ket. Wê kêliyê rondik mîna sîpêlan ji kanyê biherikin çî çavê Zakay herikîn xwar. Ehmedê Silo jî ji hesp hate xwar û ji dil Zakay himêz kir. Wisa himêz kir ku mirov wê bêje bifetisîne. Çendekî wisa li himêzkirî man û bi qerebalixiyê hemû ketin hewşa mala Zakay. Baçxeyek xweşik û bidarê fêkiyan çar aliyê wê hatibû pêçan hebû û dîsa gulên xweşik ên di cerikan de li ser dîwar hebûn. Hemû bi hev re rûniştin, piştî demekê Reşo jî dostê bavê xwe û mîna kalikê xwe hez jê dikir Zakay himêz kir û sersaxî lê da. Ehmed jî peyama sersaxiyê ya mixtar Xelîlê Îsiv û hemû gundiyan li Zakay kir. Zakay jî ev peyamek girt û minetdariyê xwe pêşwazî kir.

Zakay bi vî pir kêfxweş bû û êşa xwe ji bîr kir. Cimaeta dîn jî bi vî pir kêfxweş û minetdar bûn. Ehmed pirs ji Zakay kir ku xwişka wê Zahya çawa wefat kir.

Zakay: Demek bû nexweş bû, nexweşiya wê giran bû. Çend carî me bir doxtor, lê dermanek lê nehat. Herî dawî bê ku êsek zêde bikişîne li ser cihê xwe li mala xwe rehmet kir.

Ehmed: Xudê bi cineta xwe xelat bike, sebir bide we tevan.

Piştî sobheta demekê kurt, kurê Zakay Semyan ê demekê pir nexweş hat kêfxweşî li wan da û çaya amade kiribû li ber mêhvanan tevan geran û piştî hate civatê li gel Reşo rûnişt. Piştî sobhetê bû demê firavînê û firavîn hate danîn. Zakay cimaeta baxçe tev ezimand firavînê.

Cimaet ketin salonê xwarin bi awayekî baş li erdê hatibû raxistin û her yek li cihekî rûnişt û Ehmed û dostê xwe li gel kurê xwe li kêleka hev rûniştin û dest bi xwarin xwarinê kirin. Li ser sofreyê goştê berxan hem hatibû sorkirin û hem jî kelandin, dîsa birinc û savar hebû, dîsa xwarin şil bi çend cûrî hebû û li gel dew. Di nava nîvsaetê de her kesê nan xwar û xwe ji ser sofrê da alî. Piştîre jî derbasî baxçe bûn û pey wê re carekî din ça li ber mêhvanan hate gerandin. Demekê wisa sobhet geş bû, hêdî hêdî cimaet kêr bûn heta ber destê êvarî Zakay li gel kurên xwe û Ehmed jî li gel Reşo tenê man. Hinekî behsa bîranînê xwe yên berê, behsa dostaniya bav û kalên xwe kirin û zarokên wan jî guh dan wa û dostaniya bav derbasî kur dibûn.

Di dema sobheta bîranîna geş dibû, carekî Reşo deng ji xwe anî got: Bavo demê çûnê nêz e. Rêya me jî dûr e.

Li ser vê Zakay israr kir ku wê şevê mêhvanên wan bin, lê Ehmed got pezê gundiyan hene, ji xwe çend rojên mayî wê bibe zivistan bikevin mal ve. Ji wê divê van sê çar rojan em pez berdin çolê heta bûyî zivistan. Li ser vê Zakay nekarî tiştek bêje.

Li ser vê sobhet ma nîvçû ku carekî din temam bikin, Zakay got: Ez kurê xwe li gel we rêkim heta hûn diçin gund, direng e. Li ser vê Ehmed got: Na, em çawa hatin e em ê wisa biçin.

Tevî hemû israrên Zakay Ehmed tenê ji bo dostê xwe Zakay neşikêne rê da heta derketina gund kurê wî li gel bê. Li ser vê li hev kirin. Zakay û Ehmed baş hev dîsa himêz kir û xatir ji hev xwest. Piştîre jî Kurê Zayak Semyan li gel Ehmed û Reşo bi peyatî heta derketin gund hatin û dema li derketin gund wan jî xatir ji hev xwest û Reşo û bavê xwe siwarî hesp bû û ketin rê. Vê carê li gorî hatin hinekî din lezandin. Ji ber destê êvarê bû, ji bo pir direng jî nekevin û rê jî dûr bû; Reşo hesp lezand.

Ji ber lezê û dîsa tarîkaniyê neçar man ku di rê de li 2 cihan her yekê bi qasî nîv saetê rawestiya ku hesp bêhan xwe bide ku bikarin bilezîn. Piştî saet 10:00'ê şevê gund ji dûr ve dîtîni û hinek bêhna wan hate ber. Piştî gund dîtîni Reşo ji bo bavê xwe got: Va em nêzî gund bûn.

Bavê Reşo Ehmed: Temam kurê min, em hinek din hêdîtir biçin, me hesp felişand.

Reşo: Tiştek nabe, ev hesp kihêle tiştek pê nayê.

Di saet deh û nîvê (10:30'ê) gihiştin devê ketina gund.

Bavê Reşo di ketina gund de got: Reşo lawo em hesp nebin ji mixtar re hem silavek jî bidin.

Reşo: Temam.

Reşo berê hesp da mala mixtar û çendek pê neçû li ber derê mixtar sekinî

û li derî da. Mixtar derî vekir û ew ezimand hundir. Lê Ehmed ne rûnişt û tenê li ser lingan sipasdariyên xwe pêşkêşî mixtar kir û peyama Zakay jî ji bo wî şandibû gihandê.

Reşo jî hesp zîne wî jê kir û alif û ava wî danî ber û xwe gihand mixtar hê neçûyî, wî jî silav da mixtar. Piştî sobhete kurt bav û kur milê hev girtin û xatir ji mixtar xwest û berê xwe dan mal. Saet yazdê şevê (11:00'ê) gihişte ber derê malê. Berî bikevin malê dest û çavên xwe bi lingên xwe ve şûştin û wisa ketin malê dîtin ku Xatûn û Sitîxan çavên wan li deriyan bi xew ve çûne. Reşo di carekî de xwe li nava malê da ku wan şiyar bike. Li ser vê dayîka wî Xatûn û xwişka wî Sitîxan şiyar bûn û ew germ pêşwazî kir. Stîxan got: Xwarin amade ye danim hûnê bixwin an bêhna xwe bidin.

Reşo: Wele em westayîne jî lê tu danî em ê bixwin.

Sitî: Ser çavan, Reşo.

Sitî rabû lez û bez xwarina danî û bi hev re her yekê çend parî xwarin û ji ber westanê xewa hemûyan dihatin. Sitî sofre rakir û piştî şûşt bê ku çay vexwin hemû dest bi raketinê kirin. Siharê wê Reşo biçûba ber pez.

Piştî sê (3) hefte û şûnde baran û şiliyê lê kir. Du rojên ewilê baran baş lê kir û hêdî hêdî dinê sar bû. Gir û baniyên bilind gupika wan berfê spî kiribû. Lê hê derdorî gund û gund bi xwe berfê lê nekiribû. Mijê çiya girtibû. Çend rojek mabû ji Kanûna dawî re, her roja diçû şilî û berfê lê dikir û dinê sar dibû.

Ji wan rojan diyar bû ku wê zivistana wê salê dijwar û bi berf bidome. Wan rojên dawî ku tenê baran dihatin, zilam û ciwanan zend û bendên xwe hildabûn ku kêmekî din dar bînin ji bo şewata zivistanê.

Li mala Ehmedê Silêman û Xatûnê jî soba daran hatibû danîn, li ser bana dûyê sobê mîna tîrenên bi komirê kar dîkin, reş hildiçû jor. Wê rojê roja dawî bû ku Reşo li gel ciwanên gund çûbûn çiya daranînê. Ber destê êvarî her yekê barê qasî karî hilgirtin ên ker hebûn berê ker, ên hêstin an jî mehîn, hesp hebûn barê wan kiribûn û ketibûn pey hev. Reşo jî bi qasî kêrhatina xwe barê xwe yê dar baş kiribû û bi werîs baş girêdabû û dabû piştî xwe li nava rêzê ji dûr ve dixuya. Hêdî hêdî nêz bûn û her yek bera mala xwe çû. Reşo jî bi barê xwe ve gihişte ber derê malê û barê xwe danî cihê ku berê ji bo daran hatibû çêkirin dan û piştî kete malê.

Reşo piştî kêmek xwe dirêj kir û dema şivê hat û bi hev re ka xudê çî kiribû nesîb xwarin û li ber şibakeyê li ber şirşira baranê kûr û dûr mezand û difikirî. Wer difikirî bê ka wê ev zivistan kengê biqede û dîsa weke berê bikeve pêşiya bez û biçe zozanan.

Roj mîna dilopên baranê lez dihatin xwar û şiliyê cihê xwe ji berfê re dihişt. Berfê gund spî kiri bû. Bi sibehê re zarok li nava gund bi berfê

dilîstin û hinekan xwe li ser berfê dixîşikandin û mêran jî li ser banê xwe berfa ku ji nîva şevê ve barî temîs dikir û bi bangur digerandin. Reşo jî bi dengê zarokan şiyar bû û destpêk li şibakeyên malê re li derve nêrî, dît ku berf xweş dibar e. Serxwe ve hat û cilên xwe li hev da û çû derve. Kêmek bi berfê bi zarokên cîranan re lîst, heta sar bû û hate ji cihê daran hinek dar girt û kete malê. Dar birin xistin sobeya ku agirê wê kêmkir mabû.

Piştî jî çû aşxanê û li gel Sitî ku hê taştê nerakiribû, pariyek nan xwar û şûşeyek çay hilda û hate ber şibakê li zarokan û dûr meyzan. Hêdî hêdî çaya xwe vexwar û çendek bi ser ve çû Sitî jî hat li gel rûnişt û wê jî li zozanan nêrî. Ji bo Reşo got: Reşo keko wê bihar were ez ê bêm bêriyê li gel te.

Reşo: Xwişka min ka bila ev zivistan biqede, em ê bi hev re li zozanan tev bigerin.

Sitîxan: Baş e, lê divê em baş bigerin.

Dayika Xatûn jî ji aşxanê guhê xwe dide Reşo û Sitî û got: Ka bila bihar bê em ê we bibînin. Hûnê zû rabin biçin zozan an ne?

Reşo û Sitî carekî li xwe vedigerin û dikenin.

Hêdî li wî warî zivistan mal bar dikir xwe, dîsa berfê hê zû xwe ji gund kişandibû û li pal û pişt û girên jor, ji dûr ve li gund dinêriya. Lê dîsa jî dinê sar bû û şev bû. Şîv hatibû xwarin û her yek xwe dabû aliyek malê û li ber sobê xwe germ dikir. Xatûn bang li Reşo kir û got:

‘Dayê ka rabe hinek dar bîne, agirê sobê kêmkir bûye.’

Reşo: Temam, dayê.

Rahişt fenerê û çû heta cihê daran ber milek baş dar hilgirt û heta hat şil û pil bibû. Dar anî danî ber cihê pêlavan ku li nava sitlekê de danî û çend qurmik bir malve û xiste nava sobê.

Xatûn vê naberê bang li Sitîxan kir û got: Dayê Sitî ka rabe çaydan tije av bike bîne em danin ser sobê. Ji bo em çayek vexwin. Ev gotin bi kêfa Reşo hat û Ehmed jî got: Erê wele wê pir baş be.

Sitî bê ku gotinek bêje, hilda xwe rabû çû medbexê ji bo avê bixe çaydan dît ku av nemaye. Bang kir: Dayê va av nemaye.

Reşo bi vî dengî rûyê wî tîrş bû. Zanî ku ew ê biçê avê.

Xatûn got: Reşokê min ka biçê satilek av ji jêr bîne; dayê qurban.

Reşo xwe li vî nebihîstî kir, ji ber nû ji derve hatibû û şil bûbû, nedixwest carekî din biçê û li ser vî got: Bila Sitî biçê, ez niha hatim şil bûme.

Sitî jî got: Ê baş e ji xwe tu şil bûye, hewce nake ez xwe şil bikim.

Bû nîqaşa Sitî û Reşo û xirecira wan. Li ser vî bavê wan Ehmed got: Rabe

Reşo tu zîlamê malê ye, tu biçê. Ji Sitî bigere, ji xwe ew newêre biçê.

Bi van gotinan re Reşo hilda xwe û got: Ka Sitî wê stlê bide min.

Sitî bi devkenî sitila avê da Reşo û weke henekê xwe pê bike, peyre

dikeniya. Her çendî ev li xweşa Reşo neçe, lê Reşo dizanî wê çawa tola vê rake. Reşo lez çû xwarê sitila avê tije kir û hilkete jor. Dema Reşo av anî jî Sitî li aşxanê bi halê wî keniya. Dîsa jî Reşo deng nekir.

Reşo bêdeng çû ber sobê û xwe da agir ku germ bibe, cilê ser şil bûyî ji xwe kir û xwe li nêzî sobê dirêj kir. Sitî jî av xiste çaydan û anî danî ser sobê. Çendek çû, Reşo got: Sitî ka rabe av keliya çayê çêbike.

Sitî li ber bû dayika wan çayê çê bike, lê Reşo her dengê xwe bilind kir û dubare got: Sitî rabe çayê çêbike.

Sitî li ber vê neçar ma ku biçe çayê dem bike. Piştî çay dem kir û şûşe anî danî ber sobê. Reşo dîsa nasekine û dîsa got: Sitî ka çayê dagire.

Sitî xwe lê aciz kir û got: Min ça dem kir û anî. Divê tu ça dagirî.

Reşo: Deng nekir û dîsa got: Sitî ka wê çayê dagire, hinavê me germ bibe.

Wê navberê dayik û bavê wan bi xew çûbûn. Reşo jî dixwest dayik û bavê wan bibihîse. Her dengê xwe bilind dikir. Dîsa bû dengê wan û qelebalixî.

Bav Ehemd: We xêr e hûn bela xwe li hev didin.

Reşo: Bavo ça hazire, Sitî wê ça dagire em vexwin.

Reşo ji vê yekê dixwest sûdê bigire xwe jê rizgar bike.

Bav Ehemd: Ê de ka dagirin em vexwin.

Reşo: Dê Sitî dagire.

Dawiya dawî Sitî neçar ma ku çayê dagire û bide hemûyan.

Ev jî Reşo têr nekir, Reşo çavê wî li berûyan bû ku li ser sobê bên sorkirin.

Reşo bi dengê bilind ku her kes bibihîse got: Erê dayê ew berûyên me yên me ser sobê sor dikir hinek mabûn, li kû ye Sitî biçe bîne li ser sobê sor bikin, da em bixwin.

Dayîk Xatûn: Sitî here aşxanê, li gel cerê avê kîsê li erê hinek mabû, biçe bîne ji bav û birayê xwe re.

Sitî ma wê çi bêje, tiştî bêje nabe. Ji ber wê hema rabû çû anî. Danî pêşiya

Reşo. Reşo got: Te anî danî pêşiya min çi dane ser sobê.

Dîsa bû qelebalixa wan. Bav Ehemd got: Dîsa we xêr e vê şevê hûn rehet narûnin.

Reşo: Bavo Sitî bila berûyan dane ser sobê.

Sitî: Ez nikarim destê min şewite.

Reşo: Na wele naşewite, dema dixwaze naşewite, lê ku ez dibêjim dişwite.

Vê carê dora ken a Reşo bû, Reşo zêde nedikarî baxive ji ber ken.

Sitî: Va Reşo ji ber min wisa dike û dikene.

Vê carê dayika Xatûn ket navberê û got: Xem nake keça min, ji bo birayê xwe dane ser. Tiştek nabe.

Dawiye Sitî neçar ma berû danî ser sobê û her yeka qeliya jî paqij kir û li dayik, bav û Reşo parve kir. Ew şev wisa bi xirecirî derbas bû.

Serma zivistan qediya, daran piştken xwe hêdî hêdî vekirin û gir û baniyên dûr jî ji keskahiye dixuyan. Gul û şenkahiye nîşana biharê çavê mirovan dibirqandin. Ew çend hefte bû Reşo pezê gund dibir derdorî gund diçêrand.

Dema çûna zozanan hatibû. Gundiyên xwe berhev dikir biçin zozanan. Ew demek bû şivan çûbûn zozanan û kon danîbûn. Bêrîvanan jî vê carê bi girseyî berê xwe dan zozanan. Sitî û dayika xwe Xatûn jî li gel bêrîvanên gund berê xwe dan zozanan. Meşa nêzî çil deqeyan (40) rê hebû heta digihîşte zozanan. Rê ne pir rast û bi girûban û newalan mirov hildikişiya ser çiya û navsera çiya zozanê gund bû. Destpêkê bêrî diçûn û pezê xwe didotin û piştê vedigeriyan. Piştî bihar tam xweş bû û demê zana pez û şîr zehf bû. Ji bo bêrîvanan jî kon li zozan hatin danîn.

Dema pez dihatin zomê bêrî diçûn pezê xwe didotin û şîr û penîrên xwe hemû li zozan amade dikir heta vegeirê li wir dima.

Ew demek dirêj bû Reşo dil dabû bêrîvanekê, lê cesareta wî nebû ku xwe li vê keçikê bihesîne. Bîra gotinên xwişka wê Sitî hate bîrê ku dema biçin zozan wê li zozan bigerîne. Reşo xwest gerandina xwişka xwe weke fersendekê bikar bîne û bikare derdê xwe ji bo wê vebêje û hel çareyek ji bo wê bibîne.

Çend rojek wisa ser ve çû, Reşo li ser bêriyê bû. Dîsa ew keçik hate li ber borî û silavek nazik da Reşo û kete rêza bêriyan. Tê bê qey berfa kêlê ku çawa roj lê dide dihele, Reşo jî wisa serhev de qelibî ket. Bêrîvanan tev kenê xwe lê kir. Reşo ji ber vê kêmek ber xwe ket. Lê ew keçika li wî biyanî qet nekeniya. Ew hinek dilê Reşo rehet kir. Xwişka wî jî piştê hat û kete rêzê û çû ber wê keçikê, rûnişt rêza bêriyê.

Bêrîvan pez dotin û şîrê xwe birin her yekê konê xwe. Di wê navê de jî Reşo gotibû xwişka xwe ez niha ji bo demekê vala dimînim wê şivanên din bi pez re mijûl bibin, em li zozan bigerin. Sitî jî gotibû ez şîr bigihînim gel dayika xwe wê vegere.

Sitî dema şîr dibe kon ji bo dayika xwe dibêje: Va ez çûm Reşo wê min li zozanan bigerîne.

Dayîka Xatûn: Kiçê neçe em şîr bikelînin û bixin penîr piştê.

Sitî guh nade û bi bez diçe gel birayê xwe Reşo û diçin li zozanan digerin. Reşo bi qasî saetekê zêdetir li hemû zozan û kaniyên li zozanan digerîne. Bere vê yekê jî sobhet dikin û herî dawî li binê darekî dirûnin. Sitî birayê xwe baş nas dike, zane derdekî wî heye. Sitî got:

‘Bîra te xêr e derdekî te heye, tu nexweşî. Rengê te ne pir xweş e.

Bêrîvanan gotin li ber serbêriyê ketiye erdê. Çi bi te bûye?’

Reşo gotinan serve binve dike, destpêkê di gotinê de du dil dibe.

Sitî dîsa got: Ez xwişka te me, tişteke hebe bêje.

Li ser israrên Sitî Reşo radibe derd û kulên dilê xwe yên li ber wê keçika lê biyanî vedike.

Sitî destpêkê lê dikene, lê piştî guhê xwe baş dide yê.

Sitî çend bi birayê xwe re bi xirûcir be jî di rastiyê de pir hez jê dike û girêdayî ye. Ji bo vê, vê mijarê cidî digire û heta dibêje ez hinek xwe nêzîk bikim ka wê çawa be. Li ser vê herdu vedigerin cihê kon lê. Reşo diçe ber pez.

Çend roj wiha diçe, di vê navê de Sitî xwe nêzîkî keçikê dike û keçikê jî nas dike. Lê naxwaze hema carekê bikeve nav mijarê. Demekê hevaltî li gel hev dikin û li ser bêrî û dîsa mijarên dixwazin pê baxivin, diaxivin.

Reşo jî ji dûr ve li wan dimeyîne. Dixwaze tişteke jê fam bike lê cireta wî têra wê nake. Şivanên din jî lê dikevin gumanê ku tişteke bi wî hatiye. Weke berê baş şivanî nake. Dîsa her mîna ku gês bûbe. Şivan nizanin agir girtiye dil û hinavan. Keçika lê biyanî hiş ji serî buriye. Weke mendeşan digere. Lê dîsa jî zêde naxwaze vê bide nîşandan. Lê dîsa jî ji aliyê derdor ve ferqek derdikeve.

Her çendî hevalên wî pirs jî jê dikin, lê Reşo bi mijarekî din ve dide girêdan.

Çend roj diçe Sitî piştî bêrîvan belav dibin ji bo Reşo dibêje: Tu zanî navê wê keçika te dil dayî çiyê?

Reşo: Na

Feqîro ji kû nas bike, tim şivan bû. Bi dinê ve bû.

Sitî: Ew keça Hecî Evdiremanê Seydê yê ji mala Merqem in. Navê wê Zahîde ye.

Reşo: Ji ber xwe ve dibêje Zahîde. Çiqas navek xweş e.

Sitî: Ez li gel keçikê demeke daxivim. Keçek pir baş û bi edeb e. Heman demê kêrhatî û jêhatî ye jî.

Her ku Sitî methê keçikê dide rûyê Reşo geştir dibe û çelekgir dibe.

Piştî radibin Sitî diçe kon û Reşo jî diçe ber pêz. Tê bê qey Reşo ne ew Reşoyê berê ye. Ne li erd ne li esman hedarî têtê. Ne diweste, ne rûdine tê bê qey wê bifire. Reşo hîs dikir ku dilê keçikê jî li ser wî heyê.

Sitî bûbû navbeynkarê Reşo û Zahîde. Gotinên wan digihandin hev û kêr jî ber cireta Reşo hebû car li ber serbêriyê bi hev re daxivîn. Demek dirêj wila dom kir. Heta herdu baş hev naskirin û li hev qanebûn ku dil dane hev.

Hêdî hêdî bihar ber dawî diçû çend hefteyek mabûn, bihar biqede. Bêrî xwe li hev didan biçin mal, hinek çûbûn û hê jî kêr mabûn. Yek ji mala mabûn jî mala Hecî Evdirehmanê Seydê bû. Wan rojan bêrî pir kêr

mabûn, ev jî ji bo Reşo derfet bû ku cara dawî li gel baxivin. Li serbêriyê Reşo û Zahîde hinek gel hev axivîn. Reşo got: Wê dawiya me çi be. Wiha ez şivan û zû bi zû em ê êdî hev nebînin.

Zahîde: Xudê kerîm e. Dilê me têrê dike ku em hev nebînin, lê em hev hîs bikin. Nebe jî ez û Sitî em ê bi hinceta geya bên van gir û banan em ê hev bibînin.

Sitî jî du gavan ji wan dûr dikiya. Dixwest wan bîne şermê. Sitî dizanî ji ber çi dikene. Lê Zahîde û Reşo baş jê dernedixist. Tu nebêje Sitî piştî demekê vê ji bo dayîka xwe gotiye hal û mesela Reşo û Zahîde. Xatûn jî vê yekê ji bavê wan Ehmed re gotiye, lê Reşoyê evdal ha ji vê tine.

Sitî dixwaze dema dayik û bavê wan çû gel Hecî Evdirehmanê Seydê axivîn û li hev kirin, mizgîniyê bide Reşo. Lê ev nebû. Piştî çend caran Ehmedê Silo li zozanan çû konê Hecî Evdirehman bi wê mijarê lê li hev nekirin. Demek zêde pê neçû hemû vegeriyan gund. Sitî ev jî, ev mesele hê ji Reşo re negotiye, diçin bixwazin lê hê gotina erênî negirtiye. Sitî dayîk û bavê xwe gotiye, heta gotin bila em ê nû bêjin Reşo. Ji bo wê wan jî tiştek negotin û wisa ji zozanan hatin xwar.

Reşo wer dizane ku piştî demekê vegeriya wê mijarê ji bavê xwe re bêje, nizane Sitî hema bêje dawî li meselê aniye.

Piştî vedigerin malê, yek du hefte şûnde Ehmed, Xatûn û Sitî li gel mixtarê gund Xelîlê Îsiv û yek du kesên din digirin gel xwe û diçin mala Hecî Evdirehmanê Seydê. Ehmed zane ne mixtar be, wê karê wan zehmet be û wê Hecî Evdirehman bi hincetên cuda wan dest vala bizivîrîne. Ji bo wê ew cimaete da gel xwe û bi taybet mixtar bi vê gelek kêfxweş bûbû.

Mixtar baş Hecî Evdirehman nas dikir. Ji bo wê ew hinek di vê mijarê de ji xwe bawer bû ku wê vê carê Zahîde ji bo Reşo bixwazin.

Cimaet hemû ketin pey hev li deriyê Hecî Evdirehman dan û hecî derket derve û ezimand di mal de. Hecî jî dizanî wê her rojekê li Ehmedê Silo li derî bide, lê nedizanî wê kengê û bi vî rengî bê. Hecî vê carê asê mabû.

Welhasil ketin hundir û çende rûniştin, kurê hecî Evdirehman Silêman ça anî ber mêhvanan gerand. Cimaetê li gel çaya xwe dest bi sobhetê kirin, heta çaya xwe vexwarin û dawiyê mixtar dest bi axaftina esasî kir.

Mixtar Xelîl: Birayê Hecî Evdirehman tu zanî em bi çi ve hatî.

Hecî Evdirehman: Belê, hûn xêr hatî ser seran û çavan.

Cimaet: Ser seran û çavan xêr û silamet.

Mixtar Xelîl: Birayê ezîz em xwazgîniyên keça te Zahîde ne ji bo kurê birayê xwe Ehmed, Reşo. Em hez dikin ku xizmatiyek baş û qenc li gel hev bikin.

Hecî Evdirehman gotin vî alî da wî alî da xwest, hincetek ji vir anî hicetek

ji cihêkî din anî û got: Keca min biçûke, ez naxwazim bidim kesekî şivan. Mixtar û cimaetê gotin ku ew hemû Reşo nas dike ku xortekî çelekg û jêhatî ye. Dîsa di tengavî û firehiyê de li gund destê her kesê girtiye. Çima tu wisa dike.

Hecî Evdirehman dawiya dawî qane bû ku keça xwe bide Reşoyê Ehmedê Silo.

Mixtar Xelîl got: Hecî bila dilê te nemîne. Reşo ne weke kurê Ehmed weke kurê min e. Ez jê bawer û keflî im.

Hecî Evdirehman: Mala we ava xudê ji we razî. Înşallah wê xizmatiyek qenc û baş be heta mirinê.

Mixtar Xelîl: Ka qelenê keça te çiyê. Gelek tişan nexwaze. Tu halê me tevan zanî.

Hecî Evdirehman: Behsa parçeyek zevî û dîsa 15 berxên salê kirin.

Mixtar li cimaetê zivirî û got: Birayê Ehmed ka tu çi dibêjî.

Ehmed: Xudê bira ev a hecî dibêje, min pê çênabe. Ji xwe parçeyek erd min heye. Dîsa hemû 20 meh heye.

Mixtar Xelîl: Hecî ka destê xwe bide, halê te xweş. Pêwîstiya te ne bi erd heye ne jî bi berxan.

Lê hecî di ya xwe de israr kir. Piştî xirecîrekî dem kurt herî dawî bi xatira mixtar û cimaeta hazar li ser 10 berx û darekî gozê ya li baxçeyê Ehmedê Silo de li hev kirin. Yanî qelenê Zahîde bû 10 berx û dara gozê.

Rabîn cimaetê li wir fatha xwe gotin û bi kêfxweşî ji mala Hecî Evdirehmanê Seyê derketin.

Vêca ma ku rojekê bang li Reşo bikin û bikarin daweta wî bikin. Wê demê weke îro dirêj nedibû. Piştî xwestinê diçûn xemla bûkê lê dikirin û dibirin.

Mixtar Xelîl ji Ehmedê Silo re got: Ehmed bira va me keçik xwest tu jî karûbarê xwe bike, çi pêwîst bike ez li vir im.

Ehmed: Saxî bî, mala te ava. Xudê ji te razî be.

Mixtar Xelîl: Dema te xwe amade kir, bêje min ez yekê bişînim cihê Reşo heta me dawet kirî.

Ehmed: Temam.

Êdî bihar diqediya pez ji şîr ketibûn û berxê wan jî mezin bûbûn. Rojekê Ehmedê Silo diçe gel mixtar û diêje: Mixtar ka em çi bikin. Reşo şivan e. Me keç jî ji Hecî Evdirehman xwestiye. Divê êdî em dirêj nekin.

Mixtar Xelîl: Rast e, Ehmedê bira. Ez sibe yekê rêkim şûna Reşo bila bê.

Ehmed: Temam

Sibehê zû mixtar kesê amadekirî li hespê mixtar sar bû û berê xwe da çiya. Di saetên ber nîvro gihişte cihê pez lê mixel hatî. Lez bang li Reşo kir ku mixtar gotiye bila ecele bê. Tiştê xwe jî gel xwe bîne. Reşo hay ji felekê

tine. Wer dizane ka çi bûye, ka çi kiriye mixtar wisa ecele bangî wî dike. Hema tiştê xwe dide hev, xwe hemû tişt jî çeneyê wî yê şivanî û cilên wî bûn, bê ku xwe mijûl bike li hespê mixtar siwar dibe û xwe davêje rê. Rêya 5-6 saetan dike 3 saet hingê disekine li ber derê heta digihêje ber derê mixtar.

Reşo xwe ji hesp tavêje xwarê û diçe mala mixtar. Mixtar li hewşê rûniştiye. Reşo bi nefestengî xwe digihîne mixtar.

Mixtar radibe û dibêje: Kuro lawa qey tê bêjî tu fetisî. Min got zû bila bê ne got bila bifirî.

Keniya.

Reşo: Çi bû mamê mixtar te ez ecele xwestî.

Mixtar Xelîl: Tişt nîne, ka rûne nefesek hilde. Ka avek bînin ji Reşoyê min re.

Av hat Reşo ava xwe vexwer û bêhna xwe da. Mixtar Reşo girt gel xwe û berê xwe dan mala Reşo. Reşo hê tiştek negotiye. Li gel mixtar dimeşe, her ku nêzî mal bû. Tirsê xwe li dilê Reşo da. Reşo ket hest û xiyalên ecêb ku tiştek li mala wan an dayik, bav û xwişka wî hatibe. Lingên wî sist dibûn û gav jê çênedibûn.

Mixtar ê ev dît got: Reşo lawa çi bi te bû, tu êdî nikarî gavan bavêjî. Mixtar ha jê nîne ku Reşo hay ji meselê tine, dema vegeriya mal wê ji bo wî bêjin.

Taliya dawî gihiştin malê. Bavê Reşo li ber derî ew keremdarî mal ve kir.

Hê Reşo hay ji tiştekî tine. Reşo lê dinêre her kes aram e, tiştek tine. Di hişê xwe de difikire gelo çi bûye ku van wisa min ecele xwestibe mal.

Dema mixtar û bavê wî daxivin, xwe digihîne aşxanê ji Sitî re dibêje: Erê çi bûye wisa mixtar bangî min kir.

Sitî bi ken dibêje: Nizanim.

Reşo ji dayika xwe dipirse, Sitî pişt ve îşaret dide ku nebêje. Dayîka wî jî dibêje: Nizanim, dibe karê mixtar bi te hebe.

Reşo bê ku encamek bigire diçe gel mixtar û bavê xwe rûdine.

Xwarin amade dibe, sofere tê danîn û bi hev re xwarin tê xwarin û sofere ji erdê tê rakirin. Çay jî tê kes tiştekî nabêje. Tebata Reşo nayê.

Piştî çayê dawiya dawî mixtar dibêje: Reşo tu zanî çima min bang te kiriye.

Reşo: Na wele mamê mixtar nizanim.

Mixtar Xelîl: Min bihîstiye te dil daye keça Hecî Evdirehmanê Seydê.

Reşo: Xwe şermê ve dibe.

Dema ku Reşo çûbû, aşxanê bavê wî ji bo mixtar gotibû Reşo ha jê nîne ku me Zahîde ji bo wî xwestiye. Ji bo wê mixtar jî dixwaze henekên xwe pê bike.

Mixtar dîsa ji bo Reşo got: “Em biçin keça Hecî Evdirehman ji bo te

bixwazin.

Reşo ji şerma deng nake. Reşo di halê xwe de dibêje ev ji bo vê min xwestine ku henekan bi min bikin. Li Sitî dinêre û awirên tuj lê bê dike ku Sitî ji bo wan gotibe.

Demekê wisa sobhet dewam dike, dawiya dawî Ehmedê Silo dibêje: Bela xwe li kurê min nedin. Kurê min bixwaze em ê biçin bixwazin.

Ev yek dilê Reşo xweş dikir.

Ehmed got: Heta em naçin naxwazin, me xwestiye jî û dane me jî.

Bi vê gotinê weke tu pêlek ava cemidî li ser Reşo bikî. Di cih de ciniqî. Qet ne li benda vê yekê bû. Wer dizanî hê henekan dike.

Bavê wî got: Kurê min em henekan nakin, Sitî her tişt ji bo me got, me jî li gorî wê heta ku em nexwazin ji bo te nabêjin. Herî dawî li gel mamê te mixtar em çûn me xwest û da.

Bêhn li ber Reşo fireh bû û nefes stand. Reşo pir kêfxweş bû. Qet ne li benda vê yekê bû.

Mixtar got: Baş e ser xêrê Reşoyê min, pîroz be. Ji xwe me hinek kamade karî kiriye. Yên mayî jî di nava vê hefteyê de hel bike û roja qediya jî em biçin bûkê bigirin.

Reşo piştî hate ser hemdê xwe got: Temam mamê mixtar.

Wê şevê xew bi çavê Reşo neket heta bangê sibehê. Sibehê Reşo çend meh û li gel çend berxan da pêşiya xwe û çû bazarê.

Li bazarê silav dîsa mîna her carê li dostê bavê xwe Zakay rawestiya û mizgîniya zewaca xwe li wî kir.

Zakay bi vê pir keyfxweş bû got: Pîroz be, serxêrê. Pirsavê Reşo kir.

Reşo: Saxbî nexşe li kurê te, bavê min jî baş e.

Zakay: Saxbî, her baş bin.

Reşo piştî navberekê xatir ji dostê bavê xwe xwest û kete bazarê pez hemû firotin û çû bazarê tiştên pêwîst hemû yeko yeko girt. Cilekî Kurdî yê herêm li gorî xwe bi rengekî şînê tarî girt û kete ser rêya malê.

Di nava sê çar rojan de hemû karê xwe qedand û amadekariyê dawetê li gund dihate kirin. Şevê sibehê biçin bûkê bînin. Dayîka Xatûn li gel Sitî û çend jinên serwest berê xwe dan mala Hecî Evdirehmanê Seydê û dest û serê Zahîde hinekirin û xemla wê lê kirin.

Meydana gund hatibû xemilandin û pez hatibûn serjêkirin û qoçxaneyên xwarinê li ser agir dikeliya. Reşo jî hespê mixtar girtibû û baş xemilandibû. Hevsarê hesp girtibû û li pey wî jin û zîlam xwe dabûn hev qêr dikirin stranan heta ber derê Hecî Evdirehman çûn.

Jinan bûk baş xemilandibû û husin û cemala wê lê kiribûn. Piştî bûkê destê dayîk û bavê xwe maç kir û ji malê derxistin. Li devê derî Reşo kefiya ser

bûkê rakir, tê bê qey heyva kamil a çarde şevî ye. Rûyek esmerî û girove. Çavê wê mînas sêtran diçiristî, burhê wê mîna bi qelem çêkirî reş û tenik. Hinarikê rûyê wê sor mîna sêvên gihayî. Lêv mîna şekirê hus û hemayê. Kiras û fistanekî kesrewî li bejnê kirine, li ser noqa wê ya zirav kemberek ji mohriyên renga rengî ku neqşê çûk û gula li ser hatî pêçan. Lewendiyên spî li zendan hatî pêçan. Bejnek zirav tê bê qey taya bîşengê bilind û ciwan li ber bayê dihejiya. Li desta çotê bazina û li guha jî guhar. Xizêm li difinê û li gel deqên li çena wê xudêtiala husin û cemalek dabû ser carekî din Reşo dil ketibûyê.

Bûkê jî bi çavê şermînî li Şêro nêrî, di çavê wê de tê bê qey Rostemê Zal e. Bejnek zirav û bilind. Ruyek gewr û zirav û tenik. Çavên xûmarî ku şewhetê li mirov dişkîne. Li bejna cilên herêmî şal û şepik pêçayî. Por reş û tilî zirav, bejneke zirav a taya rihanê bû.

Axirê bûk siwarî hespê kirin û Reşo jî hefsa girt li ber stranan heta meydana gund çûn. Meydana gund ji gundiyan tije bûbû. Dengê dihol û zirnê ji gundên derdor jî dihate bihîstin. Zarokan li nava govendê dibezîyan. Zilam û jinên ku bi cilên herêmî bejna xwe pêçayî mîna mêrgek biharê bi kulîlkên renga reng xemilî bûn. Mêrên ku şal û şepik li xwe kirî kefiyên cemedanî li serê xwe pêçayî govend digerlandin. Jin jî ne kêrî mêran bû. Bi cil û rengên xwe dîsa toz ji meydanê radikir.

Heta ber êvarî gundiyan li ber dihol û zirneyê û dîsa dengbêjiyê govend gerandin. Piştê jî Reşo bûk li hespê dîsa swar kir û anî ber derê malê. Li gorî edet û kevneşopiya wan divê dema bûk berî bibim mal ve, cerek zexîre, şekir, goz, mehwîş û tiştên wekî van dixinê li ber lingê bûkê dişkînin. Dema bûkê bibim mal ve, dayika Xatûn cerî li ber lingê bûkê dişkîne û zarok xwe li erdê didin ji bo şekir, goz û mewîjan kom bike. Bûk dibin mal ve, li meydana gund jî li ber dihol û zirnê dawet heta destê merxebê lê didin û piştê jî li meydana gund xwarina dawetê tê danîn û her kes xwarina xwe dixwe û bi kêfxweşî berê xwe didin mala xwe....

Weysî Tallî

Hêvî

Demjimêr 02.00 ‘ şevê derbas dikir. li ber dengê barana hêdî hêdî û gurme gurme brûskan Kurdistan pirtuka xwe ya ku bi hezaran zehmetiyan peyda kiribu dixwend. Di pirtukê de çîroka dû gerillayên berxwedêr ku bi rojan bûn ji hevalên xwe qutbuyin pir bandori li ser kiribu. Ev cara dûyem bû disan wê pirtukê “Awaza bilirê” di xwend .Kurdistan keçek bedew mîna navê xwe û welatê xwe bedew bû kû ji ber zilm û zordariya li herê mê , malbata wê ji mîna bi hezaran malbatên din yê kurd neçar bûbûn berê xwe bidin metropolên Tirkiyê. Her çiqas malbatê navê Kurdistanê lê kiribe ew keça ku navê welatê bûheştê lê ,jiber qedexeya heyî li derdor weke Delal dihat naskirin û gazîkirin. Delal li zaningehê beşê dîrok dixwend û di refa lê dima de kesek nas nedikir tenê ciwanek ji Amadê bi navê Baran nasdikir kû wi jî beşê sosyoloji dixwend û wisan her dû di navbara dersan de bi hev re di gerîyan û nîqaş dikirin.

Delal digot;

Baran tû di zanî ev bû cara dûyem ez pirtûkek dixwinim û bandorek mezin li ser min çêkirîye.

-Kîjan pirtûk?

Pirtûka jiyana dû gerillayên azadiyê kû nezi 90 rojan ji hevalên xwe qût bûne û qala serpihati ya wan dike.

-Navê pirtûkê çî ye?

-"Awaza Bilûrê" ye.

Tû di zanî Baran di beşê ez dixwinim de dirok berovaji tê nişandan tenê dewleta dagirker pesnê pêşiyên xwe dide. Lê belê ji lêkolîn û pirtûkên ez dixwinim ez wan ji xwere esas digrim, gelek nivîskarên Kurd pirtûk li ser dirokê nivîsandine û ez herî zêde giringiyê didim wan pirtûkan û pirtûka heval Qasim Engin dîroka Kûrdistanê dixwinim û di odeya ez lê diminim de jî bi tipên mezin min gotina Reber APO ya dibêje "Dîrok di roja me ya îro de, em jî di destpêka dîrokê de veşartî ne " nivîsandi ye. Berê em ji Kûrdistanê koçberî metropolên Tirkiyê'yê bibin li cihê em lê diman de nasina min ya çend hevalan hebû. Ji min re hertim qala jiyana hevalan dikirin û min jî hertim digot : ‘Xeyalek yê min heye rojek xwe bi gihinim çiyayên Kûrdistanê.’

Tû di zanî Delal ji ber çalakîyên kû me di 15'ê sibatê roja komplaya navnetewî ya li ser reber APO kiri de hinek dimenên me ketine destê polisan û hinek xwedevan li zaningehê me dişopinin polis li pey me ne divê em bi awayek baş tevbigerin.

Êdi demjimêr 04:30 êvarê derbaz dikir. Delal û Baran xatirê xwe

li dibistanê ji hev xwastin û Delal ber bi cihê xwe ve kete rê ji ber qerebalixiya trafikê heya gîha cihê xwe demjimêr bû 07:00 , bi lez dergehî odeya xwe vekir, dest û çavên xwe şuşt ,berê xwe da odeya xwe ya xebatê . Dîsa kûr û kûr hiziri mîna teyrêbazeki berê xwe dida çiyayên Kûrdistanê. Ji ber ewqas kûr hiziri bû bi dengê telefûna Baran nehesîya bû . Ji carekê ve bidengê telefûna Baran hesiya û dit kû Baran çar caran lê geriya ye.

-Çi diki delal?

- Başim ez rûdinê. Tû çi diki çawani?

- ez jî başim spas. Delal tû di zanî polisan li ser gelek malên havalên mede girtinê û xistnê bin çavan. Divê em rêyekê bibinin û xwe gihinin welêt.

-Temam.

Delal bi lez û bêz dest avêt çenteyê xwe û çend pirtûke xwe li gel hinek wêneyan xistê û ji odeya xwe derket. Derengiya şevê carek din bi telefûnê rê Baran're kete peywendîye û Baran navnişanek dayê ji bo biçi cem wan. Dema kû Delal gîha cihê kû Baran jê re gotîbu destê xwe li zila dergeh da keçek bi navê Jiyan dergeh vekir û kete hundir. Malbata Jiyan ji ber derengiya şevê hemû nivistî bûn. Jiyan Delal'ê bir odeya xwe û Delal'ê bûyarê hemû ji Jiyan'ê rê got . Her wiha ji wê xwast kû wê bigîhinin Kurdistan'ê. Jiyan'ê je rê got : 'Niha tu westîya ye hinek birazê siharê emê bi axivin.'

Wê şevê cihê Baran hatibû zanin , polisan li ser cihê wî de girtibûn , ew xistibûn bin çavan û şandibûn mudûrîyeta polisan.

Dema siharê xebera Delal ji ve bûyerê çedibe, pir xemgin dibe û ji malbata Jiyan arikarî dixwaze. Ji bo wê gihandina welêt malbatê soza arikariyê dane û gotine : "Mirovek yê me ajokare û li ser xetê dixebite wê ew te bi gihîni welêt.'

Cihê berê yê Delal lê dima hatibû zanîn û polisan biser mala berê têde dima de girti bû. lê Delal ne li cihê xwe bû polisan di malê de tenê hinek nivis ditibûn.

Li mudûreyeta polisan Baran di odeya lêpirsinê de ji aliyê du polisan ve dihat lêpîrsînkin. Di navberê de dosyaya Delalê jî danin li ser masêyê ji û li Baran meyzekirin. Li ser dosyayê wêneyê Baran û Delal hebû.

Polisan çavê xwe ziq da Baran û jê pirsî; ev kî ye?

Baran tirsek û xovek ket nava dilê wiû got; ev hawala min ya zanîngehê ye...

Polis weke ku bawer nekiribin jê pirsek ditir kir;

-li gori belgeyen li ber destê me têkiliya we bi rêxistinê re heye.

Baran got; em xwendevanin û tevli xwepêşandanên demoqratik dibin ger ev sûc be wê demê divê tevahiya xwendevanên zanîngehê hûn bixin bin

çavan . Em neheqîya heyî napejirênin û li dijî rejima heyî mafê xwe yê herî demaqratik bikartênin.

Polis xwe nebihisti kir û got; me di odeya hevale te lê dima de bi tipên mezin nivisa "dîrok di roja me ya îro de û em ji di despêka dirokê de veşartine" û nivîsa "Hêvi ji serkeftinê mezintire" gotinên Abdullah ÖCALAN di odeyê ve hatiye dîtin.

Baran axaftinê xwe kom kir û li ser çavên polis meyze kir û got; Çawa di vi welati de nivisên Che, Gandi, Deniz Gezmiş û bi sedan kesên din li ser diwaran heye emê ji nivisên Rêbêrê xwe li her derê binivisin û nivisên Rêber APO ji xwere esas digirin . Di berdêla wê de girtin ji hebe,mirin jî hebe. Mina kû hevalê Mazlum Doğan gotî "Berxwedan jiyane".

Di van rajan de Baran di bin îşkenceyên giran û di hûcreyek yek kesîde dihat girtin.

Delal jî di riyên cûda re xwe gihandibû Kûrdistanê û ji bo na çiyayên azad ketibû rê. Piştî gelek zehmetiyan xwe gihandibû cem hevalan. Hevi û xeyalên Delal bi cih hatibû.

Êdi bi ser tevlibûna wê re 8 meh bi keyfxweşî, rêhevaltiya rast û rihê hevaltiyê derbas bibû li çiyayên azad . Delalê mîna teyrêbazeki bi bask dibu û li tevahi herêmê digerrîya. Di wan rojan de xeberek xweş jî ji havalê xwe Baran girtibû kû cem girtiyên siyasi di ma û silavên xwe ji Delalê re şandibû. Vê yekê Delale gelek kefxweş kiribû û ji havalên xwe yê gerilla re qala rêhevalê xwe Baran di kir.

Mihemed Kara

Zimanê Kurdî

Soranî

- Helbest -

قەومى حەقەن

مەن جەم داوھ لەمەمومى بىتەقەتەن
 شەرتەبەئەم و روح و دەلتان فەداکەم
 ھەمو ئەزوت و انام کەم بەساقەتەن
 بۆیە کەردەى کەم بانگەوازى ئەزادى
 ئەى گەل و ھەرن کەوان ئەقەول و قەلەتەن
 جەن دەن سەلە دان شەتەن بە زەلەلە
 بۆسەتە ئەکەش بى کەنە ئەئەش ئەقەلەتەن
 گەرفە ئەربەن بۆ دەنگەى لەبەتەى حەق
 ئەواش ئەواش لەن او دەجەى خەرتەتەن
 کەنەتەن بۆ ئەزادى نەشتەى مەنەتەن
 جەقەمەتەى نەمەلە و درەو تەن
 کەرسەتە خۆش کەى مەجەلەس بەدەوژەن
 لەن او دەجەى جە کەلەتەرو جەتەتەن
 پەنەپەرن دەزە زەلەم و خەنەتەن
 سەشەوژەن لەبەردەم پەلەکانەتەن
 ئەوان بۆنەو بۆنە بەخەمەنەتەن
 لەن او دەجەى ھەمو کەى فەسەفەتەن
 ئەو مەن دەى مەن بزانەم جەشەقەى خەدەش
 ھەجە کەمەتەن قەبەولە نە نەزەتەن
 ئەکەم شەرتەى دینەدارەى خەپەرسەتەش
 دەلەنە ئەبەى داگەى رەگەبەى خەکەتەن
 لەو خەکتە پەلەدەو داگەى رەگە
 زۆرەسەو دە نەئەو پەوژەو نەزەتەن
 نەى کەنە جەدەلەپەنەو نەشتەى مەنەتەن
 بۆخەوای خۆشەتەن نە قەوڵەو ھەفەتەن
 کەدەبەنە ھەمو کەرى خەدەى
 پەلەجە ئەسەو شەرتەى نەو کەردەسەتەن
 بۆىە دەبەتە ھەمو مەن بى پەئەزەن
 فەدەبەکەى رەو بۆ جەشەقەى نەشتەى مەن

Dildare Xak 1

ئىتربەسە گەلى باشور

م.مژئی له مژئی څخه متری مه چبور
 دواپه رده ی شمرم بدرن
 ئی تر سر مره هل دهن ږاپه ږن
 دمبابه سبئ ش ی نو گری ان
 دام هن شن دمست هو و هجان
 چاوړی مه کهن له ممو له موه
 هی مه ت بدمو خو ت دهر که هو
 دمبابه سبئ دال خو مخه ی آل
 بئ زارن مېون له ی اش به مال
 نه همره ت بکهن له خ ی ان مه
 درموز موس و آل و ئی هان مه
 ئ اش به مال و خاک فېر و ش ی
 کار ئ کی ان نه مکړد بمبابه ش ی
 ئ ت اش کات ی سر مره هل دانه
 کات ی ش ږو بهر خودانه
 ماس کی دمو چاو دادرن
 ږازی نه یو دل تان دهر ږن
 بی رت ان چو ئی نومن شو ږش گئی ږ
 نه وه ی کوردی ئاز او دل تر
 ئی تر باباهس بئ بئ دهن گی
 همو بږی نه به ی هک ږه نگی
 دمبابه سبئ ږاوه ږاره
 کوردستان مان باری لاره
 جه نده ته بئ مالو سامان
 دمبئ ته مو لکی دوژ منان
 به سه ئه ی لاوی خو ئن گهرم
 چو ن له خو تان ناکهن شمرم
 ئه ی هوار حه یف همران حه یف !!!
 که و تون هته دوا ی که ی فوسه ی ف
 دای کی شه هید تو ږه بوه
 که و اړو ل ه ی شه هید بوه
 دمبئ نه ت و مکو خو فېر و ش
 ئی تو ه ی لاو بون هته مه ی نوش
 نه ی ش تی مان تان و ملا ناوه

نامەى شىن

هئنده له شهمال نزیك بووم ههت هه شى ئوه یم گرتوه.
ههئ سهرشات هه چهنده دووره؟
كه من له ههگان ستهان هه
بهونى كهفنى ازى زى كم دهئته بهرلووت.
له لای پى انوژهنى كدا: او پر بوو له پهپووله
دار پر بوو له پهپووله
ناومال و بن گوئى سوو مبان هه و سهردىوار
كهئىب و سهركاخهز و قهلمه.

Dilşad Ebdullah 1

نامەى مۆر

من عهبدول رهحىمى مه عه دووم
سروشته شىته بووه له مندا
نه رهن گى و مكى خوئ
نه دهن گى و مكى خوئ
نه دوور و نزیكى
نه گهوره و بهچوكى.
له بن دارى كى پرشن گدار
چاوهرئىم به بهو زووانه دهگهه لات.

Dilşad Ebdullah 2

نارىن

خوچهنى دایه و تابهیه
خهنده و سهبر و تابهیه
سئ بههاره تهههه
پهپووله دههه
هههه، ژاهید و شىرىن
مهستهن به جوانى نارین.

Samî Rewandizî 2

بۆ کۆچ هکهی؟

کچی کۆئستان
 بۆ له ناو کۆئستان ی دلم
 به پهلە ی و .. زوو کۆچ هکهی ..؟
 ساتی له لام ناوئنی هوه ...
 تال ئوه ووش کهکانت
 به بهفر او ی هم کۆئستان هم تهر که ی تهوه
 تا سهنگهری تامه زرویت له گمل ژانما ببتوئتهوه
 کۆئستان هکهم
 باش بزانه ... جگه له تۆ
 نه ماجلان و نه کۆلۆمبس
 نه یان توانی
 هم کۆئستان هم بدوزنهوه
 جاوه رهوه
 کل په ی تاس او ی هه دوو کمان
 له هم کۆئستان ه شی که ره وه
 گهر دهتهوئ ... چرۆی دهت
 بۆ حهزی من بکه ی تهوه
 کۆئستان هکهم

Emin çawreş 1**شاری بی بههار**

روان دز ... هی شاری بی بههار
 مئگروکانی مارانم
 وان هزانی من شیت ی تۆم
 شیت ی رانی خروگهردن منار مو پهر چه م
 وهک خاله سیامه ندو م م
 نه خیر هه رگی ز واتئ نه گه ی؟
 من شیت ی مرو فئکی ی مک رهنگ و چهک له شانم.
 من شیت ی که نه گرو بن بهردوکه ی ریواسم
 شیت ی تهشی و خوری آلو زای
 نئو دهست و په نه چه ناسکئکی م خاکه م.

Emin Çawreş 2

راپهری

ئهمرۆ له ولات دهن جی كهلهشان دئ
ئهمرۆ دهن جی خومشمئران و پاكرهوانان دئ
ئهمرۆ له ولات بۆنی ازادی و تئكۆشین دئ
ئهمرۆ راپهرینه له باكوڕی و له ئیت راپهرینه

دهن جی دایکی کان قیرینی مندالانه
دهن جی بهر خوهدهانه له بۆتان
قهای له بهر خوهدهنه زارۆکیی روژي
قهای نهقیی یین مهدهان زارۆکیی مووریان هاتن

قهای چۆدی یی مرادان له پشستی وانه
گهمی یا نه له لیمانه له بهر شههیدان
دیژمن با ب تانگ پ توپ بی
قهای زارۆکیی روژي خوهنهکاریی ریبهر ئاپوونه

دهنگ فهدهان پ گهوره بپن به ناوی یپگ-یپژ
سمری ههلهدان و تهسلیم نه بۆن گهری لای قههرمان
قهای له جیهان دهنگ فهدهان بۆ ههقیی گهلان
قهای تهی کده بن دهولتهی زووردار به ناوی پکک

ئیمه کوردی نهقی و زارۆکیی گۆتی یانی
ئهگی، مهزلۆم، زیلان و بهیری قان ههقیی گهلان
فهدهای و جان فهدهای گهلهی خوهن
ئهقی داری خاکن میوانی و لهاتی روژينه

قهای له کوردستان شهر و جهنگه
قهای بهر خوهدهان و راپهرینی گهلانه
بپن ترس و خوف له ناو دلی دژمان ده
بۆن ههقی ژبو گهلهی بندهست

ئهمه جاری ۹۲ ئهمه سهرله ددن
قهای هاتن تهی کعبه بن پهیمانی لوزان
قهای هاتن خایین و خوهفرۆشان خل اس بکن
ئهمرۆ له ولات راپهرین و بهر خوهدهانی گهلانه

ئەمرو روژ روژی گەلی کوردە
 لە وەلات بۆیە راپەڕی
 فایە هات روژی ئەم لە هەیی
 فایە هاتن پارێزخانەین کوردستان

لە جزرا بۆتان راپەڕی
 لە گەڤەر بەرخوهدانە
 لە سوور و فارقینە گەل لە سەر پێیانە
 لە کوردستان راپەڕی نا گەلانە

فایە هاتن گەلی لاخلاس بکەن کوردستان
 فایە هاتن افابکەن خوهرەری دیۆکراتیک
 فایە هاتن ببەن هەقی ژبۆ تەڤاهێ گەلان
 ئەمرو لە وەلات راپەڕی و بەرخوهدان گەلانە

Ezizi Pusat

ژیان

بێ دەنگەن، مروۆقێن دین پەست ب دەستان دبیژن
 شەڤە و دژورا مەن قەتاری ل گوهێن چرای سوار دبی
 تەڤدا هەلبەستێن ب روومەت ژ بۆ سەر خوهرەوش ب وون پەنجەر
 فەقەتێن خوە دەهاتیژن
 دبی مەز ژ تارستانێ قەبژێ مەن د تارێ دا نە خوهرە
 هەڤە کەڤالە کە کەرنەڤال روچکان دنا کەڤوکایە
 خوهرە ژورا مەن بێ دیوار با
 هەڤ پەنجەرە ازاران دنا دەڤێ تەڤەن گ و کێرایی
 ژیان د سەرمای قەمەری دا بێلن دتەری هەسپێکەرن روومەتێیە.

Hizirvan 2

اوئىنهم به

دەروم ھەر چەند سەرسەختانە
سەرمەستانە و ئۆل
بەدوو سەرابى عىشقى مەحالى تۆ
لەم بىابانى حەسرەتە
بەتاقى تەنئ
کۆلى گۆرئ
بۆ ئاداشتى عىشقى نۆوان مەن و تۆ
جئ ناھئۆل
بەنئۆ خئۆل تارمايى ھەکان رئ دەبەرم
شۆن پئى ھەنگا و ھەکان ت ھەل دەگرم ھو
بە تاقى تەنئ
کۆوى بىرئە ھەکانم دەکئۆل
لە دوور ھو
ھەناسەم اوئەتە دەبئ بە ھەناسەت
رۆح دەچئەتە نئۆ جەستەت
لە نئۆزى گەوھش
ھەناسەت اوئەتە دەبئ بە ھەناسەم
رۆح دەئەتە نئۆ جەستەم.

Feridun Saman 1

رئ و رئ

رئ و پەرئ رئ
ھەمى رئە و رئ دچەن سەر رئ
ھەمى رئە و دچەن ژ رئ
نەئ مەن د رۆژنامەن دا نەنئەسن
ل پەشتى رئ، رئ پەرسەک بۆ
د نەف جەزەدان گەمەن دا رەش دا بۆو وئەک کارى کاتئ
سۆبە و دەسبە و ھەدەک خەمۆنئە مەن ل بەر بۆو
بەنەفشی بەکەم، بۆو نە پئە-خو دە پەرئەسن
ل کۆژى ھە زرافئ سەرئ رئ، رئ بۆو مەر.

Hizirvan 1

مردوو شۆر

تەرم ئىكى رهش
 كفن ئىكى سىپى
 تەرم ئىكى زەرد
 كفن ئىكى شىن
 تەرم ئىكى سەوز
 كفن ئىكى سوور
 دەیان، سەدان، هەزاران
 هەزاران تەرمى رەنگاو رەنگ
 تەكەل مینا رۆح و جەستە
 رەگ و گەل
 زەماوەندى خوێنە
 جەژنى مردوو شۆرە
 شەبەشى سەرى پەپەولە
 مردوو شۆر تەن ئىلە ژمارە دەپرسى
 چەند بەستە زەوى
 چەند تەرم
 چەند پارە؟
 ناپروا ئىتە بالە سىما و ناسنامە،
 جەژنە، جەژنى مردوو شۆرە
 شەبەشى سەرى پەپەولە.

Feridun Saman 2**پۆلەكەنم**

ئەگەر چۆنەو کوردستان
 پرسىار نەكەن رە كۆيە، ئەو قوژبە؟
 ئەدى نەمگۆت هەمۆ سوچك گۆرى سەربازەكى ونە
 كچەكەنم ئو كە دوون.
 بۆ كوردستان يەكەتان هەروون
 بەنەفەرەت بۆ سەستەمەچا و نوقاوە
 قەت پش قەومان
 دەمى چەورى نە چاوە
 دى باوك و جەركى دايك بەرگە ناگرى
 كە دوو خوشك..يان دوو برا

دى هه‌وريش له ترپه‌ى بارين كه‌وتوو.ه
 نه‌بيستمه‌وه...كه‌ چووبه‌وه بۆ كوردستان
 دمممكت بۆ خۆت بردوه
 بن لره بۆن بارووت دئ
 يان پكه‌لاكى مردوه.
 ماكياز نه‌كه‌ى
 با پت نەلن و ته‌كه‌ى دهنه‌جن
 كچى ئه‌و خۆى خه‌ملاندوه
 كچم ناب
 كه‌ چووبه‌وه هه‌چ گهردانه‌ت له‌ مل داب
 چونكه‌ كچى و تى تۆ
 گهردانه‌يه‌ك ده‌كه‌نه‌ ستۆ.
 ده‌يه‌وننه‌وه له‌ ناوى ئه‌و شه‌رقانه‌ى
 له‌ په‌نايان لا ناو سه‌نگه‌رگيانيان بۆ وت داناه
 نه‌ك ملوانكه‌ له‌ زرى زه‌رد
 كه‌به‌ زرى ره‌ش كاه
 كچى بابيه
 كه‌ چووبه‌وه بۆ نه‌شتمان
 .
 پاژنه‌ بند نه‌كه‌يته‌ پ
 نه‌كا با ت له‌ پ
 گرلا بندتر پ
 قه‌ت هه‌زناكم ،
 كچه‌كه‌ى من
 .
 بۆ پاژنه‌ بنده‌ كافه‌ر پ
 له‌ سه‌ر رگه‌ى گه‌رانه‌وت
 له‌باخچه‌يه‌ك
 .
 شه‌تى شاتوو تووى لاو لاوت به‌رنه‌چ
 با له‌مى تازشماندا
 لاو لاو به‌ ديوارى ساده‌ى ژورمه‌كانماندا هه‌پچى.

Keder Tayboğa

چوَن بمرش و پەخشانە فی کرم
گەر نابئ بۆم مەلە شی عرم
مەر قوناضی کە بۆم هەچم
لە نیومەری مائەل مەبم
قاوہی تالم دینئتە یاد
کە بۆی مانیم گۆلێ ناشاد
بۆ دلداریم نیشانە بوو
مەرگئ شەم و دئوانە بوو
بەندێ دلی سادە پەچرا
کە گۆل و مری شی عرتۆرا
رەنگە یتر مەلبەست نەلئم
و مەک چۆل مەکە لە داو مەلئم
مەرگە هیوام چاومروانم
مەبئ کە ی بئ؟ اخ نازانم.

Samî Rewandizî 1

کاترزمیئر

پهڼ چره‌ی بلیت فرقت‌شتن پروون‌اکی لی‌ئی دا
 ری‌نز مکه ته‌واو و مری‌ان‌گرت
 س‌آل‌و‌نی چ‌او م‌رو‌انی هم‌وای خو‌ش
 کی‌ژه س‌مر پ‌مر ش‌تی‌ار مکه‌ی
 دوکان‌ی ب‌چ‌ووکی‌ او‌ی
 پا‌ک‌ه‌ت و ش‌خ‌ات‌ه و ش‌ی‌ر و ق‌او‌ه‌ی
 به‌خ‌ه‌ند‌ه‌ی مکه‌ی به‌ ن‌از م‌وه ده‌ف‌رو‌شت
 ک‌ات‌ژم‌ئ‌ری م‌ل‌واس‌راو
 هم‌ووم‌ان‌ی خو‌ئ‌ن‌ده‌وه
 له‌ چ‌رکه‌ی‌مک‌ دا ا‌م‌اده‌ی ک‌رد‌ین
 به‌ق‌ادر م‌ه‌ی ف‌ر‌و‌که‌مکه‌ دا س‌مرکه‌موت‌ین
 کی‌ژی ن‌او ف‌لم‌مکه‌م تا د‌وای ن‌ه‌بی‌نی
 ی‌اری به‌بو‌ی‌ن‌با‌خی گ‌و‌ل‌گ‌و‌لی
 د‌و‌س‌ت‌مکه‌ی ب‌ئ‌م‌و‌وده‌ ب‌وو
 ی‌ان ب‌ئ‌زار و ک‌ه‌م‌د‌وو

چاوی لکه کهه ی خسته ناو جانتا دهستی یه کهه ی
له سه رز مەنیش تکردن ی بئ دمن گ نقوم بوون
هری دهفت مری ناو نیش ان مکان م له کوئی ه؟

Sebah Rencder 2

افرهت

چاوتهمبەل بووه
کلیلی مال بهزهمهت له گیری رفان دهردهئ ن
افرهتهی سئوی گهییوو
هئند دیکتاتوری
هموو رهنگهکان ت
له چاوی قاوهیی ت بئ هئز کردوو
له پهل کهه ئیری نهی ناو دلی خوا دا پر رهنگتری
من بهشوئ ن قاوهیی ی موهم
له شوئ ن ئکهوه دهستی پئ دهکهم
پئ پل یکان هی یوم ئد
به وری نه و بووم هل مرزه نابسته ت
چاوی کهل مباب خاوی نه
بهره کههت روشن دهکات موه
تاجی پهر پهری له سه ره
له م ژیان هدا نازانم بهچی ده بم
عهزی دهکوژی یان
شهقی ک له فته بۆل کهمان ده دات
دهی هاوی ته دهرهوی گۆر مپان

Sebah Rencder 1

Zîmanê Kurdî

Zazakî

- Helbest -

Cinîyê Kurdan

Çiman ke akena heta pîrê xwû
 Ha derdan mîyan de cinîyê
 Kurdan
 Awirê xwû nana serê mîrê xwû
 Bi sebra alawya cinîya Kurdan
 Feqîrê sey qeder pişyeno mila
 Ge ha yegan de ge ha ko û qila
 Veyşena keyeyê xû rê sey çila
 Herkes rê yew waya cinîyê
 Kurdan
 Cîran beno meyman beno her
 mihal
 Ver de destbesteya nêbena rî cal
 Bi heyran qûrbana a dîyena qal
 Şew û roj ha paya cinîyê Kurdan
 Ganşenika rî tenika yew dosta
 Mordeyê xwû rê paştâ û di desta
 Sey tehenê tîja her ca de esta
 Şefeqê sibaya cinîyê Kurdan
 Her gureyê xwû kena xebatkara
 Ha renca ha enca zaf sebatkara
 Gena bîn pelan' xwû şefaatkara
 Roşnî û çilaya cinîyê Kurdan
 Tim ha yew şuxula tim ha yew
 kara
 Der û cîranan rê destê hewara
 Çew eşken' bivajo bi rehma vara
 Qîcan rê gedaya cinîyê Kurdan
 Qal nêûna xwû ser paka sey
 meryem
 Fek ra nêpereno çirrey zûr û zem
 Bi aye abeno rindê sera dem
 Yew rehmê Homaya cinîyê

Kurdan
 Dest ho neqîş sera ling ha gergûşa
 Lew ho kilamana fek ho pişpişa
 Rî nerma rî germa tim zerrewêşa
 Sera bin wefaya cinîyê Kurdan
 Nê feka of esto nê lewa nalî
 Xirbê xwû vîna sey koşkê palî
 Weş yew embazêka nêna ser qalî
 Sey wenikê vava cinîyê Kurdan
 Qelbê aye meşikne heq yers beno
 Roj yeno huqûqê aye pers beno
 Bê aye her gure, cuye ters beno
 Xam nîya resaya cinîyê Kurdan

Ömer Faruq Ersöz 1

Aya Vinda Deza

Şo tari zılmatıd qwiya berr ma
Yow gazi o hewar,qeldiya zerriya
Kelepço naylon kerd deston Şıma
Ma vera berd,ma neşkey vac xatırıb şıma .
Tı guret bın Çımon,ez nızon çı semed.
Hol bon xo çıray zi sarê nımz nî'eb
Vergon veyşonon dumare tı guret.
Aya vınd DEZA , mekır coyr mınnet.
Tım hey mı virde, eyi vate Tı
Heps o zindon tı,xwui ri kerd kiyı(kîye)
Heta rucê peyin ma hêy babek tı.
Tı sera berd DEZA ,la de hın bîye.....
Kom heta oniyena, tı asen mı ra
Xein o neyar beboxtê kerda ma
Şo niyemê şew'onıd maser kerd hona çıla
Şar ma ser mij o dun,çı waxt ben vıla..
Ma şı, ma dıma,monen qıc ma
Huma yow ber xer cı ri bıkr a
Ona ameya,la ona nişena
Ma zerkot AZADÎ,ma vınd zerr nıvındena..

Deza Sari

Ma Şarê Homayê Ma Şare Homay

Qedrê xo nêzanî ti çira kewtî
 Ma şarê Homayê ma şarê Homay'
 Hey veng nêkenî xo ti wey bêsewtî
 Ma şarê Homayê ma şarê Homay'
 Bereq bide ser' xo raşnî bide vay
 Biewnê tarîxa to ser çîno çew
 Warze pay warazne xo sera byê tew
 Sewtê xo berz bikir xo bîyare lew
 Ma şarê Homayê ma şarê Homay
 Bereq bide ser' xo raşnî bide vay
 Awir biyo bide rastîyê xo ser
 To rîwa qeflik bîy a bikire ber
 Bi prlan Homaya byê bide xo ver
 Ma şarê Homayê ma şarê Homay
 Bereq bide ser' xo raşnî bide vay
 Tîjê ma bierzo bido war tanî
 Ti verê verkanê keyê keyanî
 Gurzîyê koyanê ti xo destanî
 Ti şarê Homayê ti şarê Homay'
 Bereq bide ser' xo raşnî bide vay
 Dicle Murad Munzur ma kerdo ware
 Bi gilê mazyeran ma eşto hare
 Yew şaro erjayey berz bikir sare
 Ma şarê Homayê ma şarê Homay'

Bereq bide ser' xo raşnî bide vay
Herkes sdir kaş ken' bînê tewqê xo
Xo sera biperre bide şewqê xo
Çew vera meşikne mil û çaqê xo
Ma şarê Homaşê ma şarê Homaş'
Bereq bide ser' xo raşnî bide vay'
Qijê yew babîyê hemi dezzayî
Bi lingê veywekan xal û warzayî
Naver wever roya emza xalzayî
Ma şarê Homaşê ma şarê Homaş'
Bereq bide ser' xo raşnî bide vay'

Ömer Faruq Ersöz 2

Zimanê Kurdî

Zazakî

- Çîrok -

Pîvoke

Mansurî senî ke sereyê xo kerd berz dî ke mamosteye hawo serê sereyê ey de ya. Mamosteya qam derg a por xelekine hem sereyê xo o het no het de hejnena hem resmê Mansûrî yo ke serê pela spîye de xîz kerdo de nîyadana. Tîkê na mamosteye estbî. Tim sereyê xo hejneyêne. Mansûr tayê bî qisawetin. Zereyê xo de va: "Xeyr o. Na qey nîya resmê mi de nîyadana?"

Mamosteye dem derg resmê Mansûrî de nîyada. Mansûr bê ke vîndêro xo ra bawer xîzkerdîşê resme xo domna. Eke mamosteye hînî demêk nîyada peye cû bêçîka xo ya keleyî naye corê pele ser, veng fîşt xo ra û pers kerd:

-Mansur bu çizdîğın nedir?(Mansûr no çî yo to xîz kerdo?)

Mansûr taye mat mende:

-Ortmenim dağdır. (No koy o mamoste).

Mamosteye na rey bêçîka xo arde serê ya ke Mansûrî bi rengê zerdî boyax kerdbî, to vatênê qey resîm nîya raştêna û pers kerd:

-Bu nedir?(Na çî ka?)

Mansûr na rey tayê bîn sakîn:

-Bu güneştir ortmenim.(Na tîj a mamoste.)

Bi no hewa mamoste pero çiyê ke Mansûrî serê pela sipî xîz kerdbî persay. Dore ameyê vilika ke Mansûrî hama kîşt a çemo ke koyan ra vecîyêne ameyene, verê keyeyî ra vîyartêne û şîyêne. Mamosteye reyna bêçîka xo ya keleyî naye serê vilike ser û pers kerd:

-Peki bu nedir oğlum? (Na çî ya lacê mi?)

-Bu pivoktur ortmenim. (Na pîvok a mamoste.)

Mamosteye senî ke nêhaşnabo reyna pers kerd? Na rey vengê xo tayê bîn kerd berz.

-Nedir?(Çî ya?)

Mansûrî kî va qey mamosteye nêhaşnayo vengê xo kerd berz û va:

-Pivoktur ortmenim.(Pîvok a mamoste)

Bi vengê Mansurî ra zingilî da piro. Bî mabên. Mamosteye Mansûrî ra çiyê nêva. Verê xo da keyberê refe û vecîye teber. Mansûrî kî peyê mamosteye ra boyax, qelem û resmo ke xîz kerdbî arê dayî û bi lez û bez vecîya teber. Bi keyfweşîye şî bi hevalanê xo ra kay kerd.

Mabênê des deqayan seba domanan zîncîran ra xelasyayîş bî. Heya,

to vatênê qey tayênan ê bi zîncîran girêdaye û a vîste de veradaye. Bîyênê qîj û vîja domanan. Ê ye vazdayenê, ê ye ke goge kay kerdênê. Ê ye ke xo bi la êştênê we. Haylemeyêk sereyê xo guretênê şîyênê. Û zingilî dayenê piro. Keyfê domanan gula înan de reyna kewtênê refan û dûştê înan de dêsan ra suretî. Suretê mamosteyanê tirş û tal.

Mansûr mîyanê araqî de kewt refe û şî ronîşteka xo de nîşt ro. Reyna boyax, qelem û resmê xo vetî nayî serê ronîşteke. Çend deqeyî vêrdbî ra ke mudîr keyberî ra kewt zere. Bi zerekewtîşê mudirî ra pêroyê domanan sey eskeran wuştî serê payan. Mudir bê ke çîyê vajo bi vengode huşk va:

-Ronîşê.

Senî ke va "ronîşê" eynî vîste de verê xo da ronîşteka Mansûrî. Şî serê sereyê Mansûrî. Mansûrî reyna bi heyecan resmê xo de cayê ke nêmcet mendê kerdênê temam. Mudirî yekser bêçika xo ya keleyî naye serê vilike û bi vengêde nerm pers kerd?

-Mansûr oğlum bu nedir?(Mansûr lacê mi na çi ka?)

Mansûrî bi keyfweşîya mamosteye resme ey ecebno, mudirî rê pesnê resmê ey dayo, mudir ameyo ke resmê ey bivîno cewab da:

-Pivoktur ortmenim.(Pîvok a mamoste)

Mudirî senî ke fam nêkerdo reyna pers kerd?

-Na çi ya?

Mansûrî bê ke bikuyo teredutî cewab da:

Pîvok a mamoste.

Mudir na rey tayê hêrsê xo kifş kerd û pers kerd?

-Ez to ra vana na çi ya? lacê mi.

Mansûr kewt teredûtê. Fikirîya. Xo bi xo zereyê xo de va "No kutikbav mi ra çi wazeno. Pîvok a ma çi ya. Bi eynî cewabê Mansûrî ra mudir hende qarîya ke çimî dêmdîyayî, bûrî bî qalind. Fek ra kef êşt. Bi vengode berz pers kerd?

-Ulan eşşeoğlu eşşek ben sana diyorum bu nedir?(Ero herê lacê heran ez to ra vana na çi ya?)

Mansûr na rey bi kurdî û bi vengode berz va:

-Pîvok a. Pîvok.

Hîna çekuya pêyene tam fekê Mansûrî ra nêvecîyaybî ke Mansûrî goşê xo de dejêk hîs kerd. Senî ke dimrîştike pirodo. Mansûr bî sûr û

kur. Goşê Mansûrî destê mudirî de mudirî reyna pers kerd?

-Ka hele mi ra vajê to va na çî ya?

Mansûrî bi qîr va:

-Pîvok a.

Mudir keno ke cayê xo de biteqo. Hêrsê mudirî oncîya asmên. Destê Mansûrî de nêçar mendbî. Kerdênê nêkerdênê ke nêşkiyênê çîyo ke wazeno Mansûr vajo bi Mansûrî bido vatene. Na rey bi hurdmîn destan hurdmîn goşanê Mansûrî ra guret Mansûr hewena:

-Ka mi ra vaje, mi ra vaje to va na çî ya?

Lingê Mansûrî hewayê. Goşê Mansûrî hende dejenê ke dejê înan zerrîya xo de hîs keno. Pêroyê domanan fek yakerde înan de nîyadanê. Ti vana qey filmêk o temaşe kenê. Ti derzîyê pira kerê yewê înan ra gonî mêro. Êdî Mansûrî rê bî înat. Qey Mansûr û mudirî nê, di qewman ceng kerdênê. Cengê di ziwanan bî qewîmîyênê. Mansûrî mudirî ra zîyade vengê xo kerd berz:

-Pî-vo-ka. Pîvoooooooook.

Naye ser o mudirî bi pêro hêza xo goşê Mansûrî şidênayî. Çiqas ci ra ame Mansûr kerd berz û da hard ra. Mansûr senî ke gina hard ra sey tîrkewanî wuşî ra û xo keyberê refe ra êşt teber.

Mansûr bi ey halê xo gina kuçan ro. Gina kuçanê Erzurîmî ro.

Mansûr hîna des serre yo. Mîyanê kuçan de xeylê fetelîya. Berba û berba. Mirdîya xo berba. Çiman de hêsîrî nêmendî. Taye ke ame bi xo ters a. Xof kewt zerre. O do nika şoro kotî? Nêbeno ke şoro keye. Seba ke mekteb ra remayo kekê ey do zaf biqarîyo. Beno ke na rey kî kekê xo ra kuyayîşî biwero. A bîne kî êdî nêwazeno şoro mekteb. Eke şoro keye, kekê ey şodir reyna ey biruşno mektebî. Hîna mabênê nê qiswetan de gevizîyêne ke keyeyê waya xo ame vîrî. Zerrîya xo bîye honîke. Xo bi xo va:

"Ez do şorî keyeyê waya xo. Waya mi do wayîrê mi vecîyo. Waya mi mi ra hes kena. A do mi medo destanê ê zaliman. Ez êdî nêşona ey mektebî. Ez nêşona û rûyê ey qefçilan nêvînena. Hela a mamosteya mîn a qefçile. Mi ra çîyê nêva. Ez kî vana aye resme mi ecebwayo çoka mudir ameyo. Ti nêvana a dele gereyê mi kerdo. Nê nê ez reyna nêşona ey mektebî. Pîvok a ma çî ka? Qey ez nêzanena. Ma mi xîz kerda û ez zanena pîvok a."

Mansûr eke seata qedîyayîşê mektebî ameye şî keye. Bi na tore

nêzdîyê hefteyêk Mansûr keye ra vecîya ke şono mekteb la nêşî mekteb. Şî keyeyê waya xo û nata bota xo xecelna. Peyê hefteyêk mamosteya Masûrî şîye keyeyê înan. Eşkera bî ke Mansûr nêşono mekteb. Kekê Mansûrî zaf qarîya. Kerd ke bido Mansûrî ra, verê mamosteyê de Mansûrî pêro kerdenê mamosteye û mudirî vatî. Kekê Mansûrî Mansûrî ra nê mamosteye ra hêrs bî. Û roja bîne Mansûr reyna şî mekteb. Mansûrî zerrîya xo de dejê pîvoke heta zanîngehe wend.

Heyatade girs a. Verê dêsî de maseyade berze nayîya ro. Peyê na maseye de hîrê camêrdî nîştê ro. Yo ke mîyan de nîšto ro yewo por sipî yo. Kifş o xeylê emr werdo. Qarok o. Murizin o. Pêro murizin ê. Ti vana qey verê de pêameyê vato ma pêro murizin bîme. Ya kî karê înan hînî wazeno. Her di kîştanê na masaye de di masayê bînê dergî estê. Peyê nê masayan de şeş kes nîştê ro hîre bi hîre. Pêro camêrd ê. Pêro emr girs ê. Porê peroyan qerbelek o.

Pêroyê kuncikanê heyate de eskerî, destê înan de çekî, tîk vinetê. Dadger o ke masaya mîyanêne de mîyan de nîšto ro tokmakê destê xo di-hîrê rey da maseye ra yê ke seba goştarîşî ameyê û haylemeyê înan bî ra va:

-Bê veng bê do mahkeme dest pêbikero.

Veng birîya. Xo tayê bîn kerd cîdî û va:

-Mahkum bê kursîyê qiseykerdîşî.

Rênas cayê xo ra wuşť ra. Sereyê xo yo berz tayê bîn kerd berz, bi gamanê xo ra bawer ame kursiyê qiseykerdîşî. Çimê xo verday zereyê çimanê dadgerî. Dadgerî çimê xo remnay û va:

-Goreyê dozgerê cumhurîyetî ti terorîst î. Ti tewrê rêxistinê terorî bîya. To waşto welatê ma perçe bikerê. Ti vana çi?

Rênas bi peşmeriyayîşî ruyê dadgerî de nîyada û va:

-Ez do vajî la gereke şima qet mi qut mekerê û heta pêniye mi goşdar bikerê.

Merexêk dadger guret. Va ka hela no çi vajo? Çi îtîrafan bikero.

Dadger keyfweş bî û va:

-Temam. Ti vaje ma to qut nêkenê.

Keyf keyfê Renasî yo. Rênas do kula zerrêyê xo vajo. Ser ra serrî derbaz bîyê. Rênas bîyo xortode semt. No demo ke ameyo têpîştene, îşkence ra bedenê xo bîyo nêmcet, bedenê xo bîyo zayif la semtîya

xo ra çîyê vîndî nêkerdo. Roşnaya çîman hîna sey kila adirî vêşena. Sere berz o. Serî heta lingan îşyan o. Asî yo. Xo ver ro dayo. Şubeya terorî de înan o her tewîrê îşkence ra derbaz kerdo la nêşkîyê fekê Rênasî ra çekûyêk vecê. Xo ra hende bawero ke, hînî hîskeno ke şîkîno koyan bîyaro war.

Rênasî dest pê kerd:

-Şîma pîvok nas kenê?

Dadger cayê xo de lebetya. Mat mende dora xo de nîyada. Senî ke vajo no çi vano? Rênas ca de kewt ferqe û:

-Şîma soz da ke heta pêniye goşdar bikerê. Hîna çekuya verêne de rengê şîma vurîya.

Dadger nêzana ke se bikero. Nêçar va:

-Temam. Dewam bike.

Rênasî bi keyfweşîya serkewtîşî domna:

-Pîvok vilade wareyî ya. Zîyaderî wareyan de bena kewe. Vila xo zaf rindek a. Tenê vila xo rindek nîya koka xo êna werdene. Domanî pîvok ra zaf heskenê. Û mi kî pîvok ra zaf hes kerdênê.

Bi no hewa Rênasî bi seatan qala pîvok kerd. Ne dadgerî ne kî kesêde bînî qiseyê Renasî qut nêkerdî. Nêşkîyay qut bikerê.

Rênas rojêk kovarade tirkî de vilêk vînenê. Wey na pîvok a, vano bi heyecan. Hende bi vengode berz vano ke bala pêro guretîyan ancîna ser Renasî. Vile nas keno. Senî nas mekero ke vila domanîya ey a. Bi hevalanê xo ra zaf arê daya û werda. Û dirbeta Rênasî ya. Dirbeta Rênasî ya ke domanîya ey de zerrîya ey de bîya ya û reyna weş nêbîya. Rênas binê vile de nîyadano ke çi bivîno! Binê vile de nusîyayo; çîxdem. Xo bi xo bi veng vano:

-Way pîvok way demêk ti çîxdem a ha. Demêk mi seba to ra hende kuyayîş werd ha.

Rênas dest pê keno cigêreno. Derheqê pîvok de çi çimeyan vînenê waneno. Pîvok vilade senên a, çend tewîrê pîvok estê, kotî bena kewe, çi taw bena kewe, çinay rê bena? Usn. Beno pisporê pîvok. Rênas ke derg û dila qala pîvok kerd pey ra, çim eşt pêro dozger û dadgeran, çimê xo verdayî zereyê çîmanê dadgerê mîyanênî û va:

-Şîma nêşkînê mi bidarazînê. Ez nika o yo ke seba pîvok dayo mi ra ey darêznena...

Şeyda Asmin

Tirkî

- Helbest -

Bir İhtimalse Yaşamak

Gri teorilere
Elmanın kurduna
Ve yılanın derisine
Koynumda
Savaşa karşı ayaklanan bir şiir var
Mümkün olsa sabahı doğuran geceyi
Ve yıldızları kurşuna dizecekler
Kime nasıl anlatayım barışın güzelliğini
Mezarların konuştuğu her yerde
Kurtarılmayı bekleyen her şey dilsizken
Herkesin gerçeği yaralı
Ben yaralıyım
İçimdeki kuyuya attığım taş
Yedi cezaevi gezdi
Ne ben içerdeydim
Ne sen dışarda
Yeni bir gökyüzü bulana kadar
Yedi kez etrafında döndüm senin
Gündüzlerim kalabalıkça
Akşamlarım tenhaydı
Ey kirpikleri bulutları yücelten sevgilim
Suyun erdemi
Ateşin öfkesiyle soruyorum
Sen mi emzirdin benim acılarımı

Namlunun ucunda soğuyan bu hayat
Kimin eseridir
Kim öldürebilir ki dağları
Hiç sevmediğim bir romanda
Devrik bir cümle gibi yaşıyorum artık
Hayatın yirmi birinci sayfasında takılıp kaldım
Sokağa çıkan çocukluğum henüz dönmedi
'Ah!' şu derin vadilere indiğim dağlı zamanlar
İnsan ömrünü nerede arıyorsa oralıdır
Bu yüzden hikayemizde
Nehrin öteki yüzüydü gözlerim
Ki her yağmur
Yanlızlıkla yıka(r)dı gençliğimizi
Bu yüzden ıslandıkça yaşlanan
Parçalı bulutlu bir ömürdür bizimkisi
Kalbini hüznle derinleştiren umudunu sev
Sev ki aştan başka ülkesi olmayan çocuklar ağlamasın
Şimdi tam vaktidir
Bir ihtimalse yaşamak
İçime yerleşen dikey devleti öldür
Ve sınırsız bir dünya özlemiyle öp beni

Velat Azad Emirhanoğlu

Bu Çağın Derviş Yusufîlarıyız Belki De

İbrahim Nemrut narında yanmaz ki bre gafil,
Yüceliğinde zemheri kesilir biçare nar.
Ateşin bilgeliği ab-ı hayat merhemi.
Katık olur hakikatin asi ruhuna inceden inceye.
Nasılsa İftira'ya uğramış Hasan Sabbah'ın sırrına tanık,
kutsal arayışlar mabedi Alamut kalesi.
Varsın zevk u sefadan dem vursun soğuk Kербela ihaneti.
Hakikat sırtından hançerlensede herdem
galebe çalar yalana kora kor azameti.
Adalı bilgenin ruhu Ahura Mazda,
Zerdeştî dağların doruklarında yeni hayat isyanını mayalar,
hakikat soluğunda boy veriyor ahlakın diriliş çiçekleri hiç
solmamışçasına.
Amara ki Güneş Ülkesinin kalp debisi, şah damarı
ışığında söner kapkaranlık Ehriman'lar sultanı.
Tanrıça Üveys'in uyanış isyanıdır yaşanan bu Nuh tufanı.
Marduk'a inat gözyaşlarıyla yaşam veriyor bereketli Dicley
Tiamat.
Ve Medya Güneşi durmadan harlar neolitiğin kadın yaşam
kavgasını,
Kah Aryen Med ceng ustalığı,
kah vatan toprağından yükselen Adulé Zilan, Sema Koçer
özgürlük çığığı.
Yiğitlik meydanıdır bu;
Ter zamanı,
emek harmanı,
şahadet şerbetinden yazılır Gerillanın destanı.
Devrimci Kawa'nın cesaretidir Ari Newrozu,
Ve her bahar taru mar eder Dehak'ın zalim saltanatını.
Sağır kuyunun ruhani işitme yetisi,

insani kamil kerametini ifşa eder ansızın.
 Bu basireti tutulmuş çağın kardeş ihanetine uğramış derviş
 Yusuf'larıyız belki de!
 Mal, mülk sevdası gölgesinde yiterken bilge sözün kerameti.
 Musa, İsa aşkına,
 Muhammedi daveti zamana yazılmış Kuran'ın ruhunda gör!
 İncil, Tevrat'a hak batıl demeden bir bak.
 Cahil kibirle küçümsemeden Mushafa Reş'i
 Yorumlamaya çalış anlamın bakir adaletinde.
 İnsanı "öldürmeden", Kindarlığı "sevmeden",
 Tekrar bir "oku."
 Quo Vadis?
 Nereye gidiyorsun?

Kerem Çifçi 1

Devinim

Dudağımızın kırağısını emer,
 Yaz çatlağı narlar.
 Külден yapraklardı defterler,
 Onlara yazıldı,
 Unutulmuş aşklar.
 Kelimelerde topladık,
 Yıkılan düşlerimizi.
 Uzun şiirlerde yaşadık,
 Göç almış harabe yolları.
 Kara damlatılan pekmezdi,
 Şiirimiz.
 Kirpiğinin suyunda yıkandık,
 Bir ceylanın
 Tılsımı bozulmasın diye,
 Dağların.

Dili geçmiş zamanların,
 Küllerinde var ettik ateşi.
 Sarhoş at nallarıyla,
 Bizi kerpiç evlerdeki
 Uykumuzdan uyandıran.
 Tezek kokusunda okşadık,
 Yoksul köy çocuklarını.
 Sırtımızın yamacına dökülür,
 Tespihlere dizdiğimiz yıldızlar.
 Devrik cümlelerdi,
 Koynumuzda isyanımız;
 Uzak kasaba sürgünlerinde.

Zekina Dünder

Keder Ve Ülkem

Ve Yükseldi tufanlar,
Küçük ölülerin gölgelerine büründü buyurgan fatihler!
Çamurları kırmızı,
Nehirleri sükût,
Geceleri ermiş,
Lâl kokulu ülkemde...

Ey ateşi yıkayan suyla ıslanmış ülke!
Ebediyen kararmış bir çağdasın,
Dört parçanda dalgalanan bayraklar,
En hayasız fuhuştur..
Eskimiş bir vücudun önünde diz çökmüşsün,
Kırılmış lütfun,
Ecdadına söven zamanın nefesiyle,
Suyun yüzeyine siğiller çiziyorsun

Ah ülkem!
Bütün kalbim!
Bölünmüş şarkıları şairlerinin,
Karanlık bir gölge örtüyor geçmişini,
Duvarlar örülüyor öte dünyanda,
Çıplak ayakları ve kirli elleriyle,
Barbar bir gürhunun izlerini sürüyor
sahabelerin,
Göçebelerin gecişi damlıyor isyanlarına,

Kadim zamanlardan tanırım seni ey ülkem!
Çarmıhlara gerildin,
Binlerce ceset yağdırıldı kalbinin üstüne,
Mabedinin dibinde batan tanyeri gibi
titredi çocuk gözlerin,
Açtı kapılarını cehennem
Yanardağlarından püsküren lavlar
Yarıklar açıyor zihninde...

Uymadın yine de şeytanın ameline
Söyle,
Sen bitince ne olacak dünya?

Ey ülkem!
Sen,dünyanın bedeninde işlenmiş bir cinayetsin,
Dilsiz kuşların var
Ölü aşkların sessizliğini öten,
Ürperiyor ölüm
Yoksullarının göğsünde,
Satılık vücutların ürkütücü neşesinde
yas tutuyor korkuların ,

Ve sen ülkem,
Katillerin ellerinde sallanan kanlı sancak!
Toprağının üstünde ebedi bir kan var,
Kırmızı ağlar yağmur üstüne,
Alevler şarkılarını fısıldar tarihine..
Ama bilmezler
ruhunun avına çıkanlar,
Gözleri türkü yakan kadınların var
Ve onların gölgelerine sığınan erkeklerin.

Sedat Karakuş Ölümsüz değildir tanrılar

Çek üstümden gölgeni

akşam tanrısı!

Ne senin koca pençelerinden

korkuyorum

ne de kör kuyusundan

gözlerinin

Ölümsüz Değildir Tanrılar

Çek üstümden gölgeni
akşam tanrısı!
Ne senin koca pençelerinden
korkuyorum
ne de kör kuyusundan
gözlerinin
ferah yağmurların uğramadığı
kıyısına
Yeri sarsan ayakların,
cehenneme kapı aralayan
dudakların,
öğütmen ağzında cesareti
ve yutman iştahla her daim
titretmiyor
serin rüzgârlara inanan
ve soğuk pınarlardan su içmiş
küçük kalbimi
Süpürecek rüzgârı aydınlığın
kara ayetlerini elbet bir sabah
beyaz bir süpürgeyle,
tıklattığında gün
bir çakıl taşı gibi penceremi
kekik kokacak işte o vakit
rüzgârın okşadığı
saçlarım

Bil ki ey bütün akşamların
kara ve kirli tanrısı!
Ey korkunun hükümdarı
sanan kendini!
Bir rüzgârlık canı var
çıktı çıkacak
dayandığın o karanlık gölgenin.

Eylem Kahraman

Kadın Direnen Yaşamdır

Emekle doğdun, Emegi doğurdun sen
Sen kadınsın.
Hayatın tanınmaz emek işçisi.
Sen eş,sen ana, sen alın teriyle
kurak topraklara derman,
Sürgün tohumların mahir bahçevanı .
Sarı sıcak yaz gününde
bereketli tarlaların olgun başak gözesinde kavrulan.
Nimetin kutsal adısın sen.
Petekte bal, çiçekte arı,
Gökte kuş,yerdeki karıncanın,
merhamet tanrıçasısın.
Sen sarp dağların doruk yücresi.
Sen Ege'de üzüm, Karadeniz'de çay yeşili deniz.
Boz bulanık sis dağında yayla türküsü.
Sen Ağrı doruğu yücresi ,kıyımlara tanıklık eden acıların doğu
yanısın.
Sen tehcir ve soykırımlarda zulmete direnen özgürlük çağlayanı.
Sen Fırat ve diclenin kavuşamayan sevdası.
Demirci kavalı doğuran sancılı günün adısın.
Newroz meydanlarını inleyen zılgıt,
Ecelsiz ölümlerin ardından yakılan asırlık ağıt.
Sen kadınsın,kadın.
Adıyaman'da tütün sarısı liymeli ellerin sancısı.
Bingöl dağlarında çoban kavalının yanık türküsü.
Sen Kars 'ta kurşuni göğün kar ayazı yatak örtüsü.
Çukurova tarlasında gelin başlı pamuk kozası.

Sen Konya'da çorak topraklara yaşamı eken.
Dersim dağlarını özgürlük türküleriyle inleyen.
Munzur gözelerinden akan süt köpüğü nehirlerin perisi.
Sen doğan gün, yerini sabaha terkeden yıldızların yoldaşı
Sen kadınsın.
Zemheri ayazlara başkaldıran
Direngen ve asi, yedi veren bahar dalı,
Sen örgüde ilmik, oyada motif.
Al yazmaları döşüne saklayan selvi boylu yiğitlik.
Sen mor renk cepken kuşanan yörük kadınının erkili telaşa veren
tövbe çilesi.
Dağ başlarında devrim aydınlığını
Alnında al güneşle kutsayan kadın devrimci.
Sen kundaklı bebelerin uyku ninnisi.
Onsekiz'lik toy kızların sevda hayali.
Ömür dağına tırmanan çilelerin yol uğraşırsın sen.
Sen kadınsın.
Sen memede besili bebe
Okulda afacan talebe,
Tarlada, fabrikada emeği kuransın.
Sen kadınsın.
Ver elini dirence ki, yaşam emekle kutsansın.
Sen kadınsın.
Milas'ta bakire Meryem Ana tapınağı
Sümela'da manastır esiresi
Ahi-evran seceresi döl yatağı Balım Sultan
Mardin'de Arap dilberi, Derik'te gönül çalan Süryani esmeri.
Artvin' de laz, Tekeler'de yörük, Kozan' da Avşarın asaleti.

Sen Kadınsın,kadın.
 Gözü doymak bilmez
 Erkek adaletin anatomik sureti.
 Sen doyumsuz şehvetlerin renk skalası,
 Bağnazlık balçığının ahlak abidesi.
 Kan kusarak ölen beyaz ölümlerde anlaşılır
 Bir zamanlar yaşayan bir kadın olduğun senin.
 Oysa sen kadınsın.
 Sofrasındaki yeri öküzünden sonra gelen.
 Sırtından sopası, karnından sıpası eksilmeyen.
 Özlemlere yelken açan düşlerini yaşamamış,
 Bakımsızsın denilerek hunharca katledilen.
 Evinde işyerinde,sokakta, dolmuşta.
 Tacizci elin hedefi masum beden.
 Sana çok görülen yaşamı,
 Ömür çokluğu sevginle büyüüttüğün erkildi tek celladın.
 Buhran urganıyla gün be gün idam ettiği sen.
 Ana rahmine düştüğün günden başlardı yaşama direnmen.
 Sen kadınsın.
 Milasta bakire meryem tapınağı
 Sümelada manastır esiresi
 Ahievran döl veren balım sultanı
 Mardinde Arap güzeli, derimde süryani dilberi
 Tekelerde yörük, kozande avşar
 Horonda laz güzeli
 Gözü doymak bilmez
 Erkek adaletin anatomik sureti.
 Sen doyumsuz şehvettin renk skalası,

Bağnaz ahlak balçığının erkil ahlak abidesi.
Kan kusarak ölen beyaz ölümlerde anlaşılır
Bir zamanlar yaşayan bir kadın olduğun.
Sonrasındaki yeri öküzünden sonra gelen
Sırtından sopası, karnından sıpası eksilmeyen.
Özlemlere yelken açan düşlerini yaşamamış,
Bakımsızsın deneyerek hunharca katladılar.
Evinde işyerinde,sokakta, dolmuşta
Tacizci elin hedefi beden.
Sana çok görülen yaşamı, Ömür çokluğu sevginle büyüttüğün erkil
celladın.
Buhran urganıyla gün be gün idam ettiği sen.
Sen kadınsın.
Zalime uykusunda kan kusturan
Kartal pençesi ellerin.
Talan edilmiş kentlerin
Cellat pusularında düşer toprağa .
Çoğalır yürek yürek ,yeniden doğar.
Yazılır tarihe destanı kadın asaletinin.
Sen kadınsın.
Alnındal al güneşle toprağa ecelsiz düşenlerin
Kerbelada şah Hüseyin
Acem'de derisi yüzülen Nesimi
Mansur olup dara çekilen
Sivasta Pir Sultan
Uşakta Şeyh Bedrettin
Sen dar ağacında üç fidan
Sen Suruç'ta katledilen 33 can
Sen kadınsın

Şengalde sürgün yollarında yiten Ezidi.
Yar mezarına kökünden adanmış saçın
Haysiyeti,şeref sözü .
Sen aydınlığa bedel ödenen canların diğer yarımısın.
Sen evrenin dişil gücü.
Doğan kamer, batan güneş.
Buluttan toprağa yağan bereket.
Sarı sıcak yaz gününde
tarlada başağa duran altın sarısı emek.
Sen baranlar sonrası göğü bezeyen kuşak.
Sen anam, bacım ,kızım.
Sen yavuklum, canım,cananım,gelinim,
Sen ömrümü pay eden eşim eşittim kadınsın.
Sen kadınsın.
Sen şiirde dize, müzikte nota.
Sen tablolar bezeyen reşyamın rekli bahar dalısın.
Sen kadınsın,
Dilin,rengin,dinin, ırkın yoku bilensin.
Sen kadınsı, kadın.
Sen durursan hayat durur.
Sen yaşarsan bilki dünya yeni baştan kurulur

Filiz Güner 2

Gidelim Yoldaşlar

Geç kaldık gitmeye,
Hasreti alınından öpmeye
dağlarımızın .
Gülüşlerimize ekilen ayrılık değildir,
Tohumudur bir başka baharın .
Gitmelerimizde eksilen
sadece zamandır.
Gitme demeyin bize...
Bırakın gidelim ,
Çoğalalım köylerin şoselerinde ,
Engin vadilerin yeşilinde ,
Yamaçlarında,
patikalarında ülkemin.
Güneşi doğuralım hep birlikte .
Tabaklanmış deri kokusu
hava dağılsın diye,
Yırtılsın diye karabasan
gecenin karanlığı ,
Yarının şafağını görsün
diye çocuklarımızın,
Akan su ırmağına dönüşsün
diye yurdumuzun
Zaman kayıp etmeden
çoğaltalım gitmeleri ,
VE al sedefli düşleri.
İrgat ırgat
İşçi işçi çoğaltalım
Tarlalarda,
vardiyalarda fabrikaların
nasırlı ellerin kızıl öfkesi
Olalım devrimin
barikatlarında.

Ay Doğuran Kadınlar

İçinden geçiyorum mevsimlerin
yalınayak
arasında iki dağın
basa basa ayak izlerine
koşup giden zamanın
ay doğuruyor kadınlar
turuncu bir vadide
tanrı yüzlü
boynunda beyaz şal var
saçları güz,
gözleri köz
parlıyor gümüş şamdanları
çatlarken nar
ağzımda
inliyor yol üstünde
terkedilmiş kelimeler
kedi yavrusu gibi
kucaklayıp alıyorum
benzi soluk bir ah!ı
ah! diyor kalbim
acıyla
bir turuncu acı ki
ellerimin yaşında
kalbimden ciğerime
ciğerimden kalbime
sıçrayıp duruyor
ve yapışıp kalıyor sonunda ah!
sol göğsümün altına
Aklım, dur
asma kendini!

Eylem Kahraman 1

Musa Karbadağ

Atil Vicdan Belleği

Zaman ecel yüklü bir trajediler senfonisi
Ruh sızısı, his arı, aykırısı mısralar melodisi.
İç yalnızlık yok hükmünde taklit acılar furyası.
Soyut bir erdem ve ihtiras yankısı,
Arafta kalmış kara kalem ego mahlası.
Büyüklik kompleksi, hiçlik ironisi.
Empati tınısından yoksun bir öz duygu melankolisi.
Vicdan tanrının unutulmuş iç sesi, çağın felçli atıl belleği.
Hesapsız hesaplar uğraşı.
Kör, kötürüm hayat anılardan kara mizah tahtası.
Sanat ki şimdilerde, vicdan rolüne soyunmuş metalar kuklası.
Şiir meçhul sunakta bir nefeslik moral molası.
Yitik dilde tadımlık yüreğin an'ı özgür kılma çabası.
İnsan uçurumunda yitik duygu çılgılığı tiz yankılanır.
Ait olunan mekandan yoksun külde yanar dil sığılığı.
Anasının yasak Kürdi dilinden la mekan
ölü bir göçmen çocuğa ağıtlar yakılır
ahlakını yitirmiş sağır vicdanlar diasporası.
Her tez anti tezinin saldırırganlığı altında,
Kendini yenilemeyen her doğru, zamane soyutluğun
saygısızlığına uğrar.
İnsan bildikçe cahilleşiyor, azdıkça zalimleşiyor.
Anlamdan yoksun yaşadıkça da kirleniyor.
Kırık notalardan bir dilsizlik lehçesi.

Kerem Çiftçi 1

Dinmeyen Sizi

Sızlayan, durmadan sizlayan
Bir yara var içimde
Çıldırta ızdıranların pençesindeyim
Yitirilmişliğin hüznüyle çekilmişim inzivaya
Yaşanmamış yaşamın acısını yaşıyorum
Hayallerimiz talan ediyor benliğimi
Ruhum kaybettiklerimin mezarı
Ve kaybettiklerimden sonra
Unutmak, boynuma takılan urgandır benim

Ömür dediğin ne ki ey dost!
Gül yaprağından özülen yağmur tanesi
Olmalı ondu da aşkın divanesi
Hanş nerede o yaşancak masallar ülkesi
Düzmece tanrlar mı yaktı yoksa
Teriye kalmış
Yıkıntı haraelerin kederli ifadesi

Avazım alkığınca haykırsam
Değişir mi acaba mevsimler
Ya da yeşerir mi tekrar
Katledilen çiçekler
Ve lanetli tabutlar dan taşan gencecik eller
Ah bu eller
Şiir yazmayıda,
Tetik çekmeyide bilen eller

Biraz umut gerek bize ey dost!
Biraz umut!
Dağlıların yüreğinde büyüttüğü
Ve al şafaklara yürüttüğü umut
Ve inanalım hey dost inanalım
Toprağa düşen tohumun
Tojum olarak kalmıyacağında inanalım

Mazlum Cesur 1

Sen Vakti

Bu hayat
Bu dediğim dedik diyen ölüm
Pencereyi açınca
İçinde yüzdüğümüz rüyadır

Aşk
Bir kuş gibi yükseldiğimiz uçu-
rumsa
Kavga
Bir yumruk gibi indigimiz
sokaktır

Güzel günler
Hep bir adım önümüzde yürür-
ken
Sessizliğin içindeki çılgılık
Dağın ardındaki umuttur

Ve sen sevgilim
Gökyüzünün diğer adı
Günde üç vakit evimize uğrayan
Yoksulluğun ta kendisisin

Vedat Azat Emirhanoglu

Alevi

Ekşimtrak
Bir devlettir, masanın
Başköşesini tutmuş
Süryani...
Uçları bulmak
Dilin işi
Siz deyin şarap
Ben diyeyim aşk...
Mavimtırak
Bir devlettir, yüreğimin
Başköşesini tutmuş
Alev-i
Ateşe yanmak
Beden işi
Siz deyin Newroz
Ben deyim aşk...

Erdal Dalgic 1

Hasret

Buram buram hasret kokuyor hayallerim
Tenhada bir gece yarısı vurulurken umutlar
Ansızın kulaklarım çınlar
Beynimi kemiriyor yaşanmamışlıklar
İşte o zaman hasretin en yalın halini yaşarım
Ciğerlerime kurşun olur saplanır hayalin
Donakalırım
Duvarlara bakakalırım
Faili meçhule gider hayallerim
Dar sokaklarında yediğim tırnak ekmeği ile örme peyniri
Direniş kokan ekmek arası ciğeri özledim
Çocuk olur ağlarım hıçkırır hıçkırır
Koşarım kimsesiz sokakları
Ciğerlerim nefessiz kalır
Dilim tutulur, haykıramam özlemlerimi
Yasaklıdır anadilimde ismin
Konuşsam aleyhime delil sayılır mahkemelerde
Gizli gizli mırıldanırım
İşte ben o zaman tükenirim
Yağmura direnemeyen alev olur yok olurum Amed...

Murat Kaya 2

Muhammed Ali Nuruyuz

Kas bizde göz bizdedir
Kainatın gururuyuz
Saz bizde söz bizdedir
Kerbelada çaldıranda
Çok can verdik biz bu yolda
Dündül şaha kalktı burda
Nalı bizde iz bizdedir
Ben elen hakkım diyen

Alinin yolunda yuriyen
Kafirlerle eğilmiyen
Baş bizde diz bizdedir
Pir Haydarım işte buyuz
Kırk göze de ari suyuz
İlim irfanla doluyuz
Dünyanın sırrı bizdedir

Haydar Kaya

Ey Şehîd

Yürü üstüne ateşin,
İşyanla başkaldır tüm kötülüklere!
Kelebekler,kelebekler! semaya dursun,
Önünde eğilsin tüm alevler,
Yakmaya kıyamasın bedenini!
İçine alsın ,kül eylesin içindeki aşkı
Alsın ki ellerin ulaşsın, simurgun küllerine ,
Alsın ki, bedeninin bir daha yeşersin ey şehid!
Bedenin gün ışığı olsun,

Bir çocuğa umut,
Bir çiçeğe açılması için güç olsun,
Yaşam dağıtsın evrenin tüm çocuklarına!
Bulutlar göz kırpsın ve dağılsın,
Ey şehid, yürü üstüne ateşin!
Yürü ki aşkın kovsun tüm kötülükleri,
Yüreği kötülükten zırh eylemiş tüm insanlığa inat yürü,
Yürü ki umut olsun,aşk olsun,yeşersin.
Yıldızlar, ay çembere alsın bedenini,
Kelebekler! Kelebekler semaya dursun,
Alevler! Alevler eğilsin önünde.
Yürü üstüne ateşin,
Yürü ki evren şaşırınsın,
Tüm düzeni alt et,
Kaosun lanetini dağıt ellerinle,
Kötülükten arınmış yeni bir evren,yeni bir dünya yarat,
Tüm insanlığa armağan et...

Jin Stêrk Întikam

Oturan Kadın

Sol dizini “dikine” karnına çekti.
Sağ ayağını üstüne oturdu.
Şalvarlı yorgun bacağını kollarıyla sarıp;
elleriyle dizini kavradı...
İki adım mesafede, oturdu karşısına Jandarmaların;
Postalın bastığı toprağa baktı, kaldı.
“İncirde, zeytinde bir garabetlik var
Beş on yıldır az incir, az zeytin...
Havada kuş uçmuyor,
Toprakta karınca yok!
Dereden su içmez oldu eşek!
Nebatat sarardı, Mahlukat sustu,
Temmuzda yağmur, seller...
HAYRA ALAMET DEĞİL!”
Kendisi PEK UMURUNDA OLMAZ İnanmışların.
“Oturan Kadın” inanmış davasına,
İnanmış dostlarına,
İncir için, Zeytin için,
Bilumum nebataatt,
Bilumum mahlukat için,
Çocuğunun sağlığı, geleceği için;
“KESİN!”
Belki, bilmeden, Tralleisli Seikilos için.
(Eyvah) latmos,
(Eyyvah) Menderes,
(Eyvah eyvah eyvah) Kaz Dağları!
(EEYYVAAHHH) Hasankeyf için!
Ve belki de,
Greta ve insan türünün yarını için...
Başında beyaz üstlük,
jandarma setinin önünde,
Sadece ve öylecene oturuyor;
KIZILCAKÖYLÜ OTURAN KADIN! HERTUNG

İsmail Hakkı Tonguç 1

Şarlo

“Şarlo”!

Karşımda duruyor

büyük Tablo:

Enbüyük Amiran Badem Bıyık Hitler!

Arkasında Badem Bıyık Amiranlar

kodamanlar,

En arkada “çulsuzlar.”

Hitler...

çok ciddi, ileriye bakıyor

Arkasındakiler de; Şarlo.

Ne yapmışsa, yapmışlar; yapacaklar.

Ne söylemişse söylemişler, söyleyecekler.

Öl dese ölecekler.

Kahkahadan vaz geçtim,

Gülümseyen yok!

“Bu tablo” gülmez mi ki?

Mahkeme Duvarı

Hitler kopyası hepsi.

Ben Şarlo, Şarlo olalı

Çok gördüm böyle Tablo...

Amaa...

Dersiniz ya hani

“Deveye hendek atlatmak?”

Deveye hendek atlatmak

bu tablonun gülmesi.

Şarloooo!

Heey! Şarlattan güldürücü!

Devlet, devletli ciddiyeti

hitler ve “Tablo”

“Tabloya” Şarlo sökmez,

Şarlolar yetmez!

Nafile!

“Tablo” gülmez.

“Tablo”

Gülmeye muhtaç.

Gülseydi Hitler? Gülerdi arkadakiler!

“Tablo” gülerdi.

Ağladı Arkadakiler.

Şarlo!

Çok bakarsan

Seni güldürür “bu anlamsız ciddiyet”

“öksüre aksıra kahkahanla patlarsın;

ordan burdan kaçırırsın hava.

Birden...

“Ben de, bu Tablo mensubuyum”

geçer aklından, duralarsın;

an meselesi susarsın.

Sonra kendine gülerken; DÜŞÜNMEYE BAŞLARSIN.

“Merhaba! Ben ŞARLO!

Hertung (AĞUU! Teyatorra. 2. Tablo’dan.)

İsmail Hakkı Tonguç 2

Bir Başlangıç

Benimkisi aslında düşünceleri kaleme alma iz düşümü
Vedalarından bahsetmek istiyorum biraz
Ayrılığı mürekkep olarak satırlara dökme korkusu!
Kaçarmı bilinmez, kovalandığı meçhuldür
Bir veda sahnesidir, perdelerin arasına saklanan
Yazma arzumdur!,
Çünkü ben vicdanımın sesini dinliyorum...
Öyleki bir bağırış var;
Duysan dinlersin. Perdeler açılır.
Aydın senfonisi alır oda payına düşen geceyi!
Bilirim bende, sahnede almanın verdiği heyecanı..
Neden geldiki bunca insan?
Oysa yıldızlar, ay veda yetmezmi gecenin karanlığını?
Şahittir bunlar.
Şahidim olsun ki ay ve yıldız, gece ve karanlık!
Hücremde metanetini sürdüren her düşünce
Veda öncesi birleştirir gözlerini.
Kenetlendirerek birbirlerine ..
Korkarım , bir damla gözyaşımın süzülerek yanağımdan inmesine!
Bastırırım bu sahneyi içimde , unutup bir daha hatırlamamak için.
Koşa koşu bir kaçıştır benimkisi
Çarparak duvarlara
Çıkamaz sokak tabelasını görüp afalayan ben gibi!
Burada başlar,
Vedanın ve vedaların senaryosunu yazmaktır sana kalan.
Bir ışık sarar tüm ruhumu...
Beni sarsan ve titreten yanar tüm mumlar direnir rüzgarın her
esintisine!
Vedada sensin.oyuncuda şahitte sensin sahnede!
Yürür , ağır ağır ilerleterek adımlarını
Yüküde ağırdır.
Belkide kaldırmaz
Çünkü zordur
Vedalar ve ayrılıklar.

Bu Bir Yüreğin Öyküsü, Türküsüdür

Bazan bir çok şey
ya da bir bakış
birşeyleri anlatmak ister.
nereye baksan onu görür
nerede kapatsan gözlerini
onu hissedersin
Görürmüşsün gibi,tam karşında bellirir silueti
bir göz açıp kapayınca kadar
yakın
bir göz kapatıp açmayınca dek uzak
Bir uyku vardır bu diyarlarda
Öyle bir hakikat ki;
Alev alev yanıp kül olmasını bilene,
anlam...
Yol almanın mücadelesini verenin
Uğrunda damla damla kan dökenindir!
Bundandır ya :
Kimi zaman bir hainin pususundan kurtulup,
Umuda doğru ışık olmaya giderken
Vururlar seni bir yol ortasında!
Kimi zaman;
Ölümün o soğuk yüzünü görürken yanı başında
Gözlerinde
Sonsuza dek silinmiyecek olan
O bakışlar:
Heybene umut yoluna ışık eyler devam edersin
Sana her bakan ;
'Soğuktur derler gözleri'
Oysa bilmezler ki onlar..
Buzları eriten bir güneş sıcaklığını
Tam şurada sol göğüs kafesinin altında olduğunu
bilmezler
Görmeyeni dondurucu bir soğukluğa
Görüşte bileni bir 'ateş'...
Dinleyin onu :
İmralinin kum taneciklerine hücum eden deli dalgalarım ben!
Zerre Zerre.

Bulutlarında hayal edemiyeceği kadar ki yüksekliklerde,
 durmadan
 Güneşin etrafında kanat çırparak
 Semaya duran
 Bir şahinim!
 Özünde gerçekliğini bulan
 Kendini bulan bir tarihim!
 Unutulmaya yüz tutulsada bu sayfalar
 ve satırlar,
 Kimsenin eli yetişemiyecek
 Beni tozlu raflara kaldırıp
 Tarihin kanlı yüzünü,Kirli yüzüne mahkum etmeye!
 Hain cesaret edemeyecek.
 Bak bana
 bu benim türkümdür sana yazdığım
 Başından sonuna dek isimsiz bir mezar taşı yazılısada
 Alnımda..
 Olsun genede
 Başı dik,
 Alnı açık,
 Yüreğini ve tüm benliğini
 Hakikatın huzuruna serecek
 Ben öykümü yazdım bu sayfalarda!
 Bak;Bugün bütün bunca insan benim türkümü dinliyor.
 ben'ZİLANIM'!
 Yıl 1996 Günlerden 30 haziran.
 Kanlı cellatların güldüğü bu meydanda
 ben;
 'BEN OLMAYA GELDİM'
 tarih bugünü unutmasın!
 Yıllar sonra bile binlerce ZİLAN
 Böyle meydanlarda
 'BEN BENİM,BEN,BEN OLMAYA GELDİM'
 Şırlarıyla inliyecek
 Sen ozaman hakikatın sırrına erebilecek
 Anlamın Özgürlüğüne Kavuşabileceksin.
 Zilanca yaşayan ve Zilanca fedaileşen tüm emekçilere...

Kadınlar

Kadınlar vardır
Yazmaları tenimizde
Tarihten bir düş çalmış
Gezinir sahipsizlik sınırlarında
Kimliksiz bir çılgıktır belkide
Sessizce bir uyanış ya da
Gönderilmemiş bir duygunun adresinde

Kadınlar vardır
Yoklukları bile bir varlık olan
Tanıdık hem
Hem de yabancı bir başında
Gözleri yağmamış yağmur taneleri
Yuvarlanır karlaşan tenimizde
Yitirmişiz sanırsın
Yokluğumuzu müjdeler bir bakıma

Kadınlar vardır
Tanıdık bir vakit
Kaf dağının ardında
Bir papatya falında ya da
Kayarken illegal zamanlardan
Öyle kırgın
Öyle sessiz
Tanrının bile gözünden kaşmıştırlar

Ve kadınlar vardır:
Saçları suskun bir mavzer
Dillerinde yılanmış br giz
Üflenir ilahelerin duasıyla
Çağıldar dişil bir geceden
Yayılr elvan elvan
Kaçmızıdır sanırsın, ama
Bekliyoruzdur bir bakıma

Ve kadınlar ki
Muhakkak vardılar
Bir vakt
Kanatları kavgaya değmiş
Kaçırılmışsa da yüzyılından
Dağlanmışsa da düşlerinden
Bir şair ikliminde
Dönecekler yeniden
Beklmesini bilenlerin diyarına

Yakup Gunes

Hos Bir Şarkı

Gitarımın nağmeleriyle,
Tamir edeceğim.
Hayatın kırık melodisini;

Hoş bir şarkıydı ,
Gökyüzünün,
Zamanın kulaklarına,
Bıraktığı uğultusu.

Takvim yapraklarının,
Arasına saklı,
Saatini korumayı,
Unuttuğumuz dünya.

Zekine Dünder 2

Her Gecesi İdamdır Maphusun

Karanlık çöktüğünde Zindana
Yalnızlık sıkır boğazını
Sıkıntıyla pencereye koşarsın
Batmaya yüz tutan güneş
Sana onları anımsatır
İnceden bir hüzün duyarsın
Onlarda tıpkı güneş gibi
En güzel oldukları anda
Çekip gitmediler mi
Dersin kendi kendine
Ve apansız
Bir tufan kopar yüreğinde
Hasretin kısıracında bulursun
kendini
Çekip gitmek istersin bu zamandan
Ama, gerçeğe çarpışır gidişlerin
Vurulursun,
Düşlerin kararır
Mavi bir gözyaşının
Tuzlu sıcaklığına sığınırsın
Kabirsiz bir ölü olursun belki de
Ve geriye
Dizginsiz bir öfkenin
Suskun haykırırları kalır
İşte o an, bir ses duyarsın
Egîdi'nin kemiklerine ağıt değil,
Destan okuyan
Acılı bir ananın sesidir bu
Dayanın oğullarım dayanın kızlarım
Dayanın direnişçiler
Cesedeinizi öpmek kötü değil ama
Yeter ki, öpüşlerim bomboş geceye
değmesin
Ve sen
Kavgam der, sevdam der drenirsin
Sonra, soğuk duvarların nemli
kucağında

Olmadık hayaller kurar
Masaldan masala
Efsaneden efsaneye geçersin
Bazen mor kuşaklı dağlarda
Kır çiçekleri toplarsın
Bazen de, yıkıntı kentlerde
Kuş ölümlerine rastlarsın
Yani hep mutlu sonlu bitmez
hayallerin
Ama sen genede umudu ararsın
Çünkü bilirsin
Karanlık çöktüğünde zindana
yalnızca umut gerekir sana
Çünü her gecesi
İdamdır maphus'un...

Mazlum Cesur 2

İsmi Güzel Ülkem

İlmek ilmek ördüm saçlarını
 zamanımın
 Felaket bizim için olmazsa olmazdı
 Şahmeran bakışlarında rüyalarımız
 Kayıp bir gemide ve demirsiz
 Kuğular notalarıydı gökyüzümüzün
 Sensiz saatlerde ölüme hasret
 kaldım
 Bir avuç heyecan vardı belkilerimde
 Bir tutam umutla yaşardım
 Saklımda saklardım sevgilerimizi
 Beyaz bir güvercin kanadında
 Efsunî bahçelerde buluştuk ya
 Gülüşler saklıdır kara kaplı
 defterimde
 Bizler nasılda yaşamı seviyoruz
 Düşerken toprağa uğrunda
 hayallerimizin
 Bir başağın rüzgardaki son dansı gibi
 Hasret 'Güneş'e özlem 'Ana' ya dır.
 Kibir duvarları yıkılır tabi
 Sevgi elbette çıkagelir nerede olsa
 Sabır taşı dört bir yana çatlar
 Özgürlük kendini dağlara vurur
 Büyük kazanlar kaynatılır odun
 ateşte
 Kaçak çay tadında ezgiler okunur
 Sinema tadında yıldızlar izlenir
 Ney dilinde hayat dillenir
 Ben ki yaşamamak tayım yaşarken
 sensiz
 Kuru bir toprak gibi çaresiz
 Fırtına var her evresinde zamanımın
 Bir başağın rüzgardaki son dansı gibi
 Yıldızlar vardır! Hava bulutlu olsa da
 Kalbimde varsın! Sende olmasam da
 Çiçek tohumda gizli değil mi

Söz kalpte zincirliyen
 Gece gündüze mahkumdur
 Yiğitler düşerken; savaş barışa
 hasret
 Teselli kesmiyor yurtsuz bülbülü
 Melhem sökemiyor yarayı yürekten
 Ve gökkuşağında yaşamaktır
 gayemiz
 Egzoz ve fabrika dumanları değil
 temennimiz
 Hayat başladığı yerde güzeldir
 İsmi güzel ülkemin hasretindeyim.

Şeref Mete

Gül Acı

Gül sızı

Gül aşk

Düşün ki, kafesin içindedir ruhun soldan, sağ vuruyor acılarım...

Yüreğim her coğrafyada bir taş parçası kaya gibi büyüyor işte.
Hayat bu kadar tutuk işte düşlerim kitap arasında unutmamaktır
Sadece.

Kırk derece ateşi olan biri değilim.

Fiziksel olarak darbe almış yüreğim yanıyor.

Hayat karşısında ruhum yıkanır artık,, yıkanan her hücrem boğulur
kıyısında.

Çöküp ağladığım kaldırımlardan

Taşları söktüm

Taşıdım kalbimin etrafını ördüm./

Asfaltlı olmayan akla gömdüm kendimi.

Fatma Gezer 1

Sur

Yüreklerimiz büyük büyüktü

Küçük ayaklarımızla

Daracık küçelerinde.

Gezerken, geçmişini atalarımızın

Taştan evlerin duvarlarına

Sürerdim ellerimi.

Cennet burasıydı

Ve her keresinde

Urfa kapısından

İçine doğuyordum Sur'un

Düşlerimi suluyordu Anzele.

Amida'lı oluyordum

Gururla taşıdığım.

Uzağına düştüm ve

Büyüyemedim hiç

Hep o, kara çocuk kaldım.

Ah canım, ah memleketim.

Ne çok yasaklandı

Sokaklarında yaşamak.

Kanadıkça güvercinler boylu

Boyunca küçelerinde.

Büyü artık, diyor atalarım...

Büyü...

Erdal Dalgic 2

Yasaklı Bir Dil

Ben özgür bir vatana hasretli,
 yasaklı bir dilin çocuğuyum.
 Bir bebeğin doğuşundaki,
 ilk çığlıkla başlar benim anadilim.
 Sürünmeyle başlar ilk mücadelem,
 Emeklemeyi öğrenmekle başlar
 ilk zaferim,
 Yürümeyi öğrendiğimde, asıl o vakit başlar benim devrimim.
 Dilimin düşmanı ve
 hakikatin infazcılarına karşı,
 Dağlarda bir devrimci,
 sokaklarda bir direnişçiyim.
 Memleketimin her köşesi, her taşı
 Ve her karış toprağı anadilimi saklar özünde.
 Ovasıyla, vadisiyle söylenir benim dilim,
 bir çobanın dudaklarındaki sözlerin saflığıyla.
 Dedim ya arkadaş; ben özgür bir vatana hasretli, yasaklı bir
 dilin çocuğum.
 Gever de haykırılır benim dilim,
 Amed te yankılanır sözleri,
 Mardin in görkemi, Kobanê 'nin
 direnişidir benim dilim.
 Yani kısacası; ben zagrosun çocuğı, mezopotamyanın
 kaybolmamış tarihiyim.
 Ve ben; özgür bir vatana hasretli,
 yasaklı bir dilin çocuğuyum arkadaş...

Geştiyar K..

Brîndar (Yaralı)

Baba kalk uykudan.
Kime tutunacak bu hissis ellerim.
Kime dağımdır diyeceğim.
Yaralı koyma beni
Bu hissiz bedenim
Ateşlerde kavrulur sevgin
olmadan.
Kim okşayacak saçımı
Kim derman olacak
Bu dermansız yarama.
Kardeşim haydi kalk
Omuz ver tutmayan bedenime
Sensiz nasıl yaşar boş kalan
yanım
Bebek aç
Bebek suskun dilimin ağdını
ağlamakta
Haydi kalkın
Kalkın sonsuz uykunuzdan
Sizin yerinize adansın benim
canım.

Filiz Güner 1

Tanrılar Susunca

Tanrılar susar
Meleklerin kanadı kırılır
Gökyüzü susar
Yeryüzü çatlar....
Tanrılar susar
Sen susarsın ben susarım
İnsanlık susar
Tanrılar susar
Şeytanların boynuzu kırılır
Zaman biter
İnsanlık biter
Tanrı susar
Tanrı susar
Tanrı susar.....

Selma Bozan 2

Gerillayim

Dağları mesken tutmuşum
 Yasa bilmez
 Gem vurulamaz, asiyim
 Yastık yorganı bilemem
 Bir oyukta parkama sarılırım
 Yorgun gözlerim kapanır ansızın
 Bir mermi yırtar gecenin
 sessizliğini
 Uyanırım bir kuş tedirginliğinde
 Uyku tutmaz gözlerim
 Ben mi yaralıyım, düşlerim mi?
 Taze ekmek buğusudur
 hatıralarım.
 Susamış, kurumuş dilim
 Soğuk bir tas mehir olsa içesim
 var
 Oysa hiç olmayacak, düşlerimde
 kalacak
 Kuytuda vurulmuş bir eşkiyadır
 yüreğim
 Belki birazdan son nefesi çekerim
 Belki de birazdan bir cana
 kıyarım
 Nefes tüketirim
 Ben gerillayım
 Sanırsınız ki ben yaşamayı
 sevemem
 Herkesten çok severim
 Kemal Pir'in dediği gibi:
 "Biz yaşamı uğruna ölecek kadar
 çok seviyoruz"

Murat Kaya 1

Çocuklu Renkler

Ayakları çıplak olan çocuklar,
 Gökyüzündeki umutlar,
 Masallar , kahkahalar, sesler...
 Ve ölümler, ağlayışlar, hayatlar
 Avuçlarını açan çocuklar,
 Diz çöken çocuklar...
 Dillerinden , dudaklarından
 düşen sözler var.....
 Kimi için acı, yaşamak, hayaldir...
 Ve kimi için inanç, kimi için
 elindekilerle mutlu olma
 çabaları.....
 Çocukluğun rengi yoktur;
 Kimi siyahtır, kimi beyaz, kimi çok
 beyaz kimi çok siyah
 Fakat hiçbir renk engel değildir
 çocukluğumuza...
 Hayaldir, özgürlüktür sevgidir
 çocukluğumuz...
 Özgürlük ancak çocuklukla
 mümkündür,
 Yalan dünyadan çekip çıkmak
 gibidir.
 Mutluluğun , sevginin, özgürlüğün
 rengi beyaz değildir bu yüzden;
 Sarı, kırmızı, siyah , mavi, yeşil,
 hiçbir renk değildir....
 Çocukluğun tek bir rengi yoktur...
 Çocukluk senin kendi rengindir.

Selma Bozan 1

Nar Çiçeğim

Damda geçen geceyi sigaramla sarhoş ederken
Gözlerim bir avuç yıldıza takıldı.
Öyle ıslıl ıslıl değildiler oysa...
Yarin gül yüzü geldi aklıma yine;
Yıldızları izlediğimizde yanımdaki duruşu,
Soğuk gecedeki sıcaklığı,
Savaşın hüküm sürdüğü topraklarda umut verici sözleri
ölüme inat yaşama sevinci...
Şimdi aynı gökyüzüne farklı yerlerden bakıyoruz.
Halbu ki sadece birlikte yıldızlı göğe bakacaktık,
Yanyana başımız dönene kadar.
O zamanlar yıldızlar ıslıl ıslıldı.
Belki de yıldızlara kiminle baktığın önemliydi.
Evet öyleydi herşeyi yanındaki insan güzelleştiriyordu.
İzlediğiniz filme o anlam katar,
Aydın eşlik ettiği gecelerde bazen de zifiri karanlıklarda
Birlikte attığınız her voltadaki adımları yoldaşınız anlamlı kılar.
Kışın soğuk gecelerinde bana uzattığı bir bardak menengiç kahve
içimi ısıtırken elleriyle ellerimi gözleriyle ruhumu ısıtırdı...
Oysa şimdi Ağustos'ta bile buz kesiyor ellerim.
Ve Sonbahar gelecek havalar soğuyacak.
Sen biliyorsun Nar Çiçeğim;
Yağmurlar, gecemde ki ay ve yıldızlar,
Dinlediğim her bir şarkı, çocuğunu hasretle bekleyen anneler,
Aşıklar ve devrimciler..
İçtiğim su, şafağın kızılığında esen yeller,
Dağ patikaları, gecenin yalın rüzgarı...
Bana seni hatırlatır.
Bu gece de yıldızlar suçlu değildi.
Senin gelişinle ülkemde ihtilal oldu.
Gidişinle en büyük darbe oldun...

Sarê Siya Qamişlo

Çocuk

Tebesümleri gökyüzüne esir olan çocuk
Ben geldim
Seni kabuslarından korumak için
Sabahlara kadar baş ucunda beklemeye geldim

Ben geldim çocuk
Sana annen gibi kucak açmaya geldim
Ben geldim işte
Sana gücünü fısıldamak için gökyüzündeki yıldızınla geldim

Gel bu gece gökyüzüne uçalım , Yıldızları avuçlayalım.
Bir bulutun üzerine uzanalım , gökyüzündeki bekleyen birinin
masalını anlatayım
Belki sana anneni getiremem ama onu masalımızın kahramanı yapacam

Çocukluğumun gömüldüğü toprağıma
Gençliğimin en sevdiğim
Çiçeğini ektim bugün
Mırıldandığım şarkılarıma bir yenisini ekledim

Dizlerimdeki yaralarımın kuru kanlarını temizledim
Odamda ki karanlık ve ay ışığının savaşına son verdim
Ben olduğum yerden yeniden dirildim
Kimseyi affetmiyecem, yemin ederim. Kendime söz verdim.

Ciğdem Ören

"Hayat , Sana Bir Tek Mektup Yazacağım..."

Ruhumda işlediğin cinayetlerin kanıtıdır bu mektup !

Güneş açmasına izin verdin bir kaç kez avlunun içine.
Sonra, anlamsız gölge ettin.
'O' upuzun öfkeli bedeninde.

Kendimi tanıdığımda toprak çoktan doyurmuştu sevdiklerim-
le kendin.

Sabır tohumları ektilim ve büyümeye başladım; senden aldığım
havayla, aldığım suyla.

Açıkcası seni ben muşgulüm bilirdim.
Buğdayın içinde Aslı...
Değirmenleşti kerem'in aşkında
Yüreğim.

Seni hayal ettikçe nefesim sıkışır

Gece bekcilerin ıslık sesiyle uyanırdı isteklerim.

Gökyüzünün yalın bakışları rakı kadehimin üzerindeydi, be-
nimse şakaklarım soğuktan derbeder olmuştu.

Ve salt dudaklar emiyordu kadehin ağzını.

"Hayat sana mektup dedim"

Zamanın yetmiyor oysa senin ruhumda işlediğin cinayetlere
bile.

"Hayat sana mektup dedim"

Bir bilsen yazılacak ne kadar çok mektubum var sevgiliye.

Fatma Gezer 2

Tirkî

- Çîrok -

Düğüm

2015 Yılında Manajir'de Ş.Eser
tepesinde yanarak şehit düşen
iki kadın yoldaşın anısına

Hava çok soğuktu. Mevzi çuvalının ardından hafifçe yükseldi Slava. Bir rüzgar esti, sımsıkı ördüğü sarı saçları buz kesti. Kulakları üşüdü. Gözü, sonu hiç yokmuş gibi uzanan siyahlıktaydı. Başı ve sonu belli olmayan uzun bir karanlık vardı önünde. Bekliyordu... Saatlerdir kıpırdamadan konuşmadan ve savaştan başka bir şey düşünmeden bekliyordu. Asırlardır oradaymış gibi, bir taş, kurumuş bir ağaç kütüğü ya da bu tepeye ait herhangi bir şeymiş gibi; kımıltısız ve sessiz bekliyordu. Sabahın ne zaman doğacağını, savaşın ne zaman biteceğini, annesini bir daha görüp göremeyeceğini bilmeden bekliyordu.

Cihazdan seslenmeye başladılar. Dikkatlice dinledi. Sırası gelince tekmil verdi. Geceye yayılan sesi sanki kendisine ait değildi. Yüzyıllardır konuşmayan bir insan gibi çıkmıştı; kısık ve derinden...

İki dakikalık tekmilin ardından tekrar sessizlik çöktü. Sabaha karşı tepe iyice soğudu. Bu kadar alçak bir tepede bu kadar çok üşümek zoruna gidiyordu. Çocukluğunun geçtiği karlı Serhad gecelerini düşündü. Uzun ve soğuk kışları... Bu yüzden yormuyordu onu uzun nöbetler. Sadece bu karanlık gecelerde şarkı söyleyememek zorluyordu. Bir de bazen haritasız yürümek...Günlerce süren yolculukların yerini sarı sahra tozundan köy yolları almıştı artık. Uzun yolları, yolculukları ve sokaklarda yürümeyi, hem de soluksuz yürümeyi özlüyordu.

Saatine baktı. Nöbet değişim saatine az kalmıştı. Hemen yanında kıvrılıp yatan Hewler'i izledi. Ayaklarını karnına çekmiş, başını dirseğine yaslamış bir sefil uykudaydı. Ona sorsanız dünyanın en rahat yatağı derdi. Hewler birçok şeyi yaptığı gibi mevzi köşesinde uyumayı da keyifle yapıyordu. Hava iyice soğuyunca Slava kefiyesini çıkarıp Hewler'in üzerine örttü. Birazdan uyanacak iyice dinlensin diye düşünüyordu. Tam o anda Hewler sırtını döndü. Dönerken kafasını Slava'nın silahına çarptı. Slava panikle Hewler'in kafasını ovalarken silahın kayışı Hewler'in o zar zor toplayıp kefiyenin altına sıkıştırdığı kara saçına dolandı. Hewler uyandı. Kalkmaya çalıştı ancak kafasını her hareket ettirdiğinde Slava'nın da silahı onunla hareket ediyordu. Slava sakin olmasını söylese de Hewler uyku sersemi olduğu için söylenen hiç bir şeyi anlamadı. Bir sağa bir sola döndü, kurtulmaya çalıştı, en sonunda sıkıldı ve birden doğruldu. Ayaklarıyla BKCyi devirdi. BKCyi tutmak için uzandığında saçına dolanan silahın kayışını da kendisiyle birlikte çekti. Silahı omzuna atan Slava da kayışla

birlikte Hewler'in üstüne doğru düştü. İyice birbirlerine dolanmışlardı. Hewler kurtulmaya çalıştıkça daha fazla zorlaştırdı işi. Komutan çıkan sesleri merak edip cihazdan seslendi. Slava iki dizinin üzerinde bir eliyle silahının kayışını ve Hewler'in saçını tutuyor diğer eliyle mevziden destek alıp cihaza ulaşmaya çalışıyordu. Cihaza çok geç cevap verince komutan koşarak yanlarına geldi. Onları öyle görünce ciddi bir sorun olduğunu sandı. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Hewler henüz doğrulmamışken:

-Görmüyor musun Heval, Slava sıkılmış uykuda beni dövmeye başladı!

Slava dirseği ile hafifçe vurdu Hewler'e. Toparlanmaya çalıştılar.

-Heval bırakın şakayı, bir durum var sandık.

Slava tam cevap verecekken atıldı Hewler:

-Ben su içmek için uyandım. O sırada saçım silahın zincirine dolandı. Slava da yardım ediyordu ben silahı falan devirdim. Benim suçumdu Heval Asya, dikkat ederim.

Asya'nın da yardımıyla silah kefiyeden, kefiye Hewler'in saçından, Slava Hewler'den ayrıldı. Düğüm çözülünce Asya her iki nöbetçiyi sert şekilde uyarıp oradan ayrıldı. Mevzi çuvalının ardında diz dize oturdular. Asya'nın ayak sesleri kayboluncaya kadar konuşmadan birbirlerine baktılar.

-Neden doğru söylemedin? Ne gerek var üstüne almaya?

-Ben neyi üstüme aldım ya, uyuyordum geldin üstüme atladın!

-Heval Hewler...

-Şıst yoldaş sanki bir ses var, ha bir dakika!

Hewler sanki bir ses duymuş gibi ciddiyetle kulağını araziden yana çevirdi. Silahını eline aldı. Kaşlarını çatmıştı. Yüzünde büyük savaşları yöneten bir başkomutan edası vardı. Sol elini geriye doğru kaldırmış Slava'ya bekle işareti yapıyordu. Bir kaç dakika öylece bekledi. Sonra elini yavaşça indirdi. Çekinerek kafasını çevirdi. Bir süre birbirlerine baktılar. Hewler yüzündeki ciddi ifadeyi korumaya çalışsa da gözlerinin çocukluğu onu ele veriyordu. Slava Hewler'in bir ses duymadığına konuyu değiştirmek için böyle davrandığına emindi.

İlk kahkahayı Slava attı. Bu kez Hewler Slava'yı susturmak için ona sarıldı.

-Kara keçi seni. Hem inatçı hem uykucu hem aksi... Saçların da sana benziyor.

-Sen de fazla sarıydın, görüntü veriyorsun düşmana, yerimizi belli ediyorsun!

Gecenin üçünde kahkaha sesleri duyulmasın diye birbirlerinin ağzını kapatan ki kadın henüz bir hafta önce özgürleşen tepedeki mevzilerinde, dünyanın en karanlık zihinlerinden oluşan bir grup çetenin kendilerini izlediğini bilmiyorlardı. Şehit Eser tepesi özgürleşirken onları örten gece bu kez çetelerin bayrağı kadar karaydı.

Sarı otların buz kesen çıtırtısı duyulmadı. Ölümün karanlık adımları sezil-

medi. Onlar taşan kahkahalarını avuçlarına toplarken ceset kokulu çeteler usul usul yaklaştı. Tepenin eteklerine döşenen bir mayın patlayınca tüm mevzilerde intişar verildi. Slava ve Hewler hızlıca konumlandılar. Kısa sürede yağmur gibi mermi yağmaya başladı. ‘Allah u Ekber’ sesleri zılgıtlar ve Hewler’in bir ceylanın kayalıklarda sekişini anımsatan BKC atışları... Tüm sesler birbirine karışıyordu. Böylesine karışık bir anda oldukça sakin olan hareketlerine şaşıyordu Slava. Eli, ayağı, oturuşu bir makinayı parçaları gibi hızlı ve uyumla hareket ediyor pek çok şeyi düşünmeden yapıyordu. Çok kısa bir anda nereden çıktığını anlayamadığı bir gölge ‘Allah u Ekber’ diye mevzi çuvalının üstünde belirdi. Slava onu vurduğunda sanki dünyadaki her şey ağırlaşmıştı. Zaman durmuş gibiydi. Karanlıkta salınan kan damlacıklarını ve mermilerin deldiği çuvaldan yayılan sarı toz taneleri hayranlıkla izledi. Bir yerlerde kimsenin duymadığı bir şarkıya eşlik eder gibiydi her şey. Savaşın ezgisiyle dansa duranlar vardı. Aynı ritimle uzandı. Silahını tekrar doğrulturken parmaklarını gördü. Soğuktan çatlayan ve kararan parmaklarına baktı. Bir kez daha annesi geldi aklına. Annesini ve onun tandırdan kararan ellerini hatırladı. Bir daha onu göremeyeceğine, Serhad’ın suyundan bir daha içemeyeceğine emindi artık. İçinde büyüttüğü memleket hasreti tam o anda son buldu. Sanki özlediği her şeye kavuşmuştu. Garip bir gülümseme belirdi yüzünde. Sevgiyle Hewler’e baktı. O küçük kız kardeşi, uykusundan uyanmayan, yemek beğenmeyen mızımız Hewler, bir şahin gibi duruyordu silahın başında. Çatışmada bu kadına bir şey oluyor diye düşündü. Sihirli bir değnek değişiyor ve büyüyor. Devrimin büyümeye fırsat bulamayan diğer çocukları gibi. Hiç sahip olamayacağı kızı, kilometrelerce uzaktaki kız kardeşi, her gün ne yapıyor diye düşündüğü annesiydi Hewler. Her şeyiydi, yoldaşıydı. Birçok kez onu kaybetmekten korkmuştu ama bu kez içinde farklı bir duygu vardı. Sanki ona bir kez daha kavuşmuştu. İçinde ilk tanışmanın garip heyecanı belirdi, gülümsedi. Tüm bu duyguları kimseciklerin fark edemeyeceği saniye aralıklarında; parmağının tetik üstündeki iki hareketinden birinde yaşadı.

Hewler boşalan zinciri işaret ediyordu. Slava zinciri doldururken Hewler kefiyesini çıkarıp ısınan namluyu değiştirdi. Kefiye sıcak namluya değince yandı. Çatışmanın ortasında kefiyeyi düşünüyordu Hewler. Çok değil daha demincek üşümesin diye üzerine örtülmüştü o kefiye. Saçının silaha dolandığı birbirlerine girdikleri o anı hatırladı. Yüreği tarifsiz bir sevgiyle, coşkuyla doldu. Sorsanız sol yumruğunun büyüklüğünde bir et parçası derler insan kalbi için. O avuca birbirine evvelden beri zıt olan bunca duygu sığdırdı Hewler. Yaşarken yok etmeyi, çok severken nefreti, hep beraberken özlemeyi, kimsesizken çok olmayı... Ve tüm bunları henüz on yedisinde tanımayı...

Kobane’nin küçük bir köyündendi Hewler. Ailesinin çoğunu katletmişlerdi,

kardeşlerinin bir kısmı kayıptı, evini ve yaşamını bırakmak zorunda kalmıştı. Çetelerle arasında şahsi sayabileceği çok mesele vardı ama o anda o kefiye bile savaşıması için yeterliydi. Hewler için dünyada bir iyiler vardı bir de kötüler. O kötülerini yenmek için savaşan iyilik savaşçılarından birisiydi. Elllerinde ölüm taşıyan çeteler hayatının tam ortasına bir savaş getirmişlerdi. Hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı belki ama o düzenini bozan çetelerden yarım kalan her şeyin hesabını soracaktı. Şimdi çatışmanın ortasında da kafasındaki tek şey önündeki karanlıkta gizlenen çetelerin huzurunu kaçırmaktı. Yaptıkları her şeye rağmen nasıl inatla mutlu olduğunu haykırmak istiyordu. Başını hafifçe kaldırıp bir zılgıt çekti. Sesi yayıldıkça büyüdü. Attığı zılgıt onca ses arasından sıyrıldı ve sakalları yağlı, kurumuş dudaklarında lanet taşıyan bir çetenin kulağında patladı. Çete sinirlendi. Benzinle güçlendirilmiş RPG roketini kaldırdı. Sesin geldiği mevziyi hedef aldı ve attı. Tok bir ses geceyi yardı. Mevzi çuvalında patlayan roketten alevler saçıldı.

Önce çuval yandı sonra Slava'nın sarı saçları. Slava'nın saçlarını söndürmeye çalışan Hewler'in sırtında bir alev topu vardı. Elleriyle ateşi tutmaya çalıştılar. Avuçları kolları ayakları... Etleri tutuştu, gözleri ateşe bulaştı. Ateşi söndürmek için dolandılar birbirlerine. Sırt sırtaydılar, diz dize, göz göze... işte bir kez daha düğüm olmuştu bedenleri. Bir kez daha kenetlenmişlerdi birbirlerine. Sımsıkı sarılıyorlardı bu kez sönmek için. Bir kez daha gülümsediler. Kirpiklerine ateş düşünce Slava sakince yatırdı Hewler'i göğsüne. Hewler Slava'nın o çok sevdiği sarı saçlarını kurtarmak için inatçı birkaç vuruş daha yaptı. En sonunda en güvendiği yerde yoldaş göğsünde ateşten bir uykuya daldı. Akan kan ateşi susturmadı. Gözleri kavruldu, etleri karardı , bir tutam kömüre döndü bedenleri. Karanlık gece sanki kendinden bir parça bırakmıştı. Sabaha karşı gün ağardığında bir kez daha kurtarılan Ş.Eser tepesindeki mevzi- de birbirlerine sarılı halde yanmış iki kadın savaşçının bedeni bulundu. Onlar toprağa rengini güne ışığını verdiler.

Asya Meryem Behrengî

Onun İçin Denizin Suskunluğu

Onun için denizin suskunluğu, huzurdan çok ne olduğunu bilmediği bu yolculukta, korku barındırıyordu. Ayın parlaklığı ve geceye koşulsuzca duyduğu sevgi, cebindeki en önemli teselliden biriydi. Kimileri için bu yaz, bir yılın yorgunluğunun atıldığı günleri, kimileri içinse yaşam denilen bilinmezliğin en meçhul saatlerinin başlangıcını içinde barındırıyordu. Burası dışında hiç karşılaşmamış yedi kişiydiler. Bir anne ve iki çocuğu, yaşlı bir amca, ezidi bir genç, tekneyi kullanacak kişi ve Kevork. Kaptan onlara son talimatları veriyordu.

— Eğer ayağa kalkarsanız ya da sallanırsanız devriliriz. Denizin ortasında birileri bizi kurtarmaya gelene kadar çoktan ölmüş oluruz. Cesedimizi bile bulamazlar. Size dediğim gibi dengenin bozulmaması lazım. Onun dışında Allah izin verirse varırız. Anladınız mı?

Kaptanın ses tonundan işin ciddiyeti açıkça anlaşılıyordu. Herkes aynı anda tamam dedi. Hepsı de Türkiye’de uzun süredir kaldığından Türkçe anlıyorlardı. İki çocuklu kadının eşi Suriye savaşında ölmüştü. Evini, barkını her şeyini bırakıp İstanbul’a gelmiş birkaç yıl orda kaldıktan sonra bu yolculuğa çıkmaya karar vermişti. Genç ise adı Zerdest olan Şengalli bir Ezidiydi. 23 yaşında etine dolgun ortalama bir erkek boyunda esmer benizli, kara kaşlı, kara gözlü biriydi. Şengal’e saldırılar olunca ailesinden birçok kişiyi kaybetmişti. O da Avrupa’daki tanıdıklarının yanına gidiyordu. İhtiyar olanın bir kulağı az duyuyordu. Eşi hastalıktan hayatını kaybedince tek kalmıştı. Çocukları, torunları yıllardır Avrupa’daydı. Resmi yollarla getirmek için uğraşmışlar ama getirememişlerdi. Mecbur o da bu yolu seçmişti ve Kevork bir ermeni, 21 yaşındaki bu delikanlı zayıf olduğu için 1.80 olan boyu iki metre gibi uzun görünüyordu. Bir lise kavgasında yediği dayaktan ötürü daha önce kırık olan burnu, sol taraftan bakınca belirgindi. Saçları kısa olduğu için kıvırcıklığı çok anlaşılmıyordu. Sağ taraftaki kirpiklerinin bittiği yerin biraz altında gözyaşını anımsatan bir beni vardı. Kevork ismini annesi, dedesinin vasiyeti üzerine koymuştu. Bu isim Kevork Çavuş denilen Osmanlı ya karşı gerilla mücadelesi yürüten dağların aslanı lakaplı Kevork Aroyi Kazaryan’ın ismiydi. Burada olmak şansı mıydı? Burada olmasa ya cezaevinde olurdu ya da ölüydü. Ölüm, belki de karanlık denizde ellerini ovuşturup onu bekliyordu. Bütün bu koşturmaca o can verirken oluşacak bir manzara arayışı da olabilirdi. Kaptan botun motorunu çalıştırdı fakat boğmacaya yakalanmış birinin öksürüğünü anımsatan bir sestten sonra durdu. Daha sonra bir kez daha denedi. Bir iki kısa öksürükten sonra bu sefer çalıştı. Yaşlı olan amca,

Ezidi genç ve kadın herkes fısıldayarak kendi tanrısına dua etmeye başladı. Kadın bir kuş misali her kanadının altına bir çocuğunu almıştı. Bot dalga seslerinin arasında yavaş yavaş ilerlerken kıyı, boynu bükük bir şekilde geç saatte ayrılan misafirleriyle vedalaşıyordu. Herkesin yüzünde bilinmezlik taşıyan soluk bir korku hakimdi. Kevork'taki umursamazlık, korkusunun önüne geçecek avantajlar bulmakta üstüne olmayışından kaynaklanıyordu. Kalsam ya ölecektim ya da ölümlerden ölüm beğenecektim diye düşünüyordu. Açık denize gelince yükselen dalgalardan dolayı bot daha çok sallanmaya başladı. Denizle bağlantıları kesiliyordu birkaç saniye havada kaldıktan sonra tekrar pat diye suya düşüyorlardı. Geldikleri yerden çok uzaktaydılar yunan karasularına girmişlerdi. Ancak gidecekleri yer de çok yakın sayılmazdı. Yunan kıyısındaki nokta nokta ışıklar yol gösterse de yıldızlar onlardan daha yakındı. Yan taraftan gelen dalga onları yukarı doğru kaldırmakla beraber herkesi ıslattı. Botta büyüyen göz bebekleri ve yaşanan panik havası hakimdi. Kharybdis1 olabilirdi bu. Anne çocuklarına daha da sarılmıştı. Kaptan sakinleştirmeye çalışıyordu.

— Panik yapmayın az kaldı dedi. Korku başlamıştı. Kimse sağlıklı düşünemiyordu. Yaşlı adam ayağa kalkıp ellerini yukarı doğru açtı. Onun bu hareketi dengelerini bozdu ve sendelediler. Alt üst olmak üzereydiler. Anne ve çocukların olduğu taraf havaya kalktı. Kevork, yaşlı adamın son anda iki bacağından tutup aşağı oturttu. Sakin olması gerektiğini yollarının az kaldığını söyledi. Yanındaki çantadan bir şişe su çıkarıp verdi. Yaşlı adam biraz sakinleşince, yanlış yaptığını anladı. Kaptan her şeye rağmen teselli etmeye çalışan bir ses tonuyla,

— Hacı amca hepimiz ölecektik. Elini öperim, gözünü severim. Sakin ol az kaldı.

— Heyecan yaptım ayağa kalkıp dua edecektim. Kusura bakmayın. Birkaç dakika sonra dalgalar duruldu ve denizin ortasında bir sessizlik hakim oldu. Bu sessizliğin oluşmasındaki başrol motorun durmasıydı. Kaptan motoru tekrar çalıştırmak istedi ama olmadı. Bir kere daha denedi ama inatçılığı tutan motor yine çalışmadı. Kevork, ona tütün torbasını uzatıp oturmasını söyledi. Kevork'un diğerlerine göre bir nebze daha sakin oluşu kaptanda güven uyandırıyor. Motor uzun süre çalıştığından dolayı ısınmıştı. Yirmi dakika bekledikten sonra bu kez Kevork çalıştırmak istedi fakat başarılı olamadı. Bir kez daha denedi. Endişeyle ölüme yaklaştığını düşünen herkes bir anda sevindi. Gitmeye hazırlardı. Kaptanın yüzünde minnet duygusu vardı. Oysa Kevork, onu da doğrudan

ilgilendiren bir durum karşısında şansının da yardımıyla bir şey yapmıştı. Bunun karşılığında kimse birbirine bir şey hissetmek zorunda değildi. Dalgaların durulmasıyla yollarına daha hızlı devam ettiler. Kıyıya yaklaştıkça ışıklar büyüyor kara gözle görülür bir hal alıyordu. Aralarında aşağı yukarı on beş dakikalık bir mesafe kalmıştı ki bu zorlu yolculukta engeller peşlerini bırakmıyordu. Bu sefer büyük bir kaya yollarına çıktı. Kaptan, kimsenin panik yapmamasını söyledi. Motoru kapatmasına rağmen aldıkları hızla ilerliyorlardı. Zerdeşt n'olur n'olmaz diye yaşlı adamın yanında koluna girip oturdu. Kadın korkudan ağlıyordu. Kevork batsalar da kıyıya kadar yüzebileceğinin farkındaydı. Çocuklardan birini de kurtarabileceğini düşünüyordu. Ne olursa olsun hep beraber çıktıkları yolda karşıya birlikte varmalarını istiyordu. Aklına gelen şeyi çok tehlikeli olsa da yapmaya karar verdi. İki ayağını botun dışına doğru sarkıttı. Bir nevi güvenlik bariyeri oluşturdu. Kayaya yaklaştıklarında botun çarpmaması için ayaklarını kayaya uzatıp sırtıyla da var gücüyle botu geriye itti. Kayanın yanından hafifçe sıyrarak geçtiler. Kevork'un yaptığı bu hamle onları hayatta tuttu. Kıyıya yaklaşabildikleri kadar yaklaştılar. Kaptan denize inip suyun yüksekliğine baktı dizine geliyordu. Herkes çantasını aldıktan sonra kaptanın yardımıyla yaşlı adamı indirdiler. Daha sonra Ezidi genç ve Kevork ıslanmasınlar diye çocukları kucaklarına alıp kıyıya bıraktılar. Herkes büyük bir sevinçle, ilk başta Kevork'a sarılıp teşekkür ettiler. Ayağında bir şey olup olmadığını sordular. Kevork sorun olmadığını belirtti. Kadın da geldikten sonra kaptan uyardı.

— Üzerimizi değiştirelim buradan uzaklaşabildiğimiz kadar uzaklaşalım. Herkes bir yerde üzerini değiştirdi. Islanmış elbiselerini orada bıraktılar. Kaptan bot ordayken yakalanmak istemiyordu. Kimse konuşmazdı ama yine de kendini garantiye alma derdindeydi. Yunanistan'ın Kos adasına ulaşmışlardı. Karaya ayaklarını basmıştı ama ne tarafa gidecekleri konusunda bir fikirleri yoktu. Etrafta birkaç ev ve havlayan köpeklerden başka bir şey yoktu. Boş bir tarlanın içinden geçip bir yola ulaştılar. Kaptan sol tarafa gitmeleri gerektiğini, denizdeyken ışıkların o tarafta olduğunu gördüğünü, şehrinde o tarafta olabileceğini söyledi. Kimsenin itiraz etme ihtimali yoktu. Öncesinde hepsini tembihledi. Gidip iltica ettiklerinde ya da polisle karşılaştıklarında onun kaptan olduğunu söylemeyecektiler. Zaten kaptan olmadığını, bu tarafa geçecek parası olmadığı için bu yolu seçtiğini söyledi. Soran olursa kaptan bizi bıraktı gitti diyecektiler. Anne şaşkınlıkla,

— Yani biz canımızı kaptan olmayan birine mi emanet ettik dedi.

Yaşlı adam tebrik ederek,

— Helal olsun kazasız belasız getirdi bizi. Tabi Kevork'un yiğitliği de olmasa olmazdı.

Kevork 'unda Zerdeştin de umurunda değildi. Önemli olan bu tarafa geçmeleri idi. Bu konuyu konuşup hallettikten sonra yola koyuldular. Herkes hem yürüyor hem de telefonla tanıdıklarına vardıklarını haber veriyordu. Kevork yalnızca bir mesaj attı. "Beni merak etmeyin vardım sizi daha sonra ararım."

Çocuklar uyukluyor ve yürümekte zorlanıyordu. Anneyle çocuklar diğerlerinden geride kaldı. Çocuklardan birini Kevork diğerini de Zerdeşt kucağına aldı. Bir süre öyle devam ettiler yorulduktan sonra bu sefer kaptan ile anneleri taşıdılar. Çocuklar uyuyarak bir süre böyle idare etti. Yolun biraz üst tarafında bir ağacın altına gidip biraz soluklandılar. Çocuklar uyanınca Kevork onlara çantasındaki bisküvi ve çikolatalardan verdi. Herkes çantasında bulunan ne varsa çıkarıp birbirine ikram etti. Kevork, bir poşete hava almayacak şekilde paketlediği muş tütününü çıkartıp, dört tane sigara sardı. Birisini orda içti. Kalanları cebindeki boş sigara paketinin içine koydu. Yemek ve sigaradan sonra yorgunlukta bastırınca üzerlerine bir ağırlık çöktü. Bıraksalar hemen uyuyabilirlerdi ama yürümeliydiler. Tekrar yola koyulduklarında bir tur otobüsünün hızla onlara doğru geldiğini gördüler. Durdurmak için el kaldırdılar ama şoför aldırış etmedi. Önlerinde sonu bir tepeyle biten ufak bir viraj vardı. Herkes birbirine gerçekte ne kadar kaldığını bilmeden az kaldı diyordu. Kaptan,

— Ben telefonla yolu bilen biriyle konuştum kesin az kaldı diyordu. Tepeye vardıklarında ilerde ışıkları yanan, malikaneye benzeyen bir yer dikkatlerini çekti. Aralarındaki mesafe on dakikalık bir yoldu. Bu ışıklar onlar için umut oldu. Durmadan yola devam ettiler. Oraya vardıklarında yorgunluktan düşmek üzereydiler. Dört yıldızlı bir otelin tabelasıyla karşılaştılar. Bahçesinde lüks arabalar, bol ışıklı yeşil bir alan ve sessizlik vardı. Bu saatte herkes uyuyor olmalıydı. Resepsiyona girmeden oradan kısa boylu, şişman biri dışarıya yanlarına geldi. Adam ilk önce hepsini baştan aşağı süzdü. Hallerinden turist olmadıkları belliydi. Beklemedikleri bir şekilde,

— Türkçe biliyor musunuz?

Diğerleri ağzını açacaktı ki Kevork daha hızlı davrandı.

— Evet biliyoruz.

— Benim dedelerim Osmanlı zamanında buraya gelmiş. Ben de

konusuyorum. Size nasıl yardımcı olabilirim?

Diğerleri yüzüne sahte bir gülümseme koymaya çalıştı. Kevork hiç umursamaz bir şekilde,

— Yeriniz var mı?

— Otel dolu hiç yer yok.

— Para sorun değil hemen ödeme yaparız.

— Gerçekten yer yok. Bu ayda buralardaki hiçbir otelde yer bulamazsınız. Eğer isterseniz size taksi çağırayım sizi merkeze götürsün. Orada bulma imkanınız daha yüksek.

Aralarında konuşmak için biraz ileri gittiler. Kaptan,

— En azından merkezde oluruz. Yer olmasa bile gidip iltica edebiliriz.

Bu köyden çıkmış oluruz. Herkesin onaylamaktan başka çaresi yoktu.

Biraz bekledikten sonra iki tane Mercedes marka ticari taksi geldi. İki

araba peş peşe düşüp merkeze gittiler. Hava halen karanlık olmasına

rağmen, gri yüzünü göstermeye çalışıyordu. Taksiler, onları üç yıldızı

olan küçük bir otelin önünde bıraktı. Resepsiyonda uyuyan adam sesleri

duyduğunda gözlerini yarı araladı. Rüya ile gerçek arasında bir kararsızlık

yaşıyordu. Ona iyice yaklaştıklarında, mecburen gözlerini açıp ayağa

kalktı. Konuşmasını daha anlaşılır kılabilmek için ellerini sağa sola

sallayıp no room dedi. Oradan ayrılıp sahile doğru yürürken şehirde

birçok şey gibi uyumakta olan küçük bir park gördüler. Çantalarını

yastık yapıp oradaki ağaçların altına uzandılar. Kimsenin yorgunluktan

konusmaya mecali yoktu. Birkaç dakika içinde herkes uykuya daldı. Geçen

arabaların ve denize giden insanların, sesinden uyandıklarında bundan

sonrası için artık bir karar vermeleri gerekti. Herkes polise gidip, iltica

etmek istiyordu. Kevork, biraz daha kalacağını söyledi. Yoldan geçen

birine karakolu sorduktan sonra vedalaşıp ayrıldılar. Yolun karşısına

geçip sahilin kenarına oturdu. Bulunduğu yerden onların uzaklaştığını

görebiliyordu. Denizin, tuzlu sabah serinliği eşliğinde tütününü içerken

zihninin bir parçasında da olsa rahatlığı hissetti. Artık iltica edip burada

kalacaktı ancak yine de korkutucu olmasa da çözülmek için sırada

bekleyen sorular vardı. Henüz Maslow'un ihtiyaçlar dizisindeki birçok

temel ihtiyaçtan yoksundu. İnsanların, problem çözme koşullarının

oluşmadığı birçok olayda olduğu gibi o da şuan ki cevap arayan birçok şeyi

zaman denilen ve sabır bekleyen kavrama havale etmişti.

Yaklaşık yirmi dakika sonra bir polis arabası geldi iki kişiydiler. Aslında

böyle olacağını bildiği için biraz burada kalmak istedi. Gidenlerden biri

onun orda olduğunu söylemişti. Karakola vardığında herkes ordaydı.

Tek tek içeri gidip ifade veriyorlardı. Bu yapılan bir ön kayıt işlemiydi. Kimsin, nesin ve kısaca neden geldin gibi sorular ayrıntıya girmeden soruluyordu. Bu işlem bittikten sonra üzerinde bilgilerinin yazıldığı bir beyaz kağıt imzalatırıp veriyorlardı. Kaptanı bırakmadılar. Kimse üzerine ifade vermemesine rağmen ayrı bir odadaydı. Kevork, koridorda oturduğu sandalyeden onun odasının yarı açık kapısını görebiliyordu. Kafasını biraz öne doğru uzatınca onu gördü. Kaptan, baş parmağıyla kendisini gösterip geri işareti yaptı. Yüz ifadesinden bir sorun olmadığı belliydi. İfadeler alındıktan sonra kendini deport ettirmek istemişti. Hepsine o gün bırakılacakları söylenmişti ama gemiyle ilgili bir sorun olduğu için orada nezarette kaldılar. Turist sezonu olmasından dolayı adada kalıp ortalıkta dolaşmalarını istemiyorlardı. Ertesi gün sabah bıraktılar. Yaşlı adamın Almanya'dan oğlu gelmişti. O onlardan vedalaşıp ayrıldı. Kadın ile çocukları, Zerdest ve Kevork kaldı. Biletlerini aldıktan sonra gidip bir şeyler yediler. Kadın çocuklarıyla birlikte limanda gölge bir yerde oturdu. Sürekli telefonla onu Atina'da karşılayacak kişiyle konuşuyordu. İki genç biraz etrafı dolaşacaklarını söyleyip yanından ayrıldı. Daha geminin kalkmasına beş saat vardı. Zerdest'le Kevork arasında koşulların dayattığı ama ikisinin de memnuniyetle karşıladığı bir arkadaşlık oluştu. Limana yakın olan Kos kalesinin etrafında biraz dolaştıktan sonra surlardaki burçlardan etraftaki manzarayı seyrediyorlardı. Kevork, ona Şengal'de neler yaşadıklarını sormak istiyor ama bir acıyı hatırlatmaktan korkuyordu. Çok fazla dayanamayıp her şeyi göze alarak sordu.

— Sizde bizler gibi soykırımdan geçirildiniz yıllarca görmediğiniz katliam kalmadı. Yaşananları az çok biliyorum. Yaşadığın acıları tekrar hatırlatmak istemem onun için şimdiden özür dilerim. Şengal'de ne oldu ?

— Unutulması imkansızdır unutulmamalıdır da. Şengal'de yaşananlar Kürt tarihinin bir prototipi ve buna karşı direnenlerin sergilediği duruş yaşandı. Nasıl diye soracak olursan. Bizim bölge KDP'nin kontrolünde olan bir bölgedir. Askeri ve lojistik olarak orayı savunabilecek durumdaydılar. Ağustos başı Türkiye destekli işidin saldırısı başlayınca KDP çekildi. Bazı yerlerde halk dirense de yeterli olmadı. Kadın, erkek, çocuk binlerce kişi öldü. Binlerce kadın işid tarafından kaçırılıp pazarlarda satıldı. Katliamdan yaklaşık bir ay önce gizlice küçük bir gerilla grubu gelmişti hatta bir KDP tutuklamıştı. Eğer 7 melek olmasaydı yok olmuş olacaktı. 7 gerilla ve eski bir doçka dışında nerdeyse hiçbir şey yoktu o koridoru açmasalardı kimse kalmazdı. O anlattıkça annesinin Ermenilerin yaşadıklarını anlattığı olaylar aklına geliyordu. Benzerlik değildi aynılıktı. Çocukların susuzluktan açlıktan ölmesi, binlerce kadının kaçırılması,

din adına kurşuna dizilmesi ve Türkiye'nin eli olmakla birlikte bu seferki ortağı ışıd'ti. Zerdeşt, yüzüne baktı konuşmasını sonlandırmaya hazırlanıyordu.

— İşte böyle bizim ölümümüze sebep olan bizden olan Enkidu'nun ardıllarıydı. Bunun karşısında durmaya çalışanda bizdendi işte o gerillaydı.

Gerillaların Şengal'i koruduğu gibi bu kale de 14. Yüzyılda içinde barındırdığı şövalyeler ile deniz yolunu Osmanlı saldırılarından korumuştı. Kaleden aşağı doğru indiklerinde gemilerinin kalkmasına iki saat vardı. Zaman doldurmak için ara sokaklara girdiler. Evler genelde iki katlı ve bahçesinde portakal, mandalina, limon ağaçları vardı. Adadaki bu tip ağaçların bolluğundan kaleye de narenciye kalesi adı verilmişti. Bazı evler pansiyona çevrilmiş bazılarınınsa altına küçük bir lokanta yapılmıştı. Zerdeşt,

— Buradan sonra nereye gideceksin?

— Atina'da gidecek bir yerim yok. Orada sıfırdan başlayacağım.

Başka ülkeye geçecek ekonomik durumum yok. Peki sen ne yapmayı düşünüyorsun?

— Atina'da bir arkadaşım var. Onun yanına gideceğim. O eski bir kampta kalıyor. Bir süre onu yanında kaldıktan sonra Avrupa'ya çıkacağım. İstiyorsan sende gel, sana da kalacak bir yer ayarlarız.

— Zaten burada kalacağım benim için çok iyi olur.

— Tamam o zaman buradan sonra bir süre Atina'da da beraberiz.

Yaşadığı sevinç ve minnet gözlerinde parıltı olarak kendini gösteriyordu. Ara sokaklardan tekrar merkeze doğru yürüdüler. Yan yana birçok restoran ve her birinin önünde elinde menüyle müşterileri davet eden biri vardı. Kapıda hoş geldiniz diyen biri onları hemen iki kişilik bir masaya oturtup birer menü verdi. Yemekler yabancı olmadıkları kebab çeşitleri ve birkaç deniz ürünü mevcuttu. Kevork iki tane tavuk döner, Zerdeşt kebab söyledi. Ortaya da bir patates kızartması bir de Yunanlıların horiatiki dedikleri salatadan aldılar. İçecek olarak menüde ayran olmadığından birer tane kola aldılar. İki gündür bisküvi dışında ilk kez yemek yiyorlardı. Kevork,

— Normalde yemek yerken konuşmayı sevmem işime odaklanırım. Bu seferliğine bu kuralı bozuyorum. Biraz tuzlu olsa da eti güzel yapmışlar.

— Özellikle salata çok hoşuma gitti. İçindeki peynir ve zeytinyağı inanılmaz.

— Yunanistan'ın zeytin yağları meşhurdur. Zerdeşt görüyorsun iki gün normal yemeklerden uzak kalmamız daha önce bin kere yediğimiz

yemeklere aşırı övgü yapmamıza neden oldu.

— İnsanın uzak kaldığı her şey biraz daha fazla değerli oluyor.

— O şey neyse yemek mi, insan mı ya da bir yer mi bizde uyandırdığı duygularla ilişkili bir durum.

Zerdeşt tebessümle bir şey söylemek için sabırsızlanıyordu.

— Kevork, bak ben burada senle yemek yediğimizi kırk senede geçse unutmam . Demek ki bu an bende de güzel duygular uyandırıyor.

— Teşekkür ederim Sende unutulmazsın senle o denizi geçtik. Burada geçirdiğimiz zaman unutulmaz .

— Ee o zaman bir tütün sararsın artık yemeğimizi yedik.

— Saralım bu yemeğin üzerine iyi olur.

Kevork sigarasını erken bitirdi. Tuvaletle gitmek için masadan ayrıldı.

Döndüğünde Zerdeşt sigarasını yeni bitirmişti.

— Gidelim mi?

— Hesap gelsin ödeyelim gideriz.

— O işi hallettim ben.

— Sen niye ödedin? Yoldaşım ayıp ettin.

— Fark etmez ayıp edecek bir durum yok.

Zerdeşt, kahkahayı patlattı.

— Seni artık hiç unutmam garantiye aldın artık.

— Bende düşündüm. N'olur n'olmaz.

— O zaman iyi yapmışsın.

İkisinde de doğallık, içtenlik gibi ezilen toplumların temel özelliklerinden olan duygular hakimdi. İnsan olan herkeste bulunması gereken değerler, sömüren tarafta yer alanlarda kendiliğinden erozyona uğruyordu. Ezen taraf sömürdüğü toplumu bir arada tutan tüm değerlere saldırıp şahsiyet anlamında hükmedeceği bir kıvama getiriyordu. Onun için uzun ömürlü birçok direnişin temelinde, bu onurlu değerleri yaşatmak, yok olan kesimlere ise bu şahsiyeti geri kazandırma çabası yatar.

Limana vardıklarında hareketlilik başlamıştı. Gemiye bir taraftan arabalar girerken bir yandan da normal yolcular biniyordu. Haftanın ilk günü olmasından dolayı yoğunluk vardı. Ana karaya ulaşmak isteyenler bu kalabalığı oluşturuyordu. Cuma ve cumartesi günleri ise tam tersine adaya gelen gemilerde yer bulmak zordu. Anneyle çocukları da binmek için hazırlanmıştı. Üç katlı büyük bir gemiydi herkes sırayla biletlerini gösterip yürüyen merdivenden yukarı çıkıyordu. Resepsiyona ulaştıklarında anneyle çocukları bir oda tutup ayrıldı. Kevork,

— Ben yukarı çıkacağım.

— Yol uzun bir oda turalım dinleniriz.

— Üstümde çok param yok idare etmem gerek. Yukarı çıkacağım kafelerin olduğu yere, sen tut istersen arada bir gelirsen orada olurum. Kevork engel olmaya çalışsa da Zerdeşt iki kişilik odanın parasını ödedi. Kevork, mahcubiyetini belirterek, Niye masraf ettin? Ne gerek vardı?

— Yoldaş değil miyiz? Ben orda rahat yatakta uyurken, sen sandalyenin üzerinde mi uyuyacaksın? Olmaz.

— Zerdeşt, yoldaş teşekkür ederim.

— Ne teşekkürü, yoldaş dediysek birbirimize.

On dört saat sürecek gemi yolculuğu başlamıştı. Temmuzun ortasıydı ve saat beşi geçmesine rağmen hava halen sıcaktı. Nemin etkisi kavgayı kızıştıran ve ortalığı ateşlendiren biri gibi bu durumu daha da körüklüyordu. Sabahtan beri devam eden bu atmosfer odaya vardıklarında klimanın açılmasıyla son buldu. Yıkandıktan sonra uzandılar. Üzerlerinden çok ağır bir yük kalkmış ve tüy gibi hafiflemişlerdi.

Zerdeşt'in Avrupa'yla ilgili beklentileri çok fazlaydı. Kaf dağının arkasındaki yaşamın bir yansıması olarak görüyordu. Televizyonu açtığında çok şaşırdı. Kanal, tele market reklamı yapıyordu. Birisi büyük övgülerle meyve soymaya yarayan bir aparat satıyordu. Zerdeşt, şaşkınlıkla,

— Türkiye'deki televizyonlarda saatlerce süren reklamlarla bal satıyorlardı. Burada da bunlar çıktı.

— Televizyon işte aç bir müzik kanalı yavaş yavaş uyuyalım.

Zerdeşt'in açtığı kanalda eski protest bir müzik çalıyordu. Mikis Teodarakis'in To Sfageio isimli şarkısı çalıyordu. Yorgunluktan ikisinin de gözleri kapanıyordu. O kanal açık kaldı ve uykuya daldılar.

Kevork, gözlerini açtığında duvarda asılı bir resim gördü. Kendine gelmek için gözlerini kapatıp birkaç saniye sonra açtığında yüksek bir tepede etrafı sütunlarla çevrili olan antik bir yapı ve altında Akropolis yazan resimle tekrar karşılaştı. Sağ tarafına dönüp Zerdeşt'e bakmak istedi fakat klimanın etkisiyle kolu tutulmuştu. Yatağında oturdu. O sırada Zerdeşt cam kenarında olan yatağında sağa sola dönüyor uyanmaya çalışıyordu.

Kevork,

— Zerdeşt heval rojbaş.

— Roj mu Şev mi bilmiyorum. Sana da rojbaş Kevork heval.

— Kalkalım elimizi yüzümüzü yıkayalım bir şeyler yiyelim.

— Sigarada içelim.

— Onsuz olmuyor zaten.

Barın yanından geçip bir üst kata çıktılar. Saat 12' ye geliyordu. Açık olan

kafelerden birine gittiler. Yiyecek olarak daha çok hazır şeyler vardı.

İkişer tane kaşarlı tost yaptırdılar. Kevork,

— Varsa bir patates kızartması iyi olurdu.

— Sen bu patatesi ne çok seviyorsun.

— Tarihte Almanlara çok faydası olduğu söylenir. Belki bize de olur.

— Olmaz mı sana yoldaş. Tostun yanında yersek karnımız daha iyi doyar.

Siparişlerini beklerken Kevork yarım kalan bir konuyu tamamlamak istiyordu.

— Şaka maka bir yana bu patatesin İrlanda'ya çok etkisi olmuş.

— Orda ne olmuş ki?

— 18. yüzyılın ortalarında Amerika'dan bir mantar hastalığı geliyor.

İrlanda'daki patateslerin nerdeyse yüzde kırkı yok oluyor. Kıtık

başlayınca insanlar dikmek için ayırdıkları patatesleri bile tüketiyor.

Açlıktan iki buçuk milyon insan ölüyor.

— Çok büyük felaket yaşanmış.

Gemi, meltemin etkisiyle oluşan hava serinliğinde, denizi yara yara

ilerliyordu. Yemeklerini yedikten sonra güverteye çıktılar. Berrak bir hava

geceye hakimdi. Yıldızlar şehirdekinden çok daha yakındı. Kenardaki

korkuluklara iyice yaklaştılar. Yüzlerine pervanelerden ve dalgalardan

savrulan su damlacıkları geliyordu. Yaptıkları sohbetlerde mutlaka

sigarada yerini alıyordu. Sigaraları ıslanmasın diye biraz geri çekildiler.

Kevork,

— Hayatımız suyun üzerinde geçiyor. Hem üzerimize savruluyor yağmur

gibi hem de bizi taşıyor. İnsanın, dünyanın dörtte üçü su. Talese göre her

şey sudan gelmiş.

— Bilimselliğini, felsefi boyutunu çok bilmiyorum. Suyun ne olduğunu

Şengal'de anladım. En az kırk çocuk su olmadığı için öldü.

Dalgaların oluşturduğu ses duyulmuyordu. Rengi siyaha çalan bir sessizlik

oluştı. Zerdeşt şahit olduğu kötü günleri çağrıştıran en ufak şeyde o

ana geri dönüyordu. Yüz hatlarında ve zaman zaman boşlukta kaybolan

bakışlarında, o kurak yaz gününde yaşananlar vardı. Oluşan bu sessizliği

Zerdeşt bozdu.

— Yoldaş, eğer istersen gidelim uyuyalım. Yarına Atina bizi bekliyor

olacak.

— Tamam uyuyalım yoldaş.

Kevork ertesi gün Atina'da neyle karşılaşacağını bilmiyordu. Bilinmezliğin

örtülü ve merak uyandıran havası hoşuna gidiyordu. Ona göre her

bilinmezlik korkuların yanında umutta barındırıyordu. Karşılaştığı

zorlukları alt etmenin verdiği hazza karşı müthiş bir tutkuyla bağlıydı.

Sabah koridordan gelen ayak sesleri onları uyandırdı. Gemi varmak üzereydi hazırlanıp yukarı çıkıp baktıklarında geminin Pire limanına yanaştığını gördüler. Alt kattaki çıkış kapısına gittiklerinde uzun bir kuyrukla karşılaştılar. Araçların geçtiği kapı açıldı kamyonlar arabalar çıkıyordu. Daha sonra yolcu kapısı açıldı kalabalık adım adım ilerliyordu. Limana ayak basılacak noktada sağlam soltu polisler bekliyordu. Gemide de birkaç sivil polis görmüşlerdi. Bunlar rutin kontroller yapan polislerdi. Önlerinden giden iki kişiyi durdurup kenara çektiler. Çantalarını kontrol ediyorlardı. Yanlarından geçip limana ulaştılar. Zerdeşt telefon elinde onları karşılayacak arkadaşını arıyordu. O sırada anneye çocukları yanlarından geçti ayak üstü vedalaştılar. Kevork birinin onlara doğru el salladığını gördü.

— Zerdeşt bu arkadaşını mı arıyorsun?

— Aynen odur.

Zerdeşt, zayıf olmamasına rağmen iri yarı arkadaşını sarılınca ayaklarını yerden kesti. Metro durağına yürürken Zerdeşt bir şey unuttuğunu fark etti.

— Ben sizi birbirinizle tanıştırmadım. Arkadaşım İbrahim oda bir senedir Atina’da yaşıyor. Bu da bahsettiğim arkadaşım Kevork Kürt dostudur ve aslen Ermeni’dir.

İkisi de karşılıklı memnuniyetlerini dile getirdikten sonra yola devam ettiler. Etrafta beş altı katı geçmeyen binalar vardı. Bir kilisenin önünden geçtiler. Liman boyunca küçük büfeler vardı. Sabah saati olması ve gemilerden birçok yolcunun inmesinden dolayı etrafta karınca hareketliliği yaşanıyordu. On beş dakikalık bir yürüyüşten sonra metro durağına vardılar. Tren bekliyordu hemen üç bilet alıp geçtiler. Bindikleri durak limandan merkeze doğru giderken yeşil hattın ilk durağıydı. Metro şehrin içine doğru ilerlerken Kevork oturduğu cam kenarından etrafa bakıyordu. Her durakta birileri daha binliyordu telefonla, yanındakiyle konuşan insanlardan Yunancanın dışında çok farklı diller Arnavutça, Bulgarca, Arapça gibi diller duyuyordu. Binalardaki mimaride dikkatini çeken bir durum vardı. Ara ara modern binalar olsada yukarı doğru küçülen ziggurat tarzında yapılar çoğunlukta idi. Yaklaşık yirmi beş dakikalık bir yolculuktan sonra Omonya durağında indiler. Metrodan inip yukarı çıktıklarında İbrahim oldukları yerle ilgili turist rehberi gibi bilgi vermeye başladı.

— Burası genelde yabancıların olduğu bölgelerden biri. Ancak birçok yere yakın olması nedeniyle çok işlek bir yer.

Agiou Konstantinu caddesinden Metaksourgio’ya doğru inerken büyük

Rus kilisesi Kevork'un dikkatini çekti.

— Çok kilise var.

— Buradaki meşhur kiliselerden Rus kilisesi denir. En azından ben öyle biliyorum. Burası öyledir kilise çoktur. Başbakan seçilen kişi gider papazın elini öper ve İncil'e el basar.

— Toplumun idare edilmesinde evrensel insan hakları gibi temel değerlerin esas alınması dışında cami gibi kilise gibi kurumların yönetim sistemleri yerine, sadece isteyen kişilere hizmet veren inanç yerleri olarak kalmaları daha uygundur.

Zerdeşt,

— Burası için bir şey diyemem. Toplumu bir arada tutan ve varlık değeri olarak atfettiği tüm değerler kıymetlidir. Bizim yaşadığımız tüm katliamların özünde Kürt olmamız kadar Ezidi olmamız da yatar.

O sırada İbrahim'e telefon geldi. Önemli olduğunu sessiz olmalarını söyledi. İkisi de merakla bekliyordu. İbrahim konuşarak biraz ilerledi.

Telefonu kapattıktan sonra heyecanla,

— Bugün akşam çıkıyoruz. Tekne hazır.

Zerdeşt ,

— Ben birkaç gün beklerim sanmıştım.

— Onlarda yolun durumuna göre haber veriyor. İstiyorsan bekle, sen bilirsin, bana kalırsa çıkalım. Sonraki seferin ne zaman olacağı belli olmaz.

— Kevork'u ortada bırakamam kalacak yeri yok.

— Kampa gidip, ona yer ayarlarız. Biz gittikten sonra yardımcı olabilecek numarada veririm.

Kevork yollarının Atina'da ayrılacağını bilse de bu kadar erken bir vedalaşma beklemiyordu. Yoldan geçen bir taksiyi durdurdular. Attiki'nin alt tarafında Kolonos'da birkaç prefabrikten oluşan bir kampa geldiler.

Kampın raylı dış kapısı açıktı. Etrafı tel çitlerle çevrili ve küçük bir avlusu vardı. Kriz gelince kampta haftanın belirli günleri çalışan doktor, avukat ve öğretmen gibi birçok kişinin işine son verilmiş ve kamp diğer insani yardımlardan da yoksun bırakılmıştı. Herkes kendi ihtiyaçlarını karşılıyordu. Kampta sağa sola giden kişilerden bir gidiş hazırlığı olduğu belliydi. Mutfak banyo ve tuvalet dışarda ayrı bir prefabrikte ortak olarak kullanılıyordu. İbrahim'in kaldığı yer ise kampın sonunda yer alan bir prefabrikti. Asma kilitli kapıdan içeri girdiğinizde, güneş görmediğine dolayı derin bir küf kokusu hoş geldiniz diyordu. Bu koku eski elbiselerden, nemli duvarlardan yayılan kokuydu. Normal bir odadan geniş olmasından dolayı bir salonu andırıyordu. Sağ tarafta geliş güzel çakılmış çivilerin oluşturduğu bir askı üzerinde duran eski püskü

elbiseler, sol tarafta bir ayağı aksayan masa, üzerinde camdan bir su şişesi, tahta bir sandalye, hemen yanı başında yatak, yerde üst üste dizilmiş kitaplar odadaki her şey bu birkaç parça eşyadan ibaretti. İbrahim güzel bir kahvaltı hazırladı. Kaç gündür çaya hasret kalmışlardı. İbrahim gidişleriyle ilgili bir şeyler demeye hazırlanıyordu ki Zerdeşt,

— Acele etme bir şeyler yiyelim konuşuruz.

Kahvaltılarını bitirdikten sonra demli birer çay doldurdular. Zerdeşt, bir moderatör gibi,

— Buyurun İbrahim bey sizi dinliyoruz.

İbrahim gülerken kafasını salladı.

— Kevork heval biz kısa süre sonra çıkarız nerden baksan üç saatlik uzaklıktaki yere gideceğiz. Bu prefabrik senindir. Büyük ihtimal kampta kimse kalmaz. Zaten 30 kişi falandık. Eğer geçemezsek bir aksilik çıkarsa herkes geri gelir. Zaten herkes tanıdığı birine kilidi bırakıyor. Diğer evlere kim gelirse senle alakası yoktur. Onun dışında sana Azad'ın numarasını bırakacağım. Amedli eskiden beri burada olan bir arkadaş, o sana iltica işlemlerine giderken ya da herhangi bir konuda ihtiyacın olursa yardımcı olur. Hatta şimdi arayayım. Hemen masada duran telefonu aldı. Büyük bir meseleyi çözen kilit kişi tavırları takındı.

— Nasılsın ne var ne yok?

— İyiyim. Sen nasılsın hayırdır daha sen buralardasın?

— Bende iyiyim, çıkarım çok sürmez. Sana ne diyecektim. Gelen bir yoldaşım var. Onun ilticayla işleri olacak adres bilmiyor. Yardımcı olur musun?

— Numaramı ver. Ne zaman istiyorsa arasın. Sen de dikkat et. Yolun açık olsun. Varınca ararsın.

— Tamam gelek spas dembaş.

— Spas xwes dembaş.

Telefonu kapattıktan sonra, çayından bir yudum alıp, gururla arkaya yaslandı. Kevork,

— İbrahim heval çok sağ ol, senle Zerdeşt olmasa işim zordu.

Zerdeşt,

— Lafımı olur, imkanımız olsaydı beraber gidebilseydik.

— Sen elinden geleni yaptın.

Kamptan yavaş yavaş küçük gruplar halinde çıkışlar başladı. Sıra İbrahim'le Zerdeşt'in gidişine geldi. İbrahim çantasını hazırladı. Veda sözcüğünün iç kanatıcı keskinliği olanca soğukluğuyla karşılarında sırtıyordu. Kapının önünde Kevork'la İbrahim vedalaştı.

— Yolun açık olsun, her şey için sağ ol.

İbrahim gülerek,

— Buralar sana emanet kendine iyi bak.

Zerdeşt, o sırada içeri girip tekrar çıktı. Kevork’la birbirlerinin kollarından tutup kısa bir süre bakıştıktan sonra sarıldılar. Zerdeşt,

— Telefonun açık olsun Sürekli haberleşiriz. Kendine dikkat et.

— Yolun açık olsun yoldaşım.

İkisinin de burunlarının ucu sızladı ama gözlerinden yaş düşmedi.

Kapının önünde hazır bekleyen taksiye binmezden önce, Zerdeşt, birkaç saniyeliğine arkasına dönüp gülümsedi fakat bir şey söylemeden arabaya binip oradan ayrıldılar. Onlardan sonra beş kişilik bir grup daha çıktıktan sonra Kevork kampın raylı dış kapısını kapattı. Kamp derin sessizliğiyle kimsesiz kaldı. Kampın içindeki bir banka oturdu. Arkasına yaslanıp iki elini yan tarafa uzattı. Başını gökyüzüne doğru kaldırıp çok uzakta bir nokta gibi ilerleyen uçağı gördü. Çok daha aşağılardan bir kuş sürüsü geçti. Oturduğu bank gibi hissiz ve donuktu. Daha sonra başını biraz indirip karşıya bakmaya başladı. Boşluğun yarattığı derinliğin içinde ayakta duran görüntüsü, etrafı çevreleyen tel çitlere kadar gidip sonra bankta oturan kendisine baktı. Bankın yan tarafına uzattığı sol eline çıkan kızıl karınca onu zihninin bilinçsiz bir şekilde kurguladığı bu gerçeklikten alıp, yaşamın sıradan gerçekliğinin içine getirdi. Boynunu çevirip göz göze geldiklerinde ikisi de birbirini tanımaya çalışır bir haldeydi. Karınca ellerini ovuşturduktan sonra Kevork’un kolundan boynuna kadar olan yolu kısa sürede geçip boğazının altından sağ omuzuna ulaştı. Bu sefer sağ tarafından aşağı doğru inmeye başladı. Ayakkabısına ulaştığında biraz önceki görüntüsü gibi, Zerdeşt’in giderken yaptığı gibi o da dönüp baktıktan sonra yere inip gözden kayboldu. Oturduğu banktan kalkıp yerde onu aradı ama bulamadı. Art arda oluşan bu durumlar hakkında ne düşüneceğine karar veremedi. Kurtulmak için odasına geçti. Oturduğu kanepede gözlerini ovuştururken telefonu çaldı arayan Zerdeşt’ti.

— Merhaba ne yapıyorsun?

— Bahçede otuyordum. Yeni odaya girdim. Siz ne yapıyorsunuz? Yolda mısınız?

— Biz vardık. Yata biniyoruz birazdan hareket ederiz. Haberin olsun yoldaş.

— Tamam, kendinize dikkat edin İbrahim’e de selam söyle yolunuz açık olsun.

— Tamam söylerim. Sende kendine iyi bak görüşürüz.

Zerdeşt’in araması içini ferahlatmıştı. Kaç saattir onu esir almış olan kasvetli havayı dağıtmıştı. Odanın içindeki küçük buzdolabını açtı. Bir

dilim karpuzla peynir gözüne çarptı. Akşam yemeğini bunlarla yaptı. Yemekten sonra önceden kalan çayı ısıttı. Beklediğinden dolayı çay acımişti hiç aldırmadı. Dibi kaldığı için un ufak olan tütünüyle demliği bitirene kadar içmeye devam etti. Televizyon olmayışı odaya ayrı bir sessizlik katıyordu. Kafası dağılsın diye etrafta ne var ne yok diye bakıyordu. Bir torbanın içinde çarşaf ve yastık kılıfı gördü. Yatağa takılı olanı yenisiyle değiştirdi. Bir tane üzerine örtmek için çıkardı. Kılıfı değiştirmek için yastığı kaldırdı. Altında küçük bir beyaz kağıt ve para vardı. Kağıda eğri büğrü harflerle yazılı bir not vardı.

”Yoldaşım sana versem almak istemeyecektin.

Bununla o sevdiğin patateslerden alırsın :))”

Zerdeşt

Kevork, sen nasıl bir yoldaşsın Zerdeşt dedi. Direkt telefonunu alıp bunun karşılığında bir mesaj yazdı.

“Yoldaşım, bu tip mesajlara kızacaksın ama göstermiş olduğun dayanışmadan ötürü minnet duyuyorum. Patates konusuna gelince o konuyu hiç merak etme”

Mesajı yolladı ama alıcıya ulaşmadı. Denizin ortasında telefonlarının çekmediğini ya da güvenlik amaçlı kapatmış olabileceklerini düşündü. Yatağının yanında üst üste dizilmiş altı kitabı kucağına aldı. En üstten başlayarak kimlere ait olduğuna bakıyordu. Rolf Cletzen’in Daha Az Devlet Daha Çok Toplum, Murat Türk’ün Böğürtlen Zamanı, Maksim Gorki’nin Ana kitabı, Trevanian’ın Şibumi, Dostoyevski’nin Suç ve Ceza en altta ise Abdullah Öcalan’ın Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü kitabıyla karşılaştı. İzmir’deyken yoldaşı Baran’ın verdiği birçok gerilla anıları okumuştı. Gidilen eylemler, atılan Molotoflar, karakolda yenilen dayaklar bunların hepsini yaşamış ve kendini burada bulmuştu. Yıllardır görmediği yakın bir dostuyla karşılaşmış gibi hissetti. Oysa ilk kez bir Abdullah Öcalan kitabıyla karşılaşmıştı. Duygusal olarak bir eksikliği yoktu ama yaratılmak istenilene dair ihtiyaç duyduğu bir çok şey vardı. AİHM’e yazılan savunmalardan olan bu beşinci kitap, diliyle okuyan her kişinin anlayabileceği sadelik ve açıklayıcılığa tümüyle sahipti. Hemen okumaya başladı. Zaman zaman durup kafasını tavana kaldırıyor tekrar devam ediyordu. Kitabın birinci bölümündeki kavramsal ve kurumsal çerçeveyi bitirmek üzereyken uzandığı yerde uyuyakaldı. Ertesi gün yeni uyanmıştı ki kapının önünden seslenen birini duyup dışarı çıktı.

— Merhaba, rojbaş, ben Azad.

— Merhaba, ben Kevork, sen arkadaşların bahsettiği kişisin.

— Öyle.

Azad bir sigara yaktı ellerinde titreme vardı. Yutkundu:

— Onlardan haber var

— Varmışlar mı?

Başını yukarı kaldırdı burnundan derin nefes aldı. Ne söyleyeceğini bilemeyen bir ses tonuyla,

— Yatları batmış kurtulan olmamış.

Kevork'un göz bebekleri büyüdü yüzü sapsarı kesildi. Zerdeşt giderken tuttuğu o gözyaşı aktı. Elleriyle yüzünü kapatıp nasıl olur olamaz deyip olduğu yere çöktü. Azad da Kevork'un yanına çökmüş ağlıyordu. İkisi de olduğu yerde bir süre ağladıktan sonra Azad,

— İbrahim'i aradım ama ulaşamadım sabah televizyonda gördüm. İtalyan karasularına girdikten hemen sonra çok fazla kişi bindiği için batmış. Gideceğim, bir şey lazım olursa ara beni.

Kevork, cevap veremedi sadece başını iki defa öne doğru salladı.

Çömeldiği duvarın dibinde ayaklarına sarılmış, gözleri kapalı bir halde dururken Zerdeşt ile yaşadıkları canlanıyordu. Sağ eliyle akan burnunu sildi. Gözleri halen kapalıydı. Bir süre bekledikten sonra değişen resimler görmeye başladı.

İlk olarak karaya vuran Alan Kurdi'nin minik bedenini gördü. Sonra

Şengal'de ışıdten kaçarken susuzluktan ölen çocuklar, bu kez siyah beyaz bir kare canlandı. Bu ermeni soykırımında yerde vurulmuş annesinin memesinden ağlayarak süt içmeye çalışan bir bebek, bu görüntü kaybolduktan sonra bakışlarında kin ve nefret barındıran badem bıyıklı birinde durdu. Bu halklar düşmanı bir zihniyetin vücut bulmuş hali ve bütün olanların son sanığıydı. Göz göze geldikten sonra Kevork öfkelenmişti. Dişlerini sıktı. Bu resimde yırtılıp gittikten sonra kendini bir rüyanın içinde buldu. Kevork küçük bir kayığın içindeydi.

Batmakta olan Zerdeşt'i gördü. Elini uzattı Zerdeşt elini yakaladı. Yukarı doğru çekmek için çabalasa da eli yavaşça avucundan kaydı. Derinliğe doğru giden Zerdeşt bir süre sonra denizin karanlığında yüzündeki gülümsemesiyle kayboldu. Kevork birden gözlerini açıp hayır diye bağırdı. Yanındaki duvara bir yumruk attı. Göz yaşlarına hakim olamıyor, hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. Biraz sakinledikten sonra dışarıdaki bankta oturdu. Göğsünde bir kemanın yarattığı ince bir sızı hissediyordu.

Kampın dışına çıktı bilmediği sokaklarda kaybolup gitmek istiyordu.

Ara sokakların birinde küçük bir bakkal gördü. 25 gramlık tütünlerden dört paket, bolca sigara kağıdı ve büyük bir paket filtre aldı. Alkol olan bölüme baktı. Rakıya benzeyen büyük şişe yunan içkisi uzo ve yemek için

konserve balık ve atıştırmalıklardan aldıktan sonra hiç dikkat etmeden

ilerleyerek geçtiği sokaklardan tekrar aynı şekilde kampa geldi. İsteddiği şekilde kaybolamadığı için üzüldü. Aslında psikolojik ve yaşamsal olarak kaybolmaya başlamıştı fakat o bunun farkında değildi. Kendine açtığı konserve ve uzodan bir masa kurdu. Şuurunun tıkanıdığı bir andı. Alışık olmadığı bir durumda, yaşadığı boşluğu doldurabilecek bir şey arıyordu. Zerdeşt'in ölümünü unutmak gibi bir bencilliği istiyordu. Hızlı içtiği için allak bullak olmuştu. Masaya doğru eğiliyor sonra tekrar kendini düzeltmeye çalışıyordu. Ayağa kalkmaya çalıştı. Sendeledi. Masanın kenarından tutup, kendini yüz üstü yatağa bıraktı. Kendini her şeyin bir kabus olduğuna, Zerdeştin İtalya'da olduğuna, yarın onunla konuşacağına inandırmaya çalışıyordu. Sıkıca kapattığı gözleri bir süre sonra uykuya yenik düştü.

Ertesi gün uyandığında masa tüm dağınıklığıyla duruyordu. Hiçbir şey değişmemişti. Gerçeklik ona bir kere daha olanları kabullenmesi gerektiğini söylüyordu. Dünün nefes aldırmayan hüznünün yerinde her şey olmaya hazır, sahte bir sakinlik ve içtiği uzodan arta kalan baş ağrısı vardı. İbrahim'in bıraktığı yara bandı, pamuk gibi ilk yardım malzemelerinin olduğu torbadan üzerinde depon yazan ağı kesiciden aldı. Daha sonra yeni bir haber var mı diye Azad'ı aradı. Azad herhangi bir haber olmadığını cenazelerin henüz bulunmadığını söyledi. Ona yarın sabah erken iltica ofisine gitmeleri gerektiğini, eğer kağıdının günü biterse kaçak duruma düşeceğini söyledi. Ertesi günü buluşup gitmek için anlaştılar.

Avluda volta atarken kafasındaki baş ağrısı, o farkında olmadan geçti. Dışarı çıkıp ara sokaklarda boş boş dolaştı. Bahçedeki bankta oturdu. Bir önceki günün yarattığı umutsuzluk barındıran o yoğunluğu hissetti. Yaşadığı son şeylere dış geçiremediği için aynı uçurumdan tekrar tekrar düşüyordu.

Azad, pazartesi sabah yedide onu iltica ofisine götürmek için geldi. Kevork, geç saatlere kadar içmiş ve yine çok az uyumuştı. Yüzündeki şişlik ve gözündeki kırmızılıktan anlaşıyordu. Selamlaştıktan sonra Azadın arabasıyla yola çıktılar. Şehir yavaş yavaş uyku mahmurluğunu üzerinden atıyordu. Etrafta işe gitmek için koşuşturan insanlar, arı gibi vızır vızır geçen motorlar bunu gösteriyordu. Leoforos Aleksandras caddesine geldiklerinde tıkanmış trafikle karşılaştılar. Azad Kevork'un çok etkilendiğini gördüğü için arkadaşlarıyla ilgili yolda giderken konuşmaya karar vermişti.

— Arama çalışmalarında dün gece bazı cenazelere ulaşılmış. İsim vermediler ama tarif ettiklerine göre içlerinde İbrahim ve Zerdeşt'te var.

Allah rahmet eylesin ikisi de iyi insandı.

Kevork, Azad'ın anlattıklarıyla ilgili yorum yapamadı. Ağlamaklı ses tonuyla,

— Zerdeşt'i çok özlüyorum.

İkinci cümleyi kurmakta zorlandı. Biraz duraksadıktan sonra devam etti.

— İbrahim'le tanıştım o da aynıydı. Sende çok iyisin. Zerdeşt'le kısa süreli olmasına rağmen yıllardır tanışıyor gibiydik. Umarım cenazeleri Kürdistan'a yollarlar. Huzur içinde kendi topraklarında uyurlar.

— Bazı işlemlerin ardından yollarlar.

Trafik kısa süreliğine açılır gibi olsa da Abelokipi'ye vardıklarında tekrar duraksadı. Azad,

— Yoldaşım kendini toparlamalısın. Gideceğimiz yerde sıra sana geldiğinde kağıdını gösterip içeri geçersin. Tercüman olur orada. Dik konusunda sıkıntı çekmezsin. Sana soru sorduklarında heyecan yapma işini halleder, dışarı çıktığında beni ararsın. Ben dışarda arabada olurum.

— Tamam yoldaş.

İltica ofisine geldiklerinde Kevork'u kapıda bıraktı. Sonra park yeri bulmak için devam etti. Arabada uyuyan Azad'ın telefonu dört saat sonra çaldı. Kevork'un işi bitmişti. Bıraktığı yerden onu aldı. Azad merakla,

— Nasıl geçti yoldaş ?

— İyi geçti. Buraya nasıl ve niçin geldiğimi detaylı olarak sordular. Onun dışında Zerdeşt'in arkadaşım olduğunu ve durumunu onların da bildiklerini, üzüldüklerini söylediler. İlticayla ilgili bana haber vereceklerini telefon numaramı, adresimi aldılar. Bana ulaşamazlar diye senin numaranı da verdim.

— İyi yapmışsın yoldaş. Umarım kısa sürede sonuçlanır.

Kampın önüne geldiklerinde Kevork istersen gel oturalım dedi ama Azad işi olduğunu söyledi ve oradan ayrıldı. Bu görüşmeden sonra uzun süre görüşmediler. Bir kaç defa telefonla konuştular. Bunların birinde Azad kendisini iltica ofisinden aradıklarını oraya gitmesi gerektiğini istiyorsa onu götürebileceğini söyledi. Kevork adresi bildiğini kendi gidebileceğini söyledi. İltica ofisine gittiğinde üç yıllık oturumunu aldı ve pasaport için başvuru yaptı. Onun dışında bir kaç sefer ailesiyle mesajlaşmıştı. Pek fazla kimseyle ilişkisi yoktu. Bu süre içinde elindeki parayı tüketmişti.

Kasım ayı toparlanıp gidiyordu.

Sonbaharın güneşe son şarkısını söylediği günlerdi. Ağaçlardan düşen kaldırımları eski bir örtü gibi kaplayan sararmış yapraklar bu olaya mecburi tanıklık ediyordu. Doğanın tüm canlıları belli süreliğine yurtlarından ayrılan mevsimlik işçiler gibi doğa anayla vedalaşıyordu.

Kevork buğulu gözleriyle yarı aralanmış perdenin arkasından hem bu kargaşaya içleniyor hem de getireceği sefaleti düşlüyordu. Bakışları kış günlerinde özlem duyulan çay gibi hasretlik yüklüydü. Saçları ve sakalı kırılmamış bir koyun gibi kıvrır kıvrırdı. Atina'ya geldiğinden beri hiç saç, sakal tıraşı olmamıştı. Halen Zerdeşt'in yasında yaşıyordu.

Dışardaki hava onun için ekmeksiz şarapsız geçecek yokluk günlerinin habercisiydi. İcini çekti, bu yaptığı öyle derindendi ki sanki boğulmak üzere olan birinin ciğerlerine son kez hava doldurma çabasıydı. Sitemli bir ses tonuyla yaşamak zor zanaat dedi. Daha sonra masanın yanında bir ayağı aksayan sandalyeye oturdu. Bugün tüm şehrin anlamsızlığı sanki sol yanına çökmüştü. Gri bir ruh hali yaşam hücrelerini esir almıştı. Bu daha çok şarap içmediği günlerde olan mecburi bunalımdı. Gözü bir anda duvardaki eski saate ilişti ve saatin 9 olduğunu gördü. Oturduğu sandalyeden aniden kalktı. Onun için vakit dolmuştu. Yetişkinlerinin üçte birinin işsiz olduğu bu ülkede işinin olması gerçekten de onun şanslı olduğunu gösteriyordu.

Dışarı çıktı. Kapısını sürgüleyip, arabasını aldı ve yavaş yavaş yola koyuldu. İlginç ama gerçek olan şey kendisi önde arabası arkada gidiyorlardı. Bu bildiğimiz araba değildi, iş için kendisi yapmıştı. Böyle bir aracı ilk olarak Türkiye'de görmüştü. İki tekerleği ve iki tane de demirden tutacak yeri olan tekerleklerin üst kısmına bağladığı büyük bir çuvaldan ibaret bir iskeletti. Yirmi beş santimetre genişliğindeki tekerlekten başka motoru, aküsü hiçbir şeyi yoktu. Bundan dolayı benzine ihtiyaç duymuyordu. Ekolojiye saygılı bir araçtı. Kevork, uzun süre parasız kaldıktan sonra çöplerden, yıkık terkedilmiş evlerden, demir, bakır, eski eşya toplamaya başladı.

Yaklaşık yirmi dakika gittikten sonra Vatz meydanından yukarı doğru Omonya'ya yaklaştı. Burada daha çok göçmenler, torbacılar, insan tacirleri yaşıyordu. Burası Avrupa'nın içinde Avrupa'yla alakası olmayan bir yerdi. Bir çöp tenekesinin yanında durup, kafasını içine doğru uzattı. İçinden fırlayan kedi kafasının üstünden geçti. Bu tip durumlara hazırlıklıydı. Bunun için yanında hep bir sopası bulunurdu. Onunla ilk önce çöp tenekesine vururdu. Kediler için bir uyarı niteliğindeydi fakat bugün biraz dalgındı. Çöpü iyice karıştırdı. İşine yarayacak birkaç tane bira kutusu vardı. Onları alıp çuvalına atıp, yoluna devam etti. Bulduğu bu kutular birkaç sentten fazla etmiyordu. Sonra bir başka çöpün yanına gidip, asasıyla karıştırdı. Meyve kabukları, poşetler, yemek artıkları vardı. Oradan hiçbir şey almadan uzaklaştı. Akşama kadar bu böyle devam etti. Birkaç parça demir, bakır kablo, eski bir radyo, birkaç bira şişesi buldu.

Sonra satacağı yere gitti.

Burası geri dönüşüm olabilecek ne varsa toplayan bir aracı yerdı. Kevork, beş metrelik açık olan bir kapıdan içeriye girdi. Burası bakır teller, eski eşyalar, kartonlar, plastik torbalarla dolu geniş bir depoydu. İçeride camlı ofis olarak kullanılan küçük bir oda vardı.

Ali, onu görünce odasından çıktı.

— Ya su, ti kanis2 Yorgo?

— Ya su, Ali kala diye cevap verdi. Kevork'u tanıyanlar onla aynı anlama gelen, söylenmesi de kolay olduğu için Yorgo demeye başladılar. Bir süre sonra o etrafındaki herkes için Yorgo oldu. Ali Pakistanlıydı, üç yıl Türkiye'de kalmıştı ve Türkçeyi iyi biliyordu. Ali, uzun boylu, kara kuru bir adamdı. Kalın dudaklarının üzerinde ince bir bıyığı vardı. Bu ona komik olduğu kadar sinsi bir hava katıyordu.

Yorgo, eşyalarını çuvaldan çıkarırken Ali de ona yardım ediyordu.

Yorgo'nun çok yorulduğu alnında tane tane olan terden belliydi. Ali hepsini hesapladı ve beş Euro yaptığını söyledi. Fazla yaptığı aşıkardı. Yorgo buna itiraz edecek durumda değildi. Yorgo'nun kafasındaki hesaba göre sekiz Euro civarında yapıyordu. Onla da ucuz bir şarap ve ekmek alabilirdi.

Ali'nin kurnaz bir satıcı olduğunu biliyordu. Bugün de çaresizlik konuşmama hakkı tanımıştı. Beş Euro'yu cebine koyarken Ali ile göz göze geldi. Bu bakış ikisinin de soru ve cevabı oldu. Yorgo bakışlarıyla beni kandırıyorsun, Ali ise bunu biliyorum. Sen bana muhtaçsın diyordu. Yorgo beş Euro'suyla oradan ayrıldı. Arabasıyla Atina sokaklarından evine doğru yol alıyordu. Etrafına baktığında sıra sıra dükkanlar, tozlu camları, kapalı kapılarıyla iflası belgeliyordu. Ara sokaklardan birine girdi. Kaldırımında oturan iki genci gördü. Bunlardan birisi 22 yaşlarında esmer güzeli bir kız, diğeri kızdan birkaç yaş büyük olan sarışın bir erkekti. İkisinin de yüzündeki canlılık halen varlığını koruyordu. Bu onların bu işlere yeni başladığının küçük bir kanıtıydı. Erkek olanın elinde bir şırınga vardı. Tişörtünün sol kolunu yarıya kadar katlamıştı. Bu sahneyle her gün çok kez karşılaşılıyordu. Bu metamfetaminin damar yoluyla alınmasıydı. Bazılarının fakir kokaini dediği bu uyuşturucu en fazla bağımlılık yapan, ucuz olduğu için de bir pandemi gibi hızla yayılan kimyasal atıktan başka bir şey değildi. Gençlere üzüyor fakat elinden hiçbir şey gelmiyordu. Gençlerin yarıdan fazlası mutlaka uyuşturucu bir madde kullanıyordu. Sistem onları düşünemez bir duruma sokmak için gayri ahlaki olan ne varsa dayatıyordu.

Gençlerin yanından geçerken duraksadı. İçlerinden erkek olan,

— Ne güzel arabana var dedi.

Genç kız,

— Hangi araba, araba mı geldi diye söyleniyordu.

İkisi de ağızlarını yayararak konuşmaya çalışıyorlardı. Ya içtikleri şeyin etkisiyle halüsinasyon görmeye başlamışlardı ya da Yorgo ile dalga geçmeye çalışıyorlardı. Yorgo'da onlara,

— Şimdi işim var. Sizle bir ara arabayla gezeriz dedi.

Sokağın diğer ucundan sağa saptı Burası bir mezarlığa çıkıyordu.

Mezarlığın köşesinde biraz soluklandı. Sonra yoluna devam etti. Aklından o mezarlıkta yatan insanlar geçti. Burası 18.yyın başında yapılmış, sonraları çeşitli restorasyonlar geçirmiş, bir Ortodoks mezarlığıydı.

Osmanlıya karşı yapılan bağımsızlık ayaklanmasında hayatını kaybedenler, eski şarkıcılar, kaldırımında ölen, leşler, ihtiyarlar, gençler, toplumun her kesiminden insanlar sınıfsal koşulların olmadığı ortak bir noktada buluşmuşlardı. Yorgo'nun aklından hep bunlar geçiyordu.

Arabasını çekerken arada bir mezarlığa bakıyor, onların ruhlarıyla karşılaşlıyordu. Bir askerin ruhu, genç bir kadının, ateşli bir hastalıkta hayatını kaybetmiş küçük bir çocuğun, hepsinin yanından geçiyordu.

Birden yerinden çivilenmiş gibi durdu. Zerdest'i gördü.

Yorgo olduğu yerde buz tutmuş, nerdeyse nefes bile alamıyordu Uzun uzun baktı Zerdest'e ona gülümsüyordu. Yorgo'nun gözlerinden birkaç damla yaş süzülüp, sakallarının arasında kayboldu. Göz göze geldiler. İkisi de bir şeyler söylemek istedi. Yorgo farkında değildi ama yolun tam ortasında duruyordu. Hızla gelmekte olan bir araç şiddetli bir korna sesiyle bu sahneye son verdi. Bu korna sesi onu kendine getirdi. Yorgo, bu sesle kendini yolun kenarına attı. Üzerini silkelerken Zerdest 'i gördüğü yere bakıyordu, oysa Zerdest bir yıldız gibi kayıp gitmişti. Arabasının kollarından tutarak yoluna devam etti. İlerde marketin ışıkları görünmüş az bir yolu kalmıştı. Bu evinden önceki alışveriş yapabileceği son yerdi. Markete vardığında öncelikle ceketinin iç cebinden çıkardığı sigara paketine baktı. Paketin üçte ikisi doluydu. Bu gecelik ona yeteceğini düşündü. Bu yerin sahibi Afgan Hüseyin'di. Rusya Afganistan'a girince o da ülkesinden çıkmak zorunda kalmıştı. Buraların en eskilerindendi. Kısa bir selamlaşmadan sonra Yorgo bir şarap ve bir ekmek istedi. Hepsi dört Euro yapıyordu. Cebinde bugünkü tüm hasılatı olan beş Euro vardı. Onu uzattı bir Euro para üstüyle birlikte şarap ve ekmeğini alıp oradan ayrıldı. Arabasıyla on beş dakika gittikten sonra kampın önüne geldi. İlk önce kamp kapısını açtıktan sonra arabasını içeri alıp, tekrar kapıyı kapatırken biraz duraksadı. Kamptaki sessizliği dinledi. Başkası için korku

ormanı ya da terkedilmiş bir virane denecek bu yer, onun huzur bulduğu tek yerdi. Geceyi çok severdi. Tüm negatif enerjilerin gece kaybolduğunu düşünürdü.

Kampın içinde elektrik yoktu. Terkedilmiş bu yerin tüm devlet yardımları gibi elektriği de kesilmişti. Ay ışığı kısıtlı olsa bir aydınlık veriyordu. Yorgo cebinden küçük el fenerini çıkarıp ilk önce şöyle bir etrafa tuttu. Etrafta terkedilmiş konteynırlar gölgeleriyle bir devi anımsatıyordu. Yorgo tüm bunların arasından arabasıyla bir şövalye cesaretiyle geçip evinin kapısına ulaştı. Arabasını bırakıp şarabını ve ekmeğini aldı. Tahta kapının asma kilidini açıp, içeriye ilk adımını attığında odanın oksijene muhtaç olduğunun farkına vardı ve kapıyı yarıya kadar açık bıraktı. El feneriyle masanın yanına doğru gitti. Masanın üzerinde duran mumu yaktı. Sonra birkaç adım daha atıp, yatağının baş ucundaki mumu dayaktı. İçeride romantik bir hava oluşmuştu. Bu hava isteyerek oluşturulan bir hava değil aksine mecburiyetten oluşan bir durumdu. Masanın altındaki bir poşete elini uzatıp, bir soğan çıkardı. Masanın üzerine bırakıp sert bir yumruk indirdi. Bu kaba hareket soğanın soyulmasına yetti de arttı. Ekmeğin içine koyup, üzerine biraz tuz serpeledi. Sonra bir kadeh şarap doldurdu ve mum ışığında akşam yemeğini yemeye başladı. Bu durum Yorgo'nun yüzünde bir tebessüm bıraktı. Bu tebessüm romantizmin sadece lüks restoranlarda olmayacağını kanıtıydı.

Yemekten sonra çöpten bulunduğu eski radyoyu çıkardı. Radyonun pili vardı ama yine de çalışmıyordu. Yatağın yanındaki küçük çekmeceyi açıp, bir tornavida çıkardı ve radyonun vidalarını çıkarıp, bir doktor edasıyla, içini açtıktan sonra kablolardan birinin yerinden çıkmış olduğunu gördü. Bu durum bir temassızlık sağlıyordu. Küçük bir hasardı. Kabloyu yerine takıp vidaları tekrar sıktı. Yandaki frekans düğmesini ileri geri oynattı. Hışırtılı bir sesi geçti. Tekrar geri geldi ve sesi sabitledi. Haris Aleksiou'nun, Apopse Telo Na Pio adlı şarkısı çalıyordu. Bu çok bilinen bir yunan şarkısıydı. Efkârını cebinde taşıyan Yorgo için bu adeta bulunmaz bir Hint kumaşıydı.

“Bu akşam içmek istiyorum

Herkesi ve her şeyi hatırımdan silmek

Dumanda kaybolmak

Ve asla tekrar arkaya bakmamak”

Bir şarap daha doldurup, sigarasını yaktı. Ona göre şarabın en iyi mezesi sigaraydı. Aslında içtiğine sigara demek zordu. Bu seksen sente aldığı kaçak satılan, tütün artığı gibi bir şeydi. Bol nikotinli bir keyifti. Üçüncü kadehten sonra gözleri buğulandı ve karşısında birinin

oturduğunu gördü. Dikkatlice baktı, bu kardeşi Mehmet'ti ve Mehmet oradaydı. Bu hayale kendisi de inanmak istiyordu. Şarabın etkisi miydi, bilinçaltının dışavurumu muydu bilmiyordu. Yüzünde çocukça bir tebessüm belirdi.

Mehmet, kara kaşlı , kara gözlü geniş omuzlu yüz hatları, sanki kalemle çizilmiş, uzun boylu bir gençti. Mehmet 1996 yazında İzmir'in Basmane semtinde dünyaya gelmişti. Yorgo o zaman 6 yaşındaydı. Sefaletle merhaba diyen bu çocuk, sallanan bir evliliğe pansuman olmaya yetmiyordu.

Babası Petrus ayakkabı tamircisiydi. Kazandığı parayı kumara yatırıyordu. Sorunlar peşi sıra geliyor, dünyaya gelen Memo mutluluk yerine hüznü veriyordu. Ailenin bu genç üyesi bir boğaz bir masraf daha demekti. Eve gelen bu arkadaş a o zamanki ismiyle Kevork bakıyordu.

Petrus eve her gün sarhoş geliyor ve Maria'nın yüzüne bakmıyor, çocuklarla hiç ilgilenmeden bir köşe sızıp kalıyordu. Anne iki çocukla sefaleti göğüslemeye çalışıyordu. Petrus yine bir gece zil zurna sarhoş geldi.

— Yemek ne yaptın açlıktan öleceğim.

Maria buna cevap olarak;

— Kaç gündür eve para bırakmıyorsun, her gece sarhoş geliyorsun ne hakla yemek istiyorsun, çocuklar açlıktan ölecek sen keyif sürüyorsun dedi.

Petrus'un beyninde şimşekler çaktı ve ona

— Beğenmiyorsan defol git pis sürtük

— Yetti artık gitmesi gereken birisi varsa o da sensin.

Petrus, masanın üzerindeki su dolu cam sürahiyi Maria'ya fırlattı. Sürahi, Maria'nın çok yakınından geçip duvara çarparak tuzla buz oldu. Yorgo odanın köşesine çökmüş, iki büklüm olmuş, korkudan hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. Kevork'a göre tüm korkularına rağmen bu rutin bir tartışmaydı fakat Memo ilk kez bu gürültüyle karşılaşmıyordu. Bu tartışmanın bitmesi için beşiğinde çığlıklarla tepki gösteriyordu. Petrus kapıyı çarparak çıktı. Maria ağlamaklı olan bebeğini kucağına aldı. Susması için bir nevi rüşvet olan memesini Memo'nun ağzına götürdü. Memo iç çekişleri içinde sakinleşmeye başladı. Kevork köşesinden çıkıp annesinin yanına gitti saçlarını öptü. Maria canım evlatlarım deyip ikisini de bağrına bastı. Petrus küçük dükkanında kazandığı parayı alkole ve kumara yatırmaya devam ediyor, her gün evdekilerle tartışıyor. Evdeki sefaletin en büyük sebebi olarak duruyordu. Maria çocuklarının hatırına her defasında bu acıları sineye çekiyordu.

Maria'nın çeyizinde, annesinin hediyesi olan eski bir dikiş makinası vardı.

Kimseye muhtaç olmadan çocuklarının ekmeğini bunla kazanabilirdi. Maria çeyiz sandığını açtı. Naftalin kokuları yayılıyordu. Çeşitli danteller örtüler vardı. Nerden bilirdi bir kabusa tutulacağını ve çeyizlerinin sandıkta böyle kalacağını. Sandıktan dikiş makinasını çıkardı. Bu makina sadece bir kafayı. Gövdesi odanın bir köşesinde duruyordu. Makinayı gövdesine oturttu. Eski bir parça bez çıkarttı. İğneyi taktı ve bunda birkaç deneme dikişi yaptı. Makina hem ses çıkarıyor hem de iyi bir dikiş yapmıyordu. Bu uzun süredir çalışmamasından ve yağsız olmasından kaynaklanıyordu. Mutfaktan biraz yağ getirip makinaya sürdü. Tekrardan denedi. Değişiklik hissediliyordu. Ses kesilmiş, iğne bez parçasına daha seri şekilde vuruyordu. Maria, Kevork'a

— Git oğlum tüm komşulara söyle. Annem dikiş dikmeye başladı. Kumaşlarınız varsa getirin.

Yorgo, neşeye evden çıktı. O da annesinin heyecanına ortak oluyordu. Annesinin yüzündeki gülümseme onun gökkuşağıydı. Mahalledeki tüm zillere bastı. Her evden ayrı tepkiler alıyordu. Tamam geleceğim diyenler, adres soranlar, defol deyip azarlayanlar, sende kimsin diyenler, Kevork tüm evlere haber verdi. Bu görevini başarıyla yerine getirdiğini düşünüp, gururla eve döndü.

Aradan iki saat geçtikten sonra kapı çaldı. Kevork koşarak gidip açtı. Elinde bir top kumaşla şişman bir kadın duruyordu. Bu Kevork'un haber verdiği kadınlardan biriydi. Kevork buyurun içeri dedi. Kadın içeri girer girmez, diğer odadan annesi geldi. hoş geldin Ayşe abla dedi. O da hoş bulduk Meryem dedi.

Maria'ya mahallede tanıyanların hepsi Meryem derdi. Bu ailenin ermeni ve Hristiyan olduğunu pek kimse bilmiyordu. Eski bir yunan şehri olan İzmir'de Ermenilerin biraz daha rahattı ama bu topraklarda soykırımın artçıları hiç dinmemişti ve etnik milliyetçilik, bu toprağın halklarına saldırıdan tam anlamıyla hiç bir zaman vazgeçmemişti.

Kadın, Meryem'in çalışma odası olan makinanın olduğu odaya geçti. Odada dikiş makinası, bir sandalye ve bir somya ardı. Şişman kadın yorulmuş ve terlemişti. Kadın somyaya oturdu. Konuşmasına başlamadan önce bir bardak su istedi. Maria, kadına su verdi. Kadın suyunu içtikten sonra kumaşı açtı. Kumaşın üzerinde irice çiçek desenleri vardı. Desenlerde gri ve yeşil hakimdi. Sanki beyaz bir tuval üzerine çizilmiş bahar resmi gibiydi. Kadın bu kumaştan yatak örtüsü, yastık kılıfı, yorgan ve döşek için kılıf istedi. Ne kadar çıkarsa hepsini yapmasını istedi. Daha sonra bunları kaç paraya yapacağını sordu. Maria'nın bu ilk işiydi ve paraya ekmek, su, hava gibi muhtaçtı. Zaten onun doğuştan gelen bir mütevazılığı de vardı.

Ne kadar verirsən fark etmez. İki güne kadar hepsini bitiririm dedi. Kadın bende hakkın kalmaz dedi ve artık gitmesi gerektiğini söyleyip oradan ayrıldı. Maria ilk müşterisini kapıya kadar uğurladı. Sonra oğlu Kevork'u kucağına aldı. İkisi de anlatılamayacak kadar sevinçliydi. Sanki ilkbahar kurumuş bir çöle yaşam veriyordu.

Mezurasıyla ölçtüğü kumaşı dikkatlice kesti. İğnesine taktığı bir beyaz iplikle bunları dikmeye başladı. Bu iş için bir engel vardı. Memo ağlıyordu, bu mesainin erken bitmesi demekti. Memo'yu beşiğinden çıkarıp meme verdi, daha sonra altını değiştirdi. Bebek susmuş ancak birinin kendisiyle ilgilenmesini istiyordu. Annesi bırakınca ağlıyor, kucağına tekrar alınca susuyordu. 6 aylık olan Memo iş için en büyük engel olarak duruyordu. Annesi Kevork'dan kalma beşiğe Memo'yu koydu. Bu görev dünden razı olan Kevork'undu. Kevork, Memo'yu hem sallıyor hem de onu güldürüyordu. Bu sırada Maria sandalyesine oturmuş makinanın pedalını çeviriyor, kumaşın kenarlarını dikiyordu. Üç tarafını diktikten sonra bir tarafını açık bıraktı. Bu yorganın içeriye gireceği boşluktu. İçten ince bir şerit şeklinde yorgan girdikten sonra görünmesi engellemek için bir kapak yaptı. Bir yorganı dikmesi bir saatten fazla zamanını aldı. Memo uykuya dalmıştı. Kevork acıktığını söyledi. Maria da acıkmıştı. Evde pirinç ve biraz yağ vardı. Maria mutfaka girdi. Mutfak iki odanın arasında kalan küçük bir yerdi. Mutfakta normal bir mutfakta bulunması gereken eşyaların ancak yüzde onu kadar eşya vardı. Bunlar birkaç tabak, tencere, kaşık, çatal, birkaç bardak ve ocaktı. Evde yiyecek olarak sadece pirinç vardı. Maria pilav yaptı. Bu çok acıkmış olan Kevork için tam bir ziyafetti. Masada önündeki bir tabak pirincin dışında tavuk, çeşitli salatalar, yemekler görüyordu. Annesi çok sık bir kıyafet giymişti. Bu anlık gördüğü hayal onun gülümsemesine yetti. Annesi, neden güldüğünü merak etti ve sordu. Kevork hiç dedi ancak annesi ısrar edince anlatmak zorunda kaldı. Kevork'un anlattıkları Maria'nın duygusallaşmasına yetti. Yanağından birkaç damla yaş yanaklarından süzüldü. Annesi Kevork'a bunların bir sınav olduğunu ve bir gün geçeceğini söyledi.

Yemekten sonra Kevork da uyudu. Maria ise kalan işler için dikiş makinasının olduğu odaya gitti. Mezurasıyla bir metre ölçtüktan sonra bir parça kesti. Bu yastık kılıfı içindi. O zamanlar yastıklar büyük olur, çiftler tek yastıkta uyurdu. Allah bir yastıkta kocatsın atasözü de bunun en büyük kanıtlayıcısıydı. Daha sonra yatak örtüsü için kumaş kesmişti ki Memo'nun ağlaması duyuldu. Memo'yu kucağına aldı. Ona 'Ağna oror' "3 ororocaynını"4 söylemeye başladı. Memo kısa sürede uykuya daldı. Annesi onu beşiğine yatırdıktan sonra kendisi de yatağına uzandı. Saat gece

yarısını çoktan geçmişti, bir sarhoş narası ve kapı sesi geldi. Petrus'tu, ahalinin deyimiyle Mesuttu.

Meleklerin saçlarını okşadığı saatteki bu gürültü herkesi uyandırmaya yetmişti. Petrus, yine kavga nedeni arıyordu. Yemek ne yaptın diye sordu. Maria biraz pilav olduğunu söyledi. Kevork yorganını biraz aralamış, korkulu gözlerle bu sahneyi izliyordu. Petrus ayakta duramayacak kadar sarhoştı ve kumarda kaybetmişti. Lanet olsun sana da pilava da. Pis karı her şey senin yüzünden oluyor dedi ve Maria'nın kar beyaz yüzüne sert bir tokat indirdi. Maria yere kapaklandı. Petrus hızını alamamıştır. Saçından tutup sağlı sollu tokat atıyordu. Maria'nın alt dudağı patlamış, dişi kırılmış ve ağzı yüzü kan içindeydi. Kevork annesini öyle görmeye dayanamadı ve annemi bırak diye bağırdı. Bunun üzerine Petrus, Kevork'a baktı. Gözlerinin içinde ölçsüz bir kin ve nefret vardı. Bu masum çocuğa karşı kes sesini pis şeytan dedi. Maria'ya dönerek çocukları da kendine benzemişsin. Hepinizin canı cehenneme bir gün hepinizi geberteceğim dedi ve kapıyı çarparak çıktı. Maria yüz üstü kapanmış yerde hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Memo beşikte çığlık atıyordu. İçlerinden en soğuk kanlısı, en güçlüsü Kevork'tu. Mutfağa gidip, bir tasın içine su koyup, bir bezle annesinin yanına gitti. Bezi suya batırıp, annesinin yaralarına sürüyordu. Annesinin yaralarını temizledi. Annesine git yatağına uyu Memo'ya ben bakarım dedi. Kevork, bir yandan Memo'nun beşiğini sallıyor bir yandan da onla konuşuyordu. Ona Memo sen üzülme hepsi geçecek, biz de mutlu olacağız diyordu. Koca yürekli Kevork, Memo'yu uyutmuştu. Kendisi ise oturduğu yerde öylece dalmıştı. Sabah odadan içeri ilk giren güneş ona günaydın dedi. Kevork gözlerini kamaştırarak uyandı. Annesinin yanına gitti, saçlarını okşadı ve yanağından öptü. Maria uyandı ve canım oğlum dedi. Kevork annesinin yatıp dinlenmesini söyledi ancak annesi kumaşların onu beklediğini ve mecburen kalkmak zorunda olduğunu söyledi. Makinanın tıkırtılı sesi eşliğinde kumaşları işlemeye başladı. İş bittikten sonra kömürlü ütüsüyle hepsini özenle ütledi. Çok yorulmuştu ama her şey hazırды. Bir müddet sonra kapı çalındı. Gelen komşusu Ayşe ablaydı. Kadın yanında bir poşet getirmişti. Bunu Maria'ya verirken Maria almak istemedi. Kadın ısrar edince almak zorunda kaldı. Maria'nın dudağındaki yaradan kocasının yaptığını anladı. Boynu altından kalsın o kocanın dedi. Maria kendisine gösterilen bu desteğe iç çekerek cevap verdi. Kadın yastık, yorgan kılıflarına baktı ve ellerine sağlık çok iyi olmuş deyip 100 lira uzattı. Aslında bu çok büyük bir para değildi ama Maria uzun zamandır bu kadar parayı bile bir arada görmemişti. Kadın daha sonra gitmesi gerektiğini söyledi ve oradan ayrıldı.

Maria kazandığı parayla semt pazarına gidip, çeşitli sebze ve meyveler aldı. Gururu gözlerinden okunuyordu. Onlar için emek, yemek demektir. Yeni müşteriler gelmeye devam ediyordu.

Yeni gelen müşterisi bir genç kızdı. Bir filmde gördüğü bir artistin elbisesinden yapmasını istiyordu. Maria için sorun değildi. terzilik konusunda annesi eğitmişti. En güzel oyunlarını makina sesleri arasında oynamıştı. Genç kadın filmdeki elbisenin aynısını gazete kupüründen kesmişti. Hevesle elbiseyi anlatıyordu. Getirdiği kumaşın pahalı olduğunu hatasız yapması gerektiğini söyledi. Maria kızın ölçülerini aldıktan sonra beş günde hazır olacağını söyledi. Genç kadın 200 lira vereceğini söyledi. Başka yerde yaptırsaydı 500 liradan aşağı olmazdı. Maria bu fiyata tamam dedi çünkü çocukları vardı. Onun için annelik duygusu fedakarlık kelimesinin diğer anlamıydı. Kadını yolladıktan sonra işe koyuldu. Bu ince bir işti. Büyük dikkat ve özen istiyordu. Kağıt, kalemi alıp önce kendince bir taslak çizdi. Ayrıntıların nasıl olacağını hesapladı. Ekmek teknesinin başına oturdu ve bütün gece tıkır tıkır sesler eşliğinde devam etti. Ertesi gün genç kız provaya geldi. Elbise yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. Daha sonra iki kez daha provaya geldi. Büyük uğraş ve emekten sonra elbise hazırды. Dördüncü günün sonunda vakit hayli ilerlemiş Kevork daha uyumamıştı. Maria elbiseyi üstüne tuttu ve aynada kendine baktı. Kevork annesine elbiseyi giymesini söyledi ve bunda çok ısrar etti. Maria diğer tarafta elbise giyip geldi. Kevork sanki bir güzellik jürisi annesi de yarışmacıydı. Pembe elbise ona çok yakışmıştı. Kevork anne melekler gibi oldun dedi ve koşup sarıldı. Maria yıllardan beri ilk kez yeni bir elbise giyyordu. O da kendisine ait değildi.

İleriki günlerde ilginç bir gelişme yaşandı. Petrus bir gün evden çıktı ve bir daha eve dönmedi. Bazıları kumar borcundan dolayı öldürüldüğünü bazılarıysa kaçıp gittiğini söyledi. Kimse ne ölüsüyle ne de dirisiyle ilgili haber alamadı. Ailesi bu duruma çok üzülmedi. Aksine onlar için hayatın olağan akışı her zamankinde daha canlı ve daha sorunsuz bir şekilde akmaya başladı. Yıllar makina tıkırtıları arasında geçip giderken zaman her şeyi değiştiriyor, eskitiyor, eskittikçe yeni bir form kazandırıyor. Maria'nın yaşamı ne kadar zorluklarla dolu olsa da canını dişine katarak çocuklarını büyüttü.

Yorgo, masada hayale dalmış geçmişle yaşadığı an arasında gidip geliyordu. Beyninin tüm hücreleri aynı anda ölüyor, yağmur görmüş toprak gibi aynı anda yeşeriyordu. Sinirleniyor, seviniyor, susuyor, kendi kendine konuşuyordu. Sanki kısa süreli bir delilik yaşıyordu. Hepimizin gerçek olduğunu sandığı ve gerçekmiş gibi yaşadığı şizofrenik hayalleri

vardır ama kimse bunu kendisine bile söylemez. Sadece suskun ve sessizce yaşar. Bu geceliğine de olsa Yorgo ölümü yenmişti çünkü ruh halindeki gidiş gelişler onu ölüme yaklaştırmıştı. Kadehine baktı, kadehi boştu, duraksadı, biraz kendine gelir gibi oldu. Bu sefer odadaki her şey birer birer kayboldu. Yatağı, askıdaki eşyalar sonra duvardaki saat, sadece önündeki masa kaldı. Kadehteki boşluk aynı şekilde ruhunda ve oda da büyük bir boşluk yarattı. Elini masanın üzerinde gezdirip şişeyi buldu. Şişede bir bardaklık şarap kalmıştı. Onu da bardağına doldurunca sanki ilkbahar gelmişti. Renk renk çiçekler görüyor, kuş cıvıltıları duyuyordu. Bu güzelliğin arasında genç güzel bir kadın belirdi. Gözleri tam seçemiyordu. Tüm dikkatiyle bakmaya çalıştı ve tanıdı. Bu annesiydi. Ayağa kalkıp, birkaç adım atıp ulaşmaya çalıştı. O an yüreğinin en kuytu köşesinde bir kış ayazı hissetti. Bu sancıya gözleri sessiz kalamadı ve bu hayale ulaşamayıp büyük bir gürültüyle yere kapaklandı. Ayağa kalkmak istiyor ama güç getiremiyordu. Tüm gücüyle elini uzatıyor ama yetişemiyor, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Bu gecenin son aynıydı ve orda öylece uyuya kaldı.

Bir ısrarcı sinek, yerde yatan Yorgo'nun burnuna kondu. adeta onu uyandırmaya çalışıyordu. Havada birkaç tur attıktan sonra tekrar uyandırmak için geldi. Yorgo gitmesi için elini salladı ama ısrarcı sinek bir türlü vazgeçmiyordu. Yorgo küfürler savurarak uyandı. Başına sanki biri balyozla vurmuştu. Ağrıyı gidermek için bir ağrı kesici alıp bir sigara yaktı. Bir bardak suyu bir dikişte bitirdi. Sonra bir bardak daha içti. Bu, gece içtiği şaraptan dolayı bir hoşluk yarattı. Ortaya çıkan bu hoşluğun kaybolmaması için kahve ya da çay içmek istemedi. Günleri birbirinin aynı şeklinde geçerken takvimden düşen yapraklar ayları kovaladı. Ondaki dibe vuruş düz bir çizgi halini aldı.

Yorgo, altı ay sonra Viktorya tarafından geçerken daha önce gördüğü iki gençle yine karşılaştı. Kız olan yolun bir tarafında, erkek olan ise yolun karşı tarafında oturmuştu. Bu sefer gözleri iyice çökmüş, saçları karma karışık, göz altları ise hangi mevsime ait olduğu belli olmayan gri bir akşam üstünü hatırlatıyordu. Bakışları bilinmeyen bir nedenden dolayı sokağa çıkılması yasaklanmış bir kent gibi boş ve donuktu. Gözüken o ki ellerinde olan her şey bitmiş ve bu illete düşen birçok kişi gibi yapılacak şeyi yapıyorlardı. O anı tekrar görebilmek için, ölümün kıyısına biraz daha ulaşabilmek için tüm bağımlıların bir noktadan sonra yapmak zorunda kaldıkları şeyi, artık ikisi de dilencilik yapıyordu. Onlar için bir sonraki aşama yaşamdan kopuştu. Acaba nasıl başlamışlardı? Kimin yüzünden, acaba sevdiğinden mi etkilenip başlamıştı? Hikayeyi soramayacağını

biliyordu ama merak etmek duygusu onu hep alt edip aklına birçok soru sokuyordu. Kızın ailesi yok muydu? Yetimhanede mi büyümüştü? Anne babası kaç defa uğraşmışlar yine vazgeçmemiş, hep bu illete mi koşmuştu? Erkek olan okulu bırakmak zorunda kalmış mıydı? Kullandıkları maddenin bıraktığı etkiyi görüyordu. İnsanı zombiye dönüştüren böyle bir şey nasıl olur da herkesin gözü önünde her tarafta kullanılabilir. Nasıl olur da ulaşılması bu kadar kolay olabilirdi. Kimler bunu üretiyor, kimler nemalanıyordu. Birileri sokaklarda daha farklı birçok durumdan ötürü dilenmek, aç kalmak ve yattığı kaldırımdan daha soğuk olmayan ölümle karşılaşmak zorunda kalıyordu. Tüm bu oluşan iç karartıcı çürümüşlük birilerini daha çok ve daha zengin yaşıtıyordu. Ortaya çıkan bu form için bilimsellik açısından ne kadar uyumsallık atfedilse de bu sistemin kutsanmasından başka bir şey değildi.

Yoluna devam ederken bir çöpün yanına asılı olan bir torbayı aldı. İçinde ekmek ve tiropida vardı. Tiropidadan bir parça kopardı taze sayılırdı. Çoğu kişi evsiz ve ihtiyacı olanlar için ekmek yada farklı şeyleri çöpe atmıyor genelde çöp konteynirinin yan tarafına asıyorlardı. Yakıcı yaz sıcağından dolayı dışarda pek kimse yoktu. Haberlerde kronik ve kalp hastası olanların saat dörde kadar dışarı çıkmamasını öneriyordu. Yorgo çalışmaya devam ediyordu. Çöp bidonuna yandan tıklatarak içinden olabileceğini düşündüğü kedileri uyardı anlaşılan sıcaktan dolayı kimseler yoktu. Ne olduğunu anlamadığı ama içlerinde bakır olduğundan dolayı para edeceğini düşündüğü kablolar ve metal parçalar vardı. Kendini övmek için “gezen tilki, yatan aslandan iyidir.” diye kimden duyduğunu hatırlayamadığı bir atasözü kullandı. Yolun diğer tarafındaki çöpü kontrol etmek için karşıya geçerken güneşin asfaltı erittiğini fark etti. Gölge de bir yere geçmezsem bende eriyeceğim dedi. Çöp kutusunda işine yarayacak bir şey yoktu. Yan tarafa bırakılmış olan eski ütü masasını aldı. Masanın öyküsünü kafasında canlandırmaya çalıştı. Bunu kullanan öğrenci ütü yapmayı öğrenebilmiş miydi? Masanın kumaşını yeni aşık olduğu kızı düşünürken mi yakmış? Acaba toplantısına geç kalmamak için acele ederken su koymayı unutup, hem gömleğini hem masadaki bezi de yakan birine mi aitti. Yoksa yemek yanmasın deyip mutfağa koşan ama ütüyü unutan bir annenin miydi? İzlerin çokluğu aşırı dalgın yada acemi birinin olduğunu gösteriyordu. İzlerin yönünden ütü yapan kişi sağ elini kullanıyor olmalıydı. Bu son değerlendirmesi gülümsetirken alaycı bir tavırla yüzüne düşünceli bir hava kattı ve kafasını yukarı kaldırıp bu kavurucu güneşte ısınmamış. Bırakan kişi çok uzaklaşmış olamaz deyip kahkahayı patlattı.

Ali'nin dükkanına giderken masayı ben mi kullansam satsam mı diye düşünüyordu. Bir bürokrat gibi her gün gömleğini ütüler olmazsa bir de kravat takarım. Eminim kimse bu şekilde çöpleri karıştıran birine rastlamamıştır. Böyle bir şey yapmayacağını o da biliyordu. Ütü masasıyla birlikte bulduğu tüm eşyaları satmaya karar verdi. Sıcakta daha fazla dolaşmak istemiyordu. Eve de gitmek istemiyordu. Eşyaları bir satayım bakarız bir çaresine diye düşündü. Alinin dükkanına ulaştığında Ali çıkmak için hazırlık yapıyordu. Onu tam zamanında yakaladı. Ali hızlı bir şekilde eşyaları alıp on iki Euro yaptığını söyledi. Yorgo,

— Ali senden bir şey rica edeceğim. Bu araba burada kalabilir mi gidip bir yerde oturup bir kahve içeyim sonra gelir alırım.

— Görüyorsun burası da dar bende gidiyordum zaten. Saat iki gidip birkaç saat uyurum.

Biraz duraksadı çözüm aradığını belli etmek için çenesindeki sakalları sıvazlayıp nefesini üfledi.

— Tamam sana bir zincir vereceğim. Kapının önündeki demire kilitlersin. Anahtarı da başka zaman geldiğinde bırakırsın.

— Süper olur. Teşekkür ederim. Beni eve gitmekten kurtardın.

Çıkarı olmadan hiçbir şey yapmayan uyanık Ali'nin böyle bir jest yapması Yorgo'yu çok sevindirmişti. Arabasını zincirle bağlayıp kilitledi.

Yıkılmak için bahane arayan bir binanın yanından geçti. Ara sokaklardan, Axarnon'a oradan da direkt Viktorya meydanına çıktı. Dışarda olanlar gölge olduğu için kendilerini ağaçların altına ve kafelere atmıştı. Meydanın üst tarafında önünde iki tane ağaç olan bir kafeye oturdu. Beş dakika kadar dinlendikten sonra self servis olduğu için gidip kahvesiyle bir şişe su aldı. Oturmadan masaya bıraktı. Daha sonra elini yüzünü yıkamak için lavaboya gitti. İşi bittikten sonra saçını da ıslattı. Kafasını kaldırdı ve aynadaki yansımasıyla göz göze geldi. Bakışlarının derinliğinden bir çılgılık duydu. Sağ taraftaki dişlerini sıkıp hafifçe geri gitti. Daha hızlı ve avuçlarına daha çok su alarak tekrar yüzünü yıkadı. Serinleyip biraz kendine gelince aynaya bakmadan çıktı. Burası metro girişi de dahil olmak üzere meydanın birçok yerini gören bir kafeydi. Kahvesini yudumlarken cebinden eski bir telefon çıkardı. Rakamları çevirdi arama tuşuna basmayıp telefona uzun uzun baktı. Sanki telefona değil de aramak istediği kişiye bakıyordu. Numarayı silip birkaç saniye bekledikten sonra tekrar aynı numarayı çevirdi. Aramakla aramamak arasında tam ortada duruyordu. Bu kez tamamen vazgeçti ve telefonu cebine koydu. Plastik bardağın içindeki buzdan dolayı dışında oluşan buhara baktı. Aşağı doğru kayan su damlacıklarının birleştiğini ve ufakta olsa masada bir

su birikintisi oluşturduğunu gördü. İnsanlarda bir araya gelip nehirler, denizler oluşturabileceklerini düşündü. Kahvesi bitmeye yakın içini kemiren, yapmak isteyip de sürekli ertelediği bir durumu çözmeye karar verdi. Telefonu alıp aramaktan vazgeçtiği numarayı çevirdi. İkinci kez çaldığında telefonu açan annesiydi. Annesi, onun karabatak gibi batıp çıkmasına alışmıştı. Yine de merak etmişti. Memo ile de konuştu durumları iyiydi. Küçük bir dükkan açıp terziliğe devam ediyorlardı. Kahvesinden son yudum aldıktan sonra Ali'nin yanına gidip arabasını aldı. Eve doğru dönerken küçük bir markete uğradı. Pirinç, makarna, domates, ekmek aldı tam çıkacakken patatesleri gördü. Zerdeşt geldi aklına gülümsedi. Nerdeyse bir yıldır yemiyordu. Onlardan da bir kilo ekledi. İlk defa alkol almadı.

Eve vardığında patatesleri kızarttıktan sonra yanına domatesleri içine biraz sarımsak katarak sos hazırladı. Yemeğini yedikten sonra hiç açmadığı kitaplara göz attı. Böğürtlen zamanını okumaya başladı. Şervan'la birlikte o da yaralandı. İhanetçi Emine gelince çok kızdı. Sigara arası verdi. Daha sonra Şervan'la yoldaşlarını aramaya devam etti. O gün sabaha kadar o kitabı okuyup bitirdi. İçinde olduğu yaşamın anlamsızlığını fark etti. Ertesi gün kendine tatil verdi ve işe gitmedi. Mavi kaplı üzerinde Pablo Picasso'nun Guernica tablosunun yer aldığı ve daha önce bir kez başlayıp Zerdeşt'in ölümünden sonra bir daha açmadığı Abdullah Öcalan'ın AİHM savunmalarından oluşan 'Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü' kitabını okumaya başladı. Okuduğu her başlık ona yapması gereken yeni sorumluluklar yüklüyordu. Kendini kader birliği yapan Ermeni ve Kürt halkının aynı anda mensubu gibi hissediyordu. Dördüncü gün sonunda iş için dışarı çıkmadan kitabı bitirdi. Sorguladığı her şeyden sonra kaybettiği zaman için kendine kızdı. Cesareti, duygusal bütünlüğü, yoldaşlık konusunda müthiş bağlılığı vardı ama yetmemişti. Zerdeşt ve umutlarıyla birlikte o da boğulmuştu. Ettiği mücadelenin sonunda kendini bulduğu yeri sorguladı. Mücadele ettiği şeyin bir romantizmden çok ete kemiğe bürünmüş bir özgür yaşam mücadelesi olması gerektiğinin farkına vardı. Bu kitap Zerdüşt'ten sonra yaşadığı dibe vuruştan kurtuluşun anahtarı oldu. Aradığı yenilik demokratik ve özgür yaşam oradaydı. Oysa o yönünü Avrupa'ya dönmüştü. Şimdi yaşadığı eksikliği fark etti. En arkada not için bırakılan sayfalardan birinin yarısına küçük bir resim çizilmişti. Bu resimde sırtında çanta olan birisi engebeli bir arazide duruyordu ve altında Abdullah Öcalan'ın şu sözünü yazmıştı. 'Hazine kaybedildiği yerde aranır, insanlık doğduğu yerde kökleri üzerinde araştırılır ve bulunacaksa orada bulunur.' Kafasında oluşan netlikten sonra müthiş bir

rahatlık hissetti.

Çekmeceden kırık aynasını çıkarıp uzun uzun baktı. Yaşamın ve ölümün bir anlamı olmalı dedi.

Yorgo üzerini değiştirdi. Elbiseleri biraz eskiydi ama temizdi. Gömleği onu daha da gençleştirmişti. Evden çıkıp Omonya'ya kadar yürüdü. Ara sokaklardan birinde eski bir evde oturan uzun zamandır görmediği Azad'ın yanına gitti. Kapıya birkaç defa vurdu Azad kapıyı açtı.

— Ne istiyorsun?

Azad uzun zamandır görmediği ve en son gördüğünde uzun sakallı olduğundan dolayı tanınamıştı.

— Benim, Yorgo

Azad kapıda adeta donmuştu. Konuşmak istiyor ama sadece kekeliyordu,

— Şaşıрма benim içeri davet etmeyecek misin,

Azad içeri girmesi için kenara çekildi. Yorgo bir koltuğa oturdu. Azad halen inanamıyordu. Zerdest ve İbrahim'in ölümünden sonra bir kere birlikte iltica ofisine gitmişler bir kere de yolda denk gelmişlerdi.

Azad, kemerli burnuyla Kürt olduğunu nerde görseniz tahmin edebileceğiniz biriydi. Oturduğu mahalle birçok kürdün olduğu bir yerdi. Yeni gelenlere yardımcı oluyor, onlara ev buluyor, kendini öyle geçindiriyordu. Onun ki bir nevi emlakçılıktı. Azad merakla,

— Hangi rüzgar attı buralara, neler yapıyorsun, nerelerdesin?

— Aynı, kamptayım. Rojava'nın durumu nasıl?

— Bu eskiyle yeninin, güzelle çirkinin, haklıyla haksızın savaşıydı.

Ortadoğu ilk kez yeni bir ideoloji, kimseyi inkar etmeyen bir yapı inşa ediliyorken bunun karşısında kötülüğü, karanlığı cihatçı çeteler aracılığıyla bu güzelliği yok etmeye çalışanlar da var. Arkadaki güç Rojava için Kobane için düştü düşecek diyerek kendini çoktan ele verdi.

Köhnemiş bedenler arasında gezen, kokuşmuşluk olan faşizm bugünlerde neo Osmanlıcılık hayalleriyle gözü kürdün toprağında.

— Rojava bizlere toprağı, suyu, insanı kısacası yaşamı sevenlerin ne kadar anlamlı güzellikler yaratacağı ile kadına, tarihe, doğaya yani kısacası güzel olan her şeye düşman olan ve yok etmek için cihatçıları kullananların yeryüzü için ne kadar korkunç olabileceğini gösterdi.

Yorgo, öfkesini belli ederek,

Türkiye ne istiyor Mezopotamya halklarından, yeter artık

İkisi aynı anda sustu. Bu beş dakikalık sessizliği Yorgo bozdu.

— Zerdest'ten sonra uzun süre düştüğüm yerden kalkamadım. Ta ki orda okuduğum kitaplara kadar en son Abdullah Öcalan'ın kitabını okudum. Bugün Kuzey Kürdistan da yürütülen siyasi ve kültürel soykırım,

Rojava'ya tekrar yapılan savaş hazırlıkları, çökertme planı dedikleri yok etme üzerine kurulu projelerin hepsinin o okuduğum kitaptaki kadının, demokrasinin, ekolojinin ve tüm insanı değerlere yönelik olduğunu tarihselliğiyle birlikte gördüm. Orda olup o güzellikleri aramam olanları korumam gerektiğine inandım. Onun için bugün itibariyle Rojava'ya gitme kararı aldım.

Azad bir kez daha ağzı açık kaldı. Yorgo bugün ikinci şoku yaşatmıştı. Bu cümle Azad'ın hem hoşuna gitmiş hem şaşırtmış, hem de utandırmıştı. Bir ermeni olmasına rağmen Kürtler için savaşmak istiyordu. Oysa o buradaki anlamsız yaşamdan kopamıyordu. Azad birazda bunun etkisiyle,
— Sen yapamazsın olmaz orası savaş ortamıdır. Yük kaldırman lazım, yük olmamalısın. Oradaki yaşam farklıdır dedi.

Yorgo, böyle bir cevapla karşılaşacağını önceden az çok tahmin ediyordu.

— Kürtler kırk yıldır olmazı olduruyor dedi.

Azadın kafası karıştı.

— Birer çay içelim daha sağlıklı tekrar düşünelim dedi.

Azad iki tane sallama çay yaptı. Birer tane sigara yaktılar ve her şeyi tekrardan gözden geçirmeye çalıştılar. Yorgo,

— Ben kendime güveniyorum böyle yaşamak istemiyorum. Eğer öleceksek de Mezopotamya'da direnirken öleyim. Yaşayabileceğim zorlukları az çok tahmin edebiliyorum . Alkol problemini hallettim. Azadın gözleri doldu. Yorgo'ya sarıldı.

— Elimden gelen neyse yapacağım dedi. Çünkü Yorgo'nun inancı gözlerinden belliydi. Çaylarını içmeye devam ederken bir yandan bunların nasıl olacağını hesaplamaya başladılar. Yorgo,

— Pasaportum var ancak bilet alacak param yok.

— Biletini alacağım sen ilk önce Hewler'e gideceksin. Sana bir ilişki bulmam lazım. Seni oradan alması ve Rojava'ya ulaştırması için, en önemlisi şansa çok ihtiyacımız var. Bütün bunlar aşağı yukarı beş günümüzü alır.

Yorgo'nun sevinçten gözlerinin içi gülüyordu. Azad ona merak etmemesini söyledi. Yorgo gitmek için kalktı. Kaç gündür işe gitmemişti dolayısıyla parası yoktu. Utanarak sıkılarak da olsa hiç harçlığının olmadığını söyledi. Azad çıkarıp yirmi Euro verdi.

— Biz yoldaşız. Ne zamandır senin için bir şey yapmak istiyordum ama senin gururlu olduğunu ve kabul etmeyeceğini bildiğim için bir şey yapamıyordum. Lütfen bir şey deme ve hiçbir şeye karışma para konusunu konuşmayalım. Yorgo, sadece tamam dedi ve birkaç gün sonra görüşmek için oradan ayrıldı.

Yorgo eve dönerken sanki kuş olmuş uçuyordu. Bugün yüreğinin en derininde bir şey hissetmişti. Bir hayalinin kapısına yaklaşıyordu. Onun için bu duygu tarif edilmesi güçtü. Her zamanki alışveriş yaptığı dükkana girdi. bugün farklı bir şeyler almak istiyordu. “Ya su” dedi dükkancı yası dedi. Üç tane ekmek, biraz beyaz peynir, zeytin ve salam dört paket de sigara istedi. Bakkal,

— Hayırdır bankamı soydun

Bu espiri Yorgo için biçimsiz ve soğuk geldi. Yorgo yine de açıklama yapma isteği hissetti. Parayı bir arkadaşının harçlık olarak verdiğini söyledi. Bakkal şaka yaptığını anlatmaya çalıştı ama Yorgo çok umursamadı. Kendi bile fark etmeyeceği şekilde omzunu silkti. Yorgo para üstünü aldıktan sonra sitem dolu bir bakış fırlattı. Sadece iyi geceler dedi. Yorgo hassas bir kişiliğe sahipti ama bakkal moralini bozamamıştı. Dışarı çıktığında insanın tenini okşayan bir rüzgar vardı. Tekrardan içinde serçe kıpırdanışı hissetti. Bu kıpırdanış onu Rojava’ya götürdü. Şimdi tek sıra halinde giden özgürlük savaşçılarıydılar. Birden çirkin yüzlü uzun sakallı sekiz kişilik bir grup çıktı. İçlerinden biri hepsini tek tek yedi ve kocaman bir deve dönüştü. Birden Yorgo ürperdi. Bu ürperti onu kendine getirdi evine yaklaştı. Kaldırımında oturup bir sigara yaktı. İçinde arabesk gibi dursa da aslında derin bir reddediş barındıran bir nefes çekti. Sigaranın ateşi daha bir kor oldu. Tekrardan bu pis yüzlü canavar gözünün önüne geldi. İkişerli üç gruba ayrıldılar. Önden giden iki kişilik grup onun dikkatini çekiyordu. Koca dev böğürerek bunların üzerine hamle yapmaya çalıştı. O sırada diğer grup bellerinden çıkardıkları yaklaşık on beş metre olan şutiği ayaklarının arasından dolaştırdı. diğer grup arka taraftan dolaşip bu grupla birlikte bu şutiği son güçleriyle çektiler. Ne olduğunu anlayamayan yerinde hareketsiz kalan dev, arkaya kuru bir ağaç gibi düştü. Yaralı bir hayvan iniltisi ve küçük bir yer sarsıntısı aynı anda hissedildi. Aynı anda tüm grup böğüren bu devin ağzına el bombalarını atıp hızlıca oradan uzaklaştılar. Büyük bir patlama oldu. Herkes kulağını ve başını kapatmış siper halindeydi. Bir süre sonra sis bulutu dağıldı. Herkes yerinden kalktı. Dev o kadar büyük ve güçlü gibi görünmesine rağmen, kaybetmişti. İnanç, komünalizm ve taktik kazanmıştı. Bitmek üzere olan sigaranın ateşi parmağını hafiften yakar gibi olunca, olduğu yerden kalktı. Kafasının içinde birçok kelime ardı arkasına yankılanıyordu. Onu en çok etkileyen devrim, özgürlük gibi umudun kelime halleriydi. Yaşadığı mutluluk dudağının kıvrımında anlamını arayan bir tebessümde gizleniyordu. Tüm sıradanlığı ve sefaleti içinde barındıran odası onun gitmeden önceki son misafirhanesiydi. İçinden bir ses yaşamın güzelleşeceğini fısıldıyordu.

Onda uyanan bu hissiyat güç veriyor, kafasındaki soru işaretlerini birer birer ortadan kaldırıyor. Onun ki gafil bir konum değildi. Duygusal bir çıkış hiç değildi. Yaşama anlam kazandırma çabası, kokuşmuşluğu reddedişti. Artık kulağı Azad'tan gelecek sesteydi.

Yorgo'nun o zamanki adıyla Kevork'un Kürtlerle ilk karşılaşması çocukluğuna dayanıyordu. Kürt halkına yabancı değildi. Onlarla oyun oynamış, yemeklerini yemiş, beraber büyümüş, çat pat dillerini öğrenmiş, Ermeni olduğundan dolayı çoğu yerde ayrımcılık görürken orada görmemişti. Sekiz yaşındayken en sevdiği arkadaşı Baran, Mardin'den zorla göç ettirilmiş altı kardeşin üç numarasıydı. 90'lı yılların başında Türk devleti 5000 civarında köy yakmış, binlerce insanı faili meçhullerle bir gecede kaybetmişti. Aslında yakılan köylerin tek nedeni bir halkın dilini, türküsünü, halayını yasaklayıp, emperyal devlet tarafından birçok kültürel kaynağı kendi diline çevirip Türkleştirmek yani kültürel soykırımdı. Her yerde halkını uyandıran ve yükselen Kürdistan İşçi Partisi direnişini zulümle, işkenceyle ve akla gelmeyecek barbarlıklarla önlemeye çalışma girişiminden başka bir şey değildi. Baran'ın ailesi son ana kadar çıkmak istememiş bir noktadan sonra mecbur kalmışlar. Ya kendi insanına ihaneti kabul edip koruyucu olacaklardı ya da terki diyar eyleyeceklerdi. Babaları bir kamyonete, ailesiyle birlikte birkaç eşyalarını doldurup, İzmir'in yolunu tutmuştu.

Kevork, evde oynarken bir kamyonetin sokaklarına girdiğini duyar duyamaz cama koşup dışarı baktı.

— Anne bir kamyonet bizim sokağa girdi. Sanki yeni birileri taşıyor. Kapının önüne çıkıp bakacağım.

Annesi de merak etti. O da kafasını camdan dışarı uzatıp baktı,

— Tamam ama dikkat et oğlum başka yere gitme.

Kevork, ne annesinin uyarısını ne de izin verip vermediğini duymadan çoktan çıkmıştı. İzin istemek yerine sadece bilgilendirme yapmak, erkeklerdeki genetik bir durum olabilir. Sadece ortaya koyacağı fiile ilişkin bir bilgi vermek, onun onaylanıp onaylanmamasına ilişkin sonucu beklemeden harekete geçmek, bazılarımıza göre bir nevi inisiyatif alma durumu, bazılarımıza göreyse rol model olan babadan etkilenme, erkek egemen zihniyetin, erkek çocuklardaki oluşan yansıması denilebilir. Kamyonetin biraz ilerisinden inen kişilere ve eşyalara bir gösteriyi izler gibi meraklı gözlerle bakıyordu. Kendi yaşına yakın birçok çocuk gördü. Bu onun için oynayacak yeni arkadaşlar demektir. Eşyaların taşınmasını izlemeye dalmışken orta yaşlı bir adam ona yaklaşıp,

— Merhaba, ne yapıyorsun adın ne genç? Benim adım Rıza bak bunlarda

bizim çocuklar, bak bu Baran arkadaş olur, oynarsınız.

Kevork sevinçle,

— Tamam. Benim adım Kevork tanıştığımıza memnun oldum.

Diğer üç kardeş Kevork'tan çok küçüktü. İki büyük abi eşyaları taşıyordu. Baran ile yapılan bu kısa tanışma uzun yıllar devam edecek dostluğun ilk adımıydı. Yıllar aralarındaki bağı hep pekiştirdi. Beraber okula yazılılar, aynı sınıfı aynı sırayı yıllarca paylaştılar. Baran'ın fazla Türkçe bilmemesi, Kevork'un hem ermeni hem Hristiyan olması arkadaşları arasında alay, aileler açısından da tehlike konusu oldu. Aileler çocuklarına onlarla oynamaması konusunda uyarıyorlardı. Oysa ekmeseler küçük kalplere faşizm tohumları hiçbir çocuk dert etmezdi ki kimin Kürt kimin Ermeni olduğunu. Zamanla ikisi arasında bir ittifak oluştu. Bu tehdit altındaki ulusların birbirlerini ezdirmemeleriydi. Ödevlerini de kavgalarını da beraber yaptılar. Yıllar öyle akıp giderken ikisi de birer delikanlı olmuştu. Baran boş zamanlarında ayakkabı boyacılığı yapıyor, Kevork da simit satıyordu ama diğer sektörlerle tamamen kendilerini kapatmamışlardı. Bazen balon bazen de pamuk şeker satıyorlardı. Lise yılları onların tam kanlarının kaynadığı dönemlerdi birçok eyleme giriyorlardı. Bu iki delikanlının nereden çıkacağı belli olmuyordu. Hem harçlıklarını çıkarıyorlar hem de eve katkıda bulunuyorlardı. Lise artık bitiyordu. Baranın babası midye satıyor, büyük kardeşleri inşaat işleriyle uğraşıyordu. Kevork'un annesi terziliğe devam ediyor, kardeşi Memo da ona yardım ediyordu. İki ailede kendi yağında kavrulup gidiyordu. Kevork, bir sabah Barangilin evinden gelen seslerle uyandı. Dışarı çıktı. Ailedeki hareketlilikten sıradan bir durum olmadığı belliydi. Anne baba ve kardeşlerin bir kısmı bir yere gidecekmiş gibi hazırlanmıştı ve hüzün nerde olsa kendini belli ederdi. Baran ağlamamak için kendini olağan gücüyle tutuyordu. Baran'a sordu

— Ne oldu?

— Abim gerillaydı. Şehid düştü.

Kevork, kısa çaplı bir şok geçirdi ne diyeceğini bilemedi. Sağ yanağından bir damla yaş kendiliğinden kayıp gitti. Kapının önüne çıkmış olan annesine gidip durumu anlattı. Birlikte tekrar gidip baş sağlığı dilediler. Evin önünde gençler, bazı örgütlerin temsilcileri, tanıdıklar kısa zamanda bir kalabalık oluştu. Bir taziye çadırı açıldı. Evi görececek şekilde birçok yerde polis bekliyordu. Alınan bilgilere göre otopsi yapılmış amcaları cenazeyi almışlar ancak köye gömülmesine izin vermiyorlar ve merkezde de geniş katılım istemiyorlardı. Anne, baba ve küçük çocuklar ile birçok akraba tanıdık birlikte uçakla Batman'a gittiler. Batman yıkılmak üzereydi.

Mahşeri bir kalabalık vardı. Halk şehidine sahip çıkmıştı. Kararlılığı gören polis, kitleye engel olamamıştı. Sloganlar ve tililer eşliğinde halk şehidini sonsuzluğa yolcu etti.

Hem İzmir’de hem de Batman’da taziye çadırlarının etrafında çok fazla polis vardı. Tomalar, akrepler, çevik, özel hareket belli ki bir yerlerden bir talimat alınmıştı. Eş zamanlı bir saldırı oldu. Bir yandan sıkılan plastik mermi ve biber gazları, tomalardan sıkılan sular ortalıkta çok fazla kadın ve çocuk olmasına rağmen yapılan bu saldırı Türk devletinin kural tanımaz ahlaksızlığını gösteriyordu. Taziye çadırları yakılmış birçok kişi gözaltına alınmıştı. Aileye hemen Batman’dan çıkması söylendi. Polis kontrolünde otobüse bindirilip İzmir’e yollandı. İzmir’de olanlar da çok farklı değildi. Birçok gözaltı vardı. Herkes çok fazla biber gazına maruz kalmıştı. Kevork, sol ayağına yakın mesafeden plastik mermi yemişti. Ayağında çatlak vardı. Mesafe biraz daha olsa kırılabilirdi. Ayağının üzerine pek basamıyordu. Birkaç gün sonra Baran’ın ailesi Kevork’a geçmiş olsuna gittiler. Baran’ın babası,

— Geçmiş olsun. Kevork, nasıl oldun?

— Çatlamış ama yakında yürürüm.

— Sen de Baran da kendinize bundan sonra dikkat edin.

Aile kısa bir ziyaretten sonra ayrıldı.

Kevork zamanla ailenin bir ferdi gibi oldu. Çocukluktan beri yaşadıkları zorluklar birbirinin aynısıydı. Acıların ortaklaştığı anlarda kalpler fark edilemeyecek yücelikte birbirlerine yakınlaşır. İkisinin de yaşadığı durum buydu. Askere gitmeyi düşünmedikleri için açık öğretime kaydolup askerliği tecil ettirdiler.

Bir süre sonra Baran’ın diğer abisi de özgürlük mücadelesine katıldı. Polisin gözleri Kevork ve Baran’ın üzerindeydi. Bir hafta sonra yolda yürürken önlerini bir araba kesti. Ne olduğunu anlamadan ikisini birden gözaltına alıp, karakola götürdüler. Kelepçe takmamışlardı. Girişte telefonlarını anahtarlarını ve metal eşyalarını alıp çıkışta vermek üzere bir torbanın içine koydular. Bir odada bekletiliyorlardı. Aralarında konuşmuyorlar ama ikisi de ne olduğunun farkındaydı. Birkaç gün önce Baran’ın abisinin katılım yapmasından dolayı böyle bir şey olabileceğini aralarında konuşmuşlardı. Karakola yabancı değillerdi. Daha önce lisedeki faşistlerle olan kavgalarında, Kürt halk önderi Abdullah Öcalan’a uygulanan komplonun yıldönümünde yaptıkları eylemlerde alındıkları olmuştu. Belki o dönemin şartları, belki de somut delil olmayışı onların tutuklanmasına engel olmuştu. Bekletildikleri oda karakolun bir alt katında, ifade alınan odayla, nezaretin tam ortasıydı. Odada bir masa

beş tane sandalye ve tavanın bitiş noktasının tam altında, yarım metre genişliğinde, kalın parmaklıkla yapılmış hiçbir fonksiyonu olmayan bir pencere vardı. Açık olan odanın kapısından içeri bir çaycı girdi. Üç çay bırakıp gitti. Baran ile Kevork göz göze geldi. Kevork,

— Anlaşılan bugün biri iyi polisi oynayacak.

— Öyle görünüyor. Direkt şimdiden eyleme geçelim. Burayı birbirine katalım.

— Şimdi erken birazdan doğasında gelişir.

Elinde küçük bir pastane kutusuyla bir adam girdi. Giren kişi 1.80 boylarında olmasına rağmen göbekli olduğu için daha kısa gözükken, kilolarını ve silahını kapatmak için bir çok polisin yaptığı gibi giydiği gömleği pantolonun üzerine bırakmış biriydi. Kısa saçlarını, soldan sağa taramıştı. Ön taraftaki dişlerinin seyrekliği, sivri burnu ve gülmekle gülmemek arasındaki alaycı yüz ifadesi iticiliğine iticilik katıyordu. Ağzını yayararak,

— Merhaba gençler deyip elini uzattı ancak eli havada kaldı. Sonra masasına geçti.

Kimse ne elini sıkırmış ne de merhaba demişti. Kendini hakarete uğramış hissetti ama çok bozuntuya vermek istemedi. Azgın bir hayvan gibi burnundan derin bir nefes alıp yerine oturdu. Kevork'un gözü masada bulunan mektup açacağına takıldı. Birkaç saniye içinde mektup açacağını almasıyla adamın şah damarına sapladı. Adamın çılgınlıkları ve fişkıran kanlar arasında odadan hızla çıktılar. Merdivenlere ulaşamadan ikisi de vuruldu. Kevork'un gözünde canlandırdığı bu sahnenin başarı şansı yoktu. Kevork'un masaya çok baktığını anlayan adam yan tarafını kaşır gibi yaparak hafifçe gömleğini kaldırıp silahını gösterdi. Bu hem o an için hem de konuşmanın bundan sonrası için tehditkar bir mesaj içeriyordu. Daha sonra masadaki kutuyu açıp içinde ki poğaçaları uzattı.

— Dedim hem beraber bir kahvaltı yapalım hem tanışalım. Alın poğaçalardan çayınız soğumuşsa değiştirsinler.

Baran hemen cevap verdi.

— Bizi niye çağırdın kahvaltı içinse zahmet etmişsin. Ne poğaç ne çayla aramız yok.

Ardından Kevork devam etti.

— Söyleyeceğin neyse söyle de gidelim.

Polis, boynunu kaldırıp daha dikleşti ve babacan bir ifade takınmaya çalışarak,

— Abin nerde, bize yardımcı ol bulalım onu. Mahallede gözümüz kulağımız olun olandan bitenden haberdar edin bizi. Bakın gençler

bize yardımcı olursanız para pul sıkıntınız olmaz. Yukarda bıraktığınız telefonlarınızı gördüm. Ne onlar öyle tarihi eser gibi sizin neyiniz eksik diğer gençlerden ne güzel yeni modeller çıktı alırız size. Dünyaya bir kere geliyorsunuz. İstedığınız yerden giyinirsiniz. Çok rahat edersiniz. Onlar için zaman dolmuştu artık eyleme geçme zamanıydı.

— Abim onurlu bir yolu tercih etti. Sizin gibi onursuzlar onu asla anlayamaz.

Kevork,

— Senin gibi satılık bir köpek değiliz biz. Alçak adam.

Adam, yerinden zıplayarak Baran'a bir tokat attı Kevork da adamın ensesine bir tane vurdu. Yan taraftaki polisler hemen odaya girdi. Silahlarını doğrulttular ve yere yatırıp ikisini de arkadan kelepçelediler. Yerinden doğrulan adam bir sigara yaktı. Odada kimse yokmuşçasına çok kısa süren bir sessizlik oluştu. Diğer polisler komiserim ne yapalım bunları dedi. Adam sigarasından derin nefes aldı. Dumanların arasından burada kalsınlar anlamında elini aşağı doğru indirdi. Sonra tekrar bir nefes daha alıp eliyle diğer polislerin çıkmasını işaret etti. Gömleğinin kollarını katladı. Kevork'un yanına yaklaştı.

— Ulan ermeni tohumu piç, yavşak yaşatmam lan sizi kimsiniz lan siz deyip üst üste yumrukladı. Kevork, sağ omzunun üzerine düştü. Sol gözü hemen şişti. Burnundan kan fışkırıyordu. Baranın yanına yaklaştı gözlerinin içine baktı. Karşılaştığı nefret onu daha da öfkeliendirdi. Kısa boylu olan Baran'ın kulaklarından tutup, havaya kaldırdı ve kafasını duvara vurdu. Yine de bırakmıyordu. Baran, can havliyle onun yüzüne tükürünce adam bu kez boğazına sarıldı. Nefesi kesiliyordu. Gözlerinin beyazı ortaya çıktı ve ayakları çırpınıyordu. Yerdeki Kevork kafasını kaldırıp bulanık bir şekilde bunları gördü. Düştüğü yerden kalan tüm gücüyle tekme attı. Diz kapağının arkasına gelen bu tekmeden dolayı dizi büküldü ve elleri açıldı. Baran yere düştü. Bir yandan derin derin nefes alıyor, bir yandan da öksürüyordu. O tekme Baran'ı düşmanın elinden kurtardı. Komiser ağzından tükürükler ve küfürler savurarak bu sefer yerdeki Kevork'u tekmelemeye başladı.

— Eğer benim adımda Yahya komiserse sizi pişman edeceğim. Yorulduğu için bir süre sonra durdu. Masasına geçip bir sigara yaktı. Sağ elini açıp kapatmaya çalışıyordu. Attığı yumruktan dolayı elinde biraz acı hissetse de yüzünde nefretle yoğrulmuş bir mutluluk vardı. Sigarasını bitirdikten sonra odadan çıkıp gitti. Polisler kelepçelerini açtı. Daha sonra barodan gönderildiğini söyleyen bir avukat geldi. Onların söylediği ve yaşanan durum dikkate alınmadı. İfadelerinin olduğu

tutanağı imzalamak istemediler ama oradan bir an önce çıkmak için imzalamak mecburiyetinde kaldılar. Baran ifadesinde genel hatlarıyla abisinin nerde olduğunu bilmediğini, gittiği gün kendisinin dışarıda olduğunu söyledi. Kevork da aynı sorulara, aynı cevapları verdi. Karakolda yaşananlarla ilgili hiçbir şey ifade tutanağına geçmedi. Gittikleri doktor kontrolünde de doktora şahısların merdivenlerden düştüğü söylendi. Savcılık, durumlarından anladı ama hepsi bir sistemin dişlileriydi. Kevork ve Baran, biz bu adamdan şikayetçiyiz. Bize işkence uyguladı dediler ve şikayetlerinin hepsini peşi peşine sıraladılar ama savcıya göre ortada suç teşkil edecek bir durum yoktu. O da benzer soruları sordu. Sonrasında İkisini de serbest bıraktı.

İzmir’de kısa aralıklarla çok sayıda genç özgürlük hareketine katılmıştı. Toplu yapılan açıklamalar, söylenen özgürlük şarkıları müthiş bir etki yaratmıştı. Yahya da bu bağlantıları çözmek için uğraşan, Kürtleri, Ermenileri, Rumları hain ve ölmesi gerekenler olarak gören azıllı bir faşistti.

Dışarı çıkınca birbirlerine baktılar ve bir kahkaha patlattılar. Baran,
— Yahya’yı deli ettik ayarları bozuldu.

— Beni güldürme, gözüm ağrıyor.

Kevork ardından dayanamayıp yine gülüyor, bir yandan da gözünü tutuyordu. Bundan sonrası için ne yapmaları gerektiğini konuşmak için sakın bir yere geçtiler. Öncesinde telefonlarının içindeki bazı numaraları bir kağıda yazdılar ve telefonlarını imha ettiler. Baran,

— Basına, sosyal medyaya, avukatlara, birçok yerden bu durumu yayabiliriz. Böylelikle Yahya bize zarar veremez ve bir daha da yakınımıza yaklaşmaz.

— Bence bir süre öyle olabilir ama bu Yahya’yı durdurmaz.

Öldürmediklerini cezaevlerine doldukları bu dönemde biraz zor. Biz düşelim onun peşine, ne diyorsun?

— Düşelim ama nasıl Yahya sıradan biri değil.

— Şuan onun hakkında ne biliyoruz.

— Yahya’ya komiserim diyorlar. Tüm bugünkülerden çıkardığım, adam düşman ve işkenceci, özel eğitimli yıllardır bu işleri yaptığı belli. Senin dediğin doğru sıradan biri değil.

— Belki ilerde işimize yarayabilir. Bu adam evli değil parmağında ne yüzük ne de yüzük izi vardı. Uzun süre önce boşanmışta olabilir. Bu büyük ihtimalle yalnız yaşadığını gösterir.

— Çok ince yakalamışsın Kevork helal olsun. Ben de gömleğinin yakasındaki izden en az 3 gündür değiştirmedeği belli bence de Yahya

yalnız ve artı pasaklı.

— Öncelikle biraz sakın olalım. Eve gidince evdekilere bir şey demeyelim. Klasik olacak ama kavga ettik ama kalabalıklardı.

— Tamam artık mecbur öyle diyeceğiz.

— Biz yine de açıklama şeklinde şu halimizi videoya çekelim. Kalsın belki daha sonra lazım olur.

Kevork kontrollü telefonda Memo'yu aradı. Ona okey oynadığımız yere gel dedi. Memo herhangi bir soru sormadı. Nereye geleceğini anladı.

Yaklaşık bir saat sonra Memo geldi. Onları o halde görünce deliye döndü.

— Size ne olmuş? Baran, Kevork kim bunu size yaptı söyleyin. Yerlerini söyleyin.

Telefonunu alıp birilerini çağıracaktı ki Baran,

— Sakın ol bir otur hele. Birazdan telefonun videosunu açacaksın. İlerde belki işe yarayabilir. Kaydı bir hafıza kartına at ama sonra telefonundan sil. Memo videoyu açtı Kevork konuşmaya başladı.

— 08.04.20.. tarihli kayıttır. Ben Kevork ve arkadaşım Baran sivil polisler tarafından bugün gözaltına alındık. Gittiğimiz karakolda komiser olduğunu anladığımız Yahya tarafından para ve birtakım yardımlar karşılığında ajanlık teklif edildi. Bu durum karşısında, en sert tepki ve alçak faşiste anlayacağı dilden cevabı verilmiştir. Bunun üzerine Yahya alçağı ve diğer polisler tarafından arkadan kelepçelenip Yahya tarafından işkenceye maruz kaldık. İlerde başımıza geleceklerden Yahya sorumludur. Memo kayıt bittikten sonra,

— Vay! Alçak köpek kafasına sıkmak lazım bunun . Ne dersiniz hazırım ben.

Memo, annesiyle birlikte elbise diken terziydi. Ben ekmeğimdeyim, kimse bana karışmasın derdi. Siyasi ve ülke meselelerinden kendini soyutlardı. Bu yaklaşım biraz da hep annesinin yanında olmasından kaynaklanıyordu. Böyle olması kardeşi Kevork'a bir alan açmıştı. O, annesi ve işlerle ilgilenirken Kevork bir takım faaliyetlerde bulunabiliyordu. Memo her ne kadar öyle dursa da düşmanın kim olduğunu biliyordu ve gözü kara olduğu kadar sinirlide biriydi.

Kevork kardeşine dönerek,

— Durumu öğrendin ama öyle olmaz. Beklemek ve soğuk kanlı olmak lazım.

— Haklısınız, şimdi eve gidelim, birkaç gün dinlenin. Sonra neler yapabileceğimize yavaş yavaş bakarız.

Sonra oradan hep beraber ayrıldılar. İkisi de evlerinde ahlar vahlarla, ne oldu diye karşılandı. Planladıkları gibi aynı yalanı söylediler. Bizi gasp

etmeye kalktılar. Biz de kavga ettik kalabalıklardı. Anneleri yaralarını pansuman ederken elleri kırılınsın, kim yaptıysa diyorlardı.

Birkaç gün evde dinlendikten sonra Kemeraltı tarafında gezerken Baran birinin onları takip ettiğinin farkına vardı. Kevork'a sadece,

— ıh dedi.

Kevork durumun ne olduğunu anladı. Etraf ana baba günüydü. Esnaflar etraftan geçenlere bir şey satmaya çalışıyordu. O kalabalık ve gürültüden kurtulmak ve takip eden kişiyi atlatmak için ufak bir dükkandan içeri girdiler. Onları gören dükkan sahibi yerinden kalkarak,

— Benim abim hoş geldiniz. Gerçekten tam size göre pantolonları, tişörtlerim var

Baran mecburiyetten olduğu belli olan iştahsız bir sesle,

— Abi ver bir tişört, deneyelim.

Adam, pantolon da verdi Kevork'a da bir şeyler çıkardı ama Kevork,

— Benim üzerimde gerçekten para yok.

— Para konuşmadık.

O sırada Baran deneme kabininden çıktı. Baran,

— Nasıl oldu?

Tezgahtar adam,

— Ben burada böyle bir soru kabul etmem senin gibi güzel abime yakışmama şansı yok.

Adam tam bir esnafı. Hareketleri Kevork'u da Baran'ı da güldürdü.

— Bizim de sanki almama gibi bir şansımız yok.

— Senin güzel canın sağ olsun. Abi senden parada almam da lanet olsun kapitalizme perişan etmiş bizi.

Mağazadan mecburen bir tişört aldılar. Dışarı çıktıklarında onları takip eden kişiyi göremediler. Adam, Anafartalar caddesinde onların biraz ilerisinde sağa sola bakıyordu. Biraz ilerledikten sonra adamı gördüler.

Kalabalığın arasında çok hızlı yürümeye başladılar. Adamın yanından rüzgar gibi geçtiler. Kalabalıkta onları çok sonra fark etti. Kilosu ve aradaki mesafeden dolayı onlara yetişmesi çok zordu. 852. Sokaktan sola döndüler. Kemeraltı camisine girdiklerinde adam onları çoktan kaybetmişti. Yine de biraz daha vakit geçirmek için ikisi de inançsız olmasına rağmen abdestlerini alıp akşam namazını kıldılar. Çıktıklarında adamın artık oralarda olmayacağından emindiler. Bahçedeki dut ağacındaki dutlardan yerken Kevork,

— Yahya'nın sayesinde hem sevap kazandık hem dutlarımızı yiyoruz.

— İyi oldu da bu vazgeçmeyecek. Her gün birilerini daha alıyordur.

— Yahya'nın işi bu, benim de kulağıma geldi. Bu soruna bir çözüm bulmak

gerek.

— Haklısın.

Oradan ayrıldıktan sonra geç saatte Kevorkgilde tekrar bir araya geldiler. Bu sefer Memo da vardı. Kevork, Barana dönerek,

— Bu adam peşimizde bir süre sonra vazgeçebilir ancak o vazgeçti diye biz de mi vazgeçeceği? Duyuyoruz, hepiniz biliyorsunuz, kaç kişiyi ajanlaştırdığını, ne kadar insana işkence ettiğini, kafası kolu kırılan çok insan var. Bunun hakkında şikayetçi olanlar da var ama kimse bir şey anlamamış anlayamaz da.

— Bu adama bir bakmak lazım. Hakkında bildiklerimiz yeterli değil. İşimize yarayacak bir şeyler bulmalıyız. Bir de biz ona yaklaşamayız. Memo kaşlarını çatarak:

— Eğer isterseniz ben yaklaşırım direk kafasına sıkalım.

Kimse cevap vermeyince, bu dediğini düşünmeden söylediğinin o da farkına vardı.

— Ama olmaz dedi.

Baran ellerindeki tek bilgiyi tekrar paylaştı.

— Yalnız yaşadığını biliyoruz. Bu bizim için çok büyük avantaj.

Kevork, sadece gördüğü o günü hatırlamaya çalışıyordu. Odayı, masayı kafasında canlandırıyordu. Onlara yardımcı olabilecek bir şey arıyordu. Masadaki zimba, kurt başlı mektup açacağı, küçük bir masa takvimi, kalemler, bir kupa bardak, a4 kağıtları durdu. Sonra tekrar kupa bardak aklına geldi. Üzerinde bir İzmir takımının amblemi vardı.

Kevork birden,

— Yahya x takımını tutuyor.

Baran gülererek ,

— Ben Kürtlerin çoğunluğu gibi Galatasaraylıyım.

Memo ellerini iki yana açarak,

— Ben ne oynarım ne de izlerim.

Onlara göre Kevork öylesine sohbet ediyordu. Asıl söylemek istediğiyle ilgili kimsenin fikri yoktu. Kevork konuyu daha da açtı.

— Bu adam futbol seviyor. Büyük ihtimalle maçları izlemeye de gidiyordur. Yahya'yı orda bulabiliriz.

Bu doğru olabilirdi ama kimsenin olumlu bakmadığı gözlerinden belliydi.

Memo:

— Yahya'yı tenhada yakalamak lazım. Maçta olmaz o iş.

Baran başını iki defa öne doğru sallayarak hak verdiğini belli etti.

Kevork, orada Yahya'ya bir şey olmayacak sadece işimize yarayacak bir şey var mı? Ona bakacaksın, Memo farklı bir şey yok tamam mı?

— Tamam. Maça gideceğim bakacağım eğer ordaysa yanaşabilirsem biraz yanaşacağım.

— Pazar günü gidersin.

— Sizin için hem Yahya'ya hem maça katlanacağım.

Yahya'yı önceden tarif etmişlerdi. Maçtan bir gün önce bir arkadaşıyla buluşup, ona maça gitmek istediğini söyledi. Arkadaşı şaşırarak,

— Sen sevmezsin ne diye maça gidiyorsun.

— Bahis oynamaya başladım ufak tefek. Hem bir gidelim değişiklik olur.

Arkadaşı sevdiği için dünden hazırdı. Maç günü buluştular. Birer tane atkıda aldılar. Maç moduna geçmişlerdi. Memo'nun gözü polisleri arıyordu. Birkaç tane polis stada yakın yerde duruyordu. Yanlarından geçtiler ama orda değildi. Yahya nerde olsa mutlaka kendini belli ederdi. Etrafta biraz gezindiler. İnsanlar küçük gruplar halinde maça gelmeye başlamıştı. Biraz ilerde bir ağacın altında birkaç resmi üniformalı, bir de sivil bir polis vardı. Memo Yahya'yı ilk görüşünde tanıdı. Sivil olan Yahya idi. Elinde bir gazete vardı ve yanındakilere bir şeyler anlatıyordu. Nasıl

yanaşacaklarını düşünürken o tarafa doğru yavaş yavaş ilerleyen, içinde kadın ve çocukların da olduğu 8 kişilik bir grup gördü. Memo, bu tarafa doğru gidelim dedi. Arkadaşı telefona dalmıştı sormuyordu bile. Grupla birlikte Yahya'nın olduğu tarafa doğru ilerlediler. Memo yaklaştıkça değişik bir duygu hissetti bu neydi? Korku mu, heyecan mı? Ayakları titremiyordu. Cesur olduğu ve korkmadığı kesindi. Bu düşmana karşı duyduğu öfkeydi. Aralarındaki mesafe çok az kalmıştı. Yahya'nın sesini duymaya başladı. Öfkesinden beyni bulandı. Saldırmak istiyordu. Sinirden elleri titriyordu. Kendini zar zor tuttu. Yanlarından geçip gittiler. Kevork ve Baran saatleri sayıyor dört gözle Memo'yu bekliyorlardı. Maçtan sonra arkadaşından ayrılıp eve geldiğinde yüzünden düşen bin parçayı. Kapıyı annesi açtı.

— N'oldu Memo ne bu surat?

— Anne maçta yenildik.

— Canını sıkma haftaya da siz yenersiniz.

Diğer odada, sabırsızlıkla onu bekleyen, Baran ve Kevork'un yanına geçti.

İkisi de ayakta onu bekliyordu. Aynı anda n'oldu dediler. Memo,

— Onu gördüğümde dört kişiyle bir ağacın altında duruyordu. Bir grubun içine karışıp, yanından geçtik. Size diğer gençlere yaptıkları aklıma geldi. Saldıracaktım, kendimi zor tuttum.

Kevork, heyecanla ve birazda onu zorlayarak,

— İşimize yarayacak bir şey hatırlıyor musun? Bir daha ona o kadar yaklaşamayabiliriz.

— Önemli bir şey yok. Boş boş maçlardan konuşuyordu.

Bir sessizlik oldu. Memo,

— Ben bir dama çıkayım. Kuşlara biraz yem verip dışarı biraz çıkarayım.

Deyip odadan ayrıldı. Kevork iki başını yana sallayarak,

— Buradan bir şey çıkmaz. Benim hatam iyi ki saldırmadı. Kendini öldürtecekti.

— Öyle deme kimsenin hatası yok. Gel, dama çıkıp bir sigara içelim . Hem de kuşlara biraz bakarız.

Memo kuş hastasıydı paçalı, taklacıl değişik renklerde kuşları vardı.

Kevork'un ve Baran'ın tam tersine çok fazla ilgisi yoktu. Dama çıktıklarında Memo kuşlara ısıklık çalıyordu.

— Bakın bakın nasıl takla atıyorlar.

Memo'nun kuş damının yanındaki duvarın dibine çöküp birer tane sigara yaktilar. Kevork sakın ses tonuyla,

— Memo sinirlenmeden yavaş yavaş düşün belki bir ayrıntı vardır.

— Dediğim gibi onu görür görmez hemen tanıdım kendini çok beğenmiş gölgede atıp tutuyordu.

Baran araya girdi.

— Ne diyordu? Lütfen iyi hatırla.

— Sinirimden bir ara hiç bir şey duyamadım. Duyduğum kadarıyla boş muhabbet Real Madrid 4-6 olur. Bilmem ne diğeri de soruyordu. Biz ne zaman oynayacağız. O da diyordu. Salı 8-9 öyle geçip gittik.

Kevork, iki elini yana açarak,

— Dur! Salı 8-9 mu dedin?

— Aynen

Kevork da Baran da aynı anda Memo'nun üzerine atlayıp, boynuna sarıldılar. Memo kalkmak istiyordu. Kızmayarak ama şaşkınlıkla,

— İkınız de kafayı yemişsiniz bırakın beni.

Gülüyor, seviniyorlardı. Memo ne olduğunun farkında değildi. Baran,

— Memo her biji çok iyi oldu gerçekten iyi iş çıkardın.

— Ne yaptım ki adamımız Salı günü 8-9 halı sahada maç oynayan birisi.

Kevork, her çözdüğü sorunun yeni bir soru doğurduğunu belirtmek istercesine,

— Sıra hangi halı saha olduğunu bulmaya geldi.

Memo sevinçle,

— Süper olur top oynarken silahsızdırlar işini bitirebilirim. Onla birlikte birkaç tane daha da gider.

Baran yeni bir çözüm ortaya koymaya çalıştı.

— Dışarda mutlaka onları izleyen ekip otosu vardır. Uzaktan halledip

kaçarız.

Kevork itiraz etti.

— Uzaktan ya da yukarıdan onun işini bitirecek ne silahımız ne de onu kullanacak bilgimiz var. Mutlaka orada kamera da vardır. Onu ya çok yakından ya da silahsız bir şekilde halletmemiz gerek.

Baran,

— Bu büyük ihtimalle bu Yahya'nın rutinidir. Bakalım sonra ne oluyor. Bir de tabi ki hangi halı saha onu bulmamız gerek. İnternette polis karakolları yakınlarında, bizi götürdükleri karakol civarında var mı? Ona bir bakalım. Sonra da nasıl olacak bir düşünelim.

Kevork, beklemenin bu durumda zaman kaybı olduğunu düşünerek,

— Şimdiden başlayalım iki gün sonra salı, internet kafeye gideceğim. Orada halı saha yerlerine bir bakacağım sonra görüşelim.

Baran,

— Ben eve gideyim beni çağırırsınız deyip ayrıldı.

Akşam buluştuklarında Memo annesiyle bir şeyler dikiyordu. Yarım saat sonra annesi makineyi kapattı.

— Ben yorgunum biraz gidip yatacağım. Borş çorbası yapmıştım, onu ısıtıp yiyin. Aç kalmayın. Hadi size iyi geceler.

Annesi gittikten sonra Kevork üzerinde bir şeyler yazılı olan bir sayfa getirdi.

— Elimizde bakacağımız dokuz tane halı saha var. Bunlar daha çok onlara yakın olan yerler ve turnuva yaptıkları, sosyal medya hesaplarına zaman zaman fotoğraflarını koydukları yerler. Süremiz maçtan on beş dakika önce ve on beş dakika sonra olmak üzere aşağı yukarı bir buçuk saat.

Baran,

— Tek kişi bunları yetiştiremez. Üç kişi birden bakmalıyız.

Memo kendinden emin bir şekilde,

— Araba ayarlayabilirim. Eğer isterseniz motor da biliyorsunuz, çevre var.

— Zamanı iyi kullanmamız lazım. Üç motor ve üç kask ayarlarsan daha iyi olur.

Kevork devam etti.

— Herkesin üç yere bakması gerek. İlk önce uzaktaki yerlere erkenden gidip bekleyeceğiz. Çok dikkat etmeliyiz. Çaktırmadan sadece Yahya'nın orda olduğundan emin olun yeterli. Etraftaki ekip arabalarından belli olur. Bu iş hem çok riskli hem de gizli yapılması gerektiğinden başka kimseyi dahil etmediler. Salı günü motorlarla, herkes kendi gitmesi gereken en uzaktaki yere gidip bekledi. Maç başladığında üçünün de olduğu yerde

farklı kişiler top oynuyordu. Yahya'dan ses seda yoktu. İkinci yerde Kevork bir şey göremedi. Memo birini Yahya benzetti ama o değildi. Baran da Yahya'yı göremedi. Bir yandan acaba diğerleri görmüş müdür deyip birbirlerini merak ediyorlardı. Telefonlarını evde bıraktıklarından birbirlerinden haber de alamıyorlardı. Kevork, bakması gereken son yere vardığında saat 9 a 10 vardı. Oradaki boş saatti ve sahada kimse yoktu. Baran ise uzaktan iki ekip arabası gördü. Biraz daha yaklaştı. Yahya'yı da gördüğünden emin olmak istiyordu. Saat dokuz olmasına çok az bir zaman kalmıştı. Bir ses duydu maç esnasında biri yere düşmüştü.

— Komiserim faul diyordu.

Karşısındaki kişinin yere düşürüldüğüne inanmayan ve dalga geçer bir tavırla,

— Oynayın bir şey yok.

Bu Yahya'nın ta kendisiydi. Onu bulmuş olmanın heyecanıyla motorunu çalıştırıp oradan ayrıldı. Memo'da zaten bir şey yoktu. Baran, Kevorkgile ulaştığında iki kardeş de umarım Baran'da iyi bir haber vardır. Bizde bir şey yok diyerek sabırsızlıkla bekliyorlardı. Evde buluştular. Baran sevinçten zıplıyordu.

— Güzel haber bende tamamdır.

Kevork bu sevince ortak olduğunu belli ederek,

— Çok güzel iş çıkardık.

— Kısa sürede onun rutinlerinden birini bulduk.

Kevork,

— Bundan sonra evinin nerde olduğunu öğrenmek için takip edeceğiz Çok dikkatli olmamız lazım. Her şeyi çok iyi planlamalıyız.

Ertesi Salı, halı sahayı net gören bir yerde Baran ve Kevork kafalarında birer şapka, üzerlerinde yelek, ellerindeki pense ve kabloyla bir internet hattını tamir etmeye çalışıyorlardı. Memo ise şoför koltuğundaydı. Baran, arabayı bir arkadaşından ödünç almıştı. Arabanın üzerinde ait olduğu şirket, üzerlerindeki yelekler her şey orijinaldi. Kısa bir süre oyalandıktan sonra saat 9:15'i gösteriyordu. Yahya, arabasını park ettiği yerdeki sokak lambasının altındaydı. Yüzüne vuran ışık, insanda kusma hissi uyandıran o gülüşünü daha da çekilmez bir hale dönüştürüyordu. Onun gibi arabalarına binenlerle ve ekip arabasında oturanlarla vedalaştı. Clio marka arabasına binip, Barangilin bekledikleri tarafın tam tersine doğru ilerlemeye başladı. Memo hemen arabayı çalıştırdı. Dokuz eylül Tınaztepe kampüsüne yakın bir yerdelerdi. Aralarındaki mesafe dikkat çekmeyecek şekildeydi. Baran içinde heyecan barındıran bir şekilde,

— Telefonuyla oynadığından yavaş hareket ediyor.

Memo düğüne gider gibiydi ancak bir gözü de dikiz aynasındaydı.

— Peşindeyiz Yahya dedi.

Kevork dikkatle yola bakıyordu. Yahya ara sokaklara girdi. Bir apartmanın önünde durduğunda saat 9:22'i geçiyordu. Normal bir hızla beş dakikada gelinecek bir yerdi. Apartman ilçe milli eğitim müdürlüğüne birkaç sokak mesafedeydi. Arabayı kapatıp içinde beklediler. İki dakika sonra beşinci katla üçüncü kat arasındaki bir dairenin kapalı olan ışıkları yandı. Memo, ön tarafa doğru eğilmiş, iki eliyle de direksiyonu tutuyordu.

Tamam 4. katta oturuyorsun demek .

Tam arabayı çalıştıracaktı ki Kevork,

Biraz daha bekleyelim.

Baran yanındaki flaşı arabanın teybine taktı. Hozan Serhad'ın Ez Kurdistanım şarkısı introsuz başladı. Bu şarkıyı Kevork da seviyordu ve tüm sözlerini anlıyordu. Memo anlamasa da ritim olarak hoşuna gidiyordu. Şarkı ikinci kez nakarata vardığında yanlarından bir motor geçti. Kevork flaşı direk çekti. Memo,

— Paniğe gerek yok pizzacı.

Birkaç dakika sonra ayrıldılar. Daha sakin olduğu için sürekli Memogilde buluşuyorlardı. Baran arabayı bırakıp geldiğinde herkes bugünkü durumdan memnun gözüküyordu. Kevork , Memo'ya dönüp gülerken,

— Aman! Memo lütfen sıkalım deme. Yahya'nın evini öğrendik. Bu adama öyle bir şey yapmalıyız ki, dikkat çekmemeliyiz, yakalanmamalıyız ve ölmemeliyiz.

— Yok . Siz ne dersenez ben hazırım.

Baran, abisinin hediyesi, oltu taşı tesbihi çekerken,

— Bana erken gibi geldi. Birkaç sefer daha takip edip, emin olmalıyız.

Sessiz bir şekilde yapmalıyız.

Memo onayladı.

— Kendimizi sağlama almalıyız.

Kevork,

— Bir şey dikkatimi çekti. Bu pizzacı Yahya'ya gitti. O yukarı çıktıktan sonra Yahya'nın başka odasının ışığı yandı. Oradan cüzdanını almıştır ya da başka bir şey kısacası Yahya maçıyken pizza söyledi. Çünkü pizzalar çabuk geldi. Bu onun başka bir rutini olabilir. Gelecek sefer halı sahaya gitmeye gerek yok. Evin orda bekleriz. Birkaç sefer daha takip ettikten sonra bir şeyler yaparız. Pizzacıya dikkat edelim. Eğer bu rutinse ona göre düşünüp kararlaştırırız.

Baran, saatin geç olduğunu ve yorgun olduğunu söyleyip oradan ayrıldı.

Memo da biriken işleri yapmak için makinenin olduğu yere geçti. Annesi

çok erkenden beri çalıştığı için uyumuştı. Memo çalışırken bir yandan da Yahya'yı düşünüyordu. Pizzacı kılığına giriyordu. Yukarı çıktığında Yahya kapıyı açar açmaz, pizza paketinin altındaki susturuculu tabancayla ateş ediyordu. Yere düşen Yahya'ya birkaç el daha ateş ettikten sonra yüzüne tükürüp oradan ayrılıyordu. Çalıştığı dikiş makinasını durdurdu. Susturuculu bu hikaye çok hoşuna gitti. İleride bizimkilere söylerim diye düşündü. Çalışmaya devam etti. Baran yine tesbihine dalmış çekerken pizzacıyı, halı sahayı, Kevork'u, Memo'yu, şehid düşen abisini birçok şey kafasının içinde dolaşıyordu. Yapılacak bu eylem birçok intikamı içinde barındırıyordu. Aklına Yahya geldi ve durdu eve gelişi arabadan çıkması o anda yapmalıydı. Motorla tam o indikten sonra yapılacaktı ve tek başına Baran yapacaktı. Onun içinde çok uzatmaya gerek yok haftaya yaparım diye geçirdi. İkisi de sadece ilk etapta Yahya'ya bir hamle yapmak istiyordu. Nasıl geri çekilecek nere gidilecek bunu düşünmüyorlardı. Kevork, evde bulundurduğu tütün torbasını alıp bir kağıt çıkardı. Altın sarısı ve tel tel olan Muş tütününden bir parça alıp bir tütün sardı...

Azad kapıya iki defa vurdu ancak seslenen olmadı Yorgo dedi sesi doğayı rahatsız etmeyecek şekilde ama yine bir cevap alamayınca usulca kapıyı itti. Kapı zaten açılmaya müsait bir şekilde bekliyordu. Oluşan gıcırty Yorgo'nun uyanması için çalar saat görevi gördü. Yorgo birden irkilip yatağında oturur vaziyette hoş geldin dedi. Azad cevap vermeden önce odayı bir süzdü. İçerideki küf kokusu onu rahatsız etse de onu asıl etkileyen odadaki yokluk oldu. Kısa bir iç çektikten sonra hoş bulduk Yorgo deyip asıl konuya geçti.

— Biletini aldım. Yarın akşam saat 8 de gidiyorsun onun için çok hızlı hareket etmemiz lazım. Sana alışveriş yapmamız gerekli dedi. Yorgo kendinden beklenmeyecek bir hızla yerinden fırlayıp Azad'ın boynuna sarıldı. İkisi de önemli duyguların genelde susarak, bakarak ya da birkaç kelimeyle anlatıldığı yaşamlardan geliyorlardı. Onun için bu hareket hayatlarında önemli bir ana tekabül ediyordu. Yorgo'nun duyduğu minnet ışıldayan gözlerinde belliydi.

— Her şey için teşekkür ederim.

— Önemli değil yoldaşım ne demek ama çıkmamız gerekiyor. Bir daha buraya gelemeyebiliriz. Onun için almak istediğin bir şey varsa alsan iyi olur. Bugün bende kalırsın yarında zaten özgürlüğe kanat çırpıyorsun. Kapının önünde bekliyorum.

Yorgo bir an düşündü. Yanında ne götürebilirdi ki ? Anılar sığar mıydı bir çantaya ? Kendine düşünecek fırsat vermeden kapının önüne çıktı. Beyaz bulutlara bakarken, file benzeyen bir bulut gözüne ilişti. Dudağını hafifçe

dışarı bükerek gülümsedi. Azad bir sigara yaktı.

— Geçenlerde bir arkadaşımı televizyonda gördüm. Direniş üzerine konuşuyordu. Çocukluk arkadaşım kendisi Amedlidir. Çok cesurdu. İkimizde ele avuca sığmazdık. Biz hep koşuyordu. Birileri peşimizdeydi. Bir gün zabıta, bir gün aşağı mahallenin gençleri, bir gün abilerimiz ensemizdeydi. Yorgo'nun sigarasından aldığı son nefesten sonra Azad durdu.

— Yorgo çok işimiz var çıkmalıyız.

Yorgo kafasıyla onayladıktan sonra tekrar içeri girdi. Son kez odasına bakıyordu. Aç kaldığı günler, kendi kendine attığı kahkahalar, döktüğü göz yaşları, her köşede başka Yorgo görüyordu. Odadaki yaşanmışlığın her hali başka bir Yorgo'yu yansıtıyordu. Kapının yanındaki duvara elini uzattı dıştan bakınca belli olmayan delikten bir poşet çıkardı. İçinde bir pasaport ve sararmış bir aile resmi vardı. Bozulmasın nemlenmesin diye buna sarıp saklamıştı. Azad dışında kimse onun bir pasaportu olduğunu bilmiyordu. Geldikten kısa bir süre sonra almıştı. İlk sayfasını açıp sadece bitiş tarihine baktı. 04.09.20.. bir oh çekti daha zamanı vardı. Montunu alıp, pasaportunu iç cebine koydu ve odadaki herkese hoşça kalın dedi. Kapısını asma kilitle kilitledikten sonra kilitti Azada uzattı.

— Belki bir gün bir Yorgo'ya lazım olur.

— Umarım senin gibi bir Yorgo olur. Pasaportunu aldın değil mi yoldaşım?

— Sorun yok dedi.

Azad, arabasına doğru yürürken yine Navdar'ı hatırladı.

— Kim bilir neler yapıyordur.

— Navdarlar her yerde, Rojava'da, Bakur'da, Başur'da bazen de kimsenin bilmediği yerde, özgür bir ulus için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlardır. Azad haklısın Yorgo deyip konuşmasını sürdürdü.

— Temmuz ortasıydı. Bir yanardağ patlamış da lavlar Amed'in her sokağına yayılmıştı. Öyle sıcaktı işte Yorgo. Sur dibinde kendimize bir ağacın altında gölgede uzanmış, hayaller kuruyorduk. O hep dağları düşlüyordu. Bu şehir dar geliyordu. Biz dahil etrafımızdaki herkes mutlaka haksızlığa uğramıştı. Görmediğimiz amcalar, dayılar uzakta değil toprağın altındaydı. Zindanlarda herkesin mutlaka bir tanıdığı vardı. Biz her eylemde vardık. Öfkemizi dindirmese de bizim için cevaptı Molotoflar. Bir gece düşmanı destekleyen bir marketi ve polis arabasını molotoflamıştık. Gizli tanık ikimizin de adını vermişti. Haberimiz oldu çıkmalıydık. Bir gün önce beraberdik ama çıkacağımız gün bir araya gelemedik. O Rojava'ya devrime ulaştı. Ben ise buraya ulaştım. Belki bir gün yollarımız kesişir.

Navdar, Rojava'da silahlı ve ideolojik eğitimini tamamlamıştı. Bu eski Navdar'ı tamamen değiştirmiş, onda yaşama dair ciddi bir düzey katmıştı. İşide karşı yürütülen birçok operasyonda yer almıştı. Özgürlük tutkusu, yoldaşlığı, devrime olan inancı, çalışkanlığı onu Rojava'nın birçok yerinde karşımıza çıkarabilirdi. Efrin'de, Heseke'de, Qamışlo'da, Kobane'de herhangi bir zamanda, herhangi bir yerde bir Navdar'a rastlamanız mümkündü.

Aralarındaki bu sohbet ve uzun süren düşünsel sessizlik, onları arabayla Axarnon caddesine getirmeye yetmişti. Bu cadde sağlı, sollu iki şeritli bir yol ve bu yolun üzerine tren vagonları gibi yerleştirilmiş, beş altı katı geçmeyen apartmanlar ve altlarında çok fazla mağazanın olduğu, Pakistan, Afganistan, İran, Irak, Hindistan ve birçok orta doğu ülkesinden insanın yaşadığı ve dükkanlarının olduğu, nerdeyse üç km uzunluğunda bir caddeydi. Azad, bir berberin önünde aniden durdu ve Yorgo'yla birlikte indiler. Burası, aynı anda en fazla üç kişinin tıraş olabileceği bir yerdi.

- Azad ya su pos ise5 file?
- Berber Hasan ime mia xara6. Efxaristo. Esi7?
- efxaristo aftos ine o filos mu o Yorgos.8
- Harika poli.9

Yunanca kısa bir selamlaşmadan ve hal hatır olduktan sonra yorgoyu tanıştırdı. Daha sonra Yorgo'nun saçını kesmesini söyledi. Mısırlı olan Hasan Yunanistan'a kısa bir süreliğine gelmişti ancak takılıp kalmıştı. Daha sonra kendi dükkanını açınca tam buralı olmuştu.

Mültecilerin kendi aralarında yaptıkları artık nerdeyse deyim anlamına gelen bir espiri vardı. Frapeyi10 için buradan gitmek istemez. Azad da ona hep öyle takılırdı. Sen frapeyi içtin burada kaldın derdi. Bütün berberler gibi o da konuşmayı çok seven biriydi. Hasan Yorgo'yu tıraş ederken, Azad ise kapının önünde telefonuna bakıp sigarasını içiyordu. Birçok kişi Avrupa'nın diğer ülkelerine giderken Yunanistan'ı geçiş noktası olarak kullanıyordu. İnsanlar genelde buradan çıkma girişiminde bulunmadan önce tıraş olup, süslenip, daha sonra bir yerlerden temin ettikleri gerçek olmayan evraklarla hava alanına gidip Avrupa'ya gitmeye çalışıyorlardı. Bundan dolayı berberlerin hepsi iş yapıyordu. Hasan, Yorgo'yu da öyle olan birisi olarak düşünmüştüm. Daha fazla beklemeden,

- Avrupa'ya mı çıkıyorsun?
- Bir yere gittiğim yok sadece akşam bir şeyler içmek için dışarı çıkacağım.

Bu sebep berbere pek inandırıcı gelmedi. Bu seferde bunun üzerine sohbet etmek istedi.

— Nerelere takılıyorsun istersen sana birkaç yer önerebilirim.

Yorgo konuşmak istemediği anlardaki kozunu öne sürdü.

— Kusura bakma dişim çok ağrıyor. Konuşacak durumda değilim.

Deyip konuyu kapattı ya da o kapattığını sandı. Bu blöfü Hasan gördü ve içeri giren Azad'a,

— Bu arkadaşın dişini bir gösterin.

Azad ne olmuş diyecekti ki aynada Yorgo'yla göz göze geldiler. Azad durumu anladı ve,

— Gideceğiz bir dişçiye.

Ancak berberin bırakmaya hiç niyeti yoktu. Bulgar bir arkadaşı olduğunu söyledi. Telefonunu çıkarıp,

— Arayalım gelsin bir burada baksın.

Azad,

— Yok gitmemiz gerek işimiz var.

Hasan teldeki kişiyle çoktan konuşmaya başladı. 60-65 yaşlarında bir adam elinde bir çantayla içeri girdi. İkisi de aynı anda telefonu kapattılar. Bu gelen dişçiydi. Sanki bir yerlerde pusuya yatmıştı. Merhabalaştıktan sonra hemen çantasını açıp bir şeyler çıkarıyordu. Yorgo da Azad da bu ani gelişen olaylar karşısında adeta şaşkına döndü. Yok istemiyoruz diyene kadar çantasındaki kerpeten, iğne ve diğer dişçi malzemelerini gören Yorgo'nun oturduğu berber koltuğunda iki kolu birden yana düştü. Azad bir yandan kolonya ile Yorgo'yu uyandırmaya çalışırken bir yandan da adamla uğraşıyordu. Bir türlü gitmek istemeyen seyyar dişçiyi zar zor ikna ettiler. Yine de en geç üç gün sonra buluşmak için söz aldı. Yorgo kendine gelmeye çalışırken berberin zafer kahkası onu kendine tam getirdi. Azad da gülüyordu. Dükkandaki diğer kişiler de artık berberi iyi tanıyanlar da onun ne zaman ne yapacağını belli olmayacağını biliyorlardı. Bu komedi hoşlarına gittiklerinden ondan vazgeçmiyorlardı. Yorgo saç yıkama ve fön işlerinden sonra tıraş olan herkes olduğu bir rahatlık ve ferahlama hissetti. Bir daha kendine gelmişti artık oda gülüyordu. Aynada kendine baktı. Görüntüsü hoşuna gitti.

Azad,

— Ne kadar yapıyor?

Hasan iki tavşan dişini öne çıkararak,

— Bu seferlik diş muayenesinden para almıyorum tıraş için on Euro yeter. Berberden sonra tabi ki işleri daha bitmemişti. Bu sefer yine aynı cadde üzerinde bulunan bir elbise dükkanına girdiler. Burası köşe başı birçok değişik kıyafetin olduğu bir yerdi. Girdikten sonra genç bir kadın,

— Nasıl yardımcı olabilirim? Azad,

— Gömlek ve pantolonlara bakmak istiyoruz. Kadın yerlerini gösterdi. Yorgo böyle bir yere girmeyeli uzun zaman olmuşt . Azad, pantolonlara bakarken, Yorgo da gömleklere bakıyordu. Yeni elbise, taze kumaş kokusu onu  ocukluğ na götürdü. Axarnon’daki bu köşe başı d kk n bir zaman yolculuğ  yaptırıyordu. Annesini hatırladı kumaşları keserken yanında oynadığı an, kardeşi Memo’nun kumaşların altına saklanması. Azad,

— Bu nasıl yoldaşım tam senlik.

Yorgo duymadı. Yüzündeki ilginç tebessüm ifadesi,  zlem ve mutluluğ n aynı anda dışa vurmasıydı. Azad bir kez daha seslendi. Yorgo yine duymayınca eliyle hafifçe d rtt . Yorgo tekrar aynı zaman ve mekana geri geldi.

— He n’oldu güzel, Bu gömleklerin buranın kokusu beni İzmir’e evimize götürdü. Annem o da böyle elbiseler dikerdi.

— -Yorgo yoldaş koku alma duyusu en güçlü duyudur. Koku, bizi beynin derinliklerine götürür. Bir kilit gibi hafıza sandığımızı açar. İşte seni de buradan alıp yıllar öncesine taşıdı.

Aralarındaki bu konuşmaya uzaktan tanık olan tezg htar kadında, sanki bir şey almak istiyorlar da karar veremiyorlar algısı oluştu.

Yanlarına yaklaşarak,

— Bu renk çok güzel size tam gider. İstiyorsanız sizin bedeninize göre var.

Yorgo ve Azad aynı anda teşekkür etti. İki de üzerlerinde anlamsız bir baskı hissetmişlerdi. Tezg htar kadın,

— Tamam siz devam edin. Ben buralardayım, bir şey lazım olursa seslenirsiniz. Yorgo, Azad’ın elindeki gri renk keten pantolona baktı kendi de haki rengi bir gömlek beğenmişti. Azad bunları bir dene yoldaş dedi. Deneme kabininden çıkan Yorgo bir değışime uğruyordu. Koyu renk resmiyetin dışında bir ciddiyet kazandırmıştı. Azad da Yorgo da beğenmişti. Yedek bir pantolon ve g mleğın yanı sıra birkaç eşya daha alıp oradan ayrıldılar. Azad,

— Monastraki’ye gidelim. Hem gezeriz hem de sana ayakkabı alırız . Azad park yeri bulmak zor olacağından normal bir taksiye binmek istedi. Buna da Yorgo razı olmadı. Gülerek:

— Tanrılar şehrinde son kez yürümek istiyorum. Boş ver, taksiyi yoldaş yürüyelim.

— Sen nasıl istersen hevale heja. Bugün senin g n nd r.

Ara sokaktan beş dakikalık kısa bir yürüyüşten sonra herkesin Patision dediğ  caddeye  ktılar. Etniko müzenin yakınındaydılar önüne gelince durdular. Yorgo,

— Bu şehirde her taraf tarih kokuyor. Keşke açık olsaydı da bakabilseydik. Eğer şu anı anlamak istiyorsak mutlaka tarihe bakmalıyız. Azad,

— Çok haklısın yoldaş bende girmemişim. Kaç yıldır buradayım. Ardından gülerek,

— Bir gün senin yerine de bakacağım.

Yorgo da gülerek,

— Heval Azad o zaman iki bilet alacaksın. Yoksa kabul olmaz.

İkisi de güldüler. Yine aynı caddeden biraz daha ilerlediler ve Politeknik önünde durdular. Yorgo içeri girelim dedi. Halen aktif olarak eğitim veren Politeknik bir direniş simgesi idi. Faşizme karşı dik duran gençliğin kalesiydi. İçeri girdiler ve her 17 kasımda çiçek bırakılan mozolenin önünde durdular. İkisi de sağ ellerini kalbinin üzerine koydu. Darbeye karşı direnen, şehid düşen tüm gençleri saygıyla andı. Azad,

— Görüyorsun heval, diktatörlük, faşizmin nerde olursa olsun kendi insanının katili oluyor. Belki o gün o insanlar direnmeseydi, bugün biz burada olmazdık ve hiç bir insan bu sokaklarda özgürce dolaşamazdı.

— Heval bende bu özgürlük yolculuğuna ondan çıkıyorum. Özgürlük yolunda bir taş, direniş denizinde bir damla olabilmek için.

Yorgo kendinden emindi. Bir maceraya değil bir tutkuya çıkıyordu. Daha sonra Omony meydanını geçtiler. Atina caddesindeki Kocia meydanında durup, buradaki bir kitap sergisine girdiler. Azad üç koridor şeklinde hazırlanmış, stantlar arasında gezinirken Murry Bookchin'in "Geleceğin Devrimi" kitabı gözüne çarptı. Rastgele sayfalarını çevirirken "Mevcut ekolojik ve toplumsal problemlerimizin kaynaklarına değinirken toplumsal ekolojinin ortaya koyduğu en temel mesaj, doğaya hükmetme fikrinin insanın insan tarafından tahakküme alınmasından kökenlen bir fikir olduğudur." bu paragrafı okudu ve kapattı. O sırada Yorgo farklı kitaplar arasında geziniyordu. Azad, okuduğu paragrafın etkisiyle Yorgo'ya dönüp,

— Her şeyin başı, insan olamayanlar, her şeyi köle olarak gören zihniyet, Kürdistan'da evinden göç ettirilen, öldürülen sadece insanlar değil, bu köleci zihniyet maden ocaklarıyla, barajlarıyla havasına, suyuna, toprağına, insanına tüm Kürdistan coğrafyasında yaşamsal belirtisi gösteren, dünde, bugünde, yarında tüm insanlığa lazım olacak her şeye düşmandır.

— Her şeyden önce bu iktidarcı zihniyeti yok etmek lazım. Bu evde kadına, çocuğa, sokakta hayvana, gücü yeteceği her şeye güç yetirmeye çalışıyor. Beni mücadeleyle iten Abdullah Öcalan'ın okuduğum kitabındaki

tüm bu anlayışa karşın önerdiği Demokratik moderniteye olan inancımdır ve öğreneceklerimle, göreceklemlerimle birlikte hem direnir hem yeniyi yaratmak için orda olacağım. Tarihimizin en önemli sorunu bu iktidar anlayışı, bu zihinsel hastalık beraberinde birçok felaketi getiriyor. İnsan, doğayı yok etmeye çalışarak aslında kendi varlığını da tehlikeye atıyor. İlerde temiz suya, gıdaya ulaşmak çok zorlaşacak, oluşacak doğal afetler ve salgınlar ile belki de kendi yok oluşunu gerçekleştirecek. Sovyet Rusya'ya bakacak olursak yıkılmasında tabi ki birçok sebep var. Bunlardan belki de en önemlisi Önder Abdullah Öcalan'ın dediği gibi devrimin zihinsel alanda inşa edilmemesi ve her şeyi baskı altındaki işçi sınıfından beklemesi çözülüşünde büyük rol oynamıştır. Buradan da anlaşılacağı gibi jakoben tutum yerine, birlikte direnirken, birlikte kavrayarak bilinçle inşa etmek, Rojava'da olduğu gibi en yerinde olandır.

Çok kalabalık olduğundan diğer stantlara bakmadan çıktılar. Atina belediyesi tam bu meydanın karşısındaydı. Dışta duran büyük sütunlar, yunan mimarisini yansıtan en temel örneklerden biriydi. Parlak ve mavi gökyüzü, yakmayan sıcaklık, üşütmeyen serinlik eşliğinde ilerlerken Yorgo,

— Bak Azad şu güzel havada yürünmez mi ,mis gibi hava.

— İyi yaptık. Gerçekten sayende bana da spor oldu. Araba dedikleri makine yığını insanı birçok şeyden alıkoyuyor ama ne yapalım bu grevlerden dolayı artık araba kullanmaya mecburuz.

Yorgo bir kahkaha patlatarak:

— He yoldaş he senin de hoşuna gidiyor ama onu da desene.

— Gerçekten daha çok ihtiyaçtan ama şimdi arabada olmak da bir başka tabi ki.

Azad yürürken birden duraksadı et pazarından gelen huysuz koku ve balık istifi kalabalığa bakarak:

— Yorgo yoldaş, görüyorsun kalabalığı, hepsi et için, oysa ilk doktor Hipokrat Yunanlılara etin sindiriminin zor olduğunu bunun yerine farklı besinler almayı tavsiye etmiş. Aslında daha sonrada yaşayan Pisagor, Platon gibi birçok sağlıklı beslenmenin vejetaryen beslenmeyle olabileceğini söylemişlerdir. Biz Kürtlere bakınca da benzer durumu görebilirsin. Bilinen en eski dinlerimizden Zerdüştlükte, tanrı Ahura Mazda'nın, Zerdüş'te gönderdiği ilk vahiyde de kanlı kurban adetlerine karşı çıkmasını belirtmiştir. Et yemenin diğer hayvansal gıda tüketiminin hem doğaya hem kendimize verdiği zararları saymakla bitmez. Birçok din ve felsefi akım et tüketiminin azaltılması ve vejetaryen beslenmeden bahsetmiştir. Artık bunları nerdeyse bilmeyen yok gibidir.

Peki Azad heval, doğal vejetyenlik nedir bilir misin?

— Yok daha önce duymadım.

— Yıllarca et yemediğimi bilirim. Bazen de bir ya da iki kez o da komşularımızın kurban bayramlarında verdiği bir parça etti. Hatırlıyorum çok küçükken nenem bize et pişirirdi. Ben ve kuzenlerim afiyetle yedik. Bunun Maraşlı komşumuzun verdiği kurutulmuş patlıcan olduğunu çok sonraları öğrendim. İşte yeryüzünde imkansızlıktan, yokluktan ete ulaşamayan milyonlarca kişinin yaşadığı bu durum doğal vejetyenliği oluşturuyor.

— Yine de ben doğrusunun vegan beslenme olduğunu düşünüyorum.

— Azad heval sana bir şey soracağım bu beslenmeyle alakalı bir durum mu? Yoksa gerçekten sisteme karşı bir çıkış mı ya da şu an yaratılmaya çalışılan popüler bir durum mu?

— Tabi ki doğrudan sisteme karşı bir çıkış yılda kesilen milyonlarca hayvan aynı zamanda azalan toprak, su demektir. Bu konuda yüzlerce şey sayılabilir.

— B12 ve birçok vitamin hapı alıp ilaç endüstrisini desteklemektense sınırlı et tüketimini destekliyorum. Sende biliyorsun çok zor olduğunu hele Kürdistan koşullarını düşünürsen cidden aç kalabilirsin. Kahvaltıda, yumurta, otlu peynir olmazsa ne yiyeceksin.

— Otlı peynir deyip beni kalbimin en hassas noktasından vurmaya ne hakkın var.

Atina'nın kalbi olan Monastiraki'ye varmak üzereydiler.

— Yorgo heval istersen bir yerde oturup bir kahve içelim. Sonrada bir ayakkabı alır. Biraz daha dolaşırız.

— Bence bir yerden kahvelerimizi alıp meydanda oturup içelim.

— Tamam o da olur. Sen ne içeceksin? Ben fredo espresso alacağım.

— Bana sütlü ve orta şekerli bir frape alırsan iyi olur.

İkisi de buzlu kahvelerini alıp Monastiraki meydanındaki, kilise önündeki duvara oturdular. Burada bazıları oturmuş sohbet ediyor, bazıları fotoğraf çekiyor, bazılarıysa merkezi bir nokta olduğu için buluşmak için birilerini bekliyordu. Burası tarihi bir meydan olmakla birlikte buranın en önemli tarihi yapılarından Akropolis'in aşağıdan en güzel gözüktüğü noktalardan biriydi. Yorgo bu eşsiz manzaraya bakarken Azad'a dönüp,

— Yunanlılar neden hep buzlu kahve içiyor.

— Burası çok sıcak ve nemli olduğu için iklimle alakalı olabilir diye düşünüyorum ya da herkes sıcak içiyor. Biz soğuk içelim demiş olmasınlar. İkisi de kakkahayla güldükten sonra,

— Heval Azad ben ilk geldiğimde çok şaşırdım. Biliyorsun bizim oralarda

birine soğuk kahve versen bunu hakaret sayar. İlk geldiğimde ben de bilmiyorum. Üç tane içtim sıcak havada çok da güzel gidiyor. Bayağı bir midem ağrıdı. Sonradan yavaş yavaş içilmesi gerektiğini öğrendim. Şimdi ben de sıcak içemiyorum. Zamanla bende alıştım.

— Yorgo yoldaş, insan doğduğu yerin etkilerini üzerinde taşıyor ancak zamanla bir şekilde yaşadığı yere benzemeye başlıyor. İklimi, suyu, toprağı, müziğı ve birçok etken o kişinin hayallerini, duruşunu mutlaka etkiliyor. Eğer mevcut sistem içerisinde doğmuş, büyümüşse sistem onu doğduğundan ölünceye kadar bir kalıba mutlaka sokuyor. Yunanistan'ın genlerinde doğu-batı sentezi bir kültür olduğundan bunu diğer ülkelerdeki gibi tam anlamıyla göremeyebilirsin.

— Haklısın. Eğer örgütsüz yaşıyorsan, apolitik bir durum söz konusu olup her şeyi ötekileştirip sadece egoist bir şekilde hatta aileyi bile görmezden gelip, bir tek kendin için yaşamaya başlıyorsun. Sistemin sana dayattığı kumar, uyuşturucu, içki gibi yaratılan sahte cennette yok olma durumu ortaya çıkıyor.

— Yorgo yoldaş benim naçizane gözlemim, eğer bizim gibi sonradan gelmişsen ne tam burası gibi olabiliyorsun, ne de geldiğin yer gibi. Ya da olabilmeli mi gittiği yer gibi insan, cebinde getirdiği hüznüleri, sevinçleri unutmamalı mı?

— Eğer bunların toplamına tecrübe diyeceksek zaten seninledir. Aslında her yolculuk bir vazgeçiş değil midir, yeni bir sen yaratmak istiyorsan vazgeçmelisin. Vazgeçemezsen eğer oluşan şey çarpık kişilikten başka bir şey değildir.

Yorgo, tütün paketini çıkardı iki tane tütün sardı. Yunanistan'da ekonomik nedenlerden dolayı paket sigara yerine genelde tütün tüketimi fazlaydı. Sararken biraz duraksadı.

— Nerde o ülkedeki muş tütünü, altın sarısı.

— Onu zor bulmak ülkenin her şeyi güzel.

— Yoldaşım ülkenin güzelliklerini sana anlatmak isterdim sırıl sırıl akan derelerini, uzansan dokunacak gibi duran yıldızlarını, oradaki yoldaşlığı, tam anlamıyla yaşayamadığım güzellikleri anlatamam yarım kalır. Kitaplardan, gerilla anılarından okudum. Baran'la senle bir parça yaşamaya çalıştık ama asıl olan orası. Gitmek gerek Rojava'da Ermenilerin, Kürtlerin orda yaşayan tüm halkların bize ihtiyacı var.

Azad'ın yaşadığı mahcubiyet her halinden belliydi. Yorgo daha fazla bir şey söylemedi. Ömür boyunca yüreğinde bu pişmanlığı taşıyacak gibi duruyordu. Kahveleri bittikten sonra metro girişinin yan tarafındaki Ifestou sokağına girdiler. Sağlı sollu ayakkabı, elbise ve turistik eşya

satılan bu dar sokakta birçok mağaza vardı. Turistlerin oluşturduğu yazlık kalabalıktan, yürümek zordu. Sağ taraftaki bir mağazadan bir ayakkabı aldılar. Bitişindeki daha çok telli çalgıların olduğu ve değişik müzik aletlerinin de satıldığı dükkanın önünde durdular. Yorgo,

— Bir enstrüman çalmayı çok isterdim. Özellikle bağlamayı seviyorum. Sen biliyor musun?

— Biraz çalışıyorum ama sayılmaz o kadar da bilmiyorum.

— İnsanın yüreğindeki bir enstrümana çarpıp gelince oluşturduğu hissiyat çok farklı. Bakalım daha genciz gittiğimde imkan olursa öğreneceğim.

— Öğrenmek lazım. Bağlama beni de çok etkiliyor.

Yolun bitiminden sol tarafa döndüklerinde Yorgo güldü. Her mahallede birkaç kez gördükleri kiliselerden biriyle karşılaştılar. Bu ara yoldan dönüp Adrianou sokağına çıktılar. Burası bir tarafında restoranların olduğu bir tarafındaysa Akropolis manzarasının olduğu bir sokaktı. Alt tarafından ise metro geçiyordu. O tarafa kimse geçmesin diye korkuluklarla kapatılmıştı. Azad telefonunu çıkarıp, Yorgo ile birkaç fotoğraf çekti. Onlar gibi bir çok kişi de orada fotoğraf çekip hatıra ediniyordu.

Fotoğraf çekinirken gülmeyen Yorgo'ya, Azad gülenden para almıyoruz deyip onu gülümsetti. Fotoğraftan sonra Thisio durağına doğru ilerlediler. Durağa vardıklarında Akropolis'in eteklerindeydiler. Tezgahlarda el yapımı takıların, çantaların ve antikaların satıldığı, kesme taşlardan yapılmış yoldan yukarı doğru çıktıkça Akropolis'in o muhteşemliğine bir kez daha tanık oluyorlardı. Çam ve zeytin ağaçlarının oluşturduğu yeşillığe mavi gökyüzü ayrı bir hava katıyordu ve bu görüntü Yunanistan'da dört mevsim devam ediyordu. Yolun bitimine vardıklarında Azad farklı bir alternatif sundu.

— Yoldaş, sen de benim gibi Akropolis'e daha önce çıkmışsındır. Buradan sağa dönüp arkeolojik alanda birkaç yere bakarız. Daha sonra Ares Tepesinde oturur biraz sohbet ederiz.

— Değişiklik olsun yoldaş öyle yapalım.

Arkeolojik alana girince sol taraftaki toprak patika yol, onları küçük bir yükseltideki, kaya bir duvara oyulmuş, birbirine geçişi olan, üç gözden oluşan ve demir parmaklıkların olduğu Sokrates'in kaldığı zindana getirdi. Yorgo ilk kez gördüğü bu yapı karşısında,

— Demek burası, etkisi binlerce yıldır devam eden Sokrates'in kaldığı zindan.

— Zalimlerin oyduğu bu kayanın içinde kaldı.

- Ölümlü önlenemez miydi?
- Sadece kendisi önleyebilirdi.
- Nasıl?
- İnandığı her şeyden vazgeçerek.
- O zamanda Sokrates olmazdı.
- Demek ki Tarihe damga vuranlar düşüncelerinden vazgeçmeyenlerdir. Sokrates'e yapılan bu ziyaretten sonra, küçük bir kilisenin yanından geçip, bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla giden yoldan, yarım daire şeklindeki yaklaşık on bin kişinin toplanabileceği, tarihteki ilk halk meclislerinin toplandığı Pnika denilen yere geldiler. Themistocles, Perikles, Demosthenes ve Theodoros Kolokotronis gibi birçok politikacı, general ve hatip burada konuşma yapmıştı. Azad,
- Gerçek ve direk demokrasi antik Yunanda burada yaşanmış.
- Şu an Rojava'da yaşandığı gibi halkın, sorunlarını kendilerinin çözdüğü, katılımcı, günümüze göre radikal sayılabilecek bir demokrasi.
- İnsanın özünde aslında bu var. Binlerce yıl önce yapmışlar, şu an ki genel sistemdeki, bürokratik devlet sistemi bunun önündeki en büyük engel. Bu aşıldıkça her şey yerli yerine oturacaktır.
- Özgürlük adına ne konuşsak bizi alıp Kürdistan'a ve bunun somut örneği Rojava'ya götürüyor. Sana şaşıyorum yoldaşım çok üstelemek istemedim ama bu sistemde neden kalmak istiyorsun? Gitmemiz lazım. Azad, sesine hakim olan isteksizliğiyle,
- Bakalım artık, alışmışız buralara deyip geçiştirdi. Pnika'dan aşağı inip Akropolis'in dibindeki Ares Tepesine sonradan yapılmış olan demir merdivenden çıktılar. Ares tepesinin ismi Yunan mitolojisine göre Poseidon'un oğlu Alirrothius'u öldürmekten yargılanan tanrı Ares'ten gelmektedir. Olimpos tanrıları tarafından bu tepede yargılanmıştır. Ayrıca antik dönemde cinayet, yaralama gibi davalar için mahkeme olarak kullanılmıştır. Günümüzde Yunanistan yüksek mahkemesinin ismi bu şekilde kullanılmaktadır. Şehrin en güzel görüldüğü noktalardan birindeydiler. Çok uzaktaki dağları, Likavitos tepesini, aşağıda kalan Monastiraki'yi, az önce durdukları Pnika'yı, yeni yeni yanan evlerin ışıklarını, mavi gökyüzüne renk vermeye çalışan küçük bulutları görüyorlardı. Bu manzarayı izleyen birçok kişi gibi, onlarda bir yere oturup manzarayı izlediler. Azad konu açmak için,
- Yorgo yoldaş, senin geliş hikayeni biraz biliyorum. Bir ara seni yolda gördüğümde bir kafeye oturup bu konuyla ilgili sohbet ediyorduk. O sırada başka biri gelince sen konuyu kapatmıştın. Sonrada konuşmak için fırsat olmadı.

- Haklısın yoldaş. Konu uzun hepsini anlatırsam yarınki uçağı kaçıırım.
- Birazını hatırlıyorum faşist bir polis olduğunu sizin de onun peşine düştüğünüzü hatırlıyorum
- Haklısın. En son peşine düştüğümüz günün gecesi epey düşündüm. Ne yapabiliriz diye. Silah kullanmayı bilmiyorduk teminde edemezdik. Kardeşim Memo ve arkadaşım Baran onu hemen bir şekilde ortadan kaldırmak istiyorlardı ama net bir fikirleri yoktu. O gece düşünürken, evde bulduğum bir kitapta aradığım cevabı buldum. Beni o cevaba iten en önemli etkenlerden biri Yahya denilen o polisin, masasında bulunan kurt başlı mektup açacağıydı. Kendini bir kurt gibi gören, gençlere olmaz işkenceyi yapan, halklar düşmanı o kurdun ortadan kaldırılması lazımdı. O kitapta daha çok Serhad bölgesinde doğal olarak yetişen, park ve bahçelerde de süs olarak da bulunan bir bitkiye rastladım. Kurtboğan adı verilen dünyanın en zehirli bitkilerinden biri olan, açık mavi çiçekleri ve kökü patates şeklinde olan bir bitkiydi.
- Yorgo, bunları anlatırken Azad baktığı manzaradan çoktan yüzünü çevirip, Yorgo'yu hem şaşkınlık hem de heyecanla dinliyordu. Yorgo sigarasından bir nefes alıp devam etti.
- Ertesi gün Baran bize geldi. Üçümüz oturup tartıştık onlarda ikna oldu. Önümüzde asıl meselemiz vardı. Kurtboğanı bulmamız, ilaç haline getirmemiz ve kurdu boğmamız gerekiyordu. O günden sonra herkes bitkiyi aramaya çıktı. İkinci gün sonunda Memo bir parkta bu bitkiden iki tane gördüğünü söyledi. Beraber gidip baktık. İşte oradaydı. Açık mavi çiçekli muhteşem görüntüsüyle, içine gizlendiği güzelliğin arkasında dünyanın en etkili zehirlerinden biri vardı. Yanımda götürdüğüm eldivenle birisini kökünden söktüm. Eve getirdiğimizde hepimiz birbirinden meraklı bir şekilde bekliyorduk. Sırada Kurtboğanın hazırlanması vardı. Üçümüzde her ihtimale karşı eldiven ve maskelerimizi taktık. O sırada ameliyata hazır haldeki bir ekip gibiydik. En etkin sonucu alabilmek için yaklaşık 40 miligramlık bir çözelti hazırlamaya karar verdik. Memo'nun verdiği makasla kökü önce yapraklarından ayırdım. Daha sonra Baran kendi kullandığı kelebek bıçağı uzattı. Kökü çok ince bir şekilde soyup yaklaşık 5 gramlık bir kısmını rendeledikten sonra bir şişeye koydum. Sonra üzerine 36 ml'lik yüzde 60'lık etanol ekledim. Karışımı iki günde bir çalkalayıp, güneş görmeyen bir yerde dört hafta civarı bekletip sonra da süzecektik. Kullandığımız tüm malzemeleri Baran'ın ısrarlarına rağmen kelebek bıçağını da çöp poşetine koyup çok uzaktaki bir çöpe attık. Karışım bu şekilde bir yandan demlenirken, biz de ara ara Yahya'ya bakıyorduk. Pizzacının onun rutini olduğuna emin olduk. Erken olmasına

rağmen nasıl yapılacağı konusunda fikir tartışması yürüttük. Pizzasına karıştırmak en mantıklısıydı. Bunu da aynı saatte Yahya'nın evinden bir sokak önceki bir eve sipariş verecektik. Pizzacı yukarıdayken o sırada motorun arkasında kapalı kutuyu açıp içindeki pizzaya dönecektik. Azad kendini daha fazla tutamadı.

— Yoldaşım siz ne planlar yapmışsınız böyle. Gerçekten çok iyi.
 — Her zaman öyle olmuyor yoldaşım. İlacı hazırlayalı yirmi iki gün olmuştu. Yahya bizden hızlı davrandı.
 — Nasıl hızlı davrandı?
 — Gizli tanık ifadesiyle yapılan bir eyleme Baran'la ben de dahil edilmiştim. Her şeyin Yahya'nın oyunu olduğu açıktı. Eve gelip baktıklarında evde değildik. Tek avantajımız buydu. Memo bir arkadaşı üzerinden bize haber uçurdu. Uzaktan tanıdıkları yaşlı ve Baran'ın deyimiyle yurtsever olan bir aileye gittik. Baran aileye aranmayla ilgili durumumuzu aktardı. Birkaç güne gideceğimizi de ekledi. Aile burası sizin eviniz dedi. Yemekten sonra odaya geçip bir durum değerlendirmesi yaptık. İkimizin de tanıdığı, birçok yatı, teknesi olan kişi vardı. Kendimizi bir şekilde buraya atabilirdik. Baran dağlara gitme, ben ise buraya gelme kararı aldım ama öncesinde boğulması gereken bir kurt vardı. İki gün sonra Salıydı. Memo'ya bir notla yoğurttu süzüp söylediğimiz yere bir motor ve iki kaşıkla birlikte gelmesini söyledim. Salı günü Memo bize bir motor ve iki kaskla birlikte kurtboğanı da getirdi. Yahya'nın evinin bir sokak önünde buluşmak üzere ayrıldık. Baranla internet işleri yapan bir arkadaşının yanına gittik. Baran ondan iki tane yelek ve bide takım çantası aldı. Arkadaşına bir kız arkadaşı olduğunu internet bağlantısı bahanesiyle onlara gideceğini söyledi. Aldığımız iki yelek ve takım çantasıyla gittiğimiz binanın önünde Memo bizi bekliyordu. Zaman geriye doğru başladı. Apartman, kimin girip çıktığı belli olmayan karışık bir apartmandı. Üç tane orta boy pizza söyledik. Memo dördüncü kata çıktı. Baran dışarıda, ben de giriş kapısının arkasındaydım. Her ihtimale karşı pizzanın geleceği apartmanın zilini fişini aşağıdan kestik. Birkaç dakika sonra motoruyla pizzacı kapının önünde durdu. O sırada Baran yukarıdaki Memo'ya mesaj attı. Pizzacı bozuk olan zile bastı. O sırada bir şeylerle oyalanıyordum. Onu tesadüfen görmüş gibi yapıp, kapıyı açtım. Adam teşekkür edip, yukarıdan başka bir kattan bilerek meşgul bıraktığımız asansör gelmeyince, mecburen merdivenle çıkmaya başladı. Baran hemen pizzaların konduğu kutuya yöneldi. Zorlanınca ben takım çantasındaki tornavidalardan birini getirdim. Anahtarın yuvasına koyup yumrukla vurunca açıldı. Yahya'nın pizzası patates cipsi ve kolası ordaydı. Paketi

açıp kurtboğanı pizzasıyla, patateslerinin üzerine döküp, kapağı kapattık. Takım çantasını içeriden almaya gittiğimde asansör yukardan aşağı doğru inmeye başladı. Çantayı alıp, dışarı çıktım ve Baran'la motorla oradan ayrılıp, Yahya'nın evini görecektik bir yere geçtik. Pizzacı gelip, arkadaki kutudan Yahya'nın siparişlerini alıp, yukarı çıkınca, oradan daha önce kararlaştırdığımız bir yere Memo ile görüşmek için gittik. Burası ağaçlık, sakin bir yerdi. Memo motoruyla birlikte üç tane pizzayla geldi. O da, biz de her şeyi planladığımız gibi yapmıştık. Pizzalarımızı yerken bir yandan da sohbet ediyorduk. Memo bundan sonra ne olacağını merak ediyordu. Ona bir aksilik çıkmazsa Yahya, iki saat içinde kalp krizinden ölecek. Senin de bildiğin gibi Baran'la birçok suçtan aranıyoruz. Ben bir yata atlayıp karşıya geçeceğim. Baran'ı biliyorsun gözü hep yükseklerde o dağlara gidecek dedim. Yemekten sonra biraz daha sohbet ettik. Annemi Memo'ya emanet ettim. Üçümüz de vedalaşıp ayrı yönlerde gittik. Buraya geçtikten bir süre sonra, internetten o gün ve birkaç gün sonrasının haberlerine baktım. Kurt boğulmuştu. Sonrası burada işte karşıydım.

Azad,

— Yoldaşım siz neymişsiniz tam bir film. Sen anlatırken çoğu yerde nefesimi tuttum. Bir şey de sormadım. Hem kendimi öyle kaptırmıştım hem de araya girip konuyu dağıtmak istemedim ama bir yandan da merak ediyordum. Yahya itine ne oldu diye. Helal olsun size. Elleriniz dert görmesin.

Yorgo, ilk defa bu konuyla ilgili tebrikleri kabul ediyordu.

— Sende dert görmeyesin. Yapmamız gerekeni yaptık.

Güneş yavaş yavaş batıyordu. Birkaç fotoğraf çekip tepeden aşağı indiler.

— Yoldaş biliyorsun. Alışkın değilim bu kadar yürümeye bir taksi alalım.

— Bugün iyi spor yaptın, hadi alalım. Benden sonra, ara arada olsa yürü kendini arabaya hapsetme.

— Söz veremem, havalar sıcak artık hiç yürünmez.

İkisi de gülüyordu. Yanlarına yanaşan ticari taksiye binip Axarnon'da bıraktıkları Azad'ın arabasının yanına gittiler. Güzel bir yerde yemek yedikten sonra eve geçtiler. Evi bir oda bir salondur. Odasındaki duvarda yalnızlığını perdelemek için asılı olan resimler vardı. İkisi de çok yorgundu. Azad salonda, Yorgo ise uyumak için odaya geçti.

Ertesi gün, kahvaltılarını yaptıktan sonra, Yorgo son hazırlıklarını yaptı ve çantasını alıp dışarı çıktılar. Bir yerde oturup kahve içtiler. Saat dört gibi Azad'la birlikte havaalanına gittiler.

Bazen belli edilmek istenmese de içine gizlediği hüznün bu veda da vardı. Yorgo, müthiş bir sevinç yaşıyordu. Göçmen bir kuş gibiydi. Bu sefer

özgürlüğe kanat çırpıyordu. Uçuş kartını aldıktan sonra Azad'la sarıldılar. Yorgo,

— Kendine iyi bak yoldaş her şey için teşekkürler. Frappe içmeyi de bırak, fazla kalma burada.

Azad'la birlikte kahkaha attılar.

— Sende kendine iyi bak yoldaş. Selam söyle gördüğün herkese.

— Başım gözüm üstüne deyip gitti.

Hüzün, sadece bir kenarda izlemiş, vedalaşmalarına hakim olamamıştı.

Yorgo, beyninin içinde çakan ışık ve yüreğindeki kıpırtıyla sırtını dönüp, çantasını alıp bu sistemden çıktı.

Yorgo uçağa geçip cam kenarındaki yerine oturdu. Yanına Karl Marks sakallı bir amca oturunca başını cam tarafına çevirip uzun süre gülümsedi. Aklına, yeni politik okumalara başlayan mahalledeki iki arkadaşı arasında geçen diyalog geldi.

— Baktım da olmuyor.

— Ne olmuyor.

— Devrim

— Nasıl olmaz yav?

— Marks diyor kapitalizm yaşanacak sonra sosyalizm. Biz daha feodaldeyiz.

— Bu nasıl iştir yav. Kime güveneceğimizi şaşırdık.

İkisi de daha sonra kendilerine göre güvenecekleri birini bulmuşlardı ve yönlerini özgür dağlara çevirmişlerdi.

Yorgo'nun yanındaki adam, hemen uykuya daldı. Büyük ihtimalle korktuğu için ilaç almıştı. Uçak havalanınca Yorgo şehre bakıp, elveda Atina dedi.

Aktarma yapmak için Kahire'ye indiğinde 8 saat orda beklemesi gerekti.

Azad'a telefon açıp biraz sohbet etti. Fast food yemek satan yerlerin

birinden patates kızartması alıp bir bankta oturup yedi. Yemekten sonra üzerine ağırlık çöktü. Çantasını yastık yapıp uzandı ve kısa sürede uykuya daldı. Sabaha doğru çocukken gördüğü bir rüyayı görmeye başladı.

Yeşil çimenlerin kokusunu alıyordu. Güneş ışınlarının nemli çimenler üzerindeki parıltısını hissedebiliyordu. Bahçe duvarının dibindeki renk renk çiçekler bir bahar sabahı olduğunu dolandırmadan söylüyordu.

Çimenlerin üzerinde, ellerinde bir top, etraflarında onlarla oynayan sağa sola zıplayan bir köpekle, iki çocuk neşeyle koşturuyordu. Bu iki çocuk Yorgo ile Memo idi. Tek katlı, geniş bahçeli, bir evin önünde annesi gençlik haliyle, bir sandalyeye oturmuştu. Önünde küçük bir mermer masa ve masanın üzerinde bir gazete ve kül tablasında yanan bir sigara var. Herkes mutlu görünüyordu. Çok kısa bir süre sonra içerden biri çıktı. Annesinin

elindeki kahve döküldü. Köpek durdu, bir bulut güneşin önüne geçti. Etraf griye boyandı. Yorgo'nun o tarafa sırtı dönüktü. Memo hayretler içinde o tarafa bakıyordu. Yorgo ne olduğunu bildiğinden yüzünü bir türlü o tarafa dönmek istemiyordu. Sonunda dayanamadı ve başını yavaşça o tarafa doğru çevirdi. Birden uyandı. Uçağın kalkmasına kırk beş dakika kalmıştı. Beklediği salonda insanlar sırasıyla uçağa geçiyorlardı. Biraz daha uyusa uçağını kaçıracaktı. Hemen kendisi de uykulu uykulu sıraya geçti. O yüz babasının yüzüydü. Eğer orda yüz yüze gelmeseydi, uykusundan uyanamaz ve uçağa yetişemezdi. Babası ilk defa onun için bir şey yapmıştı. Uçakta içtiği kahve onu kendine getirdi. Önündeki koltuğun arkasında duran kataloğu alıp karıştırdı. İhtiyaç olmayıp sistemin sırf tüketilsin diye her yıl değişik renk ve şekilde çıkardığı ve belli zaman aralıklarıyla kendini tekrarladığı çeşitli isimlerle oluşturulmuş takı, parfüm gibi eşyaların tanıtıldığı bu kitabı çokta okumaya değer görmeyip tekrar yerine bıraktı. Yine cam kenarındaydı. Öylece bulutlara dalıp gitti. Hostesin uzattığı kahvaltıyla daldığı bulutlardan uçağa geldi. Kahvaltıdan sonra üzerinden atamadığı yorgunluk ve içerdeki serinlikle gözlerini kapattı. Herkesin emniyet kemerini takması için yapılan anonsla uyandı. Kısa bir süre sonra Erbil'e iniş yaptı. Pasaport kontrolüne geldiğinde herkes geçerken ona, kenarda biraz beklemesini söylediler. Pasaportunu alan bir görevli, bir süre sonra gelip, onu bir odaya götürdü. Kim olduğunu niye geldiğini sordu. Adama bilgilerinin orada yazdığını söyledi. Adam ısrarla adını soyadını sordu ve daha sonra buraya niye geldiğini sordu. Ermenilerle, Kürtlerin dostluğundan bahsetti ama adam umursamadı. O sıralar haberlerde Erbil'de birçok yabancı ülke vatandaşının ülkeye alınmadığı, bazılarının göz altına alındığını yazıyordu. Yorgo son hamlesini yaptı. Azad bu konuyu bildiğinden onun adına bir kart bastırmıştı. Yorgo kartını uzattı. Üzerinde bilgisayar, kamera gibi teknolojik ürünlerin satıldığı parça alım ve satımının yapıldığı dükkanın adresi, Yorgo'nun isim ve soy ismi yazıyordu. Adam başka odaya gidip, internet üzerinden adrese haritada baktı. Gerçekten böyle bir dükkan vardı. Adam mühür vurduğu pasaportu tekrar Yorgo'ya uzatıp kusura bakmamasını söyledi. Yorgo sorun değil dedi.

İçerde yaşadığı hararetle, dışarı çıkınca karşılaştığı kavurucu çöl sıcaklığı birleşince, bayılacak gibi oldu. Kapının önünde bekleyen bir taksiye binip şehir merkezine gitti. Azad'a vardığını merak etmemesini yazdı. Sonra Azad'ın verdiği numarayı arayıp o kişiyle görüştü. Ertesi günü istediği yere geçebilecekti. O gün dinlenmek üzere bir otele yerleşti.

Sekiz Ay Sonra...

Bahar yağmurlarının yeni yeni özgür topraklara düştüğü günlerdi. Dönüş yolunda arabalarının patlayan tekerleğini değiştirirken iki arkadaşı epey yağmur yemişti. Askeri eğitimlerin verdiği akademiye varınca, hemen iki demli çay alıp, tahta masanın yanındaki sandalyelere oturdular. İçlerinden birinin masada duran kağıda gözü ilişti. Uzun uzun baktı. Bu yakın tarihli iki adet müze biletiydi. Ayağa kalkıp yüzünü sırtı dönük olan kapıya çevirdi. Karşısındaki kişi sözünü tutmuş, iki bilet alıp müzeye gitmişti. Şimdi Rojava’da karşısında duruyordu. İkisinin de yaşadığı mutluluk bir çocuğun yaşadığı sevince eş değer saflıkta ve yoğunlukta idi. Yorgo ve Azad arka arkaya birbirlerine sarıldılar.

— Geldin demek.

— Geldim tabi ama havaya uçurmadım bindiğim otobüsü.

— İki de güldüler

— Notunu tesadüfen gördüm.

— Güzel şiir ama değil mi?

— Tabiki.

— Müzeye de gittim. İki bilet alıp senin içinde gezdim. Deli sandılar fazla bilet aldığım için ama olsun dediğini yaptım.

Yorgo yanındaki arkadaşını gösterip,

— Baran dedi. Onla da buluştuk senle olduğu gibi.

— Azad, Baran’la merhabalaştıktan sonra,

— Seninle ilk Ares tepesinde tanıştım. Yahya’nın peşindeydiniz. Baran’a da sarıldı daha sonra oturup çaylarını içip eski günlerden konuştular.

Yorgo, Azad’ın odasında uyumazdan önce bir kağıda Ahmet Telli’ nin Ayrılık Ayracı şiirinden alıntı yapıp bırakmıştı. O kısmı tekrar okudu.

Üşüyünce ağlıyorsun yalnızım dememek için,

Uçaklar, gemiler, trenler çiziyorsun duvarlara.

Kendine bir deniz bul artık bir de rüzgar,

Parçalanacağın bir uçurum bul bu dünyada.

Tek tutkun o kenti bırakıp gelmek olmalı,

Ve gelirken havaya uçurmak bindiğin otobüsü.

Yorgo, gerçek isminin önüne çok sevdiği arkadaşı Zerdestin ismini alıp Zerdest Kevork olmuştu. Azad ise daha sonra Efrin’de şehid düştüğünü öğrendiği arkadaşı Navdar’ın ismini aldı.

Murat Bakur

Emina

Uzun uğraşlar sonunda zorla varabilmişlerdi Yunanistan sınırına. Suriye'den çıkalı 8 ay olmuştu.

Mart ayında buğday tarlalarının yemyeşil renklerinin arasında, sevinçle güle oynaya çıkıyorlardı çocuklar. Doğup büyüdükları toprakları bir daha göremeyecek olmalarından habersiz...

Aynur ve kardeşi Ahmed annelerinin yanından hiç ayrılmıyorlardı. Yunanistan mülteci kampı adeta mezbahane gibi, yer yer savaş tarlaları gibi ölüm kokuyordu. Bir an önce oradan çıkıp Almanya'ya geçmek istiyorlardı. Babaları 3 ay önce bir yolunu bulup Almanya'ya kendini atmıştı. Uzun bir süre ailesini yanına almak için çaba göstermişti babaları. O sabah Aynur, yağın yağmur ile uyanmış, kampın tel örgülerine değen yağmur damlacıklarını izliyordu. Sabahın 8'inde çamurlar içinde oynayan bir sürü farklı çocuklar, sayamayacağın kadar farklı renkte çocuklar... Kimi yalın ayak, kimi yırtık terlikle, kimisi kampta dağıtılan numaraları birbirine uymayan ayakkabıları ile koşup duruyorlardı... Aynur 7 yaşında, Ahmet 4 yaşında çıkmışlardı bu yolculuğu. Kampta geçen zaman içerisinde Aynur birkaç dilde bir kaç şey ezberlemişti. Ana dilini sadece annesi ile konuşabiliyordu. Ara sıra Ahmed'e bilmediği dil ile "come hear pleas" gel buraya diyordu. Ahmet anlamasa da Aynur'un el kol hareketlerinden ne demek istediğini biliyordu.

Sabah kahvaltısı için annesi seslendi. Aynur sadece başını çevirip bakmak ile yetindi annesine. Soğuk yeni yeni başlamış, kasımın ilk rüzgarları esiyordu. Anneleri, kahvaltı boyunca çocuklara yarınki ilk trenle yola çıkacaklarını ve babalarına kavuşacağını anlatıyordu. Aynur çok heyecanlıydı. Aylardır görmediği babasını çok özlemiş olmalı ki, ne zaman babasından konu açılrsa yüzünde gülücükler belirliyordu.

Kahvaltı bitti. Annesi bulaşıkları yıkarken Aynur Ahmed'i alıp dışarı çıktı. Hava biraz daha ısınırsa da esen rüzgar soğuktu. Ahmed'in yanakları rüzgardan kırmızıya dönmüşü. Gün boyu yarınki treni düşündü. Anneleri, 'acaba yetişebilecekler mi, binebilecekler mi, bindiklerinde onları ne bekleyecekti?' diye düşünüyordu. Dil bilmez, iz bilmez, korku ve panik, iki küçük çocuk, bunların hepsi onu korkutuyordu. Suriye'den oraya kolay gelmemiş olsa da, bundan sonra da her şeyin yolunda gidip gitmeyeceğini düşünüp duruyordu. Akşam üstü zor bela bulduğu iki kova ılık su ile çocukların banyosunu yaptı ve elbiselerini yıkadı. Elini neye atsa devirdi, aklı yarınki hayati yolculuktaaydı. Ya yapamazsam, ya çocukların başına bir şey gelirse... Kendine moral vermeye çalışsa da vicdan azabından içi

ini yiyordu. Çocuklar yarın bayrammış gibi kendilerini hazırlıyorlardı. Akşam yemeğinden sonra çocuklar erken yattılar. Sabah erken kalkacak olmalarından kaynaklı çocuklar sevinçle de olsa güzel elbiseleri ile yattılar. Annelerinin sabaha kadar gözüne bir gram uyku girmediydi; hatta yatağa uzanmadı bile. Oturmuş öylece çocuklarına bakıyordu. Bazen ağlıyor, bazen gözleri dalıp gidiyordu. Gece boyunca hiç ama hiç uyumadı. Sabahın 6'sında kapı çalındı. Onları istasyona götürecektir kişi gelmişti, acele etmelerini istiyordu. Elindeki evrakları çocukların annelerine uzattı, sıkıca tembihledi bunları kaybetme diye. Geceden hazırlanan bavulları kapıya doğru getirdi, onları almaya gelen adam, "Bu bavullar çok fazla, azaltırsan iyi olur" dedi. Telaş ile ne yapacağını şaşırdı anne. Küçük olan bir bavulun hemen içeri açtı. Aynur'un okul kıyafetleri, birkaç oyuncak ve babasının ona hediye ettiği küçük bir radyo çalar vardı içinde. Kıyamadı atmaya "Tamam" dedi ama hiçbirini geride bırakmadı anne. Hemen evden çıkıp Ahmed'i sırtına attı, bavulları bir eline aldı, Aynur'u da önünde yürümesi için uyararak eski bir arabaya doğru yürüdüler. Yol boyunca heyecandan bir şey yiyemediler. Sadece bir parça ekmeği Ahmed'in eline tutuşturup yola devam ettiler. Aynur, arabanın içinde hep kardeşi ve annesine baktı. Ahmet ekmeği ısırıp çekiştirirken, Aynur ona su uzatıyordu. Nihayet tren rayları görünmeye başladı. Ağaçlı bir yolda olan istasyon, kıyamet gibi toplanan insanlarla, çocuk bağırımları içinde çalınıp kaybolan düdük sesleriyle, hınca hınç kucakları dolu kadınlarla, erkeklerle, bavullar, hastalar, yaşlılar ile adeta mahşer yeri gibiydi...

Aynur kardeşinin elini tuttu, anneleri de hemen rayların dibine çöktü. Raylardan sesler geliyor, annenin heyecan ve korkudan içi gidiyordu. Trenin görünmesi ile birlikte binlerce kişi bir anda harekete geçti. Aynur ve ailesi gittikçe daralıyor, korkuları yükseliyor, sanki kötü bir şeyler olacak gibi panik içinde birbirlerine sarılıyorlardı. Anneleri onları her ne olursa olsun birbirlerinin elini bırakmamaları için tembihliyordu. Tren iyice yaklaştı, ortalık karışıyor, kimse kimseyi anlamıyor, kimse kimseyi dinlemiyor, herkeste aynı heyecan aynı korku vardı. Kimse burada, kampta kalmak istemiyordu. Herkes birbirine çarparak geçiyor, koşuyor, bağırıyor; farklı dillerde, farklı renklerde, yüzlerce mülteci, yaşam kadar önemli gördükleri o trene eksiksiz binmek istiyordu. Tren yavaşlayıp daha perona yanaşmadan trenin bir yerlerine insanlar koşup asılıyor, yer kapmaya çalışıyorlardı. Görevlilerin yetersiz kalmış, kalabalıkta bir coşku, bir hareket başlamıştı. Kapılar açılmadan yan taraflardan genç olanlar binmeye başlamıştı bile. Mahşer-i kalabalık daha çok artmış, herkes kuralları hiçe saymış, çocuk, yaşlı, kadın, hasta demeden açılan

kapılara hücum etmişti. Adeta ölüm-kalım meselesi gibi, birbirini ezen eze, 30 dakika sonra kalkacak olan trene binmeye çalışıyordu. Bavullarını alamayanlar, binerken sakatlananlar, düşen ayakkabılar, düşen umutlar, kan revan haline dönen ortalık... Tren kalkmak üzereydi, Aynur ve ailesi hala binememiş ve çaresizlik içinde çabalayarak binmeye çalışıyorlardı. Zordu, iki çocuk ve bavullarla trene binmek. Tren birden hafif hareket etmeye başladı. Anneleri önce küçük bavulu kapıdan içeri attı, bavul yana çarpıp yere düştü, büyük bavulu atmaya yeltendi, o da kapıya yetişmeden yerle bir oldu. Bavulları artık gitmişti. İnsanlar bavullara basa basa yukarı tırmanıyordu, ellerinde Ahmet ve Aynur kaldı Annenin. Ahmed'i kucakladı içeri doğru kapıya uzattı, ağlayıp bağıarak. Yaşlı bir adam elinden tuttu Ahmed'i'n, anne çok sevindi. Ahmed artık trendeydi, ne olduğunu anlamadan ağlıyordu. Anne bir kaç hamle ile Aynur'u itti, kimse tutmuyordu. Aynur düşüyordu, her düştüğünde bedeni yaralanıyordu, olmuyordu, anne yoruluyor, bağılıyor, küfrediyor haykırıyordu. Annenin yazması düşmüş, yüzü kan ter içinde, saçları gözlerini engelliyor yine de vazgeçmiyordu kızını trene bindirmekten. O esnada biri elini uzattı anneye aynı anda da tren hareket etmeye başladı. Anne binebilirdi, o eli tutabilirdi o an, uzatılan ele Aynur'u uzattı. Aynur hızla trene bindirildi. Tren artık durmayacaktı ve gittikçe hızlanıyor, bağırmalar çoğalıyordu. Anne trenin arkasından koşuyor, binmeye çalışıyordu; fakat takati kalmamıştı. Ahmet ve Aynur binmiş, anne arkadan koşarak bağılıyor, Aynur ağlıyor, anne; "kardeşine sahip çık Aynur" diye bağırıyordu arkasından. "Ahmed! Ahmed"! diye bağırmaktan başka bir şey de yapamıyordu artık. Yetişemeyecek bir tren, kaybolup giden çocuklar, bağırmalar, belirsizlikler, param parça etti anneyi. Çaresiz yere düştü ve öylece kaldı yerde.

Baygın bir şekilde buldular anneyi, kim bilir kaç saat öylece düştüğü yerde kalmıştı. Yüzünde yerdeki taş izleri, gözyaşı ve tozdan saçları darmadağın olmuştu. İki kişi onu ayaklarının üstüne kaldırıp konuşturmaya çalışıyordu. O ise sus pus olmuş, ağzını açamıyor, gözlerini kısıp bir şekilde açıp bir şeyleri görmeye ve anlamaya çalışıyordu. Bilinci yerinde değildi. O halde bile etrafına bakıyor, onu kaldıranlardan ziyade çocuklarını arıyordu. Yorgun ve argındı, kimseyi dinlemiyor, sorulan her soruya sadece bakakalıyordu.

Koşarak gelen bir kadın etraftakileri sağa sola çekerek ona doğru yaklaştı, sanki daha önce tanıyormuşçasına hızlıca geldi ve; "Emina! Emina"! diye bağırdı. Herkes şaşkınlık içerisinde kadını ve koşan kişiyi izliyordu.

Emina başını kaldırdı, yanına gelen kadına baktı, baktı, baktı sonra bir ağlama tuttu, öyle bir haykırdı ki etrafındakiler irkildiler. Kadın Emina'ya sarıldı, saçlarını topladı, kokladı, öptü ve saçlarını avuç içiyle toplayıp yüzünü sildi. "Aç gözlerini aç benim ben, aç gözlerini, çocukların nerde, ne oldu sana Emina ne oldu kuzum sana, nerde çocukların" diye defalarca tekrarlardı.

Emina buz kesmiş bir yüz ifadesi ile rengi benzi atmış, öylece konuşan kadına bakıyordu...

Hiç bir annenin kaldıramayacağı bir durumdu bu.

Kadın yalvarıyor, "Emina aç gözlerini konuş benimle".

Emina gittikçe daha kötü oluyor, ayakta duramıyordu.

Birden kadının elinden cansız bir beden gibi yere yığıldı. Kadın tutamadı onu, bilinci yerinde değildi, çok ağır bir bedendi. Emina 1.80 boylarında etine dolgun bir kadındı. Saçları simsiyah, omuzları geniş, sessiz bir kadındı. Kadın "doktor doktor" diye bağırdı, kimse cevap veremedi. Emina yere yığılırken boş rayların hemen yan taraflarında yüzlerce parçalanmış bavul, teki olmayan ayakkabılar, yerde kalan kâğıtlar, umutlar, yaralılar ve uçsuz bucaksız bir yol görüyordu, öylece baka kaldı. Gözlerinin önünden didişen ayaklar geçiyor ama o hep uzayıp giden yola bakıyordu...

Kim bilir onun gibi kaç kadın, kaç anne, kaç baba, kaç çocuk ulaşamamıştı o hayat trenine ve yarım kalmıştı tüm hayalleri...

Onun başında bekledi kadın, sustu, ağlamasını bekledi, ağlamaktan gözleri kurumuş, yüzü gözü şişmişti. Gece hazırlanan Emina'dan iz kalmamış, öylece yerde yatıyordu. Rüzgar esiyor, saçları dalgalanıyor, her şey üşüyordu....

Akşam üstü tekrar kampa getirmişlerdi Emina'yı, yaşadığı son günü aklından çıkaramıyor, yüreği tir tir titriyordu. Kadın, yemesi için yiyecek bir şeyler hazırlamış önüne koymuştu. Saatler geçmiş ama o yemeğe dokunmamıştı. Çay soğumuş, peynire küçük sinekler üşüşmüş, ekmek kurumuş ama Emina öyle baka kalmıştı.

Kadın onunla konuşmak, onun yanında olmak istese de, o, hiç bir tepki vermemişti. Saat geceyi bulmuş, karanlık, soğuk ve sessizlik iyice kendini göstermişti. Kadın bir battaniye getirip Emina'nın üzerini örtmek istedi ama birden bir tepki ile karşılaştı. Kabul etmedi battaniyeyi, üzerinden bir hışım ile attı. "Ahmedd Ahmedd, Aynurrrrr" diye bağırdı.

Saatler sonra ilk kez ağzından bir ses çıkıyordu, acı ve öfke ile haykırmaya devam etti. Kadın onu sakinleştirmek için çok caba gösteriyor ama yetersiz kalıyordu. Aslında bir yandan da bağırmasını, içini dökmesini de istiyordu, dakikalarca öyle devam etti. Ağlamaktan, bağırıktan

yorulmuş, kadının omuzuna sımsıkı sarılmış öylece uyuya kalmıştı... Saat gecenin üçünde kadın onu yatağına yatırmıştı. Sabaha kadar başında dikkatle beklemişti.

Sabah onun uyanmaması için sessizce hareket ediyor, bir yandan da sıcak bir çorba arayışındaydı.

Sabah saat yedi gibi kahvaltı kapıya geldi. Kadın koşarak kahvaltıyı aldı içeri. Soğuk bir çorba dışında bir kaç parça ekmek ve limon günün kahvaltısıydı.

Kadın çorbayı ısıtabilmek için bir arayışa girdi. O telaş içerisinde Emina uyanmış kadını izliyordu. Sessizce yataktan çıkıp, kapıya doğru yürüdü. Hava soğuktu, kapıyı açıp dışarı çıkmak istedi. Kadın, elindeki çorbayı bırakıp koşarak elinden tuttu Emina'nın. Emina buz kesilmiş bir yüz ifadesi ile kadına dönüp, "şimdi ne yapacağız? Çocuklar nerededir, babaları onları almış mıdır? Başlarına bir şey gelmiş midir"? Diye söylendi. Kadın, "merak etme sakın ol, mutlaka babaları almıştır onları. Babaları sizi bekliyor değil mi Almanya'da?"

"Evet" dedi Emina kısık bir sesle.

Soğuk kahvaltıyı ikisi de zorla yaptılar.

O sabah hava güneşliydi. Rüzgar vardı ama hava güneş tam kendini gösterince hafif ısınıyordu.

Tel örgütlere doğru yürüdü Emina, daha bir kaç hafta önce çocukları ile birlikte bu soğuk tellerin dibinde oturmuş babalarına kavuşacakları günü bekleyen çocuklarını düşünüyordu.

Bir anne için dünyanın en büyük acısıdır bu. Çocuklarının durumunu bilmemek, yaşayıp yaşamadıklarını, aç-susuz kalıp kalmadıklarını. Aklından gitmiyordu. Günler artık onun için geçmiyor, güneş doğmuyor, akşam olmuyor, öylece onları düşünüp dalıyordu.

Kadın aynı kampta kalıyordu onunla. Kadın Emina'yı Suriyeden tanıyor, yakın köylerde oturuyorlardı. Kadının eşi savaşta köy baskınlarında esir düşmüş, aylar sonra parçalanmış cesedine ulaşılmıştı. Suriye'den Emina'dan önce çıkmıştı.

Eşyalarını toplayıp Emina'nın kaldığı yere taşınmıştı. Bir kaç ay beraber kaldılar aynı yerde. Emina artık tüm umudunu yitirmiş çaresiz bir durumdaydı. Kadın ona hep cesaret veriyor, hep yanında oluyor, Emina'nın çocuklarına nasıl kavuşacağını planlarını yapıyorlardı...

Günler sonra kapıya uzun boylu, zayıf bir asker geldi. "Emina! Emina!" diye seslendi. Emina evde yoktu. Dışarda tel örgüler etrafında bahar ile birlikte açan çiçekleri izliyor, onlara dokunuyor, onlarla konuşuyordu. Kadın bir hışım ile kapıya koştu. Asker tekrar "Emina" diye seslendi.

Kadın Emina yok dercesine kafasını sağa sola salladı. Asker nizami bir şekilde geriye dönüp hızla uzaklaştı.

Kadın ardından bağırdı, “ne oldu? ne oldu”? Diye. İkisi de bir birbirinin dilinden anlamıyorlardı.

Kadın koşarak Emina’yı aramaya çıktı. Çok kalabalık bir gündü, havanın güzel olması, martın sonlarına doğru sıcaklığın kendini hissettirmesi, kampta bulunan tüm insanları dışarı çıkarmaya yetmişti.

Kadın o kadar kalabalık içinde Emina’yı arıyor, bir yandan da merak ediyordu.

Emina onun koşuşturduğunu görünce, ayaklanıp ona doğru gelmeye başladı.

“Ne oldu ne oldu?” diye kadına doğru hızla yaklaştı. Kadın önce sımsıkı sarıldı, sonra bir kenara çekip “asker geldi, seni sordu Emina” dedi.

Emina merakla, “eee ne oldu, ne dediler?”

Kadın; “bir şey demediler senin orda olmadığını görünce gittiler”.

Hemen toparlanıp eve doğru koşmaya başladılar.

İnsanlar koşan iki kadına hayretle bakıyor, bir şeyler anlamaya çalışıyorlardı.

Emina sanki bir haber gelmiş, evet evet kesin bir haber gelmiştir deyip kaldıkları yerin önünde beklediler. Saatlerce beklediler, kimse gelmedi. Artık akşam olmuş bahar serinliği yerini üşüten bir geceye bırakmıştı. O gece merak içerisinde ve aylar sonra bir küçük umut bulumuşçasına heyecan ile yüzü ilk kez gülmüştü.

Sabaha kadar kadın ile birlikte konuşuyor, bir yandan geçmişten bahsediyor bir yandan çocuklardan bahsediyorlardı.

Kadın, Emina’nın eşinin köylüsüydü. Emina’yı istemeye geldiklerinde henüz çok genç bir kızdı.

“Hayal meyal hatırlıyorum seni istemeye geldiklerindeki akşamı” diyordu.

Kadının çocukları yoktu, yüzü güleç bir kadındı ama yaşadıklarından dolayı sanki onlarca çocuk yetiştirmiş gibi bir güçteydi...

Kuş cıvıltısıyla sabah olmuş, gecenin soğuk havası yerini baharın sıcak esintisine bırakmıştı.

Güzel geçen geceden olacak ki sabah geç saatte uyandılar. Emina haftalar sonra uyuyabilmişti. Kadın da yorgun-argın bir şekilde uyanarak yatağından öylece kapiya bakıyor ve dalıyordu.

Emina hala gelen askerin ne için geldiğini bilmiyor ama pozitif olarak umut ediyordu. Kendi kendine acaba yine gelecek mi, acaba birinden bir haber mi geldi, bu düşünceler ile hiç yerinden kalkmadan saatlerce bekledi.

Birkaç saat sonra kapının önüne çıktı, güneş tam alnına vuruyor, sıcak tenini ısıtacak dereceye gelmişti.

Kadın ile birlikte kapının önünde saatlerce sohbet ettiler.

Akşamdan beri bir şey yememelerine rağmen, dolu geçen sohbetlerinden dolayı yemek hiç akıllarına bile gelmemişti.

Saat öğlen biri geçiyordu. Emina kadına dönüp, “emin misin beni ısrarla çağırdıklarından?” diye sordu. Kadın, “evet evet seni sordu”. Emina yine daldı ve öylece kaldı.

Az sonra yemek geldi. Kadın yemekleri almak için içerden tabak vs.. bir şeyler getirdi. Sıcak bir yemek gelmişti, yemeği alıp içeri geçtiler. Sofrada birbirlerine bakıp gülümsediler, kadın Emina’ya “ne için gülüyorsun” dedi? Emina, “bu yemeği hatırlıyor musun”? Kadın, “yok” dedi.

Bizim genelde düşünlerde yaptığımız bir yemek.

Kadın; “haaa evet deyip” karşılıklı ekmeklerini bandırıp afiyetle yediler.

Saatler sonra Emina içerde artan yemek, ekmek ne varsa dışarda tel örgülerin yanında bulunan çimenlerin üstüne konan kuşlara verdi. Kuşlar adeta sesleri ile kampta büyük ilgi yaratıyorlardı. Herkes Emina’nın kuşlara verdiği ekmekleri izliyordu. Hatta bazı kuşların korkusuzca Emina’nın eline kadar gelip elinden yedikleri de oluyordu. Emina kuşları çok seviyordu. Suriye’deyken de evlerinde kafeste beslediği iki tane kınalı kekliği vardı. Bazen onları düşünüyor, onlar ile ilgilendiği anları hatırlıyordu. Memleketinden çıkmak zorunda kaldığı için, keklikleri öperek havaya bırakmışlardı...

Aklına o an çocuklarını öperek trene zorla ulaştırdığı geliyordu.

Artık, kadın ile kardeş olmuşlar gibi, hiç ayrılmıyorlardı. Nereye gitseler beraber, ne olsa ikisi oturup karar veriyordu. Planlar yapıp bir gün özgür olduklarında yeniden topraklarına döneceklerdi. Tarlalarına yeniden ekinler ekecek, evlerinin damında oturup kahveler eşliğinde çocuklarını sevebileceklerdi. Komşuları ile sohbetler edip sokakta koşan çocuklara bağırıp ara sıra babalarına küfredeceklerdi. Her şeyi hayal edip uzun sohbetler edeceklerdi...

Akşam üstü yine serinliyordu hava. Kadın; Emina’nın üşüdüğünü fark edince içerden ince bir hırka getirip, omuzlarına bıraktı. Emina, teşekkür edercesine küçük bir mimik hareketi ile tebessüm etti. Yan tarafta bulunan iki aile de ara sıra sohbetlerine katılıyordu.

Bazen imkanlar olunca birbirlerine tatlılar yaparak, bazen abur cubur şeyler yaparak birbirlerine karşı komşuluk görevini yerine getiriyorlardı... Günler günleri kovaladı, havalar artık ısınıyordu, akşamlar da artık sıcak denebilecek raddeye gelmişti. İnsanlar geç saate kadar kampta, dışarıda

oturuyor, kimileri sabahlıyordu.

Havalar ısınınca kampta kötü kokular, sinekler, hastalıklar çoğalıyordu. Emina'nın çocukları, bir keresinde günlerce kaşınmışlardı. Yeterince ilaç, yeterince su, yeterince araç gereç yoktu. Bazen haftalarca banyo yapamıyorlardı. Bazen de içilecek temiz su bulmak çok zor oluyordu. Burası binlerce insanın kaldığı devasa bir kamptı. Ara sıra sayı azalıyor ara sıra da artıyordu. Bazen insanların yerleri değişiyor ama kamp hiç boş kalmıyordu...

O sabah kadın, sert bir öksürük ile uyandı. Emina ayaklanıp ona su verdi, yanında durdu. Kadın öksürmekten adeta mosmor oluyor, öksürürken çok şiddetli ses çıkarıyordu. Emina ona doktor çağıracağını söyleyip dışarı çıktı. Kadın öksürük ile birlikte gitme demeye çalıştı ama ses anlaşılmadı, zaten anlaşılsaydı da Emina gidip doktoru bulacaktı. Bir süre sonra bir sağlıkçı ile birlikte geldi Emina, eliyle kadını gösterip müdahale etmesini istedi.

Doktor kadına bakıp, "bizimle gelmelisin öksürüğün çok kötü dedi". Sözle anlaşmasalar da el kol işaretleriyle anlaşılıyorlardı. Emina doktora "tamam" deyip kadının üstünü giydirdi sonra da revire doğru yavaş yavaş öksüre öksüre gittiler.

Bir müddet sonra ellerinde bir poşet ilaç ile geri geldiler. Kadın çok hastaydı, ciğerlerinde sorun vardı ve hastaneye yatırılması gerekiyordu. Kadın bunu memleketindeyken de biliyordu, eşinin katledilmesinden sonra başlamıştı bu hastalık, o da hiç tedavi olmamış ve olmamak için adeta yemin etmişti.

Kadın öksürürken pıhtılaşmış kan ile birlikte ağzından parçalar çıkarıyordu. Belki de kanserdi ve o bunun farkında olacak ki önemsemiyordu.

Doktor ona kısa zamanda hastaneye yatması gerektiğini söylemişti. Kadın ise Emina'yı bu hâlde bırakıp gitmek istemiyor; iyiyim, geçer diyordu.

Günlerce Emina kadının sağlığı ile ilgilendi, ilaçlarını alması için devamlı baskı yapıp, beslenmesi için elinden gelen her şeyi yaptı.

Günler sonra kadın biraz kendini toparladı.

Emina'ya teşekkür ediyor, her seferinde ona karşı mahcup bir bakışla sen "çok iyi bir kadınsın Emina, umarım çocuklarına, eşine kavuşursun" deyip dualar ediyordu...

Haftalar sonra Emina'yı soran askerler tekrar geldi kapıya. "Emina Emina" diye seslendiler. Emina bulaşıkları yıkıyordu o esnada, telaşlı bir şekilde eli yüzü ıslak koşarak "efendim" dedi.

Yanında bir tercüman ile gelmişti. "Yarın sabah hazırlan, başka bir

kampa gideceksin” dediler. Emina dondu kaldı. Günlerdir beklediği, umut ettiği şeyin aslında farklı bir kampa gideceği olmasıyla birlikte birden tüm umutları, tüm heyecanı, tüm planları alt-üst oldu. Bayılmamak için kendini zor tuttu. Tamam demekten başka çaresi yoktu.

İçeri geldi, kadın uyuyordu; uyandırmak istemedi, bu kötü haberi vermek istemedi, sessizce çöktü yere. Sanki tüm umutları bitmiş bir haldeydi. Her şey yeniden başlayacak, her şey yeniden şekillenecek, acılar yeniden sancılanacak, yeni bir kamp demek yeni bir sürgün yeni bir ölüm gibiydi Emina için. O kendinden çok çocuklarını düşünüyordu, ya geri gelseler, ya gelseler beni burada bulamasalar...

Kadın uyanmıştı, Emina onun yemeğini önüne getirip ses çıkarmadan dışarı çıktı. Kadın bir şeyler olduğunun farkındaydı. Yemeği yemeyip bir kenara bırakıp Emina’nın arkasından gitti. Emina tel örgütlerin dibinde oturmuş sessiz sessiz ağlıyordu. Kadın koşarak geldi; “ne oldu Emina, ne oldu sana?” deyip omuzlarından tutup sarıldı. Emina anlatmak istemiyordu, kadının üzülmesini istemiyordu ama kadın ısrarını sürdürünce Emina ayağa kalktı, bir üşüme hissetti, “içeri geçelim mi?” dedi kadına. “Tabi” dedi kadın. İçeri geçtiler, Emina kadına kızan bir ses tonuyla “neden yemeğini yemedin, neden?” dedi.

Kadın, “boş ver yemeği, sen neden ağlıyorsun?” dedi

Emina, “bugün askerler geldi”, kadın birden heyecan ile, “eee” dedi.

“Askerler geçenlerde aslında yine bunun için gelmişler”.

Kadın; “Emina çıldırtma beni ne için geldiler, ne dediler?”

“Beni başka bir kampa götürmek için gelmişler”. “Neden ya neden?” dedi kadın. “Bilmiyorum bilemiyorum” dedi Emina.

“Hayır, olamaz bırakmam seni!” dedi kadın. Sinirden eli ayağı titredi kadının. “Peki ne zaman için söylediler?”

“Yarın” dedi Emina. Kadın daha çok öfkelenildi; olamaz, olmaz, olmamalı dedi. “Seni bu hâlde yalnız bırakamam, bende geleceğim” dedi ve dışarı çıktı...

Sabaha kadar yine Emina için ölümden beter düşünceler, kafasından geçirdiği plânlar, beynini kemirdi durdu. Kadın da yatmamıştı. Sabaha karşı Emina onu rahatsız etmeden bavulunu hazırladı. Kadının bir an uyuduğunu görünce sessizce kadını öpüp, bavulunu sırtlayıp dışarı çıktı. Hava biraz serindi. Emina üşüyor, üşürken bile içinde büyüttüğü umudu sıcak tutmaya çalışıyordu.

Gün yavaş yavaş aydınlanıyor, gökyüzü turunculaşıyor, güneş kendini ağır bir halde gösteriyordu. Bulutlar ısrarla önünde engel olmaya çalışsa da güneş bulutları yırtarcasına yukarı doğru çıkıyordu.

Her kapıdan onlarca yüzlerce insanın elinde bavullar ile hazırlandığını gören Emina biraz panik yaptı. Acaba kamp komple mi boşaltılıyor diye merak etti. Askerler insanlara yolu tarif edercesine bağıyor, sıraya koymaya çalışıyordu. Emina da son kez aylarca kaldığı o yere bakıp ağlamaklı gözlerini usulca oradan çevirip sıraya doğru girdi. Herkes anlamaya çalıştığı bu yolculuğu bir birine fısıldayarak çözmeye çalışıyordu. Ağır ağır kampın küçük ara sokaklarından kampın giriş kapısına doğru ilerliyorlardı. Emina son kez kapısına bakınıp durdu. Kampın kapısında onlarca büyük otobüs bekliyordu. Büyükler, ellerindeki bavulları otobüslere yerleştirirken, küçük çocuklar bir arada durmuş öylece onlara bakıyorlardı. Kimileri henüz uyanmamış, kimileri yarı uyanık, kimilerinin ellerinde su, kimileri bir parça ekmek ile sabahı geçiriyorlardı. Büyük çocuklar ailelerine yardım ediyor; küçüklerden bazıları ağlıyor, mırıldanıyor, inliyordu...

Otobüslere herkes yerleşti. Otobüsler adeta dolup taşmıştı. Binemeyenler için ise yeniden gelinecekti.

Otobüslerden çıkan siyah duman, tekerleklerin çıkardığı tozla beraber katlanılmaz bir koku ve sıcaklık veriyordu. Onlarca otobüs bir anda savaşa giden tanklar gibi, ardı ardına yola çıkıyorlardı. Emina yol boyunca cam kenarına oturmuş camdan dışarıya bakıyordu. Yolda gördüğü her şeyi bir şeylere benzetiyor; bir şeylerden anlam çıkarmaya çalışıyordu. Yanında oturan başka bir kadın da öylece Emina'ya dalmış ona bakıyordu. Emina yavaşça ona doğru bakmaya başlayınca utanarak yüzünü çevirdi.

Emina “merhaba” dedi ona. O da “merhaba” dedi. Yol boyunca sohbet ettiler. O sohbet Emina'ya iyi gelmişti. Yolda birkaç kez durdular. İhtiyacı olanlar aşağıya inip, bu kısa molada lavabo, sigara vs... ihtiyacını karşıladı. Hiç kimse nereye gittiklerini tam olarak bilmiyordu. Öylece yaklaşık 4 saat süren bir yolun sonuna gelmişlerdi.

Otobüste terden su gibi olmuş bir hâlde molalarda kendilerini dışarı atıyorlardı. Bazıları üstünü çıkarıp yarı çıplak şekilde elbiselerini camdan dışarıya çıkarıp kurutmaya çalışsa da bir müddet sonra aynı şekilde terlemekten kurtulamıyorlardı.

Otobüsler artarda sıralanmış, her molada aynı şekilde sağa sola yanaşiyor, aynı şekilde duruyor, aynı şekilde hareket ediyordu. Eski püskü olanlar kötü dumanlar çıkarıyordu. Şoförün de hırslandığı bu eski araçlar, kamplarda her üç ayda bir görünüyor, bir daha da kimse görmüyordu.

Akşam üstü otobüsler bir bir yavaşladılar. Herkes camdan bakabildikleri yerlerden nereye geldiklerini merak ediyorlardı. O esnada ortada duran otobüsten çığlık sesleri yükselmeye başladı. Herkes otobüslerin durması

ile aşağı inip, o otobüse doğru yürümeye başladı. Kalabalık bir ortamda otobüsten yaşlı bir adamı indirdiler. Seksen yaşlarında, zayıf, esmer olan adamın etrafında ağlayan sadece bir genç vardı. Emina da anlamak için oraya doğru koştu. Bu tür durumlar Emina'da aylardır panikleme yol açmıştı. Emina, yaşlı adama kalabalık arasından zorla yetiştii. Genç, ağlıyor, havar ediyor, bağılıyor, yardım istiyordu. Ama kimse kimseyi anlamıyordu. Yaşlı adam; bu kadar yoğunluk, sıcaklık, stres ve yorgunluktan kalp krizi geçirmişti. Soğuk bedeni hiç tanımadığı bu topraklarda can vermişti. Oysa o, memleketinden yaşayabilmek için göç etmiş ama binlerce kilometre ötede hayata veda etmişti. Kimdi? Neydi? Binlerce savaş mağduru, binlerce mazlum, topraklarından göç etmiş binlerce insandan biriydi. Onun da yaşadığı topraklar şimdi kan deresine dönmüştü. Hiç gelmek istemedi belki, hiç çıkmak istemedi o topraklardan, hiç ama hiç düşünmedi bir an göç yollarını.

Her sabah uyandığı köyünde, önce güneşe bakıyor, sonra atılıyordu gündelik işlerine. Ölüm onu uzaklarda yakalamıştı... Otobüsler tekrardan çalışmaya başladı ve herkes otobüslerine binsin diye defalarca düdük çalındı, defalarca ses ve el kol hareketleri ile uyarıldı kalabalık. Yaşlı adamın içinde olduğu otobüs dışında tüm araçlar yola devam ettiler. Yalnız hiç kimse gitmek istemiyordu. Herkes yaşlı adamın ölümüne üzülmüştü... Otobüsler akşam karanlığında şehirden uzak bir kampın kapısından sırasıyla girmeye başlamıştı. Herkes merak ediyor, camdan sağa sola bakıyor; geldikleri yeri anlamaya, tanımaya çalışıyorlardı. Otobüsler kampın boş bir alanına sıraya dizildiler, fakat kimse indirilmedi bir müddet. Önce askerler araçlara doğru geldi. Elllerinde silah, kalkan yüzlerce asker tek sıra hâlinde dizilmişlerdi. Birileri onlara komut veriyor ve her komutta farklı farklı diziliyorlardı.

Bu kamp, daha yeni yapılmış bir kampa benziyordu ve oldukça büyük, ürkütücü bir yerdi. Kamptaki evler prefabrik küçük evlerdi.

Araçlardan insanlar parça parça indiriliyor, aile olanlar bekletiliyor, tek olanlar hemen ilk sırada olan yerlere yerleştiriliyor, birileri de kayıt altına alıyordu.

Saat akşam on bire kadar yerleştirme öylece devam etti.

Emina yalnızdı ve tek başına kalacaktı. Bavulunu hemen kapının oraya bırakıp içeri girdi yorgun-argın. Elini yüzünü yıkamaya çalıştı ama sular çok az geliyordu o da yarım yamalak bir şekilde yüzüne biraz su serpti. Sonra bir köşeye oturup duvara yaslandı. Yol boyu çektiklerini, yaşadıklarını ve nasıl devam edeceğini düşünüyordu öylece uyuyakaldı. Sabah kahvaltısı sesi ile uyandı, bitkin bir halde eli yüzü hırpalanmış,

saçları tozdan kalıplaşmış bir şekilde kahvaltı almak için kapıya doğru gitti. Kahvaltıyı alıp köşede bulunan masaya bıraktı, yüzünü yıkamak için çeşmeye doğru giderken pencereden dışarda gürültü ile koşuşturmaları gördü. Alelacele dışarı çıktı, yolda yaşamını yitiren yaşlı adamın cansız bedenini kampa getirmişlerdi. Neredeyse kampın tamamı o sabah kahvaltı yapmayıp o cenaze ile ilgilendi. Bu olaydan sonra kampta bir kaç gün sessizlik oldu.

Kadın ise Emina gittikten sonra haftalarca rahatsızlanmıştı. Emina'ya ulaşacak bir kanal bulmalıydı; ancak Emina'nın nereye gittiğini bilmiyor, herhangi bir adres de yoktu elinde. Sağa sola, askerlere, görevlilere, yemek getirenlere, yemeği dağıtanlara her gün kamptan götürülenlerin nereye götürüldüğünü soruyor ama hiçbir bilgi alamıyordu. Her seferinde çaresiz odasına geri dönüyordu ama aramaktan, sormaktan vazgeçmiyor bir yol bulacağına olan inanç ile hep çabalıyordu. Kaç kez yetkililere gidenlerin yanına gitmek istediğini söylese de hep olumsuz cevaplar ile geri geliyordu.

Havalar iyice ısınmış, kampta hastalıklar çoğalmış, su sorunu artmış, hemen hemen herkes gün boyu kampın çevresindeki ağaçların altında oturuyor, zamanlarının çoğunu orda geçiriyordu. Kadın, öğlen bir ara odasından çıkıp Emina'nın devamlı oturduğu yere doğru gitti, orada oturup öylece konuşmalarını, sohbetlerini dinleyip günü bitirdikleri anları hatırladı. Emina'yı çok seviyordu. Neredeyse kendinden vazgeçmiş Emina ve çocuklarını düşünüyordu. Günler günleri kovalıyor, her gün aynı şeyler, her gün aynı beklentiler, umutlar, kırılmalar hiç bitmiyordu. Kamp yaşamı çekilmez hal alıyor ama nereye nasıl gidildiğini de bilmiyordu Kadın. Bazen dalıp gidiyor, saatlerce daldığı ile kalıyor tekrar yerine dönüyor uzanıp yaşamına, çocukluğuna dönüyordu. Haleb'in tarihi evlerine dokunurcasına gözlerini kapatıp ellerini gezdiriyordu.

Sokaklarında koşuşan çocukluğu, okuduğu okul, yaşadığı ev, her şey ama her şey gözünde tutüyordu...

Sabaha karşı yağmur yağmış, toz-toprak olan kampta bahar serinliği ile her yanı toprak kokusu sarmıştı. Herkes erkenden uyanıp dışarı çıkmış, o güzel kokuyu içlerine çekip yağmurun serinliğin tadını duymusamak istiyordu. Kadın, sessiz bir şekilde uyanıp neler olup bittiğini merak edip dışarıya doğru çıktı. Gökyüzü turuncuya boyanmıştı ve yer yer karabulutlar vardı. Bu ayda yağmur nadir yağırdı. Kadın mis gibi havayı içine çekti ve gözlerini kapatıp gökyüzüne baktı. O an; aylar sonra nefes almıştı ciğerleri.

Birden bir adam yanaştı kadına doğru, kadın şaşırıldı. İlk kez görüyordu bu

adamı. Kısa boylu, üstü başı temiz biriydi, belli ki buradan değildi. Gelip kadına selam verdi, selamına cevap aldıktan sonra biraz bekleyip içeriye doğru bakmaya başladı. Kadın şaşkın bir halde ne olduğunu, neye baktığını merak edip adama sordu. “Buyurun neye kime bakmıştınız?” Adam; “burada bir kadın vardı Emina”. Kadın birden ürperdi, çok heyecanlandı, eli ayağı titredi, kendi kendine “bu Emina’nın eşi mi acaba” diye sordu, ama yok Emina’nın eşini hayal meyal hatırlıyordu. Kim bu adam diye içten içe söylenmeye başladı. Bu adam Emina’yı neden sorsun ki, kimdi?

Adam; “cevap verecek misiniz”? diye sordu, kadın; şaşkınlıkla, “siz kimsiniz ne için soruyorsunuz”? Adam hiç güven vermiyordu kadına, kadın da iyi şeyler hissetmiyordu ona karşı.

Adam, “lütfen size sorduğum soruya cevap verir misiniz”? Kadın iyice şüphelendi, cevap vermek istemedi ama merak da ediyordu.

Adam birden çekti gitti. Kadın kendini suçladı, neden cevap vermedim ki, neden adamı tersledim ki.

Ya Emina’ya bir haber getirmişse, ya çocuklarının başına bir şey gelmişse. Aman Allah’ım deyip adamın arkasından koşup adamı geri çevirdi. “Lütfen gelin lütfen!”

Kampın tel örgülerinin olduğu kenara doğru gidip bir ağacın dibinde oturdular. Yağmur dinmiş hava

açılmak üzereydi ve sıcaklık yavaş yavaş artıyordu.

Adam kadının korktuğunu, heyecanlandığını görünce, sakinleştirip kendini tanıttı.

“Ben Nureddin” dedi, “Emina’nın eşi ile irtibata giren, Emina’yı ve çocuklarını Almanya’ya götürmek

için arada olan kişiydim. Eşinden haber getirdim Emina’ya”.

Kadın öyle mutlu oldu ki, ilk işi çocukları sormak oldu.

“Çocuklar, çocuklar nerede? Lütfen lütfen anlatın”

“İyiler mi, güvendeler mi, yaşıyorlar mı?”

Adam; “sakin olun lütfen, anlatacağım her şeyi” dedi.

“O gün buradan giden trene binlerce insan bindi, çoğu da evraksız kaçak bindiler. Emina’nın ve çocuklarının evrakları vardı, bizzat ben ilgilendim ama kimseye söylemeyin lütfen kampta ve dışarda bu işleri yapan bir kaç kişiyiz. O gün tren gittikten sonra Emina’nın da bindiğini ve gittiğini sanıyordum. Fakat şikayet üzerine beni ve birkaç kişiyi gözaltına aldılar. Yaklaşık 3-4 ay tutuklandık ama inanın aklım hala Emina ve çocuklarındaydı. Çıktıktan sonra bu kampa gelmek için, bir kaç kez talep etmeme rağmen bırakmadılar, bir kaç kez de gizli gelsem de her seferinde

aksilikler yaşandı”.

Kadın öylece dinliyordu, “sonra ne oldu lütfen anlatın”.

“Çıktıktan sonra direk Emina’nın eşine ulaşmak için Telefon ve adresini bulmaya çalıştım, daha yeni

buldum ve bir şekilde ulaştım. Beni buraya o gönderdi. O gün kalkan tren yolda çok sorun yaşamış,

gittikleri her durakta trenden atlayanlar, kaçanlar, kovalananlar, aranması olanlar, yüzlercesi trenden

indirilmiş sadece belirli sayıda kişiler Almanya’ya varabilmişler”.

“Çocuklar ulaştı mı” diye sözün arasına girdi kadın.

Adam; “çocuklar Viyana’da duran trenden halsiz bir şekilde inmişler.

“Bağışmalar arasında kimsenin

inmediğini görünce, tesadüfen geri binmişler. Bir sonraki durak, yani Almanya’ya son durağa

geldiklerinde, herkesin indiğini görünce onlar da inmişler. Yol boyunca hep ağlamışlar, ama Aynur,

Ahmed’in elini hiç bırakmamış. Yolda bir aile onlara yiyecek bir şeyler vermiş. Ahmed rahatsızlanmış,

defalarca kusmuş, o aile yardımcı olmuş, trenden indikten sonra, bir bankta beklemişler. Babaları trenin o saatte geleceğini bildiği için

istasyonda beklemiş. İnən herkese bir bir bakmış babaları. İnən

kişilere, ‘bir kadın ve iki çocuk gördünüz mü?’ diye sormuş. Kimseden

bir cevap alamamış. Dakikalarca trenin tüm vagonlarına bakmış, bir ara trenin içine kadar girmiş, vagon vagon bakmış, hiç kimseyi

bulamamış. Tekrar inmiş orada bulunan herkese sormuş, bir kadın iki çocuk gelecekti, kimseden

olumlu cevap alamamanın verdiği kaygı ile yere çöküp, dua etmiş tanrıya.

Haykırmış, stresten

ağlamaya başlamış.

İstasyon biraz sakinleşmiş, ortalık biraz yatışmaya başlamış. Çevrede yoğun güvenlik önlemleri alınmış.

Az ötede bir grup, polis ile kargaşa içerisinde birbirlerine bir şeyler sorup, sağa sola bakıyorlarmış. Adam yerinden kalkıp onlara doğru gitmiş.

Polisler adamın geldiğini görünce onun oradan uzaklaşmasını söylemişler.

Adam iyice merak edip bir kaç kez polislerin olduğu yere yanaşmış. Yerde

yatan iki çocuğun olduğunu fark etmiş ama yanlarında bir kadın

göremeyince geri çekilmiş. Kadın yoksa bunlar değildir deyip bir banka oturmuş, ama onlara bakmaya devam etmiş. Az sonra bir ambulansın

oraya geldiğini görünce, iyice şüphelenmiş ve banktan kalkıp çocuklara

doğru gelmiş. Yerde yatan çocuklar sedyelere bindirilirken, adam içinden kopan bir heyecan ile ambulansa doğru var gücüyle koşmuş, polisler zor zaptetmişler; kendi analilinde birşeyleri ağzını yırtarcasına bağırması, polisler şüphelenip durmaya çalışsa da o kendini bir şekilde sedyelere bir umutla yetiştirmiş, birden iki çocuğun olduğu sedyeye doğru eğilmiş, yerde halsiz yatan ama ellerini sımsıkı birbirine dolayan iki çocuk onun çocuklarıydı, adam gözyaşlarına boğulmuş, polislere de durumu anlatınca adamı sakinleştirmeye çalışmışlar.

O gün Baba tüm gün hastanede çocuklarının yanında kaldı, ellerini sımsıkı tutmuş, bir yandan ağlıyor bir yandan özlem gideriyor bir yandan da annelerini merak ediyordu. Aynur, babasına öyle bakakaldı bir ara, babasının dalıp gidişine, o gün trene binişini gözlerinin önüne getiriyordu. Onun da gözleri doluyor, anlatacağı çok şey olmasına rağmen henüz babasına hiçbir şey anlatamıyordu. Uykusuz, halsiz bir şekilde yatağa doğru sırt üstü uzandı, annesinin ellerini bıraktığı o an onun gözlerinin önünden gitmiyordu; kardeşi ile hiç bilmedikleri bir yolculuk, yol, insanlar, yol boyu değişen şehirler, dereler, arabalar, yeni yeni gördükleri büyük acılar Aynur'a bir yaşam boyu yetecekti. Yol boyu onlara yardım eden aile, hiç bilmedikleri renkteki insanlar, dilleri ayrı ama şefkati ve vicdani olan insanlar, bir an önce gidecekleri yere varabilmek için yol boyu yaşanan cinayetler, tacizler, tecavüzler... Aynur her şeyi belki bir gün içinde gördü. Kadın, "çocuklar babalarına kavuştular, ohhh" deyip derin bir nefes alırken, "bunu Emina'ya nasıl ulaştıracağız peki?" diye sordu adama, Adam da Emina'yı sordu.

Kadın da Emina'nın birkaç ay önce buradan başka bir kampa görüldüğünü bir çırpıda adama anlattı.

Adam, "Emina'yı bulmamız gerekiyor", dedi.

Elini başına götürüp ağaran saçlarını kaşıyıp biran düşündü.

Kadına, "sen buradan ayrılma!" dedikten sonra, cebinden buruşmuş bir kağıdı çıkarıp kadının eline sıkıştırdı. "Buradan bana ulaşabilirsiniz.", dedi. "Siz de sorun ben de soracağım, Emina'yı bulmamız lazım. Saat geç oldu, kampın kapıları kapanmadan çıkmam gerekiyor, kampa yakın bir ilçede oturuyorum. Bir gelişme olursa buradan birbirimize ulaşalım" dedikten sonra, kadınla vedalaşıp giderken birden geri döndü, kadın hala adama bakıyordu. Belki de bir daha bu adamı göremeyecekti; belki de adam bir daha kadını göremeyecekti. İkisi de birbirine güvenmek istiyordu, ikisinin de derdi bir an sadece Emina ve çocukları oldu; oysa kadında mülteciydi, kadın da sürgünde yaşamak için kendi topraklarını terk etmek zorunda kalmış olanlardandı...

Adam, kadının iki omuzundan tuttu ve yüzüne bakıp, “Emin ol, Emina’yı bulacağız ve bu güzel haberi ona söyleyeceğiz.”

Kadın yine heyecan yaptı ve gözyaşlarına boğuldu.

Adam, kadını bu halde bırakmak istemiyordu, kadını derin derin süzüyor, onun gözlerinden akan yaşı silmek istiyordu ama dokunamıyordu.

Kadın, başını kaldırıp adama bakınca, onun da gözlerinin dolduğunu gördü. “size güveniyorum, lütfen lütfen bulun” dedi, Emina’yı.

Saatler geçti, akşam serin bir rüzgar esiyor, kadın aylar sonra kendi için olmasa da bir anne ve çocukları için birşeyler yaptığını ve onların mutluluğunun bir parçası olmanın gururu ile erken saatte yattı. Sabahın ilk aydınlığında uyandı kadın, henüz gün tam doğmamışken serin bir rüzgar eşliğinde kampın etrafındaki ağaçların yapraklarını izliyor, onlar ile birlikte sanki şarkı söylüyordu. Saatlerce öyle bakakaldı kadın, daha aylar önce burada Emina ile tel örgülerin kenarına bağdaş kurup oturmuş saatlerce sohbet ediyorlardı.

Emina sadece bir kadın, bir anne değildi; Emina kadına yoldaş olmuş, sırdaş olmuş, herşeyini paylaşıyordu, bazen yaşadıkları komik durumlara kahkaha atıyorlardı, bazen de savaşın, sömürünün, göç yollarının, yolda başlarına gelen zorlukları anlatıp birbirlerine sımsıkı sarılıyorlardı.

Emina yeni kampa kısmen alışmış, çocuklarını bir an olsun unutmamış, çocuklarına olan merakı ve özlemi her geçen gün daha çoğalmıştı.

Kamp yeniydi, temizdi; eksik birşey yoktu. Gerçi bir mülteci için daha fazlasını bir kamptan beklemek çok zordu. Günler sonra Emina bir aileye yakın bir odaya getirildi. Tek hücrede yaşayan bir mahkum gibi yalnız kalmaktan bunalıma girmiş bir insanın ruh halinde ne varsa Emina’da da o vardı. Getirildiği yer de İran’ın Molla rejiminin yasalarından yargılanmış bir aileydi. Baba ve iki oğluydu. Baba 60 yaşlarında, çocukların büyüğü 35, küçüğü 22 yaşlarındaydı.

Baba büyük oğlunun hikayesini anlatırken hem onunla gurur duyuyor hem de yaşadıklarını her anlattığında yeniden yaşıyordu. Büyük oğlu İran’ın Sine şehrinde öğretmenlik yapıyordu, muhalif bir düşüncenin alt yapısı ile gelişen bir aile olarak, İran’da bir çok soruşturmayla tabi tutulmuş bir çok aileden sadece biriydiler. Büyük, öğretmen olan, defalarca İran’da yakalanmış, akla gelmeyecek işkencelerden geçmiş, aylarca cezaevinde kalmış ve tahliye edildikten hemen sonra, babası ve kardeşi ile bir şekilde İran’dan çıkmış, Türkiye üzerinden Yunanistan’a varmışlardı. Anneleri yıllar önce İran’da yaşanan bir depremde enkaz altında kalmış ve yaşamını yitirmişti. Baba ve iki oğlu yalnız yaşamaya

devam etmişlerdi. Çocuklarının ısrarı üzerine kaç kez evlenmeyi düşünse de, annelerine olan bağlılığından bunu kısa zamanda bu düşünceyi atmıştı kafasından. Küçük olan oğlu da sağlık bölümünün ikinci sınıfında yaşanan sorunlardan kaynaklı okulu terk etmişti.

Emina da kendinden bahsetti, saatlerce sürdü konuşmaları. İki ailenin şahsında milyonlarca insanı anlattılar. Emina'ın okuma yazması çok yoktu. Öğretmen olanın ismi Ferhad'tı, ara sıra fırsat buldukça Emina ondan okuma ve yazma öğreniyor, zamanlarının çoğunu beraber geçiriyorlardı. Kampta okul vardı, ama Emina evde ders almayı tercih etmişti, zira büyükler için sadece bir sınıf vardı. Günler günleri kovalıyor, Emina biraz da olsa çocukları dışında kafasına artık çok şeyi takmıyordu. Kim bilir bu mutluluk belki kısa sürecek, belki de uzun uzadıya devam edecekti.

İranlı ailenin yakınları İsviçre'de kalıyorlardı, her gün haberleşiyor ve onları bir gün o kamptan alacakları günü bekliyorlardı. Emina ile devamlı sohbet edip, gidecekleri yerde de mutlaka görüşmek, yardımlaşmak istiyorlardı.

Emina onlara tren ile nasıl gidilir, nerelerden geçilir, kim yardımcı olacak diye soruyordu Ferhad'a Ferhad da "bu işler için uğraşan birileri var, onlar çözüyorlar, tanıdık güvenmedik birilerine sakın güvenip para verme", dedi. Emina, "yok ya, tanıyorum, yardımcı olan biri vardı, ama olamadı, sonra ortalıktan kayboldu. Ne oldu, nereye gitti bilmiyorum. Bizden çok para almadı aslında, o trende yer ayarlamıştı. Çocukları bindirebildim, sonra ona ulaşmaya çalıştım ama ulaşamadım. İsmi bile tam aklımda değil", dedi. Emina, "Eşimi de tanıyan biriydi, şu an ne eşime ne de o adama ulaşamıyorum. Çocuklarım öldü mü, kaldı mı? Onu da bilmiyorum" diye devam etti ve ağlamaya başladı.

O tren her aklına geldiğinde Emina yüreğini parçalıyor, kabus gibi yaşadığı o trenin gitme gününü bir türlü unutamıyordu.

Ferhad onu yatıştırılmaya çalıştı, elinden tutup ayağa kaldırdı.

"Emina" dedi. "lütfen kendine gel" dedi.

"Emin ol çocukların iyidir. Belki, belki biz hep birlikte bir çözüm bulabiliriz" diye konuşmasını sürdürdü.

Emina başını kaldırıp, "nasıl?" dedi

"Bir tanıdığımız var" dedi ve devam etti: oda bu şehirde yaşıyor, bu işleri yapıyor, şu an bizim evraklar için resmi gayri resmi işlemler yapmaya çalışıyor. Bugünlerde buraya gelmesi gerekiyordu. Biz de aylardır ondan haber bekliyorduk, geçenlerde bize ulaştı ve geleceğini söyledi. Gelince seninle de tanıştırırız. Sana da yardımcı olmasını rica ederiz.

Bir an Emina'nın yüzüne renk geldi, kendini toparlayıp, "yapar mı, çocukları mı da bulabilir mi, onları bulabilir mi?" diye Ferhad'ın ellerini tutup dizlerinin üstüne çöktü.

Ferhad ona yalvarırcasına rica edip ayağa kaldırdı Emina'yı.

"Lütfen, Ferhad" dedi "lütfen, çocuklarımın yaşadıklarını bileyim yeterlidir. Lütfen Ferhad yalvarıyorum" dedi.

"Babam bir dostuna kadar gitti, o gelsin onunla konuşalım. Onda adama ulaşacak bir yol var" diye cevap verdi, Ferhad.

Kadın, kampın diğer ucuna doğru yürüyor, gördüğü her askere, görevliye Emina'nın götürüldüğü yeri soruyordu. Kimse birşey bilmiyor, bilen de pek yardımcı olmuyordu. Kadın her gün bir ipucu bulmak için askerlerin ve görevlilerin türlü hakaretlerine, küfürlerine ve tacizlerine katlanıyordu.

Yorgun bir şekilde odasına geldi, yemek yemeden yatmak istedi, ama bir türlü gözüne uyku girmede.

Sabaha kadar kıvranıp durdu.

Sabah kahvaltısı sesi duyuluncaya dek bir gram uyumamıştı.

Elini yüzünü yıkayıp birşeyler yiyip dışarı çıkması vardı.

Kahvaltıdan sonra odasında uzaklaşıp bir kenarda oturdu. "Ya o adamın söyledikleri doğru değilse? Ya o adam doğruyu söylemiyorsa, ya çocuklar babalarına gerçekten kavuşmamışsa?" Kadının aklından bir çok şey geçiyordu, ama adamın sözleri kadını etkilemişti, ve kadın heyecanlanmış o heyecan ile Emina'yı bir an önce bulmak istiyordu.

Kadın kendi odasının kapısına bakarken, birisinin onun kapısına doğru gittiğini gördü ve ayağa kalktı, hızlı adımlar ile kapıya doğru geldi.

"Buyurun" dedi. Adam yüzünü dönünce, Kadın tanıdı. Evet, adam geri gelmişti, kadının düşündüğü olumsuz ne varsa birden kafasından silindi, adam gelmişti.

Selamlaştılar, heyecan ile kadın hemen sordu.

"Bir gelişme var mı yok mu?"

Adam pek umut vermeyen bir mimik ile kafası ile olumsuz bir cevap verdi.

"Sende bir gelişme var mı?" diye sordu adam.

Kadın aynı şekilde sessiz bir cevap verdi.

Adam kadına ismini sordu, kadın "Meryem" dedi. Peki sizin diye sordu kadın.

Adam, "Nurettin" dedi.

Bir köşede oturup saatlerce aynı konu üzerinden konuştular, sonra Meryem ona aslen nereli olduğunu sordu.

“Ben İranlıyım” dedi, “siz nerelisiniz” dedi adam,
 Meryem, “ben de Suriyeliyim” dedi.
 “Hangi şehirden? diye sordu adam
 “Halep” dedi, Meryem
 “Peki siz?”

“Sine” diye cevapladı Nurettin.

İkisinin buluştuğu yer mültecilikti. Birisi yıllar önce gelmiş ve bu durumu yıllarca yaşamış, sonunda buraya yerleşip insan kaçakçılığına bir iş gözü ile bakıp devam etmiş; diğeri ise aylardır Avrupa’ya giden bu ölüm yolunda bu kamplarda takılı kalmış, bu onlar için yabancı olan topraklarda buluşmuşlardı. İkisi de kendi topraklarındaki zulüm ve savaştan kaçmışlardı.

Adam kalkmak için izin istedi, Meryem'e bakıp, “ Ben bir kaç kişiye sordum, buradan saatlerce uzaklıkta yeni bir kamp açmışlar, orada kalan akrabalarım var, onlara da bir sorarım” dedi.

3..

Emina gece rahatsızlanmıştı, yıllardır bitmeyen böbrek sancısı bu gece de kendini göstermişti. Kampta doktoru halı hazırda bulmak çok zordu. Emina’nın yaşadıkları, böbrek sancısının yanında hiçbir şey sayılmazdı. Sabaha karşı Emina erkenden dışarı çıktı, inliyordu. Kendini zorla Ferhat’ların evinin kapısına atmaya çalıştı, adeta yerde süründürecek bir sancı ile kapıya zorla yetiştii. Kapıya sert bir kaç hamle ile vurdu, ses seda yoktu. Bir kez daha vurmayı denerken dışarının ışığı ile birlikte kapı açıldı. Kapıyı açan küçük oğlandı. Emina’yı o halde görünce direk içeriye seslenerek, abisi ve babasını uyandırıp yardım istedi.

Emina’yı küçük oğlanın yatağına uzatıp, yardım istemesi için küçük oğlanı dışarıya gönderdiler. O gece hava dengesiz bir şekilde değişip duruyordu. Emina sancısını saklamak istese de sabaha karşı sancı arttıkça Emina’yı kötü bir hale sokmuştu. Yardım gelene kadar Emina’nın beline sıcak birşeyler sarıp uzattılar, ılık su verip biraz rahatlatmak istediler, ama nafile sancısı giderek artmıştı. Doktor bulamadılar, sağlıkçı biri biraz geç kalsa da gelip müdahale etti, Emina’ya bir ağrı kesici iğne vurup az sonra sancısının azalmasını sağladı. Emina biraz kendine geldikten sonra sabaha kadar uykusuz olduğu için, gözleri kapanıp öylece o yerde uyudu. Uyandığında saat öğleni geçmiş, Emina biraz kendine gelmişti. Dün gece Emina’yı adeta boğan sancıdan eser yoktu ve çok rahatlamıştı. Ferhad’a, babasına ve kardeşine çok teşekkür ediyor, onlara minnettar olduğunu söylüyordu. Emina kalkıp evine gidip, odasına uzanmak istiyordu, ama

Ferhad'ın babası ona küçük de olsa kahvaltı ile birlikte sıcak birşeyler hazırlamıştı. Emina bu zahmet karşısında çok mahcup kalmıştı. Sıcak çaydanlıktan çıkan buhar Ferhad'ın babasının yüzüne doğru geldiğinde Emina elinden demliği alıp kendi çayını doldurmak istese de Ferhat izin vermedi.

Emina kahvaltısını yaptıktan sonra bulaşıkları yıkamak için tezgahın yanına doğru gitti, o ara küçük oğlan da bulaşıkların kabasını bitirmiş, ikide kesilen suyun akmasını bekliyordu. Emina ile küçük oğlan bulaşıkların başında beklerken Ferhad'ın telefonu çaldı ve Ferhat alalacele dışarı fırladı. Heyecan içinde telefon ile uzun uzun konuşuyor, bir yandan da çaktırmadan Emina'ya bakıp gülüyordu, Emina anlam verememiş bir hal ile Ferhad'a bakıyordu.

Hararetli bir tartışma ama sevindirici bir sohbet gibi geliyordu. Emina hala birşey anlamamıştı, fakat Ferhad hep Emina'yı süzüyordu. Suyun geldiğini bile duymamıştı Emina, öyle Ferhad'a daldı gitti. Küçük oğlan bulaşıkları bitirmiş yerlerine dizmişti bile. Emina bir ara geri geri gelip suyu kontrol etmek istemişti, fakat orada ne küçük oğlan ne de bulaşık kamıştı. Emina hayret içinde kalmıştı, tekrardan Ferhat'a döndü, ama Ferhat da yerinde yoktu. Ferhat telefon ile birlikte konuşa konuşa evden baya uzaklaşmıştı. Emina öyle dona kalıp bir anlam veremedi.

Kimdi arayan? Ferhad'ın nesiydi? Konu neydi? Emina'nın kafasında onlarca soru işareti vardı. Yaklaşık bir saat sonra Ferhad eve geri geldi. Emina evine gitmiş sağı solu toparlamış, odanın kuytu yerinde duvar dibinde oturmuş, Ferhad'ın öğrettiği harfleri, yazıları okumaya yazmaya çalışıyordu.

Az sonra Ferhad babası ile birlikte Emina'nın kapısına geldiler. Kapı açıktı, Ferhat Emina'ya seslendi. Emina, "buyurun" dedi.

Ferhat, "Emina sana geçen bir akrabamızdan bahsetmiştim ya", "Evet" dedi Emina.

"İşte o akrabamız bir kaç güne buraya bizi ziyarete gelecek"

Emina birden ayağa kalkıp heyecan ile yüzü güler bir şekilde, çok çok mutlu olduğunu onun bize yardımcı olacak olmasını umduğunu ve bunun için dua ettiğini söyledi. Emina için sanki yeni bir umut doğmuştu. Sanki, içinden, iyi birşeyler gelişeceğini ve birşeylerin yüreğinden kopacağını hissediyordu.

Ferhad'a teşekkür ederek oturmasını söyledi.

Ferhad, Emina'nın okuma yazma için yerde duran defter kalemlerinin hemen yanına oturdu.

“Nerede kalmıştın Emina” dedi ve ders çalışmaya devam ettiler. Ferhad’ın babası da kapının önüne çömelmiş tütün tabakasından daha önce sarmış olduğu sigarasını çıkarıp, gökyüzüne bakıp, yaktı. Derin bir nefes ile uzun yılların ve yolların ardından kaybettiği eşinin yaşam kavgasını aklına getirdi. Saatlerce betonların altında yaşam mücadelesi veren hayat arkadaşının çığlığı ve ona yetişememenin verdiği acı onu büsbütün parçalıyordu. Bu yüzden Emina için elinden ne gelirse yapmak istiyordu. Ferhat için de öyleydi bu durum. Bir yandan halkının özgürlük davası, bir yandan zalim mollaların diktatörlüğüne karşı baş kaldırmak, zindan ve işkenceler, baskı ve zulme uğramış, yaşamak için direnmek, onurlu yaşam için herşeye, her zulme katlanmak... Buna benzer bir çok şey...

İran’da yaşamaya çalışmak ile Suriye’de yaşamaya çalışmak belki de aynı çizgide buluşmaktı.

Zulmün, inkarın, imhanın topyekûn bir halkın üzerine çökmesi, bunun karşısında var gücüyle, onurluca durmak, büyük bir fedakarlık gerektiriyordu. Belki de Ferhad’ın ve Emina’nın öyküsü birer savaş mağduru olarak aynı yolda birleşiyordu .

Nurettin bir kaç gün sonra tekrardan Meryem’in yanına geldi. Meryem onun geleceğini hissedencesine her saat kapıya bakıyordu. Meryem’in kamp içinde Emina’nın yerini öğrenme çabaları neredeyse sona ermişti. Solgun bir şekilde Nurettin’e, “Hoş geldin” dedi, Meryem, “Hoşbulduk” dedi Nurettin, “Bir haber var mı?” diye önce Nurettin sordu. Meryem. “Yok”, dedi.

“Senden bir haber var mı?” diye sordu Meryem.

“Yok” dedi, “Ama akrabalarımın olduğu kampa bir kaç gün sonra gideceğim, orada yeni gelen yüzlerce insan varmış başka kamplardan. Bunu kamptaki akrabalarım söyledi.”

Birden Meryem’in gözleri heyecan ile açıldı. “Ciddi misin, çok uzak mı, Emina orada mı acaba?” diye sorarak Nurettin’i soru yağmuruna tuttu Meryem.

“Bilmiyorum, ama oraya çok insan götürmüşler. Bir kaç gün sonra giderim, emin ol didik didik ararım, eğer oradaysa sana haber ederim.” Dedi, Nurettin.

Meryem çok teşekkür etti, Nurettin gitmek için izin istedi.

Meryem, “lütfen zamanın varsa bir çay içelim.” Dedi.

Nurettin saatine bakıp, “Evet biraz zamanım var.” deyip kapının önüne oturdu. Meryem içeri gidip çayı koyduktan sonra dışarı Nurettin’in yanına geldi.

Nurettin, Meryem'e bir soru sormak istiyordu sanki, Meryem de Nurettin'in soru sormasını bekliyordu sanki.

Biraz sohbet ettiler. Bir ara Nurettin, buradan sonra gidecek yerin yurdun var mı, geleceğe dair ne düşünüyorsun?" diye sordu Meryem'e.

Meryem, "Evet, var" dedi. "Almanya'da, çok uzak da olsa kuzenlerim var, onlara ulaşmaya çalışacağım. Eğer olursa bir şekilde kendimi oraya atacağım."

Nurettin, "önce Emina'yı bulup işlerini çözelim, sonra sana da bir şekilde gitmen için yardımcı olmak isterdim", dedi.

Meryem çok ama çok mutlu oldu, içeri girip çayı alıp geldi. Nurettin de hep bir vicdan muhasebesi yapıp aklından Emina'nın çocuklarını bir türlü çıkaramıyordu. Bu yüzden hep dalgı ve kırgın bir hali vardı. Meryem çayı doldururken bir yanda da sorular sormaya devam ediyordu. Bazen özel sorular sormak istiyor ama Emina bu haldeyken soramam deyip konuyu tekrardan kampa getiriyordu.

"Şeker alır mısın?" dedi Meryem.

"Sağol, ben alırım", deyip Meryem'in elinden aldı şekeri. Bir ara göz göze geldiler, ama ikisinin de aklından geçenler farklıydı. Meryem güvenmek konusunda hala kararsız bazı bakışları ile bunu Nurettin'e belli ettiriyordu.

Çaylarını içtikten sonra Nurettin kalkıp gitti, Meryem öylece arkasından baktı ta ki gözden kaybolana dek.

Meryem demliği ve bardakları alıp içeri gitti, aklından birçok şey geçiyordu, attığı her adımda aklından geçenler onu duraksatıyordu.

Emina sabah erkenden kalkıyor, okuma heyecanı ile bazı pratikler yapıyor, anadilinde ilk kez bazı nesnelerin anlamlarını duyuyor, ilk kez ana dilinde birşeyler yazmaya çalışıyordu. Ferhad öğretmenliğinin ilk bir kaç yılını köylere bir grup arkadaşı ile gidip gönüllü dersler veriyordu. Aylar, yıllar sonra gönüllü olarak ilk kez bir kadına o heyecan ile ders veriyordu. O günleri hatırlıyor, bazen dalıyor, üzülüyor, bazen mutlu oluyordu.

Günler öylece dolu dolu geçiyordu. Bir kaç sonra Ferhas ve babası birlikte akşam üstü Emina'nın kaldığı eve doğru geldiler. Emina serinlemek için evden biraz uzaklaşmış, gittiği yerden ağır adımlarla geri dönüyordu.

Ferhat narin ses tonu ile "Eminaa" diye seslendi. Önce ses gitmedi, bir daha seslendi "Eminaaa" diye. Emina, kafasını önündeki yoldan ağır ağır kaldırıp eve doğru baktı. Ferhat ve babasını görünce birden hareketlenip eve doğru hızlı adımlar ile gelmeye başladı.

Nefes nefese kalmış bir halde kapıya geldi.

"Ne oldu, ne oldu?" diye merakla diye Ferhad'a seslendi.

“Birşey yok.” dedi Ferhat, “babam seninle konuşmak istiyor”, dedi.

Kapının önüne bağdaş kurup uzunca sohbet ettiler. Konu konuyu açtı, konudan başka konulara, birçok şey tartışılar.

“Nasıl gidiyor dersler?” dedi, Ferhad’ın babası.

Emina, “güzel” dedi, Ferhad’a bakıp gülerek.

Emina son kaç gündür kendini biraz toparlamış, hal ve hareketlerinde bir yumuşama olsa da, içinden volkanlar patlıyordu.

“Bak kızım!” dedi, Ferhad’ın babası, “Sana bahsetmiştim, bir akrabamız gelecekti ya, işte o yarın öğleden sonra buraya gelecek.”

Emina’nın yüreği ürperdi, sanki bir kurtarıcı gelecekmiş gibi, sanki herşey çözülecek gibi hissediyor, yüreği öyle titriyordu.

“Gelince beni mutlaka çağırın, lütfen” dedi, Emina.

“Görüşmek istiyorum, tanımak istiyorum.” Dedi.

“Olur olur” dedi, Ferhat, “istersen yarın sana geliriz, hep beraber otururuz” dedi Ferhat.

Babası Ferhad’a baktı, “neden olmasın ki, olur.” dedi.

Emina işlerini bitirip yatağına uzandığında saat geceyi bulmuştu, bir ara kapiya doğru ayaklanıp dışarıya çıkmak istedi, sonra vazgeçti, uyuyayım erken kalkarım diye düşündü. Saatlerce yatakta kıvrandı ama uyuyamadı. Bir kaç saat sonra uyanıp kapıyı açtı ve dışarıya oturarak gökyüzünü seyre daldı. Gökyüzünü izlerken, ay ile dans eden tüm cisimlere farklı farklı isimler koydu, gökyüzünü yer yüzüne benzetip, Aynur ve kardeşini birer yıldızla benzett; tıpkı köydeyken damda serin yaz gecelerinde, Aynur’un başını okşayıp, saçlarını elleri ile tararken gökyüzüne baktığı günlerdeki gibi... Gökyüzünü belki hiç gözünü kırpmadan saatlerce izleyebilirdi, ama geç olduğu için daha fazla kalmayıp odasına giderek, yatağına uzandı tekrar. Sabaha karşı uyumuştı, her gün erken uyanan Emina, o gün öğlene kadar uyumuştı. Uykudan uyanıp kendine geldiğinde saate baktı, saat öğlenin birine geliyordu. Hızla ayağa kalktı, yatağını topladı; elini yüzünü yıkadı, hiç birşey yemeden, direkt Ferhad’ların kapısına doğru gitti. Ferhad’lar evde yoktu, sağa sola baktı, kimseyi göremedi. Yandaki evlerde kalanlara sordu onlar da nerde olduklarını bilmiyordu. Emina çok korktu, yine yalnız kalacak kaygısına düştü. Bu kaygıyla Ferhad’ların kapısını ıslarla çaldı, ama açan olmadı.

Oysa bugün görüşeceklerdi. Emina, iyice aklına kötü şeyler getirdi.

Eve doğru geri geldi, aklına dün yaptıkları sohbet geldi.

“Sanırım bizim evde görüşecektik, evet evet hatırladım” dedi Emina,

kendi evine döndü ama orada da kimse yoktu. Emina içeri girip bir şeyler hazırladı, çay suyunu koyup bir şeyler atıştırdı. Köşeye çekilip masaya

oturdu, çay suyu kaynıyordu,

Emina, ağzı dolu halde henüz çiğnemediği yiyeceklerin üzerine alalacele bir bardak su içti, tekrar oturup durdu. Dalıp gidiyordu, her gün yeni şeyler yaşamaktan bıkmış, adeta deliye dönmüştü. Çayın suyu fokur fokur kaynıyordu, Emina oralı bile olmuyordu.

Az sonra biraz toparlanıp çayı demleyip altını kapattı, çayı masaya getirirken kapı çaldı. Emina çayı bırakmak istedi, kapıya baktı, çaya baktı, masaya baktı, bir an tüm gücünü kaybetmiş bir insan gibi ortada çaresiz kaldı. Çayı masaya zorla ulaştırdı, elini temizleyip kapıya doğru gitti, kapıyı açtı. Kapıda Ferhad'ın kardeşi duruyordu. Emina kapıyı ardına kadar açıp başka kimse var mı yok mu diye baktı, kimse yoktu.

"Neredeler babangil" diye sordu Emina.

"Babamgil evdeler, misafirimiz geldi. Babam da 'bir Emina'ya söyle çay koysun geliyoruz' dedi"

Emina gerçekten de artık her şeyden bıkmış, gelişen şeylerin hep olumsuz oluşundan çok rahatsız olmuştu.

"Tamam" dedi, "sen çağır gel, çay hazır" dedi.

Küçük oğlan çıktı. Emina, misafirler için oturacak yer hazırladı, masaya fazladan bardak koydu, sonra kapıya doğru çıktı. Ferhad'ın gelişini gördü, yanında yürüyen babalarını gördü. Arkadan gelen biri daha vardı, önce çıkaramadı, sonra daha dikkatli baktı. Gözleri kamaştı, net görmemeye başladı, yaklaştıkça Emina'nın yüreği bir ateş gibi yanmaya başladı.

Kapının önüne geldiler. Emina dondu kaldı bir süre, herkes ayakkabılarını çıkarmak için eğilince, Emina, "yok hayır hayır" dedi, bu o adam olamaz. Hayır olamaz, keşke o olsa" dedi.

"Hayır" diye birden bir çığlık attı, ağlamaya başladı.

Ferhad'ın babası, "Emina, Emina kızım ne oldu?" derken, Emina küçük bir şok atlattı. Adam Emina'ya bakıp gözlerine inanamadı, en az Emina kadar yüreği yandı.

4.

Emina'nın ismini hatırlayamadı adam. "Bu kadın, evet bu o kadın Allah'ım" dedi.

"Allah'ım sen ne büyüksün!" dedi.

Ferhad, babası ve kardeşi hala olayı anlamaya çalışıyorlardı. Emina kendine geldi.

Adam, "Ben bu kadını arıyorum" dedi.

Emina, "Ben de bu adamı arıyorum" dedi.

Az evvelki bağrıışmalar, çığlıklar, yürek yanmaları yerini çok büyük bir

olaya, çok büyük bir sevince bıraktı, içeri geçtiler.

Eminaa ağlamaklı bir şekilde, “Nurettin” dedi, “Evet evet Nurettin” dedi.

“Sen Nurettin’sin” dedi.

Ferhat, “Siz tanışıyor musunuz?” dedi.

“Evet” dedi, Emina. “Sana anlattığım adam buydu. Ortalıktan kaybolan, bir daha görünmeyen” Nurettin söze girdi hemen. “Sakin ol lütfen” dedi, “Her şeyi anlatacağım. Sana çok ama çok iyi haberlerim var” dedi.

“Neden gittin” dedi, Emina adama.

“Gitmedim” dedi, Nurettin. “Tutuklandım, aylarca cezaevinde kaldım sana ulaşamadım. İzini kaybettim”

“Beni affet, bilmiyordum” dedi, Emina. “Bizi kandırdın sandık.” Dedi.

“Hayır” dedi, adam. “Dediğim gibi oldu her şey”

“Dur” dedi adam, “çocukların nerede? Biliyor musun?”

Emina ağlamaya başladı. “Trene bindiler ve bir daha görmedim. Yaşıyorlar mı, öldüler mi bilmiyorum.”

Bunları söylerken sanki derisinden parça parça et alınıyormuş gibi acılar içinde anlatıyordu.

Birden Nurettin, “Eminaa” dedi.

Emina bakmadi bile.

Tekrar “Eminaaa” dedi. Emina güçlkle başını kaldırıp “buyur” dedi.

“Emina, senin çocukların yaşıyorlar ve şuan babalarının yanındalar” dedi.

Emina parçalanmış yüreğinin, herşeyin susmasını ve sadece Nurettin’in çocuklarına dair ağzından çıkan kelimeleri duymak istiyordu.

“Nasıl?” dedi, “Nasıl, sen nerden biliyorsun” dedi.

Adam da Ferhad da, babası da herkes sevinçten gözyaşlarına boğuldular.

“Ben cezaevine girip çıkıncaya kadar da aklım sizdeydi” dedi, Nurettin.

“Çıkar çıkmaz eşinize ulaştım.

Eşiniz çocukların durumunu bana anlattı. Sizin çocuklar ile birlikte varamadığımı anlattı. ‘Git Emina’yı bul’ dedi bana. Haftalardır seni arıyorum. Eski kampına gittim. Orada bir kadın vardı.”

“Meryem, Meryem” diyerek söze girdi Emina.

“Evet Meryem” dedi, Nurettin. “Meryem sizin oradan yüzlerce kişi ile birlikte başka bir kampa götürüldüğünüzü söyledi. O da sizi çok ama çok merak ediyor. Hergün ağlıyor, hergün sizi sayıklıyordu.”

“Meryem nasıl?” dedi Emina

“İyidir” dedi Nurettin. Şu an sizi bulduğumu duyarsa sevinçten ölebilir.”

Dedi, Nurettin.

Herşey güzelleşti birden. Emina yeniden dünyaya geldi, yeniden gözlerini yaşama açtı. Bir annenin yaşayabileceği en güzel duyguları yaşıyordu.

Çocuklarından haber almış, dünyanın en mutlu kadını olmuştu. Nurettin detayları saatlerce anlattı, Emina da başından geçenleri anlattı. Buraya gelişini, burada tanıştığı Ferhadları, herşeyi anlattı. Bitmiyordu, bitmezdi, bir ömür yetmezdi Emina'nın yaşadıklarını anlatmaya. Akşam Nurettin kamptan ayrılacaktı. Emina'nın durumunu Meryem'e, Emina'nın son durumunu eşine anlatması gerekiyordu. Saatler sonra acıların bir nebze olsa hafiflediği bir ortam oluştu. Nurettin ayağa kalktı ve herkes ile vedalaşmak istedi. Emina son kez sormak istedi.

Yanına yaklaşp, "Çocuklar iyi mi Nurettin?" diye sordu. "Evet evet iyiler" dedi ve Nurettin oradan çıktı. Bir süre daha Ferhat babası kardeşi ve Emina içerde oturdular. Emina'nın heyecandan eli ayağı titriyor, yüzünde gülücükler eksik olmuyordu. Biraz daha kaldıktan sonra herkes o günün sevinci ile Emina'nın evinden ayrıldı. Emina yatağına geçmeden belki aylar sonra ilk kez aynanın karşısına geçip kendine baktı. Bir an durdu, saçlarını topladı, yeniden baktı aynaya, aylardır yüzünde matem izleri vardı; küçük bir gülümseme ile kendine baktı, mutluluğu sadece çocuklarının yaşamında arıyordu. Artık onların yaşadıklarını, babalarına kavuştuklarını biliyordu. O'nun için artık sürgün, zorluk, zulüm, işkence, kamp, açlık, susuzluk bir anlam ifade etmiyordu. O yaşamında ona nefes olacak en büyük anı yaşamış en büyük haberi almıştı: Çocukları yaşıyor, iyiler ve babaları ile birliktelerdi.

Aradan iki gün geçmişti. Meryem kampta havaların ısınması ile birlikte dışarıda tüm gününü geçiriyor, yalnızlığını ağaçları kuşları izlemenin ona verdiği huzur ile geçiriyordu. Ara sıra kitap okuyor, hayallere dalıyordu. Nereden nereye doğru akıyordu bu yaşam denen pınar? Önüne ne çıkarsa çıksın, bir yolunu bulup akıyordu, hiç durmuyordu zaman. Daha bir kaç sene önce ana toprağında esen rüzgar şimdi onun sırtına vuruyor, bilinmezlere doğru itiyordu. Savaşlar yetmezmiş gibi, uçsuz bucaksız, akıbeti belli olmayan yollar, yıllar onu bekliyordu.

Nurettin telefon ile Emina'nın eşine ulaşmaya çalışıyordu. O gün bir türlü ulaşamamıştı, bu guzel haberi ona vermeye çalışıyor ama O'na ulaşamıyordu.

Ertesi sabah yolunu Meryem'in olduğu kampa doğru çevirdi. En az çocukların babası kadar Meryem de merak ediyordu Emina'yı. Nurettin kampa Meryem'in bulunduğu kampa ulaştığında, kampta yoğun bir kalabalık vardı. Kamplarda her kalabalık olduğunda mutlaka birşeyler ters giderdi, Nurettin bunu biliyordu. Korkuyordu da.

Daha önce de bu tür durumlarda büyük sorunlar yaşanmış, kamptakilerin

kendi aralarındaki ve görevliler arasındaki tartışmalar çatışmaya dönüşüyordu. Bu olayların yaşanmaması için bazen kamp içerisinde kalanların yerleri değiştiriliyordu. Kimi zaman da kavga çıkaran kişiler kamp içerisinde onlarca insanın öldürülmesine, yaralanmasına ve kampta bir isyana yol açabiliyordu.

Nurettin, Meryem'in olduğu bloğa doğru geldi, o blokta bir sessizlik vardı. Bir telaş yoktu ama görünürde de kimseler yoktu. Etrafa iyice baktıktan sonra içinden, olumsuz şeyler olmasın diye dualar ediyordu. Sağda solda kimse yoktu, sessizlik Nurettin'i daha çok kaygılandırdı. Meryem'in kapısına doğru geldi, kapıyı iki kez çaldı, ses yoktu. Bir daha çaldı ses yoktu.

"Meryem Meryem" diye seslendi, yine ses yoktu.

Biraz soluklanmak istedi. Hemen kapının kenarına oturdu. Hava çok sıcaktı, kirli bir rüzgar esiyor, yerden kalkan toz ortalığı gözle görünmez bir hale getiriyordu. Biraz daha bekleyip gidecekti Nurettin. Rüzgar toz bulutu gibi bazen yavaşlıyor, bazen hızlanıyor, bazen de küçük küçük hortumcuklar oluştuyordu. Nurettin cebinden çıkardığı mendil ile önce alnında ve boynundaki terleri sildi, sonra tozdan etkilenmemek için mendili burnuna tuttu.

Az sonra uzaktan birinin geldiğini farketti. Meryem'e benzetemedi, tozdan birşey görünmüyordu adeta. Yaklaştıkça Nurettin ayağa kalktı ve Meryem diye seslendi.

"Meryem sen misin?" diye tekrar seslendi. Aynı durumda Meryem de onu çıkaramamıştı. Ama ses tonundan onun Nurettin olduğunu anlamıştı. Daha da yaklaştıktan sonra, Meryem, "Evet benim Nurettin, benim" diye cevap verdi.

Nurettin rahat bir nefes aldı.

"Ne zaman geldin? diye sordu Meryem.

"Yarım saat, kırk dakika filan oldu" dedi Nurettin.

"Nereye gittin, bir sorun yok değil mi?" diye sordu Nurettin.

"Yok yok sorun yok. Kampta biraz iş vardı. Su depolarının tadilatı, gölgeliklerin tadilatı... yeni bir kaç şey gelmişti, bizden de yapabilenleri çağırdılar. Ben de zaman geçsin diye gittim, ama baya yoruludum." dedi Meryem.

Dışarda kısa süre hal hatır sorduktan sonra Meryem Nurettin ile içeri geçmek istedi.

Nurettin, "Uygun olur mu? diye sordu.

Meryem, "Neden olmasın ki?" diye cevapladı.

"Peki" dedi Nurettin.

İçeri geçtiler.

Nurettin yüzü gözü toz içinde kalmıştı. Elini yüzünü yıkamak istedi. Meryem ona suyun yerini gösterdi. Yüzünü yıkarken Meryem'e konuya nerden gireceğini de düşünüyordu. Meryem soğuk kanlı davranan bir kadındı.

Nurettin'e havluyu uzattıktan sonra "Bir haber var mı Emina'dan?" diye çok sakın bir şekilde sordu. Umutsuzluğundan olacak ki sakince sordu. Nurettin Meryem'e birkaç saniye cevap vermeden baktı. Meryem de bir anlam veremedi, ama içinden birşeyler kıpırdadı. Nurettin hafif bir gülümseme ile Meryem'in az evvelki sorusuna cevap verdi.

"Meryem ben Emina'yı buldum." dedi ve Meryem'e bakarak gülümseyişini sürdürdü.

Meryem çok ama çok şaşkın bir şekilde, "ciddi misin sen? Lütfen lütfen doğruyu söyle!" dedi.

"Evet evet" dedi Nurettin.

Meryem sevinçten gözyaşlarına hakim olamadı. Nurettin'e sarılarak teşekkür etmek istercesine yaklaşıyor ama ellerini tutarak teşekkür ediyor, minnet duyuyordu.

Nurettin durumun olduğu gibi Meryem'e anlatıyordu.

"Emina'nın sana çok ama çok selamları vardı. Durumu iyiydi, benim akrabalarımın da olduğu yeni kamptaydı."

"Peki sen çocukları anlattın mı Emina'ya?" diye sordu Meryem.

"Evet evet." Dedi Nurettin.

"Off. Şimdi nasıl nefes almıştır Emina." Dedi Meryem.

"Evet" dedi, Nurettin. "O heyecanı yaşamak çok farklı bir şey. Emina iyi, çocukları da iyiler."

"Peki sen Emina'nın çocuklarına, eşine haber ettin mi?" diye sordu Meryem.

"Haber vermek için ulaşmaya çalıştım ama ulaşamadım. Ben de direk sana geldim. Eve gittiğimde ilk işim Emina'nın eşine ulaşmak olacak" dedi.

Meryem, "Emina'yı çok özlemişim, keşke bir daha görebilsem" dedi.

Nurettin, "Umarım kısa zamanda görürsün" dedi.

"Nası?" dedi Meryem.

"Birşeyler var aklımda." Diye cevapladı Nurettin.

5..

Eğer aklımda olanları hayata geçirebilirim diye kısık bir ses tonu ile konuştu Nurettin.

Meryem, "Ne dedin anlamadım" dedi.

“Ha yok bir şey” dedi, Nurettin.

“Birşeyler biliyorsan paylaşırsan sevinirim” dedi, Meryem.

Nurettin, “Evet birşeyleri düşünüyorum, ama zor görünüyor.

“Neymiş aklındakiler” dedi, Meryem.

Nurettin Meryem'in gözlerinin içine bir an daldı, ve öylece baktı.

Meryem'in konuşmalarını dinlemeden, suspus dondu kaldı. Yüreği hızlı atıyor, boğazı düğümleniyor, ama susuyordu.

Bir ara Meryem eliyle ona dokundu, “iyi misin” dedi.

“Kendine gelip, “iyiyim” dedi.

Meryem aslında onun ne demek istediğini tam olarak anlamış değildi.

“Neyin var Nurettin? Dedi.

“Yok birşeyim” dedi.

“Ben artık gitsem iyi olur” dedi, Nurettin. “Çok yorgunum ve yapmam gereken bazı işlemler var” dedi.

“Ne işlemi?” dedi, Meryem.

Emina'nın eşinin gönderdiği evraklar var, onları yeniden düzenleyeceğim.

Çünkü Emina eski evrakları sanırım trene binemediği gün bavullar ile birlikte kaybetmiş. Eşi bana yenilerini yollamıştı.”

“Himmm” diyerek kafası ile onayladı Meryem.

“Bu evraklar ile gidilebiliyor mu peki?” Dedi Meryem.

“Evet. Karşı taraftaki taraf oturum izni aldıktan sonra, evli ise eşini ve çocuklarını bir süre sonra yanına alabiliyor. Zorlukları var tabi. Bazen çok uzun sürüyor, bazen de bir kaç ayda alınıyor”

“Senin kimsen yok mu?” diye devam etti Nurettin

“Benim kuzenlerim var.” Dedi, Meryem, “ama evli değilim.”

“Evliydim.” dedi, sonra ve Meryem ağlamaya başladı. Nurettin'in yanından uzaklaşıp tel örgülerin dibine kadar gidip hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Nurettin konuşmayı denedi, ama Meryem konuşamadı. Ardından gitti Meryem'in.

“Lütfen anlatmak istersen dinlerim.” Dedi.

Meryem, “Eşim esir düştü çetelere. İşid denen barbarlar köyümüzü bastığında, bütün gençleri toplayıp götürdüler. Uzun bir süre haber alamadım, ta ki haberlerde infaz ettikleri görüntüleri görünceye kadar.”

Nurettin'in de gözleri doldu, küfür etti durdu. Meryem dişlerini birbirine değdirerek intikam yeminleri ediyordu.

Nurettin, Meryem'den çok etkilenmişti. Bu kadar da acının içinde yaşayabilmek, hala bir umut ile yaşayabilmek gerçekten de zordu.

Meryem gibi yüzbinlerce kadın, genç anne bu durumdaydı Ortadoğu'da.

Kaderlerinin kesiştiği göç yolları, hastalık, ölüm, kamplar...

Adam bir ara Meryem'in omuzlarına dokunmak için elini uzatmaya çalıştı, ama Meryem henüz öfke ile anlattığı şeyleri bitirmemişti. Adam vazgeçti, elini geri çekti.

Meryem, Nurettin'e dönüp, "Sen git istersen, ben iyiyim. Bu güzel haberin için çok teşekkür ederim. Benim için de birşeyler yapabilirsen çok iyi olur" dedi en son.

Nurettin bunun için bile mutlu oldu. "Mutlaka birşeyler yapacağım" dedi. "Merak etme" dedi ve oradan çıkıp gitti.

Nurettin yıllardır o ülkede yaşıyordu. İran'dan gelmiş aynı zorlukları yaşamış, erken bir zamanda oturum almıştı, o kampı da çok iyi biliyor, giriş çıkışlarda çok zorlanmıyordu. Görevliler ile arasını yapmış, yaptığı işlerden onlara da bir pay ayırıyordu. Yoksa böyle bir yere girip çıkmak çok zordu.

Nurettin evlenmemiş, İran'da bir gazetenin basım yerinde çalışırken muhalif bir düşünceyle tanışmış, onu benimsemiş, kabul etmiş ve o yolda mücadele etmeye başlamıştı. Birkaç yıl sonra da hakkında yakalama kararı çıkınca da ortadan kaybolmak zorunda kalmış ve kendini zorlu bir yolculuğun sonunda buraya atmıştı.

Emina'nın kamptan çıkıp direk çocuklarına, eşine gitmesi baya büyük bir zahmetti, ancak eşinin göndereceği bir evrak ile Emina kısa bir sürede gidebilirdi. Elbette tek derdi çocuklarına kavuşmaktı Emina'nın, fakat yol boyu ve kamplara yaşadıklarını, tanıştığı insanları unutmak mümkün değildi. Bir nevi aile gibi olmuşlardı. Meryem onun için bir yoldaş olmuştu, şimdilerde ise Ferhad ve ailesi onun için çok yakın arkadaş, yoldaş, dost olmuşlardı.

Nurettin birşeyler yapmaya çalışıyordu. Meryem'i de oradan çıkartmak için uğraşıyordu. Meryem'i de oradan çıkarmak istiyordu.

Meryem'e karşı tavırları değişmiş, Meryem'e devamlı yardımcı olmak, onu devamlı sormak istiyordu. Meryem'den etkilenmediğine kendini bile inandıramıyordu. Seviyor muydu, beğeniyor muydu yoksa acıyor muydu? Kendisine bunları soruyor ama cevap vermekten kaçınıyordu her defasında. Ama onu heyecanlandıran birşeyler vardı ve bunu çok iyi biliyordu. Yer yer Meryem de ona karşı bir yakınlık hissediyordu, ama güvenmiyordu, güvenemiyordu.

Hiç tanımadığı bir insana bu kadar güvenmek ve yakınlık hissetmek Meryem için normal değildi. Çoğu zaman kendisiyle derin bir tartışma içerisine giriyor, Hem burada yaşadıklarını hem de ülkesinde yaşadıklarının muhasebesini yapıyordu. Meryem, elinden gelse yeniden

geri dönüp memleketine gidecekti, ama maalesef yaşadıklarını bir daha yaşamak istemiyordu. Korkuyordu, cesaretini toplayıp bazen kamptan kaçıp aynı yollardan geri dönmek, eşinin katledildiği yerlere gidip intikam almak istiyordu.

Meryem çok güçlü bir kadındı, yaşadıkları onu daha da güçlendirmiş, olgunlaştırmış daha da cesaretlendirmişti. Aklında hep bir B planı vardı. Bazı özgün durumlardan, onun da eşi gibi yaşamı tehlikede olduğu için ailesi tarafından Suriye'den çıkarılmış, ondan kaynaklı da hep isteksiz ama bir o kadar öfkeli intikamcı ruh hali ile gittiği her yerde bunu hissettirmişti. Bu yüzden de Nurettin'e mesafeli yaklaşmak ve temkinli hareket etmek istiyordu. Hele hele Emina ile tanıştıktan sonra ve Emina'nın durumunu gördükten sonra hayata daha çok bağlanmış daha çok anlam kazandırmıştı kendine.

Günler geçiyordu, Nurettin'den ses seda yoktu. Yoğun olduğunu biliyordu Nurettin'in. Nurettin'in planını çok merak ediyordu, ama Meryem kampta kaldığı süreç içerisinde fikirleri değişiyor, yanlışı doğruyu, gerçeği, gerçekliği, daha iyi kavriyordu. Sabah uyanınca gökyüzüne bakıp birşeyler mırıldanıyor, sonra elini yumruk yapıp sanki and içercesine kendini kasiyordu. Eşinin katledilişini televizyonda görmüş, izlerken fenalık geçirmiş, ağlamaktan gözleri kan çanağına dönmüştü. Haykırıyor, bağırıyor, küfrediyor, dua ediyor, yeminler ediyordu intikam için. Bunu aylarca kafasından çıkaramamıştı.

Babasını kaybettikten sonra annesi ile yaşıyordu Meryem, evlenince de annesinin evinden gelin olarak çıkmıştı. Eşi katledildikten sonra tekrardan o yaşlı annesinin evinin yolunu tutmuş, bir süre orada kalmıştı. Meryem'in ailesi Meryem'i çok iyi tanıdıkları için, O'nun Suriye'de kalmasını istemiyorlardı. Çünkü kaldığında Meryem'in nasıl bir yol çizeceğini çok iyi biliyorlardı. Ki zaten şimdilerde Meryem aynı düşüncedeydi.

Emina'nın eşi Nurettin'e evrakları yeniden düzenleyip göndermişti. Onlar da eğer evraklarda bir sorun olursa, Emina Almanya'ya gidemezse, kendileri Almanya'dan ayrılıp çocuklar ile birlikte kampa, Emina'nın yanına, geleceklerdi. Bunu Emina bilmiyordu. Nurettin ve Emina'nın eşi biliyordu. Nurettin bu yüzden yoğun çalışıyordu. Tüm resmi işler ile bizzat ilgileniyordu, sadece Emina ve ailesi için değil, kampta bulunan akrabaları için de aynı şekilde yoğun bir çaba içerisindeydi. İran'dan gelen akrabaları da Nurettin'e bu işi hızlandırması için baskı yapıyordu, ama Nurettin bazı şeyleri gayri resmi yaptığı için uzun sürüyor, bazen yakalanıyor, bazen yollar kapanıyor, bazen çıkmaza girip günlerce bir yerde saklanıyordu. Ama elinden geldiği kadar bir çok insana yardımcı olmaya çalışıyordu.

Günler sonra evrakların tamamını hazırlayıp Emina'nın yanına gitmek için yola çıkacaktı, fakat o günlerde yoğun güvenlik önlemleri vardı. Ülkelerarası krizlerin , diplomatik sorunların, uluslararası çıkarları doğrultusunda hareket eden büyük devletlerin rezilliğini mülteciler çekiyordu. Devletler, sermaye güçleri ellerinde bulunan milyonlarca savaş mağduru insanları mültecileri kendi çıkarları için koz olarak kullanmaya devam ediyordu.

Güvenlik sorunları yüzünden Nurettin o gün kampa giremiyordu. Gayri resmi işlerin kötü yanı da buydu, doğru zamanı seçmek, doğru yaklaşmak, işini sağlam bitirmek ve paranın tamamını sağ salim almak için çok temkinli davranması gerekiyordu. Bir an önce evrakları bir şekilde Emina'ya ulaştırıp işlemleri hızlandırarak bir an önce Emina'yı çocuklarının ve eşinin yanına göndermek istiyordu. Aklından geçenler, yaptıkları ve ortaya çıkan sonuç bazen bambaşka oluyordu. Günlük değişen sistem, değişen süreç herkesi bir şekilde etkiliyordu. Bütün bunlara rağmen başarısızlık olmasın diye Emina'nın işlemlerini itina ile yapmaya çalışıyordu.

Diğer yandan da Ferhad'ların işlemlerini hızlandırıyordu, onları da bir an önce kamptan çıkarıp gidecekleri yere ulaştırmak istiyordu. Meryem ise çok düşünüp derin derin çözümlemeler yapıyor, hayatında radikal kararlar almaya hazırlanıyordu. Bunun için de Nurettin onun hedeflerine ulaşması için gerekli bir insandı. Ama Meryem'in de Nurettinin de Ferhad'ın da önceliği Emina'nın sağlıklı bir şekilde gideceği yere ulaşması, çocuklarına kavuşması olmuştu, Meryem Emina'yı gönderdikten sonra planladığı şeyleri yapmak istiyordu. Geçen bir yıl içerisinde kendine yoğunlaşmış, yaşadığı her şeyi kendi şahsında tüm kadınlara yaşatılmış saymış, yoğunluğunu tamamen bu temelde sürdürüyordu.

Ama hep ama hep önce Emina diyordu. Bir nevi kadın mücadelesini de her alanda, bulunduğu her yerde doğal olarak sürdürmek istiyordu. Nurettin ertesi sabah Meryem'e bir sürpriz yapmak istiyordu. Erkenden Meryem'in bulunduğu kampa gelip onunla birşey paylaşmak istiyordu. Evde hazırlandıktan sonra kampın yolunu tuttu, öğlene doğru Meryem'in kaldığı yere vardı, Meryem yine kaldığı yerde yoktu. Nurettin etrafına bakıp bakıp heyecan ile Meryem'i arıyordu. Bu heyecanı onunla paylaşmanın verdiği mutluluk Nurettin'in yüzüne yansıyor. Biraz bekleyip kenarda duran ağacın altına çömelerek, sırtını tel örgü aralarındaki tahtalara yasladı. Sigarasını cebinden çıkarıp eliyle ovalarken Meryem'in geldiğini gördü. Sigarayı tekrardan cebine koyup ayağa kalktı.

Meryem Nurettin'in gelmesini beklemiyordu, bu yüzden şaşırmişti. Meryem'in de onunla konuşması gerekiyordu, onun da Nurettin'e söyleyeceği çok şey vardı. İkisi de heyecan ile selamlaştılar.

Nurettin Söze girmeden önce, "Nasılsın Meryem, iyi misin? Dedi.

Meryem, "İyiyim, sen nasılsın Nurettin", dedi.

"İyiyim, bende iyiyim." Dedi Nurettin.

"Hayrola Nurettin? Gelmeni beklemiyordum."

"Hayır, hayır" dedi, Nurettin, "Sana bir şey söylemem gerekiyor. Çok ama çok önemli. Seninle paylaşmak istedim."

Meryem'in heyecandan yüreği titremeye başladı.

"Buyur Nurettin, dinliyorum, ne oldu?"

6.

Nurettin, "Meryem, Emina'nın eşi Emina'yı almaya geliyor. Resmi tüm evrakları halletmiş, hem de bir hafta sonra çıkıp gelecek ve Emina'yı alacak."

Meryem sevinçten gözyaşlarına boğuldu. İnanamadı, tekrar tekrar sordu, "Bu gerçek mi?"

"Evet" dedi, Nurettin, "Emina'ya bunu henüz söylemedim, yarın gidip söyleyeceğim" dedi.

Meryem bu habere çok ama çok sevindi, mutluluktan süzülüp havaya uçacak gibiydi. Nurettin'e çok teşekkür etti.

"Umarım, umarım" dedi, "En kısa zamanda bu acı sona erer ve kavuşurlar" dedi.

Sonra beraber bir kenara oturdular. Meryem hemen içeri geçip Nurettin'e bir kahve yapmak istedi.

Nurettin, "Lütfen otur, lütfen. Birşey içmeyeceğim" dedi.

"Emina'ya yarın haber vermem lazım ve çok da zamanım yok" dedi.

Meryem, "Emina ile ailesi kavuştuktan sonra senden birşey isteyebilir miyim? Dedi, Nurettin'e.

Nurettin birden afalladı. Sustu, durdu.

"Anlamadım" dedi.

Meryem, "Benim için hayati bir şey. Senden bir şey rica etsem yapar mısın?" dedi.

Nurettin, "Yapabileceğim bir şey ise neden olmasın"

"O zaman sen Emina ile görüştükten sonra müsait birgün gelersen seninle birşey konuşmam gerekiyor."

"Peki." Dedi, Nurettin.

Vedalaşıp ayrıldılar. Meryem çok mutlu oldu. Tüm gün yüzü gülüyor, bazen

duruyor yine gülüyordu. Sanki hayattaki tek isteği gerçekleşiyormuş gibi seviniyordu.

Meryem, bu haberden sonra daha çok kendine yoğunlaşmaya başlamış, kendi yaşamında alacağı kararlar konusunda netliğe kavuşmuş bir hal ile günlük yaşamına devam ediyordu. Ülkesinde yaşadıkları, topraklarından ayrılmaya mecbur kalması ve sonra yol boyu yaşadıklarının tümü kendisinde büyük bir kararlaşmaya neden olmuştu. İlk kez ailesinden habersiz birsey yapacak olması ondaki özgüveni arttırıyordu. Meryem yeni bir yolda yeniden yaşama bağlanmaya hazırlanıyordu, ama bunu Nurettin ile yapacaklardı.

Emina'nın eşi günler sonra Nurettin ile birlikte Emina'nın kaldığı mülteci kampına gelip Emina'yı aldı ve çocuklarına kavuştu

Ferhad ve ailesi 2 ay sonra Nurettin'in ayarladığı yolla kaçak olarak gidecekleri ülkeye gittiler..

Meryem'in Nurettin'den istediği şey, kamptan çıkmaktı. Beş ay sonra Nurettin'in aracılığı ile kamptan çıktı. Ama herkesin aksine yönünü Avrupa ülkelerine değil, doğduğu ve kutsal olarak gördüğü topraklara yönünü verdi. Buraya varmak için kaçak bir şekilde günlerce yollarda kalmıştı. Şimdi tersi yöne, yine kaçak yollarla haftalar sonra kendi ülkesine, büyüdüğü, özlemini çektiği topraklara geri döndü. Aylardır içinde biriktirdiği intikam ateşi ve yol boyu kamplarda yaşadıkları, gördükleri onun için artık kutsal bir netliğe yol açtı. Bu öfke ve netlik ile birlikte özgürlük hareketine katıldı...

Kadir Çat

Onu Da Mı Söyledin?

Aleyder Amca, Dersim Merkez'de yaşıyordu. Kesin doğum tarihini kendisi de tam olarak bilmiyordu. Soykırım zamanı yedi veya sekiz yaşında olduğuna göre, altmış beş yaşlarında olmalıydı. Boyu çok uzun sayılmazdı. Ne esmer ne kumral olan yüzü yuvarlaktı. Tertele yıllarında çok açlık ve yokluk gördüğü için, paraya karşı inanılmaz bir sevgisi vardı. O günleri tekrar yaşayacağı korkusuyla yememiş, içmemiş, durmadan çalışarak hep para biriktirmişti. Paralarını fabrikaya, arsaya yatırmış, Dersim'in sayılı zenginleri arasında yer almıştı, ama yine de evinde bir gram çayı kalmamış bir yazar kadar mutsuzdu. Köyüne gitmesi yasaktı çünkü. Bütün ailesi şehir hayatına bir eldiven gibi uysa da, Aleyder Amca'nın aklı hep köyündeydi. Çokça özlemini duyduğu ve fırsat buldukça kaçtığı, nefes alıp yaşadığını hissettiği köyü 1992 yılında devletin güvenlik güçleri tarafından tamamen boşaltılmış ve sahipsiz bir kedi gibi kendi haline terkedilmişti.

M. Köyü, evinin damı altında yalnız yaşayan bir ihtiyarı andırıyordu. Acının her halini görmüş, yaşamış, kederden yataklara düşmüş köyün hali içler acısıydı. Birbirine elli veya yüz metre uzak olan toprak evlerin bakımsızlıktan saçları dökülmüş, ağlamaktan gözleri kör olmuş ve ciğerleri solmuştu. Terk edilmişlerin zoraki olduğunu bilse de, bin bir sancıyla doğurduğu kendisinin bu hali feci şekilde yakıyordu canını. Ani toplanış, yükleniş ve göz yağmuru eşliğinde gidişlerin ateşi taptazeydi henüz. Gözlerinden dökülen yağmur damlaları köyün her iki yanında gürül gürül akan derelere dönüşmüştü. Her bir köylünün giderken orta yere bıraktığı çıplak acı her defasında dönüp dolaşıp başka bir sapağa çıkıyor, birlikte yaşanan anılar incecik, iç ağrıtıcı bir sancıyla dönüşüyordu. Hiç bir acıyla mukayese edilemeyecek kadar farklı bir duygu yaşıyordu köy. Üzüntüden yeşilini soyunmuş, sarısını giyinmişti. Yasını en ağır biçimde tutsa da, metin olması gerektiğini biliyordu, zira kendi acılarına ısrarla sessizliği öğreten insanların yurduydı. Hem dirayetli olmak ayrı bir meziyet değil miydi? Metanetini giyininip kozasını ören bir ipekböceği sabrıyla beklemeli, acılı yüreğine kendi elleriyle su serpmeliydi. Şimdi kırk dağın ardında olan o güzel insanlar nasıl olsa bir gün gelmeyecek miydi?

Sımsıkı bağlarla bağlı olduğu anılarından asla kopmak istemeyen Aleyder Amca, köyünün çektiği acıları tek yumurta ikizi gibi yüreğinin tüm hücrelerinde hissediyordu. Her dönüp geriye baktığında suikastlerle karşılaşsa da, geçmişinden asla kopmuyordu. Onun bir genişleyip bir

daralan yüreği, bir tek doğduğu topraklarda huzur buluyordu çünkü. O yüzden de geceleyin ansızın korku içinde uyanıp annesinin yatağına koşan bir çocuk gibi her bulduğu fırsatta bahtsız köyüne koşuyordu. İlk zamanlar, can güvenliği nedeniyle onu engellemeye çalışan eşi ve çocukları, onun bu esrik gitmelerine alışmıştı artık. Köyüne gitmese, kendisinden gidecekti çünkü Aleyder Amca. Güneşe sofraya olan köyün havası, suyu, eşsiz doğası bütün varlığıydı onun. Annesini, babasını, erken yaşta kaybettiği kardeşlerini bağrına basmıştı bu köy. Onu bırakıp gitmek, gidilmişse dönmek olur muydu? Seneler boyunca okyanuslar üzerinde uçan Kara Kaşlı Albatroslar bile onca zaman sonra yine aynı yere; kendi toprağına, dağına, taşına, denizine dönüyordu, Aleyder amca mı dönmeyecekti?

Aleyder Amca'nın şehirdeki işleri iyi yürüyordu. Devlete vergi vermede rekortmenliği de vardı. Devlet adamlarının yanında bundan bazı bazı gurur duysa da, bakkala, minibüse verdiği her kuruş zoruna gidiyordu. En pürüzsüz, en mükemmel odunu arayan Yunus gibi düşecekti yola, içindeki para aşkını şehirde bırakmayı başarabilseydi. Bir taksi tutup rahatça ve hızlıca köye gitme imkânı varken, komşu köye giden arabayı bekledi. Ordan kendi köyüne yürüyerek gidecek, “şuncak” yol için bir de ekstradan para vermeyecekti.

Öğleden sonra köye gidecek minibüsün kalktığı meydana gelen Aleyder Amca, bekleyen insanları gördü. Eşyalarını bir kenara bırakarak, tümünü tanıdığı yolcularla selamlaştı. Daha gitmeden kendisini köyde hissetmeye başladı. Köydeki ağaçların çiçeğe durduğunu duyunca içine bir ferahlık yayıldı. Baharda köy bambaşka oluyordu. Çok geçmeden köye giden araba görüldü. Yolcular heyecanla eşyalarına yöneldi. Kimini bagaja koydu şoför, kimi de yanına aldı öteberisini. Sonra arabaya doluştular. Aleyder Amca ve komşu köylüsü Civril en ön koltuğa, şoförün hemen yanına oturdu. Arabada sıcacık bir sohbet başladı. Şehirden çıkmak üzereyken şoför hiç ses etmeden, tekdüze bir el hareketiyle Kırmancî bir ağıdın yükseldiği teybi kapattı. Kimlik kontrolü ve aramadan sonra minibüs homurdana homurdana kalktı ve söylene söylene yol almaya başladı. Yolcuların öfkesini yatıştırmak isteyen şoför, aynı alışıldık hareketle teybi yeniden açtı. Aleyder Amca kalbine batan acıyla teypten yükselen ağıda bıraktı kendisini ve gözlerini Dersim'in her biri kurtarıcı olan dağlarına dikti. Dört dağın arasına sıkışan küçüçük bir şehrin kederini yüreğinde duya duya tüm dağlara duaya durdu kendi içinde.

Geçtikleri köylerde dura dura komşu köye vardılar sonunda. Köye gidiş, bir ömür kadar uzun geliyordu ona. Dönüşteyse ağaçlar ve

hatta dağlar hızla gözlerinin önünde kayıyor, yol çarçabuk tükeniyordu. Yolculardan hatrını isteyen Aleyder Amca, arabadan bir ilkokul çocuğu heyecanı ile indi. İner inmez, eşyaların konulduğu bagaja doğru yöneldi. Şoför, Aleyder Amca'nın küçük el çantasını ve bir kaç plastik torbasını çıkarıp yolun kenarına bıraktı. Elini sıkıntıyla cebine atan Aleyder Amca:

“Borcum nedir?” diye sordu genç şoföre. Şoför gözlerini onun gözlerine dikerek, manalı bir şekilde miktarı söyledi. Aleyder Amca, ağzında ıslattığı parmağıyla saydığı beşlik kâğıt paraları şoförün eline tutuşturdu. Gülerek arabasına bindi şoför ve yola devam etti. Aleyder Amca'yı gören köylüler onun yanına geldi hemen. Birlikte aile dostu Siliman'ın evine gittiler. Karnını doyurduktan sonra, bir süre daha sohbet etmeye devam eden Aleyder Amca, müsaade istedi. Siliman, o gece köyde kalmasında ısrar ettiyse de, karşı koydu. Eşyalarını yüklenip yola koyulacakken:

“Bizim eşeğe yükleyelim. Eve varınca köye doğru sürersin, o gelir” dedi Siliman.

“Ağır değil yüküm, bi kaç küçük torba.”

“Olsun!” dedi Siliman. Hemen eşeği semerleyip çuvallara dolduğu torbaları yükledi. Küçük çantayı da ortasına oturtup eşeğin ipini Aleyder Amca'nın eline verdi. Vedalaşıp kendi köyünün yoluna düştüler. O önde, eşek arkada gittiler bir süre. Köyünü uzakta görünce, güneşin tüm ışıklarını ciğerine çeker gibi baktı Aleyder Amca. Öyle özlemiş, öyle özlemişti ki damarlarındaki kanın kaynadığını duydu. O anda kararını verdi. Bundan böyle kar da olsa, kış da olsa köye daha sık gelecek ve her gelişinde daha çok kalacaktı. Bu düşüncelerle köyüne vardı. Girişteki uzun bir zaman önce yıkılmış evin harabesinin yanından geçerken:

“Ma böyle olacak aynı, sahip çıkmazsak” diye düşündü. Her yıkılan ev, her kuruyan ağaç, her boş kalmış tarla onları geçmişinden ve geleceğinden biraz daha koparmıyor muydu?

“Ma biz de gelmesek, yok olup gidecek bütün tarihimiz a” dedi kendi kendisine.

Sol yan taraftan balkona uzanan taş merdivenin önüne gelince, eşeği durdurdu. Başını kaldırıp eve baktı. Ev, yetim bir çocuğu andırıyordu. İçindeki hüznü yerini bir türlü sevince bırakmıyordu. Eşyalarını indirip balkona taşıdı. Eşeği köyün çeşmesine götürüp su içirdikten sonra, komşu köye doğru sürdü. Eve geri gelince, önce balkonunu bir güzel inceledi. Balkonun altında yer yer sıvası dökülmüş tuvaletin tahta kapısı neredeyse düşecek gibi olmuştu. Boyasız kapıyı düzeltmeye çalışsa da, kendi haline bıraktığında aynı şekli alıyordu yine. Sinirlenip balkona çıktı. Eşyalarını

İçeri taşıdıktan sonra, kendisini balkondaki tahta sedirin üzerine bıraktı. Bir sigara sarıp uzak dağlara baka baka savurdu dumanını. Hayat buydu belki de!

M. Köyü viran ve sessiz olsa da, eşsizdi. Aleyder Amca, kalkıp köyün içini gezmeye karar verdi. Dışarda istiflenmiş ve yağmurdan, güneşten beton halini almış saman yığının yanından geçti. Komşusunun dama çıkmak için kendi elleriyle yaptığı tahta merdiveni evin yan tarafında üstüste konmuş odunlara dayalı gördü. Evlerin önündeki bahçe ve bostanların çeperleri yıkılmış, etrafa dağılmıştı. Aleyder Amca, yağmur yüklü bir buluta dönmüştü. Köyün içinde gezinen iki başiboş tavuk görünce, dünyalar onun oldu.

“Ma siz de mi benim gibi bırakamadınız köyi?” diye yürüdü onlara doğru. Aleyder Amca'ya bir cevap vermeyen tavuklar, gıdaklayarak her biri bir tarafa kaçıştı.

“Ma korkmayın, korkmayın! Rahatsız olmayın! Ma ne kaçıyorsunuz, yedim mi sizi?” diye söylendi. Uzaklaşan tavukların ardından üzgün üzgün bakarken, onlara hak verdi. Arada sırada gelse de, bırakıp gitmişti köyünü. Şu iki tavuk kadar bile olamamıştı. Daha önce koyunların, keçilerin melediği ağulları boş ve kimsesiz gördüğünde iyice hayıflandı. Köyün biraz dışındaki dut ağacının yanında ekmek yapmak için kurulmuş bir ocak gördü. Ağacın altına oturup ocağın etrafını çevreleyen isli taşları seyretti. İçinden, masmavi boşluğa doğru bir ağıt havalandı. Biraz sonra kalkıp mezarlığa doğru yürüdü. Kabristana vardığında, bir meşe ağacına dayadı sırtını. Yerde dümdüz olmuş, üstünde otlar bitmiş mezarlara baktı üzgün üzgün. Annesinin mezarının başına gidip üzerine çöken karanlığın altında sessizce oturdu.

Bir süre köyde kaldı Aleyder Amca. Gündüzleri dağları taşları geziyor, bazı zamanlar komşu köyleri ziyaret ediyordu. Alışverişi bittiğinde şehre gidiyor, birkaç gün kalıp işlerle ilgilendikten sonra, inzivaya çekilmiş bir derviş gibi bomboş köye geri dönüyordu.

Köyün tamamen boşaltılmasıyla “çocuklar” da artık köye gelmiyordu. Eski ve yer yer yıkılmış balkonunda yapayalnız kutup yıldızı gibi bekleyen Aleyder Amca onları bile özlüyordu. Aslında iyi çocuklardı, hoştu hepsi de, ama Aleyder Amca da iyi biriydi. Sadece parayı “birazcık” fazla seviyordu ve onlar bunu anlamıyordu.

Bir gece, kapısı hafifçe tıkladığında, korkuyla fırladı yatağından. Hükümet köyde olduğunu haber mi almıştı yoksa? Yataktan çıksın mı, kalmaya devam mı etsin, bilemedi. Sessizce kalkarak, pencereye doğru yürüdü. Dışarı baktı, gecenin dinginliği kocaman kollarıyla sarmıştı bütün

köyü. Kapiya kulak kabarttı bir süre. Hiçbir ses yoktu. Geri yatağına gittiğinde, yine aynı tıkırtıyı duydu.

“Apo!” diyordu tanımadığı bir ses, “deri weke. Em xam ninin!1 Aleyder Amca ne yapacağını bilemeden durdu. Gecenin huzur dolu sessizliğini bozmaktan korkan bu ses, bir aldatmaca olabilir miydi?

“Her kimse, burada olduğumu biliyor. Qaderê mao!”2 diye düşündü içinden. Yavaşça kapiya gitti. Derin bir nefes aldıktan sonra, kulağını kapiya dayadı ve kışın ayazında donmak üzere olan bir ses tonuyla:

“Kimsiniz?” diye sordu.

“Yabancı değiliz!” dedi dışardaki ses güven veren bir tonla.

Boşaltılmış bir köyde bile sesini fazla yükseltmemişti.

Gelen her kim olursa olsun, Aleyder Amca varlığını ele vermişti bir kere. İstemsizce, duvardaki gaz lambasına uzandı. İslî şişeyi çıkarıp fitili yakmaya davrandığında, yaşlı ellerinin titrediğini gördü. Lambanın ışığını kısmak için fazla uğraşması gerekmedi. Ekmeğin bile karneyle satıldığı bu dönemde, gazı da idareli kullanmalıydı. Gaz lambasını yavaşça duvara asıp dış kapiya yeltendi. Mavisi dökülmüş tahta kapiyu diziyle itekleyerek, sürgüsünü geri çekti. Karşısında sivil giyimli birisini gördü. Onu içeri buyur ettiğinde, karanlığın içinde üç kişi daha belirdi. Dördü de üzerine uzun kollu gömlek ve kot pantolon giyinmişti. Aleyder Amca'nın gözleri gayriihtiyari gelenlerin ayaklarına kaydı. Sıradan spor ayakkabılarla karşılaşınca tereddüte düşer gibi olduysa da, bozuntuya vermedi. Silahları var mı yok mu diye inceledi, bir şey görünmüyordu.

“Köyde elektrik yok mu?” diye sordu içlerinde en uzun boylu olanı. Kumral saçlarını yukarı doğru taramış, numaralı gözlüklerinin arkasında ışılan gözleri dostça bakıyordu.

“Yox!” diye yanıtladı onu Aleyder Amca tek bir sözcükle. Olsa da zaten yakmazdı. Söz konusu para olduğunda, bir cümlesini bile telef etmeyen bir yazar gibi dikkatli davranıyordu. Cimriliğini bazen istemeyerek de olsa kendisi de kabul ediyor, yapılan şakalara o da gülüyordu, ama ne yapsın böyleydi Aleyder Amca. Hem ışıkları açsa, köyde olduğu anlaşılmayacak mıydı?

“Ma kimse yasamıyor ki köyde. Herkes malını mülkünü bıraktı gitti. Ben de burada kalmıyorum a. Bir gidip bakayım diye geldim. Makine yoktu, dönemedim. Ma böyle kaldım burda. Yarın gidiyorum a” dedi.

“Şehre gidiyorsan iyi” dedi genç adam saklayamadığı bir sevinçle ve ekledi “bizden çekinmene gerek yok amca. Biz senin neden burada olduğunu çok iyi biliyoruz, çok iyi anlıyoruz. Topraklarımızı

insansızlaştırarak, bizi yok edeceklerini sanıyorlar.”

Diğer üç kişiye baktı Aleyder Amca. Biri orta yaşlı, öbür ikisi ise daha yirmili yaşların henüz başındaydı. Bir baş işaretleriyle az önce söylenenleri onayladılar. Gelenler kim olursa olsun Xizir'in misafiriydi. Her yerde hazır ve nazır olan Xizir onların kılığında yoklamaya gelmişti Aleyder Amca'yı belki de.

“Açlığınız var mı?” diye sordu Aleyder Amca onlara. Mavi örtülü divana yan yana oturan üç kişi, az önce yaşlı köylüyle konuşan uzun boylu arkadaşına baktı. Onları dikkatle izleyen Aleyder Amca'ya bir güven geldi. Demek komutanları oydu.

“Evet heval açız, fakat vaktimiz kısıtlı. Çok zahmet etme. Hazır ne varsa kabulümüzdür” dedi.

“Ma valla hazır bi sey yok. Ben simdı bes dakikada bi çay demlerim a” dedi Aleyder Amca. Ocağı bir genç kadın çabukluğuyla yakıp çaydanlığı üstüne bıraktı. Bir yandan da sohbe devam ediyordı. Uzun boylu olanın adının Anıl, orta yaşlının Zeki, iki gençten kumral olanın Lecwan ve diğerinin Çekdar olduğunu öğrenmişti bu arada. Su kaynamaya dururken domates, peynir, zeytin ve ekmekten oluşan bir kahvaltı sofrası kurdu. Fokurdamaya başladığında ise demliğe zorla bir tutam çay attı ve yarısına kadar kaynar suyla doldurdu. Hep birlikte yer sofrasına oturdular. Aleyder Amca daha çayını yarılamamıştı ki, sofradakilerin geri çekildiğini gördü. Beyaz saçlı başını hayretle kaldırıp onlara baktı:

“Ma ne yediniz ki?” diye sordu büyük bir şaşkınlıkla.

“Bu kadarı kâfi. Ellerin sağlık Amca!” dedi komutanları olduğunu düşündüğü Anıl.

“Ma yoksa çay açık mı geldi? Koyu çay zararlıdır a.”

Anıl cevap vermeden hemen konuya girdi:

“Bizim de bir kaç siparişimiz var.”

“Ahan!” dedi Aleyder Amca içinden, “Ma bunlar simdi kesin para da ister.” Aleyder Amca'nın içine bir anda ona hiç de yabancı olmayan bir sancı saplandı. Yüzü, ağır bir hastalık geçiriyormuş da bunu şimdi öğrenmiş gibi sapsarı oldu. Zira sipariş demek, para demek değil miydi?

“Şehre gittiğinde alıp dediğimiz yere bırakırsan iyi olur” diye devam etti Anıl.

“Ma biz köyliyz. Ma nerden getirek a?” diye sordu Aleyder Amca Anıl'a bakarak. Kendisine gülümseyerek bakan misafirin karşısında bir müddet çaresizce sustu. Kafasında onlarca fikir yeşerse de, hangisine tutunacağını bilemedi. Öyle kalakalmıştı. Konuşmalarından, oturduğundan-kalkışından yemek yemesine kadar hal ve hareketleriyle

ona büyük bir güven veren bu insanı şimdi nasıl atlatacaktı?

Anıl, elini cebine attı hemen ve bir miktar para çıkardı. Paraları gören Aleyder Amca'nın gözleri bir anda yıldız gibi parladı. Yüzü çarçabuk eski rengini aldı. Ocakta yanan ateşin kehribar sarısı ışığında paraları sayan Anıl, onları Aleyder Amca'ya uzattı:

“Bunu al amca” dedi. “Bize üç torba un, kışlık elbiseler ve bir kaç çift de mekap getir” diye ekledi. Alacağı eşyaları nereye bırakması gerektiğini güzelce anlattı. Aleyder Amca, parayı alıp saydı ve bir müddet avucunda tuttu. Paranın sıcaklığını iyice hissettikten sonra, kareli gömleğinin cebine koydu. Vedalaşma zamanı kapıyı açmadan önce, Aleyder Amca Anıl'a dönerek:

“Xizir sızı korusun!” diye dua etti.

Anıl ona gülümsedi.

Parası verildiği için bir kaç kez istenilen siparişleri bazen kendisi aldı, bazen de başkalarına aldırды Aleyder Amca ve kararlaştırılan yere parça parça bıraktı. Parasını verdikleri müddetçe bir sorun yoktu. Ne yapar eder, bir yolunu bulurdu. İstedikleri kadar gelsin, istedikleri kadar sipariş versinlerdi, yeter ki ondan para istemesinlerdi.

Son geldiklerinde Zeki'nin ayakkabıları yırtılmıştı. Kapının önündeki eski ayakkabıları göstererek:

“Bunları alabilir miyim amca?” diye sordu.

Aleyder Amca, bakışlarını kendisine bakan Zeki'ye dikti. Versin mi, vermesin mi bilemedi. O kadar da eski değildi ayakkabıları aslında, daha giyebilirdi. Zeki'nin ondan bir cevap beklediğini görünce:

“Ma al al! Senin olsun!” dedi.

Kısa bir zaman sonra, yakın bir köyde Zeki'nin kaçıp devlete teslim olduğunu duydu Aleyder Amca. Ona verdiği ayakkabıları düştü aklına. Tarifsiz bir acı, keskin bir bıçak gibi ciğerine saplandı. Felç geçirmiş bir hasta gibi hareketsiz kaldı bir süre. Ayakkabıları aklından çıkmıyordu bir türlü. “Ma hiç de eski değildi. Parasını da vermedi” diye düşündü.

“Ma hele bak! Ma benim ayakkabılarımı giyerek kaçmış bi de serefsız!” diye söylendi bir hafta kendi kendisine.

O sabah, sırtını evinin sıvası dökülmüş duvarına dayamış, dışarda oturuyordu. Kulağına araba sesleri geldi ansızın. Kalkıp köyün dışına doğru merakla baktı. Zırhlı araçların tozu dumana katarak geldiğini görünce, içinde bir huzursuzluk hafifçe kıpırdadı. Hiç kimsenin olmadığı boşaltılmış bir köye dünyanın aracıyla girmek de neydi? Askeri araçlar Aleyder Amca'nın evinin önünde durunca, kalbi hızla çarpmaya başladı. Her tarafından silahlar sarkan askeri üniformalı komandolar evin etrafını

sardı. Sonunda dayanamayarak titreyen cümlelerle seslendi Aleyder Amca:

“Hos gelmissin komutanım! Buyur bir çayımı için!” Askerler hemen kendisini yere atarak, hep birden silahını Aleyder Amca'ya çevirdi.

“Etrafın sarıldı. Ellerini başının üstüne koyarak aşağı in!” diye bağırdı bir asker.

“Kimse var mı köyde senden başka?” diye sordu komutanları olan kişi.

“Ma yok kimse. Ma bi kendim varım” dedi Aleyder Amca olduğu yerde ellerini havaya kaldırarak.

“Buraya gel!” diye bağırdı komutan. Aleyder Amca denileni yaptı.

“Uzat ellerini!”

“Ma niye uzatayım elimi? Ma ben ne yapmışım?” diye itiraz edecek oldu Aleyder Amca. Askerler sert bir şekilde ellerini kavrayarak, ters kelepçeledi. Başını eğerek arabaya bindirmeleri öyle zoruna gitti ki:

“Ma ne yapıyorsunuz? Ma çağırsaydınız kendim gelirdim” dedi öfkeyle. Askerler cevap vermedi. Yol boyunca kaşlarını çatan Aleyder Amca öyle incinmişti ki, tek kelime etmedi. Doğup büyüdüğü köyü kim, ne hakla yasaklayabilirdi ona? Köye gelen “çocuklar” a para vermemek için takla üstüne takla atarken, devlete güle oynaya ödediği vergilerin karşılığı bu mu olmalıydı? Kafasına bir taş düşmüş gibi irkildi Aleyder Amca. Sakın bunu haketmiş olmasındı? Askeri araç bozuk yolla boğuşur gibi yol alıyor, şehir merkezine giden yarım saatlik yol bir türlü bitmiyordu. Aleyder Amca'nın kafasında dönen düşünceler şiddetle midesini bulandırıyor. Derin derin nefes alarak rahatlamaya çalışıyor, fakat bunu başaramıyordu. Bütün bu olanların sebebi neydi? Nereye gidiyordu? Başına neler gelecekti?

Kırk beş dakika sonra Emniyet Müdürlüğü'nün önüne gelip durdular. Başını eğerek arabadan itekledikleri Aleyder Amca'yı bir suçlu gibi içeri götürerek, imza karşılığı suratsız bir polise teslim ettiler. Polis her gün aynı işi yapan mekanik bir robot gibi, onu bir hücreye atıp mazgallı kapıyı üstüne kilitledi. Aleyder Amca'nın morali son derece bozuktu. Emniyet Müdürlüğü'nde çok da emniyette olmadığını düşündü. Bütün bu olanların boşaltılmış ve girilmesi yasak köyüne gittiği için başına geldiğine yoruyordu. İki gün hücrede kaldıktan sonra sorguya alındı. Sorgusunu izbandut gibi bir polis yapıyordu.

“Hangi köylüsün?” diye sordu Aleyder Amca'ya gözlerini onun gözlerine dikerek.

“M. Köyü'ndenim komutanım.”

“Köye girişin yasak olduğunu bilmiyor musun?”

“Biliyorum ma.”

“Bile bile suç işledin o zaman?”

“Ma dedım bi eve bakıp geleyım. Hemen de pesimden geldiniz.

Daha mezarlara bile gitmemistım.”

“Sizin köye hiç teröristler geliyor mu?”

“Yox yox komutanım komutanım, ma budur kaç on yıldır biz ne görmisiz, ne duymisiz. Ma bizim köye hiç gelmiyorlar.”

“Emin misin? Hele bir daha düşün!”

Aleyder Amca çok uzaklara bakma alışkanlığına tutundu. Uzun uzun baktı. Onu sorguya çeken polise korku veren bir rahatlığa:

“Hım! Komutanıma bak! Ma biz öyle diyoruz. Hiç kimse gelmiyor. Kimse biz yüzünü görmemisiz ma.”

“Ama hiç de öyle demiyorlar. Diyorlar ki sizin köye teröristler gelip gidiyormuş.”

“Yox yox komutanım! Biz ne terörist görmisiz, ne gerilla görmisiz. Ma biz hiç bi sey görmemisiz, hiç bi sey bilmiyoruz ”

Sorgucu polis külyutmaz bir tavırla:

“Ama diyorlar ki sen teröristlere erzak falan alıp götürüyormuşsun” dedi.

“Ma hangi serefsiz demis bunu?”

“Tanıklarım var.”

“Yox valla komutanım, kimseye bir çöp almamısım. ”

“Tanığı getirin!” diye bağırdı komutan kapıya doğru. O anda Aleyder Amca'nın içi sönmek üzere olan bir mum ışığı gibi titredi.

Açılan kapıdan bir asker eşliğinde içeri “Zeki” girdi. Üstünde askeri bir üniforma vardı. Bundan bir rahatsızlık duymadığı apaçık meydandaydı. Onu görünce Aleyder Amca içinde ince, kağıt kesiği bir sızı duydu. Kendisini doğurana toprağa veriyormuş gibi acıdı içi. Bakışlarını Zeki'ye dikip öylece kaldı.

“Tanıyor musun?” diye sordu komutan.

“Tanımıyorum komutanım. Ma nerden taniyayım? Bir askerdir iste” diye karşılık verdi. Zeki başını yana çevirerek küstahça gülümseyice, Aleyder Amca gözleriyle onu duvara çiviledi. Ağzından havalanmaya teşebbüs eden küfrü büyük bir ustalıkla durdurdu. Derin bir nefes alıp kımıltısız bir şekilde öylece durdu.

“Yaw amca, biz sana para vermedik?” diye sordu Zeki gülerek.

Aleyder Amca bir yanıt vermedi. Zeki'nin küstahca gülmesi nedeniyle kan sıçramış beynine ilk yardım yapmakla meşguldü.

“Sen bize daha geçen ay üç torba un getirmedi?” diye sordu yeniden Zeki Aleyder Amca'ya. Bir cevap alamayınca:

“Kışlık gömlek, pantolon ve bir kaç çift de mekap getirmedi?” diye sorularına devam etti Zeki. Aleyder Amca sessizce ona bakıyor, ağzından daha neler döküleceğini tahmin etmeye çalışıyordu.

“Sizin evde bir çift eski ayakkabı vardı, onu da ben alıp giymedim?” diye sordu Zeki bu sefer.

Ayakkabı lafını duyan Aleyder Amca'nın bir anda ciğeri sızladı ve ateşe atılan kuru ot gibi parladı. Döğüşken bir horoz gibi kabarmış, sorguda olduğunu unutmuştu. Zeki'yi küçümseyen, nefret dolu bakışlarla iyice bir süzdükten sonra:

“Hım! Ma hele buna bak!” dedi nefes almaz bir öfkeyle. Sesinde büyük bir hayıflanma vardı. “Ma biz onu sana peresız vêrdix”3 diye ekledi. “Sankim pere mi aldık senden? Ma sen gittin onu da mı söyledin? Xizir senin belanı vere!” dedikten sonra yakası açılmadık küfürleri buğday tarlasına tohum savurur gibi savurdu. Sinirlenmiş ayağa fırlamıştı. Sorguyu yapan polis onu oturtmaya çalışıyor, Aleyder Amca:

“Ma biz onu sana öyle bê pere vêrdix! Ma sen gittin onu da mı söyledin? Xizir senin belanı vere!” diye bağırıyordu.

Eylem Kahraman

Öykü

(Alan Kurdi ve Sürgün yollarında hayatını Kayıp eden tüm insanlara adanmıştır.)

MÜLTECİ UMUTLAR.

Günlerdir bekliyorlardı.Kaç geceydi gözlerine bir gıdım uyku girmemişti. Metruk binayı andıran evin bir köşesinde sırt çantaları balık istifi gibi duruyordu.Bütün varlıkları bu çantalardan ibaretti.

Onlar için zaman durmuş,hayat akıp gitmiyordu.Umut ile umutsuzluğun pamuk ipliğine bağlı, ince bir çizgide duruyorlardı.Her an yakalanıp umutları suya düşe bilir,daha başında oldukları kaçış serüvenleri başlamadan bitebilirdi.

Bütün yaşadıkları neydi?Bu kaçış,bu umut,hüzün,tedirginlik;kaygı sarmalına sebep olan şey neydi?...Onların uykularını kaçırın,dizlerini titreten,çoluk-çocuk,anne,baba,akraba,akran demeden ardı sıra bırakıp gitmelerine yol açan şey neydi?Kaç deneyimlenmeden sonra bir insan bunca travmayı bir arada yaşayabilirdi ki? Nasıl bir ifrit zamandan geçiyorlardı?Hani “her şey güzel olacaktı?” “Barış gelecekti memlekete hani?” Bir kaç ay öncesine kadar siyasiler bunu söylememişler miydi?Birden savaş kılıçları neden çekilmişti kınından?

Sokak ortasında vurulmuş yaşlı kürd kadını Taybet annenin cansız,yerde yatan ceseti geldi gözlerinin önüne Alan ‘ın.Çocukları annelerinin kanlar içinde yerde yatan cansız bedenine müdahale edememenin çaresizliğini yaşamışlardı günlerce.Kurşun izlerinden harabeye dönen evlerinin kırık dökük penceresinden bakmanın dışında bir şey yapamamışlardı.

Ya Cemile?...tanrıyı tövbeye getiren minik Cemile.Polisin kurşunlarıyla gamzeli gülüşlerinden vurulmuştu.Bir avuç acı bırakıp gitmişti Cemile. Adına şiirler,şarkılar yakılmıştı.Annesi Cemile’nin körpecek bedenini yıkayıp,dini vecibeleri yerine getirememiş,definedememişti.Minik ve nazık bedeni çürümesin diye evlerinin buzdolabında günlerce cenazesi saklanmıştı.Oysa Cemile ilk doğduğunda annesi ona göğü giydirmek istemişti.Evlerinin mutfağında tabuta dönüştürdüğü beyaz renkli buzdolabına her baktığında,boynu dalından kopmuş bir karanfil gibi dibine düşüyordu.Sanki Cemil’e değilde o üşüyordu,o ölmüştü.

Tanrı koruyamıyorsa neden yaratıyordu çocukları?Ya insan oğlu,insanlar neden bu günahsız kutsi meleklerin canına kastediyordu?Hani gözle görülen cem-i cümle tüm varlıklar tanrının yer yüzündeki silüeti idi .Bu

tanrı saflığına kıyıcı müdahale değil miydi?

Eski bina misali tanrıya duyduğu inanç Alan'ın üstüne devrilmişti.“Varlığın düzeni,düzenin varlığı bu şiddet ile korunup kutsanıyordu demek.”dedi, kendi kendine .Bunca ölüm ve kausun sebebi buydu.Kendini İsa kadar yaşlı ve yorgun hissetti.Hiç bir şeyi bilmek istemiyordu.Ruhundan kemiklerine sızan derin bir acı vardı.Onu yaşıyor,onu hissediyor,onu biliyordu.Bildiği bir diğer şey ise;yaşamış oldukları coğrafyanın artık onun ve onun gibi düşünenler için güvenli olmadığıdı.

Ülke,George Orwel 'in “1984” adlı romanını aratmıyordu.”Büyük Bilader,” “Düşünce Polisi “ her yerdeydi.İnsana ve medeni hayata dair ne varsa rafa kaldırılmıştı.Büyük bilader korkunun manifestosunu kan ve ölüm ile yazmaya başlamıştı.Siyasetçiler,aydınlar,sendikacılar,gazeteciler,üniv ersitesi hocaları,öğrenciler Nazi Almanya'sından kaçır gibi,bir bir ülkeyi terkediyorlardı.Toplumsal neredeyse yüzde on beşi göz altındaydı.Komşu komşuyu fişliyor,baba oğlunu ihbar ediyordu.İnsanlar kaçırılıyor,insanlar işkence ediliyor,gündüz ortası öldürölüp,kayıp ediliyordu.

Düşünce labirentinin voltasından sıyrıldı Alan.Yerinden yekinerek,sığındıkları harebe evin küçük penceresinden dışarıyı seyretti. Sabahın kızılığ bulundukları kadife kale semtinin yoksul varoşlarının tepesinde gezinmeye başlamıştı.

Hareket edecekleri saat yavaş yavaş yaklaşıyordu.Ama,onlara rehberlik edecek insan kaçakçısı henüz ortalıkta görünmüyordu.

Bir yüzü Kadife kale'ye dönük olan Agora harabeleri, yüz yılların eskitemediği bir dinginlikle ona bakıyordu.

Bir rivayete göre burası zamane kral İskender tarafından inşaa edilmişti. Kürd'lerin yüceltilere olan sevdalarından mı bilinmez Kadife Kale'yi kendilerine mesken edinmişlerdi.Doksanlarda devletin köy yakma ve göçertme politikasından kaynaklı buraya gelen kürd'ler Kadife kale'ye kültürel,politik bir kimlik kazandırmışlardı.Kale içine kurulu tandırlar,renge renk arkaik halı dokuma tezgahları ile tipik Mardin kentini anımsatıyordu.

Kadife Kale'yi tütünlüyen en önemli görüntü giç şüphesiz Agora'ydı. Kale burçlarının altında geniş bir saha olan bu tarihi yer yukarıda kurulu kale burçları ile ayrılmaz sevgili gibi duruyordu.Yan yana dizili oymalı sütunlar,mermer taşından yontma aslan figürleri,şarap mahzenleri,su arkalarının yanısıra;tanrı Zeus'un sunak kabartmaları bu antik kenti taçlandırıyor.Zemin kata inen çakıl taşlarının döküldü şoseli yola kurulan çelikten merdivenler eğreti duruyordu.Bu eğretilik Alan'a Sümerli şair Lodingirra'nın;”bizim uygarlığımız belki binlerce yıl sonra yaşayan

insanlara da geçecek.Bizim attığımız temellerin üzerine yenilerini koyacaklardır.Onlar da bizi hatırlayıp bıraktığımız kültür mirasları için teşekkür edebilseler.”

Modern insanın Lodigrra ‘ya teşekkürü bu muhteşem tarihi,kültürel yeri büyük

AVM’ler,devasa katlı beton yığınları inşaa gölgelemek olmuştı.

Nihayet kaderlerini teslim edecekleri rehber gelmişti.Rehber Alan ile göz göze geldiğinde bakışlarını kaçırdı.Alan’ını sorgulayıcı bakışları adamı rahatsız etmişti.Alan’ın bakışlarında bilinmezliğe açılan korku vardı.

İki de bir kıcından aşağıya düşen pantolonunu beline çeken rehber kaleye bitişik olan evin balkonundan Konak denizini,oradan da önlerine çarşaf gibi serili o muhteşem deryanın batısına denk düşen;deniz ile gökyüzünün neredeyse birleştiği ufuk çizgisini işaret ederek:

Bakin abiler;şimdi sizi eskort halinde deniz ile göğün birleştiği taaa o noktaya götüreceğim.Oradan denize açılacaksınız.On onbeş dakika Eşek Adası,bir sonraki onbeş dakikada ise Virgin Oinousses kasabasına ayak basarsınız.

Rehberin yol tarifindeki rahatlık ve kendisinden emin hali onlarda rahatlama yerine huzursuz etmişti.Mahalle,şehir değiştirmiyorlardı,kaçak yollarla sınırı aşıp bir başka ,gün bir başka ülkede güneşe güne

“merhaba!” diyeceklerdi.Bu kadar kolay mıydı NATO korumalı,Türk mit’inin fink attığı ege denizini aşmak?Her birinin yurt dışına çıkış yasağı ve kesinleşmiş onlarca yıla varan cezaları vardı.Yakalanmaları halinde hemen cezaevine dağılımları yapılırdı.Görecekları işkence de cabası.

Alan kendisi ile adamın sohbetine pür dikkat kesilen mehmet’e baktı.

Bu kaçış serüveninde en çok ona güveniyordu.Kısa bir süredir tanıyordu Mehmet ‘i,onu çok sevmişti.Orta yaşlı,içine kapanık biriydi Mehmet.

Çökmüş gözaltındaki torbacıklar sarımtırak yosunu andırıyordu.

Gözlerinde birikmiş bulutsu hüznün sebebini çok merak ediyordu Alan.Bir ara Mehmet’in hüznüne dokunmak istemişti fakat buna izin vermemişti Mehmet.Her birimizin dokunduğu hayatlardan arta kalan bir yara izi vardı yüzüne yansıyan.Yara yüze yansısı da kanayan aslında yürekti.Mehmet yüreğini ezim ezen yükü paylaşmaya yanaşmamıştı.

—Haydi abiler,..araca binin.Sesiyle Alan dahil her kes paldır-küldür vişne çürüğü rengindeki

Fiat Dublo Marka araca doluştu .

Aracın kapısı açılır açılmaz yüzlerine çarpan çürük balık kokusu, genzini yakmıştı Alan

‘ın.Aracın içi balıkçı barınağı gibiydi.Tuz,buz,süzgeç,çadır branda,balık

oltası,ağlar ne ararsan vardı.Güneşte dura dura canlı renklerini yitirmiş kocaman iki su bidonu aracın her firen yapmasında tangır tungur bir birine çarpıp,ilgin bir davul düetine dönüşüyordu.Aracın sahibi arka koltukları sökmüş,balıkçı malzemeleriyle doldurmuştu.Aslında bütün bu uğraş yapılan işin kamuflajıydı.Adam şebekeler ile anlaşmalı kaçak yolcu taşımacılığını yapıyordu.Araç içinde yaşanan diyalog bunu daha da anlaşılır kılmıştı.

—Gözünü sevdiğim abilerim benim,sabahtan akşama kadar denizin bereketine odaklanıyordum verdiği hepi topu üç kilo balıktı.Hele bu Nemrut Limanı yok mu?oraya demirleyen hurda boşaltım gemileri çelik fabrikalarına yük taşıdığından beri,nasibimiz hepten kesildi.Her gün yüzlerce kilo demir oksidi denize dökülüyor.Aliaga'daki Türaş ayrı bir dert.Denizlerimiz,suyumuz artık isyan ediyor.Ama,bu Chp 'liler de tık ses yok."Onlar ne yaparlarsa yapsınlar,biz kendimizi yaşayalım !"derdindeler.Çevre sorunu gelip politikaya dayanmıştı.Adam ağız ishali olmuşcasına nefes almaksızın konuştukça konuşuyordu.Oysa aracın içinde yolculuk edenlerin ödü kopuyordu, her hangi bir kontrole denk gelmesinler diye.Adamın her söylediklerini başları ile evet anlamında sallayıp onaylıyorlardı.

Fakat,pırasa bıyıklı adam konuşmaya doymak nedir bilmiyordu.O konuştukça sanki önlerindeki yol uzuyordu.

—Eee,nasipse hepiniz Avrupalı olacaksınız gare.Oralarda insanın kıymeti var tabi,Tırnağın kanasa devlet hemen yamacına ilişir.Almanya,Fransa,İsv eç,Hollanda,İsviçre...ha babam ha.Bizim Ali'de yıllardır oralarda,Çanakkale Akseki 'den gitti.Benim hala oğlu olur.Yolladığı dövizler ile kardeşleri Ezine 'yi parselledi.Garı gıza bulaşmış diyolar ya,emme ben inanmam.O var yemezdir.

Onu dinleyen yolcuların beyni sulanmak üzereydi.Adamı nasıl susturacaklarını da bilmiyorlardı.

—Ya hep ben konuştum,biraz da siz anlatın .Suriye 'li misiniz?yoksa FETÖ'den mi?Esahtan hangi terör örgütündesiniz?

İzmir'in Torbalı ilçesinden kendilerine katılan Ferit adlı genç:

—Ma bre min,biz daha konuşmadan terör olduk.Ya bir de konuşmaya başlasak,sen bizi direk polis noktasına götürürsün.Ama korkma.Biz o kadar önemli şahsiyetler değiliz.Ne gri,ne de yeşil hiç bir listede adımız ve başımıza konan ödül yok.Sen rahatıye bak keke!

Ferit'in gözleri fıldır fıldır dönüyordu.Adama sinir olmuştu.Konuştugu

şiveden Diyarbakır 'lı olduğunu belli ediyordu.

—Ma eger benim infazım yanmayaydı,karnında bebesiyle genç eşimi bırakıp vurur mıydım kendimi bu denizlere?Valla mahpusluk zırdur.Hele şimdi, artık çekilmiye.

Yüzünü Alan'a çevirip:

—Değil mi hocam?Allah peygamber hakkı için sen söyle.Siz yine siyasiseniz,bir adap,usûl,eğitim var kağışlarınızda.Adli ortam adamı piç ediye,cinayet sahibi kılıye içerde.

Daha yolculuklarının ilk etabında ortak hikayeler oluşmaya başlamıştı.

Kendi heybesinde taşıdığı hikayesini ilkin Ferit dile getirmişti.

Aracın sağ camına yapışık oturan haybeci Bekir de yüzünü yurt dışına çeviren,kendi hayat hikayesini yeniden,sil baştan yazmak isteyenlerdendi. Ben Bekir dedim,siz Beko diye anlayın.Birazdan binecekleri bota veresiye binmişti.Kaçakçının parasını taahhüt ettiği zamanda ödemeyicekti ve yol arkadaşları onun yüzünden bu zorlu yolculuğu organize eden adama karşı mahcup olacaktı.

Beko,dış görünüşü ile ilk insan formu olarak kabul edilen

Homosapiens'lere benziyordu.Homosapiens'lere ilişkin ansiklopedik bilgiye sahip olanlar yanıltmış olamayayım ama,abartısız ilk insansı maymunun evrim geçirmemiş haliydi.Kocaman kafa tası,düz alnı,öne çıkan çıkık çene kemikleri ile ürkütücü bir görünümü vardı.Araç içi sıcaktan mı yoksa, kaçışın verdiği korku ve panikten mi bilinmez,alnında yağlı ve kirli ter damlacıkları birikmişti.Tabaklanmış deri kokusu geliyordu ondan.

Yorucu,sıkıcı kara yolculukları bitmişti.Hareket edecekleri nokta olan,Karaburun

kıyılarındaydılar.Her kesin adrenalini tavan yapmıştı.

Genç Ferit, ya kendi üretimi, yada bir yerden ezberlediği şu sözleri yüksek sesle dillendirmeye başladı.

—Zeryam,inan bu sürgün faşist bir kalp sancısı,yüzüm hiç gülmesin ki,seni ülkem kadar çok seviyorum Zeryam!

—Şahe Bedo gibisin keke. dedi, gülümseyerek Alan.

Ferit'in bu mini şiir dinletisi her keste bir tebessüm ve rahatlamaya yol açmıştı.Üstlerindeki gerginlik bir an kayıp olmuştu.

Fakat kalkıştıkları yolculuk o kadar rahat ve romantik değildi.Birazdan ortalara doğru sis bulutuna dönen ve her an korkunç bir canavara dönebilen denizin kucığına doğru ilerleyeceklerdi.

Alın karışıklıkları konuştuğu derinleşen rehber, yanlarındaki fazla çantaları kastederek

—Bu bot bu kadar ağırlığı kaldırmaz.Değerli olan eşyalarınız dışındaki tüm ağırlıkları bırakın.dedi

Mehmet korkusunu daha fazla bastıramamıştı.

—Madem böyle bir tehlike var,neden bizi ölüme yolluyorsunuz?Hem sizin ile olan anlaşmamız bu değildi.Hızlı yat ile bizleri yunan 'a atacaktınız. Bunun için bir dünya para verdik size.dedi ve onların yanından uzaklaşarak sigarasını yaktı.

—Bakin mal bu,...siz diyorsunuz hem güvenli,hem konforlu,hem de ucuz olsun.Böyle bir

dünya yok beyler.İyi valla,söyliyelim Yunan'lılara da size bir de kırmızı halı sersinler.Bakin,siz davetli siyasetçiler değilsiniz.Ülkeden ülkeye kaçak yolla sınır geçiyorsunuz.Şimdi,hemen karar verin.Ya binersiniz,yada ben çeker giderim.Paranız emanetçidedir bir kuruşuna helal gelmez.Yaptığım masrafı alı geri kalanı size iade ederim.

Adamın soluk alış verişi yılan tıslamasına benziyordu.

Yaşamanın bu kadar imkansız hale geldiği bir ortamda beklemek ya ölüm,yada hapisti onlar için.Hayatlarının top yekün karartılmak istenmesinden kaçıyorlardı."Örgütlü kötülüğün" pençelerinde yaşamak zaten ölümdü.

Tank kapasitesi yirmi dört litre,ağırlığı kırk dokuz kilo olan,onbeş beygir gücündeki zotyak botun motoru çalışmaya başlamıştı.Metal parçaları öğüten bir devin homurtusu gibi ses çıkartıyordu.İçlerinde kararsız duran Mehmet ilk önce bindi bota.Öne-arkaya bir kaç kez kaykılarak kendini sabitleyip,güvene aldı.

Kürekli sal bile olsa kaçışı kafasına koyan Alan ile birlikte diğerleri de bindiler.

Yerdeki fazla çantaları alması için,yolcuları sağ salim denizin kıyısına kadar getiren pırasa bıyıklı adama seslendi rehber.Ardından bota binenlere seslenerek:

—Hadi,gazanız mübarek olsun.Varır varmaz bana mesaj atın.Hareket için işaretimi bekleyin.

Adamın dediğine göre NATO gemisinin batıdan doğuya doğru manevra yapıp gitmesi gerekirdi.On dakikaya kadar NATO gemisi ve ona eşlik eden sahil güvenlik botları gidecekti.

On dakika onlar için on saat olmuştu.Adamın dediği gibi NATO gemisi ve sahil güvenlik botları yavaş yavaş hareketlenmeye başlamışlardı.Tam batıya doğru yöneldikleri anda kıyıda bekleyen adam el işareti ile start verdi.

Onbeş beygirlik zotyak botun dümenindeki Cezayir’li sürücü,bota gaz verir vermez ön burnu havaya dikilmişti.Bir kaç dakika süren acemi süreçten sonra hakim hale gelmişti.Suratını sabitleyen sürücü efey bir zaman sorunsuz yoluna devam etti.

Gökyüzünden arada bir inceden inceye yağmur çiselemeye başlamıştı. Bu yağmura rağmen Zotyak bot suda nazlı nazlı süzülen bir yelkenli gibi ilerliyordu.Bot suda ilerledikçe göz ile görünen tüm nesneler yağlı boya tablosundaki boya misali gözlerinin önünden akıp,gidiyordu.

Denizin ortasına doğru ilerledikçe dalga boyu yükseliyordu.Azgın bir depreme dönüşen dev dalgalar ilerlemelerini zorlaştırmıştı.El ve ayak parmakları kas katı kesilen Bekir panik atak geçiriyordu.Heyecan ve korkudan gözleri yuvalarından fırlayacak gibiydi.

—Geri dönelim,karaya daha çok var....geri dönelim, yoksa hepimiz bu denizin dibini boylayıp öleceğiz.ölmek istemiyorum...ölmek istemiyorum. diye,avazı çıktığı kadar bağıriyordu.

Bekir’in yaşadığı panik,her geçen saniye deprem sarsıntısına dönüşen dev dalgaların vuruşları her kesi ümitsiz kılıyordu.Ancak,ok yaydan çıkmıştı.

Geriye dönmeyi akıllarından dahi geçirmiyorlardı.

Varlığı ile güven saçan Ferit,botun dümeninde duran Cezair ‘li sürücüye telefonunun çevri

programından öğrendiği çat-pat Fransızca ile bir şeyler izah ediyordu.

Alçalıp yükselen dalgalardan dolayı midesi bulanana,panik atak geçiren Bekir kusmaya başlamıştı.Safran sarısı pis kusmuğu hem botu, hem de ona yakın oturan Mehmet’in üstünü başını batırmıştı.

Kusmanın etkisiyle rahatlayan Bekir;

—Kader dedikleri bu demek ki.Sanki anlıma yazılmış bu firar.Kendi imparatorluğumu tam yaratmak üzereyken bu kaçış insana koyuyor.

Tanrının sınav kağıtlarında yanlış şıkkı mı işaretledik ne?

Bekir bir filozof edasıyla konuşuyor,kendince yaşananlara anlam vermeye uğraşıyordu.Ona göre kürdün trajik talihsizliğinin esrarengiz sırrı onların bu kaçışında saklıydı.Kendisini mitolojik söylencenin hikaye kahramanı sanıyordu.

Alan’ın aklına Asterius geldi.Adı geçen mitolojik kahraman Girit’i kurtarmaya çalışırken nice zorlu sınavlardan geçmişti.Asterius’tan farkları yoktu aslında. Asterius karanlık bir mağarada cırlı çıplak ve yalnız başına kaderine kafa tutarken,onlar her an Poseidon’un hışmına uğratabilecekleri açık denizde pusulasız ve kimsesizdiler.

Botu sarsan deli dalgalar Poseidon’un hışmı değil de neydi?Dört metre

karelik küçük botun içi su almaya başlamıştı,şiddetlenen dalgalar yüzünden neredeyse battı batacaklardı.

Cezayir'li sürücü bir çığlık ile görünen tümseği işaret etti.

Hepsini bir sevinç aldı .kara görünür olmuştu.İyi de o görünen yer neresiydi?

Ferit,her zamanki çevikliğiyle konum tesbitini yaptı.Evet doğru yerdelerdi.

Tek bir sorun vardı.O da geriye,Türkiye tarafına geri atılma tehlikesiydi.

Yapılmayan bir şey değildi.Her gün TV ekranlarından mülteci insanların

dramlarına tanık oluyorlardı.Burası mülteciler için larcivet ölüm

çukuruydu.Özellikle son yıllarda Suriye savaşının patlak vermesiyle

birlikte,yurdunu terk eden insanlar Avrupa ülkelerine geçmek için

bu güzergahı kullanıyordu.Türk devleti içerideki mülteci yığılmayı

eritmek için mültecilerin bu ölüm yolculuklarına göz yumuyordu.Egenin

sahillerine ölü çocuk bedenlerin vurmadığı gün yoktu.

Kırlangıçlar misali,sıcak güneşin ışıklarını takip ederken ölüme kıskıvrak

yakalanan göçmenlerin bu trajik durumu Struma Gemisi faciasını

aklı getiriyordu.Tarih değişse de insanlığın,insanların ortak trajedisi

değişmemişti,değişmiyordu.

İnsanın yaşadığı coğrafya insanı kaderi olur muydu?Oluyordu işte.Alan

ve yanındakiler yaşayarak bu gerçekliği öğreniyorlardı.Onların bu ölüm

yolculuğuna sebep coğrafyalarının payı olduğu saçma bir düşünceydi.

Uzaktan yöre müziğinin renkli sesi duyulur hale gelmişti.Enstürman

,ritim,melodi ne kadar

tanıdıktı.Sanki Yunanistan'a değil de Karadeniz'in şirin bir kasabasına

varmak üzerdeydiler.

Müziğe kayıtsız kalmadılar.Hep bir arada müziğe alkış ve tempo tutmaya başladılar.

Yaşadıkları sevinci bir kenara bırakıp yanaşacak oldukları kıyıyı seçmek

zorundaydılar.Her kafadan bir ses çıkmaya başlamıştı.Ferit bu kriz anında

da liderliğini gösterdi.Küçük takaların demirli olduğu balıkçı barınağını

göstererek Cezayir 'li genci yönlendirdi.Bunun üzerine,cezair'li botun

hızını hiç kesmeden sert bir şekilde kıyıya vurdu.Zotyakın ucunda

oturan Mehmet kum çuvalı gibi pat diye suyun içine yuvarlandı.Ardından

Cezairli,Ferit ve Bekir atladı.Sıra Alan'a gelmişti,o da kendini zotyakın

burun ucundaki yükseltiden aşağıya bıraktı.Günlük üstüne giydiği

elbiseler gibi ayrılmaz parçası olan felçli ayağındaki ortezin üzerine

çakıldı.Ortezin sekisi kasık ile kalça kemiğinin birleştiği yeri sanki delip

geçmişti.Beyninde hissettiği acının tarifi yoktu.Bir iki dakika duraklayıp

nefes aldıktan sonra suya düşen çantasını aldı.Kalçasında hissettiği acıya

aldırmaksızın,ağır aksak adımlarla, ondan epeyce uzaklaşan,gözden kayıp olan arkadaşlarının peşine düştü.

Bir yandan yürüyor,diğer yandan tüm egzotik güzelliği ile karşısında duran kasabaya bakıyordu.Bu şirin kasaba Yaşar Kemal'in romanını anımsatıyordu ona.Halk ozanının romanda yaptığı cennet tasfiri burasıydı. Birazdan tanık olacağı hayatlar,acılar,tutkular bile aynıydı.O zaman bu adanın poyraz Musa 'sı,Hırsto'su,Lena'sı kimdi?

O bu düşüncelere dalmışken,birden omuzlarında bir el hissetti.İrkilerek dönüp eli sahibine baktı.Gözleri çakmak çakmak,elleri balık pulu pırlıltısı yaşlı bir adam ona gülümsedi.Elindeki battaniye ile sarıp sarmaladı onu. Adamın bu davranışı Alan 'ın yüzüne inen mülyeci yalnızlığın gölgesini alıp götürdü.Bu sarılma güneş misali içini ısıtmıştı.Sanki teninde üşüyen küçük çocuğa dokunmuştu yaşlı adam.Sımsıcak baba şefkatini yaşatmıştı Alan 'a.İçinde sakladığı çığlık hıçkırıklı bir ağlamaya dönüştü.O ağladıkça yaşlı Yorgo ona daha çok sarılıyor,sakinleştirmeye çalışıyordu.

Hıçkırıklar dindikten sonra Yorgu Alan'ın koluna girdi:

—Ela,(gel) dedi.

Alan'ın şaşkın bakışlarını fark edince ,Türkiye 'li Rumlar'ın aksanıyla:

—Ela bre.Gel,eve gidiyoruz.dedi Yorgo baba.

Yaşlı adam ile birlikte dış cephe mimarisi ve çatı yüksekliği kilise gibi dizayn edilmiş eve girdiler.Ürkek ve çekingen adımlarla tahta rabitaların zemini kapladığı uzun koridordan geçtiler.Koridorun ortasına doğru,duvara bitişik Meryem Ana ve İsa'nın figürleri gözüne çarptı. Bunların önünde bir sürü yanan küçük mumlar ve dini ritüellere benzeyen tablolar

asılıydı koridorun duvarında.Geniş koridorun sonuna doğru geldiklerinde, pencereden sızan ışığın silüetini aydınlattığı yaşlı bir kadın eski köy evlerinde gördüğümüz ahşap sedirde oturuyordu.Adı Madam Eleni'ydi. Alan'ın geldiği kültürde adetti,buluşma anlarında büyüklerin ellerinden öpülürdü.Burada adet neydi bilmiyordu ?Kısa süreli ikirciklikten sonra içinden geçen isteği yerine getirdi.Yaşlı kadına yaklaşıp ellerinden öptü. Yüzündeki kederli oyukların oluşturduğu derin çizgiler Madam Eleni 'in epeyce yaşlı olduğunu söylüyordu.

Mübadele döneminde Türk devleti ile Yunanistan arasında yapılan vatandaşların takasında buraya gelmişti.

—Ahhh moremo ,tanrı kimsenin başına vermesin mülteci yurtsuzluğu.

Hürriyetini kayıp etmiş prangalı mahkuma dönüyor insan.Bu mahkûmiyette insanın zihin kapısı hiç kapanmaz. Her zaman başka düşünceye, başka acıya, hasrete, umuda açılır. Yaşama geçmek istersin

ama başaramazsın. Yaptığın şey sadece ayakta kalma uğraşdır.

Madam Eleni'nin her sözcüğü bilincine, ruhuna çarpiyordu.

Yorgo Baba elinde bir tas çorba ile içeri girdi.

—Hayde bre, şu çorbayı iç bakalım...dedi.

Az sonra elimde bir kat eşofman ile yine geldi.

—Önce üstünü değiş bre, dedi.

Çok iyi olacaktı. zaten üstü başı su sucuk olmuştu. Yan odaya geçip üstünü değiştirdi Alan. Daha sonra Eleni'ye bitişik oturdu, getirilen çorbayı içti.

Onun için Yorgo ve Eleni bir şansı. Hem belkide yol yordamda gösterirlerdi. En iyisi onların yardımsever gönüllerine kendini bırakmaktı.

—sormayı unuttum sana Kürd müsün? dedi, Madam Eleni.

Ağzı dolu olan Alan bu soruyu başını evet anlamında onayladı.

—Geçmişte bizim başımıza getirilenleri şimdi siz Kürt'ler yaşıyorsunuz, dedi.

Pontus'lu Eleni Türk'lerin vahşice yaptıkları Pontus Katliamının kurbanı ve tanığıydı. Anlattığı her sözcükte o anı yaşıyordu.

—Çocuktum, sekiz dokuz yaşlarındaydım. Nazlı çocukların anne ve genç kadınların canlı canlı yakılarak öldürüldüğüne tanık oldum. Kiliseye sığınanlara bile acımadılar. Doğaya kaçıp canlarını kurtarmak isteyenlerin çoğu kir pas içinde çeşitli hastalıklara yakalanarak öldüler. Papaz Kirios Tifo'ya yakalandı, ağzı köpüre köpüre can verdi Vasileos Manastırında. Kirios kendini tanrıya adayan birisiydi. Karıncayı bile incitmezdi. Türk'lerin vahşi hançer

darbelerinden korunmak için hepimiz ona sığınmıştık. Bizden önce oraya sığınan genç kızlar olmuştu. Kutsal mekanlara saygısı olmayan ölüm magandaları burayı basıp, bu iffetli genç kızların ırzına geçip, şehvetlerini tatmin etmişlerdi. Sonrada göğüs ve kafalarını kesip cesetlerini orta yere atmışlardı. Biz çocuk yaştakiler onların hançer ve süngü darbelerinden kurtulmak için bu cesetlerin arasına saklanmıştık.

Her kesin hayatının duvarına astığı bir söz, bir fotoğraf, bir anısı vardır.

Pontus 'lu Eleni'nin duvarına astığı büyük babası papaz Kirios'tu.

Fransız yazar Louis Ferdinand Cèlini "insanın hayatında değer taşıyan tek bir hikaye vardır. O

da bedelini sizin ödediğinizdir." der.

Her kes bu canım hayatta farkında olsada olmasa da bir bedel ödüyordu.

Varlık ve benliği ayakta tutan ödenen bu bedelin sürekliliğıydi. Tıpkı Sisifos ve kaya hikayesi gibi. Yenilgilere

,yaşanan acılara aldırmaksızın insanın kırık notlarla dolu hayat sınavında sürekli bir

devingenlik ile mücadele etmesi onu insan kılan yegane gerçektir.
Saat öğlen üçü gösteriyordu.Madam Eleni mutfakta akşam yemeği için hazırlık yapan yorgo'ya seslendi.

—Yorgo,ela moremo.(Yorgo,gel canım .)

—Ena lepto.

Bir dakika,geliyorum anlamında Yorgo Yunanca Eleni'ye cevap verdi.
Aradan beş,on dakika zaman geçmişti,ıslak olan ellerini kağıt peçete ile kuruluya kuruluya

Yorgo içeriye girdi.

Eleni bakışlarını misafirine yönlendirerek,karakoldaki memurların mesaileri bitmeden Alan'ın kaydını yapmasını talep etti ondan.

—Doğru dersin moremo.dedi yaşlı Yorgo.

—Sende var mı bir kimlik,pasaport,sana ait olan bir belge bre?diye Alan'a sordu.

Alan,hemen ayakkabılıkta duran yolculuğu sırasında sırlı sıkılam ısla hale gelen ayakkabısını aldı.Alt kısma,keçenin dibine zulaladığı kimliğini çıkartıp Yorgo 'ya gösterdi.

—Heh bre,bu işte,dedi.Ve karakolda nasıl davranılması gerektiğine dair kısa nasihatlerde bulundu.

Yorgo 'nun kendisine giydirdiği eşofmanın paçalarını kıvırdı Alan.Yerinden kalkarak madam

Eleni'nin ellerini öpüp vedalaştı. Onlar evin kapısından çıkarken;

—Bizim evin kapısı her zaman sizlere açık,diyen yaşlı madam Eleni 'nin sesi Alan 'ın kulaklarında çınladı.

“Keşke Yunan devleti,siyaseti ve bürokrasisiyle çeyrek Eleni edebilseydi.”dedi,Alan.1998-99 tarihlerinde kürd halkının en değerli varlığı onlara sığınmak istemişti ama ,Sparta'nın torunları Med'li bu değerli savaşıyı barındıramamıştı.Onun çağdaş Prometheus gibi İmralı kayalıklarına çakılmasının ilk çivisini o dönemin devlet yöneticileri ikram etmişti Türk'lere.

Polis karakoluna giden dar,asfaltlı yolda ilerliyorlardı.Aracın yarı açık camından esen rüzgar nefesini kessede,derin bir huzur veriyordu Alan'a. Renklerin yaratıcısı Wangoh 'un fırçası sanki değmişti bu adaya.Her şey o kadar canlı ve renkliydi ki,uzaktan bakınca narin bir yağlı boya tabloyu andırıyordu.

—Bre kurdos,insan olmak ne din,ne de ideoloji işidir.İnsan olmak vicdan işidir.Empati kurabiliyorsan insansındır.dedi,Yorgo baba.

Adanın estetik seyrine dalan Alan, adamın söylediklerini düşündü.Madam

Eleni ve yorgo

'nun yaşadığı bunca acıdan sonra,kin,nefret ve düşmanlık duygusunun kör karanlık kuyusuna düşmeden öteki olan ile empati kurmak insan kalabilmekti kuşkusuz.

—Sen yalnız mı geldin bre?diğer arkadaşların nerede? dedi,Yorgo.

Alan,Yaşlı yorgo 'nun bu gecikmiş sorusunu uzunca bir süre nasıl cevaplayacağını bilemedi.Çünkü,bottan hemen atlayan arkadaşları onun durumu ile empati kuramamışlardı.Tam yalnız olmadığını söyleyecekti ki, içinde bulunduğu aracın yakınlaştığı karakolun bahçesinde elleri siyah plastik kelepçe ile bağlanmış, sırtlarını duvara dayamış,çömelmiş vaziyette duran arkadaşlarını gördü.

Parmağı ile;

—işte onlar,..onlar benimle gelenler.dedi.

Arkadaşlarına tekrardan kavuşma sevincinden aracın camından fırlayacak gibiydi.Oysa onlar, onu öylece bırakıp gitmişlerdi.Onların bu gidişine çok içerlenmiş olsada, bu yabancı yerin bilinmezliğinde yalnız olmadığını bilemek iyi gelmişti Alan'a.

Araç karakolun bahçesine girer girmez, çömelmiş durumda bekleyen arkadaşları meraklı gözlerle onlara baktı.

Araç stop eder etmez karakolun içinden ince,uzun,tilki burunlu bir polis içerden gelip onları karşıladı.

Tilki burunlu polis, nezaketli ve saygın bir şekilde Yorgo 'yu selamladı.

—Kalomesimeri.Tünaydın,dedi,Yunanca.

Yorgo Alan'ı işaret ederek polise yardımcı olmasını rica etmişti.

Ayak üstü kısa süren sohbetin ardından, polis ile Yaşlı Yorgo vedalaştılar.

—Kurdos kardeş! ben artık gider.Durumunu anlattım onlara.Mülteci başvurunu alacaklar, ilgili serbest dolaşma kağıdını düzenleyip, serbest bırakacaklar.dedi,Alan'a Yorgo.

Alan, Yorgo babanın misafirperverliğine dair minnetini ifade edecek sözü, sözcükleri

kurmakta güçlük çekti.

Yorgo'nun ellerine dokunarak;

—Sizler çok güzel insanlarsınız.Her şey için teşekkür ederim.Madam Eleni'ye saygı ve

sevgilerimi iletin lütfen, diyebildi.

Yaşlı adamın sürdüğü araç gözden ırayıp yitesiye kadar, Alan ardından bakıp,el salladı.

Polis içeriden beyaz renkli bir sandalye getirdi.Diğerlerinin bulunduğu yere götürüp, oturttu onu.

Polis İngilizce konuşuyordu.Haklarını ve neden bekletildiklerini izah ediyordu.Onlara tercümanlık yapacak olan çevirmen gelir gelmez kendileriyle ilgileneceklerini aktardı.Ve gitti.

Arkadaşları onu tek başına bıraktıkları için,yüzüne bakamamışlardı.En güvendiği

Mehmet,ona karşı derin bir mahcubiyet hissediyordu.

Kimseden tık ses çıkmıyordu.Hepsinin üzerine çöken bu ölüm sessizliğini yanlarına gelençevirmen bozdu.

İlk önce Alan'ı aldılar içeriye.İçe doğru açılan kapının solundaki geniş bir odaya girdiler. Badigard görünümlü, iri yarı,takım elbiseli iki sivil masanın her iki uç kısmında oturuyordu.

Kendilerini Kısaca tanıttılar.Söylenen her sözün çevirisini yapan çevirmen, takım elbiselilerden birinin İnterpol, diğerinin ise Yunanistan devletinin polisi olduğunu aktardı.

Çocukluğundan,özgeçmişinden tutun Yunanistan 'a sığınma gerekçesine kadar ;kahve ve sigara molası dışında tam iki saatlik soru cevap sürecinden geçmişti Alan.

Oradakilerin hepsi aynı işleme tabi tutuldular.Kimilerinin işlemi kısa kimilerinin ki de daha da uzun sürdü.

Her kes merakla bir birine nelerin sorulduğunu, nasıl cevaplar verildiğini soruyor, bunun üzerine tartışıyorlardı.

Bekir;

—Dinimi bile sordular ya.dedi.

—Komünist,ateistim,dedim.

—Botta gelirken Kuran'ın bütün surelerini ezbere okuyordun.Hiç ateist gibi değildin benim abem.dedi, Bekir'e Ferit.

—Psikolojim o zaman iyi değildi.Hem bazı şeyler dil alışkanlığıdır.dedi, Bekir .

—Bence dil alışkanlığı değildi.Bildiğin yusuf yusuf 'tun.Seninkisi ölüm korkusuydu abem deyince Ferit, her kes kahkahayı bastı.

Onlar için şimdilik her şey güzel gidiyordu.Tek sorun, ne zaman bırakılacak olduklarına dair yaşadıkları belirsizlikti.

İnterpol, Birleşmiş Milletler,kamp,parmak izi derken,oniki gün geçmişti. Yirmi bir mart Newroz sabahı hepsinin işlemini tamamlayıp serbest bıraktılar.

Sosyal medyadan baktıkları Yunan ve Türk gazeteleri onlar için şunu yazmıştı:"Türkiye 'den Yunanistan'ın Sakız Adasına zodyak botla kaçak geçiş yaparak ulaşan dört Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı iltica isteminde

bulundu.”

Heyecanlı heyecanlı haberi okuyan Ferit;

—Sayenizde ünlü oldum siyasi abeler,dedi.

Ferit’in her espirisinde gülen arkadaşları bu haber üzerine somurtmaya başlamışlardı.

Eğer Türk basını onların kaçışına yermişse bir kaç güne kalmazdı geri iade talebinde bulunurdu. Bulundukları adadan biran önce gidip Atina’da deport işlemlerine hakim iyi avukat bulmalıydılar.

Aynı gün Başkent Atina’ya gitmek için uçak bileti kestiler.

Bir buçuk saatte Atina’ya iniş yapmışlardı.Hava tam bir Newroz sıcaklığındaydı.Hera ve tanrı Zeus ‘un mitolojideki yatağı antik kent Agropolis bütün ihtişam ve muhteşemliğiyle onlara bakıyordu.Eski insanlar taşlara ruh ve hayat vermişlerdi.Günümüz insanı ise her şeyi belleksiz kılma arayışındaydı.

Bunu düşünecek vakitleri yoktu.Zamanın kadraji acıya, sürgüne ayarlıydı. Günün sonunda bir mutluluk doğar mıydı?Emin değillerdi.

Kenti bedenine doğru yürüyorlardı.Başkentten en büyük meydanı Sintagma ‘da onları alacak birisi vardı.

Yunan Parlementosunun hemen alt kısmımdaydı meydan.Kentin bütün yolları burayla kesişiyordu.Amonia,Ekserkia,Peristeri,ve benzeri büyük semtin insanları hep buraya akın ediyordu.

Biçimler,gölgeler,karmaşa,telaş içindeki insanlar sel gibi bir birine çarpa çarpa ilerliyorlardı.Yetmiş yedi ırkı burada bulabilirdiniz.

Türistler,mülteciler hep iç içeydi.Kentin bu devingenliği insana ürperti veriyordu.

Onlarda artık bu mülteci sarkacın salındığı boşluğun kuyusundaydılar.

Gerçi geldikleri toplum sürgüne,göçe,mülteci hayata aşınaydı.Alan ‘ın yaşlı babası hayata gözlerini yumduğu son ana kadar bu trajik durumun dengbêjliğini yapmıştı.Babası,” Serxet,binxet,” diye,söze başlar,amcası olan rahmetli Xişman’a dair ortak anılarını,yaşanmışlıklarını dillendirir,Xirabesker ‘den çıkardı.Osman Sebri,Bedirxan’lar anlatısı sonrasında yaşadığı hüznü gözyaşları ile vaftiz ederdi.

Babasının yüreğindeki coğrafyada göçü ve sürgünü erken keşfetmişti Alan. Şimdi kendisi bu

tarihsel trajik halkanın bir parçasıydı.Acılar gerekçelerine sahiplenmek tek hakikati olmalıydı.

Onları eve götürmek için Sintagma meydanında bekleyeninin yanına vardılar.Bir taksiye binip anarşist gurupların el koyduğu işgal evine gittiler.

Çok yorgun ve bitkindiler. Yemek, duş ve çay faslından sonra heme kafayı vurup uyudular.

Ağızları sası kokan bir sabaha uyandılar.Gece aynı oda da onlarla uyuyan;"Roj,Rojhat,Rojyar." Karışımı çocuğunun ismini sayıklayan Hasan abi, midesinden bağırsaklarına doğru yürüyen derin bir sancı ile kıvranıyordu.Hasan zar zor kendini lavaboya atabildi.Sanki ağır bir depresyon geçiriyordu.Hasan abi gibi mülteci kamplarda, işgal evlerinde kalanların bir çoğunda bu semptomlar mevcuttu.Yoğun kilo kaybı, zaman zaman ishal, bazen de kabız olma günlük yaşamlarını zorlaştırmıştı. Yaşadığı sağlık sorunlarını soranlara;

—Mülteci halleri,normaldir,diyor,geçistiriyordu Hasan.

Çocukluğuna, gençliğine, kar beyazına yüz tutmuş saçlarına rengini veren; on da kimlikleşen kenti devlet tarafından tank,top,helikopter;envai çeşit askeri teknolojik silahlar kullanılarak yerle bir edilmişti.Dünyanın gözleri önünde ceryan eden bu yıkıma kimse ses çıkartmamış, her kes lal- u ebkem kesilmişti.Zaten kendisi de zar zor canını kurtarıp buralara atmıştı. O anların bilincinde yarattığı çökelti onu durgun ve vakar kılıyordu.Hiç bir şey için ütöpik değildi.O kadar sade,doğal,hayatın içinden konuşuyordu ki onu tanıyanların hepsi çok değer veriyordu.Mülteci dünyamızın bilgesiydi o.Nasıl bunu başardığını sorduklarında;

—Büyük işlere kalkışıp yenilgiler almaktansa, ufak güzelliklerin efendisi olmayı başarsanız eğer sizde değer görür,sevilirsiniz,derdi.

Bitişik yan odadan ilahi sonatı andıran Ciwan Haco 'nun kürdçe şarkı sözleri pencere pervazı kırık,boya ve sıvası dökük işgal evinin duvarlarına çarpıp yüreklerde yankılanıyordu.

"Welatê min welatê min

Hatina min ji hizkirina we bu!"

Ülkem Ülkem

Gelişim sana olan sevmelerimdendir!

İdam ipindeki maktul misali her kes müziğe odaklanmış, tek bir nefes almıyordu.

Hasan abi her zamanki olgun ve vakarlığı ile;

—Gençler!Bizler, sizler bu diaspora kuyusunun içinde kayıp olan beyaz renkler olmamalıyız.Okuyanlarınız bilir belki; Yahudi'ler özür israil 'i yaratasıya kadar anta ve mezmura

dönüştürdükleri tek bir söz vardı."Kudüs, ey Kudüs!Eğer seni unutursam sağ elim iş görmesin, dilim damağıma yapışsın!"Bizde özgür ülkemiz ve halkımız için bu yurtseverlik bilincini esas almalı, değerlerimizi unutmamalıyız.dedi Hasan.

—Gel Alan heval, senle şöyle bir Omonia turu yapalım,Kadir'in kahvesinde sana bir kaçak çay ısmarlıyayım, dedi ve Alan ile birlikte dışarıya çıktılar.

Kuytu,salaş bir yerdeydi kahve.Bakımsız,ruhsuz,eski bir taraça gibi duruyordu.Okey oynayanların bağrıışmalarından kulak kulağı duymuyordu.Eski gangster filimlerindeki gibi kasvetli tiplerden biri gidip diğeri içeriye giriyordu.Adı kahveydi sadece.Her türlü tezgah vardı burada.Tabiri caiz ise mülteci mezbahanesiydi.Hani eskiden şehrin belli yerinde bekleyen,ihtiyaca göre çalışanın temin edildiği işçi pazarı vardı ya, burasıda değişik Avrupa ülkesine geçmek için uğraş veren mülteciler ile onlara kaçak yollar bulan simsarların biriktiği istasyondtu.Sıkı pazarlıklar, güvenceler, emanet paralar alış verişi hepsi burada yapılırdı. Burada günlük dolaşımda olan paraların haddi hesabı yoktu.Ve dolandırılanların kopardığı çığlıklar, feryatlar .

Yükseltide duran led ekranlı televizyon öğlen haber kuşağını sunuyordu. Memleketteki

haberleri merak edenler pür dikkat dinliyordu haberleri.

Kadın sunucu;

-uzun süredir işsiz olan kırkiki yaşındaki Adem adlı vatandaş Hatay Valiliğinin önünde, çocuklarım aç, işsizlikten bunaldım, diyerek kendini yaktı.

Görsel sunumun arka fonunda Valinin konuya dair açıklamasını da verdi. Valiye göre vatandaşın psikolojik sorunları vardı.Her hadiseyi siyasete alet eden devlet bürokrasisi sıra vatandaşa gelince bu şekilde tanımlamıştı vatandaşın intiharını.

—Bir acı haberde Meriç nehrinden geldi sayın seyirciler.Plastik bot ile Meriç nehrini geçmeye çalışırken kayıp olan Üniversiteli genç Mahir Mete Kulu'un ceseti on gün sonra Yunanistan tarafında bulundu.dedi. Umuda havalanan bir kırlangıcın kanadı daha kırılmıştı.Mülteci bir hayat daha suyun akıntısında yitip gitmişti.

Kendisi de politik mülteci olan Mahir Mete'nin annesi Ünzile 'nin dramı yürek dağlıyordu.Bota binmeden önce Mahir 'in annesine son sözü ; "Su karadan güvenli anne," olmuştu.Ama ne su ne de kara Mahir Mete'yi koruyup, barındırmamıştı .Tıpkı diğerler umut yolcuları gibi.

Kontrolü elinden alınmış duygu insanın yüreğinde başı kesilmiş kuş olur, Çırpınır.Mültecilik böylesi bir kontrolsüz çırpınma,"ne yaşar, ne yaşamaz kabilinde ölüm haliydi Alan için.Çırpınma ona, onlara kan kayıp ettiriyordu.

Parkı aydınlatan loş ışığın altındaki bankta emanet gibi oturuyordu.

Yüzünü yırtan acılarına dalmıştı.O an bir şarap fıçısında sarhoş olup,boğulmak istiyordu.Bütün kimlikleri, değerleri alt-üst eden, öğüten büyük bir değirmen taşının basıncı altındaydı.Meşhur mezbahaneyi,Kadir'in kahvesini, Meriç Nehri'ni, Ege denizini kodluyordu zihnine.Kadir'in kahvesi, o kasap vitrini yer...oradaki mülteci portleri gözünün önüne geldi.Her biri derisi yüzülmüş hayvan gibi,çıplak et yığınının dönmüşlerdi.Kancadaki et misali gözlere ifşaydılar.Yüreğinden, beynine, en ince kılcal damarlarına kadar bu durum hücum ediyordu.sahtekar insan tacirlerinin çevirdiği kap-kaç oyunları onu tiksindirmişti.

yaşayıp gördükleri bir cinnettii.Parmaklarında seri seri salladığı tesbih orta yere dağıldı.Terleyen elinde bir tek imame kaldı .

Birden kendini toparlayıp;" imame bende ya, varsın tesbih dağılsın." dedi. Onu kendisiyle olan bu monologundan , ilerdeki karartı alı koydu.Az ilerde, sarı soluk ışıktta saç ve sakalı bir birine karışmış orta yaşlı bir adam duruyordu.Bir etrafına bir de önünde duran banka bakıyordu.Sanki ne yapacağına daha karar vermemişti adam.Sonra aniden boylu boyunca banka uzandı.Uzanır uzanmaz ;

—Rahmatov,Rahmatov,...Rahmatov,diye seslenmeye başladı.

Ünlü Rus yazar Çernişevski 'yi çok okumuş olmalı bu adam? diye,düşündü Alan.

Öyle ya, kendisinininde defalarca severek okuduğu Rus yazarı Çernişevski 'nin iki ciltlik,"Nasıl

Yapmalı?" adlı Romandaki kahramanın adıydı Rahmatov.

Romandaki Rahmatov karakteri, konfordan kaçınmak için çivili yatakta uyurdu hep.Bu et yığını adamın Rahmatov karakteri ile ne alakası olabilirdi? Hem Rahmatov devrimciydi;yeni olanı,olması gereken yaşamı muştuluyordu romanda.

Kim bilir belki evsizdi?Rahmatov 'da bir arkadaşının ismiydi belki?Burası zaten anarşistlerin bölgesiydi.Anarşistler de pek devrimci sayılmazlardı. Aman,Kropotkin'ciler,Babuef 'çiler duymasındı bu düşündüklerini; alim Allah keserlerdi onu, "eşitler komplosuna " kurban giderdi. Statos Panathinaikos Aleksanderas onların fink attığı yerlerdi.Neyse ki,o muhitte sözü geçen altın çocuk Dimo vardı.Dimo kürdleri çok seviyordu.Klara 'da iyiydi ama,Petros'tan bihaber kılını kıpırdatmazdı.Hele Dimitri,o tam bir sosyal faşistti.Bilek güreşinde yenemiyen Türk solcuları versiyonu.Hemen mızıkçılığa baş vurur,kendini çamura atardı.

"Yaw bilinç fakiri kardeşim...sende her gördüğüne politik-edebi bir boyut

kazandırmak zorunda mısınız? Hadi, Hint fakiri işgaline yürü yaaaa...!" dedi, içindeki ses.

Aniden yerinden yekindi ve sokağın ölgün ışıklarında kayıp olup gitti. Ya Rahmatov, ...Rahmatov ne olacaktı? Rahmatov hep vardı, var olacaktı

Musa Karbadağ

Misqal

Köyümüzün toprak kokan kerpiç duvarlı damındaçocukluk oyunlarımdasaklansam ve hep orda kalsam...

Bir ömrün sonbaharı çökmüştü sanki üstüne. Kendinden uzağa fırlatılmış gibi hem kendisine ait hemde kendine çokuzakta. İki ayrı yaşamı bir bedende bir bilinçte var olması gibi sürekli ikili bir ruh hali içinde duruyordu. Bir yanı inatla büyüdüğünü haykırırken diğer yanı inatla çocukluğuna sarılmasına neden oluyor ve hep orda yaşamak istiyordu. Köyünün sınırları dışına ilk kez çıktığında köyünden daha büyük bir yer olduğunu hayretle görüyordu. Miskal üzerinde anasının elleriyle diktiği basma fistanı, dökülen siyah ince örükleri rüzgârda bir o yana bir bu yana sallanırken küçük adımları ile babasının peşinde adeta koşturuyordu. Bu toprakların yasasıydı kadın hep bir adım geriden giderdi, erkeğin peşinden. Miskal inatla babasının arkasında kalmamak için adımlarını babasının adımlarına yetiştirmek için hızlı koşuyordu.

Babasıyla on kilometre uzaklıktaki köylerinden yaya gelmişlerdi şehre. Kaç haftadır süren diş ağrısı sayesinde şehre gelmesi bir ödül gibi geliyordu şimdi ona. AnasıXatiyaMihto'nun ilaçları ile geçeceğine o kadar inanmıştı ki doktor fikrine bir türlü ikna olamamıştı. Otacı kadın PiraMihto bütün çevre köylerde tanınan bilinen bir hekimdi. Kara kuru gövdesiyle güneş doğmadan kalkar, bütün kadınlarından önce tarlalara dalar bin bir çeşit otu toplar heybesine doldururdu. Özenle toplayıp kuruttuğu otları hastalık çeşitlerine göre düzenler, ona iyileşmek için gelen tüm canlılara şifa dağıtırdı. PiraMihto sadece insanları iyileştirmede aynı zamanda köyün tüm hasta hayvanlarını da iyileştirirdi. O nedenle Mihto'nuniyileştiremediği bir yarayı, bir acıyı başkasının iyileştireceğine hiç kimse inanmazdı. Ama nedense Miskal'in diş ağrısını geçirememişti. Babasıda çaresizce şehrin yolunu tutmuştu. Doktorun her zaman zor bulunduğu şehirde diş doktoruda yerinde yoktu. Bunca yolu boşuna

yürümüşlerdi ama Miskal için dış ağrısının da, acısıda yorgunluğuda babasının getirdiği ekmek arası helva ile uçup gitmişti. Dünyanın en mutlu çocuğu olmuş, dış ağrısını unutuvermişti. Akşam özeriköylerine dönerken kendini çok özel hissediyordu. Babasının aldığı yenispor ayakkabılarını Kibar ve Hürmüz'e göstermek için hemen yanlarına koşmuştu. Biraz utanarak birazda gururla ayakkabılarını köyün çocuklarına göstermişti. Siyah lastik ayakkabılarını da bir dahaki kışa saklamıştı anası. Miskal, Kibar ve Hürmüz sadece arkadaş değillerdi. Birinin hayal dünyasında gezinen birer zaman yolcusugibiydiler. Hiç ayrılmaz birlikte uyur birlikte kalkardı. En sevdikleri oyun alanı evlerinin damıydı. Evlerinin Toprak damında yüksek sesle söyledikleri şarkılar en çok da HeciHiso amcaı rahatsız ederdi. Kocaman siyah gözlükleri ile Xatiya Cemile, Miskal'ın anasına gelir şikâyet ederdi. "Sizin kızlar hiç susmayan teyp gibi sürekli ses çıkarıyorlar, hacı sestten rahatsız oluyor" diyerek evinin yolunu tutar söylene söylene giderdi. XaleHeciHiso köydeki tabirle bav fileydi (ataları Ermeni). Köy toplumunakendini kabul ettirmek için haca gitmiş, çok az yaşlının gittiği köy camisinin müdavimioluvermişti ama yinede Ermenilere has güvercin tedirginliğiyle yaşarlardı. O buruk, çekingen, güvensiz ruh halleri insanlarla arasına hep bir duvar örülmesine neden olmuştu. Hangi katliamın acısıyla susuyorlardı bilinmezdi ama Miskal'in çocukluğu HeciHisonun evinde geçiyordu. Her öğlen anasının zoruyla beride koyunların sağılması için XatiyaCemile'ye yardıma giderdi. Karşılığında ise bayram şekeri alırdı. Xatiya Cemile'de bayram şekeri hiç bitmezdi. Çünkü her bayramda şeker yerine çocuklara kuru dut dağıtırdı. Ama miskal her bayram Xatiya Cemile'nin şeker ve dut tepsisini yan yana koyduğunu bilirdi. Cemo çocuklara dut tepsisi tutarken Miskal XatiyaCemo'nun yakını görmeyen gözleri sayesinde şeker tepsisine daldırırdı ellini.

Miskal, Hürmüz ve Kibar ile birlikte en çok evcilik oynamayı severlerdi. Bu oyunlarda hikâyelerini kendileri yazar, adlarını kendileri belirler, kaderlerini kendileri çizirdi. Kim olmak, nasıl yaşamak ve ne söylemek istiyorlarsa onu söyler, onu oynarlardı. Köy toplumunun kadınlara dayattığı geleneksel sınırları bir nebze de olsa bu oyunlarda kırıyor, kendi hikâyelerini kendileri kurguluyorlardı.

Hayali arkadaşlar edinirlerdi. Herbirinin biradı ve bir hikâyesi olurdu. Bu hayali arkadaşları Kırçıma, Perişan ve Felek'ti. Bu kadınlar kimdi, onlara neden bu adları vermişlerdi onlar da bilmiyordu. Sadece hayal dünyalarının ürünüydü. Bu kadınlar neden çocuk değilde kadın olmuştu, yoksa hayali arkadaşları bilmedikleri, anlayamadıkları ancak

sezebildikleri bir kadın gerçeğinin dile gelmesi miydi? Bu hayali olan kadınlardan Kırçima en güçlü karakterdi. Bütün köyün el aman ettiği, asi, boyun eğmez, inatçı, kavgacı, tembel, evine bağına bağlı olmayan, nazarlarında çingene gibi bir kadındı. Bütün kötülüklerin kaynağı, dedikoduların merkezi hep Kırçima'ydı. Adeta herkesin günahını yüklediği, suçunu üzerine atığı günah keçisiydi. Bir anlamda şeytanlaştırılan Lilit'ti. Felek ve Perişan ise Havva'nın soyundan geldiklerini kanıtlamak istercesine uyumlu, sesiz, ağır başlı, itaatkâr kadınlardı. Köyde değer gören, uysal kadın duruşu çocuk dünyalarını da etkilemiş, hayali oyunlarında Kırçima sürekli dışlanan, yadırganan, giybeti yapılan kötü dul kadındı. Bütün bu öğretilmişliklere rağmen bir birlerine itiraf etmeseler de Kırçima hayallerinin uslanmaz, vazgeçilmez asi kadınıydı. Bundandı tüm evcilik oyunlarında dul kadın rolünü çok sevmeleri. Dul olmanın köydeki ağırlığını ve aynı zamanda azda olsa yarattığı özgürlüğü farkındaydılar.

Köylerinde ki dul kadınlar her ne kadar acılı bir yas havasında görünseler de özünde erkek baskısının günlük tezahüründen uzak olmanın rahatlığı ve mutluluğu yüzlerinde okunurdu. Xatiya Bedia o kadınlardan biriydi. Kocasını yılar önce ölmesine rağmen sanki daha dün ölmüş gibi üzüntülü bir yüz ifadesi takar, fazla süslenmez, hep yaşlı bir hava içinde dolaşırdı. Komşularıyla toprak evlerinin arkasında oturur, gelininden yakını, hep dert yanardı. Gelini ile kavgalarında tüm köy başlarına toplanırdı. Bu kavgalar içinde gelini Xatiya Bedia'nın tüm sırlarını ortaya döker, aslında kocasının ölümüne üzülmeyi, sahte bir yüz ifadesi taktığını herkes içinde yüksek sesle söylerdi. Bir kaç gün birleriyle konuşmaz daha sonrada köyün yaşlı kadınlarının araya girmesiyle barışırlardı. Ağıt bu topraklarda kadınların dilidir. Acısı olmayanın dili dönmez derler. Ancak bu köyde ağıtlar acının dili olduğu gibi sadece kadınların anladığı şifrelerle dolu bir dildi.

Köyde Bedia'dan istenmediği halde o yaslara gider, acılı ağıtlar yakar, birazda dövünürdü. Uzun hava tadındaki ağıtları yas evinin acısını bütün köyde dalgalandırırdı. Ağıtları arasına yalnızca kadınların anladığı o şifreleri bırakıverirdi. Ölen kocasına sözü getirir, "rahmetli burada olsa böyle acılı ağıtyakamama müsaade edermiydi, iyi ki de ölüm var" diyerek kadim bilgeliğiyle yâd ile yermeyi ustalıklı iç içe geçirirdi. Ağıtları ile insanları hem ağlatır hemde güldürdü. Kendisi gibi ağıt yakan ama işi biraz abartan olunca taşı gediğine koyardı. Komşusu Fate'nin kocası öldüğünde Fate uzun uzun ağıtlar yakmaya başlayınca Xatiya Bedia yas evinden içeri girdiği gibi "wiporkurê ne diye kendini bu kadar üzülyyorsun. Kocan

toprakzemine ayran döktüğünde yere çömelip yerdeki ayranı dili ile yalar, süt mü ayran mı diye tadına bakardı. Ayran değilse süt olsa vay senin haline” deyip ortalığı kahkahaya boğmuş böylelikle Fate’yi de susturmuştu. Çocukluk anları hayatının oyun sahası, hayallerinin doludizginkoştugu o sınırsız zamandı... Serhat’a kış bir yaşam öyküsüdür. Bütün köy büyük bir olaya hazırlanır gibi kışa hazırlanırdı. Toprak damlar sağlamlaştırılır, evler köşe bucak çamurla sıvanır. kêlaxlar sağlam örülür ve gelecek olan o uzun, çileli zaman beklenirdi. Kışlar tandır başlarında bitmek bilmeyen kaygıların, hüznlerin öyküsüne dönüşürdü... Ya bu kış da uzun sürerse telaşı killerdeki unun, ocaktaki patatesin, samanlıktaki otun kaygısı çökerdi evlere. Dört gözle baharı müjdeleyen leyleğin gelişi beklenirdi köyde. Miskal’ın babası her zaman ki telaşlı, aceleci, sabırsız haliyle Miskal’i neredeyse her saat başı caminin çatısına bakmaya gönderirdi leylek gelmiş mi diye. Leylek kar gibi beyazsa bahara daha çok vardı. Eğer kirli ise bahar yakındı demek oluyordu. Hayat tecrübesi hiç yanılmaz, leylek de hiç yanılmazdı. Miskal’de leylekteki bu şaşmaz zamana hayret ederek yolunu gözlemekten hiç yorulmazdı.

Soğuk kış gecelerinde tezek kokan sobanın külünde pişen patateslerin sıcaklığı evlerin içini sarardı. Dışarda fırtınanın uğultusuna aç kurtların sesi karışırdı. Miskal bu seslerin korkusunu iliklerine kadar hissederek, yorganı hemen başına çeker, öylece dışardan gelen sese odaklanırdı. Evlerinde nerdeyse her akşam Meta Telli’nin masalları dinlenirdi. Tellinin anlattığı perili, canavarlı, bol kahramanlı masallar uzun kış gecelerine renk ve heyecan katardı. Meta Telli masala başlayınca ortam sessizleşir, gaz lambasının titrek ışığında yüzündeki tüm çizgiler adeta yer değiştirirdi. Gözleri ufalır, çenesindeki aklaşan iki üç tel sakalı kendiliğinden titrerdi. Meta Telli çok kısa denilecek kadar ufak bir kadındı. Onun uğursuz hikâyesi daha o bebekken iki defa yanan tandıra düşmesiyle başlamıştı. Bebekken annesi ölmüş, üvey anasının elinde büyümüşü. Hep birilerinin evinde, birilerinin yaşamında sığıntı gibi yaşamıştı. Kendine ait ne bir evi ne bir elbisesi nede bir yaşam hikâyesi vardı. Sadece çocuklar için yüreğinden gelen masalları vardı.

Sol ellinde ki eksik parmaklarına rağmen birçok işi yapardı. Ahırları temizler, hayvanlara bakar, çeşmeden su taşırdı. Geri kalan zamanını baktığı hayvanlar arasında geçirir onlarla tek tek konuşurdu. Çocuklarla da masallarla konuşurdu. Meta Telli birçok akraba hısım dolaştıktan sonra adeta Miskal’ın anasına sığınmıştı. Tandırlıkta ona küçük bir yer birde yatak vermişlerdi. Ömrünün bütün o acı ızdırap dolu yorgun yıllarını, üvey annesinin şiddetini, tandırda sakat çıkan bedenini ve ruhunu masallara

akıtıp hiç sahip olmadığı sonu mutlulukla biten masalları kendi hayat hikâyesiymiş gibi Miskal, Hürmüz ve Kibar’a anlatırdı.

Miskal hafif ekşi kokan kokusunda geceye uzanır,öylece bir masal daha yitip gitmesin diye gözlerini hep açık tutardı.Sonra onun sihirli bir kutuyu andıran küçük sandığına gözlerini dikerdi. Sanki içinde dünyanın tüm gizemli sihirli oyuncakları varmış gibi. Dokunmaya asla cesaret edemediği tabu gibi gelen o sandığa hiç bir zaman dokunmadı.Çünkü o sandık onun sır gibi saklanan yaşamının iz düşümü gibiydi. Miskal daha o yaşta öğrendi kadınların kadınlarla birlikte sakladıkları ne çok sırlarının olduğunu.Telli kadın kimseye anlatamadığı sırlarını masallarda kodlanmış ve geleceğe bırakmıştı. Miskal onun masallar da bıraktığı bu kodları çözmek için masalarının peşine düşmüştü. Her akşam bir masal daha dinlemek için Telli kadının yanından hiç ayrılmazdı.

Bitmek bilmeyen kar yağışının biriktirdiği yığınlar arasında damdan dama atılıyorlardı. Bazen de karın oluşturduğu tepeliklerin üstüne çıkar altlarına aldıkları naylon poşetlerle tepeden aşağıya doğru kayarlardı. Köylü kadınlar arkalarından “erkekler gibi kaymayın yoksa alttınız düşer” diye korkutuyorlardı onları. Kaç defa Miskal gizliden pijamasını indirip kendini kontrol etmişti altı düşmüş mü, zarı yırtılmış mı diye. Kayarken donan nefesi gibi o zamanda donsaydım diye düşünürdü Miskal. Kar kızaklarının o gizemli sesi arasında elleri donmuş halde tandır başına koşardı.Ailece sırt sırta verip tandır değdirme oyunu oynarlardı. Kimin ayağı tandıra değse yerini başkasına verirdi. Miskalin küçük ayakları hep ilk değen olurdu.

Soğuk kışı gecelerinde Şakiro’nun sesi ve dengbej kıamları hiç eksik olmazdı evlerinde. Köyün yaşlıları gençleri bu dengbej gecelerinde toplanır,dengbejin büyümlü sesine takılır giderlerdi. Kadınlar bu büyümlü sesleri kapı ardında dinler,yüzlerini hiç görmedikleri bu sesin sahiplerine içten içe sevdâ türküleri yakarlardı. Şakiro’nun teypten yükselen sesi, tütün saran erkeklerin nasırlı ellerinin sürekli şakaklarında dolaştırmalarına neden oluyor,Kürt olmanın korkusunun sindiği ruh halleri gözlerinden birbirlerine yansiyordu.

“Evder Denge radyoya Erivane’ye” sesiduyulduğunda herkes binlerce yıldır yitirdikleri bir şeyi bulmuş gibi gözlerinin içinde umut ışığı parlardı. Hüzün ve yorgun ruh halleri yerini dikkatli bir dinlemeye bırakırdı.Bazen radyo tamda böyle bir ortamda durur, ses vermezdi. Miskal’in anası oturduğu yerden hemenkalkar,“büyük ihtimale karnına sancı girmiştir, bunca zamandır kırık pencereden gelen soğuk hava onu hasta etmiştir” derdi.Radyoyu eline alır tandıra ısıtmaya götürürdü. Radyo susunca

herkes yine eski ruh haline döner vesessizleşirdi. Miskal'ın aklında, hayallerinde eşkiya suretleri canlanır, isyanın alevi canlanırdı. Anasının hep ağladığını görürdü.

Anasının gözyaşlarında sanki tarih akıyordu. İsyanda yok olup gidenailenin hikâyesinianlatamamış, yasınıtutamamıştı. Yazgısına ve acısına ağlamaktan başka elinden bir şey gelmeyen bir kadındı. Bütün bu yaşananlar zamanın ağırlığında hafifliyor,hayat kendi döngüsünde devam ediyordu.Köyün tek sosyalleşme alanı çeşme başlarıydı. Köyde o gün olan,olacak olanlar ve hiç olmayan meselelerin konuşulduğu, dertlerin paylaşıldığı yerdi köy çeşmesi.Kadınlar sıkılıncasatıllarındaki suyu döküp çeşme başına dert yakınmaya dert dinlemeye giderlerdi. Onlar için köy çeşmesi sanki kutsal bir mabet gibiydi tüm dertlerini sorunlarını suya atar gelirlerdi.

Miskal elleri üşümüş çeşmenin başında su sırasını beklerdi.XatiyaBeso ayak bileklerine taktığı mavi boncuklara nazlı nazlı su dökerek abdest alırdı.Etrafındakilere çatık kaşları arasında şimdilik burası benim dercesine yan yan bakardı. XatikaBese sürekli kızgın ve öfkeliydi. Sırtına yük gibi duran yoksulluk onu her şeye ve herkese karşı öfkeli yapmıştı. Miskal olabildiğince ondan uzak durmaya çalışırdı.Bir gün Miskal XatikaBese'nin su satılının etrafında dönerken ayağı takılmış ve su dökülmüştü.BeseMiskal'a öyle bir bağırırmıştı ki sesi tüm köyde duyulmuştu. Miskal'ın anası gelmiş Bese ile ağız dalaşına girmiş sonrada suyunu almadan Miskal'i eve götürmüştü. Bundan kaynaklı Miskal ne zaman çeşmeden su almaya gitse XatikBese ordamıdır diye bakardı. Köyün diğer çocukları gibi Miskal'da çeşme başında toplanan kendi aralarında bir gizemi paylaşır gibi konuşan kadınları dinlemeyi severdi. Çeşme başında en müstehcen en namahrem hikâyeleriZeno anlatırdı. Zeno köyün en kısa ve ufak tefek kadınıydı. Çok yoksul olmasına rağmen bunu kendine dert edinmez, hayatın başka yanlarına dokunmayı bilirdi. Çok konuşan çok gülen bir kadındı nasıl kiXaltika Bedia'nın ağıtları köyde dalgalanıyorsa Zeno'nunda kahkahaları bütün köyde duyulurdu. O çeşmeye gelince tüm kadınlar etrafına toplanır, onun söylediklerini pür dikkatdinlerlerdi. Nede oda ZenoXaltikaMihto'nun geliniydi, mutlaka bildiği bir şey vardı. Zeno kadınların ilgisini üzerineçekmeyi çok iyi bilirdi konuya doğum kontrolle getirir sonrada kadınların heyecanını artırmak için yavaş yavaş bu konudaki bilgilerini paylaşırdı.Kadınlara bir sürü ot önerirdi. Önerdiği ilaçlar arasında katır ayağı, tolik otu, yaban mantarı gibi otların adını sayarnasıl kullanacaklarını detaylı anlatırdı. Sonrada konuyu cinsel ilişkiye getirir bu konuda özellikle deneyimi az olan yeni

gelinlere dönerek tüm deneyimlerini ayrıntılı bir biçimde anlatırdı. Bütün bu konuşmaları ağzında eksik olan ön dişlerinin yarattığı zorluğuna rağmen anlatır,kadınlar da onu can kulağıyla dinler, kendi aralarında gülüşürlerdi. Arada birde etraflarında koşturan çocukları onları dinleyip dinmediklerine bakar dinleyen varsa hemen kovarlardı.Ancak Miskal tüm anlatılanları duyar, yüzükızarak oradan uzaklaşırdı.

Bazende su sırası için çeşmede kavga çıkardı. Saatlerce kim önce geldi kimin daha acil işi var tartışmaları hiç bitmezdi. Dayika Emine bu konuda hayli yaratıcıydı. Her gün su sırasını kapmak için ya kocası sofrada su beklerdi ya da tenceresi soba özerinde susuzluktan yanmaktaydı. Bu gerekçeleri bazen işe yarar kadınlar insafa gelir sıra verirlerdi bazende hepsi bir ağızdan bizimde kocanız bekliyor, bizimde tenceremiz ocakta deyip itiraz ederlerdi.Dayika Eminede başka bir bahane bulmak için biraz geriye çekilir düşünürdü.Miskal da bazen bu kavgalara dâhil olur çok beceremese de bir kaç laf ederdi.

Kadınların gizli esrarengiz, bir okadarda acı ve öfke dolu hayat hikâyelerini çeşme başlarında öğreniyordu. Kadın olmanın ne demek olduğunu, onu bekleyen geleceğin böyle olmasından korkar bu anlarda büyümeyi hiç istemezdi. Ama yine de bilirdiki kadınların köydeki kapalı olan yaşamları çeşme başlarında tüm çıplaklığıyla ortaya serilirdi. Kadınlar birbirine açtıkları duygularıve deneyimleriyle köyün çehresini değiştiriyor, geleneksel kültürün dışına çıkarak kendi hikâyelerini yaşıyorlardı.Miskal çeşme başında bu kadinhikâyeleri ile büyüdü, kendini tanıdı ve kadınları sevdi. Köyün çeşmesi aynı zamanda genç kızların vedelikanlıların tenha bakışlarlabuluştugu yerdı. Aşk denen o tuhaf kışkırtıcı söze dökülmeyen ama bakışa çizilen bilinmezi keşfe çıkarlardı.Burada onlar için aşk asla söze dökülmeyen, bakışlarda asılı kalan ayın gölgesi gibi durmalıydı yüzlerinde. Ama yine de sevenin yüreğinden bir mendil kapmak için kaç bin kere bu yolu turlayan delikanlılar olurdu.

Kolalı beyaz yakalıgömllekleri, İspanyol paça pantolonları şehirli havasını köye taşıyordu. Şehirden gelmiş olmanın bilmiş ve kibirli halleri onlara başka bir hava katıyordu. Oysa çoğu daha bıyıkları terlememiş delikanlılardı.Genç kızların ise iletişim dili başlarındaki yazmalarıydı. Günde kaç defa açıp bağladıklarını kendileride bilmiyordu. Yazmalar bazen köyde büyük sorunların yaşanmasına neden olabiliyordu. Duygularına karşılık bulmayan delikanlılar genç kızların yazmasını kaçırınca bu iş kandavasına kadar giderdi.Bu yüzden çeşmeye kızlarını gönderen anneler onları çok iyi tembihlerdi. Yazmanı sıkı bağla, falankesin oğlunun gözü sende var aman dikkat et etrafına çok bakma çeşmede

çok oyalanma serzenişleri içinde genç kadınlar çeşmeye gönderilirlerdi. Ama yinede birbirine gönül vermiş gençlerin önüne aile engeli çıktığında yazma kaçırma çözüm olarak devreye girerdi. Kız çeşmeye gelir yazmasını hafiften esnektir, delikanlı yazmayı alır kaçardı. Bu anlamda köydeki en yakın örnek Dilşo'nunhikâyesiydi. Babası yoksul olduğu için köyün çobanına onu vermek istememiş, oda çeşmeye gidip Neco'dan yazmasını kaçırmamasını istediği rivayet edilirdi. Bu konu köyde nerdeyse bir yıl tartışılmış kimin kimi teşvik ettiği bir türlü netleşmemişti. Gerçi kadın istemese hiç bir şey olmaz inancı Dilşo'yu suçlu yapıvermişti. Herkes de rahatlamıştı.

Kadınlar evlilik denen törene ister zorla ister sevgiyle adım atmış olsunlar günün sonunda şiddet dolu bir yaşam kaderleri gibi kapının diğer tarafında hep onları beklerdi. Dilşo bu törene güya sevgiyle adım atmış, mutlu bir evlilik hayaliyle o kapıdan içeri girmişti. Ancak ilk günden itibaren kapının ardında sürekli şiddetle karşılaşmıştı. Köyün çobanı olan kocası ezilmiş olmanın, ezik yaşamanın acısıyla Dilşo'ya saldırır, Dilşo ondan kaçmak için bütün köyü dolaşırdı. Son durağı hep Miskal'ın evi olur can havliyle kendini içeri atar, kafası yara bere içinde saklanacak bir yer arardı. Kadının çığlık çığlığa feryatlarıyla uyanan Miskal uykulu haliyle dikilirdi. Dilşo'nun kocası elinde kocaman bir bıçakla kendi kendine "berxanêrjibokerêye" sözünü tekrarlar, herkesi tehditederdi. Miskal bu sözün anlamını çok sonra anlamıştı. Erkek adam ölüm için vardır anlamına geliyordu. Evet, erkeklik ve ölüm hiç bir sözde bu kadar güzel ifade edilmemiştir.

Köylüler gelir çobanı teselli eder, Dilşo'yada bir iki nasihat verir o günlük sorun çözüldü ama bir diğer hafta aynı şey tekrarlanırdı. Bütün köyün kanıksadığı bu duruma bir tek Miskal öfke duyardı. Her gece Dilşo'yu nasıl kurtaracağını hayallerini kurardı.

Ve nihayet kış bitmiş bahar bütün coşkusuyla köyü sarmıştı. Yeni doğan kuzuların sesine kuşların sesi karışıyor, köyü büyük bir telaş sarıyordu. Erkekler tarlalara tohum ekiyor, kadınlar kıştan kalan kiri pası temizliyor, çocuklarının kafasındaki bitleri ayıklıyorlardı. Baharı karşılamının heyecanı oraya buraya koşuyorlardı.

Baharla birlikte canlanan doğa tüm nimetlerini köylüye sunmaya hazırdı. Köyün kadınları bunu bilmenin huzuruyla doğa anaya koşarlardı. PiraMihto her zaman olduğu gibi kadınların önünde onları dağ bayır dolaştırırdı. Çünkü bilirdiki yoksulluğun kara kışında insanın elinin insana yetişmediği yerde bu topladığı otlar hem açlıklarına hem de hastalıklarına devaydı. Bunu bilmenin acısıyla tüm yoksul kadınların yüzü doğaya

dönerdi.

Anası Miskal'ixatikaMihto'ya emanet eder, onunla ot ve kekik toplamaya gönderirdi. Miskal en iyi otunyerini PiraMihto'nun bildiğini bilir bir izci gibi sürekli onu takip ederdi ama Mihto'nun hızına yetişmek imkânsızdı adeta,rüzgâr gibi esiyordu.Bazen Miskal yanı başında durur onun topladığı otlara bakarak otları tanımaya çalışırdı. Ama PiraMihto durumu anladığı gibi birazda öfkelenerek “bak bu ot kari belge beayike, uğursuzdur sakın koparma” deyip onu uyarırdı.Miskal aslında çok ender bulunan bu otu korumak için PiraMihto'nun be ayike dediğini bilirdi ama yinede o ota hiç dokunmazdı.

Miskal, PiraMihto ile birlikte anasının torbasına koyduğu otlu peyniri çıkarır, tandır ekmeğine sarar büyük bir iştahla yerlerdi.Güneş mala Moro tepesinde batmaya başladığında yorgun argın ama mutlu bir şekilde evlerine dönerlerdi.

Bahar onun en sevdiği mevsimdi. Yaşadığı coğrafyada mevsimler kış ve bahar olarak bilinirdi. İki mevsimli bir zamanda yaşırdı.Kara kışa karşı tüm mevsimler bahardı onun için.Bu mevsim boyunca hiç evde oturmaz çiçek bahçesine dönüşen tarlalar arasında sping, piçok, kereng,pikas,tirşo, nane,cucikê toplamak için gezinip dururdu adeta. Hayatınınmucizevi tatları peşinde oradan oraya sürüklenirdi. Sümbülün kokusuna bayılır kır çiçeklerinden yaptığı saçları saçlarına takmayı çok severdi. Havalar ısınıp otlar biçilmeye, tarlalardaki ürünler toplanmaya başlayınca Miskal'in içindeki bahar coşkusu yerini sonbahar havasına bırakırdı. Ama yinede mevsim bitmemiş bahar kokusu kesilen otlardan her tarafı sarardı.

Havalar bunaltıcı bir hal alınca anasıylabirlikte köylü kadınlar toplanır, gözden uzak olan dere suyunda yüzmeye giderlerdi. Kadınlar arasında en çok Zaide ana bembeyaz vücudu, kızıl saçları ile sanki MetaTeli'nin masallarından çıkıp gelmiş gibiydi. Zaide ana anasının dostu, sırdaşı ve arkadaşıydı. Birlikte bir ömür geçirmiş, acı ve sevinçlerini ortak yaşamışlardı. Zaide ana üst üste dokuz kız çocuğu doğurmuş bundan dolayı kaynanası ona hep Dayika ser reşa diye seslenirdi. Kadın olmanın ağırlığına birde kız anası olmak Zaide'nin yükünü dahada ağırlaştırmıştı. Bu yüzden mavi parlak gözleri hep hüznü bakardı. Bir tek Miskal'in anasını gördüğünde gözlerindeki hüznün büyük bir mutluluğa dönüşüyordu. Öyle derin, öyle büyük bir sevgi bağı oluşmuştu ki aralarında ikisi konuşunca etraflarında olan hiç kimse ne konuştuklarını anlamıyordu.Lokmalarınıbölüşmüş, acılarını paylaşmış kadının kadınlara kadim dostluğuymdu onlarınki. Zaide ana Miskal'in anasının sırtını keseliyor diğer yandan da konuşuyorlardı. Kadınlar suda göbekleri ve

iri memelerini cömertçe sergiliyor, bedenlerinden utanmadan birbirinin vücuduna yadırgayan gözlerle bakmadan.

Halime abla yine her zaman olduğu gibi yerinde uyukluyordu. Halime daha çok gençken kuma üzerine gelmiş, kuması Finco'nun bu acıyı kaldıramadığı söylenirdi. Kimileri ise Halime'nin tembel uykucu halinin Fincoyu çatlattığını anlatırlardı. Köy yerinde laf bitmez doğru ile yanlış hiç bir zaman tam bilinmezdi. Her olaya göre herkesin bir yorumu olurdu. Ama Halime bu konuda hiç konuşmaz sanki konuşsa yaşamının büyüğü bozulacak ve her şey onun üstünde kalacaktı gibi susardı. Yaşadığı bu uyuklama halini bu duruma bağlayanlar olurdu. Uyuklayarak Finco'nun acı dolu hastalığına, ondan aldığı yaşamının kefareti ödediği anlatılırdı. Halime ablanın bu hali köyde birçok kadının lakabı haline gelmişti. Biraz tembel ve uyuşuk kadınlara Halime ya xeweraçiderlerdi. Oda intikamını köydeki bazı kadınların ismini tavuk, koyun ve keçilerine vererek alıyordu. Birde nispet olsun diye evinin damına çıkarak yükseksesle koyunve keçilerini taktığı bu adlarla çağırırdı. Özellikle yakın komşusu Goze'yi çok kızdırır en çirkin tavuğuna Goze diye seslenirdi. Gozede köyün bilge kadınlarına gider bu durumu şikâyet ederdi. Kadınlar Halime'ye Goze'nin şikâyetlerini aktarınca “vallahi bilirsiniz karatavuğumu çok severim aynı zamanda XuşkaGozeyide severim, sevdiğimden tavuğuma onun adını verdim buna neden bu kadar kızıyor anlamadım” der işin içinden çıkardı. Halime'yle sohbet etmek uyuklama halinden kaynaklı çekilmez olsada artık kimse bu durumu yadırgamaz, onu olduğu gibi kabul ederlerdi.

Miskalda tüm bu düşünceler arasında kara kuru bedenini suya daldırıyor, o iri bedenler arasında görünmez olduğu için mutlu oluyordu. Güneşin yakıcı sıcaklığı bir kaç saat sonra sağanak bir yağışa bırakmış kadınlar güneşe serdikleri elbiselerini alelacele topluyorlardı. Miskal içinse yağmur ardında çıkacak gökkuşağını beklemek ve ardından durmadan koşmak anlamına geliyordu. Çünkü hikâyelerin birinde anası gökkuşağının üstünde atlayan bir kadının erkeğe dönüşeceğini anlatmıştı. Miskal her yağmurdan sonra gökkuşağının peşine düşer tüm gücüyle ona doğru koşardı. O koştukça sanki gökkuşağı da ondan uzağa koşuyordu. Yetişememenin kızgınlığıyla ağlayarak anasının eteğine yapışarak “hani koşsan yetişirsin demiştin çok koşuyorum ama yine ulaşamıyorum” demişti. Anası ona dönerek biraz muzipçe gülümseyerek demekki sen yeterince koşamamışsın derdi. Anası kızını asla ulaşamayacağı bir şeyin peşinde neden koşturmuştu Miskal bir türlü anlamıyordu. Ama anasının her sabah ya star diyerek yakarışlarını

ve kadın olmaktan duyduğu acıyı kadın olacağıma kör olsaydım, dilenci olsaydım deyişini hiç aklından çıkmıyordu.Oysa köyde dilencilik yapan JinaKalê ve Kerê'ninözenilecek neyi vardı anlamıyordu.

İkisi de dul ikisi de yoksul ve ikiside köy toplumunda saygı duyulmayan kadınlardı.Jina kalê acem olmasına ve etrafta o kadar acem köyü olmasına rağmen gelmiş bir Kürt köyüne yerleşmişti. Her sabah erken saate HeydoyêErebeci'nin at arabasının arkasına biner şehre dilenmeye gider akşamda onunla birlikte tekrar dönerdi.Tek başına yaşar başka şehirlerde yaşayan çocukları onu yılda bir ziyarete gelirdi. Kendi geçmişine ilişkin katı bir yasak uygular, asla konuşmaz, kimseyi evine almazdı. Köylülerde bu durumu hiç sorgulamazdı. Aslında her kesin bildiğini kimse yüksek sesle konuşmazdı. Kendine her ne kadar acem denilsede Kiná Kalê Ermeni bir kadındı. Kızı Katya bunun en açık örneğiydi. Ama kimse bunun peşine düşmüyor, sormuyor sorgulamıyordu. Herkes bu hikâyedeki günahını bildiği için konuşmuyordu.

Jiná Kalê bazen Kerê kadınla birlikte şehrin en büyük camisi önünde dileniyorlardı.Kerê genç yaşta dul kalmış, yedi çocuğunu dinlenerek büyüttmüştü. Kulakları duymadığı için Kerê diye hitap edilirdi. Bu adla o kadar özdeşleşmişti ki kimse gerçek adını hatırlamıyordu. O bile biri adını sorunca Kerêderdi. Başına bağladığı kocaman atkı kafasını gövdesinden daha büyük gösteriyordu. Çok kirli ve pasaklı olan kız kardeşi Guço ile arası hiç düzelmez, sürekli kavga ederlerdi. Hatta bu kavgalar köyde çocukların dilinde tekerlemeye dönüşmüştü.Xazila buya zivistaneloguçohevxistan tekerlemesi çocukların dilinde hiç düşünüyordu. Miskal bütün bunları düşününce annesinin neden dilenci olmak istediğine bir türlü anlam veremiyordu. Oysa bu kadınlar köyün gelenekseltabularını sarsmış, yaşamlarını bir erkeğin gölgesinde sürdürmektense dul kalmakta ısrar etmiş, bu yolda dilenci olmayı tercih etmişlerdi.Miskalin anası bu gerçeği sezmiş olacak ki dilenci olmayı evli olmaya yeğlemişti.

Zaman keskin bir bıçak gibi önüne geleni biçip gidiyordu. Köyde her şey değişiyordu. Önce köyün çeşmesi kurutuldu musluk suyu aksın diye, sonra o yaşlı bilge kadınlar tek tek göçüp gidiyorlardı.Bese, Zahide XaltikaMihto,Kata Pire, Kerê, Xaltika Bedia ve diğerleri en sonda anası peşi sıra göçüp gitmişlerdi.Köyün hafızası kaybolmuş,belleksiz, bilgisiz, anlamsız bir boşluk oluşuvermişti.Zeno artık kadınlarla bilgilerini paylaşmıyor, kendi evinin sessizliğine gömülmüştü. Mevsimler bile değişmişti. Kar eskisi gibi yağmıyor, leylek artık gelmiyordu. Uzun kış gecelerinde dengbejlerin sesi yankılanmıyordu. Her şey ve herkes değişmişti. Tandırda pişen ekmek kokusunu yitirmiş, ayran o eski tadını

vermiyordu. Miskal da büyümüş bu değişim içerisinde akli ve yüreği çocuk kalmıştı. Artık etrafında ne kibar nede Hürmüz vardı. Kibar evlenmiş, Hürmüz kendi yoluna gitmişti. Köyartık televizyon dünyasında kaybolmuş, gaz lambası yerine parlak ışıklar evleri aydınlatıyor bu ışıktaki kadınlar birbirinde kusur arıyor, aşk ve sevgi artık bakışlarda aranmıyor, heran yeni bir beden arama telaşına dönüşüyordu.

Miskal yalnızdı. Bütün bu yaşananlar başka bir çağa aitmiş duygusunu yaratıyordu onda. Artık hiç hayal kurmuyor, eski hayalleri, arkadaşları ona misafir olmuyordu. Kendi yalnızlığı içinde konuşmayı unutmuş sadece susuyordu. Etrafında koşuşturan bir çocuk ona tekme atınca köylü kadınlardan biri “dokunmayın, garibim zaten zararsızdır. Kendi haline bırakın” derdi. Zamanla Miskal’ın lakabı BêdaSuşê oldu ve tüm köylere yayıldı. Çünkü miskal etrafında bulunduğu tüm renkli boncukları topluyor, cam parçalarıyla birlikte kendini gökkuşağına dönüştürüyordu. Gökyüzünde parlayan gökkuşağına ulaşılamamıştı belki, ama yeryüzünde kendine bir gökkuşağı yaratmıştı. Ve artık o Miskal dindî...

Nuda Yüksel

(17 NİSAN KÖY ENSTİTÜLERİNİN KURULUŞUNA)

Islak Adam

Annem Rahmetli “okuma yazmasız” her şeyi bilendi! Mahalle kadınlarını toplar, parti toplantılarına ve mitinglere götürürdü. KOMONİS! KOMONİSLEE! GIZIL KOMONİS TONGUÇ! AH ANNEM! Komünist, benim küçük kafamda KUYRUKLU, BOYNUZLU, KOCAMAN, GÖRÜNMEYEN CANAVAR OLMUŞTU...

Babam rahmetli, halim selim, kendine özgü şakalarıyla, sevilen bir adamdı. “Etliye sütlüye Karışmaz” ve az konuşurdu. Osman Efendiydi “O.” Ortaklar Köy Enstitüsünde kantinciydi. Haftanın bazı günleri okulda kalır; eve geldiği günlerde akşam, yersofrasında ailemiz tam tekmi olurduk. Sofrabezi serilir. Üzerine kalbur, sini. Yer minderime oturup sofr bezini karnıma kadar çekerdim. Sininin ortasında çanakta yemek...Elle, kaşıkla çanağa gidip gelmeler. Tek çanakdan yemek, tek maşrapadan su...

Annem :

-Ağzını şaplatma!

-OLUR ANA.

-Üstüne dökme!

-OLUR ANA.

-Konuşma!

-OLUR ANA.

Sofrada konuşulmazdı “Annem hariç.” Babamı sessizliğiyle hatırlarım hep...

Yine böyle bir akşam Babam “Enstitüden” gelmiş, akşam yemeğine oturmuşuk.

-İşmet, dün gece Enstitüde garip bir şey oldu? BABAM KONUŞTU? ...

Annem dinliyor. Kardeşim benden 2.5 yaş küçük. Yemeğine devam ediyor. Benim kulağım Babamda...

-Uyuyordum. “Osman Efendi! Osman Efendi!” Kalk!

-Gecenin Yarısı? Allah Allah! “Şakır şakır” yağmur sesi duyuyorum.

Karşımda Nöbetçi Öğrenci

ve sıırıslıklam şapkalı, pardesülü “Islak Adam”. Uyanmaya çabaladım.

-Buyurun.

-Merhaba Osman Efendi.

-Merhaba.

-Erzak gelmiş. Şoförle muavinini de uyandırdım. Seninle beş kişiyiz.

Memleketin kamyona

ihtiyacı var. Erzağı depoya taşıyalım. Kamyonu yolcu edelim; dedi.

Depo, 50-60 basamakla inilen bir yer. Bu yağmurda, karanlıkta olacak iş mi? “Islak Adam”la

beraber yağmur altında kamyonu boşalttık. Sabaha yakın iş bitti.

Beşimizin de paçalarından

yağmursuyu akıyor. “Islak Adam” kamyonu uğurladı... Benim elimi sıkıttı...

Nöbetçi Öğrenciyle birlikte

gitti...Soyundum. Kurulandım. Sabah ta olmuştu. Uyuyamadım...

ANNEM DİKKATLE BABAMI DİNLİYORDU.

Babam devam etti.

-Okul Müdürünü gördüm. Sabah Tadadı için meydana geliyordu.

-Öğrenci yatakhanesinden çıkan bir grup öğrenci içinde...A aaa!

“Islak Adam”...

Öğrencilerle sohbet ederek meydana geliyorlar!

Okul Müdürü duraladı... Baktı baktı...koştı “Islak Adam”la kucaklaştı...

-Tadat Meydanında öğrenciler her günkü gibi yine toplandılar. Okul

Müdürü, “İSMAİL HAKKI

TONGUÇ! TONGUÇ BABA aramızda! Dedi. Meydan bayram yeri oldu.

“İSLAK ADAM” İSMAİL HAKKI

TONGUÇ’muş. TONGUÇ BABA’YMIŞ! Benimle yağmur altında sırtında un

şeker makarna çuvaları

taşıyan!

“Çocuk aklım karıştı. Komonis canavarım Tonguç Baba mıydı?”

“BU” NE BİÇİM KOMONİS İSMET? Babam bu soruyla beraber

Anneme “ciddi” baktı...

Annem Babamdan gözlerini kaçırdı...

-Yemeğini ye!

-OLUR ANA.

Reşê...

Soğuk mezar taşları arasında telaşlı adımlarla babasına koşan çocukların kavuşmasıdır bu hikaye de anlatılacak olan... Mezar taşına telaşla bir şeyler anlatıyor. Çiçek getirmiş babasına 'beğendin mi?' diye soruyor. Daha yeni sütten kesilmiş iki buçuk yaşında bir çocuk, esmer teni kara gözleri ve telaşlı adımlarıyla 'babasının evine' gelmiş.

Aslında bir coğrafyanın hikayesi gizli telaşlı küçük adımlarda. Babasız büyüyen mezar taşları ile konuşmayı öğrenen çocuklardan sadece biri Reşê...

Büyük bir aşktan, mücadeleden ve kahramanlıktan geriye kalan armağan. Üç öznesi var bu hikayenin, Basıl, Fatma ve Reşê...

Basıl Hesên, Tırbespiye Arap'larından, Fatma Yusif ise ise Qamişlo Kürtlerinden. Aşk bu sınır kimlik tanımaz ya, Basıl ile Fatma birbirlerine aşık olmuşlar. İki halk arasına örülen duvarlara çarpmış iki gencin aşkı. Ama vazgeçmemişler ve beş yıl ön yargılarla önlerine çekilen barikatlara karşı mücadele edip sonunda kavuşmuşlar.

Rojava'da devrim öncesi Arap ve Kürt çelişkisi tarihe dayanır... Basıl bu çelişkiyi Fatma'yı severken daha iyi anlamış. Bu topraklarda hep kavuşulamayan aşklar yazılacak değil ya bu kez aşk galip gelmiş ve Fatma ve Basıl sonunda muratlarına ermişler.

Aile ve toplumun çelişki ve çatışmalarına boyun eğmeyen iki genç, mutlu bir hayat yaşama ve bir kız çocuğuna sahip olmayı hayalini kurmuş. Hayalleri gerçekleştiğinde, adını tam da aşkları ve Rojava gibi Hevî (Umut) koymuşlar.

Yani bizim hikayemizin kahramanı babasının doğduğu gün ona seslendiği isim Reşê. Savaşın ortasında doğan Reşê, babasının artık savaşmak için daha fazla nedeni vardır. O'nu korumak ve geleceğini hazırlamak...

Rojava'da devrimin başından itibaren Kürtler, Araplar, Ermeniler, Süryaniler topraklarını ve sevdiklerini savunmak için savaştı, yaşamını yitirdi. Yıllarca bir ağaç dahi dikmeleri yasaklanan, ettikleri buğdayları dahi öğütemeyen Rojava'da yaşayan halklar, çocukları özgürce yaşayacakları bir gelecek yaratabilmek için savaşmak dışında bir seçenekleri olmadığını biliyorlardı.

Basıl'da onlardan biriydi ve Minbiç, Kobanê, Rakka'da en ön mevzilerde Abu Reşê (yani Reşê'nin babası) olarak yerini aldı. Fatma O'nu anlatırken, "Cesurdur... Toprağına bağlıdır. Kızını ve eşini bütün tehlikelerden korumak için savaşmaktan asla geri durmazdı" diyor.

YPG'nin hareketli Arap taburunda yer alan Basıl, eşi Fatma kızı Reşê'ye ha-

mileyken, Minbiç hamlesine katılır. Hamlede ağır yaralanır. Aylarca tedavi olur, yaralıyken Reşê dünyaya gelir. Basıl iyileşince henüz yeni doğmuş Reşê'nin alnına baba sevgisini unutmamasın diye bir öpücük kondurarak, Rakka'da DAÎŞ'e karşı başlayan tarihi hamleye katılır.

Basıl, bir gün Fatma'yı arar ve Reşê'yi görmek istediğini söyler ancak, Reşê'yi göremeden cephede yaşamını yitirir. Coğrafyanın üzerine bir karabasan gibi çöken DAÎŞ'e karşı özgürlük savaşında yaşamını yitiren nice anne-babadan sadece biri Basıl. Hayali ölümünün ardından iki yıl sonra gerçekleşir. DAÎŞ Rakka'da yaşadığı büyük kaybın ardından, Baxoz'da ise tarih sahnesinden tümüyle silinir.

Karanlık silindi ama geriye anne ve babalarının yüzünü hatırlamayan çocuklar ve çocuklarının son gülüşü zihinlerine kazınmış anne babalar kaldı. Ama özgürlük mirası ile çocuklar burukta olsa gülebiliyor ve büyüyorlar. Konuşmayı normalden daha hızlı öğrenir. Yedi aylıkken babasını kaybeden Reşê'nin söylediği ilk sözü de "baba" olur. Görenleri ve duyanları şaşırtır Reşê. Babasını görmediği halde nasıl da ilk olarak "baba" der ki bir çocuk? Basıl ve Reşê... Baba kız...

Minbiç Hamlesine katılmadan önce Basıl, Reşê'yi kucağına alır ve bir fotoğraf çeker. Şehit düşerse portre fotoğrafı yerine Reşê ile birlikte çektiği fotoğrafın yayınlanmasını vasiyet eder.

Şimdi Reşê babasının anılarını annesinden dinleyerek büyüyor. Hayalinde canlandırdığı babasıyla konuşuyor, oynuyor, şakalaşiyor. Babasının mezarına gideceği günü ise sabırsızlıkla bekliyor.

Qamişlo Şehitliği'nin kapısından girer girmez belleğine kazındığı babasının mezarını buluyor. Baba kız kavuşmasına tanıklık ediyor toprağın altında yatanlar ve üstünde hüznü kavuşma için gelenler... Güller bırakıyor babasının koynuna ve çocuk dilinden, "Mala bavêmin" sözcüklerin dökülüyor. "Hevale bavemin" diyerek bütün mezar taşlarını tek tek öpüyor.

Rojava'nın her kentinde; içinde acıyı, hayatı, aşkı, ülkeyi, özlemi, hüznü ve umudu barındıran Reşê'lerin küçük adımlarının hikayesi duyuluyor.

Rojava'daki binlerce baba, dün DAÎŞ'e karşı bugün ise Türkiye'nin saldırılarına karşı topraklarını korurken yaşamını yitiriyor. 9 Ekim'den bugüne binlerce çocuk baba ve annesiz kaldı. Babalar çocuklarının, çocuklarda babalarının çerçeveli fotoğraflarına ve mezar taşlarına sarılıyor artık bu coğrafyada.

Nûdem Têkoşer

2019’da Dersim’de Ölümsüzleşen
Özkan Aslan’a...

Güveniyorduk Birbirimize

Havanın sıcaklığına sineğin vızıltısı eklenince bulunduğumuz köy evininin dışına çıkmaktan başka yol bulamadık. Halbuki dışarıyı saldırılara hazırlıksız yakalanmamıza sebep olabilecek kadar açık bir alandı. İki yanımızda iki ağacın altında duran iki nöbetçiye güvendik. Ama beklentilerimizin gerçekleşmediğine defalarca kez tanık olduğumuz bir geceydi. İlki dışarısının içerisi kadar sıcak olmadığına dair iyimserliğimizin çok vakit geçmeden tuzla buz olmasıydı. Ardından açık havada sineklerin belalarını sürmeyeceğine olan umudumuzun yıkılması geldi. Sonuncusu çok daha fenaydı. İki nöbetçinin çevremizde olabilecek her türlü hareketi fark edebileceğine olan inancımız da tarumar oldu. Sabah erkenden yola çıktığımızda daha önce de kullandığımız güzergahta sinsice bizi bekleyen bombalı tuzağı son anda fark ettik.

Kendimizi, birbirimizi ve bulunduğumuz cepheyi korumak için tepeden tırnağa silahlı bir gruptuk. Defalarca kez ölmüş, öldürmüş, yaralanmış, yaralamış, korkmuş, korkutmuş, kaçmış, kaçirtmış, yormuş, yorulmuştuk.

Büyük bir hamlenin ön günlerinde olduğumuzu hissediyorduk. Güveniyorduk birbirimize. Eksiği gediği ile sınırlarımızı korumuş, keşiflerimizi yapmış, az da olsa düşmana bazı kayıplar verdirmiştik. Daha fazlasını yapmak gerektiğine kenetlenmiştik. Biraz dinlenecek ve ilerleyecektik. Kendimizi hedefine ulaşmak için gerilmiş bir oka benzetmekte haklıydık.

Eski silah arkadaşıydık. Eski olmanın göreceli olduğunu yeni öğrenmiştik. Silah arkadaşlıklarının süresinin kısalığını konuşurken eskidiğimize kanaat getirmiştik. İlk defa Kobanê’nin sınırdaki bir mahallesinde karşılaşmış ve sonrasında yoldaş cenazeleri taşımış, ağlamış, savaşmış ve kazanmıştık. Şimdi aynı coğrafyanın farklı bir parçasındaydık. Yönümüz daha önce savaştığımız ve kazandığımız topraklara doğruydı. Amacımız harita gösterilmeden anlaşılmayacak kadar dağınık olan devrim topraklarının parçalılığını toplamaktı. İntikam ve coşku doluyduk. Anılarına sahip çıkmak istediğimiz arkadaşlarımızın bir de hayalleri vardı. Hiçbir dayanağımız olmasa bile sırf o hayalleri gerçekleştirmek için göze almayacağımız risk yoktu. Birbirini tanımanın getireceği kolaylıklar

kadar rahatlatıcı bir avantaj yoktur bizim işlerde. Birbirimize bakıp gülümsediğimizde bunun sevincini içten içe hissettiğimiz oluyordu. Mutluyduk. İsteddiğimiz zamanda istediğimiz yerdeydik. Cephanemiz vardı. Ara sıra çay demleme fırsatları da yaratabiliyorduk.

Yola çıktık demek isterdim. Varmak istediğimiz hedeflere normal yollardan gidemezdik. Yeni yollar açarak ilerliyorduk. Dönmüş dolaşmış Özkan ile yine aynı takıma düşmüştük. İtirazımız yoktu. Özkan uçsuz bucaksız arazilere BKS ile çıkmaya cesaret edince bana da BKS'nin bir o kadar ağır cephanesini taşımak düştü. Peşi sıra gidiyordum. Ara sıra durup dinleniyorduk insanlık gereği. Önümüzdeki ve her iki yanımızdaki saldırı kollarının neler yaptığına dair kıskanç bir tartışma yürütüyorduk. Takımların birbirini kıskanmasının yanında takım içinde de birbirini kıskananlarımız oluyordu. Sigarasından dolu bir duman çeken Özkan, duygularını ilk ele veren oldu. Gözümün içine bakarak konuştu.

-Yoldaş sen Kobanê'de bir sürü çete öldürdün. Katılacağımız ilk saldırıda öncelik benimdir.

Bir pazarlığa giremeyecek kadar sıcak havanın mağduruydum. Ama elimi bağlayacak bir onaylamaya da girmek istemiyordum. Terlemiş göz kapaklarımı sildikten sonra cevabımı verdi.

-Valla bir şey diyemem. BKS sende zaten. Allah'tan ne istiyorsun?

Gireceğimiz köyün etrafına hava kararmadan sızmamız gerekiyordu. Özkan'ın hemen arkasındaydım. En önde yürüyenimiz neyseki bizi zorlayacak bir hızda değildi. Ortalarına doğru bir yerden kara bayrağın dalgalandığı köy karşımızdaydı. Sol tarafta tepe değil ama öyle bir yükseklik vardı. Yüz üstü uzandığımız için fazla bir mesafe göremiyorduk. Köyde ne var ne yok bilmiyorduk. Bize yakın ilk evlerin arasında gezinip içeri giren adam silahsızdı. Köyde silahlı bir düşman olmama ihtimali konuşulurken sağımda uzanan Özkan'a baktım. Hayal kırıklıkları gözlerinden okunuyordu. Teselli etme ihtiyacı duydum kendi kendime.

-Sen de bilirsin. Boş denilen birçok yerden kum gibi çete çıktı. Dikkatin dağılmasın. İçimden bir ses köyde çetelerin gizlendiğini söylüyor.

Keşif yapmaya devam ettik. Beklemek bizim işimizdi. Barut kokusu soluduğumuzdan beri en çok bu işi öğrenmiştik. En az altı saat daha hareket etmeyeceğimizi duyduğumuzda nöbetçiler çıkardık. Rüyasız uyudum. Yaşadıklarımız rüyalarından beterdi zaten.

Köyün ön evlerinin etrafında dolaşan birini arkadaşlarımız silah kullanmadan yakalamıştı. Şansımızın iyi gittiğine dair fikir yürütmekte haklıydık. Adam sorgulandı ve şüpheli de bulsak bazı bilgiler edindik.

Köyün boş olduğunu, çetelerin ara sıra gelip gittiğini, kendisinin eşyalarını almak için geldiğini söyledi. Temkini elden bırakmamak için daha az sayılarda gruplara ayrılıp operasyona başladık. Tekrar Özkan'ın arkasına takıldım.

-Yoldaş dikkatli olalım. İçimde bir his var.

Başım la tamam dedim. Hepimizin içinde geçmiş günlerimizden edindiğimiz deneyimlerden gelen bir şüphecilik vardı. Dozajı aynı değildi tabi. Vurdumduymazlığa yakın olanı da vardı, şüphecilikten terfi edip deliren de.

Köyün ortalarına kadar girmiştik. Diğer kollar bize paralel olarak sağdan ve soldan kuşatma yapıyordu. Kara bayrağın dalgalandığı eve yönümüzü kırdık. Kolumuzun öncüsü Baran'dı. İçimizde en hızlı oydu. Silah seslerini duyar duymaz çömeli p silahlarımızı çevremize doğrulttuk. Bir el bombası patladı. Karşılıklı tarama seslerini dinledik. Boş olduğuna dair kanaatlerimizin olduğu köyün ortasına kadar sızmış tı k ama arka taraflarımızda bir yerde çatışma başlamış tı. Baran telsizi kulağına götürüp olanları anlamaya çalışırken biz arkasına mevzileneneğimiz duvarlara yaklaştık. Ama büyük bir sorunumuz vardı. Düşmanın nerede olduğunu anlamadığımız için silahımızı hangi yöne doğrultacağımızı bilemiyorduk. Ben buna benzer bir sorunla yaşı m daha çok küçükken karşılaşmış tım. Bizim okulun bahçesinde devam eden maça son anlarda yetişmiş tım. Takım arkadaşlarımı bilmeden oynamaya başladığım oyunda bizden zannettiğim karşı takımın oyuncusuna pas vermiş, golü yemiştik. Bu yüzden birkaç ay boyunca dalga konusu olmuştum. Düş tüğümüz aciz durumun bana hatırlattığı anımı aklımdan kovaladıktan sonra Özkan'la konumlanmamızı değiştirdik. Sırt sırta verip duvarın dibine çömeldik. Sol tarafımızdan ilerleyen kolun yönünden silah sesleri yükseldi. Yanımıza gelip dikkatli olmamızı söyleyen Baran'ın telsizinden yaralıların olduğunu duyduk. Ya ilerleyecek ve önümüze çıkan evlere girip kontrol edecek ya da telsizden yeni bir talimat bekleyecektik. Baran olduğu yerden eliyle duracağımızı işaret etti. O an nerden geldiği belli olmayan izli mermiler uçuşmaya başladı etrafımızda, karşılıklı atışlarla büyük bir gürültü koptu. Özkan, Baran'a ve Binevşk'e ilerlemek istediğini söyledi, onay alamadı. Hatalı bir bekleyiş içinde olabileceğimize ben de inanıyordum. Ama Özkan'ın durumu değiştirmek için yaptığı hamleyi yine de yapmazdım.

Yerinden bir anda fırlayı p, ilerimizdeki küçük kulübeye koştı. Önce BKS'yi sonra keleşini kulübenin üstüne attı. Yaklaşık iki metre olan kulübeye çevik bir hareketle çıktığında onu ne yapsak da durduramayacağımızı biliyorduk. Yollar açmaya başladığımızdan beri onu

tutmamamız ve durdurmamamız için defalarca uyarmıştı bizleri. Ama Baran sorumluluğu gereği yine de denedi. İkna edemedi tabii.

Köyün girişinde silahsız yakaladığımız kişi bize yalan söylemişti. Evlerin bir çoğunda çete vardı. Ama garip olan şuydu. Çeteler köyün bu kadar içine girmemize neden müdahale etmemişti. Ya köye bir saldırı beklemedikleri için nöbetçileri olmadan uyumuşlardı ya da köyü savunamayacak kadar az sayıda oldukları için köye sızmamızı izlemişler ve bizi tuzağa çekmişlerdi. Benim tahminin uyudukları yönündeydi. İş işten geçmişti artık. Tahminlik bir durum kalmamıştı. Herkes herkese ateş ediyordu. Yapılacak tek iş düşmanı bulmaktı.

Özkan kulübenin üstünde yere uzandı ve yönünü köyün solundaki tepeye benzer yere dönüp BKS'yi doğrulttu. Bulunduğu yerin her türlü saldırıya açık olduğunu bilmemize rağmen engel olamamanın geriliminden kurtulmak istiyorduk ki Özkan ateş etmeye başladı. Önce tek tek, ardından taramaya başladı. Biz aşağıda kalanlar hem etrafımızı kontrol ediyor hem de Özkan'ı izliyorduk. Korktuğumuz çok geçmeden başımıza geldi.

Çeteler, Özkan'ı fark edince namlularını ona doğrulttular ve ateş yağmuru başladı. Tahminim odur ki bizimkiler de kulübenin üstüne BKS ile çıkıp sağı solu tarayanın çete olduğunu düşünüp Özkan'a ateş ettiler. Havanın henüz aydınlanmadığı saatlerde kimin ne yaptığı pek belli değildi.

Özkan kulübenin tepesinde daha fazla duramayacağını anlayınca yardım istemeye başladı. Yardım çağrısından önce birkaç defa seslenmiş ve aşağı atlamasını söylemiştim ama silah seslerine patlama sesleri karışınca kimse kimseyi duymaz olmuştu. Ama biz Özkan'ı duyduk. Silahlarını aşağı atmak istemiyordu. Silahları ile birlikte oradan atlayamazdı. Aslında Baran ve Binevşk benden daha yakındılar. Ben kendimi tutamayarak kulübeye koştum. BKS'yi aşağı uzatırken “yoldaş sıcak” dedi. Namluyu kefiye ile tuttum ve yere indirdim. Ardından keleşini aldım. Aşağı atlayan Özkan silahlarını aldığı gibi daha önceki yerimize koştu.

Köydeki çatışma devam ediyordu. Baranla köyün geldiğimiz yönüne bakıyorduk. Duvarın arkasından ayak seslerine benzer sesler işitiliyordu Silahlarımızı doğrulttuk ve çömelerek ilerledik. Duvara kadar yaklaşmamıştık ki karşımıza silahlı bir adam çıktı. Bizi kendi arkadaşı zannetmiş olmalı ki Arapça bir şeyler söyledi. Baran hiç beklemeden tetiğe bastı ve çeteyi başından vurdu. Yere yığılan çete ile aramızda iki metre mesafe bile yoktu. Yakından gelen silah sesleri üzerine Özkan ve Binevşk yanımıza geldiler, tekrar yerlerine gönderdik, dönüp ön tarafı gözetlemelerini istedik. Köydeki kargaşa devam ediyordu. Etrafımızdaki

evlere baskın yapıp kontrol etme kararı aldık. Karşımıza çıkan olmadı. Bir süre sonra sesler de kesildi. Telsizden gelen haber köyde kontrolün sağlandığını söylüyordu. Sırt sırta verdiğim Özkan'la olduğumuz yere oturduk. Şimdi sırtımızı duvara vermiştik. Hava aydınlanıyordu. Cebinde çakmağını ararken bana baktı.

-Sağ ol yoldaş. Az daha ölüyordum.

Kontrolü sağlamıştık ama etrafımızın tekin değildi. Köyün sol tarafındaki bir eve mevzilendik. Köyden kaçabilen çetelerin ne yapacağını kestiremiyorduk. Yorulmuştuk. Sırayla dinlenmeye karar verdik. Özkan BKS ile nöbet tutmaya başladı. Ben uyumak için bir eve girdim. Yanımda kendi keleşim yanı sıra Özkan'ın keleş ve BKS cephanesi vardı. Uyumak için iki arkadaş eve girdiğinde ben göz kapaklarımı kaldıramayacak haldeydim ama çevremdeki hareketliliği fark edebiliyordum.

Silah ve bağırış sesleriyle uyandım. Keleşimi elime alıp dışarı fırladım. O anda patlama meydana geldi ve kendimi yerde buldum. Patlama yakınımda gerçekleşmiş, her taraf toz içinde kalmıştı. Elimle bedenimi kontrol ettim, yaralanmamıştım. Yerdeki silahımı aldıktan sonra uyuduğum evin arka tarafına koştum. Hiç bu kadar şanslı olduğumu hatırlamıyorum. Uyuduğum oda patlamanın etkisiyle yıkılmıştı. Sesleri işitmeyip uyumaya devam etsem beton yığınının altında kalacaktım. Etrafıma bakarken yerden kalkan Özkan'ı gördüm. Koşup kolundan tuttum ve köyün içlerine doğru koştuk. Elindeki BKS'nin şeridinde mermi yoktu. Keleş ve BKS cephanesi yıkılan odanın altında kalmıştı.

Özkan ben uyurken olup bitenleri mevzilendiğimiz evin içindeyken anlattı.

-Yoldaş şu tepeden aşağı iki araba hızla geldi. Kendilerini patlatacaklarını anladık. Bizimkiler iki roket attılar ama vuramadılar. Ben de şeridi boşalttım üzerlerine ama durduramadım. Dibimize kadar gelip patlattılar kendilerini.

Özkan'ın konuşması tepeden aşağı doğru gelen çeteleri görünce kesildi. Pencereden dışarıya baktım ve nişanımı aldım. Özkan ara sıra kafasını kaldırıp vurup vurmadığına bakıyordu. Keleş ve cephanesi olmadığından izlemekten başka çaresi yoktu. Çeteler uzak bir noktada mevzilenip köye doğru ateş etmeye başladıklarında bendeki keleşin işe yaramayacağı çıktı ortaya. Sağ tarafımızdan çetelere doğru kurşun atılıyordu. Yanlarına gittik. Yönünü çetelere doğru vermiş arkadaş BKS'nin tetiğine dokunup duruyordu. Düşmana kenetlendiği için bizi görmedi bile. Yerdeki çantanın ağzı açıktı. İçindeki en uzun şeridi alıp ses çıkarmadan oradan uzaklaştık.

Penceresinden ateş ettiğim eve döndüğümüzde çeteler köye giremeyeceklerini anlayıp geri kaçmaya çalışıyorlardı. Özkan şansını daha fazla zorlamayıp mermilerini az az kullanmaya başladı. Takviye gelen ağır silah gücünden arkadaşların sesleri duyulunca bize ihtiyaç kalmadığına kanaat getirmiştik zaten.

Çete bayrağını indirdiğimiz evin bahçesinde dinlenmek için oturmuştuk. Çatışmalarda ve patlamalarda beş arkadaşımız yaralanmış, bir arkadaşımız şehit düşmüştü. Yaralılardan birinin keleşini Özkan'a verdiler. Köyün etrafındaki araziye arkadaşlar operasyona başladılar. Yorulan bir takım olarak birkaç operasyona katılmayacağımız iletili. Aynı taburda yer aldığımız Newrozlar da gelince bahçedeki sayımız arttı. Tehlikeli olabilir düşüncesiyle Baran başka bir eve geçmemizi söyledi. Arkadaşların yanından dikkatli olmaları dileğiyle ayrıldık.

Özkan ile yan yana yürüyorduk. BKS'yi bir arkadaşına devretmişti. Birbirimize bakıp gülümsüyorduk.

-Daha kaç savaşa girip çıkacağız diye sordu.

-Sanki çok uzun sürecek.

-Sırt sırta verip çıkarız hepsinden.

Bastık kahkahayı. Kurtarılacak daha çok alanın olduğunu bilerek yürümeye devam ettik. Güveniyorduk birbirimize. Elini omzuma vurduğunda en çok bunu hissettim.

Rênas Bulut

Îsa Arkadaş Ve Havarileri

-Bir irade ve tepe hikayesi....

- Olay dünyada geçmektedir, 20 yüzyılların başlarıdır. Gökyüzü koca koca makinalarla dolmuş ölüm yağdırıyorlarmış. Çevredeki karakolların top ve tank atışları çerez. Hani şu meşhur kobralar bir alem kış üstüde. Baş üstüde durabiliyor havada. Her türlü manevra kabileyetleri var Onlar ayrı bir mekanik cellat. Hele o jetler var ya!!! , Vadiye girdiğinde,sanirsinki mordorun gözünün çığlığı gibi, cildirtici, tabi vadiye bıraktıkları daha korkunç. Belli vadide çok korkunç bir canavar var. Tüm ölüm kusucular orada. Bilim kurgu dünyası gibi degilmi? Sanirsinki dünya uzayli varlıkların saldırısı altında.... Yok yok!!! uzaylı filan yok .. Olay Dersim geçiyor bir vadide Vadide ülkesi işgal edilmiş bir halkın direnen15-20 arası aç,yorgunve uykusuz direnen evladi var. Tüm kıyamet ondan kopuyor!!! Gökyüzünden ölüm yağarken, Karadanda ilerleyen askerler var. Bir yandan gökten yağın ölümden korunmaya çalışırken Diğer yandan ilerleyen grubun ilerleyişini yavaşlatmaya çalışıyorlar. Umut yok! Tek şans vadiden tepeye ulaşmak O zaman durum değişir. Grup bir haftadır çatışmada uykusuz aç, Dizler vücudu taşıyor 1.2.3 pat yerdesin !!!! Grup sorumlusu İsa (Orhan İlbaş) Kararlı grubu tepeye taşıyacak ama nasıl ? Yada oldukları yerde çatışarak imha olacaklar .. Tüm teknikleri ile kuşatma daraltılırken, Karadan gelenler ile mesafe 150-200metre yani.. Böyle olunca; yani iç içe çatışmalarda tekniğini rahat kullanamıyor, Kendi unsurlarını imha etme riski var. Grup yürüyemiyor yoğun ateş var atik ve hızlı davranamıyor. Durum böyle olunca direnerek ölmekten başka çare yok .. İsa arkadaş,grubun dermandan ziyade, umuda ihtiyaçları olduğunu fark etti . Fakat zaman daralıyordu,karadan gelenler geri çekilmeye başlayanca Teknik yine etkili şekilde kullanılmaya başlanmışdı, Grubun bulunduğu alana hepsinin ortasına bir havan mermisi düştü .. O anda kobralarda havadan nokta atışları yapmaya başladı.. Bu Mahşerin ortasında ben tüm Anneleri düşündüm. Dagdaki tüm renklerden cicekleri toplamak istedim.. Sonra... Sonra nemi oldu? Anlatayım. Nokta atışlarını ufak yaralarla atlattılar. İsa arkadaş,tüm gruba , Tepeye yetişebilirsek yeni arkadaşlar orada bizi bekliyor olacaktır Dedi. Tepede dedigim zaden yamactalar. Ama öyle işte yaşayan bilir dermansizligi.. Kimbilir? ne hayaller kurarak,kimleri düşünerek,yaşamaya karar verdiler. "Hem yeni arkadaşlar gelmiş,tepede erzak var daha güçlüyüz atlatırız kusatmayi" Ben o gün bir filmde izlediğim sevdiğine ulaşamayan savaşıardan yorulmuş adamı düşünmüştüm. Yıllar sonra aynı kaderi paylaşaktik!!!

İşte bu grup kayıp vermeden o tepeye ulaştı. Bir maratonun varış ipine vardığında kendisini bırakması gibi . Herkes kendisini yere attı Başarmışlardı.. Önce kendileri inanmadı buna. Demekki oluyormuş ? Beş dakikalık bir şaşkınlık ve nefeslenmeden sonra grup çevresine bakınmaya başladı. Güvendeydiler, ama burada olması gereken yeni arkadaşlar yoktu. Durumu tam anlamayan grup İsa arkadaşına bakarak bir açıklama bekliyorlardı. Şahin dayanamadı. heval İsa yeni arkadaşlar nerede? İsa bir çevresine bakarak "Burdalar" diyince, Grup şaşırdı!!? Kendilerinden başka kimse yokdu. Ve devam etti İsa;" ;O yeni arkadaşlar sizlersiniz!! Aşağıdakiler ölmeyi kabullenmiş, ölümü bekleyen arkadaşlardı.." dedi.. Benim gözüm tüm o mahşeri gürültü ve cehennemi ortamda bir çiçeğe konmuş Ariya takıldı. Uçup gelip burnuma konmasını istedim o an.. Kışkandım ikisini.. Arı ve çiçeği.. Her şey belki bir gün çok güzel olacak.. diye düşündüm. Devrim ve devrimcilik böyle bir şey işte .. O gün orada kazanan tüm o koşullara hükmeden insan iradesi oldu. Onlar kimmiydi? Bu gün kobanede,Afrinde,Şengalde, Tüm ortadoğuda direnen halkimin,halklarımızın evlatlarının arkadaşlarıydılar onlar.

Sinan Dersim

Karker Yoldaş (Bizim Rıfat Amcamız)

Beyaz saçlı, güler yüzlü insan. Hep sosyalizm ve demokratik bir dünya yaratmak isteyen bir yaşam mücadelecisi. Haksızlık nerde varsa Rıfat amca'yı orda görmek mümkün. Tanıdığım en mütevazı ve değerli insanlardan biri. Kobanê savaşı başlayınca o da evini barkını bırakıp soluğu sınırda almıştı. Biliyordu bu sadece Kürtlerin savaşı değil Kürtler şahsında insanlığa ve onun değerlerine karşı verilen bir savaştır. Hep anlatırdı “ben anlamadım Kobanê’de yeraltı ve yerüstü hiçbir zenginlik yok bu çeteler kapitalizmin çeteleri niye saldırıyorlar. Bu yoldaş Abdullah’ın paradigmasına karşı başlatılmış bir savaş.” Bu gerçekliğin farkına varmıştı. Hep geçmişinden bahsederdi. Kendisi Arnavut’tu, nenesinin ilk kadın gerillalardan olduğunu anlatırdı. PKK’nin de bir kadın özgürlük mücadelesi, insanlığın ve özgür yaşamın teminatı olduğunu biliyordu.

Düşman Kobanê’ye girer girmez o da diğer sosyalist, demokrat ve haksızlığa karşı duran bütün insanlar gibi Suruç’a geldi. Biz kamplarda kalıp çalışmasını önerdik ama o bu önerimizi kabul etmedi. Yok yoldaş ben burada duramam ben sınırda kalacağım. Bizde onu kırmadık sınıra gitti, yaklaşık sekiz ay orda nöbet tuttu. Gözleri hep Kobanideydi gözlerini hiç ayırmazdı. Çok çalışkandı orada köyde hangi iş olsa yaşını hiç kendine engel etmeden koşardı. Her tank, top ve silah sesi gelince sanki yüreğine bir sıkıntı girerdi, titrerdi. Bazen gizli gizli ağlardı. Yanına gidip neyin var diye sorduğumuz da. Hiçbir şey yok sadece biraz duygulandım sonra durup “kazanacağız yoldaş merak etme” derdi. Bize moral vermeye çalışırdı. Hep bahsederdi niye bu kadar yaşlandım, niye geç dünyaya gelmedim. Yaşlanmasaydım şimdi orda kızlarım ve oğullarımla omuz omuza düşmana karşı savaşırdım. Bazen artık dayanamıyordu yanımıza geliyordu niye beni göndermiyorsunuz. Ben kendime güveniyorum orda çok iş yapabilirim. Hiçbir şey yapamazsam onların çoraplarını yıkarım, yemeklerini yaparım, onlara moral veririm. Her seferinde olmaz dediğimizde gözleri dolardı büzülürdü, bir köşeye çekilir bize darılırdı. Sonra sitemkar bir şekilde geri dönerdi. Demek sizde bana güvenmiyorsunuz, ben yaşlandım, bu artık işe yaramaz diye düşünüyorsunuz. Her seferinde onu kırmadan anlatmaya çalışıyorduk. Fiziksel olarak bu kadar yüksek yoğunluktaki savaşı kaldıramaz senin vücudun o yüzden seni gönderemiyoruz. O da hep derdi benim kökenim savaşçıdır ben yapabilirim, her gün burada hiçbir şey yapamadan durmak bana zor geliyor. Burada kalıp yoldaşlarımın şehadetini izlemek bana çok

zor geliyor.

En sonun da inadı baskın geldi birde savaşında yoğunluğu biraz düşmüştü bu isteğinin önüne daha fazla geçemedik onu göndermeye karar verdik. Haber verdiğimizde gideceksin diye sanki birden gençleşti gözlerinin içi gülüyordu. İlk defa onu o kadar mutlu görüyordum iki de bir bu bir şaka değildir değil mi yoldaş diye soruyordu. İnanamıyordu çünkü hep hayal ettiği şeyi ona haber vermiştik. Gideceği gün yanıdaydım değişmişti bambaşka bir insana dönüşmüştü. O an kanatları olsaydı kuş olup uçabilirdi. İki de bir saatine bakıyordu farkındaydım onun için sanki saat ilerlemiyor bir ara bana sordu yoldaş saat kaç Rifat amca senin saatin var niye bana soruyorsun belki benim saatim bozulmuştur diye düşündüm. Soruyordu karanlık oldu ne zaman gideceğiz ben her seferinde merak etme saatti geldiğinde gideceksin. Bir ara telefonum çaldı hemen kulaklarını bana verdi bende şakayla olmadı mı iptal mi ettiniz, ya arkadaş hazırlanmıştı. Telefonu kapatır kapatmaz yanıma geldi ne oldu yoldaş bir aksilik mi var ben de morali çok bozulmuş gibi yaparak yoldaş arkadaşlar aradı arkadaş yaşıdır gelmesi bizim için uygun değil dediler. O yüzden biz de iptal etmek zorunda kaldık kusura bakma o kadar hazırlanmıştın sende. Bir gülün üzerine sıcak su döktüğün de gül nasıl solarsa o da öyle soldu ağzını bıçak açmıyor, gözleri ağlamaklı bir şekilde dondu kaldı. Sonra bunun şaka olduğunu anlayınca birden boynuma sarıldı gözlerin de sevinç göz yaşı döküyordu. Bunlar mutluluk göz yaşlarıydı. Korkma biz söz verdik mi yerine getiririz. Uzun bir zaman çocuklarından ayrılan bir anne, baba mutluluğu vardı. Yerinde duramıyordu, heyecanlıydı. Bir anne ve baba çocuklarını kaybedip yeniden kavuşunca nasıl sevinirse o da o an o duyguları yaşıyordu.

Gitti orda onu ziyarete gittim sanki gençleşmişti gözlerinde onu hissedebiliyordun. Yeni bir yaşam kuracağından bahsediyordu. Kobanê de savaştan arda kalan daha doğrusu emperyalizmin eliyle çetelerden arda kalan savaş aletlerinden yeni bir yaşam yaratıyordu. Top mermilerini ve havanları toplayıp onlarda güller ve çiçekler ekiyordu. Hep anlatırdı yoldaş onlar bize savaşı dayatıyorlar, biz onlara güller ve çiçekler ekiyordu. Bizim felsefemizde despotluk ve zulüm olmaz biz de barış ve güzellik var. Kobanê de müze kurmaya çalışıyordu. Diyordu bu savaşın ve zulmün unutulmaması gerekir. Halkımıza hep zulüm edilmiş ama bunların üstünü hep kapatmışlar bu sefer buna izin vermememiz lazım. Burada bu topraklarda tarihi bir direniş yaşandı. Her karış toprağında kahraman bir yoldaşımızın kanı var. Onların bıraktığı anıları yaşatmalıyız, direnişlerini tarihle buluşturmalıyız. Silahını elinde bırakmazdı. Çok kısa bir süre

içinde halkın ve arkadaşların sevgisini kazanmayı bilmişti. Yanında geçen her arkadaş muhakkak ona selam verirdi ona selam vermeden geçmezlerdi. O da rastladığı bütün arkadaşlarla tokalaşır onlara sarılırdı sanki onlarda atalarının özellikle savaşçı nenesinin kokusunu hisseder gibiydi.

İsteği gerçekleşmişti Kobanê'nin özgürlüğünü görmüştü. Hep söylerdi “benim hayallerim gerçekleşti. Kobanê özgürleşti. İlk defa ezilenler kazandı, artık ölsem de gam yemem. Ben ölürsem beni bu topraklara, özgür topraklara gömün” merak etme Rıfat amca senin yoldaşların senin vasiyetini unutmadı. Çok sevdiğin aşık olduğun topraklarda orda ki şehitliğe gömdüler. Biliyordun kirlilerin başlattığı savaşlarda iyileri kabul etmezler. Ama üzülmediğini biliyorum. Sen çok sevdiğin kadın ve erkek yoldaşlarıyla omuz omuza özgürlük halayını çektin. En son şehitler kervanında yerini aldın. Yoldaşlarıyla el ele kucak kucağa ebedi bir mutluga ulaştın. Ama bunu bil ki hafızamızda büyük bir yer tuttun aynı zamanda bir yara bıraktın bizim Rıfat amcası devrimin Karker yoldaşı.

Şehadetinden sonra Suruç'ta taş ve topraktan kurduğun Kader Ortakkaya müzesini ziyaret ettim. Ama orda bir fark vardı orda senin fotoğrafında asılıydı. Sende şehitler kervanına katılmıştın. Söyler misin yoldaş o müzeyi kurarken kendine de yer ayırmış mıydın. Biliyor muydun ki kendi kurduğun müzeye daima bekçilik edeceğini ve onu koruyacağını.

Zınar Suruç

Erebî

- Helbest -

قلوب معلبة

لخطأ ما أنا هنا... بينكم...
 لخطأ ما أنا هنا... كان من المفترض أن أكون سائلة... أو غيمة...
 وربما وترايحتضنه كمن مذبح بقوسه... أو نعيش متحرك بلا أحد...
 في حديقة... ينتظر شخصاً لا يصل... غصة معلقة على رف وكأس فارغ...
 مقعد وحيد
 ثوب حداد ملون... وردة ملقاة في الطريق... رؤية نخرها الحب والنيكوتين...
 أو
 قلب مثقوب لا يزال ينزف وجوهاً وطعنات...
 مطر خفيف يبلل الأعماق دون أن يمسس الشيا بآهة واحدة...
 نبضة عمرها 32 عاماً ملفوفة داخل منديل...
 نظرة حمراء احتفظ بها كأنها سيرة ذاتية للقرم...
 دكان قديم لم يطرُق بابها أحد... أونشيداً لآخر قوافل الغجر...
 لخطأ ما أنا هنا...
 عشت أكثر من حياة... حين ولدت وجدوا ثقباً داخل صدري...
 كل الذين باركوا ميلادي غرّزوا أصابعهم في قلبي...
 كان نبضي عاريًا وخفق بملهفة أمام نظرات أمي...
 سبع مرات... وفي كل مرة كنت ارتدي قبوري وأعود إلى البيت بلا عمر...
 في طفولتي مت
 لهم مدافن تحت جفني... أتذكرهم حين أبكي... وأذرف دموعي ورداً من أجلهم...
 كل الذين أحببتهم حفرت
 لديّ ذاكرة واحدة قضمها النسيان...
 أعيد ترميم أحلامي بوعى مهمل... أنبش الملفات الشائكة تحت وسادتي...
 كل ليلة
 ومشكلي في جيوبي الخلفية وأعلق خيالاتي كمصباح في السقف...
 أسير ممهواً في الشارع العام... أخبىء غصاتي
 حين ولدت لم يكن لدي اسم واحد فقط...
 وجغرافيا تتسع لحزني... وأختار أبوين ين فصلان ذات يوم بسببي...
 عديداً... كل ما مت عن طريقي الخطأ قررت الولادة بهوية جديدة... أختار وطناً
 كنت أحمل ألقاباً
 أنا ابن القارات الخمس... الملينيونير الذي مات وحيداً بعد أن خان ظله وماله...
 الفقير الكادح الذي انتحر من السطح لأنه لم تنمو له مخالب...
 الذي قهره الوطن مرتين مرة لم يحترم جثته وأخرى لم يصن كرامته...
 الجندي

ال عاشق الذي استبدل قلبه بحبة طم اطم...
 الشاعر الذي اكلت ال عصار فير دموعه لأن بي نهم حب وملح...
 مات على الرصيف من ذيومين بعد أن أخفى حزنه عن المارة داخل كارتونة...
 ال متشرد الذي
 الأعمى الذي أبصر وجهه ال حقيقي بعد فوات ال آوان...
 ال طبيب الذي أكل قلبه ال أصدقاء...
 ال غبي الذي ألصقوا على ظهره عبارة ,,حمار للبي ع.“
 ال ذكي الذي نصب لل عالم كميناً فوق ع في ه...
 له أمأ والسقف حضناً لم يكن له أصدقاء مخلصين سوى القضبان...
 ال سجين الذي كانت ال عتمة
 أنا الذي ولدت بصدر مفتوح...
 لخطأ ما أنا منا...
 وحده أمي تبكي على موتى يسكنون أعماقي
 وحده تدرك أن كل تلك القبور التي بلا شواهد
 كانت لشخص واحد
 هو أنا!...

قلوب معلقة. ل الش-عبد-الرحمن-١

Erebî

- Çîrok -

الرفيقة دينيزفرات كانت الصراخ والصوت العالي للنظالم شعبها التي لا تترك راسها في التاريخ وهي كانت عاشقت للحرية والسلام والتشوق بحقوق هذه النطال واصبحت حلقة من هذه الموجة للمقاومة الممرية طموحاتها في الحياة وارتباطها وقفا الحرة والتقت لها بي نفسها تتجعد هذه الحركة مداومة رفيقة دينيز في الكفاح ووقوفها التي لم تستسلم وطن حر لن تصبح الا بي فكر وانظالم القائد ابولذلك اختارة لنفسه والرفيقة دينيز ينظم الى خط القائد ابووهي كانت تعلم بئس المجمع الحية التي كانت تحت ظلم والسيطرة الدولة ايران والفاشية التركية صفوف النصارى الحرة الحرة التي فقط بنظالم الككذلك فهو يتحرك كانت 9 سنوات انظم الى حركة حزب العمال الكردستان في خنيرة انظم الى الكرامة ورفع الراس امام الدولة التركية الفاشية الرفيقة دينيز عمره حركة الحرية والاطميةمقراتية واي حسب هذه الطريق لنفسه طريق الحرية وابن عالة وطني التي اصرتيقت بل فكر القائد ابو واخذة مكانه بين دينيز فرات على هذه الارض المقدسة في منطقة مكو والرفيقة يكبر رحم للشعب والمركز الحياة لذلك يقال لها مهد الانبياء ولدة الرفيقة المقدسة بين دجلة والفرات واهذه لارض بنت الانسانية واصبحت كانت الرفيقة دينيزفرات من احد اطفال التراب

Serhed Qamiso

Beşê Wênekişanê

ASMIN KARAHAAN

AMED ADANMI

ARYEN BOTAN

AVABUN BILEN

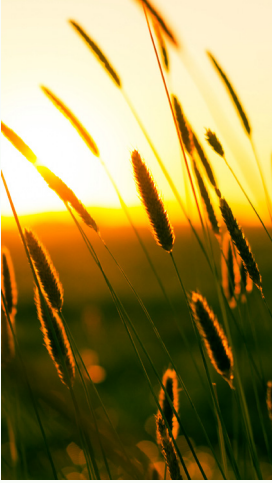

AXIN KILIM

BARAN BRUSK

BARIŞ KARA

BÊRÎTAN ZINAR

.....
BÊRÎVAN KAPAR

BERXWEDAN KARA
.....

CAFER CAFE

ÇIDEM KAYA

FATMA GEZER

CIHAN FILİZ

ÇIYA CUDÎ

DEDO WAN

DILOVAN ÎŞLEK

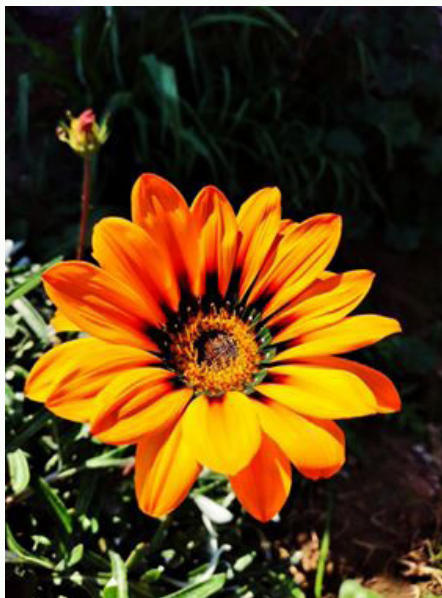

EFRIN EFRIN

EGID BAGOK

EGID UYGAR

EHMED IBRAHÎM

EHMED REŞÎD

EKREM BEREKAT

EMÎNE BENEK

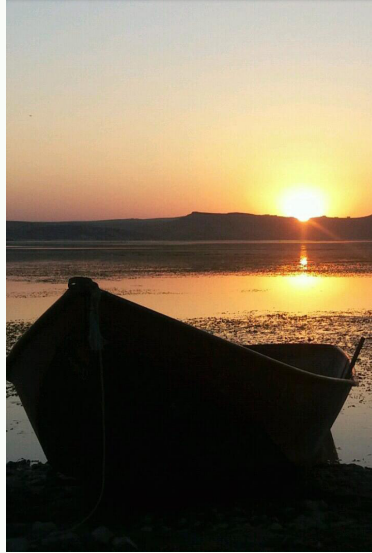
EZÎZ PUSAT

FATMA YUKSEK

FERHAT KAÇAN

HASAN KIZILER

5. PÊŞBIRKA WÊNEKÊŞAN , ÇÎROK Û HELBESTAN A ŞEHÎD DENİZ FIRAT

.....
FERHAT ŞİMDÎ

.....
FERİD TEMİZ

FIRAT VESEK

GENCO GEVERÎ

GEŞTIYAR K

GULAN

HEREKOL ÎLHAN

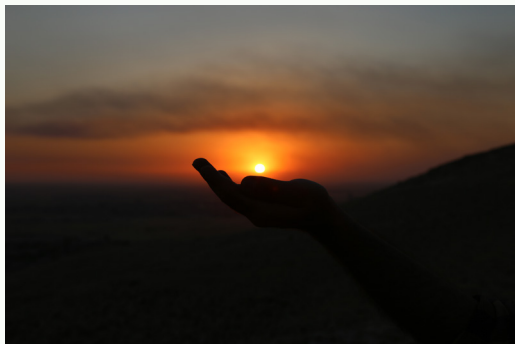
HERMIN QASIM

.....
HÎLAL KÎLÎM

HOGIR NECAR

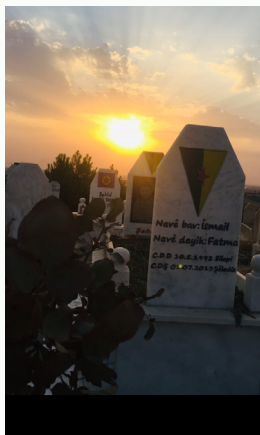
HOZAN BOTAN

KAMURAN MIRZAIAN

KEDER TAYBOXA

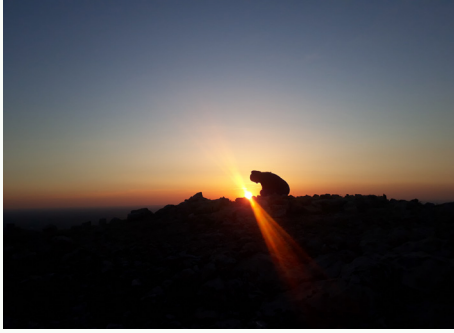

MAHSUN SAYIN

MERWAN KARA

.....
MIRAN TUNÇ

MIZGÎN AVCI

5. PÊŞBIRKA WÊNEKÊŞAN , ÇÎROK Î HELBESTAN A ŞEHÎD DENİZ FIRAT

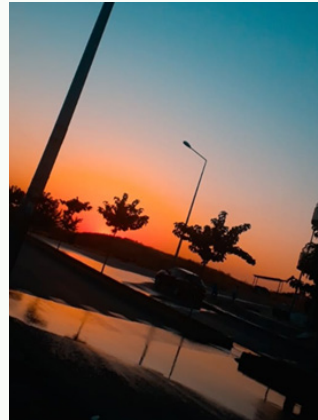
MIZGIN KARA

MIZGIN SELÇUK

NADIR DAGDELEN

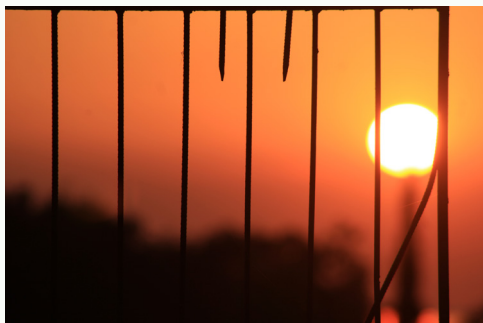

NERGİZ KAPAR

NUDEM SEYHAN

NURHAT HESEN

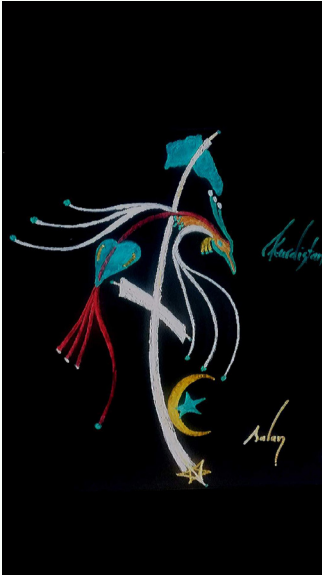

ROJBÎN TOK

RONAHÎ EGID - DENİZ EGID

SARA KEREM

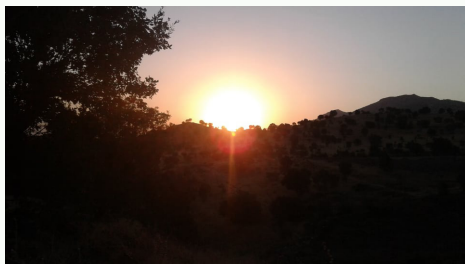
SALAN ZERDEŞT

SEDAT SEYIDHANOGLU

SERHAT BOTAN

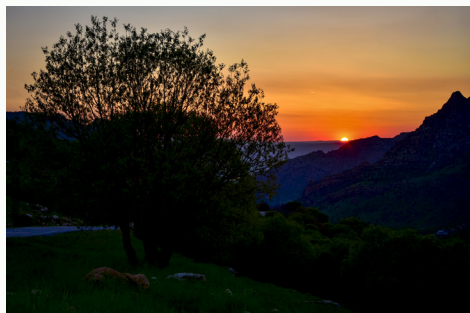

.....
SERHAT XEMGIN

.....
SERXWEBUN BENEKK

.....
SHALAW HASAN

ŞÎNDA EKREM

ŞÎNOYE MENDAN

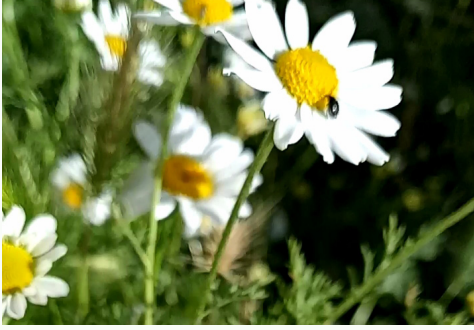
ŞÎRÎN TOK

SONGUL SEVEN

SONGUL ŞÊXO

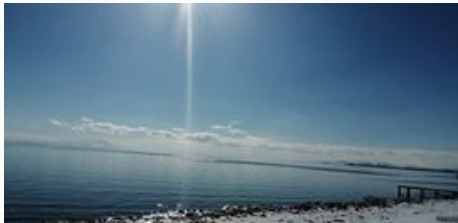

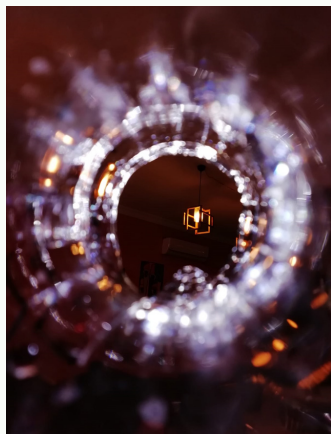
YAYLA SINLİK

ZANYAR ŞİYAR

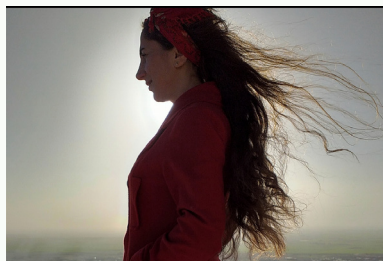
ZEYNEL GUNDUZ

ZOULITON GEOGRAFIK

ZOZAN GEVER

ŞOREŞ BENEK

SOSIN SEVEN

STÊRK AMED

STÊRK AMED

WELAT KİLİM

PASGOTIN

Di serî de ji ber kêmhatina berhemên di beşa zaraveyê Zazakî, Soranî û zîmanê Erebi de em lêborîna xwe dixwazin. Her wiha hîn berhem ji ber şert û mercan di pirtûkê de nehatin bi cih kirin. Lê em dubare spasiya xwe ji herî kesî re dikin û kedê hemuyan pir bi nîrx dibînin.

Pêşbirka Wênekêşan, Çîrok û Helbestan a Şehîd Deniz Firat wê her sal ji aliyê YXA ve bê li darxistin. Pêşbirk wek cara din bi pir zîman û zaraveyî li seranserî cîhanê wê bê pêkanîn. Em wek komîteya amadekar hêvîdarî ku ruxmê hemû bêderfetiyan jî beşdarbûnek baş her sal çêbibe.

Di dawî de em cardin spasiya her kesên ku wek jûrî, beşdarvan û alîkariya me kirin dikin.

Yekitiya Xwendevanên Azad
2024

PEPÛLE

ÇARDE ZIVÎTAN DERBAS BÛN
JÎ WÊ ŞEVÊVE ZEMHERÎ
BÎ TÎNA AGIRÊ TE XWE GERM DÎKE
PEPÛLEYÊN EVÎNDAR
DÎLDOJEH DÎBÎN
Û VOLKANAN DIHEWÎN DÎ HEMBÊZA XWE DE
DÎFÎRÎN DÎLE AGÎR
BÊ FÎKAR
PIŞTRE JÎ DÎBÎN ROJ
BÎ PÊTÊN LÊGERÎNA GERDÛNÊ...
AHURA MAZDA SERKEFTE
LÎ HEMBER EHRÎMAN
ÊDÎ TU JÎ XEMAN NEXWE
JÎ WÊ ROJÊ DE EM GOVENDÊ DÎGRÎN
DA KU EM BÎGÎHÊN KELECANA TE...